

9

10

12

20

M. S. in 2.º parte, faltan mas de la mitad de las hojas y
solo hay 312 utiles.

De Trinitate

Notulata

J. Miguel, De Trinitate t. 3.º

Ma 1834

Año 1840

Carmeli

in hunc li

Santo Angel de Sevilla 1834

Angel de Sevilla Año 1840

Angel de San Cristobal Carmeli

Bene argumentatur Sacer qui hunc li-
brum composuit. Utique.

Printed by De Witt 1854

Wm. De Witt

Printed by De Witt

De Witt

I
En este tomo van desguis de la
materia de Trinitate Las otras mat-
rias, que corren ya impresas en los
dos tomos primero, y Segundo
Esta materia de Trinitate
esta mas lata en el traslado que
agrego N. Vissindorio: pues aqui
solo esta lo que el author di-
xo asus diuendos en el aula

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Tract. de Sacrosancto. Myterio Trinitatis.

Index
Disput. e Quest.

Disputatio I.

De Processionibus Divinis in Commun.

- Quest. 1. Vtrum dentur processionis in dms. o 1
- Quest. 2. In quo diuine consistant processionis? o 2
- Quest. 3. Vtrum processionis inq. sint proprie
actiones, vel emanationes intentionales? o 13
- Quest. 4. Vtrum Natura dñi sit prius prius
proximum duarum processionum? - o 15
- Quest. 5. Quomodo predicata absoluta, e rela-
tiua se habeant in prius prius duarum
processionum? o 15
- Quest. 6. An relatio importetur in dñto in
prius prius quod, e an intrinsece per-

lineat ad principium quo? — 22

Quest. 5. An in principio processionum
ratio communicativae effective disting.
munerice a ratione productionis? — 28

Quest. 6. Quis sit terminus quo formalis
duarum processionum? — 34

33. Per modum Consecratorij ponitur
dubium? — 35

Disputatio 2.
De Generatione Verbi Divini.

Quest. 1. An Generatio Verbi Divini sit
vitalis? — 36

Quest. 2. An ratio formalis Verbi disting.
virtualiter a ratione foris? filij? — 42

Disputatio 3.
De Processione Spiritus Sancti.

Quest. 1. An in deo detur processio
per voluntatem? — 45

Quest. 2. Vtrum processio Spiritus Sancti
sit generatio. — 58

Quest. 3. Vtrum sufficiens probetur ex
ratione Thomae processionem Sp. S.ⁿⁱ
necessario esse generationem? — 51
53 Corollaria — 52

Disputatio 4.
De relationibus Divinis.

Quest. 1. Vtrum Relationes Divinae secundum
ad sint quid reale? — 53

Disputatio 5.
De identitate duarum Relationum cum essentia Dei.

Quest. 1. Quomodo distinguatur essentia di-
vina a relationibus? — 56

Quest. 2. Vtrum essentia Div. transcendatur
in relationibus? — 61

Quest. 3. Vtrum Omne positivum essentiae Div.
transcendatur in relationibus? — 64

53. *Quæstionum Consecrataria* — 69

*Quæst. 2. An Relationes includantur forma-
liter in essentia? — 71*

Disputatio 6.

De perfectione Divinarum Relationum.

*Quæst. unica. An Relationes ex se conceptus
ad dicant perfectionem? — 73*

Disputatio 7.

De existentia Relationum.

*Quæst. 1. An Relationes Divine existant exis-
tentibus relativis? — 74*

Disputatio 8.

De numero, & distinctione Relationum inter se.

Quæst. 5. In qua aliqua dubia? — 75

Disputatio 9.

De Personarum in Communi.

*Quæst. 1. Num ratio personæ inveniat
in deo? — 77*

Quest. 1. Quodnam sit significatum huius
nominis Persona una? — 95

Quest. 3. Vtrum dentur in deo tres substantiae
relative? — 99

§§ Corollarium in deo — 99

Quest. 2. Vtrum dentur in deo substantiae
absolutae? — 100

Disputatio I

De his, quae pluraliter, & singulariter dicuntur
de deo. In qua dubia proponuntur? — 102

Disputatio II

De divinis notionibus.

Quest. 1. An dentur notio in deo? — 108

Quest. 2. Quot sint in deo notiones? — 108

Quest. 3. In qua aliqua resobstantia? — 111

Disputatio III

De objecto ex cuius cognitione
verbum unum procedit.

Quest. 1. Vtrum Verbum Divinum. per se procedat
ex cognitione omnium personarum Divinarum? 1 13

Quest. 2. Vtrum Verbum Divinum. per se procedat ex
cognitione Creaturam possibilium? — 1 15

Quest. 3. Vtrum Verbum Divinum. per se procedat ex
cognitione Creaturarum futurarum? — 1 20

§§ Collaria ————— 1 23

Disputatio 13

De Imagine reperta in Deo. In qua
aliqua dubia breviter traduntur. — 1 25

Disputatio 14

De Persona Spiritus Sancti?

Quest. 1. Vtrum Spiritus Sanctus petat propriam
visio productivo duas personas? — 1 26

§§ Proponitur quæstioncula ————— 1 28

Quest. 2. Vtrum Pater, & Filius sint unum
principium Spiritus Sancti? — 1 29

§§. Proponitur Quæstioncula ————— 1 31

V

Quest. 3. Anum Delatio spirationis active sit
per se Subsistens, et spiritus, ut quod? 132

33 Collaria 134

Quest. 4. Anum Spiritus S. distinguatur
realiter a filiis, si non procederet ab eo? 135

Disputatio 15

De Spiritu S. ut est amor, et donum.

Quest. 5. Anum Pater, et Filius diligant
se Spiritum Sancto? 141

Quest. 6. Quomodo dicatur donum in deo? 143

Quest. 7. An Ratio Domini Conveniat Spiritui S.
ex vi sue processionis? 145

Disputatio 16
De nominibus Concretis, et Abstractis.

In qua aliqua breviter resolvuntur? 147

Disputatio 17

De Constitutio personarum.

Quest. Unica Quodnam sit Constitutum di-
vinarum personarum? ——— 1 49

§§ Corollaria ——— 1 53

Disputatio 18.

De Similitudine & Equalitate personarum.

Quest. Unica An Relationes Similitudinis, &
Qualitatis sint Reales in Deo? ——— 1 54

Disputatio Ultima
De missione Personarum.

Quest. 1. Cui personae Dñe. Conveniat mitti? — 1 56

§§ Corollaria ——— 1 58

Quest. Ultima. An missio invisibilis fiat solum
per gratiam Sanctificantis donum? — 1 59

§§ Corollaria ——— 1 60

Esto es algo de lo que esta en el tratado que esta
ya aprobado por nro. Disfintorio, y con todas
Las liz.^{as} para que se de ala prensa.

Disputatio prima de processionibus Dni.

In communi.

Conceptus communis conceptum praedicat particularem, ideo q. huius postponitur scientia, quia illius debet preferri notitia.

Quest. 1. Utrum dentur processionis in Dno.

Est duplex processio ad intra una, et ad extra alia: haec extrinsecum, illa vero terminum expascit intrinsecum. Prima in actione consistit immanens, secunda stat in actione formaliter, vel virtualiter transeunti. Hanc supponimus, et de illa inquiremus. Dixi, supponimus, non ad intra, quia inveniri n. potest, sed ad extra, quia a Deo procedunt creaturae.

Parag. 1. Nostra sententia.

n. 1.
om. 8
oan. 17.

Primum est dari vere, et realiter in Dno. processio unius personae ab alia. Hic est ratio q. de fide iuxta illud Ioan. Igo ex Deo processio et iuxta illud: Cum venisset Patris, quem ego mittam vobis spiritum veritatis, qui a Patre procedit. Constat etiam ex symbolis concilii Nicaeni, et D. Athanasii: Iuxta Patrem, filiusq. procedit.

Ioan. 1

Nec obest, si dicat haec testimonia n. manifestare processionem ad intra, cum possint intelligi de processione ad extra, sicut de processione dictus creaturarum. Non obest, qui quando terminus processionis est ad intra, et ad intra processio: sed terminus dictarum processionum est ad intra, iuxta Ioannem 10: Igo in Patre, et Pater in me est. Ergo. Tamen quia Deus n. est extra Deum: sed termini relati sunt Deo, ut constat ex placitis testimoniis sacrae scripturae: ergo.

2

Sed dicitur: Quod exiit ab alio, n. est in illo: sed filius exiit a Patre, ut dicitur Ioan. 16: Exiit a Patre: ergo n. est in illo. — Resp. d. 1. q. 1. m. 1. Quod exiit ab alio, n. est in illo: Exiit exitu locali, concedo: exitu originis, nego. Filius exiit a Patre per originem, n. vero per motum localem, quare est in illo, sicut est est verbum creatum in nostro intellectu, quia hoc n. procedit in illo locali media actione transeunti, quae terminum expascit extrinsecum.

3

Sed instatur: Venire in aliquem locum, in quo aliquid de novo ponitur, et cum motu locali, sed exitus Verbi a Patre fuit, ut veniret in mundum, ut ibi dicitur: Exiit a Patre et venit in mundum: ergo. — Resp. d. 1. q. 1. m. 2. si de novo ponatur absolute, concedo: si quoad terminationem, nego. Pater, et filius sunt absolute in omni loco, cum sint immensi, ideoq. filius tantum ponitur de novo in mundo, quoad terminationem humanitatis, quia adventum illius motus comitetur localis.

4

Prob. q. 2. Omnis multitudo debet reduci ad unum principium, a quo procedant, ut ait D. Th. 1. q. 11. art. 3: sed in Deo dantur plures personae: ergo debet dari una, a qua aliae procedant. Maior ratio patet: quia ideo creaturae reducuntur in Deum, tamquam in unicum principium, quia sunt plures. Minor constat ex symbolis Athanasii: Alia est persona Patris, alia filii, alia spiritus sancti. Consequenter inferatur: aliae omnis multitudo n. reducitur in unum.

5

Confir. Ponere plures Deos, est implicatorium: sed si una persona n. procederet ab alia, ponerentur plures Dei: ergo datur processio. Prob. 2. m. 1. Ponere plures inaccessibiles, est ponere plures Deos, ut ait D. Th. 1. p. q. 33 art. 4. ad 4. sed n. datur processio, quia ab alio ponerentur plures inaccessibiles, cum inaccessibilibus sit n. processio: ergo tenet m. 1.

Confr. 1.º Pugnatur cum pluralitate personarum distinctio in natura: sed n.º dato processione
ne datur distinctio in natura: ergo debet dari processio. Probat. m.º. distinctio absoluta est
distinctio in natura: sed n.º dato processione hec datur distinctio: ergo in natura. Probat. m.º.
distinctio non orta ab oppositione relativa, et absoluta: sed distinctio dicta n.º oritur ab oppo-
sitione relativa, cum hec fundetur in ratione originis inter Patrem, et filium, et docetur in the-
saphysica: ergo liquet m.º.

Sed dicitur: Ex processione sequitur distinctio in natura: ergo n.º ex caritate processionis. Probat.
an.º. Quod habet distinctum esse, habet distinctam naturam: sed procedens habet distinctum
esse a procedente: ergo ex processione sequitur distinctio in natura. Resp. patet in processionibus
creaturarum. — Resp. dyaling. m.º. Procedens habet distinctum esse a procedente: quoad substan-
tiam, nego, quoad modum, concedo. Ut datur vera processio, sufficit distinctio realis in mo-
do, patet in processione Verbi creati, quod, quamvis ab specie, et obiecto procedat, n.º
distinctio realis ab his in natura, sed in modo, ut diximus dy. 2. de scientia Dei q. 1. Quo-
modo potest una persona Divina ab alia procedere, quin datur distinctio in natura, dummodo
datur in modo illam habendi, scilicet in relationibus.

Sed obicitur: Quamvis possit dari processio secundum quid cum sola distinctio-
ne in modo, n.º vero processio simpliciter: sed processio Divina est simpliciter processio: ergo
n.º potest dari absque distinctio in natura. — Resp. dyaling. m.º. Non vero processio
simpliciter: summe communicativa, nego. Limitate communicativa, concedo. Distinctio
sufficiens ad processio limitate communicativa eandem imperfecte ponat naturam, sufficit
ut processio summe communicativa eandem perfecte communicet naturam. Cum autem
distinctio in modo sufficiat, ut processio intellectualis limitate communicativa, quales est
creata, eandem ponat naturam imperfecte, et intentionaliter in verbo, etiam sufficit
ut processio intellectualis summe communicativa, quales est Divina, ponat in Verbo Divino
eandem naturam perfecte, et naturaliter.

Sed instatur: Quod habet eandem naturam cum Patre nequit procedere
ab illo: sed Verbum Divinum habet eandem naturam cum Patre: ergo nequit procedere
ab illo. Probat. m.º. Quod procedit ab alio, et ens ab alio: sed habens eandem naturam
cum Patre, et ens ab alio, sed a se: ergo. — Resp. neg. m.º. m.º. q. 1. per distinctio.
Quod procedit ab alio, et ens ab alio: tamquam a principio, concedo; tamquam a causa,
nego. Verbum Divinum est ens a se, prout opponitur esse ab alio, tamquam a causa, n.º
prout opponitur esse ab alio, tamquam a principio.

Sed arguitur: Quia prima conclusio est falsum nequit procedere ex alia conclusio-
ne: sed Verbum Divinum est primum principium: ergo nequit procedere ab alio, tamquam
a principio. — Resp. dyaling. m.º. Est primum principium in linea causandi, concedo.
in linea generandi, nego. Ideoque repugnat illi procedere ab alio principio, tamquam a causa,
non vero ab alio principio, ut principio generativo.

Sed dicitur adhuc: Causa, et principium sunt idem, ut docet D. Th. q. 1. Metaph.
cap. 1. ergo si Verbo Divino repugnat procedere ab alio tamquam a causa, etiam tamquam
a principio. — Resp. dyaling. m.º. Causa, et principium sunt idem si ponat depen-
dentiam ex parte producti, concedo: si n.º ponat, nego. Principium ponens dependentiam
ex parte producti sonat apud Latinos idem, ac causa, que apud ipsos induit dependentiam
ex parte causati, et ideo causa, et principium hoc modo sumpta n.º admittitur in pro-
cessionibus Divinis. Si vero more Grecorum remanet causa potest in illis admitti, quia
apud ipsos nomen cause potest absolute a dependentia ex parte producti, sicut apud
Latinos. — Resp. m.º. Quia ut ait D. Th. Aliquid inconveniens in lingua

latina dicitur, quod propter proprietatem idiomatum convenienter in lingua graeca dici potest.
Quare nomen eius apud nos excluditur, quia respicit effectum, apud illos vero admittitur, quia
per illud sola origo significatur.

12
Prob. 2. De ratione summi boni et summo modo se communicare: sed exclusa proce-
sione hoc n. accideret: ergo debet dari processio. Maior patet: quia bonum potest communicari co-
mo-
do, quod est bonum. Minor patet: si n. daretur processio, Deus, qui est summum bonum, tantum se
communicaret creaturis: sed hęc communicatio n. est summa, cum finito modo communicatur:
ergo tenet minor.

13
Sed dicitur: Spiritus S. est summum bonum: sed n. se communicat summo modo: ergo n.
est de ratione summi boni summo modo se communicare. Prob. 2. minor Spiritus S. solum se communi-
cat ad extra: sed hęc communicatio n. est summa: ergo n. est de ratione summi boni summo
modo se communicare. — Resp. 2. concipitur in mari, et minor dicitur: conjugum: Non est de ra-
tione summi boni summo modo se communicare: si presupponatur sui adequatum communicatio-
nem, concedo: si n. presupponatur, nego. Duplex summa communicatio potest summo bono conveni-
re: una per intellectum, et aliam per voluntatem. Utraque supponitur ad Spiritum S. quia prima no-
da communicatur Patri filio, secundo vero Patri, et filio Spiritui Sancto. Quare licet Spiritus
S. sit summum bonum n. potest se ad intra communicare.

14
Sed instabit: Communicatio summa potest salvari, quin datur processio in Deo:
ergo ratio n. tenet. Prob. 2. arg. Communicatio Verbi Dei facta humanitati est summa: ergo.
Prob. 2. arg. Non potest stare effectus summus absque summa communicatione forme: sed stat in hu-
manitate effectus summus, cum sit summa sancta: ergo dicta communicatio est summa.

Resp. 2. neg. 1. et 2. arg. minor. Spiritus S. conceptus dicitur: minor: sed stat in humanitate effec-
tus summus: Metaphysice, concedo: Physice, nego. Humanitas Christi est summa sancta mora-
liter, non vero physice, quia verbum Dei n. est tantum forma moralis substantialiter sanctifi-
cationis illius, ideoque n. communicat illi summo modo physico, quia in corpore est humanitas illius,
sed modo morali. Et sic summa communicatio physica n. potest salvari absque processione ad in-
tra.

15
Prob. 3. Productio Verbi substantialiter est processio: sed in Deo datur productio
Verbi substantialiter, cum accidentate Deo repugnat: ergo datur in Deo processio. Prob. 2.
minor: Quicumque intelligit, hoc ipso, quod intelligit ait D. in hoc aut. producit Verbum: sed
Deus est aliquis intelligens: ergo in Deo datur productio Verbi. — Tunc etiam:
Quod admittitur in agente intellectuali minus perfecto, n. debet excludi a perfectis-
simo: sed productio Verbi admittitur in agente intellectuali minus perfecto, nempe
creato: ergo n. debet excludi a perfectissimo, nempe Deo.

16
Sed dicitur: Beatus, et beatus est perfectior intelligens, quam homo viator: sed n.
producit Verbum: ergo quamvis Deus sit perfectior intelligens agente intellectuali creato,
n. est productum Verbum. Minor patet nam visio beatifica in se: Thom. non producit Ver-
bum.

Resp. 2. dicitur: maior: est perfectior intelligens: Perfectione n. connaturali, concedo:
connaturali, nego. Visio beatifica, quae convenit Beato n. est illi connaturali, cum se ipse
videre sibi. Deo naturaliter conveniat, ut docet D. Th. 1. p. 2. q. 12. art. 4. l. 2. ideoque licet perfec-
tior intelligens homine creato n. producat Verbum. Deus vero, cum sit intelligens perfec-
tior creato intellectu sibi connaturali, debet, sicut creatum, verbum producere, quia
natura ratio n. procedit de quolibet intelligente perfectiori, sed de illo, qui intelligit intelli-
gentiam sibi connaturali.

17
Sed obicitur: Patri, et Spiritus S. intelligunt intellectum perfectiori creato,
et sibi connaturali: sed n. producant Verbum: ergo tradita falsificatur doctrina. —
Resp. 2. dicitur: minor: sibi.

ponente, nego. Intellectio Dni una adquat Verbo, cum sit infinitum. Quare cum ab intellectu, prout in Patre, Verbum Dni producat, n. possunt illud producere intellectu filii, et Spiritus Sancti.

Sed dicitur: hac solutione falsificatur dictum D. Th. ergo admitti non debet. Probatur illud adducendo: Quicunque intelligit ex hoc ipso, quod intelligit, producit Verbum: hoc a solutione excluditur: ergo falsificatur. Probatur minor: filii, et Spiritus Sancti sunt aliqui intelligentes connaturaliter: sed ex hoc n. inferatur productio Verbi: ergo tenet minor.

Respondeo neg. arg. probatur illud explicatur: hoc ipso, quod intelligit, producit Verbum: ly intelligit sumptum distributive, in completa concedo: distributive complete nego. Distributio completa stat pro singulis generibus, incompleta vero pro genere singulorum. Dicitur ergo D. Th. intelligi de distributione incompleta, si vero completa, unde ad eius veritatem si requiritur, quod quicunque intellectus producat Verbum, sed quod in quocunque genere, et ordine intelligentium datur aliquo intellectus producere Verbum. Et cum datur ordo naturalis, supernaturalis, et Dni, debet dari productio Verbi in ordine Dni, in ordine supernaturali, ut excepta creatione beatifica in omnibus supernaturalibus accidit intellectibus, et in ordine naturali, ut conuenit in intellectibus naturalibus. — Vel dicitur dictum D. Th. intelligi de nostris intellectibus, quia Verbum productum ab ipsis, quod Verbum cordis appellatur, inquit significari verbo uocis, quod solum reperitur in nobis. Ideoque ex nostra connaturali intellectu ne Verbum producente mentale, inferat intellectum Dei connaturalem Verbum producere Dnum.

Sed obicitur: Ex aliquo naturali n. potest inferri quid supernaturali: sed productio Verbi in nobis est naturalis, productio Verbi Dni est supernaturalis: ergo n. potest inferri ex illo. — Respondeo neg. dicitur: manifestum non potest inferri: demonstratur, concedo: congruentius, nego. Ratio D. Th. non est demonstratio, sed quedam congruentia, qua sufficienter supposito fide declarat productionem Verbi Dni nullam repugnantiam habere, cum nil allatum ab hereticis possit oppositum conuincere.

Sed instatur: Ratio congruentie D. Th. est minus apta ad dictam probationem: ergo n. bene processit. Probatur arg. Magis apta est productio supernaturalis Verbi creati, quam productio naturalis: sed datur talis productio supernaturalis, ut patet in intellectibus supernaturalibus creatis excepto visione beatifica, qua fuit uisus: ergo tenet arg.

Respondeo neg. arg. manifestum probatur dicitur: Magis apta est productio supernaturalis, magis quoad se, concedo: magis quoad nos, nego. Probatur D. Th. est magis apta, quoad nos, quia est nobis notior, et experimento a nobis attingitur: quod n. accidit in productionibus supernaturalibus, que sola fide percipiuntur. Cumq. D. Th. uellet nobis manifestare productionem Verbi Dni, uisus fuit ratione magis nota nobis, que est magis apta respectu nostri intellectus, quam ratio notior quoad se.

Obicitur 2. contra rationem: Productio Verbi est imperfectio: ergo quamvis in nostra inueniatur intellectio, n. uero in Dno. Probatur arg. Perfectio alicuius lineae debet inueniri in perfectissima tali lineae: sed productio Verbi n. inuenitur in perfectissima lineae intellectus creature: ergo. Probatur minor: Visio beatifica est perfectissima tali lineae: sed in illa n. inuenitur: ergo.

Confer: Verbum uel procedit ex aliquo, uel ex nihilo: sed quilibet modus ex quo est imperfectio: ergo productio Verbi est imperfectio. Probatur minor: Procedere ex nihilo est propriam creaturam, procedere ex aliquo est supponere carentiam Verbi in subiecto, in qua sapigitur: sed carentia Verbi, et procedere modo creaturam est imperfectio: ergo tenet minor.

Respondeo neg. arg. manifestum probatur dicitur: Perfectio alicuius lineae: orta ex necessitate

3
nego: si ex necessitate n. oriatur, concedo. Productio Verbi in linea intellectiva a creato oritur
ex necessitate illius, quia obiectum creatum n. potest per se uniri per modum Verbi. Et sic n. q. dicit
inveniri in perfectissimo talis linea, summe in regione beatifica, quia abest talis necessitas, cum
essentia. Dicitur gerat vix speciem expressit. Productio vero Verbi in Deo n. est dicta necessitate,
sed ex summa fecunditate intellectus Dni, quare dicta productio ex suo formali concep-
tu n. dicitur imperfectionem.

23
Sed dicitur: fecunditas assignata n. invenitur in intellectu Dni. ergo ex illa
oritur productio Verbi. Prob. ant. Participatio formalis intellectus Dni n. partici-
pat fecunditatem: ergo n. est in illa. Ans. patet: nam visio beatifica est participatio formalis
Dni intellectus, et n. est fecunda. Conseq. prob. Participatio formalis alicuius predico-
ti Dni participat illud, prout est in se: ergo si n. participat fecunditatem n. est fecunda
intellectus Dni.

Resp. neg. ant. q. prob. conclusio neg. conseq. cuius prob. dicitur. Partici-
patio formalis predico-
ti Dni participat illud, prout est in se: inadequata, concedo: adequate
nego. Visio beatifica est participatio inadequata intellectus Dni, nam tantum parti-
cipat conceptionem visionis generalis Dei, prout est communis tribus personis, n. vero conceptum
notionis, quae est propria Patri. Et sic licet intellectus Dni in se adequate sit visio, et notio, visio
beatifica est visio Dei, quia sit notio.

24
Sed videtur: si talis fecunditas inveniretur in intellectu Dni, participaretur
a visione: ergo si n. participaretur, n. inveniretur. Prob. ant. talis fecunditas n. est perfectior con-
ceptus in Deo, quam visio sui ipsius: sed hic participatur: ergo et ille participatur. Conseq. in-
fertur, quia quae sunt eiusdem perfectionis possunt eque participari. Resp. neg. ant. magis
prob. conclusio, et mir. neg. conseq. prob. q. illius dicitur. Iuxta sunt eiusdem perfectionis, possunt eque
participari: quando possunt sine infirmitate inveniri, concedo: quando n. possunt, nego. Verum
est intellectum Dni, ut generalis, et notionalis est, eadem gaudere perfectione, sed cum
hac diversitate, quod ut visio est, potest salvari in beato sine infirmitate, non vero ut notio-
nalis est. Quia productio Verbi in infinitum est infinita, et beata, si Verbum produ-
cet, est infinitum, quia quod representatur Deo, prout est in se, ad quod requiritur
habere eandem naturam cum Deo, et eandem immaterialitatem cum ipso, et sic talis
productio est infinita, quae requirit convenire beato. Patet hoc in cognitione Dni, ut com-
prehensiva, et viva sui ipsius, quae quamvis eandem in Deo habeant perfectionem, potest ut
viva inveniri in Beato, non vero ut comprehensiva propter rationem dictam.

25
Sed videtur: conceptus fecunditatis potest participari absq. infirmitate: ergo doctri-
na falsa. Prob. ant. Notra intellectus participat Dei fecunditatem, cum sit fecunda: sed hoc
est absq. infirmitate: ergo. Resp. conclusio fecunditatis potest participari absq. infir-
mitate: conceptus fecunditatis circa Verbum limitatum, concedo: circa verbum infinitum, nego.
fecunditas nostrae intellectus est circa Verbum limitatum, quia productum ab ipso est forma-
lis similitudo obiecti creati, fecunditas vero visionis beatificae est circa verbum infinitum, quia
Verbum productum ab ipso est formalis similitudo Dei prout est in se. Ideo fecunditas
in q. n. potest absq. infirmitate salvari, quamvis illa potest absq. infirmitate reperiri.

26
Sed videtur: intellectus nostrae n. potest esse perfectior visione beata: sed est perfectior
iuxta doctrinam datam: ergo nulla. Prob. mir. Perfectior est fecunditas, quam carentia fe-
cunditatis: sed in nostra intellectu est fecunditas, n. vero in visione beata: ergo. Resp.
neg. mir. magis prob. dicitur. Perfectior est fecunditas, quam carentia fecunditatis: fe-
cunditas orta ex capite perfectionis, concedo: ex capite imperfectionis, nego. fecunditas orta
ex magna perfectione intellectus est simpliciter perfectior actu illa carente, et hoc est fe-
cunditas Dni, fecunditas vero nostrae intellectus ortum ex illius indigentia, quia n. po-
test uniri cum dicto prout in se, et sic n. est perfectior simpliciter actu n. habente talem
fecunditatem, quia talis indigentia quae in intellectu est, excluditur.

tra Dna per se ipsam emittitur. — Ut dic, quod considerato secundum naturam intellectus
hunc precipue ab indigentia, ut talis intellectus perfectior secundum quod in tali concep-
tu visione beatorum, quamvis huc sit perfectior simpliciter propter unionem immediatam cum
essentia Dna tanquam cum obiecto.

Ad confir. resp. neg. m. mar. q. prob. concessio quoad 1. p. dyling. quoad 2.
Procedit ex aliquo et supponere carentiam Verbi in subiecto, in quo suscipitur: ex ali-
quo tanquam ex potentia, concedo: tanquam ex actu purissimo, nego. Verbum Dnum
procedit ex aliquo actu purissimo, de cuius ratione est n. importare carentiam sui termi-
nis, sed semper illam habere cum sola procedentia originis.

Parag. 2. sent. contraria.

Hierarchice et sent. opposita, cuius arg. n. idem hic proponimus, sed alias, que supersunt
obiectiones, declarabimus.

Arg. 1. Procyssio ad intra debet esse productio persone Dni: sed hec n. do-
tur in Deo: ergo nec procyssio. Prob. m. q. Quod invenitur in Deo, debet esse ad instar eorum
que sunt in natura intellectuali creata perfectione: sed hec ut est Angelus n. producit
personam Angelicam: ergo nec Deus personam Dnam.

Resp. neg. m. mar. q. prob. dyling. Quod invenitur in Deo, debet esse ad instar
eorum etc. Ablaty imperfectionibus, concedo: cum illis, nego. Perfectio est, quod datur procyssio
ad intra, sed quod n. sit substantiale, sed accidentale, ut imperfectio, quia ut ait 1. Th. q. 10
de potent. art. 1. ad 5. hoc provenit ex hoc, quod intelligere Angelus n. est eius substantia
cumq. intelligere Dei sit eius substantia, excludit a suo termino imperfectionem acciden-
talem, quod admittit Verbum Angelicum, et producit personam, ut est Verbum
substantiale.

Arg. 2. Pluritas personarum n. potest dari in Deo: ergo nec procyssio.
Prob. arg. Ideo n. possunt dari plures essentie quia essentia Dna est infinita: sed per-
sona Dei est infinita: ergo in Deo dicta pluralitas n. potest dari.

Resp. neg. arg. m. q. prob. dyling. quia essentia Dna est infinita: absolute, concedo:
quia precipue est infinita, nego. Duplex est modus distinctionis, unus oritur ex oppositione rela-
tiva, alius ex limitatione. Primus secundum se sumptus n. opponitur infinitati, secundum
illi adversatur. Modus relatus n. convenit essentie, quia formaliter est quid absolute
quod si multiplicatur, est ratione limitationis, quod eius opponitur infiniti dicitur. Mul-
tiplicatio relativa potest dari, quia ab oppositione provenit relatio, que potest esse infini-
te convenire.

Arg. 3. Procyssio opponitur summe Dei simplicitati: ergo n. debet admitti.

Prob. arg. Compositio opponitur summe simplicitati: sed procyssio affert compositionem: ergo.
Unio conceptus communis et particularis est compositio: sed procyssio affert hanc unio-
nem cum in qualibet procyssione datur conceptus communis, quia communicatur pro-
cedenti ab illo, a quo procedit, et conceptus particularis procedens: ergo.

Resp. neg. arg. m. q. prob. dyling. Unio conceptus communis et particula-
ris est compositio: quando commune et particulare n. sunt idem secundum rem, concedo:
quando sunt, nego. Licet in procyssione Dna datur aliquid commune, nempe essentia, et
aliquid particulare, nempe relatio, non est ibi compositio inquit 1. Th. q. 10. de potent. art.
1. ad 12, quia relatio est secundum rem essentia.

Sed dic: licet hec solutio excludat compositionem realem n. vero compositionem
rationis: sed hec opponitur summe simplicitati Dei: ergo est procyssio. M. q. est ratio m. q. prob.
Grades numerici et differentiales sunt idem secundum rem: sed in illis datur compositio

rationis: ergo manifestum. — Resp. neg. manifestum. Gradus generalis et differentialis sunt idem secundum rationem: cum aliqua potentialitas concedatur sine illa, ergo. Ex parte fundamenti ratio- nis compositionis aliqua debet importari potentialitas, quia extrema debet se formaliter exclu- dere. Inter gentiam et relationem Dna. huc n. datur exclusio, quia cum gentia sit actus pu- rissimus et transcendens in omnibus Dni perfectionibus, inter gentiam et differentiam datur, quia re compositio rationis inter huc admittitur, inter illa vero excluditur.

2 Sed obicitur: Identitas secundum rem inter gentiam et relationem non opponi- tur distinctioni: ergo nec simplicitas secundum rem compositioni rationis. Manifestum admittitur a theologia, conseq. prob. Sicut identitas excludit distinctionem, ita simplicitas composi- tionem. Sed cum identitate per modum actus purissimi componitur distinctio rationis: ergo et simplicitas cum compositione rationis.

Resp. neg. conseq. manifestum. prob. distinctio. Sicut quoad omnia, nego: quoad aliqua, concedo. Identitas et simplicitas assimilantur in hoc, quod sicut illa excludit distinctionem realem, ita huc realem compositionem. Diversificantur vero in ordine ad nostrum intelle- ctum fingentem, quia identitas dat nostrum intellectum fundamentum ad formandam distinc- tionem rationis, quod n. dat simplicitas ad compositionem rationis. Nam fundamentum ad hanc est exclusio formalis partium inter se componentium, cum sit de ratione partium se invicem ex- cludere; fundamentum ad illam est eminentia rei, quam unica conceptu noster non potest percipere intellectus. Eminentia datur in gentia Dna, et q. propria actus puri, exclusio vero opponitur actui puro, nam comparatur excludens, ut perfectibile per exclusum. Et distinctio rationis componitur cum actu puro, n. vero rationis compositio.

33 Sed dicunt gentia Dna excludit formaliter relationem: ergo dat fundamentum ad com- positionem rationis. Prob. arg. Iuxta habent predicata formaliter distincta se invicem ex- cludent: sed illa habent gentiam et relationem: ergo. — Resp. neg. arg. manifestum. prob. distinctio. Iuxta habent predicata formaliter distincta se invicem excludent: si n. sint formaliter trans- cendens, concedo: si sint in se. Gentia Dna est formaliter in relatione transcendens, et sic est formaliter in relatione inclusa.

34 Sed instabit: Inclusio conceptus transcendens n. excludit fundamentum ad com- positionem rationis: ergo responsio nulla. Prob. arg. Potentialitas est fundamentum ad compositionem: sed potentialitas n. excludit a transcendente: ergo. Prob. manifestum. Cuiusmodi est transcendens in sua inferiora: sed est potentialiter ad illa, aliosque actus puri: ergo.

Resp. distinctio. arg. Inclusio conceptus transcendens n. excludit fundamentum ad compositionem rationis: si transcendens oritur ex perfectione, concedo: si ex perfec- tione, nego. Transcendens entis ut sic oritur ex imperfectione, transcendens essentiae Dni ex summa perfectione Ideoq. nec implicitam, nec explicatam illa vero saltem expli- citam admittit potentialitatem, quae est fundamentum compositionis.

35 Sed arguitur: Determinabilitas est potentialitas: sed gentia Dna concipitur, ut deter- minabilis per explicitum relationem: ergo cum transcendens ex perfectione oritur compo- nitur potentialitas. Mis. est certa, manifestum. Prob. Ideo enim est explicita potentialitas, quia est determinabilis per suum modum: ergo determinabilitas est potentialitas.

Resp. distinctio. manifestum. Determinabilitas est potentialitas. Determinabi- litas, quoad implicitum, concedo: quoad explicitum, subdistinguo, quando importat carentiam actualitatis si tibi debet, concedo: non debet, nego. Essentia includit om- nem actualitatem cum qua n. stat determinabilitas, quoad implicitum, nec hoc modo potentialitas. Ideo ad explicitum vero est determinabilis per relatio- nem n. vero est, quoad explicitam potentialitatem, quia potentialitas huc importat carentiam

tiam debet perfectioni, cumq. expressio relationis n. debeat expressiōi essentiae, de
terminabilitate q. n. est potentia, respectu illius

Nec obest instantia entis, quod est potentiale respectu suarum differen-
tiarum, quamvis expressio actualitatis q. tamen ipsi n. debeat. Non obest. quia licet
entis, ut sit ens confusum, et indeterminatum actualitatis modorum n. debeat,
est illi debita, ut sit actualis, et determinatum, quia absq. illo solum exprimitur
in illa confusio, et imperfectio. In essentia vero dicitur absq. relatione explicatur
summa actualitatis, quoniam sit ad illam debita ratio, quare potentia, et deter-
minabilitate entis, n. vero determinabilitate essentiae.

Sed adhuc dicitur: Ratio explicita subiecti est explicita potentia, sed deter-
minabilitate in ordine ad actum, quamvis sit indubitata est explicita et alio subiecti, con-
explicite se habeat ut recipiens: ergo responsio n. tenet. — Resp. d. 1. q. 1. m. 1.
determinabilitate est explicita ratio subiecti: determinabilitate orta ex eminentia, et nego.
orta ex limitatione ipsius, concedo. Determinabilitate essentiae dicitur oritur ex eminentia ip-
sius, cum qua n. componitur ratio subiecti explicita, quia ad hanc est necessaria deter-
minabilitate orta ex imperfectione, et limitatione.

Sed inquit: Ratio explicita formae est in ordine ad rationem explicitam
subiecti, cum subiectum, et forma sibi correspondent: sed ratio quoad explicitum
est forma determinans essentiam: ergo in essentia est ratio explicita subiecti. —
pond. d. 1. q. 1. m. 1. Ratio explicita formae: receptibilis, concedo: irreceptibilis, nego.
Ratio n. explicat conceptum formae receptibilem, sed tantum dicit rationem con-
trahentem, quare n. correspondet illi ratio explicita subiecti, sed ratio explicita
contrahibilis.

Arg. 4. eadem res requirit esse producta, et improducta: sed si daretur pro-
cessus eadem res esset producta, et improducta: ergo n. datur processio. Prob. m. 1.
Ratio est idem cum essentia: sed essentia est improducta, et ratio est producta:
ergo eadem res est producta, et improducta. — Resp. eadem res requirit esse pro-
ducta, et improducta: secundum eandem virtutalem rationem, concedo: secundum
diversam, nego. Virtualis distinctio inter essentiam, et relationem sufficit, ut hoc pro-
ducatur, et non illud, quia haec virtualis distinctio in Deo facit, quod realiter in crea-
tura. Ut cum in creatura distinctio realiter faciat unum productum, alio n. productum, idem
facit in Deo virtualis distinctio.

Sed dicitur: distinctio virtualis n. sufficit, ut duo contraria dicantur de
aliquo: ergo nec duo contradictoria, nempe esse productum, et improductum. Arg.
patet, nam idem realiter n. potest esse albus, et niger. Consequenter prob. maior est oppositio
contradictoria, quam contraria: sed virtualis distinctio n. sufficit ad istam: ergo nec
ad illam. — Resp. conceptus aut. neg. consequenter. magis prob. d. 1. q. 1. m. 1. Maior est oppositio
contradictoria, quam contraria: maior quoad veritatem, vel falsitatem, concedo: quoad
extremorum incompatibilitatem, nego. Contradictoria oppositio n. admittit medium
in affirmatione, et negatione, ad quod n. req. quod unum extremum excludat realiter
alterum, sed quod nequeat affirmari de uno aliquid, et de ipso formaliter negari.
Contraria vero admittunt medium, quia ex negatione unius extremi n. inferitur positio
alterius, sicut in contradictoriis, n. enim ex negatione albi inferitur positio nigri, potest
aliquis esse nec albus, nec niger.

Sed obicitur: Quia n. admittunt medium minus possunt coniungi, quam eo-
que n. admittunt: sed contraria admittunt medium, quin possint coniungi: ergo
contradictoria n. admittunt medium, quin possint coniungi. — Prob. magis. Maior distantia est est magis opposita contradictioni,

quam minor: sed maior distantia est inter n. admittentes medium, quam inter admittere
et n. ergo. — Resp. neg. man. cuius prob. disting. Maior distantia est magis opposita con-
iunctioni: maior distantia entitativa, concedo: verificativa, nego man. Contradictoria ma-
gis distant verificativa, quia negatio unius extremi est immediata verificatio alterius, nego
ho enim n. producti est affirmatio producti, minus vero distant entitativa, quia contra-
ria proprias appellantur entitati; de homine y. g. albus n. predicatur formaliter albedini,
sed ipsius entitas, quae est destructiva entitatis nigredini, n. vero contradictoria, quia haec
appellatur supra conceptus, de eadem entitate secundum diversos conceptus, quod possit
differre, et n. differre, potest affirmari. Et quod dictum est de contraria, applica-
privative, quia privatio n. est formalitatis, sed entitatis formae. Ideoque duo contraria
requerunt adunari in eadem entitate, et possunt duo contradictoria, quae sub di-
versa formalitate.

Sed inurge: Iuxta convenientiam in aliquo conceptu positivo, minus distant entita-
tive, quam illa, quae n. convenient: sed contraria convenient in aliquo conceptu positivo,
et n. contradictoria; ergo. — Resp. disting. man. quae convenient in aliquo positi-
vo: specifico, concedo: generico, nego. Albus, et niger, quae sunt contraria convenient
in conceptu coloris, sed entitativa specifica destruantur, contradictoria vero convenient
in eadem specifica entitate, quia eadem entitas specifica, et eadem numerica potest dicere
secundum diversum conceptum predicata contradictoria.

Sed dic: Intere, et n. est implicat convenientia in aliqua entitate, cum n.
est omnem destruat entitatem: sed oppositio contradictoria versatur in est, et n. est: ergo
implicat contradictoria convenire in aliqua entitate. — Resp. disting. man. Impli-
cat convenientia in est, et n. est absolute sumptum, concedo: sub aliqua determinatio-
ne, nego. Non est stat dupliciter: non est absolute sumptum, et n. est sub aliqua determi-
natione. Primo modo omnem negat entitatem, secundo modo n. negat entitatem, sed
aliquam formalitatem, patet in hac propositione: Intellectus, et apprehensivus non
est dycursivus, in qua negatio dycursus n. verificatur de entitate intellectus, sed de forma-
litate apprehensiva. Oppositio contradictoria potest versari inter est, et n. est, et q. per
accidens respectu illius, quod n. est sit absolute, vel sub aliqua determinatione. Quapropter
licet contradictoria versari inter est, et n. est absolute sumptum n. possit est
de eadem entitate, potest est illo, quae versatur inter est, et n. est cum aliqua determi-
natione.

Arg. 5. Accipere est ab alio est imperfectio: sed procedere ab alio est accipere est
ab alio: ergo processio est imperfectio. Prob. man. Indigere alio, ut sit, est imperfectio: sed
accipere est ab alio est illo indigere, ut sit: ergo. — Tum: Imperfectio est dependentia:
sed procedens dependet ab illo, a quo procedit: ergo. — Tum: ubi est actio, et passio est
imperfectio, cum sint motus: sed ubi est processio est actio, et passio: ergo imperfectio.

Resp. breviter, quod accipere est ab alio tamquam a causa importat imper-
fectionem indigentis, et dependentiam n. vero accipere est ab alio tamquam a principio —
Ad 3 dic actionem transcendentem, et passionem est motus, n. vero actionem immanentem,
in qua consistit processio. — Vel dic ad 1. cum D. Th. q. 10. de pot. art. 13. quod acci-
pere est ab alio est indigentia, si n. est semper in recepto, si vero est, n. est imperfectio, et
indigentia, sed magna perfectio. Et hoc accipiunt est personae procedentes.

Sed dic: Si creaturae essent ab eterno, ut potuerunt est, semper essent in recep-
to sed essent indigentes naturae: ergo illud D. Th. non tenet. — Resp. disting. man.
Semper essent in recepto: Necessario, et ex se permanentes in eo. —

et non est Verbum Divinum quia hoc est in receptione eterno esse omnino indefectibile, nempe eandem numero naturam cum sua principio, quod ut ait D. Th. g. citato de pot. art. 1. ad 1. q. n. est natura indigent. Ille vero esset in receptione defectibiliter, quia potuerunt n. esse et postea potuerunt deficere, si Deus voluerit illos convertere, et sic sunt iuxta D. Th. loco citato indigent naturae.

Sed obijciat: Ideo D. Th. probat loco citato filium in Deo non esse indigent naturae, quia n. praexistit receptioni: sed haec ratio n. excludit indigentiam: ergo non indigent naturae. Prob. mir. Creatura n. praexistit receptioni, quia recipit esse a Deo: et tamen sunt indigent naturae: ergo. — Resp. neg. min. distinguendo. Praexistit receptioni: et sunt sub nihilitate ante illam, concedo: et n. sunt, nego. Creaturae sunt indigent naturae, quia prius duratione quam recipiant esse a Deo, fuerunt sub nihilitate, quare cum n. praexistencia est coniuncta cum indigentia. Verbum autem Divinum cum carnis praexistencia coniungit recipere eandem numero naturam cum sua principio, quod n. est indigentia sed summa perfectio.

Sed instabit: Indigentia est non semper fuisse: sed procedens ab alio n. semper fuit: ergo importat indigentiam. Prob. mir. Ideo Petrus n. semper fuit in hoc loco, quia ad eum processit: ergo procedens ab alio n. semper fuit. — Resp. distinguendo. Procedens ab alio non semper fuit: si sit processione temporali, concedo: si eterna, nego. Processio Verbi Divini est eterna, processio Petri ad hunc locum est temporalis, quare Petrus n. fuit semper in hoc loco, et fuit semper Verbum.

Arg. 6. Processio creaturae n. est intra Deum: sed processio filii, et Spiritus sancti est processio creaturae: ergo n. est processio intra Deum. Prob. mir. quoad processum ut terminum creationis, procedit ut creatura: sed ita procedunt filius et Spiritus sancti. ergo. Prob. mir. ex 8. prover. nam de sapientia dicitur, quae est filius dicitur: Dominus creavit me, et ex q. Amos: nam iuxta translationem septuaginta dicitur: Deus creavit spiritum: sed nomen spiritus absolute prolatum in scriptura iuxta D. Hieron. Michae 2. sumitur pro spiritu. S. ergo tenet mir.

Resp. neg. min. et min. prob. nam sapientia dicta, ut ait D. Th. in present. quest. 4. art. 3. ad 4. est sapientia creata, vel humanitas Christi, quae licet fuerint vere generata, dicuntur creari propter existentiam suam, quia rei magis generatio solent in creatis hoc verbo declarari, ut patet Gen. 1. Vel potest dici creari inordinatim humanitas Christi, quia ab initio suae productionis fuit sanctificata, cum sanctificatio moralis appellatur creatio iuxta illud Ephes. 2. creati in operibus bonis. — Vel dic cum Host. Cyrillo lib. 5. Theauri cap. 6. quod Verbum creavit n. sumit: hic rigorose, sed pro ut est idem ac generavit.

Ad illud spiritus resp. quod spiritus sumitur hic pro vento, aere, aut anima, vel substantia invisibili iuxta D. Hieronimum, et alios P. P. Quare nomen spiritus absolute prolatum n. stat pro spiritu. S. nisi quando contextus insinuat, vel contrarium exigit. Nam spiritus aliquando stat pro spiritu malo iuxta illud Osee 4. ligavit eum spiritus in alio, etc. Aliquando pro anima iuxta Matth. 26: spiritus promissus est. Aliquando pro aere iuxta Exod. 15. flavit spiritus. Et ita D. Hieronimus est intelligendus, quia Verbum creavit saty insinuat spiritum hic n. sumi pro sancto.

Arg. 7. Processio ad intra spectat terminum summe perfectionis: sed hic n. datur: ergo nec processio ad intra. Prob. mir. Cui deficit aliqua perfectio, n. est summe perfectus: et dicto termino deficit aliqua perfectio: ergo. Prob. mir. Potentia generativa aliqua mentis: sed hic dicitur terminus processions Dei, ut patet in filio, alias quae n. admittant: sed contraria veritas.

Resp. neg. 1. et 2. inter m. 9. p. 8. dyling. sed differt termino: secundum
quod ille dicit in recto, nego: secundum quod dicit in obliquo, concedo: Potentia genera-
tiva in recto est intellectus, et in obliquo dicit relationem Paternitatis. Hec. n. est in filio
bene autem illud secundum totam suam perfectionem, quare est summe perfectus, quia ille
relatio, vel n. est perfectio, vel si est, filio n. debetur.

Sed dicitur: licet salvet hec relatio, quod perfectio intellectus, ut intellectus sit in filio, non perfectio intellectus, ut potentia generativa: ergo deficit illi aliqua perfectio. Patet consequens: quia aliqua perfectio est conceptus expressus potentie generativae.

Præp.º conceptio aut. neg.º concept.º cuius prob. dyling.º. Conceptus exprimit potentia
generativam est aliqua perfectio: diverso modo explicata, concedo: aliqua perfectio de-
finita, nega. eadem perfectio est in intellectu, quatenus intellectus, et quatenus poten-
tia generativa, sed diverso modo explicata. Ideo. eadem est perfectio in Patre, et filio,
sed diverso modo explicatur in Patre. Iuxta explicationem, præoccupat. defectus, censetur
indebita filio, n. arguit carentiam illius aliquam in filio imperfectorum, quia talis
explicatio sibi n. debet. Ut patet in Gen.º. Unde quæ est nomine perfecta, quamvis n.
explicet conceptum in gen.º cordis quatenus ei n. debet.

sed obicitur: Quia Filius habet totam perfectionem anime rationalis dicitur radicaliter sensitivus & rationalis: sed filius si potest dici nec radicaliter generativus: ergo n. habet totam perfectionem Patris — Resp. d. h. q. m. a. d. Quia habet: cum conditionibus requiritis, concedo: absq. illis, nego. Filius habet totam perfectionem anime rationalis cum conditionibus requiritis ad dictas denominationes, cum anima secundum se illos prestat. Verbum vero Divinum, licet habeat totam perfectionem generativam Patris, n. dicitur radicaliter generativus, quia hec denominatio n. provenit ab unitate absolute sumpta sed ut constituit relationem Paternitatis.

Arg.^o 8. hec propositio: Deus productus Deus est falsa: ego n.^o da-
tur propositio ad intra. Prob.^o arg.^o si esset vera, darentur plures Dei, cum Deus
productus dyling.^o realiter a Deo producente: hoc est falsum; ergo et propositi-
o. — Resp.^o neg.^o arg.^o cuius prob.^o et hanc neg.^o quia Deus producens n. dyling.^o rea-
liter a Deo producto in natura significato per nomen Deus, sed in illo, pro quo sup-
ponit, quod est persona.

sed dicitur: hec solutio falsam relinquit propositionem: ergo. Prob. ant. falsa
est propositio, quæ determinate affirmat de subiecto, quod ei ex sua ratione formali
non convenit: sed Deo n. convenit secundum suam rationem formalem productio, aliquid
spiritui sancto conveniret: ergo. — Resp. neg. ant. mir. p. 2. dicitur: sed Deo n.
convenit secundum rationem formalem: absolutam, concedo: determinatam, nego.
Ratione Deitatis absolute sumpt. n. convenit productio, sed ratione illius, ut deter-
minate per Paternitatem, vel spirationem activam, ideoq. a sp. s. relegatur
productio.

Nec obest, quod Deus absolute ponitur in dicta propositione, cum nomen
Deus nullam explicet determinationem. Non obest: quia licet hoc verificetur de
nomine Deus solitarie prolato, non vero de illa ut est in dicta propositione, quia ra-
tione predicali, nempe producti, determinatur ad supponendum pro Deo importan-
te dictam relationem. Ut patet in hac propositione catholica: Deus est homo, in quo
predicatum determinat subiectum, ut supponat pro Deo filio.

Sed utqueby: si hoc dicitur, etiam...

non producit Deum: hoc est contra D. Th. in 1. q. 39. art. 4. ad 3. ergo. Prob. 1. sequens.
Predicatum determinat subiectum, ut supponat iuxta illius exigentiam: sed predi-
catum n. producit determinat, ut Deus supponat pro sp. s. ergo est vera dictio
propositio. — Resp. neg. seq. et min. prob. quia predicatum n. producit n. est de-
terminatum ad Deum, ut supponatur pro spiritu s. cum conveniat Deo, ut supponatur
te pro hoc numero Deo, ut subijtente in natura singulari, prout patet collecto per
sonam. —

Sed dic. hoc nomen homo supponit semper pro persona: ergo similiter no-
men Deus. Arg. patet, conseq. prob. Ideo nomen homo supponit semper pro perso-
na, quia est concretum naturae humanae: sed nomen Deus est concretum naturae
Dni: ergo supponit pro persona. — Resp. concipio ant. nego conseq. manifestum
est prob. concipio neg. conseq. quia est magna disparitas inter concretum humanum et
ait D. Th. 1. q. 39. art. 4. ad 3. quia enim forma significata per hoc nomen homo rea-
liter dividit. in diversis suppositis per se supponit pro persona, etiam si nil addatur.
sed forma significata per hoc nomen Deus, scilicet essentia Dni est una, et commu-
nis secundum rem, unde per se supponit pro natura in communi, sed ex adiuncto de-
terminatur eius suppositio ad personam, ut cum dicitur: Deus generat.

Sed obijci. Sicut natura humana est communis pluribus individuis, ita
natura Dni pluribus personis: sed homo absque aliquo addito n. potest supponere
pro natura in communi: ergo nec Deus. — Resp. dyhng. sicut, et eodem modo, neg.
sicut, et diverso modo, concedo. Natura Dni est communis secundum rem, quo-
re pro priori ad personas, et singulariter per se subsistens, et sic nomen Deus abso-
lute debet supponere pro illa. Natura humana n. subsistit n. ut personata, quapro-
pter absolute homo supponit pro persona. Et cum haec natura sit communis per ratio-
nem, potest ex addito, scilicet: homo est species, pro illa supponere.

Arg. 9. Progenio in Dni ponit dependentiam unius personae ab alia:
ergo n. datur. Prob. arg. Terminum realiter distinctum a producente dyhng. dependet
realiter ab ipso: sed persona procedens est realiter distincta ab illa, a qua proce-
dit: ergo. — Resp. neg. arg. cuius prob. tenet, si personalitatem n. esset relatio-
nis predicamentalem, ut sunt in Deo, quia de ratione ytorum n. est dependentia
et mutua recipiendia.

Arg. 10. Angelus n. producit Verbum: ergo nec Deus. Prob. arg. Verbum
producit ad unum actum actualiter obiectum cum intellectu: sed obiectum intellectio-
is Angelice, n. est sua essentia, et intime unita cum intellectu: ergo. — Tunc quod
deus Beatus n. producit Verbum, quia habet essentiam Dnam cum suo intellectu
unitam: ergo similiter in Angelo. — Tunc quia essentia Angeli est sua intelle-
ctui unita potest habere rationem speciei improprie: ergo similiter Verbi.

Resp. ad yta unica solutionem neg. arg. in 1. q. 39. dyhng. Essentia Ange-
li intime unita cum suo intellectu per modum obiecti de cuius essentia est esse actua-
liter intellectum, nego. Est intelligibile, concedo. De nullius obiecti creati essentia est
actualiter intellectum, quia est suum intelligere, ut docet. a. 11. 1. 1. tract.
1. 2. n. 298. quod creaturae repugnat. Quapropter essentia Angeli n. potest un-
iri modum Verbi, quia essentia yta est esse actualiter intellectum, et potest essentia
uniri cum intellectu Beati, quia ex se habet esse essentialiter intellectum.
sui primariam intellectiorem, potest vero uniri per modum speciei improprie
essentia liter intelligibile, quod potest obiecto

creato convenire. — Vol. dic. admittere Angelum n. producere Verbum, hoc ar. n. ex defectu summe fecunditatis, quae req. ad eius productionem, quando obiectum potest ut verbum cum intellectu. Iuxta fecunditatem, cum in Deo inveniat, in ipso Verbo exigit productio.

Arg. ultima: Non bene prob. processio ex pluralitate personarum: ergo n. in fortius dari in Deo. Prob. ar. Pluralitas personarum prob. ex processione: ergo n. bene processio ex illis. Consequ. infer. alios dari in circuitu in probatione. — Quia circuitus difformis bene admittitur in probationibus non uniformibus: hic n. datur in nostra probatione, sed ille quia est in diversis generibus, cum pluralitas personarum prob. ex processione in genere productionis, processio vero ex personis in genere formalis, cum ea habeant ut termini realiter distincti ipsarum processionum.

Quest. 2. In quo Dns. consistant processionem?

Aliqui ponunt in intellectu, et voluntate actus, qui n. sint formaliter intellectio, et volitio, sed virtualiter distincti ab ipsis. Ideoq. non tenent processionem consistere in intellectu, et volitione. Sed ut hoc sciatur, sit.

Parag. 1. Nostra sententia.

Dicendum est processionem Dni. formaliter consistere in intellectu, et volitione. Patet hoc ex scriptura: Dicere mentis est processio mentalis: sed dicere mentis est formaliter intellectio: ergo in intellectu consistit formaliter processio. Unde constat ex illa Math. 9. Dixerunt intra se cum se explicet. ab Aug. lib. 19. de Trin. cap. 10. Quid est enim, dixerunt intra se, nisi cogitando: sed cogitatio est intellectio: ergo dicere mentis est intellectio.

Nec obest, quod hic loq. de dictione creato: quia eadem ratio, et cum maiori perfectione currit in dictione Dni, ut sit formaliter intellectio, cum n. possint quae in Deo dispersae, quae in creaturis sunt unitae.

Prob. 1. ex D. Th. Quicumq. intelligit ex hoc ipso, quod intelligat, producat Verbum: sed hoc falsificatur, si dictio, seu processio n. est formaliter intellectio: ergo est. Prob. 2. impr. falsum est terminum productum ex vi actionis illam n. producant: sed si dictio n. est formaliter intellectio, Verbum n. producat ex vi intellectus iuxta adversariis: ergo falsificatur dictio D. Th.

Confr. ex eodem: Verbum producat ab actu illud efformante: sed totus actus est intellectio: ergo producat ab ea. Unde prob. Intellectus intelligenda ait D. Th. con- tragentes cap. 11. format Verbum interius: sed intelligit per intellectum: ergo dictus actus est intellectio.

Prob. 3. ratione. Modificatio alicuius actionis n. est distincta actio: sed dictio est intellectio, ut modificata: ergo n. est distincta ab intellectu. Non patet. Actio productiva habitus scientifici n. est distincta ab actu scientifico, cum scientia per actus scientificos producatur: sed dictio actio est actus scientificus modificatus modis causalitatis, et fecunditatis: ergo modificatio actionis n. est distincta actio. Unde primi syllog. prob. Dictio iuxta D. Th. q. 1. de potent. art. 5. est actio Patris, ut modificata relatione Paternitatis: sed actio Patris secundum invicem intra actus est. —

iam adductus est in intelligere: ergo dictio est intellectio, et modificata.
939. Confir: Ideo productio habitus scientifici n. est operatio distincta ab actu
scientifico, quia productio ut talis n. dicit specialem habitudinem ad obiectum scibile
ut scire: sed dictio n. dicit specialem habitudinem ad rem intellectam, alias cognoscere
ut modo specialem a dictione, quod negant adversarii: ergo productio Verbi n.
est actio distincta ab intellectione, sed intellectio, et modificata.

Sed dicitur: Intellectio modificata relatione Paternitatis n. potest quia pro
ductio Verbi: ergo distinguitur virtualiter a dictione. Probatur autem: Intellectio etiam mo
dificata n. potest tribuere nisi quod est cum modificatio n. destruit illam: sed intelle
ctio est tantum perfectissima perceptio obiecti: ergo n. potest quia productio Verbi.
Intellectio, si n. est tantum perceptio obiecti, ut modificata in specie aliquid illi tribu
ret: sed n. tribuit: ergo est tantum perceptio obiecti. Miratur quod certa man. probatur forma
existens in eis supposito connaturalissimo tribuit quidquid in se habet: sed species s. est
est suppositum illius connaturalissimum, et n. tribuit nisi perceptionem obiecti: ergo
intellectio tantum est perceptio obiecti.

Resp. neg. aut. miratur. probatur distinguitur. Intellectio est tantum perceptio obiecti.
Secundum aliquem conceptum, concedo: secundum omnes, nego. Intellectio Divina ha
bet duplicem conceptum, conceptum contemplativum, et conceptum fecunditatis. Sub
primo tantum est perceptio obiecti, sub secundo vero habet, quod requiritur ex parte res
sive sit productio Verbi, quamvis hec productio n. exerceatur, nisi constet
relationem Paternitatis, qua connotata est rectum formaliter in eis rectis, id
actualiter expressio Verbi. In filio, et spiritu s. n. est sub hoc conceptu, quia illi diffi
nitur connotatum Paternitatis.

Ad 2. neg. man. man. probatur distinguitur. forma existens in supposito
connaturalissimo tribuit quidquid in se habet: In supposito sibi adequato
concedo: inadequato, nego. Intellectio Divina est in quolibet supposito Divino, ut in
supposito inadequato, quia tribuit adequatur. Unde omnia sunt connaturalissi
ma, cum sint quousque specie distincta, cumlibet ex illis n. tribuit quidquid in se habet,
sed tribuit iuxta capacitatem specificam ipsorum. In Patre enim est intellectio,
expressio Verbi, quia connotat Paternitatem, filio tribuit, quod sit genitum, quia
connotat filiationem, et spiritu s. prestat, quod procedat a Patre, et filio, ut verum
Dum, non formaliter, sed identice.

Sed obicitur: Nulla est perfectio in una persona, quae n. sit in alia, cum sint
equaliter in perfectione: sed est iuxta relationem: ergo nulla. Probatur minor. Expressio
Verbi est perfectio: sed hec est in Patre, et n. in filio, nec in spiritu s.: ergo tenet minor.
Nec sufficit respondere, quod est in filio, et spiritu s. secundum id, quod dicitur in rectis,
quod pertinet ad perfectionem, n. vero secundum aliquam Paternitatem, quod n.
attinet ad illam. Non sufficit, quia licet per hoc salvetur rectum in eis rectis, quod est in filio,
et spiritu s. non vero in eis rectis: sed rectum in eis rectis est aliqua perfectio: ergo aliqua
perfectio est in Patre, quae n. est in filio, et spiritu s.

Resp. solutione tradita, man. impugnatio, concessio distinguitur. minor: sed
rectum in eis rectis est aliqua perfectio: diverso modo explicata concedo: distincta
nego. Non est distincta perfectio recti intellectionis in eis rectis, ac in eis rectis, sed est

eadem diversis modis explicata. Et sic Pater, filius, et Spiritus Sanctus sunt in perfectione equali, quamvis differant in modo explicandi iuxta diversitatem relationum, quibus gaudent. Et cum quilibet explicatio non sit debita cuilibet personae, preoccupat obiectio, propter relationum diversitatem, non est imperfectio positiva sed negativa carentia expressio-
nis Verbi in filio, et Spiritu Sancto.

Prob. 4. Verbum procedit ex notitia rei intellectus formaliter sumpta: sed notitia est intellectio: ergo procedit formaliter ex intellectu. Prob. mai. Verbum procedit ex aliquo actu intellectus: sed omnis actus intellectus est notitia: ergo. Prob. min. Itaque habet usum ad visionem, sicut intellectus ad notitiam: sed omnis actus usus est visio: ergo omnis actus intellectus notitia. — Tum etiam. Omnis actus intellectus attingit cuius obiectum: sed obiectum intellectus non potest attingi nisi per intellectum: ergo omnis actus est intellectio. Prob. min. Verum est intelligibile non potest attingi nisi per intellectum: sed verum, et intelligibile est obiectum adequatum intellectus ut docent Metaphysici: ergo. Mai. patet, nam visibile non potest attingi nisi per visionem. — Tum etiam intellectus est adequate cognoscitivus: ergo omnis actus est intellectio. (consequenter inferat. nam actus, qui non est intellectio supponit in principio vim non cognoscitivam. Atque prob. Intellectus est perfectior cognoscitivus quam alii sensus: sed isti sunt adequate cognoscitivi, ut constat in usu: ergo perfectior titolo intellectus. — Tum quia ad immaterialitatem primae lineae sequitur ratio cognoscitivus ut diximus q. 1. de Scientia Dei: sed intellectus est adequate immaterialis in prima linea: ergo adequate cognoscitivus.

Confir. Verbum Divinum procedit ex intellectu gentiali Dei: sed hoc est notitia rei intellectus: ergo ex hac procedit Verbum. Prob. mai. Verbum Divinum procedit ex intellectu summe efficaci, et secundo, cum fecunditas sit ratio communicationis: sed intellectio gentialis est summe efficax, et secundo, cum sit summe perfecta: ergo.

Respondeby cum Henrico quodlibet 6. q. 1. dari in Deo duplex intelligere virtualiter distinctum: unum absolutum, et aliud imperfectum, aliud notionale, et perfectissimum. Hoc Verbum producit, non vero illud.

Sed contra: Hae admissae suppositione nostra roboratur doctrina: ergo pro nobis est. Prob. aug. In sententia Henrici intelligere perfectius producit Verbum: sed perfectius intelligere est absolutum, quam notionale: ergo illud producit Verbum. Prob. min. Intelligere constitutum Dei est perfectius non constitutum: sed intelligere absolutum est Dei constitutum et non est notionale, cum est proprium alicuius personae: ergo. — Tum radix omnium intellectuum est perfectior illis, cum perfectior sit radix radicato: sed intellectio absoluta est radix notionalis intellectuum, cum illo est prima quia absoluta est prior notionale: ergo.

Sed dicat. Proportionate ad nostrum intellectum debemus intelligere Deum: sed prima intellectio in nobis non est alius perfectior, ut constat in apprehensione: ergo. Resp. maiorem intelligi absolute imperfectioribus et cum sit imperfectio in nostro intellectu procedere de minus perfecto ad magis perfectum, Deum intellectus non potest sic procedere, sed procedit de magis perfecto ad minus perfectum. Et sic prima intellectio est perfectior subsequentibus. Patet.

perfectos per lucem glorie, habet primam intellectionem omnibus perfectiora, nempe
regionem beatam.

Sed obicitur: Simplex apprehensio est perfectior iudicio: sed in Deo prius intellectus, quam
apprehensio, quam iudicium: ergo non procedit de actu perfecto ad minus perfectum: Probatur. Intellectus
ille ordo servatur in actibus, qui servatur in formalitatibus intellectus: sed formalitas
apprehensivi prior est in intellectu Domini, quam formalitas iudicativi: ergo. Probatur. Intellectus
est participans perfectionem ipsi participat: sed in intellectu nostro, qui est parti-
cipatio intellectus Domini, prior est formalitas apprehensivi, quam formalitas iudicativi:
ergo in intellectu Domini.

Responsio. Consequens inest, negatur: suppositum inest. Quia simplex apprehensio formaliter
repugnat Deo intellectui, quia ut ait D. Th. 1. 2. cont. gent. cap. 5. 8. ratio 2. est propria
intellectus procedentis de potentia ad actum, quod Deo requirit convenire. Ex quo
infertur repugnans virtutibus formaliter apprehensivis in ipsis, quia hec est talis per or-
dinem ad formalem apprehensionem. Nec obstat nostrum intellectum participare virtu-
tem apprehensivam a Deo, ut sit in ipso formaliter, quia ad hoc sufficit quod in illa virtute
liter eminenter contentam in iudicio perfectissima Dei, ut est nostra virtus dicendi
verba et sensibilia. Quare prima formalitas intellectus Domini est ad absolute iudicandum
in quo virtutibus intellectualibus creatis dicentibus imperfectiora virtualiter eminent,
continentur.

Impugnatur itaque directe solutio tractata theoretice. In Deo non datur du-
plex inferiorior, vel duplex superior, una absoluta, alia rationalis, quoniam ut
sit in Patre, et non ab alio, et in filio sit a Patre: ergo nec duplex intelligere abso-
lutum, et rationale, sed idem, quod in Patre est a se, ut in filio a Patre. — Tum
intellectus proportionatur cum intellectui: sed non est duplex intellectus, absolutus
et rationalis: ergo nec intelligere absolutum, et rationale. — Tum rationalis
distinguitur ab absoluto in hoc, quod illa dicunt formaliter relationem, non vero
hec: sed ratio non potest consistere in intellectionem rationalem, cum ratio sit
terminus naturae, et non actus vitalis, et perceptio obiecti, quod est propria intel-
lectioni: ergo non datur intellectus rationalis distinctus ab absoluto.

Sed dicitur: cognitio absoluta Dei non potest producere Verbum: ergo datur
alia cognitio illud producent. Probatur. Augustinus. D. Th. probat dari in Deo formationem
Verbi ex cognitione connaturali creaturarum: sed datur cognitio connaturalis
non productiva Verbi: ergo. Probatur. Intellectus volubilis est connaturalis creaturæ
sed hec iuxta D. Aug. lib. 15. de Trinitate cap. 15. et 16. non format Verbum: ergo.

Responsio. Augustinus. et in primis probatur. cuius probatur. distinguitur non format Verbum:
non ultima cognoscendi: concedo: immediate ab ipsa cognoscendi nego. Cogitatio
volubilis est, quando cogitamus, an conveniat, vel non in quibus cognitionibus aliter
rei. Hec cogitatio immediate terminatur ad convenientiam inquisitionis, et sic de illa
format Verbum, quia sicut talis convenientia est intra intellectum in ratione obiecti
si motui per speciem impressam ita quod sit in ratione obiecti terminativus per Ver-
bum, non vero format Verbum de re cognoscendo per intellectionem, de cuius con-
venientia inquirunt, quia formatio istius ad hanc pertinet cognitionem, cum per illam
et non per cogitationem ultima cognoscatur. Itaque ait D. Th. circa D. Aug. 99.
de Potent. art. 9.

Probatur 5. Generatio Domini, et eius principium debent esse formaliter inde-

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

Atque patet, namque pertinent ad eandem lineam nec virtualiter distinguuntur. Sed generatio
et eius principium pertinent ad eandem lineam, cum generatio sit actus ultimus talis
lineae ut docet in 1. 2. tract. 4. dy. 2. n. 3. 4. ergo. Mir. 1. Syllog. p. 1. Natura Dna,
que est principium generationis n. potest esse idem formaliter n. cum actu illam constituente
sed sola intellectio est actus illam constituens et constat ex loco citato. ergo generatio, et
eius principium n. sunt formaliter idem, si illa n. constituitur in intellectu.

Sed dicat. Principium radicale in Deo n. est idem formaliter cum operatione.
ergo n. tenet probatio. Probat. aut. Natura Dna est principium radicale volitionis. et
tamen n. est idem formaliter cum ipso, cum virtualiter distinguuntur. ergo. — Resp. distinguuntur.
Nam. Non est idem formaliter. quando virtus proxima illius est linea primarie p. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496

Confir. Quod importatur ab aliquo, n. potest dari sine illo: sed intellectus po-
test dari sine ratione originis, ut patet in visione beata: ergo ratio originis n. im-
portatur ab intellectu.

Resp. arg. explicanda minorem: In intellectu nulla ratio originis im-
portatur: In intellectu sub conceptu contemplationis, concedo: sub conceptu productio-
nis, nego. Intellectus est contemplatio obiecti, et est productio termini intellectus, in hoc con-
ceptu ratio originis importatur, n. vero in illo. Et cum Verbum originatur in ipso cognito,
sicut intellectus, et contemplatio n. includat intellectum, dictio includit intellectum.

Sed dicitur: Productio speciei improprie n. est intellectus: ergo nec Verbi. Ans. est cer-
tum. Consequ. prob. Quod in actu primo convenit speciei, in actu secundo convenit Verbo.
ergo si productio speciei improprie n. est intellectus, nec productio Verbi. — Resp. neg. con-
sequ. prob. dicitur. Quod convenit in linea representandi, concedo: in linea efficiendi, nego.
Quod in actu primo representat speciem improprie, in actu secundo representat Verbum,
non vero efficitur Verbum eo modo, quo speciem improprie, quia hoc fit ab intellectu
agente, qui adequate est n. cognoscitivus, illud vero ab intellectu possibili, quia adequate
cognoscitivus est. Quare Verbum est terminus cognitionis, non vero speciem improprie.

Ad confir. resp. concurrit mai. et min. dicitur. consequ. ergo ratio origi-
nis n. importatur in intellectu: ex conceptu communi intellectus, concedo: ex
conceptu particulari, nego. Conceptus communis intellectus est differentia ad intel-
lectionem secundam, et n. secundam, quia se habet ut genus respectu illarum. Et cum
sit de ratione generis n. dicere de formali differentia, in intellectu, ut sic n. potest
importari ratio originis, quae convenit intellectui secundae, quae se habet ut differen-
tia. Quare omnis dictio est intellectus, cum genus praedicatur formaliter de specie, n.
vero intellectus est dictio, quia speciem particulari, seu differentia essentiali n. pre-
dicat de genere, cum n. valet consequ. ex genere ad differentiam particularem.

Arg. 2. Dictio in nobis n. est intellectus: ergo nec in Deo. Consequ. infer.
ans. prob. Quod est prius intellectui, n. est intellectus: sed dictio creata est prior
intellectui, cum prius sit Verbum productum, quam intelligi: ergo n. est intellectus.

Resp. neg. ans. mai. q. prob. dicitur. Quod est prius intellectui, ad-
quate sumpta, concedo: inadquate accepta, nego. Intellectus potest considerari tri-
plex: Inchoative, in ipso quieto, et prout ab utroque praescindit state. Inchoa-
tive sumpta est cognitio terminata ad Verbum, ut ad effectum productum, non
ut est ratio practica, et in exercitio representandi obiectum, sed ut est sibi ratio
terminandi inchoatam intellectum. In ipso quieto accepta est intellectus, prout
in Verbo producto contemplatur rem intellectam. Prout praescindit ab utroque
est intellectus n. dicitur in particulari aliquod ex numeribus dictis, sed in diffe-
rentiam ad illa. Intellectus sub hoc conceptu est prior, quam dictio, cum conceptus
communis sit prior particulari, dictio vero ut intellectus inchoative est prior non
realiter, sed virtualiter, quam intellectus in ipso quieto, et completo, quia dictio
explicat ultimum, sed primum numerum intellectus.

Sed dicitur: Intellectus ut inchoata n. dicitur. realiter a completo, cum
intellectus inchoatus complementum accipiat: sed dictio dicitur. realiter ab in-
tellectione completa: ergo n. est intellectus inchoata. Prob. min. Non potest dicitur
qui realiter unam extremam a medio, quin realiter ab alio extremo dicitur.
cum detur maius distantia inter extrema: sed dictio dicitur. realiter a Ver-
bo, quod est medium inter ipsam et intellectionem completam: ergo realiter di-
citur.

Resp. neg. min. mai. q. prob. dicitur. Non potest dicitur realiter
inter extrema. proprie tali, concedo: improprie tali, nego. Medium pro-

proprietas est nexus copulans duas extrema divisa, poniturque realiter unitative inter
illos, ut maneat realiter unitus, sicut est unio inter materiam, et formam. Medium
improprietas dixerunt, ut explicetur in aliquo, quod non erat explicatum, vel gerit
munus terminandi aliquam actionem sub aliquo conceptu, quin terminet sub alio.
Extrema priorum mediis realiter distincta inter se realiter distincta non vero secundum
quod unica actio potest respicere prius terminum sub aliquo conceptu, et postea sub
alio, quin in conceptibus datur distinctio realiter, quamvis datur in terminis. Patet hoc
in volitione, quae prius terminatur ad bonum in communi, quam intelligatur conceptus
volitionis particularis, quin hic conceptus distinctus realiter, quamvis bonum in communi
non distinctus realiter ab ipso. Similiter dicimus de dictione, et intellectione sub concepti-
bus enumeratis.

Sed obicitur: si dictio est intellectio, haec est prior Verbo in genere causae effi-
cientis, cum ab ea producat. sed non est: ergo nec dictio intellectio. Probatur. Quod
est prius alio in genere causae efficientis, potest dari sine illo, ut patet in voluntate res-
pectu volitionis: sed intellectio non potest dari absque Verbo: ergo. Tum: Quod dicitur po-
tест dari absque eo, quod non indiget: sed causa efficiens non indiget effectu: ergo si dicitur
prior in dicto genere potest dari absque Verbo.

Responsio. Rego: minus minus probatur distinctio. Quod est alio prius in genere causae
efficientis, potest dari sine illo: efficienti in actu primo concedo: in actu secundo, nego.
Influxus actualis non potest dari absque effectu, hic influxus convenit intellectui respectu
spectu Verbi, non vero in actu primo, et convenit voluntati respectu volitionis, qua-
re licet voluntas possit dari sine volitione, non vero intellectus absque Verbo. Ad
2. distinctio minus potest dari absque eo, quod indiget: nec indigentibus connexionem, nec depen-
dentiam, concedo: proprie dependentiam, nego. Licet causa efficiens, ut efficiens non dependeat
ab effectu, ut talis, connectitur infallibiliter cum illo, et sic non absque effectu salvo
non potest. Sed instatur: efficienti non agit nisi prout est in actu per suam formam: sed
pro priori ad Verbum est intellectio in actu per suam formam, cum Verbo
ut specificativum sit forma ipsius intellectus: ergo intellectus non est efficiens
respectu Verbi. Responsio. distinctio minus Pro priori ad Verbum, ut specificativum
est, concedo: ut effectus est, nego. Verbum est effectus, et specificativum intellectus.
Sub hoc conceptu est prius in genere causae formalis ipsa intellectio Verbum, ut
effectus causante. Quare pro priori ad efficientiam est actus tantum per Verbum, ut
forma specificativa ipsius. Vel dicitur quod efficiens causat, prout est in actu
per formam intrinsecam, quae activa est non vero per formam extrinsecam, quae non
est activa, sed tantum specificativa operationis, ut est Verbum respectu intellectus
non.

Arguitur 3. Intellectio non distincta a productione passiva Verbi: sed dictio
realiter distincta: ergo dictio non est intellectio. Probatur. Quae opponuntur
relative realiter distincta: sed productio activa relative opponitur proce-
ssui passivo, cum se mutuo respiciant: ergo realiter distincta.

Responsio. distinctio minus. Dictio realiter distincta secundum omnia, quod di-
citur, nego: secundum aliquid, concedo. Dictio dicitur rectum, et obliquum secundum
hoc, quod est relatio paternitatis distincta realiter a procreatione passiva, cuius
obliquum est relatio filiationis, secundum vero nullum modo distincta, quia in
hoc ut patet predicato absoluto nullam oppositionem dicunt. Ut patet in Patre
et filio, qui in nulla alio predicato non in relatione realiter distincta.

Sed dicitur: Ideo Pater, et filius realiter distincti non in omnibus, quae

dicunt, quia dicunt formaliter naturam Dnam: sed dictio n. dicit illam formaliter
sed identice: ergo in omnibus dyling. **Resp. neg. m. quia** rectum dictionis
et actus lineae primordiales de cuius ratione ut formaliter constituitur natura
Dnam, cum sit perfectissimum talis lineae, quamvis ex parte obliqui, nempe
terminatus sit identice tantum natura Dna.

Arg. 4. Dicitio Dna dyling. virtualiter ab intellectu: ergo n. est for-
maliter intellectio. **Prob. ant.** Iuxta habent obiecta distincta in Dny, virtualiter dy-
ling. ut patet in uisione et intellectu: sed dictio, et intellectio habent obiecta
distincta: ergo. **Prob. m. q. uentia Dna** ut obiectum proprium intellectus, verbum
productum dictionis: sed uentia Dna n. est Verbum productum: ergo habent obiecta
distincta. **Resp. neg. ant.** et m. prob. dyling. quoad 2. p. Verbum productum:
secundum formam communicatam, concedo: secundum formam productam, nego.
Verbum dicit relationem productam, et uentiam Dnam communicatam. Per
hanc constituitur obiectum formale dictionis, n. vero secundum illam, quia hec
tantum se habet, ut connotatum obiecti formalis illius. Quare obiectum formale di-
ctionis, et intellectus ut idem formaliter, quamvis ut ut obiectum dictionis addat
in aliquo relationem filiationis.

Sed dicit: Obiectum formaliter distinctum datur in Dny quando da-
tur aliquod connotatum, quod ab ipso sub alia ratione n. importatur: sed ex
soluione uentia Dna, ut est obiectum dictionis, connotat filiationem, quam n. con-
notat, ut ut obiectum intellectus: ergo ut distinctum formaliter obiectum. **Pro-**
mar. Bonitas Dna secundum se ut distinctum formaliter obiectum a se ipsa, ut ut
ratio subleuandi nostram miseriam: sed hoc ut, quia sub yto ratione connotat mis-
eriam, quam sub illa n. connotabat: ergo tenet mar.

Resp. dyling. m. si tale connotatum sit de formali requiritum, con-
cedo: si sit de materiali, nego. Connotatum respectu alius rationis, formalis potest
esse requiritum vel de formali, vel de materiali. Tunc connotatum req. de formo-
li, quando ratio formalis n. intelligit perfecte constituta absq. tali connotatione,
tunc ut de materiali, quando absq. illa in omni sua existit perfectione. Ex hoc
n. arg. diversa ratio formalis obiectiva, bene autem ex illa. Et ideo miseriam suble-
uanda arguit in bonitate Dna diversam rationem formalem obiectivam, quae
n. arguit filiationem respectu naturae Dne. Nam bonitas Dna n. intelligit constituta
in ratione obiecti misericordie, quae intelligatur, ut ratio subleuandi, quae obli-
guis miseriam subleuabili impereceptibilis est. Uentia vero Dna absq. connotatione filia-
tionis productae habet intelligibilitatem primordiatem, quae est ratio formalis
obiectiva cuiuslibet actus primarii intellectus Dni.

Sed in talibus: Uentia Dna ut obiectum dictionis connotat de for-
mali filiationem, erga uentiam n. tenet. **Prob. ant.** Illud connotatum ut de
formali, sine quo n. potest intelligi ratio terminandi: sed ratio terminandi in
uentia Dna respectu dictionis n. potest intelligi sine filiatione, ut ex se constat:
ergo.

Resp. neg. ant. mar. q. prob. dyling. ut de formali, sine quo n. po-
test intelligi ratio terminandi rationis essentialis rei terminate, concedo: ratio-
nis materialis, nego. Dicitio dicit rationem suam essentialiter, et rationem materiale:
Ratio essentialis illius est actualitas uentis lineae intellectus, materialis est conno-
tatio relationis paternitatis, cum hec sit expressio subsecuta ad illam ratio-
nem filiationis, ut connotatum de formali se habens in uentia Dna, ut formi-

namque dictionem, quatenus exprimit connotare Paternitatem, non vero respectu
gentis, et terminantem ipsam sub expressione actus intellectualis. Cum quid, quod
est de formali respectu rationis materialis sit absolute materiale, n. potest filiatione con-
notatum formaliter requiritur, et gentia Dna sit specificativa rationis essentialis
dictionis.

Sed urgetur. Connotatio Paternitatis est de formali in dictione: ergo conno-
tatio filiationis est de formali in gentia Dna, ut illam specificat. Consequenter inferatur:
Arg. prob. Ratio distinguendi est de formali in quolibet re, cum constituti vult sit
distinctivum: sed dicta connotatio distinguit dictionem ab intellectione absolute: ergo
distinguitur.

Resp. neg. arg. mai. q. prob. disting. Ratio distinguendi est de formali: distin-
guendi formaliter, connotatio distinguendi materialiter, nego. Distinctio inter in-
tellectionem, et dictionem est materialis, quia dictio distinguitur ab illo per modifica-
tionem, quae cum sit relatio Paternitatis, est extra rationem formalem actus
vitalis, in quo consistit gentia dictionis.

Sed insit. licet relatio Paternitatis n. sit modificatio de formali requi-
sit, ut dictio sit actus vitalis, est de formali, ut sit productio Verbi: sed produc-
tio Verbi est specificabilis: ergo ab gentia Dna, ut dicente et connotatum for-
male filiationem. Consequenter inferatur, quia, ut diximus, filiatione est connotatum de for-
mali importatum in termino dictionis, et reduplicante modificationem.

Resp. concessa mai., et disting. min. Productio Verbi est specifica-
bilis: ratione sua, nego. ratione alterius conceptus, concedo. Productio Verbi est
operatio vitalis, et modificata, cumq. modificatio n. sit specificabilis ratione sua,
sed ratione gentis operationis, inde est, quod productio, ut potest exprimeretur modi-
ficationem, specificatur ratione conceptus exprimentis rationem intellectionis. Et cu-
gentia Dna, ut specificat hanc expressionem, importet, ut iam diximus, tanquam con-
notatum materiale filiationem, similiter importat, ut specificatio conceptus pro-
ductionis fiat ut n. specificativa dicat tanquam connotatum formale ipsam fi-
liationem. Patet haec doctrina in conceptu gentis, et naturae creatae, nam licet opera-
tio sit obliquum de formali requiritur ad conceptum naturae, cum per ipsam diffi-
niatur, est de materiali receptum, ut ipsa specificatur, quia, cum ipsa n. sit per se
specificabilis, sed ratione conceptus gentis, et specificativum gentis sit existens, et
pectu cuius est de materiali operatio, haec est de materiali respectu naturae, et spe-
ficat, licet sit de formali, ut connotatum respectu illius, ut effective contingit.

Arg. 5. Si dictio est intellectio, intelligere Dnum dicitur no-
tionaliter: sed hoc negatur a D. Th. infra. q. 37. art. 1. ergo dictio non est intel-
lectio. — Tum etiam. Dictio n. importat habitudinem ad rem intellectam,
sed ad Verbum conceptum iuxta D. Th. q. 34. art. 1. ad 3. sed de ratione intellec-
tionis est habitudo ad rem intellectam, ut ipse ibi affirmat: ergo dictio n. est in-
tellectio. — Tum etiam. Processio Verbi active sumpta ait D. Th. q. 41. art. 1.
ad 2. est Paternitas, sed Paternitas n. est intellectio: ergo nec dicta processio.

Resp. concessa mai., disting. min. hoc negatur a D. Th. loquendo de in-
telligere absolute, concedo: de intelligere ut modificatur, nego. Intellectio Dna
est in Deo absolute, et est et modificata, nomina vero, quibus significantur,
sunt intellectio, et dictio, nam primum ex vi sue significationis stat pro intellec-
tione absq. aliqua determinatione, secundum propriam, ut modificata. Ad quae
attendens D. Th. dixit, quod intellectio n. dicebat: notionaliter. — Ad 2. dy-
sting. mai. Dictio n. importat habitudinem ad rem intellectam: sub omni conap-

tu, concedo maior: sub aliquo, nego maior. In dicto est conceptus est conceptus causa
sitate respectu Verbi, et conceptus perceptionis respectu ignis Verbi sub primo
transit ultra Verbum, bene autem sub secundo, quia immediata perceptio Verbi
est mediata rei intellectus. Ideo dixit D. Th. dicere creatum, de quo hic loquitur,
importare habitudinem ad rem intellectam mediante Verbo. — Ad 3. r. p.
quod processio activa Verbi secundum quod dicitur oblique est Paternitas, n. ve
ro secundum quod dicitur in recta.

Arg. 6. Informatio n. est efficientia: sed intellectio iuxta D. Th. q. 34.
art. 1. ad 3. est informatio intellectus: ergo n. est efficientia Verbi.

Confr. Existentia n. est effectiva: sed existentia ordinis intentionalis est
intellectio, cum sit ultimus actus in hoc ordine: ergo intellectio n. est effectiva Verbi.

Resp. concesso maior, et distinguendo minor: Intellectio est informatio intellec-
tus: sub conceptu ultimo ignis, concedo: sub primo conceptu nego. Ultimus concep-
tus intellectus creatus, de quo hic D. Th. loquitur est contemplare, primus vero est ratio
originis, sub primo tantum informat, sub secundo explicat efficere.

Ad confr. distinguendo maior: Existentia n. est effectiva: Naturalis, concedo: in-
tentionalis, nego. Existentia ordinis intentionalis est effectiva, quia consistit in ultima ac-
tu. vitali, quod ordinis, qui cum proveniat a potentia activa, gaudet efficientia.

Sed dicet: Existentia intentionalis n. potest esse operatio: ergo n. est effecti-
va. Prob. arg. Idem existentia naturalis n. est operatio, quia est terminus lineae natura-
lis: sed existentia est terminus lineae intentionalis: ergo n. potest esse operatio in linea in-
tentionali. — Resp. neg. arg. maior prob. distinguendo: quia est terminus, et n. per modum vi-
tue actualis, concedo: quia terminus proprie, nego. Terminus per modum vite actualis
est operatio, n. vero aliter: Illo modo est terminus existentia intentionalis, non vero
existentia naturalis, quare illa est operatio, n. vero ista.

Sed obicit: Dictio n. existentia intentionalis: ergo nec intellectio. Patet con-
trarium quod dicta existentia. Prob. arg. ratio ultimi actus est existentia: sed dictio n. est
ratio ultimi actus, cum hoc conveniat contemplationi: ergo. — Resp. neg. arg. maior
prob. distinguendo: sed dictio n. est ratio ultimi actus, quoad realitatem, concedo: ergo: quod
expressionem, concedo. Dictio est realiter ultimus actus lineae intellectus, cum sit actus
secundus intellectus, quamvis hoc n. exprimat, et dictio, quia hoc nomen n. fuit im-
positum ad significandum omni conceptus operationis nostri intellectus, sed solum ad
significandum primum, qui convenit illi, qui est expressio Verbi, sub qua ratione est inchoa-
tio intellectus. Itaque propter existentia n. exprimitur nomine dictio, sed nomine
contemplationis, quod exprimitur ratio ultimi et contemplativa dictae operationis.

Parag. 3. Iudam corollaria.

Inferri ex dictis diversitatem inter dictionem Divinam, et creatam, quae duplex est. 1.
quod ordo ad Verbum productum in Deo est posterior ordine ad obiectum intel-
lectum, in creatura vero accidit e contra. Ratio est: nam Verbum Divinum n. est
necessarium, ut gentia Divina a Deo cognoscatur, sed potius ex cognitione perfec-
tissima Divina gentia procedit. Verbum vero creatum est necessarium, ut obiecta
cognoscatur, quia in illo, et ratione illius cognoscitur: sed quod est necessarium,
ut obiectum cognoscatur, debet precedere, et minime n. necessarium: ergo tenet
illatio.

Sed dicet: Dictio creata n. importat prius ordinem ad Verbum, quam
ad obiectum: ergo n. tenet doctrina. Prob. arg. Quod est prius alio, quamvis n. possit

darivaciter sine illo, potest ad minus intelligi: sed ordo ad Verbum n. potest intelligi a b. q.
ordine ad rem intellectam: ergo n. est prior in nostradictione: Prob. m. ordo in imagine
n. potest intelligi a b. q. ordine in id, cuius est imago: sed Verbum est imago rei intellectae.
ergo. — Resp. neg. ang. Quod est prius alio, ad minus potest intelligi sine illo: si sit prius
prioritate in quo, concedo: Prioritate, a quo, nego. Ordo ad Verbum n. est prior in quo,
prioritate realitatis rationis ordine ad rem intellectam, sed tantum prioritate quo.
illa prioritate, si est realis, potest quod unum datur realiter sine alio, si est rationis, quod
unum sine alio intelligatur. Prioritas a quo, exigit, quod nec datur, nec possit intelli-
gi unum sine alio, sed cum ordine sint, et intelligantur simul.

102
Diversitas secunda est: quod dictio creata comparatur ut species respectu
intellectionis creatae, ut sic, n. vero dictio divina respectu divinae intellectionis. Et prob.
quoad h. p. illa est species respectu aliter conceptus communis, qui affert distinctionem
rem essentialiter respectu alterius inferioris: sed ita est dictio creata: ergo n. habet ut
species. Prob. m. Intellectus particularis non producat Verbum, ad est vero beat-
fica est inferior respectu intellectionis, ut sic: sed ab ipsa essentialiter distinguitur dictio
creata: ergo tenet m. Prob. m. Operationes habentes obiecta essentialiter distinc-
ta, essentialiter distinguuntur: sed dictio operationis illa habens, cum obiectum rationis sit
genus divinae, dictio vero quid creatum: ergo.

103
Sed dicitur: Modus n. variat speciem: sed dictio tantum distinguitur in mo-
do fecunditatis: ergo n. in specie. — Resp. distinguitur m. Modus n. variat speciem:
modus formaliter sumptus, concedo: radicaliter, seu essentialiter acceptus, nego.
Sed modus rei formaliter sumptus sit extra essentiam, radix vero modi est dis-
tinctio rei. Quare licet dictio ratione modi n. variat speciem formaliter, variat illa
ratione radice ipsius modi, quae in illa invenitur, quia natura radicans modum tota-
liter distinguitur ab alia essentialiter distinguuntur ab ea.

104
Sed instatur: Naturae lapidis, prout est in intellectu, radicat modum inten-
tionem, qui totaliter distinguitur a modo naturali spiritus: sed prout est in intellectu n.
distinguitur essentialiter a se ipso prout est extra illum: ergo. — Resp. distinguitur con-
sequens: ergo modus totaliter distinguatur n. arguit naturam essentialiter distinctam:
si modus sit inadequatus naturae, concedo: si adequatus, nego. Modus fecunditatis est
adequatus dictioni, modus naturalis, et intentionalis sunt inadequati respectu naturae
lapidis. Ideo q. n. arguent, quamvis ille distinctionem arguant specificam.

105
Prob. q. quoad 2. p. Dictio divina n. distinguitur virtualiter ab intellectione
absoluta, ut diximus n. 75. ergo n. comparatur ut species respectu intellectionis. Con-
sequens inferitur. In Deo virtualiter distinguitur, quae ut species comparantur respec-
tu conceptus communis: ergo si dictio n. distinguitur virtualiter ab intellectione absolu-
ta, quae est ut inferior respectu intellectionis divinae, ut sic, n. se habet ut species, sed
tantum addit modum speciei intellectionis absolute.

106
Sed dicitur: Dictio divina distinguitur essentialiter ab intellectione scientifica.
Dei, cum habeant obiecta formaliter distincta: ergo se habet ut species respectu
intellectionis divinae, ut sic. — Resp. distinguitur consequens: se habet ut species: in distincta
ab intellectione absoluta primordiali, concedo: distincta, nego. Quod dixi, est intellectionem
primordiale, et dictionem n. quae ducit, quae species intellectionis divinae: sed unicam cum
modo expressio a dictione, cum quo stat dictionem, et intellectionem scientificam
ut duas una unitatem.

107

Tertia diversitas est. Quod modus ab intellectu creato productiva Verbi
est in recto, et absolute, modus vero intellectus Dni est in obliquo, et relatione
nam cum intellectu. Dna sit infinite perfecta habet in se entia necessaria
ad Verbi productionem. Nam petit ut Verbum producat, constat Paterni-
tatis. Intellectus vero creato, cum sit limitatus indiget in recto aliquo perfectivo
in sua linea. Quare modus se habebit in recto, eritq. absolutus.

112

Quest. 3. Utr. Processiones Dni sint proprie actiones, vel emanationes intentionales?

Explicato iam processiones Dni consistere in intellectu, et volitione, pro-
cedimus ad declarandum an intellectus, et volitio sint proprie actiones, autan-
tem emanationes intentionales.

Parag. 1. Nostra sententia.

Dicendum est intellectum, et volitionem in quibus Dns consistunt proc-
siones, esse proprie actiones, non vero emanationes. Hoc ostenditur a D. Th. plu-
ribus in locis, nam in hoc art. ait: Verbum Dni producit per intelligibilem ac-
tionem, quae est operatio vite. Et art. 5. ostendit: Processiones in Dno accipi non possunt
nisi secundum actiones, quae in agente manent.

Res obijciunt dicens: quod haec etymologia possunt intelligi de actione improprie
dicta. Non obijciunt. Quia operatio vite absolute sumpta est vera actio: sed processio appli-
catur absolute, ut constat ex loco citato, operatio vite: ergo est actio proprie. — Tum
quia actio, quae simpliciter manet in agente est propria actio: sed processio est actio,
quae absolute manet in agente: ergo. Mirum est D. Th. manifeste patet: nam non potest esse abso-
lute denominari actio quae simpliciter non sit actio, sicut non potest et denominari absolute
homo, qui simpliciter non sit homo.

Sed dices: Emanatio non est propria actio: sed processio vocatur a D. Th. 19
in hoc art. Emanatio: ergo non est propria actio. — Resp. disting. man. Emanatio
non est propria actio: Emanatio rigorosa, concludo: lata, nego. Non vocatur processio a D.
Th. emanatio rigorosa, quae consistit in pura resultatione, sed appellatur emanatio
ut opposita actioni transcurrenti, et corporali, ut constat ex eius Verbis, quae est lata accu-
satio emanationis, ideoq. propria actio immanens spirituali, quae opponitur actioni tran-
scurrenti, et corporali.

Prob. 2. ratione: Processio Dna debet intelligi ad instar processio-
nis creature nobilioris: sed haec est propria actio: ergo et Dna. Maior est D. Th. in ant.
1. mir. prob. Processio creature nobilioris est processio naturae intellectualis, et talis:
sed haec processio consistit in intellectu, quae est propria actio: ergo tenet mir.

Confir. Actio immanens proprie talis est denudabilis ab imperfectionibus:
ergo invenitur in Deo. Prob. ant. Actualis productio intellectualis est actio imma-
nens, ut constat in nobis: sed haec ab imperfectione denudabilis est: ergo et actio immanens.
Prob. mir. maior perfectio explicatur per actusalem productionem, quam per vim
ad produendum: sed haec denudabilis est ab imperfectione, cum iuxta omnes in Deo in-
veniat: ergo.

Respondetur cum Molina actionem immanentem esse motum inter duos
terminos a quo et ad quem, quod est imperfectio Deo repugnans: sed haec responsio

13
n. ut vera respectu actionis immanens, quamvis veritatem continet in ordinem ad ac-
tionem transcendentem iuxta Aryst. 3. de anima text. 29. et 30. Th. 1. p. 9. q. 18. art. 1. Nam motus
est actus ut in potentia, prout in potentia: sed intellectio n. est actus entis in potentia
prout in potentia, cum sit actus perfectus, ut docet idem Th. lect. 12. ergo n. est motus
relativus ac Molina.

012
Sed dicitur: licet intellectio n. sit proprie motus, est vera mutatio: sed mutatio
n. invenitur in Deo: ergo nec intellectio, ut actio immanens. — Resp. intellectio est
vera mutatio: ex suo conceptu formali, nego: ut creata, conceda. Actio immanens intelli-
tiva ex suo conceptu formali est actus perfectus, ut creata vero est actus perfectus, ut muta-
bilis. Ideo q. sub isto conceptu dicitur imperfectionem mutationis, non veritas illa.

013
Sed obicitur: Efficientia est aliqua mutatio: sed actio immanens a suo principio
principio: ergo est mutatio. — Tum quia receptio n. stat absq. mutatione: sed actio
immanens recipitur in suo principio: ergo importat mutationem. — Resp. ad utramq.
quod Efficientia, et receptio in proprio principio conveniunt actioni immanenti. Unde dicitur
n. vero infinite, nam hic potest identificari cum illo propter suam perfectionem. Patet hoc:
nam licet sit de ratione actus limitati recipi in aliquo, n. vero de ratione actus infinite,
iuxta omnium sententiam.

014
Prob. 2. Potentia proprie productiva correspondet propria actio, cum
hec sit iuxta omnes Philosophos actus correspondens tali potentie: sed in Patre datur
potentia proprie productiva filii: ergo processio, que est eius actus, est vera actio.

Confir. Actus correspondens omnipotenti. Dicitur est vera actio immanens:
sed omnipotentia est potentia proprie activa: ergo actus correspondens potentie active
est vera actio. Nam prob. Vere agere actu manente in potentia actu est cum ve-
ra actione immanente: sed Deus vere agit creaturas actu in ipso manente: ergo tenet
magr. Prob. 2. magr. Deus agit creaturas actu scientifico, ut diximus tract. de scient. Dei
dys. 9. q. 1. sed actus scientificus manet in Deo: ergo. — Tum etiam: Actus po-
tentie active explicat maiorem perfectionem, quam ipsa, vel ad minus per illum perfici-
atur: sed nullus actus extra Deum existens potest esse perfectior omnipotentia, vel
illam perficere: ergo actio ei correspondens est immanens in ipso Deo.

015
Respondetur, quod licet actus omnipotentie sit actio immanens, non vero pro-
cessio, quia ista actio potest ad minus in termino producto distinctionem in natura a pro-
ducta, et imperfectionem dependentem, quam cum habeant creature, que sunt termi-
ni omnipotentie, non vero Verbum Divinum, quod est terminus processionis, hec n. est
proprie actio, quamvis sit productio creaturarum.

Sed contra: Processio intellectualis creata est vera actio: et tamen termi-
nus illius n. est distinctus in natura a suo principio: ergo correspondens nulla. Prob. 2. magr.
Verbum, et obiectum habent eandem naturam, ut diximus tract. de scient. Dei
dys. 2. q. 2. sed obiectum est principium Verbi iuxta axioma: ab obiecto, et intellectu
pariter notitia: ergo tenet magr. — Tum et explicatur magr. Quod convenit im-
plicitur processionem Verbi: sed creatura convenit conceptui actus respectu termini, nempe
Verbi habentis eandem naturam cum suo principio imperfecte, et secundum quid, nempe
intentionaliter: ergo Verbum convenit conceptui actus respectu termini habentis eandem
principio eandem naturam perfecte, et simpliciter, scilicet naturaliter. — Tum
quia actio infert dependentiam in termino, quando terminus est ex natura sua im-
perfectus, cum actio terminum producat iuxta perfectionem, vel imperfectionem
ab ipso petitam: sed Verbum Divinum est terminus petens summam perfectionem: ergo potest
actio ad ipsum terminari.

minus limitatus concipitur resultantem dependeat a principio, ex quo resultat, non
dependet terminus infinitus, ut tenentur docere adversarii de Verbo Dni in con-
sent. resultantem ex Patre: ergo similiter debet dici de termino actionis.

016

Prob. ultimus. Perfectior modus produendi debet Patri attribui re-
tu Verbi Dni: sed perfectior modus produendi est per actionem quam per resul-
tantiam: ergo n. per hanc, sed per illam producit Verbum Dni. Prob. m.
Ratio actualis produendi per se, et ratione sui est perfectior ratione per se,
et ratione sui n. productiva: sed actio est ratione sui ratio actualis produendi, n.
vero resultantia: ergo. Prob. m. Actus secundus alicuius lineae est per se ratio ac-
tualis in tali linea: sed actus secundus lineae activae est actio, n. vero resultantia cu-
lus activae conjunctae in termino primario actionis: ergo tenet m.

Confir. Resultantia proprietatis presupponit actionem productivam: sed
productio Dni n. presupponit actionem productivam: ergo n. est resultantia. Prob.
ma. Creaturam primarium potentis activae presupponitur ad secundarium: sed
actio est exercitium primarium potentis activae, cum sit actualior ratio agendi:
ergo. Tum etiam: Ideo passionis creatae resultant ab essentia quia presupponunt
gentiam per veram actionem productam: ergo est proprium resultantis pre-
supponere actionem.

Parag. 2. Sent. contraria.

017

Magis placet Suarez lib. 1. de Trinit. cap. 8. n. 5. Maline hic dyp. l. conceptus ema-
nationis in processionebus Dni, quam conceptus actionis, quorum arg. iam propo-
nuntur.

Arg. 1. Relatio n. est actio: sed processionibus Dni sunt formalissime
relationes: ergo n. actiones. M. est D. Th. infr. q. 9. art. 1. in solut. ad 2. ubi ait:
Actus notionales secundum modum significanti differunt a relationibus perso-
narum, sed re sunt omnia idem: sed quia omnia idem est quia formalissime idem:
ergo relationes sunt formalissime processionis.

Confir. Iae idem dyp. in nomine, sunt formaliter idem: sed gene-
ratio, et paternitas idem dyp. in nomine, ut magister docet in 1. sent. dyp. 28
ergo sunt formaliter idem.

Resp. neg. m. Ad hoc itaq. D. Th. declaratur: Actus notio-
les: secundum quod addunt supra actus absolutos, concedo: secundum quod n. addun-
t. nego. Actus notionales addunt supra absolutos relationes, quae sunt modificatio-
nes eorum. Et cum relationes sub hoc conceptu sint formaliter idem cum con-
stitutiva formali personarum, dixit D. Th. actus notionales quia formaliter idem
cum relationibus, quamvis n. sint sub conceptu operationis, quoniam ex se habent.
Iae responsio potest applicari confirmationi.

018

Arg. 2. Actio denominat terminum actum: sed Verbum Dni
n. potest denominari actum: ergo n. est terminus alicuius actionis. Prob. m. Deno-
minatio actus est propria effectus: sed Verbum Dni n. est effectus: ergo n. potest
denominari actum.

Resp. dyp. man. Actio denominat actum: si in illa attendatur
ad id, ex quo desumitur ad significandum, concedo: si attendatur ad rem signi-
ficatam, nego. Alius est, quod nomen significat, aliud ex quo desumitur ad signifi-
ficandum. Nomen actionis desumptum fuit ad significandum ab operatione ad-
mixta motui, quae est omnibus notior. Sed significatum istius n. est proprium hoc, sed
quodlibet exercitium potentis activae. Cumq. hoc possit quia summe perfectum, ut est
in Deo, admittimus in Deo actionem, quoniam denominatur Verbum actum, quia hoc
ab eo tribuitur denominatio, ut significatio operationis, cum motus a quo fuit de-
sumpta ad significandum. Patet hoc in nomine visionis significantis visionem spi-
ritualis: sicut etiam fuit desumptum ad signifi-

candum

119

Sed dicitur: Actio denominat principium agens: sed Pater n. est agens filium: ergo Provisio n. est actio Patris. — Resp. d. 1. q. 1. m. Actio denominat principium agens: Principium, quod est causa, concedo: Iud n. est causa nego. Nominibus agentis, et acti apud Latinos significatur causa et effectus, nomine vero actionis significatur ratio actualis producendi. Cumq. ad usum nominum debeamus attendere in applicatione illorum, applicamus nomen actionis operationi, et excludimus nomen agentis, et acti a Deo, quia Pater est actualiter produciens filium media operatione, quam v. n. sit causa nec filius effectus. Sicut nomen principii, ut ait D. Th. infra q. 3. art. 1. ad 2. non attribuitur filio, quamvis nomen principii attribuitur Patri, quia hoc apud Latinos n. significat imperfectionem, quam illud significat, scilicet subiectionem, et minorationem.

120

Arg. 3. Provisio Dna debet intelli ad similitudinem productionis personae create: sed hec consistit in resultantia subiecta ad alterationem precedentem, ut docent Thomae: ergo et Dna.

Resp. d. 1. q. 1. m. debet intelligi ad similitudinem productionis immediate terminatae ad personam creatam nego: mediate terminatae concedo. Provisio Dna debet intelli per analogiam ad productionem mediate terminatam ad personam creatam, quae productio est actio immediate causae ultimae dispositionis, et talem ex qua resultat ipsa substantia, non vero ad similitudinem productionis immediate, quae est ipsa resultantia, quia ad hanc req. actio antecedens illam inferens, quae n. datur in Deo ante processionem, sicut datur in creatura ante immediatam productionem substantiae create.

121

Sed dicitur: Simile est participans participato: sed productio immediata personae create est participatio productionis Personae Dne: ergo si illa n. est actio, non erit q. 1. alia similitudo efficet. — Resp. d. 1. q. 1. m. simile est participans participato: simile vel formaliter, vel virtualiter, concedo: formaliter precipue nego. Iuxta qualitatem participationis est similitudo, si participatio est formalis, similitudo est formalis, si virtualis, virtualis est similitudo. Productio personae create est participatio virtualis processionis Dne, cum n. participet ipsam, prout est in se, alioq. esset supernaturalis, ut patet in gradibus in ordine naturae, et consequenter est similis virtualiter. Iuxta similitudinem n. posuit predicationem Dnam participationem esse formaliter tale, ut est participans, sed virtualiter eminenter, ut patet in actione Dna participata virtualiter ab actione corporea. Quapropter, cum actio productio personae Dne sit virtualiter eminentior omni productione substantiae, et consequenter eminentior resultantia, est formaliter actio, quamvis participatio ipsius sit formaliter resultantia.

120

Arg. 4. Relatio ex Philosopho cap. de rel. non terminat per se actionem: sed terminus processionis Dne est relatio: ergo provisio n. est actio. — Resp. d. 1. q. 1. m. Relatio: minime entitatis, concedo: per se subsistens, nego. Relatio creata est minime entitatis, Dna per se subsistens, ideoq. hec, et n. illa terminat actionem. — Vel dic, quod relatio creata terminat mediate actionem, quam immediate debet terminare relatio Dna, quia n. supponit, sicut creata, actionem, ex qua posuit resultantia.

123

Arg. 5. Potentia proprie actus correspondet propria actio: sed in Deo iuxta D. Th. q. 2. de Potent. art. 1. n. datur potentia propria actui: ergo nec propria actio. Resp. concesso m. declaranda m. Proprie actus: cum motu, concedo: obiq. illa, nego. loquitur D. Th. de potentia activa, cui correspondet actio, et passio predicamentalis, quae agit cum motu, quae n. datur in Deo, cum in ipso seipsum

sed dicitur. De ratione actionis et credi a principio activo: sed processio ne-
quit credi a Potentia generativa Dei, alioquin distinguitur ab ipso: ergo non est proprie productio
sua. — Supp. disting. manifeste credi formaliter, vel virtualiter concludit formaliter
nego Processio activa creditur virtualiter inadeguata a Potentia generativa, et sic
est proprie actio, et illa potentia proprie productiva.
Non obest, si dicatur, quod de ratione potentie active est si est ita perfecta
sicut actio: sed potentia generativa est ita perfecta, sicut processio: ergo — Non obest
quia hoc, ut ait D. Th. 1. p. q. 25. art. 1. ad 2. intelligitur de actione, quod est aliud ab
eius potentia, qualis non est Potentia Dei, quamvis perfectio magis applicetur per actio-
nem, quam per potentiam.

Quest. 4. Utrum natura Dna sit principium proximum Dnarum processionum.

Hic loquimur de natura, prout procedit intellectum, et voluntatem, et qua
in hac prudentia rationem principii radicaliter agnoscimus, et rationem princi-
pii immediatè ventilamus.

Parag. 1. Nostra sententia.

Dicendum est naturam Dnam, prout procedit intellectum, et voluntatem, non
esse principium proximum Dnarum processionum. Prob. 1. ex sacra scrip-
tura. Terminus intellectus, et voluntatis procedunt proxime ab intellectu, et
voluntate: sed ita sunt termini Processionum Dnarum: ergo non a natura, sed
ab intellectu, et voluntate proxime proveniunt. Maior patet, minor probatur. Ver-
bum est terminus intellectus, amor productus voluntatis: sed terminus primi
processionis est Verbum iuxta illud Psal. 94. Exultavit cor meum Verbum bonum
terminus secundus est amor iuxta illud Ioan. 1. Charitas ex Deo est, quæ ut ex-
plicat D. Aug. Spiritus Sanctus est: ergo tenet minor.

Non obest, si dicatur cum Durando filium denominari Verbum, et Spiritum
Sanctum amorem, improprie, et per quamdam similitudinem ad intellectum, et
voluntatem, quia sicut intellectus est prior in natura, quam voluntas, ita filius
prius procedit, quam Spiritus Sanctus. Et sicut in natura creata prima processio est in-
tellectio, et secunda volitio, ita in natura Dna processio filii est prima, et Spiritus
secunda.

Non obest. Quia nullum est inconveniens, quod in proprio sensu verba
dicta accipiantur, ergo timere ad improprium confugit Durandus. Atque patet in
omnibus theologiis proprie accipientibus. — Tum sicut secunda persona dicitur fi-
lius, ita dicitur Verbum, sed acceptio filii est propria, ergo et Verbi. — Tum dicitur
Iuxta D. Th. in 1. p. q. 34. art. 1. fontem Amorem appellat Originem, quia Verbum
in Deo metaphorice accipiebatur: ergo tradita doctrina, ut periculis non recedat.

Prob. 2. Intellectio, et volitio non proveniunt proxime a natura, cum
sint actus intellectus, et voluntatis: sed persone Dne procedunt per hos actus: ergo
non proxime a natura. Prob. minor. Personæ Dne procedunt per actus immanentes,
alioquin processio Dna non esset intra Deum: sed omnes actus immanentes Dei est intelle-
ctio, et volitio: ergo. Prob. minor. Operationes nature perfectissime intellectuales debent
esse lineæ intellectuales: sed sola intellectio, et volitio sunt lineæ intellectuales, licet
diversis modo: ergo tenet minor.

Confir. Ita se habet natura pure intellectualis ad operationes intelle-
ctuales, et volitivas ad operationes:

sed ut vegetativa non elicit nisi vegetaciones, et ut sensitiva sensationes: ergo pure in ab-
tellectiva solum intellectuales operationes.

Sed dicitur: Plantae vegetativae, et equae sensitivae: sed Plantae, et Equae pre-
ter vegetaciones alias habent operationes: ergo quamvis Deus sit intellectivus, potest
præter intellectiōem, et volitionem alias habere operationes. — Resp. d. h. q. 1. m. 1.
Plantae et vegetativae, et Equae sensitivae: sub aliqua ratione, concedo: sub omni, nego.
Pertinent enim ad ordinem crescendi, vegetandi, et sentiendi. Deus vero ad ordinem pro-
cedendi, quia est et summe perfectus, aliter cum aliqua adtingatur imperfec-
tione, et sit Deus solum potest operationes habere intellectuales, quamvis illi præter
vegetaciones, et sensationes, alias possint habere operationes, licet ut vegetativae, et sensi-
tivae, in qua stat paritas, solum gaudeant vegetacione, et sensatione.

Prob. 3.º: Procreatio intellectualis naturae, quæ est Divina debet intelligi ad in-
finitatem procreacionis intellectualis creatæ, cum hæc sit propria naturæ perfectioris: sed hæc
non est actus immediatus naturæ, sed intellectus, et voluntas, cum sit intellectus, et vo-
luntas: ergo nec illa.

Sed dicitur: Indigere potentia proxima ad suas operationes est proprium
naturæ finitæ: sed natura Divina est infinita: ergo quamvis natura creatæ intellectualis
mediate intellectu, et voluntate suas elicit operationes, absque illis operationibus suis
natura habebit Divina. — Resp. d. h. q. 1. m. 1. Indigere potentia proxima: reali-
ter distincta, concedo: virtualiter distincta, nego. Diversitas in potentia proxima inter
naturam finitam, et infinitam stat in hoc, quod natura finita habet potentias proxi-
mas realiter distinctas, infinita habet illas, vel virtualiter adequate distinctas, ut con-
tinetur in voluntate, vel virtualiter inadequate, sive ex parte modi concipiendi, ut acci-
dit in intellectu.

Prob. 3.º: Ratio assignatur, cur una procreatio sit prior alia: sed non assign-
naretur, si natura esset immediatum principium procreacionum: ergo non est Divina.
Principium sub eadem ratione producenti non potest esse ratio prioritatis, et pos-
terioritatis in procedentibus: sed sub eadem ratione produceret natura, si esset im-
mediatum principium: ergo. Prob. 1.º m. 1. Diversitas itare poterat in ea, quod in
primam procreacionem producebat, ut in intellectu, et in secundam, ut in voluntate:
sed hoc negat a Durando: ergo sub eadem ratione.

Confir. Non est ratio, cur prima procreatio, et non secunda esset generatio,
si natura esset principium immediatum: ergo non est. Prob. 2.º an. Quando principium,
et terminus procreacionis est idem formaliter, non est cur una habeat diversam rationem
ab alia, cum hæc a principio, et termino designatur: sed in hoc casu essent idem for-
maliter terminus, et principium, cum natura esset principium, et terminus for-
maliter illarum: ergo non est ratio, cur una sit generatio, et non alia.

Sed dicitur: Etiam si natura Divina si habeat ad sua attributa non mediante
potentia proxima, redditur ratio, cur unum sit prius alio: ergo similiter in pro-
creacione. — Tum quia in nobis redditur ratio, cur intellectus sit prior, quam volun-
tas: sed intellectus provenit immediate ab Anima: ergo quamvis procreatio filii sit
immediate a natura Divina potest reddi sufficiens ratio illius.

Resp. concesso antequam consequentiam. Ratio disparitatis est. Nam procreaciones
sunt operationes, non vero attributa, et ratio operationis est a principio proxima
provenire, non de vero illius, quod operatio non est. Quare ut deinceps diversitas in ope-
rationibus quasi speciem, necessaria est eadem diversitas in principio, et cum hæc non
datur in natura Divina, præter sumptum non potest esse ex se sufficiens ratio diversitatis

illa deducitur confirmatio huius doctrine. Nam si intellectus, quia est attributum
et n. operatio anime, ab ipsa immediate proveniat, intellectus, quia n. est attribu-
tum, sed operatio, n. potest ab anima immediate provenire.

033

Sed instat: Attributa Dna conjunguntur formaliter in actuali operatione
cum sint per modum actus purissimi: et tamen iuxta dicta natura Dna est suffi-
cienti ratio prioritatis, et posterioritatis ipsorum: ergo responsio nulla. —
disting. nam. Attributa Dna conjunguntur formaliter in actuali operatione. Attri-
buta: inadequate accepta concedo: adequate sumpta nego. Attributum v.g. v. slan-
tatis conjungitur adequate in v. volitionis et in actuali volitione, et sic expressio volitionis
est inadequate respectu illius. Ut igitur reddatur ratio in natura Dna, ut voluntas
ut v. volitionis, que nomine voluntatis exprimitur, sit posterior intellectui, n. est
necessaria potentia proxima in natura, quia voluntas sub hoc conceptu potentia
proxima est, quamvis hic conceptus sit necessarius, ut volitio, que est inadequate
expressio attributi voluntatis, sit posterior intellectui. Et ratio est: nam voluntas
et volitio Dna sic se habent ex parte modi concipiendi in Dno: sicut voluntas
et volitio in nobis realiter se habent, cum igitur in nobis volitio sit posterior inte-
lectione, quia a natura procedit mediante voluntate, volitio Dna erit posterior,
quia a voluntate Dna ex parte nostri modi concipiendi procedit.

34

Sed urgetur: Intellectio generalis Dei est operatio: sed ut sit prior n. requiri-
tur potentia proxima: ergo falsa est doctrina. Prob. mir. Potentia proxima n. req.
ad constitutam naturam: sed dicta intellectio est constitutiva nature: ergo ad illam
n. requiritur potentia proxima.

Supp. concipio miri, et neg. mir. q. prob. disting. dicta intellectio est
constitutiva nature: sub conceptu actus per se subijcti, concedo: sub conceptu opera-
tionis, nego. Quare licet ad illam sub prima conceptu n. requiratur potentia proxi-
ma, neg. sub secunda. — Vbi dic. potentiam proximam n. requiri ad constitu-
tivum, quando ipsa n. est constitutiva. Intellectus est constitutivus nature Dne,
quia hoc constituitur formaliter per omnes formalitates linee primordiales in-
tellective, nempe radices, principia proxima, intellectus, et aliarum, licet hoc constitu-
tio magis explicet intellectum, quia est magis actualis.

Parag. 2. Sent. contraria.

Durandus in l. dylin. 6. q. 2. affirmat naturam Dnam prout procedit
intellectum, et voluntatem, esse principium quo proximum Dnam
procedunt.

Arg. q. 1. ex D. Th. q. 2. de pot. art. 5. in corp. ubi ait: Poter-
tia generativa Da est Omnipotentia prout in Patre: sed omnipotentia
n. est intellectus, nec voluntas: ergo n. sunt principia immediata
Dnam processionem. Mir. potest, quia omnipotentia differt ratione
ab intellectu et voluntate, ut indicat D. Th. q. 25. art. 1. ad 1.

Supp. disting. mir. Omnipotentia: secundum rectum, et
secundum obliquum, concedo: Omnipotentia est facultas intellectiva in
recto, in obliquo vero, si consideratur, ut propria Patri, est relatio Pater-
nitatis, si ut est communis, est voluntas. Sub prima ratione est productiva
ad intra, sub secunda ad extra.

Sed dic. Omnipotentia est attributiva, sed intellectus n. est attri-
butum, cum ad primam naturam pertineat: ergo n. est omnipotentia. Supp.
disting. Omnipotentia sumpta concedo mod.

radicaliter accepta neg. man. Intellectus Dni. et attributum radicaliter quia
et radix attributorum et sic est omnipotentia radicaliter, de qua loq. D. Th.
quando vocat Potentiam generativam Patris Omnipotentiam ipsius.

Sed instab. D. Th. loq. de principio proxime producente filium: sed
Omnipotentia radicalis proxime n. producat ut constat ex terminis: ergo n. loq.
de potentia radicali. — Resp. disting. man. Proxime n. producit ad extra
concedo: ad intra neg. man. Potentia proxime productiva filii et Omnipoten-
tia radicalis respective ad extra quia radicaliter potentiam proxime produ-
ktivam creaturarum, ad intra vero n. et radicalis, sed proxima, quia Omni-
potentia ut productiva creaturarum et de linea secundaria n. vero ut et
productiva filii, ut satis se explicat D. Th. in resp. ad 2. art. citati.

136

Arg. 2. Opus nature provenit proxime a natura: sed generatio
iuxta Damascenum lib. 1. fidei cap. 8. et opus nature: ergo proxime a natura
provenit. — Resp. disting. man. Proxime a natura: adequate sumpta
concedo man. Inadequate, accepto, nego man. Natura adequate sumpta
includit intellectum, quia formaliter et intellectus, et intellectio, ut iam
diximus tract. de scientia Dei disp. 4. q. ultima. Inadequate accepto et pro-
ut antecedit intellectum, sub qua ratione generatio est opus illius radicali-
ter tantum, sub illa vero radicaliter, et proxime. — Vel dic, quod gene-
ratio dicitur opus nature, quia et necessario, et n. libera, cum naturae
frequenter sumat: prout opponitur Libera.

137

Arg. 3. fecunditas non convenit rebus intellectibus, quia intelli-
tus: ergo intellectus Dni. non concurrat ad Dni. progeniorem. Prob.
arg. fecunditas et ratio propria communicandi naturam: sed rebus in-
tellectibus et sunt Angeli, n. possunt propriam communicare naturam:
ergo.

Confir. homo et intellectus: et tamen n. communicat per in-
tellectum suam naturam: ergo illam communicare n. convenit intelli-
tibus, ut talibus.

Resp. neg. arg. inq. prob. disting. Angeli n. possunt propria
communicare naturam: in eis naturaliter concedo: in eis intentionali, nego.
Angeli communicant in eis intentionali suam naturam producendo
Verbum ad quod indigent intellectus n. vero in eis naturaliter, quia
ad est necessaria virtus infinita, cum tunc ageret ex n. presupposito
subiecto, quod et proprium cause proprie creatur, quae potest esse simpli-
ter infinita.

138

Sed dicit: ex hoc seq. quod Pater per intellectum communicet
filio naturam solum in eis intentionali: ergo. Prob. loq. Dna debemus in-
telligere ad instar eorum, quae reperiuntur in creatis: sed agentia creata per
intellectum solum intentionaliter communicant naturam: ergo tenet
sequela. Resp. neg. arg. inq. prob. disting. Debemus intelligere: abla-
tu imperfecte habet: cum illa nego. Imperfectio est solum intentiona-

naturaliter suam communicare naturam, quia imperfectio sua a Deo debeat auferri
quia est in summo intellectualitatis gradu, suam naturam per se in se habet
naturaliter communicat.

Ad confir. resp. conuenit mari. dyling. m. n. communicat: natu-
raliter, conuenit: intelligibiliter, nego. Homo, ut intellectus generati-
tionaliter iuxta Dur. ab obiecto, et intellectu paritur in se habet, quan-
ty modis sua potentia generatiua naturaliter generet naturaliter, et ge-
neratio Dna. n. huius, sed illi debet comparari.

Sed dicitur: Generatio Dna. debet comparari generationi natu-
rali create: sed hec n. fit ab intellectu, ergo nec Dna. Prob. mar. Gen-
ratio Dna. debet comparari perfectiori generationi: sed generatio na-
turalis creata est perfectior intentionali, cum hec sit accidentalis, illa
substantialis: ergo. — Resp. neg. arg. mar. q. prob. dyling. debet com-
parari perfectiori generationi: perfectiori ex suo conceptu formali, conuenit
ex conceptu differentiali, nego. Generatio intentionalis est ex suo conceptu
formali perfectior, naturalis quia hec est in ordine corporeo illa in ordine
spirituali, quamvis naturalis ratione sue differentie substantialis sit per-
fectior intentionali, et cum generatio Dna. sit pure spiritalis, non de-
bet generationi corporali quamvis ex sua differentia sit substantialis
assimilari, sed generationi intentionali, que perfectior est ex suo conceptu
formali, quamvis sit imperfectior, quia accidentalis.

Arg. 4. Quod est ordo inter realiter differentia, talis est
ordo rationis inter differentia rationis: sed quando intellectus, et vo-
luntas differunt realiter, productio est vi nature realiter, et n. vi in-
tellectus, et voluntatis: ergo similiter in Deo productio erit vi natu-
re, et rationis differentie, et voluntatis, et intellectus.

Sed in doctrina Durandi hoc instat arg. ubi realiter dy-
ling. natura, et substantia, productio n. est a substantia, ut a principio
formali: et tamen in Deo, in qua dyling. ratione a natura, est principium
forme in cuius sent. ergo arg. dicto in se ar. Durandus. — Resp.
neg. m. quia natura Angelica in qua realiter dyling. intellectus,
et voluntas, n. est principium proximum, sed radicale productionis.

Arg. 5. Per actus intellectus n. potest produci: ergo pro-
ductio n. est ab intellectu. Prob. Arg. Actio immanens dyling. ab actio-
ne transeunte, ut dicitur. Metaphys. in hoc, quod transeunt producit ter-
minum n. deo immanens: sed actus intellectus sunt actiones immanen-
tes: ergo.

Confir. Informatio n. est productio: sed intellectio est quedam
informatio respectu rei intellecte, cum uniat potentiam intellectivam
cum suo obiecto: ergo. — Tum etiam: Productio est actio de predicamento
actionis, sed intellectio n. est de predicamento actionis: ergo n. est productio.

Resp. arg. neg. arg. mar. q. prob. dyling. Dyling. in hoc, quod
producit formam: positive, concedo: permissive, nego. Diversitas inter
actionem immanentem, et transeuntem stat in hoc, quod transeunt habet pro-
ductum in termino produ-

13
to, immo vero tantum per modum se habet ad productionem terminum, cum
aliquando habeat, aliquando n. salva semper quantitate ipsius actionis. In quora
ty agitur? sufficiens distinctio inter illas, sicut cernitur in relatione pre
dicamentali, et transcendentali, quae distinguitur in hoc, quod predicamentali pe
tit positive terminum realiter existentem, et transcendentali per modum

Ad confir. resp. dyling. m. Intellectus est informatio sub con
ceptu contemplationis, concedo: sub conceptu dictionis, nego. Intellectus est
productio obiecti intra se, vel ex necessitate, si illud n. habet, vel ex secundi
tate, si illud possidet. Est etiam contemplatio, sub qua ratione n. explicat
producere, sed unire. — Ad 2. dyling. m. Productio est de predica
to actionis: si sit cum motu, concedo; si absq. illa, nego. Intellectus n. est cum
motu, et ideo n. est de predicamento actionis, sed qualitatis, quamvis sit
productio.

142 Arg. 6. Quod est infinite tale in aliqua linea, n. indiget alio
ad propria talis lineae: sed natura divina pro priori ad intellectum, et vo
luntatem est infinite communicativa: ergo absq. intellectu, et voluntate.

Confir. Natura infinita n. indiget, quia creata: sed hoc indiget prin
cipio proximo ad se communicandum: ergo n. illa.

Resp. arg. dyling. m. Est infinite communicativa: aliqua infinita
dine, concedo: Omni, nego. Natura divina est infinite communicativa in linea
radicali, non vero in linea proxima. Quare ad se communicandum n. ind
get alia virtute radicali, et indiget virtute proxima, quia utraq. est necy
saria ad actualitatem suam communicationem.

Ad confir. dyling. m. Non indiget, quia creata: eodem modo con
cedo: diverso modo, nego. Natura infinita indiget principio proximo, si
cut creata, sed cum diversitate, quia creata indiget principio proximo rea
liter distincto, divina vero virtualiter, vel ex parte modi concipiendi
diverso. Hec solutio debet sustineri a Durando: Nam iuxta illum fecun
ditas divina est iuxta modum fecunditatis creatae: sed fecunditas creatae ex
primitur per potentiam proximam realiter distinctam a natura: ergo fe
cunditas divina per potentiam ratione diversam.

143 Arg. ultimo: Processiones div. non sunt actus essentialiter, et tota tri
nitati communis: sed actus intellectus, et voluntatis sunt essentialiter, et
communis. Trinitatis ergo processiones div. n. sunt actus provenientes ab in
tellectu, et voluntate. — Resp. quod actus intellectus, et volunta
tis absolute sunt communis, n. verum ut speciales relationes connotan
ty. Nam intellectus et connotans patet unitatem est propria Patri et vo
luntati connotans spirationem activam est propria Patri et filio: idcirco sub
ista ratione sunt processiones, non vero sub illa. Sed ut hoc doctrina
magis clarescat, sit.

Test. 5. Quomodo predicata absoluta et relativa se ha
beant in trinitate divina.

Predicata absoluta possunt considerari absolute vel sub aliqua specie
i. connotatione. Sub quibus ex istis rationibus sint principium Dnatum
processionum. dicitur nam

Parag. 1. Nostra sententia.

Diendum est 1. Predicata absoluta absolute considerata n. esse principia
Dnatum processionum. Ita D. Th. q. 2. de Potent. art. 2.

74

Prob. q. ratione: Principium realiter productionum debet rea-
liter distinguere a termino producti: sed predicata absoluta considerata abso-
lute n. distinguuntur realiter in personis Dni, cum in illis n. opponantur: ergo

Confir. Ratio principii generantis n. convenit omnibus personis,
cum n. generet filium, nec spiritus s. sed predicata absolute sic considerata con-
veniunt omnibus Dni personis, cum sint communia toti Trinitati: ergo

Nec obicit, si dicat, quod potentia generativa convenit filio, quia
ut de facto n. generet ob incapacitatem ad effectum formalem gene-
randi, sicut Capilli, quamvis habeant Animam, n. possunt sentire de corru-
ptione. Non obicit: Quia filius est capax omnis effectus formalis abso-
luti: sed si potentia generativa congereretur ad quatenus in aliqua absolute
est potentia generare quod effectus formalis absolutus: ergo filius est
capax illius.

75

Diendum est 2. Principium radicale Dnatum processionum
esse naturam Dnam, ut modificatam aliqua relatione. Ita D. Th. loca
immediate citato.

Prob. q. ratione: Principium ^{radicale} actionis productivum est distinctum
realiter a producto, quod illi assimilatur, cum intentio producentis sit assi-
milare terminum productum principio quo produciendum: sed personae produ-
ctae assimilantur producenti in natura, distinguuntur q. realiter ratione re-
lationis: ergo natura, ut modificata relatione est principium quo radica-
le Dnatum processionum.

Respondetur cum Durando terminum productum assimi-
li principio quo produciendum in generatione univoca n. vero in equivoca.
Generatio Verbi Dni est quasi equivoca, quia illi n. communicatur potentia
generativa, quam communicat univoca generatio, ut accidit in creatis.

Sed contra: Illa generatio est perfecte univoca, quae communicat
eamdem naturam genito, cum per hoc distinguatur ab equivoca: sed generatio
Dna communicat genito eamdem naturam cum generante: ergo est per-
fecte univoca. — Adde, quod n. est contra rationem generationis univocae,
quod potentia generativa n. communicetur genito, quando pertinet forma-
liter ad conditiones individuales, vel illas formaliter connotat, cum
generatio univoca n. offerat convenientiam in conditionibus individua-
libus, alias nulla daretur univoca: sed potentia generativa in sententia Du-
randa connotat in relatione, in nostra illam connotat, quae relatio pertinet
ad conditiones individuales, ut docet D. Th. q. 2. de Potent. art. 2. ad 5. ergo
nec obicit

18
exemplum generationis univocae creatae; quia ista spectat, nempe potentia generativa
ad conceptum specificum, n. ad conceptum individuum naturae, quia est limitato,
n. potest esse generare quodquid a natura generabile est.

Sciendum est 3. Principium quo proximum Divinum processionum
est intellectus, et voluntas, ut modificantur relationibus paternita-
tis, et spirationis activae. Ita D. Th. infra. q. 91. art. 5.

47
Prob. 9. ratione: Intellectus, et voluntas sunt potentiae Divinae na-
turae: ergo sunt principium proximum Divinum processionum. ~~clarius~~
patet. Nam potentiae naturae pure spirituales sunt intellectus, et voluntas
ut constat in Angelis. Conseq. prob. Potentiae activae principii radicalis
sunt principia proxima ut erunt in creatis: sed natura Divina, ut con-
stat per Paternitatem, et spirationem activam est principium radicale
Divinum processionum: ergo intellectus, et voluntas illorum constan-
ter erunt principia proxima.

Confir. Proportionate ad naturam pure spirituales creatas
debemus ducere in Divina: sed ad processionem pure spirituales creatas se
habent intellectus, et voluntas ut principia proxima: ergo similiter
intellectus, et voluntas Dei se habebunt ad processionem Divinam.

Respondetur, quod pariter de natura Divina ad intellectum n.
convincit: quia natura Divina potest esse principium radicale processionum,
quia produci intendit assimilare productum principio quo primo
productionis, quod principium ex sua ratione formali n. potest de-
finiri a termino, quia exigit assimilationem cum illo. Principium
quo proximum n. est ratio, ut productum assimiletur producenti, sed
ut distinguitur ab illo. Cumq. intellectus n. sit ratio distinguendi Patrem
a filio, n. potest esse principium proximum generationis illius.

48
Sed contra: Non solum principium proximum distinguitur realiter
a termino producto, sed etiam radicale, quia nullus potest seipsum ra-
dicaliter producere: sed natura Divina est principium radicale cum so-
la distinctione ex parte relationis: ergo intellectus principium proxi-
mum. — Adde, quod licet prima intentio generantis sit assimi-
lare genitum principio radicali, secunda vero est illud assimilare prin-
cipio proximo, ut constat generante creato: ergo principium proximum
n. est solum ratio distinguendi, sed etiam assimilandi, et consequenter ex
indistinctione intellectus a Verbo, n. inferatur in illo negotio principii pro-
ximi ad productionem Verbi, sed potius debet affirmari, sicut affirma-
tur radicale de natura cum connotatione relationis dicte.

49
Ex hac doctrina manifeste apparet, in quo consistant processionem
Divinae: nam actus potentiae proxime productivi sunt processionem: sed actus
intellectus, et voluntas sunt intellectus, et volitio: ergo si intellectus,
et voluntas sunt principia proxima, ut constanter relationes Pa-
ternitatis, et spirationis activae, intellectus, et volitio, ut illorum constan-
ter erunt processionem.

Sciendum est 4. Relationem n. esse principium quo proximum

ne radicale Dnarium processionum. Ita D. Th. q. q. art. 5. Individually
Prob. 9. ratione: Condicio individualis n. est principium radica-
le, nec proximum operandi; alia, ut ait D. Th. Sorty generat Sortem: sed
relatio, v. g. Patris, est iuxta ipsum velut condicio individualis: ergo n. e-
ne radicale, nec principium proximum Dnarium processionum.

Confir. 1. Ratio Paternitatis n. potest esse principium genera-
tionis sub conceptu referenti, nec sub conceptu forme hypostaticae,
ergo nullo est principium. Prob. antiqua ad 1. p. sub conceptu referenti
supponit generationem, cum in ea fundatur: ergo n. est sub hac concep-
tu principium illius. Quoad 2. patet: Principium quo processionem debet
esse actuum: sed relatio sub conceptu forme hypostaticae n. est actus, sed
purus terminus, et complementum ad operandum: ergo. — Tum. Quia
terminat virtutem activam, n. est virtus activa: sed relatio sub dicto
conceptu terminat in patre naturam, et intellectum, quae sunt virtutes
actives: ergo n. est virtus activa.

Confir. 2. Iuxta doctrinam Durandi generatio Dna. de-
bet intelligi ad modum generationis creatae: sed substantia creata n.
est radicale, nec proximum principium, sed tantum complementum
ad generationem creatam: ergo similiter substantia Dna. respectu
generationis Dne.

Parag. 2. Sententia contraria.

Oppositum I. H. defendit Gabriel in 1. dist. 7. q. 1. 2. et 3. et alii. Pro quibus
arg. 1. Potentia generativa Dei, et generatio antecedunt relationem Pa-
ternitatis: sed prout antecedunt, sunt quid absolute absolute acceptum,
ergo praedicata absolute absolute sumpta sunt principium Dnarium pro-
cessionum. Alia prob. fundamentum antecedit rem fundatam: sed rela-
tio Paternitatis fundatur in generatione: ergo.

Resp. neg. mar. mir. prob. dyling. fundatur in generatione
relatio Paternitatis: sub conceptu referenti, conceptu: sub conceptu forme
hypostaticae, nego. Paternitas habet conceptum forme hypostaticae, siquidem
est constitutiva primae personae, et conceptum referenti, cum illam referat ad
filium. Hic fundatur in generatione, ideoq. n. est requisitus ad posteritatem
generativam. Ille n. fundatur, sed generationem antecedit tanquam com-
plementum potentiae generativae.

Arg. 2. Si potentia generativa n. est sola perfectio absoluta,
n. est in filio: sed est in filio: ergo constituitur sola perfectio absoluta.
Prob. mir. Omnipotentia est in filio: sed potentia generativa comprehendit-
ur a D. Th. sub omnipotentia: ergo.

Resp. neg. mir. mir. prob. dyling. Comprehenditur sub Omni-
potentia, prout in Patre conuenit: sub omnipotentia absolute, nego. Ita respon-
det D. Th. loco citato ad 1.

Sed dicit. Potentia qua ab alio generatur, est potentia prout

in Patre: sed ita est, verba sunt D. Th. in 1. dyt. 1. q. 2. art. 1. in filio potentia
 generandi: ergo prout in Patre, est in filio. — Tum: Nulla potentia
 potest esse in Patre, quae n. sit in filio, alias essent inaequales in potentia:
 ergo prout in Patre, est in filio potentia generandi.

Resp. ad 1. neg. mam: quia potentia, qua ab aliquo generatur
 iuxta D. Th. hic est potentia generandi passive accepta, quae n. est in Patre,
 sed in filio, nam filius, et n. Pater est passive generatus.

Sed instab. filius generatur a Patre media potentia se tenen-
 te ex parte Patris: sed potentia generativa passive accepta n. se tenet ex par-
 te Patris: ergo potentia, qua ab aliquo generatur n. est passiva, sed ach-
 va.

Resp. dyt. 1. q. 2. mam: si generatur, sumitur pro forma denomi-
 nante intrinseca genitum passive, nego. extrinseca generatum, concedo. filius
 denominatur passive genitus dupliciter. Primo quasi extrinseca secunda
 intrinseca. Primam denominationem tribuit potentia generativa active
 sumpta, quia potentia activa duplicem tribuit denominationem, intrinsecam
 principio activo, quia illud denominat intrinseca producant, et extrinsecam
 termino, quia illud denominat productum. Secundam vero tribuit
 potentia generativa passive accepta, quia passiva producta, ut se tenent
 intrinseca ex parte termini, denominat illam productum intrinseca. Iu-
 re filius denominatur extrinseca genitus a potentia generativa activa quae est
 in Patre, et n. in filio, et intrinseca a potentia generativa passiva, quae est in
 filio, et n. in Patre. Et haec loq. D. Th. loco citato.

Ad 2. resp. dyt. 1. q. 2. mam: Nulla potentia potest esse in
 Patre, quae n. sit in filio: Nulla potentia: secundum id, quod dicit in
 recto, concedo: secundum quod importat in obliquo, nego. Intellectus
 qui est potentia generativa Patris, est in filio secundum omnem per-
 fectionem ipsius, et n. est secundum relationem importatam in obliquo,
 quae, cum n. sit perfectio, remanet filius absq. illa cum equali perfectione,
 et eadem absolute potentia cum Patre.

Sed obijci: Iuxta relationem Intellectus, ut connotat rela-
 tionem Paternitatis n. est in filio: sed connotatio est aliquo perfectio
 in recto importata ab intellectu: ergo in Patre est aliqua perfec-
 tio n. habita a filio. Prob. mir: Quod relatio n. est, est perfectio, et
 importatur in recto: sed connotatio dictae relationis n. est relatio, et
 haec sit passive connotata: ergo est perfectio importata in recto.

Resp. dyt. 1. q. 2. mam: Est aliqua perfectio: diverso modo explica-
 ta, concedo: distincta, nego. licet omnes personae Dni eandem habeant per-
 fectionem, n. tamen explicant eodem modo, quia perfectio Dni petit ex-
 plicari in quolibet persona iuxta modum particularitatem ipsius. Ideo
 in prima persona explicatur connotando Paternitatem, in secunda
 connotando filiationem, in tertia connotando Spiracionem. Et cum
 modus particularis n. sit omni personae debitus, n. est debita omni expli-

cum perfectione simpliciter & equali.

Contra 2. H. sentit Durandus in 1. dist. 7. q. 1. n. 16. Arguit q. 1.

10 Pater generat, quo Pater iuxta D. Aug. lib. 5. de Trinit. cap. 6. & 7. sed ut Pater a Paternitate, tamquam a forma: ergo relatio, et non natura ut ratio formalis generandi.

1336 Resp. Verba D. Aug. non sic relata, sed yta: ideo filius, quia genitus, ex quo inferitur, ideo Pater, quia generans, non ideo generans, quia Pater. Ideo non inferitur Patrem Paternitate generare, sed Paternitatem sequi ad generationem sicut in creatis Pater dicitur talis, quia generat, ideo Paternitas supponit generationem.

4 Sed dicitur D. Aug. ait lib. 1. de Trinit. cap. 5. Patres esse Patrem eo, quo uti filius: sed filius uti ex vi potentie generative: ergo ex vi filii dicitur Pater: sed Pater uti a Paternitate: ergo hec, et non natura, vel intellectus uti potentia generandi.

Resp. explicando D. Aug. Patrem esse Patrem: fundamentaliter, concedo: formaliter, nego. Pater uti Pater fundamentaliter ex vi illius, quo uti filius, quia hic uti talis ex vi potentie generative, que ut fundamentum ad paternitatem formalem. Ideo media Paternitate non generat, sed opponitur genito.

56 Sed instat ex D. Athanasio dialogo. 1. de Trinit. Pater hypostasi gignit: sed hypostasis ut relatio: ergo media relatione.

Resp. cum explanatione: Hypostasi gignit: tamquam complementum, concedo: tamquam forma, nego. Hypostasi ut complementum, si natura sit principium generandi.

Sed urgebitur ex D. Ambrosio lib. 4. de fide ad Iulianum c. 9. Generatio patris proprietatis uti non potentie: sed si natura uti principium generandi generatio uti potentie: ergo nulla est repositio. Disting. 1. modum. Non potentie absolute simpliciter, concedo: Non potentie ut appropriate, nego. D. Ambrosius voluit in hoc capite salvare equalitatem in personis, et cum filius habeat potentiam, quam generat, dixit, quod non uti potentie generatio, alius filius non uti equaliter omnipotens cum Patre, sed patris proprietatis, quia hec modificat potentiam, ut possit generare.

157 Arg. 2. Relatio dat posse generare: ergo ipsa ut principium generandi. Prob. ant. forma dany uti dat posse operari, cum operari requatur ad uti: sed relatio ut forma dany uti Patri: ergo dat posse operari.

Confi. Denominatio propria provenit a forma propria, et non a communi: sed posse generare ut denominatio propria Patri, et relatio ut propria forma Patri, natura communis: ergo provenit a relatione.

diversis principijs: sed natura est una, relationes sunt diversae: ergo natura non est principium, sed relationes.

158
P^{re}pp^o arg^o neg^o an^o: fr^oq^o prob^o dysting^o forma d^{ic}t^um est: velut specificum, concedo: velut individuale, nego. Relatio dat est velut indivi-
duale, natura specificum, ideoq^{ue} h^{ic} dat posse operari, non illa.

Sed dic^o: illa forma dat est specificum, qu^{ia} specific^o dystinguit.
Sed Paternitas dystinguit velut specific^o Patrem a filio, cum Pater, ut talis
n^{on} sit specific^o filius, ut filius: ergo. — P^{re}pp^o dysting^o man^u: Iux^{ta} specific^o dystinguit
absol^{ute} concedo: in aliquo conceptu, nego. Paternitas dystinguit
quasi specific^o Patrem reducendo conceptum Patris, quia Paternitas est
a suo conceptu formali quasi specific^o dystincta a filiatione, non vero diver-
sificat Patrem absolute, quia diversitas specific^o absolute provenit a natura
specific^o cuiuslibet entis. Patet h^{ec} doctrina in creatis, nam pater, ut pater
dysting^o specific^o a filio, ut talis, et absolute specific^o n^{on} dysting^o: quia eadem
specific^o gaudet natura.

Ad 1. confir^o dysting^o man^u: Denominatio propria provenit
a forma propria, et n^{on} commun^o: in sua communitate relicta, concedo:
et appropriata, nego. Natura, ut appropriata Paternitate, dat deno-
minationem propriam posse generare.

159
Sed dic^o: si ut appropriata denominat posse generare,
et ratione forme appropriant^{is}: sed forma appropriant^{is} est relatio,
ergo denominat ratione relationis, et consequenter relatio est ratio for-
malis dicte denominationis. — P^{re}pp^o dysting^o man^u: Ratione forme appro-
priant^{is}: tamquam complemento, concedo: tamquam ratione formali, nego.
Ratio formalis appropriandi, qu^{ia} est propria relationis, n^{on} est ratio for-
malis producentis, sed tantum complementum, quia appropriatio tan-
tum est requisitum ad determinandam rationem formalem. Ut patet
in calore, ut septem, qui ut septem n^{on} calefacit, nisi determinatus a modo
ut septem, quoniam talis modus sit ratio formalis calefaciendi, quia hoc conve-
nit naturae caloris, sed tantum complementum.

Ad 2. r^{es}pp^o dysting^o man^u Posse generare, et spirare sunt ad di-
versis principijs: Proxim^o, concedo: radicalibus, nego. Natura est prin-
cipium radicale, et ideo potest, cum sit una, est principium generationis,
et spirationis, et intellectus, et voluntas principia proxima quoniam sunt re-
lationes.

Arg^o 3. lo modo se habet actio personalis ad personam, qu^{ia}
essentially ad naturam: sed posse ad actionem essentialem est a predi-
cato essentiali naturae: ergo posse ad personalem, qu^{ia} est generatio, est a
predicato personalis.

P^{re}pp^o dysting^o man^u: lo modo: quoad rationem principii quod
concedo: quoad rationem principii qu^{ia}, nego. Sicut enim concretum essentiali

ut intelligatur quod, ita persona ut generans quod, n. vero sicut essentialiter
concreta intelligit ratione naturae, persona generat ratione relationis, quia
ratio formaliter generandi ut ratio assimilandi generanti, quod ne-
quit relatione convenire.

Sed dicitur: Ratio formaliter generandi ut ratio formaliter distinguendi:
sed ratio formaliter distinguendi est relatio et n. natura: ergo ut ratio for-
maliter generandi: — Resp. disting. mar: In obliquo, concedo: in recto,
nego. Ratio formaliter generandi convenit assimilare et distinguere, sed hoc
minus principaliter, et ex consequenti, illud principaliter, et directe. Ideo assi-
milare convenit in recto, et distinctio in obliquo; et cum illud sit propria
naturae, hoc relationis, natura ut ratio formaliter generandi importat
relationem in obliquo.

Arg. 4. Actus conveniens uni, et repugnans alteri, debet convenire
per id, in quo differt ab alio: sed generatio ut actus conveniens Patri, et
repugnans alii personae, et per paternitatem differt Pater ab illo: ergo
generatio convenit Patri ratione paternitatis, et n. ratione naturae.
Mar. prob. Quia diversus convenit homini, et n. bruto, inest homini
ratione suae differentiae, in qua differt a bruto: ergo tenet mar.

Resp. disting. mar: Si sit differentia specifica, concedo: si indi-
vidua, nego. Ratio ut ratio individualiter personae, ideoq. n. ut ratio formaliter
operationis conveniens uni personae, et repugnans alteri, sed complemen-
tum rationis formaliter, ut ille modificata habeat in una operationem qua
gaudere n. potest in alia. Exemplum de rationali n. tenet, quia ut diffe-
rentia specifica, et essentialis hominis a bruto. Cum qua solutione pluri-
bus exemplis similibus potest responderi.

Arg. 5. Principium radicale iuxta dicta ut, cui assimilatur
terminus productus: sed spiritus s. n. assimilatur naturae ex vi processionis,
ut patet dicimus: ergo natura n. ut principium radicale talis processionis.

Confer. Principium radicale processionis, et terminus formaliter
illius sunt formaliter idem, ut patet in prima processionem: sed terminus
secundae processionis n. ut idem formaliter cum natura: ergo. Prob.
mar: Voluntas, et natura n. sunt formaliter idem: sed terminus secun-
dae processionis ut voluntas: ergo.

Resp. disting. mar: Cui assimilatur: vel formaliter, vel iden-
titer, concedo: formaliter tantum, nego. Sufficit enim ad principium
radicale, quod terminus productus assimilatur illi identiter sicut assi-
latur voluntas, quae ut terminus secundae processionis.

Sed dicitur: Ex hac solutione sequitur quod relatio sit principium ra-
dicale: ergo. Prob. sequens: Assimilatio identica sufficit ad principium
radicale: sed voluntas assimilatur identice relationi, cum sit idem vo-
luntas cum illa: ergo.

Resp. neg. sequens. mar. prob. disting. Assimilatio

latio identica: cum radice principii proximi conuenit: alia assimilatio, nego. Voluntas Dna ut modificata inspiratione passiva assimilatur identice cum relatione, et natura Dna, sed ut diuerso modo, quia natura Dna est radix voluntatis, ut constanter inspirationem passivam, quae est principium proximum processionis spiritus. S. quod n. conuenit formaliter relationi. Et cum sit proprium principii radicalis radicare formaliter proximum, assimilatio identica cum natura Dna est propria principii radicalis.

Ad confir. resp. dyting. mam: Principium radicale, et terminus processionis sunt formaliter idem: Processionem n. supponit naturam in se naturae adequate communicatam conuenit: supponit, nego. Secunda processio supponit naturam in se taliter adequate communicatam ex vi prime processionis. Quare huius terminus est formaliter idem cum principio radicali, n. vero terminus illius, sufficienter ad secundam, quod terminus sit idem formaliter cum eadem, quae est principium proximum.

169

Contra 3. H. arg. 1. ex ipso Durando cum auth. D. Th. hic q. 36. art. q. ubi ait: Cum dicitur Pater, et filius unum principium spiritus. S. designatur una proprietas, quae est forma significata per nomen: sed forma significata per principium est ratio proxima produendi: ergo.

Resp. cum explicatione: Significata per nomen: Principium, ut relative oppositum, conuenit: ut produendum, nego. In principio processionis datur produere, et relative opponi idem terminus, et sic nomen principium potest significare illud, ut produere, vel ut oppositum. S. significat illud hoc modo, forma significata est relatio, quia hoc illud constituit formaliter oppositum. S. illo modo, forma significata est potentia generativa, quia hoc illud constituit formaliter produere. Et cum D. Th. loq. de principio, ut opposito, dixit, quod forma significata est relatio.

65

Sed dixerit D. Th. sicut Pater, et filius sunt unus Deus propter unitatem forme significatae per hoc nomen Deus, ita sunt unum principium spiritus. S. propter unitatem proprietatis significatae in hoc nomine principium: sed Deus significata per nomen Deus est forma constitutiva Dei operativum: ergo relatio Patrem, et filium constituit productivum.

Resp. quod comparatio dicta ^{stat} cum ratione principii spiritus. S. inadquate accipitur, n. vero adequate sumptum. Nam D. Th. intendit explicare, quod Pater, et filius, licet sint duae personae, non se habent ut duae oppositi respectu spiritus. S. sicut n. sunt duo Dni, quamvis sint duae personae. Et ideo dixit, quod sicut forma significata per nomen Deus propter unitatem facit esse unum Deum, quamvis sint duae personae Pater, et filius, ita sunt unum principium oppositum spiritus. S. propter unitatem proprietatis significatae in nomine principii.

Quare licet Deitas constituat Deum operantem, relatio n. constituit Deum
producentem, cum comparatio n. sit in principio d. p. d. ut productio, sed
ut opposito.

Sed in talibus: Comparatio stat in principio, ut productio: ergo.
Prob. arg. Ideo una est operatio Patris, et filii ad extra, quia egreditur a Deo
ratione Deitatis: sed productio ad intra egreditur ratione relationis.
ergo. Prob. rursus D. Th. in 1. d. 1. q. 1. art. 3. ubi ait: Generatio n. egredi-
tur ab essentia, in quantum generat, sed in quantum Pater natus: ergo te-
netur in.

Resp. explicando D. Th. in quantum Paternitas: ut modificans
concedo: ut constitutus, nego. Essentia est essentia et communis, ut modifi-
cans Paternitate et specialiter. Ideoque dicitur, quod generatio n. egreditur
ab essentia et essentia, sed ab essentia, ut Paternitas, quia hoc modificat
illam, ut possit ad generationem concurrere.

Sed arguatur: Si relatio tantum per modificatum essentia etiam
si d. h. g. realiter ab illa n. procederet generatio immediate ab illa
sed iuxta D. Th. loco immediate citato, si d. h. g. essentia realiter a
relatione procederet generatio immediate ab ipsa: ergo n. est mo-
dificativum. Prob. rursus: Actio n. provenit immediate a modo,
sed a potentia immediata: ergo.

Resp. neg. rursus: arg. prob. d. h. g. Actio n. prove-
nit immediate a modo: Immediate a modo, concedo: inade-
quata nego. Potentia operativa petit ad aliquam operationem
modum, ut patet in calore ut septem, qui requirit eundem modum,
ut septem ad coactionem, ut septem. Et tunc operatio est imme-
diata a potentia, et a modo, ab hoc completive et ab illa forma-
liter, ut constat in exemplo allato caloris ut septem. Sic accide-
ret realiter, sicut nunc virtualiter, in casu dicto cum rela-
tione, quia immediate modaliter, quia est inadequata imme-
diata, procederet generatio ab ipsa. — Vel dicitur cum Ca-
rietano, quod D. Th. retractavit in summa, quod in sententia
sua tradiderat.

Arg. 2. Si intellectus est potentia generativa, est ve-
ra h. p. propositio: Intellectus generat: sed n. est vera, sicut n. est q. d.
Essentia divina generat, cum sit damnata in concilio lateranensi sub In-
nocentio 3: ergo n. est potentia generativa. Prob. rursus: Iuxta intellectus
est potentia intellectiva, et vera h. p. propositio: Intellectus intelli-
git: ergo.

Resp. neg. rursus: concedo autem: prob. neg. rursus: rursus: rursus.
Apparet, quod quia intellectus est actus essentialis, generatio non rationalis,
nec petit distinctionem realem personarum, quam illi n. exposcit. Cum
intellectus ut intellectus n. explicat distinctionem, potest de illo affirma-
re, quod intelligat, n. vero, quod generet.

22

Sed dicitur: Intellectus, prout in Patre connotat distinctionem: sed prout in Patre n. potest affirmari, quod generet: ergo n. potest potentia generativa etiam prout importat distinctionem. Alter a nulla Theologiae videtur esse concessa: ergo falsa. — Resp. conatio mori et finis. neg. conseq. Quia actiones sunt suppositorum absolute; et cum intellectus sit dicta connotatione n. explicat esse suppositum, hoc enim est proprium personae, n. potest dici de illo, quod absolute generet, sed cum adhibito: nempe generat ut quo, quatenus connotat distinctionem. Potest tamen dici, quod absolute intelligit, quia intellectus est actus generativus, et intellectus proprius ad personalitatem est per se subiectus.

68
Arg. 3. Principium productionis debet esse realiter distinctum a termino: sed ista relatio distinctio realiter a termino: ergo. Prob. mor. Principium, et terminus realiter referuntur: sed relatio realiter n. stat absq. distinctione reali: ergo.

Resp. distinctio. man. Realiter distinctum a termino: secundum ad quam sui rationem, nego. secundum in ad quam, concedo. Intellectus Dni, ut potentia generativa coalescit ex sua vi intellectiva et relatione Paternitatis, q. in obliquo, et illa in recto. Et ideo distinctio realiter a termino ratione relationis, quae inadquate importatur, et assimilatur ratione vi intellectiva terminum producenti, quia in generatione perfectissima datur identificatio inter rationem formalem termini, et rationem formalem producenti.

Quest. 6 An relatio importetur in recto in principio quod, et an intrinsece pertineat ad principium quod?

Relationem pertinere ad principium quod, et quo Dnam productionem declarabimus, nunc vero, an intrinsece, vel extrinsece in principio quod decidemus, et an in recto, vel in obliquo in principio quod declarabimus, et ventilabimus.

69
Relatio potest sumi sub expressione complementi principii productionis, vel sub expressione formae constituentis personam. Et ratio est: Quia sub expressione complementi respicit naturam, ut formam principii productionis, ut talis, sub expressione formae hypostatice respicit naturam, ut materiam a se ipsa formalisabilem: sed n. potest comparari eadem expressio cum respicientia diversa: ergo datur in relatione diversa expressio dicta. — Tum quia ratio formae complendi virtutis operativam salvatur absq. conatu formae constituentis personam: ergo diversa est ratio complementi, ac ratio formae. Prob. aut. Spiratio activa est complementum principii spirativi: et tamen n. constituit personam: ergo tenet aut. Hec supposito sit

Parag. 1. Nostra sententia.
Dicendum est 1. Relationem esse obliquam intrinsecum principii quo Dnam

proportionem. Ita colligitur ex D. Th. 1. p. 1. q. 1. art. 4.

Prob. 1. q. ratione ex ipso dyampto: De ratione principii ^{intrinsece} et dy-
tingui ab eo, cuius est principium: sed dytinctio in Dny provenit a relatio-
ne: ergo relatio est obliqua intrinsece principii, quo proportionem Pro-
mao. Principium secundum omne intrinsece sui n. est idem cum pro-
ducto, alioquin ipsum produceret: ergo dytinctio secundum aliquid intrinse-
ce.

Confir: Sicut est de ratione principii assimilare sibi terminum,
ita est dytinctio ab illo: sed ratio assimilandi est intrinseca principio: ergo
ratio dytinquendi: sed hec est relatio: ergo est intrinseca principio.

Nec obest, quod ratio assimilandi est principaliter in principio, et
ratio dytinquendi n. est. Non obest: quia maior, minor principalitas tantum
arguit, quod una invenitur in principio principaliter quam alia: sed ita
accidit in ratione assimilandi et dytinquendi, cum illa invenitur in re-
to, yta in obliquo: ergo. — Tum quia n. solum ratio principaliter in-
venitur intrinsece in quolibet ente: sed etiam ratio minus principaliter:
ergo si relatio est minus in principio invenitur intrinsece in ipso.

Prob. 2. Quod convenit essentialiter alicui, convenit intrinsece:
sed dytinctio a producto convenit essentialiter producenti: ergo rela-
tio, a quo provenit, convenit intrinsece principio. Prob. 3. mir: Ordo realiter
intrinsece n. potest dari absq. dytinctione reali intrinseca: sed prin-
cipium produci realiter ~~intrinsece~~ ordinatur ad productum: ergo
Prob. 3. mir: lo modo ordinatur principium, quo est: sed est intrinsece
principium: ergo ordinatur intrinsece.

Confir: Sicut est de ratione principii ordinari ad produc-
tum, ita est de ratione producti ordinari ad principium: sed produc-
tum realiter intrinsece ordinatur ad principium: ergo principium pro-
ducto. Nam siquidem, cum produci n. possit intelligi sine producto, ne-
c contra. Mir. prob. Ordo in producto est iuxta rationem producti:
sed ratio producti est intrinseca: ergo et ordo.

Prob. 3. Sicut ponimus in Deo potentiam creandi, ait D.
Th. infra 1. p. 1. q. 1. art. 4. ad 8. Ita possumus ponere potentiam genera-
di, et spirandi: sed potentia creandi ponitur, quia datur realiter, et in-
tra dytinctionem inter illam, et terminum creationis: ergo similiter poten-
tia generativa, et spirativa respectu generati, et spirati.

Confir. et explicatur: Ratio attribuendi Deo rationem poten-
tie productivae, est dytinctio realiter illius a termino producto, et ma-
nifestat D. Th. loco citato: sed ratio potentie intrinsece talis, ut scilicet
generativa, et spirativa, est illi intrinseca: ergo dytinctio est intrinseca.

Confir. 2. Potentia, quae in sua intrinseca ratione, n. dytinctio
realiter a suo termino, n. est vere potentia per modum principii:
sed D. Th. ait, quod potentia generativa est vere potentia per modum

principii: ergo in sua intrinseca ratione dyling. a termino. Nam prob.
Ideo Intellectus n. ut vere potentia respectu intellectus n. gentia est
dicit D. Th. art. immediate adducto, quia intellectus n. gaudet dylinctio
re reali a termino dicti intellectus n.: ergo tenet mar.

73

Prob. ~~quod~~ ^{quod} ~~ratione~~ ^{ratione} dylinctio ex natura n. salutat in hoc tra-
tatu dylinctio. n. 67. Intellectio, ut dictio dicit modificationem ad pro-
ducendum terminum, sicut actus scientificus illam importat, ut causam
habitu: sed modificatio ut intrinseca actui, ut causet habitum: ergo
modificatio ut intrinseca intellectui, ut producat terminum: Tunc
sic: sed modificatio intellectus n. ut relatio Paternitatis intellectus
P. B. ergo relatio ut intrinseca intellectui, ut productio, et consequen-
ter eius principio.

Respondetur, quod N. salutat inter intellectum, ut ut
dictio, et inter actum scientificum ponunt comparationem in hoc, quod
uterq. actus indiget modificatione, n. vero in eo, quod modificatio
sit intrinseca vel extrinseca.

74

Sed contra: Diversitas assignata a N. salm. ut iuxta
mentem ipsorum: sed P. B. dictio ponunt solum diversitatem inter
modificationes dictas in hoc, quod modificatio actus scientifici im-
portatur in recto, et intellectus n. in obliquo: ergo n. diversi-
ficantur in comparatione, quoad rationem intrinsecam, sed quoad
modum, rectum, vel obliquum. Videatur loco citato.

Explicatur hoc. salmat. admittunt comparationem eo, quod
admittunt, et illam n. faciunt in eo, quod excludunt: sed solum ex-
cludunt, quod modificatio intellectus n. sit in recto cum incommen-
surabile admittant comparationem: ergo facit comparationem in eo,
quod sit intrinseca.

75

Prob. ultimas: Principium productivum termini infiniti, et finiti
conveniunt iuxta omnes Theologos in eo, quod realiter dylinguantur a suo
termino, cum solum ponant diversitatem in hoc, quod dylinctio sit in obliquo
in principio productivo termini infiniti, et in alio sit in recto: sed n. ponunt
convenire, si dylinctio n. ut intrinseca principio productivo termini infiniti
sit: ergo ut. Prob. ^{mar.} Non potest dari convenientia, ubi ut dylinctio sit
sed ut dylinctio sit, si dylinctio illi convenit extrinsece: ergo. Prob.
mar. Dylinctio datur inter intrinsecam et extrinsecam: sed dylinctio
ut intrinseca principio productivo termini finiti: ergo si alteri ut ex-
trinseca, ut dylinctio.

76

Nec debet respondetur, quod dicta principia conveniunt in hoc,
quod realiter dyling. n. vero in ratione intrinseca dylinctio. Non debet
quia si diversificarentur dicta principia in hoc, quod dylinctio sit in-
trinseca in uno, et extrinseca in alio, n. ponunt Theologi diversitatem
solum in eo, quod dylinctio importatur in uno in recto et in alio in obliquo:

sed nulla alia diversitas, nisi quia ab ipso assignatur, ut potest videri in omnibus: ergo conveniunt in intrinseca distinctione.

Diendum est 2°. Relationem sub conceptu complementi principii productivi importari intrinsece in recto in principio quod ex parte modi concipiendi, non vero ex parte rei concepte.

Prob^o. q. quoad 2. p. Concretum, et abstractum in D^{no} sunt idem ex parte rei concepte: sed principium quod, quod se habet ut abstractum, dicitur in obliquo intrinsece relationem, ut diximus: ergo principium quod, ut est concretum dicitur etiam in recto, sed in obliquo relationem.

Quoad 1. p. ostenditur: Principium quod productionum coalescit ex natura et relatione: sed non cum hoc componitur, quod relatio importetur in obliquo: ergo importatur in recto. Prob^o. mir. Non potest componi, quod totum sit una pars in recto, et alia in obliquo: sed principium quod ex modo significandi se habet, ut totum, et ea, ex quibus coalescit se habent, ut partes: ergo relatio, ex qua coalescit, non potest importari in obliquo. Mar. prob^o. Ideo homo iuxta A. Complut. in Physica disp. 6. q. 4. n. 28. est materia, forma, et unio in recto, quia de ratione totius est, quod dicat in recto omnes suas partes: ergo non potest componi cum toto, quod sit una pars in recto et alia in obliquo.

Confir. et explicatur: Ut aliquod sit totum non sufficit dicere intrinsece proprie omnia, ex quibus totum coalescit, sed insuper requiritur illa dicere in recto: sed principium quod ex modo significandi se habet ut totum: ergo debet dicere non solum intrinsece, sed in recto relationem. Prob^o. mar. forma unita materię dicitur intrinsece omnia, ex quibus homo coalescit: sed non est homo, quia omnia non dicit in recto: ergo tenet mar.

Nec obest, si dicat hominem esse totum per compositionem, et principium quod esse totum per simplicitatem, ut sit homo in recto omnia, ex quibus coalescit, et non sit principium quod. Non obest, quia talis diversitas solę arguit partes hominis distinguere realiter inter se, non vero omnia, ex quibus coalescunt, non se habere in recto.

Prob^o. 2°. Ita se habet ex modo significandi natura D^{na} ad constituendum principium quod productivum, sicut se habet ex parte rei forma naturalis ad constituendum est naturale, cum natura D^{na} se habeat ad modum forme: sed forma naturalis constatur intrinsece materiam non est ens naturale: ergo nec est principium quod natura D^{na} constatur intrinsece relationem.

Confir. Ideo forma naturalis constatur intrinsece materiam non est ens naturale, quia sub ista ratione causat formaliter illud: sed natura D^{na} ut constatur intrinsece relationem se habet ad modum cause formalis, quod respicit principium quod: ergo hoc modo non est principium quod. Prob^o. mar. Natura D^{na} se habet ad modum cause formalis, ut est appropriata intrinsece alie persone: sed appropriatio provenit a relatione: ergo ut constatur intrinsece relationem.

Confir. 2°. Totum non est sua causa formalis, cum ab ipsa dependat: ergo principium quod non est natura in recto, et relatio in obliquo.

Prob. conseq. Natura connotans intrinsece relationem est ut causa formalis 24
respectu principii quod cum constituat, ut est intrinsece propria aliquid per
sonae: ergo si totum n. est sua causa formalis, principium quod n. erit na-
tura in recto, et relatio in obliquo.

Nu refert, si dicat, quod totum n. potest esse causa formalis sui,
quia dependet ab ipso, quae dependentia n. est in principio quod respectu
naturae Dnae. Non refert, quia per hoc solum salvatur, quod realiter n. depen-
deat, non vero, quod ex parte nostri concipiendi n. se habeat, ut dependens:
sed hoc sufficit ut principium quod n. sit ex parte modi concipiendi sua for-
ma: ergo. Prob. Mir. Quod verificatur ex parte rei de toto respectu for-
mae, a qua realiter pendet, debet verificari ex parte modi concipiendi
de toto, quod solum hoc modo se habet, ut dependens a sua forma: sed
de illo verificatur, quod n. sit realiter sua forma: ergo de hoc ex parte
modi concipiendi.

Prob. ultimo: Si principium quod diceret naturam in recto,
et relationem in obliquo intrinsece, esset vera haec propositio: Principium
quod est natura Dnae connotans intrinsece relationem: sed n. est vera:
ergo dicit in recto naturam, et relationem. Mir. patet, nam totum n. est aliud
est, n. quod dicit, et eo modo, quo dicit. Mir. prob. De natura Dnae ut con-
notante relationem n. potest affirmari haec propositio: Natura Dnae gene-
rat: ergo alia est falsa. Patet conseq. Quod affirmatur de principio
quod, affirmari debet de eo, quod est formaliter principium quod: sed
de hoc affirmatur: Principium quod generat: ergo si n. potest hoc affir-
mari de natura modo dicto, falsum erit dicere, quod est principium
quod. Anj. vero prob. Ideo haec propositio: Quia Dnae generat, est damna-
ta ab ecclesia, quia quia hoc nomine exprimitur, ut abstractum, ut ait
D. Th. 1. p. q. 39. art. 5. sed natura Dnae ut connotans intrinsece relationem, ut abs-
tractum significatur, cum nomen natura sit abstractum, quia ad modum
formae illam significat: ergo tenet anj. — Tum: Si haec propositio: Natura
Dnae ut connotans intrinsece relationem generat, est vera, ab aliquo theo-
logo fuisset concessa, vel posset concedi: sed n. fuit, et de posse debet dubitari,
et optime dicit Jodoy in hoc tract. q. 72. n. 77. ergo n. est vera.

Confir. Ideo secundum D. Th. loco citato est vera haec propositio.
Deus generat, et igitur falsa: Deus generat: quia haec ex modo significandi est
abstractum, ille concretum: sed natura Dnae est abstractum etiam ut con-
notans principium quod concretum: ergo falsum est naturam connotante
generare, et verum est principium quod dicere, et consequenter principium
quod dicit ex modo significandi n. est naturam, et connotantem recto
relationem, sed est in recto naturam, et relationem per modum comple-
menti. Confir. explicatur: Iuxta sunt diversa ex modo significandi, dicunt
eodem predicato cum diversitate ex modo significandi: sed natura, ut conno-

tang relationem, dicit illam in obliquo: ergo principium quod dicit ex modo significandi relationem in recto.

Diendum est. 3. Relationem Dnam. sub conceptu forme constituentis personam. non intrare in recto in principio quod processionem. I

72
Prob. 9. ratione: forma se habet in recto in aliquo concreto sub conceptu forme constituentis, est ratio formalis constituendi concretum, sed relatio est forma constitutiva personae, n. est ratio formalis constituendi principium quod processionem: ergo n. se habet in recto. Atque est certa in p. prob. Principium quod processionem est principium productionum in eo scilicet: sed hoc debet constitui in q. talis per rationem operativam, qualem est natura Dna: et non relatio: ergo.

Confir. Principium quod productionem n. potest importare ad modum materiae formam ipsam constituentem: sed importaret si relatio sub dicto conceptu se haberet in recto: ergo n. se habet. Prob. m. Relatio in recto sub conceptu forme constituentis personam respicit naturam Dnam, admodum materiae, cum huc se habeat, ut subiectum formalisabile ab illa: sed natura Dna est forma constitutiva principium quod dicitur et ergo tenet tunc.

Parag. 2. Aliqua arg.

Contrat. et. H. vix reperio auctorem oppositum sentientem, quia nullus viderim questionem ex profecto ventilantem. Sed quia aliqui ex nostris, inter quos est amabilis magister meus fr. Marcus ab Incarnatione, et fr. Iosephus a Sp. S. mihi semper per dilectas, quia pluribus tenent abstractum, explicant in responsione cuiusdam argumenti diversitatem inter principium quod, et quod per hoc, quod dicitur dicit extrinsecum in obliquo relationem, illud vero intrinsecum etiam in obliquo, possunt pro opposita afferre sententia. Ita sentit fr. Iosephus a Sp. S. d. 1. q. 98. et fr. Marcus ab Incarnatione. q. 5. eiusdem d. 1. arg. 1. in 3. H. potest ex doct. huius auctoris.

Argui 1. Ita se habet principium quod processionem respectu relationis, sicut accidens in abstracto respectu subiecti: sed accidens in abstracto dicit subiectum, tanquam obliquum extrinsecum: ergo principium quod relationem. Atque patet, quia principium quod se habet ad modum abstracti.

Sed hec ratio aliquam apparitionem veritatis habet, quando principium quod relationem, et subiectum respiceret. Respicit enim illam n. et subiectum, sed ut requisitum ad productionem. Unde ex ea deponitur opposita assertio confirmatio, si pariter ut debet, proponitur. Ita se habet principium quod processionem respectu termini producti, sicut accidens in abstracto operativum respectu sui effectus: sed hoc n. dicit extrinsecum distinctione a sui effectus, sed intrinsecum: ergo nec principium quod relationem a quo producit distinctio. — Tum ideo accidens in abstracto dicit extrinsecum subiectum, quia constituitur ad modum per se stantis: sed principium quod n. potest constitui ad modum indistincti a suo termino: ergo n. dicit extrinsecum relationem.

23
Prob^o. conseq^o. Nam relatio extrinseca connotata n^o. tribueret principio quo
distinctionem, ut inferitur ex allata similitudine: ergo tenet conseq^o. Prob^o. aut. Ita
si habet ~~in se~~ relatio ad distinguendum, sicut subiectum ad faciendum,
quod accidet in ipso: sed subiectum respectum extrinsecum n^o. facit, quod acci-
det in abstracto ut in ipso, cum maneat post respectum, ut patet est aut.
ergo relatio, ut extrinseca connotata n^o. tribueret distinctionem principi, sed
illa connotata remaneret indistinctum.

24
Sed alij: Non bene comparatur accidet in abstracto cum principio
quo in ordine ad distinctionem a sui termino: ergo comparatio nulla. Prob^o.
aut. distinctio in recto importata n^o. bene comparatur cum distinctione in obli-
quo adducta: sed distinctio offertur in recto ab accidente in abstracto, et
a principio quo in obliquo: ergo.

Resp^o. neg^o. aut. marg^o. prob^o. disting^o. Distinctio in recto n^o. bene com-
paratur etc. Quoad modum distinctionis, concedo: quoad substantiam dy-
stinctionis, nego. Non conveniunt accidet in abstracto, et principium quo in mo-
do distinctionis a termino productum, quia hoc in obliquo, illud importat dy-
stinctionem in recto, parificantur vero in substantia distinctionis, quia distinctio
ab ipso importata est realiter, et intrinseca.

25
Arg^o. 2. et sit instantia contra dicta: licet relatio extrinseca conno-
tata n^o. distinguit intrinseca, distinguit extrinseca: sed distinctio extrinseca
sufficit ad principium quo: ergo connotat extrinseca relationem. Prob^o.
aut. De ratione intrinseca principii est assimilare: sed distinctio n^o. est assimila-
tio: ergo.

Confir^o. Id importatur a principio quo productum, per quod suf-
ficienter disting^o. a principio n^o. productum: sed sufficienter disting^o. per
distinctionem extrinsecam, cum nec hanc n^o. productum probat: ergo.

26
Resp^o. neg^o. aut. marg^o. prob^o. disting^o. De ratione intrinseca prin-
cipii est assimilare: De ratione inadequata concedo: adequata, nego. Princi-
pium adequatur ex ratione assimilandi, et ratione distinguendi, quia assi-
milat ubi terminum realiter distinctum. Quamvis assimilandi ratio, et
principium sit in recto intrinseca, et in obliquo sit intrinseca, ut patet minus prin-
cipalis ratio distinguendi.

Ad confir^o. disting^o. marg^o. Sufficienter disting^o. Sufficientia conve-
niunt, concedo: repugnant, nego. Distinctio extrinseca est repugnans prin-
cipio productivo. Unde apprehensa, et extrinseca distingueret illud a princi-
pio n^o. productivo repugnantem, n^o. vero convenienter sui naturam. Sicut si idem
apprehenderemus virtutem operativam Dei ad extra extrinseca sola dy-
stinctam a creatura, vel ab aliquo principio n^o. productivo, diceremus dy-
stinctionem ab ipso repugnantem, et n^o. convenientem, cum illi applicaremus factum dy-
stinctionem repugnantem.

27
Arg^o. 3. Principium quo in Deo, debet distinguatur a principio quoad
sed principium quod dicitur obliquo intrinseca distinctionem: ergo principium

quo extrinsece. — *Resp.* *dyling.* *man.* debet *dylingui*: ex modo significandi
concedo: ex parte rei significandi, nego. Unde utrumq. ex parte rei significandi
dicitur intrinsece in aliquo relationem, et ex modo significandi principium
quod importat illam in recto, et diximus.

87
Sed dicitur: Probabiliter ut in *Th.* ut optime advertunt *N. Sal.*
in hoc tract. *dyling.* *clab.* *q. n. 8.* quod n. omnia concreta, et abstracta sint
idem in Deo ex parte rei significandi: ergo hec n. possunt *dylingui* n. re-
latio importatur extrinsece in uno, et extrinsece in aliquo in aliquo *Prob.*
consequenter concretum, et abstractum a dicto *P. B.* assignata sunt spirator, et ratio
formalis spirandi: sed spirator n. potest dici extrinsece relationem spira-
tionis: ergo si ut distincto ex parte rei significandi ratio formalis spirandi
illam dicit extrinsece.

Resp. *neg.* *conseq.* *Marq.* *prob.* *dyling.* sunt spirator, et ratio for-
malis spirandi: Relativum accepti, concedo: active sumpti, nego. *N. Sal.* *mat.*
ibi locuntur de ratione formali spirandi relative accepto, et de spirati-
one eodem modo sumpto, quia locuntur de relatione spirationis requirita ad
productionem spiritus. Si n. vero de virtute spirativa. Et cum relectio spira-
tionis n. sit constitutiva personae, cum n. sit formaliter substantia, et spira-
tor sit formaliter personae, n. potest esse ex parte rei concepte relectio spi-
rationis: sed alia relectio personae constitutiva, ut ut relectio Paternitatis,
et spirationis filiationis.

Sed instatur: Sequitur ex doctrina data, quod virtus spirativa
dicitur extrinsece in aliquo relationem spirationis: ergo contrarium est. *Prob.*
sequela. Relatio spirationis importatur in principio quod, et quo: sed in
principio quod n. importatur in recto propter rationem dictam: ergo in-
trinsece in aliquo: sed diverso modo debet importari in uno, ac in alio
ex parte rei significandi, cum hoc modo *dyling.* ergo in principio quo ex-
trinsece.

Resp. *neg.* *sequel.* *Marq.* *prob.* *neg.* quia in principio quod
spirativum nec in recto, nec in aliquo ingreditur relectio spirationis, quia
ut optime dicunt *N. Sal.* *mat.* loco citato n. 39. n. datur aliquod constitu-
tum ex essentia, voluntate, et dicta relectio, quia alia est constitutiva
et n. Pater esset primum principium spirandi, cum illud esset spirativum
quod. Quod accideret, si dicta relectio se haberet intrinsece in principio
quod spirante, sicut accidit in relectio Paternitatis respectu Patris. Unde
satis colligitur disparitas inter principium quo, et quod spirativum, et ma-
ior nostri assertionis confirmatio, nam relectio spirationis in aliquo princi-
pio debet haberi intrinsece, cum intrinsece deserviat processionem spiritus. Si
consequenter n. se habeat intrinsece iuxta dicta in principio quod, remanet
quod intrinsece se tenet in principio quo.

88
Arg. *q.* Ita se habet potentia generativa respectu relectio-
nis, sicut se habet intellectio divina respectu dictionis: sed respectu intelle-
ctionis se habet relectio, et obliquam extrinsecam, ut docent *N. Sal.* *mat.* in hoc
tract. *dyling.* *clab.* *q. n. 83.* ergo.

26
Confir. Ita se habet relatio in abstracto respectu naturae, sicut prin-
cipium quo respectu relationis: sed relatio in abstracto connotat extrinse-
cā naturam: ergo principium quo relationem.

Resp. neg. ma. Quia intellectio ut rectam dictionem n. et exprime
ipsa dictio, seu generatio, sed fundamentum, ut sic dicamus ipsam, ut expli-
cant M. Salmat loco citato. Unde licet intellectio sub expressione recti
connotet extrinsecā relationem, n. vero potentia generativa, quia huc de-
bet connotare relationem, ut connotat expressio generationis, quae, ut
aiunt dicti P. B. connotant intrinsecā illam.

Ex qua doctrina potest instari argumentum. Ita se habet po-
tentia generativa respectu relationis, sicut generatio respectu illius: sed
hec iuxta M. Salmat iam citatū connotat intrinsecā relationem: ergo et illa.

Sed ut penetrare Salmat. doctrinam, adverte, quod in actu primo
diadi. intellectus Dni. distinguunt duplicem expressionem, quatenus se habet, ut ratio
alterius. Prima est intellectio, ut est rectum dictio, secunda ipsa met dictio.
Prima concedunt expressionem connotare extrinsecā relationem, secunda
illam intrinsecā dicere, n. alia ratione, nisi quia expressio dictio importat
distinctionem a suo termino, quo alia expressio ex se n. importat. Ex quo
potest inferri, quod intellectus potest considerare dupliciter, nempe
ut rectum potentie generativae, vel ut est expressio ipsa potentia generativa,
quia recte habet expressio intellectus ad expressionem potentie genera-
tivae, sicut expressio intellectus ad generationem. Constat autem, quod in-
tellectio, et connotat extrinsecā relationem, n. et ipsa expressio generatio-
nis, sed ut connotat intrinsecā: ergo n. erit potentia generativa ut conno-
tat extrinsecā, sed ut relationem dicat intrinsecā. Quare n. huc compo-
ratur intellectio, ut est rectum dictio cum potentia generativa, sed debet
fieri comparatio cum intellectu, ut est rectum ipsius.

Ad confir. resp. disting. ma. Ita se habet: In aliquo, concede:
in omni, nego. Comparatur principium quo, et relatio in hoc, quod relatio
dicitur in aliquo naturam, et principium quo relationem, sed in alio di-
verificatur, quia relatio n. indiget aliquo lineae absolute, ut sit ratio for-
malis constituendi personam, principium quo in quibus n. habet ex sua linea
absolute omne requiritum, cum egeat distinctione, ut sit principium. Ideo
natura potest extrinsecā connotari a relatione, et huc potest n. intrin-
secā relationem dicere.

Nec debet, si dicat, quod comparatio dicta a M. adducitur sal-
mat. Non debet, quia ipsi n. comparant relationi in abstracto potentia
generativam, vel generationem, sed intellectionem, ut est rectam dictionem,
respectu cuius, ut iam diximus se habet extrinsecā relatio.

Arg. 5. Diverso modo dicit relationem principium quo ex
parte rei significat, ac ex modo significandi: sed ex parte rei signi-
ficat dicit intrinsecā in oblique relationem: ergo ex modo significan-

dicat illam extrinsece — Responsum: conueniunt, et mirum, et neg. conueniunt.
Quia diversitas n. statim ratione assignata, sed in hac nam principium
quod ex parte significati intelligitur constare relationem plenam
et ratio actualiter constituit principium quod, ex parte modi signifi-
candi n. significatur, et actualiter constituit, sed ut potest
sua constituit, quia tunc concipitur ut diuisa et separata a sua con-
stituto. In constitutione semper et eadem quia quolibet modo impor-
tat intrinsecam distinctionem a suo termino. Quod patet in forma
creata abstracta, et productiva, quoad rationem intrinsecam dy-
stinctionis.

91

Contra 2. p. 2. Hypothet. arguitur 1. ex S. Ioh. mat. in hoc tract.
dyp. 2. dub. q. n. 120. ubi dicunt, quod Pater Eternus ut principium pro-
ductivum suam gentiam dicit in recto, et paternitatem in obliquo: ergo
in ipso tendimus affirmando relationem importare in recto in princi-
pio quod productiva

Responsum: explicando arg. Pater Eternus dicit Paternitatem
in obliquo: ex parte rei significati concedo manifestum: ex parte modi signifi-
candi, nego manifestum. Hec solutio est iuxta mentem ipsorum, quia numero
citato concedunt Patrem ut principium productivum dicere in obliquo
relationem, quia natura divina hoc modo illam importat, cumque natura
divina sit eadem ex parte rei significati cum Patre, ut principio produc-
tivo, n. vero ex modo significandi, quia hic ex modo significandi est
concretum, illa vero abstractum, affirmant relationem importari in
obliquo in Patre, sicut importatur in natura divina. Unde remanet locus
ut ex modo significandi dicat in recto relationem, ut complementum
ad productionem.

92

Sed dicitur: Quod est complementum n. potest importari in recto:
ergo relatio, ut complementum importatur in obliquo. Probat arg. Relatio
est complementum principii, et tamen n. importatur in recto: ergo. — Tum
modus rei n. importatur in recto ab ipsa re: sed complementum est me-
dus: ergo. Responsum: disting. manifestum: Complementum n. potest importari in recto:
respectu rationis formalis concedo: respectu totius coadyuvantis ex ipso, et ra-
tione formali, nego. Relatio vel modus potest comparari cum ratione
formali, quam complet, vel respectu totius coadyuvantis ex ipso, et ratione
formali, respectu cuius se habet in recto, respectu illius in obliquo, quia
totum ex modo significandi n. est ratio formalis, et constitutus modus
sed utrumque in recto. Sicut homo n. est forma constitutus unionem, sed for-
ma, et unio in recto, quamvis unio se habeat in obliquo respectu forme.
Per quod patet ad 2.

93

Arg. 2. Totum importat, quod significat: sed principium
quod productivum in Deo significat in recto gentiam, et in obliquo rela-
tionem: ergo dicit in recto gentiam, et in obliquo relationem. Responsum:
dubium manifestum Totum importat, quod significat: Importat ex parte rei

significat, concedo: importat absolute, nego. Aliud y^t sy significat per
nomen, aliud, quod importatur in toto, nam nomen attendit ad forma
le, et cum omne aliud se habeat in obliquo respectu formalis, significat
in recto formale, et omnia, quae formativa sunt, in obliquo. Sed quod
est obliquum respectu formalis, solet y^t et rectum respectu totius, et sic
potest dici in recto, quod significatur in obliquo. Patet hac doctrina
Nam hoc nomen rationalitatis significat in recto animam rationem, et in
obliquo unionem; et hoc n. dicitur ante homo dicit in recto n. solus anima
sed unionem

Arg. 3. Iste principium quod dicit in recto relationem, quia
significatur, ut totum: sed hoc n. sufficit: ergo. Prob. m. Persona Dna
significatur, ut totum: et tamen n. dicit in recto naturam, ex qua co
significatur, ut totum: sed istam relationem: ergo quantum principium quod completum
relationem, n. dicit illam in recto.

Pyg. d. d. d. m. Non dicit in recto naturam ex parte
rei significat, concedo: ex parte modi significandi, nego. Persona Dna
potest considerari secundum quod formaliter significat, vel secundum
quod adequate dicit. Dicit adequate naturam, et relationem, quia utraq.
req. ut dicitur persona, significat formaliter istam relationem. Unde ex
parte rei significat istam relationem importat in recto, sed adequate
ex modo significandi relationem, et naturam.

Sed dicit: Id dicit adequate in recto, quod ponitur in eius de
finitione: sed in definitione personae ponitur natura in obliquo, nempe
rationalis naturae individua substantia: ergo. — Pyg. d. d. d. m. m.
Quod ponitur in eius definitione: de formali, concedo: de materiali, nego.
Cumq. natura ponatur de materiali in definitione personae, n. assertum
in recto, sed in obliquo.

Nec obyt, si dicat, quod n. potest afferri in recto, quod de
materiali importatur a persona. Non obyt, quia licet hoc verificetur
ex parte rei significat, n. vero ex parte modi significandi. —
Tum quia haec definitio etiam convenit personae creatae: et hoc n. obitan
te dicit in recto modo dicto, quod de materiali importat: ergo simi
liter in persona Dna: Prob. m. In persona creata datur natura
et substantia: sed substantia dicitur in obliquo naturam n. et personam:
ergo y^t substantia et natura in recto. Prob. m. Ratio formalis con
stituendi n. est constitutum: sed substantia, ut dicitur in obliquo na
turam y^t ratio formalis constituendi personam, cum actualiter n.
constituat, n. naturam unitam: ergo. — Tum: sicut forma substan

n. convenit hoc communicationi in communis

convenit igitur communicationi in communis identificare per-
myne, et indifferentes se habendo ad identificationem excluden-
tem positive omnem distinctionem, vel distinctionem in aliquo admet-
tentem. Sicut conceptus communis intellectus Dni. et ultima ac-
tualitas lineae intellectus permyne, et indifferentes se habens ad
rationem particularem intellectus constituentem, vel n. constituen-
tem naturam Dni.

Parag. 1. N. sententia.

10 Diendum est rationem communicativam effective n. distinguere munerice
a ratione productiva in principio productionum. Hec conclusio el-
ligitur ex D. Th. in hac prima part. q. q. art. 5. in corpore: ubi ait: Pro-
duci aliquid per suam actionem producit sibi simile, quantum ad
formam, qua agit. Iuxta verba evidenter nostram inferunt assensio-
nem, quod iam inspicitur, quia ex illis iam probatio efformatur.

Prob. q. 1. ratione in dictis Verbis fundata: Quod tendit
ad identificandum n. disting. munerice a ratione communicativa ef-
fective: sed ratio productiva in Patre tendit ad identificandum na-
turam: ergo n. disting. munerice a ratione communicativa effective.
Mar. potest et iuxta adversarios, cum distinguant munerice ratio-
nem productivam, quia hoc tendit ad distinguendum. Mar. probat.
Produci per aliquam actionem iuxta D. Th. citatam, producit si-
bi simile: sed ratio productiva in Patre est productiva et similitudo ibi
inventae est identificatio: ergo ratio productiva in Patre tendit ad
identificandum.

Confir: Ratio expressa productiva n. potest per se primo tende-
re ad dissimilandum, cum intentio producentis, ut talis sit assimilare
sibi terminum productionis: sed si ratio expressa productiva tendit
ad distinguendum, per se tendit ad dissimilandum, cum distinctio
sit dissimilitudo: ergo n. tendit ad distinguendum.

01 Respondetur cum contrariis, quod ratio productiva tendit in pro-
ductum per realem influxum, qui n. potest salvari absq. tendentia
in terminum realiter distinctum.

Sed haec solutio, ut verissima a nobis amplectitur, quia ex illa
nil contra nostram rationem efformatur. Verum est rationem pro-
ductivam tendere in terminum realiter distinctum, sed falsum in-
tendere per se distinctionem, quia prima intentio producentis, ut talis
n. est distinguere, et dissimilare, sed assimilare, et identificare, quan-
tum potest productum producenti, sed quia hoc n. potest salvari

aliq. distinctione, ponit ex consequenti ipsam in termino producta.

Sed quia vobis placuit ratio in adversariis virtutibus illam retorquere. Ideo iuxta illos ratio productivi respicit terminum ut distinctum, quia tendit in ipsum per influxum realem: sed ratio communicativi effective sit procedit: ergo vel illa n. respicit terminum ut distinctum, vel ita n. tendit in ipsum, ut per se identificationem. Prob. 1. Vera actio est influxus realis: sed ratio expressiva communicationis effective tendit in terminum per veram actionem: ergo per influxum realem. Prob. 2. Communicatio effective est vera actio: sed per hanc tendit expressiva ratio communicativi effective: ergo. — Tum Provisio activa est vera actio: sed communicatio effective est provisio activa: ergo vera actio. — Tum quia filius accipit a Patre eandem naturam per verum influxum: sed iuxta adversarij naturam communicatur ex vi expressionis communicationis effective: ergo hoc est verus influxus Patris in filium.

Prob. 2. Ideo secundum contrarij ratio communicativi effective distinguitur a ratione productivi, quia hoc respicit terminum ut distinctum, illa ut identificatum: sed hoc est falsum: ergo et distinctio munerum. Mir. prob. Ratio communicativa respicit n. idem, ut identificatum, sed etiam ut distinctum: sed hoc modo etiam respicitur a ratione productivi: ergo. Mir. quoad distinctionem potest iuxta adversarij, quoad identificationem liquet ex ratione antecedenti. Mir. vero quoad 2. p. in qua stat difficultas prob. Quod tendit in terminum per reale influxum, respicit illum, ut distinctum: sed ita tendit ratio communicativi effective: ergo respicit terminum ut distinctum. Mir. est doctrina adversariorum, ut iam diximus. Mir. constat ex dictis numero immediato: Nam ratio communicativa tendit in terminum per communicationem effective: sed hoc est influxus realis in filium, cum sit actio prout Patre tendit in filium: ergo.

Confir. Natura Divina n. communicatur filio independentem ab actione, et influxo reali, alij eodem modo communicaretur filio, ac communicatur Patri: sed natura communicatur filio ex vi expressionis communicationis effective: ergo hoc est vera actio, et influxus realis in terminum, quod n. respicit illum, ut distinctum.

Prob. 3. Communicatio formalis, et effective distinguitur: sed n. possunt distinguere, si communicatio effective respiceret terminum, ut per se identificationem: ergo respicit etiam ut distinctum. Mir. liquet quia sunt membra dividenda communicationem, ut sic. Mir. prob. In illa ratione, in quo duo conveniunt n. distincti, sed si effective communi-

catio respiceret terminum ut solum identificatum, conveniret cum communicatione formali, cum hoc modo se habeat ad naturam communicationis: ergo n. distinguerentur.

Confir: Quod convenit alicui secundum suam ultimam differentiam, n. potest alteri convenire, cum ultimae differentiae importent dissimilitudinem, et diversitatem: sed communicationi formali secundum ultimam differentiam convenit importare identificatorem absq. distinctione: ergo hoc n. convenit communicationi effective. Patet conseq. nam communicatio effectiva n. dicit differentiam. Patet conseq. nam communicatio formalis, alias n. est effectiva, sed constitutivam communicationis formalis, alias n. est effectiva, sed formalis. ^{et} certum ergo tenet intentum.

Respondeby, quod communicatio formalis et effectiva n. distinguuntur in eo, quod una importet formaliter distinctionem, et n. alia, sed in eo, quod communicatio formalis n. constat aliud tribuere, offerre formaliter distinctionem, nempe rationem productionis, quae constituitur a communicatione effective.

204 Sed haec responsio deficiat in pluribus, quia in veritatibus hallucinatur Metaphysicis. Ut hanc clarius percipias hallucinationem adverte hanc Metaphysicam veritatem. In communicatione formali, sicut in efectiva datur conceptus communis communicationis, in quo conveniunt, et differentiae speciales communicationis, in quo differunt. Sicut in inferioribus cuiuslibet conceptus communis, datur duplex ratio, communis, et differentialis.

Ex qua doctrina declaratur faciliter falsitas responsionis. Nam convenientia communicationis formalis cum efectiva intentum ab adversariis est in conceptu communis communicationis, vel in differentia ipsarum. Si primum intendant, nec illi fauet responsio, nec nobis adversatur illi n. fauet, quia n. potest quiescere ab ipsis tantum vociferato enim prouideri de communicatione efectiva secundum ^{conceptum} communem communicationis communem effectivam, et formalem, alias procederent celebranda, ut debitum sua dycursum, quod vulgariter ab omnibus in scholis traditur. Qui enim potest ignorare, etiam si incipiat logicè incurbere, inferiora convenire in conceptu illi communi. — Nobis n. adversatur, quia nostra assertio prouedit de communicatione efectiva secundum ultimam differentiam ybi n. secundum conceptum communem ipsi, et communicationi formali.

Si conventio tradita in responsione est in differentia. Et error intolerabilis. Nam ratio conueniendi n. est ratio differendi: sed differentia communicationis formalis est ratio differendi a differentia efectiva: ergo

Impugnatur 2°. Communicatio effectiva secundum quod dicitur ex vi sui muneris, et n^o ex vi muneris productivi, ut loquamur verby contrariis. riorum n^o et communicatio formalis, cum sit muneris actionis: sed quod n^o et formalis communicatio distinguitur ab ipso; ergo si formalis n^o importat distinctionem effectivam ex vi sui muneris debet illam importare.

Confir. Communicatio effectiva ex vi sui muneris n^o et communicatio ut sic, sed quaedam specialis communicatio: ergo propter conceptum communem communicationis importat differentiam communicationis illius contrariam. Tunc sic: sed ista differentia n^o potest esse muneris productivi inserto adversaria, quia tunc n^o convenit communicatio: ergo et muneris communicationis effectiva. Constat autem, quod differentia n^o et ratio conveniendi: igitur errat affirmans communicationem effectivam ex vi sui muneris n^o distinguere a communicatione n^o formali.

Confir. 2°. Quod ex vi sui muneris et verby influxus distinguitur ab eo, quod n^o talis: sed communicatio effectiva ex vi sui muneris et verby influxus, cum sit vera actio Patris, n^o vero communicatio formalis: ergo distinguitur ab ista ex vi sui muneris.

Confir. 3°. Communicationem effectivam debet convenire, quod et de conceptu formali communicationis ut sic: sed de istius conceptu n^o et dicere identitatem excludendo distinctionem: ergo ex vi muneris dicitur n^o excludit distinctionem. Prob. m^o. Quod et proprium alicuius differentie communicationis, ut sic, n^o et de istius conceptu cum differentia n^o sit de conceptu rationis communis: sed dicere identitatem excludendo distinctionem et proprium communicationis formalem, ut talis, quod et differentia dictae rationis: ergo. m^o. constat in natura. Dna. formaliter Patri communicata.

Confir. 4°. Diverso modo determinat communicationem, ut sic communicatio formalis, et effectiva, cum sint duae differentie illius conceptus: sed differentia communicationis formalis determinat illam excludendo distinctionem: ergo effectiva illam admittendo.

Sed inquiri: An communicatio effectiva in linea communicationis duplex muneris possit importare. Resp. affirmative. Nam ratio communis et particularis sunt duo munera: sed communicatio effectiva dicit rationem communem communicationis, in qua convenit cum formali, et differentiam, per quam a formali distinguitur: ergo importat duo munera.

Parag. 2. Sententia contraria.

N. R. L. fr. Rodricus a S. Ioseph in suo erudito tract. de Trin.

agnoscit distinctionem munerum in processione activa distinguere
rationem communicativam effective a ratione productiva, cuius vult
intelligi Magister mag. D. B. fr. Marcy ab Incarnatione. Ad qua
sententia n. responderem, si ex affectu ad ipsos, potiusquam a more
veritatis iudicarem.

208

Arg. 1.º. Quod respicit terminum, ut identificatum dy-
ting. muneris a respiciente illum, ut distinctum, sed ratio commu-
nicativæ, ut talis respicit terminum, ut identificatum, cum sit ratio
assimilandi perfectioni, ratio productivæ respicit, ut distinctum,
cum tendat per influxum realem: ergo.

Confir. Quod potest intelligi sine alio, dyting. muneris
ab illo: sed communicatio potest intelligi sine productione: ergo dy-
ting. muneris ab ea. Prob. m. Patri communicatur natura sed
hic n. datur productio: ergo potest intelligi communicatio sine pro-
ductione.

Supp. arg. dyting. m. Ratio communicativæ respicit terminum
ut identificatum: precise nego. Identificatum, et simul distinctum concedo. Ra-
tio communicativæ respicit in termino identitatem, et distinctionem, illam
principaliter, quia ex consequenti, quia n. tendit ad assimilandum se ipsi
sed alteram. Eodemq. modo respicit ratio productivæ suum terminum,
quia prima intentio perfectissime produunt n. ut distinguere, sed perfecti-
sime assimilare, hoc obest influxui reali, ut ratio productivæ respiciat ter-
minum ut precise distinctum: quia influxus produunt nunquam per se ad
distinguendum, sed ad assimilandum terminum productum, sed quia hoc
n. potest facere absq. distinctione, ex consequenti intendit distinctionem.

209

Sed placet n. procedere amplius, quam prius obiciam oculis adversa-
riorum ratione dicta suam vulnerare doctrinam. Ex influxu reali in-
ferunt rationem productivæ respiciere terminum distinctum: sed communi-
catio activa ut influxus realis, imo et principalior, cum sit iuxta ipsos magis
magis principalem processionem, que est vere, et proprie actio: ergo, vel ex influxu
n. inferatur distinctio in ratione productiva, vel si inferatur, offertur ratio
hanc communicativa.

Ad confir. dyting. m. Communicatio potest intelligi sine produc-
tione formalis, concedo: efectiva nego. Ideo. Patri communicatur natu-
ra absq. productione, quia in Patre communicatur natura forma-
liter, et n. effective.

210

Sed ne pretereas absq. animadversione medium assumptum
ad probandum communicationem effectivam posse intelligi sine productione,
quia inopitatum, et ab scholis alienum. Medium assumptum est communi-
catio formalis naturæ: sed hoc medium est inopitatum, et ab scholis alie-
num: ergo. Prob. m. Alium est probare ex proprio unius differentie

specificum proprium alterius differentie specificae cum medium debeat connecti
tum conclusionem et predicata propria cuius differentie respectu alterius.
sed de conceptu proprio, et differentiali communicationis formalis, et n. importare
distinctionem: ergo ab istis abest probare ipsum in communicatione
effectiva, quae importat differentiam, quam n. importat communicatio forma-
lis. — Si enim aliquis intenderet probare animam equi n. esse hincibilem quia
anima Leonis n. est hincibilis, hunc conficiendo syllogismum: Anima Leonis n.
est hincibilis: sed est anima: ergo animal quod n. est hincibilis. Quid diceret
audient hunc modum dycurrendi. Videat scilicet n. enim audes modeste gaudere
propterea. Si enim argueret vult scire, quid inferatur ex suo syllogismo,
est communicationem, ut sic posse intelligi sine productione, quia optime
arguitur n. esse de conceptu communi, quod n. invenitur in aliquo particu-
lari sub ipso contento.

Sed dicit: ergo communicatio, ut sic est distinctum minus a pro-
ductione. — Resp. conseq. esse evidentem, sed quid inde in sua sententia pa-
trocinium? Nam communicatio, ut sic, cum sit conceptus communis formalis
et effectiva, est distinctum minus a differentia utriusque. Unde est distinctum
minus a productione, quae nomine incomplexo significat idem minus, quod
effectiva communicatio incomplexo manifestat.

Sed obicit: Sufficit, quod communicatio, ut sic n. includat produc-
tionem, et minus communicationis sit distinctum a munere productionis:
sed n. includit: ergo. — Resp. disting. man. Sufficit, ut minus commu-
nicationis sit distinctum a munere productionis: communicatio, ut sic, con-
cludit: effectiva, nego. Sicut communicatio, ut sic n. includit productionem, sed
permissive se habet ad illam differentiam, autem effectiva eam importat, ita
conceptus communis est distinctum minus a productione, n. vero differen-
tia.

Sed dicit adhuc: Hoc nomen: Communicatio effectiva nil aliud in-
volvit, nisi duo munera, nempe communicationis, ut sic in recto, et produc-
tionis in obliquo: ergo si communicatio ut sic est minus distinctum a pro-
ductione, erit productio distinctum minus a communicatione inventa in
proceptione activa.

Resp. antecedens esse verum in nostra sententia, quia diffe-
rentia contrahens communicationem, ut sic in proceptione activa est unica
minus indivisibile, quod nomine incomplexo vocatur productio, et comple-
xo effectiva appellatur communicatio. Dixi antecedens esse verum in or-
dine ad duo munera, non vero in modo, quo sunt ab adversariis
assignata. Nam nomen communicatio effectiva est nomen speciei, signi-
ficat quendam velut speciem communicationis, et ideo non po-
test significare in obliquo minus productionis, quae est ad modum differen-
tia, velut speciei.

Sed antecedens negio, qua arte in faorem suae sententiae fuerit
ab adversariis oblatum, cum n. possit apud suam doctrinam esse accep-

tum. Nam diccurrendo iuxta principia ipsorum triplex munus in actio
debat assignari procreationis: Unum commune, et duo specialia, id est
conceptus communicationis, ut sic, qui est communis formali, et effectus
communicationis. Specialia sunt duo inadequata expressionis lineae actionis, quae
est procreatio.

Et ratio est. Nam ut ipsi dicunt expressio communicationis effec-
tive est munus principalissimum actionis, quia filius a Patre procedit ex
procreatio vero productionis est munus minus principale: sed communicatio
ut sic n. est unum ex istis muneribus: ergo est iuxta eorum principia ter-
tium munus. Prob. mir. Munus commune actionis, et n. actionis, n. est speciale
munus actionis: sed communicatio, ut sic est munus commune communica-
tionis formali, quae n. est actio, et expressionem communicationis effectivae, quae
est iuxta illa principaliter actio ergo n. est unum ex duobus muneribus.

14 Maxime, quia iuxta authorem antecedentis adducti munus com-
municationis effective constat expresse distinctionem, quia in responsione
ultima affirmat distinctionem expressionis importari a munere productionis,
quoniam a munere communicationis, et comparativum in uno, sicut est ex-
pressionis, supponit expressum, quod est positivum in alio: sed munus com-
municationis, ut sic n. importat expresse distinctionem: ergo est munus
distinctum a duobus. Prob. mir. Quod importatur expresse a con-
ceptu communis, invenitur in quolibet inferiori: sed expressa distinctio
n. invenitur in communicatione formali, quae est inferior communica-
tionis, ut sic: ergo non importat expresse distinctionem. Iste igitur suae
sententiae contraria verba, quibus volunt suam explicare doctrinam.

Hanc doctrinam manifestat exemplum, quo se explicat adver-
sarius. Nam intellectio fecunda tria munera dicit. Primum intellectio-
nis, ut sic, secundum munus specialiter contemplationis, tertium dictionis. Secun-
dum munus declaratur, quia alia constat ex adversario. Nam intellectio
fecunda n. solum dicit contemplationem alii, et sibi communem, cum con-
templatur suum obiectum modo sibi proprio, et distincto ab alio. Non ergo
favet suae doctrinae exemplo dicto, vel si faveat, distinguit triplex munus
dictum in communicatione effectiva, sicut distinguitur in intellectu fecunda.
Vel si n. placet distinguere, n. duo munera gratias agere, quoniam
faveat, et sibi contradicit.

15 Arg. 2. licet communicatio effectiva adequate sumpta dicat
conceptum productionis, non vero inadequately accepta: sed hoc manifestat
munerum distinctionem: ergo datur. Prob. mir. Intellectio fecunda dicit
duo munera, nempe intellectio-
nis, ut sic, et expressio fecunditatis: sed ideo
est, quia inadequately sumpta tantum dicit conceptum intellectio-
nis, ut sic: ergo tenet mir.

Confir. Assumptio est munus actionis distinctum a munere in-
carnationis iuxta D. Th. 3. q. 2. art. 8. ad 3. ergo similiter communicatio
effectiva, et productio. Prob. conseq. Ideo Assumptio est munus distinctum
ab incarnatione, quia ut assumptio respicit personale Verbum, ut incarnatio

32
naturam humanam: sed ut communicatio effectiva respicit naturam Dnam, ut
productio relationum: ergo tenet conseq^o.

Confir. 2°. Natura est distinctum munus ab essentia, quia hec respicit
existentiam, illa vero operationem: sed communicatio effectiva respicit quod
n. respicit productionem: ergo.

Confir. 3°. Amor D. ut affectivus, et productivus muneris disting^o.
sed ideo est, quia ut affectivus respicit essentiam Dnam, ut productivus respicit crea-
turam, ut quid productum: ergo si productio respicit progenis relationem
disting^o. muneris a communicatione effectiva.

Sed argumentum nobis placet, quia nobis offertur proprium. Offert
nobis in intellectione fecunda duplex munus, nempe expressio intellectione, et
sic, et expressio fecunditatis: sed proprium nobis est, quod munus fecunditatis
sit unicum: ergo. Prob^r. m^r. Ad expressionem fecunditatis intellectione Dni.
pertinet n. solum expressio productionis, sed etiam expressio communicationis
effectivae, cum Pater assumat sibi filium ex vi expressionis fecunditatis: ergo
si est unicum munus in intellectione fecunda expressio fecunditatis, ut constat
ex adversario, erit unicum munus communicatio effectiva, et productio.

Resp^r. itaq^o. disting^o. man^o. Non vero inadequate sumpta: ex parte
conceptus genericus, concedo: differentialis, nego. Conceptus quasi genericus
communicationis effectivae est communicatio, ut sic, differentialis vero est ra-
tio contractiva illius, et distinctiva a differentia communicationis for-
mali. Hec conceptus est idem munus, ac productio, ille est distinctum a pro-
ductione, sicut etiam est diversum ab expressione actionis, ut est effectiva com-
municativa. Hec doctrina est iuxta exemplum allatum, quia sicut intel-
lectio ut sic est distinctum munus ab expressione fecunditatis, ita commu-
nicatio ut sic, et n. specialis communicatio dicta est distinctum munus
a productione.

Sed placet obviare: In intellectione fecunda datur triplex mu-
nus, nempe intellectio, ut sic, differentia contractiva illius, et munus
dictio, ut diximus necn. 214. ergo similiter dabitur triplex munus in
progenione activa: sed n. dantur alia, nisi communicatio, ut sic, differen-
tia expressa communicationis effectivae, et productio: ergo sunt duo muneris
progenionis expressa ratio communicationis activae, et productio.

Resp^r. concesso ant^o, et conseq^o. neg^o. m^r. supsumpta: nam triplex
munus inventum in progenione activa sunt ytae nempe communicatio,
ut sic, intellectio, vel volitio, ut sunt actus toti Trinitati communes, et ratio
fecunditatis, quae vocatur incompleta productio, et complexa communica-
tio effectiva.

Sed dic^r. N. Salmanticensis dyp. 1. dub. 3. n. 63. distingunt in in-
tellectione Dna duplex munus, nempe intellectio, ut est rectum dictio, et
ipsa dictio: sed intellectio, ut est rectum dictio, et ratio communica-

tionem effectivam, et dictio est ipsa productio: ergo non procedimus conformem con-
doctrinam. Alter. quoad 2. p. patet, quoad 2. declaratur, nam non potest esse in pro-
ductione activa nisi vel ratio productionis, vel communicationis.

Respondeo. concipio mari, et neg. minime quoad 1. p. prob. q. illius disting.
nisi vel ratio productionis, vel communicationis: formaliter sumptis, nego.
fundamentaliter acceptis, concedo. In productione Verbi active sumpta
praeter munus intellectus essentialiter inveniuntur iuxta dictam doctri-
nam salmant. alia duo munera, nempe intellectus, ut est rectum dictio-
nis, et ipsa dictio. Intellectus, ut est rectum dictio-
nis non est formalissime ipsa ex-
pressio communicationis effectivae, sed fundamentum ipsius. Unde licet dy-
sting. munera a productione, non sequitur quod ipsa communicatio effectiva
formaliter sumpta diversificatur munera a dictione.

Et ratio doctrinae est iuxta dictos Patres: nam communicatio effec-
tiva formaliter sumpta procedit a potentia generativa, cum pater gene-
rans communicat filio suam naturam: sed intellectus, ut est rectum dic-
tionis non procedit a potentia generativa: ergo sub hoc conceptu non est for-
maliter ipsa communicatio activa. Prob. min. Quod est rectum potentiae
generativae non procedit a potentia generativa, cum rectum respectu al-
terius formalitatis se habeat ut fundamentum, de cuius ratione non est
procedere a re fundata, sed e contra: sed iuxta salmant. loco citato,
intellectus est rectum potentiae generativae: ergo.

Confir. Quod procedit a potentia generativa supponit illam con-
stitutam: sed intellectus sub conceptu dicto non supponit potentiam genera-
tivam constitutam: ergo. Prob. min. Quod est rectum, ut datur potentia
generativa non supponit illam constitutam: sed iuxta salmant. est rec-
tum, ut datur potentia generativa: ergo tenet min.

19 Sed instabit: Munus proprium Patris non potest, nisi communicatio
effectiva, vel productio, cum omnia alia munera intellectus. Dicitur
sunt communia: sed intellectus, ut est rectum dictio-
nis est proprium da-
tri, ut ex se constat, et non est ex salmant. ipsa expressio productionis: ergo
est expressio communicationis effectivae.

Instantia. caret difficultate, sed non ab adversariis obiecta
sed a nobis ad explanationem nostrae doctrinae proposita. Respondeo. itaq.
disting. man. Non potest esse nisi communicatio effectiva, vel productio: vel
formaliter sumpta, vel fundamentaliter acceptis, concedo: for-
maliter sumpta, nego. Si loquimur, ut debemus, iuxta doctrinam salmant.
traditam non solum est proprium Patris expressio communicationis, et pro-
ductio, sed etiam fundamentum ipsarum expressionum reductivum ut
talis, cum Patri proprie, et non filio, nec Spiritui sancto conveniat factio fundam-
entalis expressionem communicationis effectivae. Cumq. intellectus, ut est rectum
potentiae generativae, vel generationis sit ratio se habens, ut fundamentum
ad quod sequitur dicta potentia, ut satis manifestant ipsi Patres, quam-

ut sit munus communicationis, vel productionis, erit propria Patri.

Sed urgebatur: Munus connotans relationem Paternitatis, si productio non est, debet esse communicatio effectiva: sed intellectio, ut est rectum generationis non est munus productionis, connotatque iuxta salmat. Paternitatem: ergo est formaliter effectiva communicatio.

Respondeo. distinguendo: connotans intrinsece, concedo: extrinsece, nego. Intellectio, ut est rectum generationis connotat extrinsece Paternitatem, ut explicans dictum salmat. ipsa enim generatio connotat intrinsece. Cumque expressio communicationis effectivae sit formalissime generatio, cum sit proprius illius ponere similitudinem in natura, quod proprium est generationis, ut postea explicabimus, erit distinctum munus ab intellectu, ut est rectum, quia igitur extrinsece, illa intrinsece connotat relationem. — Maxime, quia rectum aliter expressio, non est formalissime ipsa expressio. Unde, cum expressio generationis sit expressio communicationis effectivae iuxta immediate dicta, intellectio, ut est rectum generationis, non erit formalissime expressio communicationis.

Ad 1. confir. respondeo. nego. conseq. minus. quod probatur distinguendo. Sed communicatio effectiva respicit naturam Divinam: cum relatione, concedo: absque illa nego. Productio, et communicatio effectiva respiciunt naturam, et relationem. Non enim ut iam ponderavimus, Assumptio respicit personale Verbum, quod non respicitur ab expressione incarnationis. Unde igitur sunt distincta munera, non vero illa. Per quod patet ad 2. quia conceptus generis non respicit operationem, quam respicit conceptus naturae, quod sufficit ad distinctionem munerum.

Ad 3. respondeo. nego. conseq. quia male inferitur in antecedenti, quia ex illo idem potest inferri duplex munus in processione aeternam: scilicet expressio intellectus absolute, et expressio notionalis, non vero in hac duplex munus, quia productio, et effectiva communicatio idem respiciunt, cum assimilare sit prima utriusque intentio, et ex consequenti distinguere. Intellectio vero absolute, et expressio notionalis diverso modo attinent generi Divino, sicut amor liber, et necessarius.

Vel manifesta ex exemplo oblati indistinctionem munerum communicationis effectivae et productionis. Nam adversarius in exemplo non agnoscit nisi unicum munus in amore reduplicativo, ut libero: sed ut liber est communicatio effectiva, et productio, cum creatura producat suam communicet similitudinem: ergo unicum munus est productio, et communicatio.

Nec obest, si dicatur, quod similitudo communicata creaturae est imperfecta, non vero communicata filio. Non obest, quia hoc tantum arguit

quod distinctio importetur in recto, et in sua linea a termino communica-
tionis ad extra, et in obliquo, et extra suam lineam a termino communica-
tionis ad intra, n. vero, quod distinctio ab hac n. respiciatur, quod est re-
cipiendum, ut hec est distinctio munerum a productione.

Quest. 8. Quis sit terminus quo formalis

Dnorum. processionum.

Ut terminus qui, et terminus quo, hic est ratio formalis terminandi,
ille est res terminari. De termino qui n. dubitamus, quia est persona
Dnorum. supponimus. Ad terminum quo accedimus declarandum, quia
diversitatem inter Theologos invenimus.

Et quamvis diversitate munerum excluda in processione actus
huius questionis resolutio facile colligatur, placuit ex profecto illam
decidere, quia convenit veritatem magis declarare.

Parag. 1. N. sententia.

Dicendum est terminum quo formalem processionis actus sub nulla
ratione posse esse relationem, sed esse naturam constando ratio-
nem filiationis terminum quo generationis, et voluntatem constando
relationem spirationis passive respectu secunde processionis.

Prob. q. ratione. Terminus quo formalis generationis uni-
vocae debet esse similis principio quo agendi: sed generatio Dna. est uni-
voca, illaq. natura, et n. relatio est similis principio quo agendi, cum
hoc sit natura: ergo natura, et n. relatio est terminus quo forma-
lis Dne. generationis.

Respondetur, quod ad generationem univocam n. requiritur
similitudo in ratione individuali termini, sed in ratione specifica.
Cumq. natura sit ratio specifica, relatio sit individualis, satisfacta
univocatio generationis Dne. quin relatio importet similitudinem
cum principio. Unde dissimilitudo relationis n. obstat, ut ipsa sit
ratio formalis terminandi in recto productionem Dnorum.

Sed male infert hec responsio, quod intendit. Affirmat ge-
nerationem univocam tantum petere similitudinem in conceptu specifi-
co, quod ut verissimum amplectitur a nobis. Ex hac doctrina infert
quod ratio individualis termini potest esse in recto ratio formalis ter-
minandi generationem. Sed negio, quia metaphysica dycurrat. Nam
ratio individualis n. potest esse ratio formalis terminandi: ergo si rela-
tio est ratio individualis termini generationis, non poterit gaudere ra-
tione formali terminandi. Prob. aut. Ratio formalis terminandi n. ha-
bet de materiali in termino: sed ratio individualis n. habet de mate-

34
riam in terminis: ergo. — Tam: Quod per se primo n. intenditur n. ytra-
tio formalis terminandi: sed relatio n. intenditur per se primo a producente
ut talis: ergo. Prob. mir. Prima intentio producentis n. est dissimulare, sed assimi-
lare: sed relatio et ratio individualis est dissimilitudo producti cum producente:
ergo n. intenditur per se primo. Mar. liquet, nam producentis n. operatur, ut
dissimilitudinem ponat in termino, sed ut assimilet illum sibi, quantum potest
sit.

Maxime, quia n. componitur cum responsione, quod generatio Dna.
sit adequate univoca: ergo nulla. Prob. arg. Ut aliqua generatio sit adequate uni-
voca, requiritur, quod eius adequate ratio terminetur formaliter ad simile
principio generandi: sed hoc auferitur iuxta responsionem: ergo. Prob. mir.
Adequate ratio generationis Dne. coalegit iuxta adversarij ex munere com-
municationis, et munere productionis: sed munus productionis iuxta respon-
sionem terminatur formaliter in recto ad rationem individuatam, quae
est dissimilitudo: ergo responsio auferit, quod ratio adequate generationis ter-
minatur formaliter ad simile. Mar. s. syllogismi constat. Quod convenit for-
maliter generationi univocae, convenit adequate generationi adequate univocae:
sed generationi univocae convenit formaliter terminari formaliter ad simi-
le: ergo tenet man.

Tum, quia, si expressioni communicationis, loquor lingua adversa-
rii, n. conveniret terminari formaliter ad simile, n. gauderet conceptu gene-
rationis univocae: sed productio in sent. ipsius n. terminatur formaliter ad
simile: ergo ytra expressione n. conveniret conceptus generationis univocae: —
Tum quia, generatio, cuius adequate rationis est tendere ad terminum for-
maliter dissimilem, est adequate equivoca: ergo illa, quae secundum munus tendit
ad terminum simile, et secundum aliud ad dissimile, erit secundum unum
munus univoca, et secundum aliud equivoca: sed iuxta adversarium mu-
nus communicationis tendit formaliter ad simile, secundum munus pro-
ductionis ad dissimile, nempe ad rationem individuatam: ergo generatio Dna
erit partim univoca, et partim equivoca.

Prob. 2. Illa est ratio formalis terminandi generationem, per quam
distinguitur ab actione n. generativa, cum terminus formalis regularis ytra ac-
tionum: sed generatio Dna distinguitur per processionem s. p. s. in hoc, quod illa ter-
minatur formaliter ad naturam, n. vero ytra iuxta D. Th. i. s. f. r. a: ergo
natura, et n. relatio est ratio formalis terminandi generationem.

Nec obest, si respondeas, quod in generatione Dna est duplex mu-
nus, communicationis, et productionis, ut generatio Dna secundum primum
distinguitur a processionem s. p. s. s. per respiciendam naturam, ut terminus forma-
lis, non vero iuxta secundum. Non obest, quia iam hoc distichon memoratum
est a nobis evidenter exclusum, et quamvis n. ytra, n. obstat responsio. Quia quod
convenit adequate generationi, convenit inadequate rationi inadequate ipsius:
sed generationi convenit adequate distinguere a n. generatione per respiciendam
naturam productionis, est iuxta adversarij inadequate ratio generationis Dne:

6

Repondeby cum adversario essentiam Dnand. sub diversa ex-
pressionem esse specificativum productionis, et communicationis quia ut con-
nectitur cum se ipsa, ut et obliquum productionis et specificativum
proceSSIONis, ut productiva est, ut connectitur cum se ipsa in ratione, qua
si terminatur per modum viis, specificat proceSSIONem, ut communica-
tiva est. Sed quid inde in nostram rationem? Maior confirmatio ipsius

tiva est. Sed quid inde in nostram rationem? Maior confirmatio ipsius
nam abstrahendo, an convenienter explicet diversam expressionem
specificativam essentiae concedit essentiam esse specificativam productioni
sed solum specificativam est ratio formalis terminandi cum actio termi-
natur ad aliam rationem ipsius: ergo essentia est ratio for-
malis terminandi productionem. — Tum: quia essentia est sub una
expressione iuxta proportionem ratio specificandi communicationem effe-
ctivam, sola essentia sub illa est ratio formalis terminandi communica-
tionem: sed iuxta adversarium essentia sub altera expressione est
productioni specificativa: ergo sub ea expressione est ratio forma-
lis terminandi productionem. — Tum

Maxime Nam quando respondetur affirmat essentiam Dni
ut connectitur cum se ipso, ut est obliquum productionis esse specificum
tuum quod vel intendit, quod ratio specificativa sit ipsa essentia, ut
est obliquum, vel ut est rectum sui ipsius, ut obliquum. Si hoc intendit, iam
concedit essentia Dni rationem terminandi in recto productionem, cum
rectum specificum sit ratio in recto formaliter terminari. Si illud
intendit, procedit falsum. Nam quando rectum connotat obliquum
specificat actionem, ratio formalis terminandi non est obliquum, sed re-
tum connotat obliquum, sed essentia est specificativa, ut connotat se ip-
sam in obliquo, ut dicunt adversarii: ergo ipsa est in recto ratio for-
malis terminandi. — Tum essentia quasi terminativa per modum

viz ut obliquum suum, ut ut rectum communicationis n. explicat esse speci-
ficativum yhu: ergo ut ut obliquum productionis n. p. dicit esse specificati-
vum illius.

Tunc et maxime: Quia essentia per modum viz ut obliquum n. est
ratio formalis terminandi communicationem effectivam: sed relatio est
obliquum respectu rationis formalis terminandi productionem: ergo n. est
ratio formalis. *Obst.* ut doctrina cuiusdam adversarii. *Altr. prob.* Relatio
est obliquum respectu rationis formalis specificandi, cum n. sit rectum
specificans, ut diximus, et adversarii concedant. sed ratio formalis specifi-
candi est proprie ratio formalis terminandi, cum alia terminent ratione
illius: ergo tenet. — Tum: quia ratio formalis terminandi allicuius
formalitati de linea primaria debet esse in eadem linea cum re termina-
ta: idemq. sola essentia Dna est ratio formalis terminandi intellectum
essentialem Dei: sed minus productionis est de linea primaria, et relatio
de secundaria: ergo hec n. est rectum, sed obliquum rationis formalis
terminandi productionem.

Nec obest, si ad hoc respondet, quod minus productionis exigit
distinctionem a suo termino formalis n. Vero intellectio a re intellecta.
Unde intellectio est idem cum suo termino formalis est eiusdem lineae, n.
vero productio. Non obest, quia distinctio a termino est ex consequenti im-
portata a producente cum intendat per se primo distinguere: ergo quam-
vis respiciat productio terminum distinctum, debet esse eiusdem lineae cum
ipsa ratio formalis terminandi. *Prob. conseq.* Intentum per se primo a for-
malitate primaria debet esse eiusdem lineae cum illo, n. vero ex consequenti
respectum: sed ratio formalis terminandi intenditur per se primo: ergo
est eiusdem lineae cum productione.

Tum: Non solum productio, sed etiam communicatio effec-
tiva respicit terminum distinctum: solum implicite, sed expresse, ut
diximus q. precedenti, et docet adversarius resp. ultima huius quest. sed com-
municationis effectivae terminus formalis est eiusdem lineae cum ipsa: ergo
productio. — Tum quia specificativum productionis est eiusdem lineae
cum ipsa, cum fatetur contrarium esse essentiam Dnam: sed specificativum
est solum ratio formalis terminandi: ergo ratio formalis terminandi
productionem est eiusdem lineae cum ipsa. Unde intellectio essentiae et pro-
ductio conveniunt in hoc, quod ratio formalis utriusq. est eiusdem lineae
cum ipsa, et differunt in eo, quod ratio formalis intellectus n. connotat
distinctionem, quam in obliquo dicit ratio formalis productionis.

Sed dicitur: Quod n. est formalitas primaria n. est eiusdem lineae
cum termino formalis: sed expressio productionis n. est formalitas prima-
ria, ut docet St. salutat in tract. dyg. l. dub. 3. n. 8. 3: ergo. — *Resp.*
dyting. man. Quod n. est formalitas primaria absolute, concedo: respectu

1
nego. Productio est actus primordialiter absolute, sed quia n. exprimitur prin-
cipaliter rationem lineae primarię, quę exprimitur ut dicuntur. *Sal-*
mat. loco citato, nomine intellectus essentialiter, dicitur secundaria respec-
tive ad intellectum. Ideoq. ratio formalis terminandi productionem
debet esse eiusdem lineę cum ipsa, quia est proprium hoc actus absolute pri-
mordialiter. Sed audite instantiam in obiectum. Non minus est expressio

secundaria communicatio effectiva, ac productio, cum primaria expressio
sit intellectio absoluta: sed communicatio effectiva iuxta obiectum
est eiusdem lineę cum suo termino formali: ergo productio.

Extenditur instantia ex exemplo ab ipso adducto: Sicut, ait quon-
dam corruptus nature, est secundarius, eius terminus in recto stat extra lineam
substantię; sed false pronunciat in hoc exemplo: ergo. *Prob. 2. m. r.*
Nam loquitur de natura Dni vel de creato: sed de quacumq. loquatur
vera n. dicit: ergo. *Prob. 2. m. r.* Terminus formalis nature Dni est eius
existentia, et nature create existentia, ut est ratio operandi, ut docent
A. Complut. in phys. dyo. 10. n. 8. sed existentia Dni. est eiusdem lineę
cum natura Dei, et existentia creata cum eius natura: ergo terminus
formalis utriusq. nature est in eadem linea cum ipsa.

Prob. ultimo destruendo multum adversariorum. Ideo iux-
ta illos ratio formalis terminandi productionem est relatio, quia ter-
minus formalis productionis est quid productum: sed hoc est falsum,
ergo n. est relatio. *Prob. 2. m. r.* Actus omnipotentis Dei est productio.
Et tamen terminus formalis ipsius n. sunt creature productę, sed
ipsa genitę, ut est ratio illarum producendi: ergo tenet m. r.

Confir. hoc exemplum in hac questione a quodam contrario ad-
ductum. Amor liber Dei est productio creaturarum: Et tamen ratio
formalis terminandi ipsum est genitio Dni, et n. creature productę,
ergo. — Tum actio assumptiva producit unionem hypostaticam: sed
hec n. est terminus formalis assumptionis, sed natura humana: ergo.
Tum: Ratio nature in nobis causat operationem: sed illius terminus
formalis n. est operatio, sed existentia, ut est ratio operandi iuxta
A. Compl. iam citatos n. 231. ergo. — Tum: Generatio humana produ-
cit unionem: sed hec n. est illius terminus formalis, sed anima, quę im-
producibilis est a generatione: ergo. — Tum: Consecratio producit mo-
dum sacramentalem: Et tamen terminus formalis n. est modus, sed cor-
pus Christi: ergo.

Parag. 2. Sent. a. Contraria.

Authores atq. ut contrarii q. precedenti affirmant, quod terminus
formalis productionis est relatio dicent in obliquo naturam, et terminus
formalis communicationis est natura Dni. connotans relationem.

Arg. 1.º. Quod est producibile tam ut quo, quam ut quod est terminus
formalis productionis, ut productum: sed ratio est producibilis ut quo, et ut quod
non vero natura: ergo est terminus productionis. 36

Confir. Id, per quod generaliter definitur respectum, ut cuius ter-
minus formalis: sed si productio definiretur, esset per ordinem ad ratio-
nem productam, non vero per ordinem ad generantem: ergo. Prob. 1.º. Respec-
tivum debet defini in ordine ad id, sine quo non potest intelligi: sed productio
nequit intelligi sine producto: ergo in ordine ad relationem productam.

Resp. nego. 1.º. quia ut constat ex n. 232. non petit productio, quod
cuius terminus formalis sit productum, sed quod sit ratio formalis producen-
di, ut cernitur in exemplis numero dictis relatis.

Ad confir. disting. 1.º. mater. est cuius terminus formalis, vel connotatum ter-
minus formalis, concedo: terminus formalis proprie, nego. Ut aliquod definiatur
per ordinem ad aliud, sufficit, quod non possit intelligi sine illo, quamvis termi-
nus formalis. Patet hoc in Omnipotentia, quae non potest esse generaliter definita
absque creatura, quin ex hoc inferatur creaturae productae esse terminus
formalem ipsius, sed tantum connotatum, sine quo non potest intelligi ratio
formalis produendi.

Sed nolui omittere instantiam in arguentem deductam ex exemplo
suae doctrinae confirmante. Sicut non potest intelligi productio absque pro-
ducto, ita natura absque operatione, aut contrarium: sed operatio non est ratio
formalis terminandi naturam, sed esse, ut dicunt 1.º. Comp. in phys. d. 1.º
q. 2. n. 4. ergo suo exemplo non confirmat, sed suam destruit doctrinam.

Arg. 2.º. Quod importatur in recto a termino productionis,
est ratio formalis terminandi: sed ratio importatur in recto a termi-
no productionis iuxta 1.º. Salmat. in hoc tract. d. 1.º q. 4. n. 120: ergo
est terminus formalis illius.

Sed miror, quomodo vir doctus doctrina hic a Salmat. tra-
dicta utatur, ut sua sententia confirmetur, cum neminem antecederet
proponat, quod suam sententiam infringit. Audite eorum verba: Nam
secunda persona Trinitatis, ut significatur, et concipitur sub conceptu
Verbi, et filii, concipitur, et significatur, ut est persona, Iuxta est termi-
nus qui generationis, seu ut est genita, ut quod non vero significatur de
formali, quatenus est terminus quo formalis sui generationis, sic enim
significatur sub conceptu Dei geniti, secundum quam rationem de for-
mali offertur Deitas, quae est terminus formalis quo, et connotatur re-
latio. Quid clarius in nostrae sententiae patrocinium, et destructionem adven-
t. Respondetur igitur iuxta hanc doctrinam disting. 1.º. mater. Relatio in

tatur in recto a termino: ut persona y^t concedo: ut Deu⁹ genit⁹ y^t nego.
Ut relatio y^t terminus formalis debeat afferri in recto a termino ut Deu⁹
genit⁹ y^t n. vero, ut persona y^t ut vidimus iam ex salmat. citat⁹.

Sed dic⁹: Quod offertur in recto a persona ut tali, y^t terminus
formalis generationis: ergo si offertur relatio, y^t terminus formalis. Prob⁹.
ay: Quod offertur in recto a termino qui, y^t terminus quo formalis: sed per
sona y^t terminus quo: ergo. — Tunc: Ratio formalis constituendi terminum
qui y^t terminus quo formalis: sed rectum y^t ratio formalis constituendi ter
minum qui, et relatio y^t rectum: ergo.

Deu⁹ neg⁹. ay. marg. prob⁹. d⁹ h⁹ q⁹. Quod offertur in recto a ter
mino qui: ut terminus formaliter y^t concedo: ut talis n. y^t nego. Persona
reduplicative ut talis n. concipitur, et significatur de formalis sub ratione
formali terminandi generationem, hoc enim exprimitur sub nomine et
conceptu Dei genit⁹, nam per hoc quod salmat. citat⁹ offertur Deu⁹ qui
y^t terminus formalis quo, et connotatur relatio. — Ad 2. d⁹ h⁹ q⁹. mar.
Ratio formalis constituendi terminum qui: constituendi in y^t termino, con
cedo: in y^t enty, nego. Relatio y^t ratio formalis constituendi terminum qui
generationis in y^t enty, n. vero in y^t termino, ut immediate porde f⁹ ad
my. Patet hoc in termino qui generationis humane, qui licet constituatur
in y^t enty per substantiam, n. vero in y^t termino, quia hoc convenit na
ture.

Sed instab⁹: Productio passiva y^t ratio formalis terminandi pro
ductionem activam, cum sibi correspondant: sed relatio y^t iuxta salmat.
numero citato productio passiva: ergo y^t ratio formalis terminandi
productionem activam. — Resp⁹. d⁹ h⁹ q⁹. mar. Productio passiva: ex suo
conceptu formalis, nego. ex aliquo conceptu particulari, concedo. Terminus
formalis productionis n. spectat in suo termino formalis passivam productio
nem, sed tantum, quod sit ratio movendi ad illam, ut patet in amore effe
tivo Dei, cuius terminus formalis n. y^t passiva productio creaturarum,
sed essentia Dei. movens ad illam. Unde salvatur correspondentia inter
activam, et passivam productionem per connexionem infallibilem abiq.
terminatione formali. Quando enim in aliqua productione passiva inven
tur ratio formalis terminandi activam, provenit in ea, quia y^t simul ra
tio movendi, et produendi se ipsam. Cumq⁹. ratio movendi generationem Dei
sit essentia, et n. relatio, erit essentia ratio formalis terminandi, et n.
productio passiva.

Sed urgeb⁹: Si relatio, que y^t productio passiva, n. y^t ratio for
malis terminandi activam productionem, n. importatur in recto a termino
qui: sed importatur iuxta salmat. cit⁹: ergo. Prob⁹. mar. Non minus y^t per se
no principium quod generationis, quam terminus qui illius: sed quia relatio n.
y^t ratio formalis agendi, n. importatur in recto in principio quod: ergo si
n. y^t ratio formalis terminandi, n. importabitur in recto in ~~termino~~ termi
no qui.

3)
R^{esp.} nego *man.*: *marq.* prob. dysting. Non minus est persona: eodem mo-
do significata, nego: diverso modo, con^{tra}do. Licet terminus qui generationis
est eius principium quod sunt personae, significantur diverso modo hic a sal-
matischenis. Nam terminus qui exprimitur nomine Verbi, vel filii, principium
quod nomine Patris, ut generant. Nomen Verbi, vel filii est relatum, cuius sig-
nificatum formale est relatio, nomen Patris, ut generant, licet supponat
pro persona, n. significat illam, sed naturam, quia ibi reduplicatur con-
creta generans, cuius significatum formale n. est relatio, sed natura a Deo.
Unde Salmaticensis attendentes ad nomina, quibus significantur hic terminus
qui, et principium quod dixerunt principium quod dicere in recto naturam,
et oblique relationem, et in termino qui e contra, quamvis relatio n. sit ra-
tio formalis terminandi, quia hic n. curabant explicare rationem formalem
terminandi, cum iam fuerit ab ipsis declarata, sed tantum intendebant
manifestare, quod est significatum formale, et in recto habet nomen Verbi.

Vel dic, quod relatio n. importatur in recto a termino qui formaliter,
ut tali, ut iam explicuimus ex Salmat. sed materialiter. Unde sicut a princi-
pio quod actus, ut tali n. importatur in recto relatio, quia n. est ratio for-
malis agendi, ita a termino qui formaliter ut tali n. offertur in recto re-
latio, quia n. est ratio formalis terminandi. Et sicut a principio quod, ut
est persona, relatio in recto adducitur, ita a termino qui, ut persona, re-
latio in recto significatur.

Nec obyt, si dicat, quod si in omnibus ita assimulantur principium
quod, et terminus qui, nulla erit dystparitas inter illa a Salmat. assignata.
Non obyt, quia est magna dystparitas, quamvis ita assimulentur, atten-
dendo ad nomina, quibus declarantur. Nam principium quod productivum
absolute significat naturam, et supponit pro persona, nomen vero Verbi
que hic terminus qui exprimitur, significat relationem. Ideoq. hoc significat
rem productam, quia relatio est productio passiva, illud significat rationem
agendi, quia haec est natura. Unde ut hi nomines significantur terminus
qui, et principium quod habent dystparitatem assignatam a Salmaticensis.
quamvis equiparentur modo a nobis relatio.

Hec proposuimus, non quia iudicabimus necessariam, ut mens Salm.
sit vobis manifesta, cum luce meridiana clarior sit ab ipsis proposita, et dixi-
mus num. 23 q. et adducitur manifeste ab ipsis num. antecedenti ad citatum
a contrariis. Sed ut videatur, quomodo conformetur doctrina ipsorum
numero 20 adducta cum doctrina num. 19. relata. Et ut fugiatur expli-
cationem cuiusdam adversarii dicentis, quod in numero 19. docentur sal-
matic. de termino formali generationis, ut communicatio est, et in num. 20.

de illa, ut et productio.

Nam hęc explicatio arguit inconsequentiam in respondendo. Salmat. ergo fugienda est. Prob. ant. Nam Salmat. num. 120 tradunt rationem objectioni traditam contra doctrinam affirmantem, quod relatio importatur in recto a Verbo sicut facit n. 119. Sed in hoc num. affirmat, quod relatio n. importatur a termino formali, sed a termino qui generationis: ergo n. procedit conseq. si affirmaret importari a termino quo. — Tum

Maxime, quia n. 119. respondet objectioni propositæ contra expressionem productionis, quia ratio probativa eorum loq. de ordine producti ad producentem, in quam procedit obiectio: sed si relatio esset terminus formalis productionis, n. diceret, quod relatio n. esset terminus formalis generationis, sed affirmaret, quod productionis, de qua loquebatur, esset relatio terminus formalis, n. vero communicationis: ergo si ad hęc n. recurrat, dicta explicatio n. est illi conformis. — Tum quia objectionem proposuit, ut explicaret, quomodo relatio offerretur a Verbo producto: sed ab ipso producto, et conceptu sub ratione termini formalis excludit relationem in recto: ergo n. sentit, quod terminus producti sub conceptu termini formalis diceret in relationem in recto: sed productum dicit ordinem ad producentem, qui in Verbo Dicitur et relatio: ergo in termino ut respiciente producentem ratio formalis terminandi n. est relatio iuxta Salmat.

Parag. 3. Per modum conjectarii propositur dubium.

240

Inquiri, an admissa distinctione numerica communicationis, et productionis in processione Dicitur, possit iuxta N. affirmari Salmat. quod natura esset terminus formalis communicationis, et relatio productionis. Resp. negative, quia tract. de Incarnat. disp. 5. dub. 4. n. 5 q. Vocatur falsam imaginationem illorum, qui agnoscentes in unica actione duo manifestant tribuant unicuique diversam rationem formalem terminandi. Ut nos expediamus, eorum sunt verba, a falsa quadam anteriorum imaginatione, qua in presenti implicari, et implicare videntur, observanda est, quod licet aliqua actio pluribus, ac diversis nominibus significetur, secundumque possit concernere plures, et diversa predicata, nihilominus n. habet, nisi unicum terminum quo, seu formalem, quam per se primo respiciat in termino qui, seu totali. Ita Salmat. ergo quamvis generatio Dicitur haberet duplex relatum, n. posset sub uno habere pro termino formali naturam, et sub alio relationem

Ratioq. ab ipsis ita proponitur: Terminus quo, et formalis habet rationem specificativam respectu actionis: sed licet actio significetur

tur diversis nominibus, vel habeat diversa connotata, et una in specie: ergo licet diversis significetur nominibus, non habet nisi unicum terminum quæ sit formalis. Sufficiat hoc dicere, ut cognoscatur, ut dicitur a M. Salmat. affirmantem, quod generatio Divina sumpta secundum diversa munera habet diversos terminos formales. Vide, si placet, illas locas citatos per totum dubium, et inveniemus doctrinam extensam, et exemplis confirmatam.

Disp. 2. de generatione Verbi Divini. Et in ea

Questio 1^a. An generatio Verbi Divini sit vitalis?

Generatio potest sumi, ut ait hic D. Th. dupliciter: Uno modo communi-
ter ad omnia generabilia et corruptibilia, et sic generatio nil aliud est, quam
mutatio de n. in ad n. Alio modo proprie in viventibus, et sic generatio
significat originem viventis a vivente a principio coniuuncto, quæ proprie vo-
catur nativitas. Prima excluditur, quia in Deo n. datur mutatio. De
secunda iam tractatur.

Parag. 1. N. Sententia.

Dicendum est generationem Verbi Divini esse vitalem. Ita D. Th. hic. Præ?
q. ratione: Procreationi Verbi Divini convenit perfectissime, quod procreationi
Verbi creati convenit imperfecte: sed etiam convenit imperfecte ratio generationis vi-
talis, cum Verbum creatum procedat, ut simile principio vitali in eadem
natura intentionaliter: ergo Divinus convenit perfectissime. Mir. et D. Th.
q. contr. gent. cap. 14.

Nec obest, si dicatur, quod ex procreatione Verbi creati tantum infer-
tur procreationem Verbi Divini esse perfectissimam in se intelligi, non vero in se
naturali. Non obest, quia infinitudo precise in se representativa est di-
minutæ, sicut in ordine secundum quid: sed procreatio Verbi Divini non potest
esse diminuta: ergo non solum est in se intelligibilis, sed in se naturalis. — Tum:
Ideo procreatio Verbi creati est imperfecta in linea limitata, quia non est pro-
creatio naturalis: ergo non Divina est perfectissima in linea infinita ~~procreatio~~ concep-
tum naturalem præter intentionalem debet habere. — Tum quia
esse intelligibile, et naturale est in Deo idem abique distinctione virtuali,
ut diximus in not. tract. de scientia Dei. disp. 4. ergo eadem est formaliter
per identitatem intentionalem, ac naturalem in Deo: sed ex procreatione Verbi crea-
ti inferitur in Deo perfectissima procreatio intentionalis: ergo et naturalis.

Sed dicitur: Procreatio Verbi creati n. et generatio vitalis: ergo nec Verbi
Dni. Probatur autem. Verbi creatum procedit sicut simile in natura suo prin-
cipio: sed principium n. et vitalis cum sit species impressa v. g. Lapidis, qui
n. et vitalis: ergo. — Resp. disting. m. Non et vitale, ut quod, conce-
do, ut quod, nego. Species impressa et vitalis, ut quod, quia et determinatio po-
tentis vitalis. Nec obest, quod procedat a Lapide, qui vitalis n. et quia
n. provenit ab illo, n. ut participante naturae separatae, sub qua tra-
hione et virtualiter vitalis.

Sed instat: Quando terminus actionis vitalis n. et vitale forma-
liter, non et actio generatio vitalis: sed verbum representans Lapidem
n. et formaliter vitale, cum habeat eandem naturam lapidis: ergo.
Mar. constat: nam generatio vitalis et Origo viventis a vivente: sed vo-
ba definitionum debent sumi in sensu formali: ergo tenet.

Resp. disting. m. Non et generatio vitalis simpliciter talis
concedo: secundum quid, nego. Procreatio intentionalis n. et generatio simpli-
liter, sed secundum quid, unde n. petit, quod eius terminus sit formaliter
vitale, et ut quod sed tantum virtualiter, et ut quod, et et Verbum re-
presentans Lapidem, quia derivatur ab aliquo vitale, et et ratio intrin-
seca terminandi actionem vitalem. Quare definitio generationis vitalis
ut abstracta a perfecta et imperfecta, et origo viventis n. determi-
nat modum vid. in termino, sed indifferentiam ad vitalitatem secundum
quid, et virtutem, vel simpliciter, et formalem. — Vel dic, quod
in Verbo dicto et vitalitas formalis, quia natura in illo et affecta modo
intentionalis, qui et formaliter vitalis.

Probatur 2. Origo viventis a vivente conueniens in similitudine
naturae et generatio vitalis: sed procreatio Verbi Dni. et hoc modo ori-
go: ergo vitalis. Probatur m. Et origo viventis a vivente, quia Pater, et filius
sunt viventes iuxta illud Ioan. 14. Sicut Pater habet vitam in semetipso
sic dedit et filio habere vitam in semetipso. Et etiam filius conueniens Pa-
tri iuxta Ioan. 1. Unigenitus, qui et in sinu Patris. Et in similitudinem
naturae iuxta Ioan. 13. Ego, et Pater unum sumus: ergo.

Confir. ratione D. Th. hic: Verbo Dni. communicatur Dnm
intelligi: sed cui communicatur in Dnm. intelligi, communicatur
natura Dni: ergo procedit in similitudinem, et consequenter proge-
nerationem. Probatur m. Cui communicatur intelligere, communicatur
natura Dni, cum hoc, ut diximus tract. de scientia Dei d. 4. q. 2. conuenit
tam per actualem intelligere: sed intelligi, et intelligere sunt formaliter
idem, ut docet D. Th. 4. contr. gent. cap. 11. ergo. — Tum quia sunt eius-
dem Dni, sunt formaliter idem, sed intelligi, et intelligere sunt eiusdem
natura, et dnm. in expressione actus, et passionis: ergo. — Tum cui com-

communicatur esse Deo, communicatur natura: sed verbo Dno. communicatur: ergo. Probatur. Intelligere Deum est esse Deum. Th. hic: sed verbo communicatur intelligere, quamvis proprie significatur ergo esse Dei.

Sed dicitur Iodoy hic dyp. 79. paragg. n. 47. hic modus dycurrendi. Inargitq. contra illum. Si idem est formalissime intelligi, et intelligere, est idem passivum amari, et amorem: hoc est falsum: ergo, et modus dicendi. Probatur. Spiritus. S. n. potest esse Imago: sed est, si amari, et amare est idem: ergo. Probatur. Similitudo in attributo naturae sufficit ad rationem imaginis iuxta D. Th. infra 9. 4. 4. art. 1. sed si est idem amor, et amari prouident similiter in attributo, cum amor sit attributum Dni. naturae: ergo.

Respondeo. hanc objectionem potius vulnerare doctrinam Aug. D. quod nostrum modum dycurrendi, cum expresse vult ostendere spiritum. S. non prouidere ut amorem, quod est expresse contrarium D. Th. 9. 3. 6. art. 1. ubi ait loquendo de Spiritu. S. Persona Dna. prouedit per modum amoris. Unde neg. m. m. m. q. prob. dyling. Similitudo in attributo sufficit ad rationem imaginis: imperfecte concedo: perfecte nego. Cumq. Spiritus. S. n. possit esse imago perfecta, quamvis prouadat similiter in attributo naturae, nulla modo est imago.

Respondeo. si dicat. 2. ex Iodoy. quod intelligere, et intelligi eminentialiter dyling. quod sufficit, ut Verbo Dno. communicetur intelligi, et n. intelligere, sicut eadem dyling. inter Verbum, et filium est sufficiens, ut suppositum Verbi constituat Christum filium Dei naturalem, quin constituat illam in ratione Verbi. Non obicit, quia cum natura humana sit secundarium perfectibile, n. est capax, ut tota perfectio Verbi in illa explicetur. Et in Verbo Dno. accidit contrarium respectu intelligere, et intelligi, et sic eminentialiter dyling. n. obstat, ut utrumq. communicetur.

Sed adverte in exemplo rationis debilitatem. Eminentialiter dyling. inter Verbum, et filium n. impedit, quod ponatur in secunda persona ratio Verbi, et ratio filii: ergo similiter de intelligere, et intelligi. Similiter ratio naturae, et Spiritus in Deo eadem gaudent dyling. et tamen sub utraq. ratione uniantur cum Dno. intellectus, quamvis n. cum creato de limitationem: ergo ex exemplis convincitur oppositum.

Si vero dicat. 3. cum Iodoy quod D. Th. in ratione dicta tantum probavit Verbum esse consubstantiale Principio, in quo convenit cum Spiritu. S. n. vero esse simile in natura. Respondebo iniuriore intertione D. Th. nam D. Ang. resoluit in hoc articulo processionem Verbi Dni. esse generationem, ratioq. illius est, quia intelligere Deum est esse Deum: sed iniuria est dicere, quod ratio n. probat, quod intendit: ergo si secundum Iodoy n. probat esse quantum, sed tantum consubstantiale, est suo principio Spiritus. S. facit illi iniuriam. — Explicatur magis: Iniuria est

dicere D. Th. n. probare, quod resolvit: sed resolvit procreationem Verbi
ex generationem, de cuius ratione est ponere similitudinem in termino: ergo
Tum quia D. Th. dicit in hoc art. Verbum procedere secundum rationem
similitudinis: sed hanc probat per hoc, quod intelligere Dei est ex
Dei: ergo probat similitudinem.

Parag. 2. Sententia Contraria

In nostram catholicam sententiam potest argui primo ex sacra-
tura. Nam Proverb. 8. dicitur de Sapientia seu Verbo Dni: Ab initio
et ante secula creata sum, l. 14. — Dominus creavit me. sed creatio
n. est generatio: ergo. — Resp. quod creatio hic n. sumitur rigoro-
se, prout est idem ac procreatio, quia seq. inconveniens, si sumatur
rigorose, nempe Verbum Dnum. ex factum ex nihilo.

Arg. 2. ubi n. est ratio filii vel Patris n. est generatio: sed in
Deo n. est ratio filii vel Patris iuxta Dionysium cap. 4. de myst. Theologia
ergo. — Tum quia D. Basilus ait l. 6. c. contra Eunomium Nec filius nec
generatio Deitatis proprium est: ergo. — Resp. hos st. p. p. intelligen-
dos esse de generatione, paternitate & filiatione, ut inveniuntur in divinis
libris creatis, quia volunt manifestare, quod quamvis ex creatis ex nomina
dicto designantur, n. extenduntur ad Deum cum imperfectione reper-
ta in creaturis.

Arg. 3. Generatio vitalis perfectissima debet ex univoca
sed generatio Verbi Dni n. est univoca: ergo nec vitalis. Prob. mir. Gene-
ratio univoca n. est quando principium, et terminus differunt quasi
specie: sed principium, et terminus dictae generationis sic differunt, cum
proprietas personalis Patris, et filii sint ut specie distinctae: ergo.

Resp. neg. mir. mag. prob. disting. Quando differunt specie:
in ratione formali principii, et termini, concedo: in ratione individuali
neg. Ratio formalis producentis, et terminandi est natura Dna, quae
eadem est in Patre, et filio. Unde licet disting. quasi specificè in ratione
personalis, seu individuali, evadit generatio univoca, sicut in creatis.

Arg. 4. Verbum Dnum n. procedit simile naturae intelligen-
tis, ut intelligentis: ergo eius generatio n. est vitalis. Prob. arg. Verbum
procedit simile speciei intelligibili: sed natura intelligentis n. constituitur
per speciem sed per rationem intelligendi, vel per intellectionem:
ergo.

Resp. neg. arg. mag. prob. concesso disting. mir. Naturam in-
telligentis: limitatim concedo: infinitim neg. Deum est intelligentem infinitum
de cuius ratione est, quod ratio speciei, obiecti primarii, et intellectionis
sint idem formaliter absq. distinctione virtuali. Quare omnia dic-
ta pertinent ad constitutum Dni naturae.

Sed dicij: Ut Verbum Dnum procedat perfectissime simile naturę
Dni, requiritur, quod procedat simile perfectissimo muneri naturę:
sed hoc n. est species sed intellectio: ergo si species, et n. intellectio vadit
simile, n. procedit simile perfectissimo muneri naturę.

Resp. dyting. man. Ut procedat perfectissime perfectione adqua-
ta, concedo: inadquata, nego. Perfectio adquata processionis Verbi Dni.
stat in linea intentionali, et naturali, quia æquivaleret eius processio
generationi intentionali, et naturali, reperiuntur in creaturis. Quare n. ex-
plicatur maior perfectio generationis Verbi, ut æquivaleret generationi
intentionali creatę, sub qua ratione explicat processio procedere simile spe-
ciei improprie, sed ut æquivaleret generationi naturali creatę, sub qua
ratione explicat processio procedere simile naturę intelligenti, seu Dni. intelle-
ctioni. Et ratio omnium est: quia similitudo adquata Verbi stat cum
specie adquate sumptorum, cumq. hęc adquate sit natura Dni. inten-
tionaliter, et naturaliter, debet inveniri in Verbo similitudo cum
illa, prout intentionali est, et prout natura physica est.

Sed instabij: Quamvis species, quod se Angelus cognoscit, sit eius
natura intentionaliter, et naturaliter, n. procedit Verbum Angeli.
cum sit simile naturaliter iuxta doctrinam D. Th. ergo similiter in
Verbo Dni. — Resp. neg. conseq. quia generatio Verbi Dni. est sub-
stantialis, et perfecta, illa vero accidentaliter, et secundum quid, et ideo
est n. assimilatur Verbum Angelicum in linea physica, et adquate
omni rationi speciei, bene autem illo.

Sed urgebij: Quamvis generatio Verbi Dni. sit substantialis
Verbum Dnum. debet procedere ut obiectum substantialiter intelle-
ctum: ergo nullo modo procedit simile potissime muneri physico naturę
Dni. Prob. conseq. Potissimum munus constitutum naturę est intelle-
ctio activa: sed ratio obiecti n. est intellectio activa, sed passiva: ergo. —
Tum quia generatio vitalis petit, quod terminus formalissimus illius sit
natura secundum id, per quod potissime constituitur: sed potissime constitu-
tur per intellectum activam: ergo.

Resp. dyting. man. debet procedere, ut obiectum: taliter, quod
ratio obiectiva sit terminus formalis, quo in esse rei, nego. sit ratio for-
malis sub qua concedo. Verbo Dno. communicatur intellectio activa,
et terminus quo formalis in esse rei, licet ratio sub qua formalis dictę com-
municationis sit ipsa gentia Dni. ut dicit rationem obiectivam, quę
est intelligibilitas passiva. Quare existit Verbum simile potissime muni-

ri naturę Dni. — Ad 2. resp. dyting. mar. sit terminus formalis.
Ius in yre ruz conedo: in yre attingib. nego. In yentia Dna communica-
ta filio yt duplex expressio, nempe intellectio, et passiva intelligibilitas.
In hac exprimitur ratio sub qua, ut illa sit terminus quo in yre
rei communicatur, quia licet intellectio terminet generationem, ratio sub
qua n. yt sua expressio, sed intelligibilitas yentis, quia yt expressio pas-
siva de cuius ratione yt ratio sub qua terminandi. Et generatio vitalis
n. p. et, quod ratio sub qua illius sit principale manus, sed quod sit
similitudo in eo in eiy termino. Patet hoc in generatione vitali creati.
Nam in illa licet communicetur termino eadem forma specifica prin-
cipis, ratio formalis terminandi n. exprimitur in ea, ut exprimit ra-
diem operandi, sed ut explicat passivam terminationem, quę yt manus
n. ita principale.

11 Arg. 5. Generatio vitalis n. yt perfectio simpliciter simplex
ergo n. datur in Deo. Prob. arg. Perfectio simpliciter simplex yt melior ip-
sa, quam n. ipsa, et quolibet impossibili cum ipsa: sed generatio vitalis n.
yt ita cum n. sit melior in Deo ratio generationis, quam procreio
sp. s. quę yt incompatibilis cum illa: ergo.

Resp. neg. arg. mirq. neg. dyting. prob. imbibita: Ius yt in-
compossibile cum ipsa: secundum perfectionem, nego. secundum n. per-
fectionem, conedo: Procreio sp. s. secundum quod dicit de perfectio-
ne, yt compossibile cum perfectione generationis, quia dicitur Dnam
yentiam, et omnes eius perfectiones in illis transire, quamvis sit inco-
possibile secundum relationem, quę in suo conceptu formali n. dicit
perfectionem. Et ad perfectionem simpliciter simplicem req. quod sit me-
lior incompatibilis cum ipsa in perfectione, quod habet generatio Dna
respectu omny procreionis creatę.

12 Arg. 6. Natura generantis debet yre intrinseca in termino ge-
nerationis vitalis: sed n. yt in Verbo Dni: ergo. Prob. mir. Intelligi yt in
Verbo: sed intelligi yt denominatio extrinseca: ergo. — Resp. arg. mir.
mirq. prob. dyting. yt denominatio extrinseca in obiecto ad extra con-
cedo: ad intra nego. Intelligi denominatio yt extrinseca respectu obiecti
exterioris n. vero respectu Verbi, quamvis sit diversitas inter Verbum
Dnum, et creatum, nam hoc denominatur intrinsece ab intellectu, et
ab existentia realiter distincta, illud vero ab ipsa, et yentia, et existentia
omnino identificata.

Sed dicę: Yentia, et existentia dyting. virtualiter in Deo: sed
intellectio yt existentia Verbi: ergo n. yt formaliter yentia. Prob. mir.
Equivalencia ad plura realiter distincta yt distinctio virtualis: sed
Yentia, et existentia Dei equivalent ad plura realiter distincta, nempe

41
essentiam, et existentiam creatas: ergo. — Resp. neg. man. cuius prob. dy-
ting. Disting. virtualis est equivale. ad plura: divers. linez, concedo: cuius-
dem, nego. Et cum eiusdem linez sit essentia et existentia creatas, equivale. ad
illa sit dy. virtualis.

Arg. 7. Potest Verbo communicari intellectus, ut existentia, quin
communicatur, ut essentia: ergo n. procedit per generationem. Conseq. prob.
an. prob. Ideo n. ponit, quia essentia et existentia in Deo sunt formaliter idem:
sed hoc n. obstat: ergo. Prob. m. Spiritui s. communicatur formaliter
existentia, cum actio productiva tendat ad communicandum existentiam:
et tamen n. communicatur essentia: ergo.

Resp. neg. an. et m. prob. cuius prob. dyting. Spiritui s. com-
municatur formaliter existentia: ut existibili secundario, concedo: prima-
rio, nego. Verbum Divinum est existibile primarium in esse termini, quia pro-
dit, ut obiectum intellectum primario, sp. s. in esse termini, ut secundario,
quia procedit, ut volitum. Unde potest communicari formaliter ex-
istentia, et non essentia, non vero illud. — Vel dic, quod actio productiva n.
potest communicare formaliter existentiam, sed vel indentia, vel for-
maliter iuxta existentiam terminum producti.

Arg. 8. Ratio obiecti intellectus, et intellectus dyting. virtualiter
in Deo: ergo quamvis Verbo communicatur ratio obiecti per se primo intell-
lectus, n. seq. Communicari intellectum, quod est essentia Dei. Prob. an.
Non minus bonitas Dni. essentia est obiectum terminans actum volitionem
quamvis veritas intellectum: sed volitio dyting. virtualiter a Dni
bonitate: ergo intellectus a veritate, et consequenter a obiecto.

Resp. neg. an. marg. prob. dyting. Non minus: et in eadem linea ne-
go: in diversa, concedo. Veritas primaria est obiectum terminans actum
suz propriis linez, nempe intellectum primordiale, bonitas vero essentia
Dni terminat actum linez extraneas, nempe volitionem, quod est de linea
secundarias. Unde intellectus n. dyting. virtualiter a suo obiecto, bene
autem volitio a bonitate Dni. essentia.

Sed dic. Ratio obiecti intellectus in Verbo est secundaria: ergo
dyting. virtualiter ab intellectu essentiali. Prob. an. Ratio obiecti in
Verbo est personalis: sed hec est secundaria, ut diximus in nost. tract. de
Scientia Dei dy. 3. q. 2. ergo. — Resp. neg. an. Ratio obiecti in Verbo est per-
sonalis: ex parte modi, concedo: ex parte rationis formalis, nego. Essentia
Dni, et personalitas sunt in Verbo, illa ut ratio formalis constitutiva ob-
iectum intellectum, hec ut modificans ipsam. Ista dyting. virtualiter ab
intellectu, non vero illa.

Arg. 9. Ex Godoy: Non bene prob. Verbum Divinum procedere per
generationem, quia intelligere Dei est esse Dei: ergo nostra prob. nulla. Prob.

arg. D. Th. n. probavit processionem spūs. s. n. ē generationem, quia velle d.
n. ēt ēe Dei infraq. 2^a art. 4^a sed probaret, si probatio nostra teneret,
cum n. ēe Dei probet oppositum, quod ēe Dei: ergo.

Sed miror Iodoy hunc conficere arg. cum affirmat n. 47. nostram
prob. ēe pr. omnib. eligendam, supposito, quod Dna. natura in intelli-
tione conyctat. Si enim ēt magis eligenda in dicto suppositione in qua ad-
citur a nobis, quare nobis obicit dictum inconvensionem. Cum n. sit pr. om-
nib. eligenda probatio, ex qua inferitur probationem processionis spūs. s.
pauca conformitas ratione D. Th.

Resp. itaq. neg. arg. vidy prob. dyling. non probavit, quia ve-
le n. ēt ēe Dei: nec per aliud equivalentem nego. Per ipsos terminos formaly
concedo. D. Th. probavit processionem spūs. s. n. ēe generationem quia
voluntas assimilativa n. ēt, sed cum n. sit assimilativa, quia ēt inclinatio
secuta ad naturam, idem ēt equivalenter, probare voluntatem n. gene-
rare, quia assimilativa n. ēt, ac dicere, quia n. ēt ēe naturę, sed illius incli-
natio. Sicut ab opposito probant D. Th. art. 2. Verbum ēe genitum quia
procedit secundum rationem similitudinis prosequitur dicent: Quia in
Deo idem ēt intelligere, et ēe. In quo manifestat procedere, et simile,
quia intelligere Dei ēt ēe ēe.

Arg. ultimo: Cum n. convenit ratio communis, n. convenit ratio par-
ticularis: sed generationi Verbi Dni n. convenit ratio communis generatio-
nis: ergo nec ratio particularis, nempe vitalis. Prob. mir. Ratio communis
generationis ēt generatio superior vitali, et n. vitali: sed hec n. convenit
Verbo, cum sit mutatio: ergo.

Resp. dyling. m. Non convenit ratio communis: Generationem cre-
te, et increate, nego: communis generationibus creatis, concedo: A generatione
vitali creata, et Dna poty abstrahi conceptus analogus generationis vitalis
ut sic, a generatione vera vitali creata potyt prescindere, et a n. vitali co-
ceptus generationis, ut sic. Hic conceptus n. poty ēe communis generationi
Dni, sed tantum generationibus vitali, et n. vitali creaturarum, quia con-
ceptum dicent mutationem n. poty ēe ratio communis operationis Dni. Ne-
vero ēt communis, quia in suo conceptu formali n. dicit mutationem,
erit ergo vitalis generatio Verbi Dni, cum conveniat illi conceptus superior
generationi vitali creatę, et increate.

Sed dicet: Generatio ut sic ēt communis generationi vitali abstrah-
enti a creata, et increata: sed illa n. convenit Verbo: ergo nec yta. Prob. mir.
Potyt predicari de generatione vitali sub dicta ratione generatio, cum sit
vera yta propositio: Generatio vitalis ut sic ēt generatio: ergo ēt communis

Resp. neg. manet arg. prob. quia propositio allata ēt falsa
si generatio sumpta ex parte predicati supponat pro generatione commu-
ni vitali, et n. vitali creatę, quia respectu yti n. ēt inferior vitali, ut sic, sed
ut ita dicitur, ut in talia linea n. agnoscat aliam conceptum superiorem

generationis. Sicut quomodo de sapientia creaturae vere praedicatur conceptus qualiter
scilicet non vero de sapientia abstracta a creatura et increata quia non est communis
respectu creaturae et increatae et est respectu omnis sapientiae creaturae. Si vero sit
pro eodem subiectum et predicatum in dicta propositione et vera in sensu dicti
co, non vero in sensu formali; sicut quod est in sapientia abstracta a creatura et
increata et sapientia quia predicatum est idem formaliter cum subiecto.

Sed instatur: Cui convenit ratio communis generationi vitali, et non vi-
tali, convenit cum non viventibus in generatione ut sic: sed convenit genera-
tioni Verbi Domini ergo. Probatur. Productio ex aliquo convenit generationi
Verbi Domini cum Verbum producat ex substantia Patris: sed generatio
abstracta a vitali, et non vitali est productio ex aliquo: ergo tenet. **Responsum.**

Responsum. negatur. **Minor.** miratur. **probat.** dicitur. Est productio ex aliquo: secundum
conceptum inadequatum concedo: secundum adequatum, nego. Generatio
abstracta a vitali, et non vitali dicit duplicem conceptum, unum commune
sibi, et alii, alium particularem, nempe propriam differentiam genera-
tionis. Primus est conceptus productionis ex aliquo, secundus ratio mutationis.
Hic non convenit generationi vitali abstracta a creatura et increata, bene
autem ille. Sicut ratio actus est communis generationi vitali dictae, et genera-
tioni abstracta a vitali, et non vitali, non vero ratio motus, quae invenitur
in ista generatione.

Sed arguitur: Productio ex aliquo est generatio abstracta a vi-
tali, et non vitali: sed productio ex aliquo praedicatur formaliter de genera-
tione Verbi Domini ergo dicta generatio. **Responsum.** dicitur. **maior.** Est genera-

tio etc. ex suo conceptu formali, nego. ex aliqua differentia particulari,
concedo. Productio ex aliquo ex suo conceptu formali est communis ge-
nerationi vitali, ut sic, et abstracta a vitali, et non vitali, et ideo potest for-
maliter praedicari de utraque. non vero haec generatio, quia ex sua differentia
li ratione est productio ex aliquo cum motu, quomodo possit dici de genera-
tione vitali creaturae respectu cuius est conceptus superior. Patet doctrina:
Nam licet conceptus intellectualitatis possit esse communis finitae et infinitae, et
de utraque praedicari, non vero differentia intellectualitatis creaturae identificata cum
conceptu intellectualitatis, ut sic.

Nec obest, si dicas, quod generatio abstracta a vitali, et non vitali
non est essentialiter mutatio, cum possit dari generatio creaturae, quae non sit mu-
tatio, ut patet in generatione vermium corruptis speciebus sacramentalibus. Non
obest, quia licet non sit essentialiter mutatio actualis, et essentialis, quae requirit
esse conceptus communis creaturae et increatae, cum huic repugnet mutatio.

Sed dicitur: Generationi vitali definitae ab Aristotele convenit conceptus
generationis importans mutationem, cum ipse non cognoverit generationem quae
mutatio non sit. sed dictus conceptus non convenit generationi Verbi Domini.

ergo nec definitio Aristotelis. — Resp. dyting. man. Definitio ab Arist.
prout ab ipso definita formaliter est, conuenit materialiter definita, ergo.
Definitio Arist. ut ab ipso formaliter, si applicatur a Theologo generationi
in Verbo Dei. sed ipsa eius uerba secundum suam expressionem possunt
applicari generationi abstracti a vitali creatura et increata. Unde Theo-
logi attendendo ad illa illustrati lumine fidei extendunt ab lata imperfec-
tione mutationis a Philosopho cognita ad explicandam generationem in
I. 2. Utr. ratio formalis Verbi disting.
virtualiter a ratione formali filii.

Verbum in Deo potest sumi dupliciter: inadquate et adequate. Primo modo
ut idem ac obiectum actualiter representans, secundo uero importat origi-
nem expressum a dicente. Sub ista ratione est quid personale sub illa quid
absolutum. Ut docet D. Th. in 1. dyt. 27. q. 2. art. 2. ad 3. Sub ista ratione absoluti
a filio virtualiter distinguimus. dubitamus de illa uero iam dicimus.

Parag. 1. N. Sententia.

20 Dicendum est rationem formalem filii non distinguimus virtualiter a ratio-
ne Verbi. Ita D. Th. in hoc art. ubi affirmat Verbum esse formaliter
filium. Prob. q. ratione: eadem virtualiter relatio est ordo dicti
ad dicentem, ac ordo filii ad Patrem, alia darentur in Deo quinque
relationes reales: sed in Verbo importatur formaliter ordo dicti ad
dicentem, et in filio ordo ad Patrem: ergo ratio Verbi non distinguitur virtualiter
a ratione filii. — Tum: Quia Verbum ait D. Th. infra q. 39. art. 2
ad 3. quod filius: sed est filius relatione ad Patrem ergo eadem est Ver-
bum.

Confr. Verbum est formaliter filius: ergo ratio Verbi non distinguitur
virtualiter a ratione filii. Consequenter inferitur, ant. prob. Terminus qui genera-
tionem est formaliter filius: sed Verbum est terminus qui generationem, cum
non datur alia proprietas, quam possit terminare: ergo.

24 Nec obest dicere, quod licet Verbum, et filius dicant eandem relatio-
nem, possunt distinguere virtualiter, quia filius dicit relationem in recto, et
Verbum importat illam in obliquo, et in recto naturam, que virtualiter
distinguitur a relatione. — Non obest, quia Verbum dicit in recto relationem: ergo.
Prob. ant. Ideo filius dicit relationem in recto, quia est nomen personale: sed
Verbum est nomen Personale iuxta D. Th. infra q. 39. art. 2. ubi ait: Verbum
proprie dictum in Deo personaliter accipitur: ergo. — Tum nomen pro-
prie persone filii dicit in recto proprietatem filii: sed hoc est relatio: ergo.

Sed dicitur: Deus genitus est nomen proprium filii: sed non dicit in recto
relationem, sed naturam, cum Deus sit significatum formale illius: ergo.

similiter Verbum. — *Resp. dyting. man.* Et proprium filii ratione appro-
priationis, concedo: ex sua ratione formali, nego. hoc est dycrimen inter Verbum
et Deum genitum, quod hoc est nomen ysentiale appropriatum ratione rela-
tionis geniti, illud vero est ex se nomen proprium ex se, quia eius significatum
formale est relatio. Quare illud significat Deitatem in recto, et formam appro-
priam in obliquo, Verbum contra relationem, quod est forma appropriata
dicit in recto, et Deitatem, quod est forma appropriata in obliquo.

Sed inquiri, an ratio formalis Verbi, et filii dyting. per se implici-
tum, et explicitum. *Resp. affirmative.* Nam ratio Verbi diversimode expli-
cat perfectionem Dnam ac ratio filii: ergo dyting. per se implicitum, et explicitum.
long. inferitur, an. et D. Th. in hoc art. ubi ait loquendo de filio: Nam et ostenda-
tur connaturali Patri dicitur filius: ut ostendatur coeternus, dicitur Splendor:
ut ostendatur omnino similis, dicitur imago: ut ostendatur immaterialiter geni-
tus, dicitur Verbum. Non autem potuit unum nomen inveniri, per quod omnia
ista designarentur.

Confir. Verbum, et filius connotant naturam Dnam sub diversa ex-
pressioni: ergo dyting. per se implicitum, et explicitum. *Prob. an.* Verbum con-
notat naturam, ut est representativa filii illam sub conceptu naturae, ut ait
D. Th. q. 9. de Verit. art. 4. ad 6. sed expressio representationis n. est expressio
naturae sub conceptu naturae, cum hoc sit expressio lineae naturalis, illa inten-
tionalis: ergo.

Sed dicitur: Ratio Verbi est explicita ratio filii: ergo n. dyting. per se
implicitum, et explicitum. *Prob. an.* Quod est explicitum genitum, est explicitum
filius: sed Verbum est explicitum genitum, cum explicet per terminum gene-
rationis: ergo. — *Resp. neg. an. man. q. prob. dyting.* Quod est explicitum genitum:
Naturaliter, concedo: intentionaliter, nego. Verbum Dnum licet sit genitum
naturaliter, n. explicatur hoc ex vi nominis Verbum, sed ex vi nominis filius:
quoniam cum hoc nomine sint disjuncta ex creatura, et filius in creatura dicitur
terminum generationis naturalis, et Verbum intentionalis, translata ad Deum
in quo generatio est formaliter eminenter naturalis, et intentionalis, expli-
cant nomen Verbum terminum illius, et est intentionalis, et filius, ut est natura
ly. Ideo. Verbum n. est explicitum filium quatenus sit explicitum genitum intentio-
naliter, cum nomen filius explicet genitum naturaliter.

Parag. 2. Sententia contraria.

Extra. 4. cont. gent. cap. 13. 2. dub. 2. Vasarij 1. p. 9. 3. q. art. et alii sen-
tunt rationem formalem Verbi n. et rationem formalem filii.

Arg. 1.º. Verbum iuxta D. Th. in 1. dyt. 2. art. 2. n. significat relatio-
nem, sicut nomen filius, sed rem aliquam absolutam simul cum respectu:
et res absoluta cum respectu dyting. virtualiter a relatione: ergo.

Confir. eadem est ratio formalis Verbi, ac specie improprie, cum sola

dyting. in modo yuendi: sed speciei impressio dicit in recto absolute: ergo Verbum

Prep. cum latano D. Th. retractasse sententiam in hoc art. quam tradiderat locy citaty. Vel dic eum N. Cornexo D. Th. loqui de Verbo creato, quod significat aliquid absolute cum respectu transcendentali ad dicentem. Nec obstat agere in art. adducty de Verbo Dno. quia potest componi tractare in illo de eo, et loqui de Verbo creato, ut explicet inter utrumq. diversitatem, sicut facit affirmando Verbum Dnum proprie sumptum dici personaliter.

Ad confir. dyting. mar: eadem est ratio Verbi, ac speciei impressae: Verbi et hoc nomine exprimitur, nego. ut nomine obiecti intrinsece manifestat, concedo. Verbum Dnum potest significari nomine Verbi, vel nomine obiecti intrinsece intellecto. Hoc modo dicit in recto naturam representantem, sicut speciei impressae. Ille vero modo importat in recto relationem, et in obliquo naturam, sicut

6 filius. Sed dicit: Verbum Dnum dicit infinite, quod creatum finite: sed hoc dicit in recto absolute cum respectu transcendentali finito: ergo Verbum cum transcendentali infinito: — Prep. dyting. mar: dicit infinite. In linea respectu predicamentali, concedo: transcendentali, nego. Sicut Verbum creatum dicit in recto respectum ad dicentem, ita Verbum Dnum, sed respectus Verbi Dni, cum sit infinitus, n. potest esse transcendentali, quia hic arguit dependentiam effectus a causa, sicut accidit in Verbo creato.

Arg. 2o De Verbo Dno. affirmatur, quod neg. de filio: ergo n. sunt formaliter idem. Patet conseq. quia affirmatio et negatio nequeunt verificari de eodem formaliter. Prob. ant. De Verbo dicitur respicere totam Trinitatem, et creaturas iuxta D. Th. q. 7. de Verit. art. 5. ad 4. sed filius solum est respectu Patris: ergo. — Tum: quia Verbum dicit representare omnia: sed filius hoc n. dicit: ergo. — Tum: Quod supponit omnes personas Trinitatis cum illo n. supponente: sed Verbum illo supponit, n. autem filius: ergo. Mar. quoad 1. prob. quia quoad 1. constat. Verbum intentione supponit existentem et intuitum cum n. possit intueri, quod n. est existent: sed Verbum Dnum est intuitivum, cum dixerit cognitionem intuitive: ergo. — Tum: Verbum secundum suam ultimam rationem est simile Patri, cum illum representet: sed filius, ut filius illi opponitur: ergo.

Prep. conseq. ant. nego conseq. cuius prob. dyting. De eodem formaliter: secundam eandem expressionem concedo: secundum diversam, nego. Verbum exprimit constare naturam, et representativam, et filius illam sub conceptu naturae. Cumq. natura sub illo conceptu et n. sub isto representet Trinitatem, et creaturas, dicitur de Verbo, et n. de filio eo respicere. Quamvis ex parte rei conceptus verificetur de filio, quod affirmatur de Verbo. Et ideo sunt idem formaliter cum sola diversitate ex modo concipiendi. Per quod patet ad 2. — Ad 2. dic, quod ad obiectum intuitionis n. requiritur presupponi existentem ad Verbum, in quo intuetur, sufficit enim, quod in eodem signo in quo sit existent, n. vero in signo agas, vel in se ipso, ut sunt personae in Trinitate, ut sunt creature.

Ad 3. dñg. mar: Verbum et simile Patri: secundum rectum, nego: secundum obliquum, concedo: Verbum affert naturam in obliquo, et relationem in recto, ideoq. secundum obliquum et simile Patri, sicut et filius, et n. secundum rectum.

Sed dicij: Verbum importat in recto naturam: ergo n. tenet solutio.

Probat. anj. Quodlibet affert de principali: et in recto suam essentiam sed essentia Verbi et natura Dna: ergo. — Resp. neg. anj. marg. prob. dñg.

Quodlibet: significatum nomine nature, concedo: nomine persone, nego. Nomen Dei geniti et nomen nature, nomen Verbi et nomen persone. Unde secunda persona hoc nomine significata dicit in recto relationem, et illo exprimo naturam.

Sed intabij: Quod et formaliter genitum dicit in recto terminum formalem quo generationis: sed Verbum, ut late et formaliter genitum, et natura, et terminus formalis quo: ergo. — Resp. formaliter genitum: significatum nomine denotante terminum formalem, concedo: n. denotante, nego. Nomen Verbum n. et nomen denotans terminum formalem generationis, sicut et nomen Dei geniti, sed manifestans rationem personae, seu terminum gen. Ob quam rationem n. dicit Verbum, ut hoc nomine exprimum in recto rationem formalem terminandi, et illam importat sub nomine Dei geniti.

Arg. 3. Verbum Dnum n. concurrebat eodem modo ac filius ad spm. s. processionem: ergo n. sunt formaliter idem. Probat. anj. Concurrebat ut forma intelligibilis, n. et idem, ac ut principium productivum: sed Verbum concurrebat ut forma intelligibilis filius, ut productivus per voluntatem: ergo.

Confir. Verbum Dnum et Patri ratio intelligendi: sed n. et filius: ergo n. sunt idem. Probat. mar: id, per quod fit res actu intellecto et Verbum proprie ratio intelligendi: sed hoc et Verbum: ergo.

Resp. neg. anj. marg. prob. dñg. Non et idem: in processionem limitata, concedo: infinita, nego. Ad processionem amoris req. forma apprehensa et principium spirationis, quae in Deo sunt formaliter idem, quamvis in creatis ob limitationem dñg. et in Deo solum per se implicitum, et explicitum.

Ad confir. neg. mar: marg. prob. intelligitur de Verbo creato, n. vero Dno, quia de nullius obiecti essentia in creatis et esse essentia liter intellectus et vero proprium essentiae Dnae esse intelligere, et actualiter res intellecto. ideoq. obiectum creatum indiget Verbo, ut reddatur actualiter intellectum, n. vero essentia Dna. quin potius hoc tribuit Verbo, quod sit suum esse intellectum.

Arg. 4. forma Baptismi n. variatur variatis nominibus habentibus idem significatum formale: sed variaretur tradita in nomine Patri,

Verbi, et Spūs. s. ergo Verbum, et filius n. sunt idem formaliter. — Resp.?
maiorum q. veram in nominibz, quę sunt communiora, et vagatiora in sig-
nificando, quā subgtz forme sacramentorum fuerunt a Chrysto Domino
institutz. Et cum nomina vagatiora, quibz idem persone Dne. significari
sint: Pater, filius, et Spūs. s. sub illz solum tenet forma Baptizms. — Et
dic. cum caritatis esse sufficientem formam Baptizmi traditam in nomi-
ne Patris, Verbi, et Spūs. s.

Disp. 3. de processione Spūs. s. et in ea

Quest. 1. Utr. in Deo detur processio per voluntatem?

Nomen Spūs. s. potest sumi in v. duarum dictionum seu complexu, vel in vi
uniuz nominis, et incomplexu. Subgtz ratione et proprium tertie persone, sub illa
vero et commune toti Trinitati. Ratio vero applicandi nomen Spūs. tertie
personę et iuxta D. Th. 4. contr. gent. cap. 23. quia nomen spiritus significat
impulsu, et motum, quod convenit persone procedenti per modum
amoris, quia amor virtutem quandam motivam insinuat.

Parag. 1. N. catholica sententia.

Dicendum est dari in Deo processionem per voluntatem. Ita fide catho-
lica Ioan. 3. Spiritum veritatis quia a Patre procedit.

Prob. 9. ratione: Quę sunt in Deo, debent intelligi ad instar eorū,
quę inveniuntur in creaturę perfectioribz: sed in gtz datur processio
per voluntatem: ergo in Deo. Prob. 2. mir. Ideo datur in illz processio
per intellectum, quia obiectum gtz debet esse in intelligente: sed obiectum
voluntati debet esse in amante: ergo datur processio per voluntatem.
Prob. 3. mir. Deus est in amante ipsum iuxta Ioan. 4. Qui manet in Cha-
ritate, in Deo manet, et Deus in eo: sed Deus est obiectum Charitatis:
ergo obiectum voluntati et in amante.

Confir. Actio immanens perfecta, ut est volitio debet habere
ad intra obiectum n. solum in ratione motivi, sed etiam terminativu
per hoc disting. ab immanenti imperfecta, ut est visio corporalis, quę
illud habet tantum in ratione motivi per speciem impressam: sed n. ha-
beret in ratione terminativu, nisi daretur ad intra terminus productivi: ergo.
Prob. 4. mir. Ideo intellectio habet illud ad intra, quia producit verbum:
ergo si volitio n. producat terminum, seu impulsu, n. haberet ad intra.

Nec obyt, si dicat visionem beatificam esse actionem perfecte im-
manentem, quin producat terminum ad intra. Non obyt, quia nostra

ratio procedit de obiecto, de cuius essentia n. et terminare, sicut omnia obiecta creata.

Prob. 2°. Sicut n. et de essentia obiecti creati actualiter terminare intellectum, ita n. et de essentia voluntatis creatae esse actualiter inclinatum in suum obiectum: sed quia de essentia illius n. et actualiter terminare, producitur Verbum, ut terminet actualiter: ergo similiter producitur in voluntate impulsus, ut actualiter inclinetur.

Confir. et explicatur: sicut obiectum trahitur ad intellectum, ita voluntas inclinatur ad amatum: sed quia de essentia illius n. et actualiter trahi, producitur Verbum, ut actualiter trahatur: ergo si n. et de essentia voluntatis creatae esse actualiter inclinatum, debet produci in impulsu, ut actualiter inclinetur.

Nec refert, si obiectum dari in voluntate, quin producat impulsus aliquid, per quod actualiter inclinetur, nempe ipsam volitionem. Non refert, quia voluntas debet esse actualiter inclinata in suum obiectum n. et solum in fieri, et inchoative, sed complete, et in facto esse: sed media volitione et tantum in fieri, et inchoative inclinata: ergo datur aliud, nempe impulsus, ut sit inclinata complete, et in facto esse. Prob. 3°. Ita se habet intellectus ad trahendum obiectum, sicut volitio ad inclinandum ad illud: sed intellectus solum trahit in fieri, et inchoative, cum per Verbum trahatur complete: ergo volitio solum inclinat inchoative, et in fieri ad obiectum.

Sed dicitur: Voluntas in actu primo habet quod volitio in actu secundo: sed voluntas habet in actu primo inclinationem completam: ergo volitio in actu secundo — Resp. 1^a disting. 1^a mod. Inclinationem completam: Voluntas nude sumpta, nego 1° mod. ut determinata obiective a bono, concedo. Voluntas nude sumpta n. et complete inclinata, quia ad completam inclinationem in actu primo req^r. ut sit determinata obiective a bono proposito. Unde sicut completam inclinationem in actu primo bonum apprehendit, ita inclinationem in actu secundo bonum desiderat, impulsum causatum.

Sed instabit: Seq^r. ex hoc, quod inclinatio in fieri volitionis compleatur per aliquid extrinsecum: ergo n. producitur impulsus. Prob. 2^a sequela: Inclinatio in fieri, et incompleta in actu secundo importat actualiter, quod incompleta in actu primo: sed hoc completatur per bonum apprehensum, quod est extrinsecum voluntati: ergo illa per aliquid extrinsecum. — Resp. 2^a disting. 2° mod. Importat actualiter: In ratione operative, concedo: in ratione inclinative, nego. Sicut voluntas et complete intrinsece operativa, ita volitio et complete intrinsece operatio, n. vero sicut voluntas completatur in actu primo per bonum extrinsecum, ita volitio, quia quia et inclinatio in fieri per modum actionis perfecte inmanens, de cuius ratione et productione

terminum ad intra, illa vero ut operativa in actu primo. Unde ut sit in
si acta completa eius operatio inclinatio, sufficit bonum ab intellectu propro-
situm.

Sed urgebunt: Si intellectus, qui trahit in actu primo obiectum,
non completur intrinsece per speciem impressam, non possit intellectio, qui
trahit in fieri, producere Verbum, qui trahit in facto esse; ergo si incli-
natio voluntatis completur per bonum extrinsecum, non poterit voluntas, qui
ut inclinatio in fieri, producere impulsum, qui ut inclinatio in facto esse.

Respondeo: conueniens autem nego consequens. Si disparitas est. Nam Verbum et
similitudo actualis obiecti intellecti, et impulsus non est similitudo obiecti a-
tualis. Cumque ad similitudinem actualem producendam requiratur similitu-
do habitualis, non vero ad dynamice, datur in intellectu speciem impressam, qui
ut similitudo habitualis, et in voluntate non datur intrinsece ad producen-
dum impulsum, quia ex se habet adequatam intrinsecam virtutem productivam
illius.

Sed si vultis facilius respondere primae obiectioni, dicite, quod licet voluntas
habeat in actu secundo aliquid, quod voluntas in actu primo, non vero omne,
quia causa continet non solum operationem, sed etiam effectum absque distinctione
ne, qui in se realiter distinctus. Unde potest esse in voluntate inclinatio ad ob-
iectum in actu primo absque realitate superaddita completa, non vero in operatio-
ne absque impulsu realiter distincto.

Parag. 2. Sententia contraria.

Primumquam arguamus pro hereticis oppositum sententibus, aliquam obiectionem
contra nostram rationem proponemus.

Arg. 1°. Si voluntas producat terminum, progeretur
ab ea aliquid, et non per modum operationis: sed non habet aliquid verba-
lunt D. Th. q. 4. de Verit. art. 2. ad 7. quod in ea sit, nisi per modum opera-
tionis: ergo non producat terminum.

Respondeo: explicando modum: non per modum operationis: ex parte
modi se habendi, conueniens: ex parte rei habitus, nego. Licet impulsus producat
a voluntate non sit operatio, sed terminus operationis, non habet tamen mo-
dum termini, et optime dicitur secundum, quoniam significatur, ut in aliud
tendens, quod est proprium operationis. Ideoque non dixit D. Th. quod non est
aliud, nisi operatio, sed non per modum operationis.

Sed dicitur: D. Th. hic negat voluntati, quod conuenit intellectui:
sed intellectui conuenit operationem, et rem operatam: ergo negat volun-
tati rem operatam. — Respondeo: distinguendo modum: Negat: in modo se habendi,
conueniens in re habitus, nego. In voluntate, et intellectu datur rem operatam sed
in intellectu significatur per modum rei operatae, ut hic dicit D. Th. quo

modo n. significatur in voluntate, quia impellit se habet, ut trahens voluntatem
ad extra, Verbum autem n. ponitur, ut intellectum inclinet ad extra, sed
ut intra se ipsum contempletur obiectum. Unde significatur per modum ope-
ratz, quia dicto modo n. significatur ut motus in alium, quod est rei ope-
ratz proprium.

Sed instat: Ex dictis Verbis intulit D. Th. Verbum dici personali-
ter; n. vero amorem: sed si voluntas haberet terminum, quamvis n. ex prime-
retur ad modum termini, posset dici amor, qui est terminus secundum procreatio-
nem, notionaliter: ergo. — Resp. dytng. m. Posset dici amor notionaliter:
secundum primam significationem, nego. secundum illius extensionem,
concedo. Amor per se primo significat actum amoris, et secundario exten-
ditur propter penuriam nominum ad significandum terminum illius.
Verbum autem est per se primo impositum ad exprimendum terminum.
Unde est absolute dictum personaliter, n. vero amor, nisi sumptus, ut
terminus amoris. Solutio est doctrina D. Th. loco citato.

Arg. 2. Ideo Intellectus producit terminum, quia trahit ad se
re: sed voluntas n. trahit, sed fertur ad illas: ergo n. producit termi-
num. — Confr. Vg. n. producat terminum ad intra, quia fertur ad
re: ergo si voluntas fertur, n. producit. — Tum si voluntas producat
terminum, haberet rationem obiecti dilecti, sicut Verbum importat ratio-
nem obiecti intellecti: sed nil est in voluntate habens rationem obiecti dilec-
ti: ergo.

Resp. dytng. m. Ideo producit terminum: ut est similitudo
actualis obiecti, concedo: terminum procreare, nego. Ratio producendi terminum
ad intra est operari per actionem perfecte immanentem, n. vero, ut n. si
mily obiecto, quia ratio huius est trahere re ad se. Et cum voluntas n. tra-
hat, n. producit terminum similem obiecto.

Sed dicitur: Terminus producit a voluntate, ut obiectum sit ad
intra in ratione terminativi: sed per aliquid dytng. n. potest esse in alio,
ergo. — Resp. dytng. m. Non potest esse in alio: tamquam in imagi-
ne, concedo: ut in inclinatione, nego. In libet re dici esse in alio dupli-
citer, vel in sua imagine, vel in inclinatione ad ipsam; ad primum req.
similitudo, quam Verbum importat respectu rei intellecte, n. vero ad secun-
dum, quia ad sufficit ratio actualiter impellens amantem in obiectum ama-
tum. Ideo amatum n. est in amante, ut tractum, sicut est obiectum in intelli-
tu, sed ut trahens amantem ad seipsum.

Sed instat: Terminus ad intra importat rationem formalem termi-
nandi, alio superfluum: sed in voluntate n. datur aliqua ratio forma-
ly terminandi. Solutio: alio dicit eandem rationem cum obiecto ad ex-
tra: ergo. — Resp. dytng. m. Terminus ad intra: si sit ratio forma-

ly sub qua obiecti ad extra concedo. si n. n. nego. Inter Verbum, quod est ter-
minus intrinsecus intellectus, et inter impulsus, qui est voluntas, hoc est dy-
crimen, nam illud se habet ad modum rationis sub qua respectu obiecti
cum ratione Verbi reddatur actualiter cognitum, impulsus vero n. est
ratio formalis obiecti, cum huius sit bonitas illius, sed se habet ut medium incli-
nans actualiter voluntatem ut feratur ad bonitatem, prout in ob-
iecto ad extra, quia illa, prout ad extra est ratio formalis terminandi
volitionem, sicut et contraria veritas prout ad intra est ratio formalis
terminandi intellectum. Et ideo, quamvis impulsus sit terminus ad
intra n. est ratio formalis terminandi, sicut est Verbum.

Ad confir. r. 1. dyting. man. Quia fertur ad res, prout nego.
modo imperfecto, concedo. Vnde fertur ad res actione immanenti imper-
fecta, voluntas vero perfecta, et de ratione istius est habere ad intra obiec-
tum in ratione termini, n. de vero de ratione illius. — Ad 2. neg. man.
quia licet terminus voluntatis habeat rationem obiecti dilecti n. impor-
tat illam, sicut Verbum rationem intellecti, nam hoc habet rationem ob-
iecti formalis in intellectu, cum terminet ratione veritatis, prout est
in intellectu, ille vero n. importat hanc rationem, sed est terminus in-
terminatus n. terminatus, n. ratione bonitatis, quod est in obiecto ad extra,
quia cum voluntas feratur ad res ad extra, ratio formalis sub qua
terminationis n. est in impulsu, sed in obiecto ad extra.

Arg. 3. De ratione amoris n. est quod est in amato: ergo male pro-
bavimus. Prob. arg. Amari est in amato iuxta illud Mathei 6: ubi est
thesaurus tuus, ibi est cor tuum: ergo. — Tum: Amatus autem utrumque potest
habere quam naturam duplici modo, naturalem, et intentionalem, sed nulla
ex istis est in amante, ut ex se constat: ergo.

Resp. neg. arg. an. q. prob. conueniens, neg. conueniens: quia bene com-
ponitur, quod amari sit in amato, et amatum sit in amante, quia hic
est in amato, quia trahit amatum ratione uel bonitatis amantis, ille
vero est in amante, quia in hoc invenitur inclinatio ad illam, et qui-
libet dicitur esse in sua inclinatione. Et sicut illud exprimitur in scrip-
tura iuxta textum Mathei, ita hoc iuxta textum Pauli ad Philipp.
1. 6, quod habeam vos in corde. — Ad 2. resp. maiorem intelligi de
natura habita formaliter, n. vero in sua inclinatione, sicut habetur
in voluntate natura amari. Sicut in igne, ait D. Th. 4. contra gent.
quodammodo est locus sursum ratione levitatis, secundum quam
habet convenientiam ad talem locum.

Arg. 4. Ex productione termini a voluntate creata n. bene in-
fertur procreatio spiritus s. ergo. Prob. arg. Spiritus s. producit, ut amor iuxta
D. Th. sed dictus terminus n. est amor iuxta dictum: ergo n. bene inferitur.

98
Resp. neg. arg. mar. q. prob. dyting. I. pr. procedit, ut amor: ut signi-
ficativus termini amoris, concedo: ipsius actus amoris, nego. Sub illa ratione et
nomen personale, et ait D. Th. infr. q. 37. art. 4. quia extenditur propter
nominum penuriam ad significandum terminum ipsius actus amoris, ut
diximus iam num. 37.

Propositio iam obiectioibus in rationem D. Th. procedimus ad arg.
hereticorum Arg. q. 1. Processio n. communicativa alicuius perfectionis
n. datur in Deo: sed talis est processio per voluntatem: ergo n. datur.
Prob. Quod supponit omnem excogitabilem perfectionem communicata,
nullam potest communicare: sed supponit processio per voluntatem, cum
omni sit per intellectum communicata: ergo. — Tum uni naturae tantum
correspondet unus modus communicationis, cum natura sit terminus for-
malis communicationis: sed voluntas supponit naturam iam per intellectum
communicatam: ergo.

Resp. neg. min. mar. q. prob. dyting. Quod supponit omnem perfec-
tionem communicatam: et omni modo, concedo: aliqua modo, nego. Processio
per voluntatem supponit omnem perfectionem communicatam, si alio modo
tantum modo, nempe intellectuali. Unde remanet locus, ut alio modo com-
municetur, scilicet per voluntatem. — Ad 2. dyting. mar. Uni naturae.
sub conceptu formalis naturae concedo: sub alio conceptu, nego. Natura una
sub conceptu formali naturae communicatur tantum uno modo, nempe
per generationem, sed potest communicari alio, ut est amor, per volunta-
tem, quamvis tunc n. sit ipsa terminus formaliter communicatus, sed sit
amor cum ipsa identificatus.

Sed dic. Processio infinita communicat naturam omni modo: sed pro-
cessio per intellectum est infinita: ergo. Prob. mar. Quia Misericordia Dei est
infinita subleuat mercedem omni modo sublevabilem: ergo processio infinita, om-
ni modo communicat naturam. — Resp. neg. arg. cuius prob. dyting.
Quia Misericordia est infinita: infinitudine ambiente totam perfectionem talis
lineae, concedo: quia infinita processio, nego. Linea Misericordiae est linea atomica
linea processionis et subalterna, quia sub se continet processionem quasi specificam
distinctam. Unde quilibet processio particularis n. ambit totam perfectionem
lineae processionis, sed tantum perfectionem specialem suam specialiter lineae, sicut
Misericordia n. dicit formaliter omnem perfectionem attributam, sed tantum
propriam suae lineae. Et ideo sicut Misericordia subleuat mercedem omni mo-
do sublevabilem, quia hoc est proprium suae lineae, sic processio per intellectum
communicat naturam omni modo intellectuali, n. vero omni modo abso-
lute.

Sed instab. Quod est infinitum in linea processionis ut sic, ambit totam
perfectionem lineae processionis: sed processio intellectualis est infinita in linea pro-

cyonem ut sic, cum n. sit finitum in hoc conceptu: ergo. — Resp. maiorem esse
veram de infinito positive, n. vero negative et lyto modo et processio intel-
lectualis infinita in linea processionis, ut sic, quia ad infinitudinem posi-
vam req. quod dicat positive perfectionem suam lineam, et lineam effectivam
quam n. importat ex se processio per intellectum.

Sed arguitur: Inter finitum, et infinitum positive n. datur medium sed
processio intellectualis n. et positive finitum in linea processionis, ut sic: ergo
et positive infinita. — Resp. dyng. nam non datur medium in re con-
creta: sub aliqua reduplicatione, ergo. Sed duplicando aliquem conceptum con-
mune potest dari medium inter finitum, et infinitum positive nempe infi-
nitum negative. Nam particularis perfectio Dna n. potest dici positive in conceptu
communi, quod et de conceptu alterius perfectionis particularis.
sicut et infinitudo lineam effectivam. Et hanc diceret, n. et infinitum in linea processionis
ut sic.

Arg. 2. Quia relatio habet rationem terminum naturam, et Verbum
intellectionis, potest Deus uniri in ratione terminum, et Verbi cum natura crea-
ta: sed n. potest uniri in ratione terminum inclinatum voluntatem: ergo. — Resp.
neg. min. Nam sicut essentia Dna unitur cum intellectu per modum Verbi,
quia est actus purus et essentialiter intellectus ita Dna. bonitas cum voluntate
te, quia est actus purus, et essentialiter electa. — Vel dic essentiam Dna.
potest uniri per modum terminum cum creatura, quando terminum n. et ab in-
trinseco ipsius, et illi voluntariis, sicut et relatio, vel essentia Dna per modum
Verbi. Cumq. terminum voluntatis potest esse ab intrinseco, et voluntarium, quia
est voluntaria inclinatio voluntatis, n. potest essentia Dna ipsi uniri per
modum terminum, cum n. possit esse ab intrinseco voluntatis creatur.

Arg. ultimo: Processio Spiritus S. et processio creaturæ: ergo n. datur
in Deo. Prob. 1. Plura attribuantur in scriptura Spiritui S. quæ sunt
propria creaturæ, ut contritio q. ad Ephes. afflictio 1. cor. 6. postulatio
Roman. 8. ergo. — Resp. cum D. Th. q. contr. gent. cap. 23. Non posse
ostendi Spiritum S. esse creaturam per hoc, quod de ipso in scriptura sacra
aliqua ad motum pertinentia dicta inveniantur. Sunt enim accipienda
metaphorice. Ideoq. Spiritus S. contritari dicitur per similitudinem effectus,
dixerit enim peccatorum, sicut contritio dixerunt contritantes. Et illi attri-
buitur postulatio, quia illam in nobis causat, cum faciat postulare, quia in
nobis ponit amorem, cuius flamma accendit postulationem.

Quest. 2. Utr. processio Spiritus S. sit generatio?

Supposito iam Spiritum S. procedere per voluntatem, restat explicare quali-
tem huius processionis, quia aliquibus subiicit difficultatibus.

Parag. 1. Catholica sententia.

Dicendum est processionem Spiritus S. n. esse generationem. Ita est definitum
in symbolo Athanasii: Nec genitus, sed procedens.

Prob. 1. ratione: Quod supponit generationem infinitam, non potest

esse generatio: sed processio spū. s. supponit generationem infinitam, nempe genera-
tionem Verbi Dni: ergo. Prob. mai. Quod supponit totam rationem generationis,
n. potest esse generatio: sed generatio infinita dicit totam rationem generationis, cum
infinitum in aliqua linea claudat omnia talia linea: ergo tenet mai.

Confir. Ideo n. datur in Deo, n. una voluntas, quia hoc est infinitum
in linea voluntatis: sed generatio Dni. est infinita in linea generationis: ergo
illa supposita n. datur alia generatio.

Sed dicet: Processio spū. s. supponit processionem infinitam, nempe pri-
mam: et tamen est processio: ergo quamvis supponat generationem infinitam, po-
terit esse generatio. — Resp. disting. mai. Supponit processionem infinitam:
diversa ratione, concedo: eundem, nego. Quia processio spū. s. supponit processio-
nem infinitam diversae rationis, n. est processio istius rationis, sed alterius.

Sed instabit: Quia generatio Verbi Dni. est positive infinita in esse talis,
n. potest dari alia generatio: sed est positive infinita in ratione processionis, et da-
tur alia processio: ergo similiter in generatione. Prob. mai. Ratio communis
duplici infinitudini positivae est positive infinita: sed conceptus processionis ut sic
inventus in generatione est communis duplici infinitudini positivae, nempe illi
et secundae processionis: ergo.

Resp. neg. mai. marg. prob. disting. Ratio communis est positive in-
finita transcendentaliter, concedo: specialiter, nego. Processio, ut sic exprimit
infinitudinem positivam transcendentalem, et similibus specialibus, cum sit concep-
tus analogus respectu generationis. Ideo generatio Dni. secunde admittit aliam pro-
cessionem particularem infinitam, quia tantum dicit infinitudinem positivam
transcendentalem processionis, ut sic secunde explicitum illius, et n. secunde
omne implicitum, cum n. dicat infinitudinem specialem secunde processionis,
quae est quoddam implicitum processionis Dni. ut sic.

Nec obstat, si dicat hanc solutionem contrariari tradite n. q. q. he-
ius disp. cum ibi dixerimus generationem Dni. n. esse positive infinitam in
ratione processionis, ut sic. Non obstat, quia ibi loquebamur de processione ut sic
secunde omne tam explicitum, quam implicitum illius, respectu cuius
potest dici generatio, ut processio negative infinita, quia n. dicit aliquod im-
plicitum infinitum, nempe processionem spū. sancti: hic vero de illa tan-
tum quoad explicitum.

Prob. 2. De ratione generationis ut terminari formaliter
ad naturam: sed processio spū. s. n. terminatur formaliter ad eam: ergo
n. est generatio. Prob. Velle Dnum. n. est formaliter natura, cum sit inclina-
tio ipsius naturae: sed processio spū. s. terminatur formaliter ad velle
Dnum: cum procedat formaliter, ut amor iuxta D. Th. infra q. 36. art. 1.

Confir. Processio spū. s. est perfecte univoca, cum univocatio pro-
cessionis sit perfectior modus procedendi: ergo eius terminus formalis est

velle Dnum. Prob^r. conseq^r. De ratione processionis perfecte univocis, quod terminus formalis, et principium proximum sint formaliter idem: sed voluntas, quae est principium proximum dictae processionis, est idem formaliter cum velle, n. vero cum natura Dni, cum habeat alterius lineae: ergo.

Confir. 2°. Processio Spiritus n. potest habere eundem terminum formalem, ac processio Verbi: sed tunc habet pro terminum formalem naturam: ergo n. illa. Prob^r. mai^r. Processiones virtualiter distinctae n. habent eundem terminum formalem: sed processionis dictae sunt virtualiter diversae, cum alia sit actus intellectus, et alia voluntas: ergo.

Parag. 2. Sententia hereticalis.

Arg^r. 1°. Processio, quae terminatur ad simile in natura, est generatio: sed Spiritus est similis in natura Patri, et filio: ergo processio eius est generatio. — Resp^r. disting^r. mai^r. Iuxta terminatur ad simile formaliter, concedo: identice nego. Ratio formalis terminandi processionem spirativam n. est similitudo in natura, quae est in Spiritu 1°: sed amor Dni ex vi illius formaliter communicatur.

Sed dic^r. Quod habetur per processionem, est terminus formalis illius: sed natura habetur a Spiritu 1° per processionem: ergo. — Resp^r. natura n. habetur formaliter ex vi processionis, quia licet habeatur per processionem, n. est ratio sui formaliter, sed ratio amoris, cum quo est identificata.

Sed instab^r. Ratio sui habetur: ergo est terminus formalis. Prob^r. arg^r. Quod primo invenitur in Spiritu 1° habetur ratione sui: sed natura primo invenitur in Spiritu 1° n. vero amor, cum attributum rebusq^r ad naturam: ergo. — Tum Divinitas n. potest demonstrari in Spiritu 1° per amorem, cum hic n. sit ratio a priori illius: sed demonstraretur, si ratione amoris illi communicaretur natura, ut ex se patet: ergo. — Tum Intellectus praecedit amorem: sed Spiritus 1° communicatur amor: ergo prius intellectus, quae est natura Dni.

Resp^r. neg^r. arg^r. mai^r. q. prob^r. disting^r. Quod primo invenitur in intentione, concedo: in executione, nego. Non est terminus formalis, quod primo invenitur in executione, sed quod in intentione. Hoc modo se habet amor respectu processionis, et illa natura, quia amor intenditur per se primo a processione affectiva. — Ad 2. resp^r. naturam n. posse demonstrari absolute de amore, quamvis n. possit in ipso terminum processionis ex amore inferri Spiritui 1° naturam communicari. — Ad 3. disting^r. conseq^r: ergo prius intellectus: in executione, concedo, in intentione, nego.

Sed urgeb^r. Quando natura, et proprietates eadem ponuntur actione, n. solum in executione, sed etiam in intentione est prior natura: sed natura Dni, et amor ponuntur in Spiritu 1° per eandem actionem: ergo. — Tum: Agens intendit assimilare productum po-

termine principio radicali: sed ratio formalis terminandi est et igitur assimilatio: ergo natura.

Resp. maiorem esse veram, quando natura n. supponitur ad equitate in esse termini formalis communicata, n. vero, si supponitur, ut accidit hic, cum processio spiritus supponat generationem infinitam, quae n. potest adequari, nisi per naturam adequate in esse termini communicationem. — Ad 2. disting. mai. Principio radicali: operante potentia proxima destinata ad sui communicationem, concedo: n. destinata, nego. Voluntas n. est ad hoc destinata, sed ad impulsum, ideo agens n. ubi, sed voluntas assimilatur terminum productum.

Arg. 2. Ita est Deus formaliter spiritus s. sicut Verbum: sed quia Verbum est formaliter Deus, processio ipsius est generatio: ergo processio spiritus s. — Resp. disting. min. Iuxta Verbum est formaliter Deus: absolute, nego. in esse termini, concedo. Ratio terminandi in Verbo est Deitas, et n. in spiritu s. ideoque illius processio, et igitur est generatio, quamvis absolute sint formaliter Deus, nam denominatio actus n. sumitur a ratione se tenente absolute ex parte termini, sed a se tenente formaliter.

Sed dicitur: spiritus s. in esse termini est Deus spiritalis: ergo formaliter Deus. Prob. conseq. Deus spiritalis est formaliter Deus, cum spiritalis n. diminuat rationem Deitatis: ergo si in esse termini est Deus spiritalis, est formaliter Deus. — Resp. conyio art. neg. conseq. ant. q. prob. disting. Est formaliter Deus: absolute, concedo: ut spiritalis reduplicative, nego. Ut reduplicative spiritalis dicit de formali rationem in se, et de materiali Deitatem. Et cum sit terminus sub hac reduplicacione, n. est in esse termini formaliter Deus, sed impulsus.

Sed instatur: Magis perfecte est Deus, qui est talis absolute, et simul in esse termini, quam qui est tantum Deus absolute: sed spiritus s. n. est minus perfecte Deus, quam Verbum: ergo n. solus absolute, sed in esse termini, sicut Verbum, est Deus. — Resp. mand. verificari de maiori perfectione in ratione terminandi, n. vero in ratione essendi. Et in illa ratione n. explicat tantam perfectionem Verbum, sicut spiritus s. sed maiorem, quia hic terminat per attributum, illud vero per naturam.

Arg. 3. spiritus s. procedit, ut persona divina: ergo ut similis in natura, et consequenter per generationem. Prob. arg. Quod procedit ut subsistentia in natura divina, procedit, ut persona divina: sed ita procedit spiritus s. cum n. procedat, ut subsistentia in natura creata: ergo.

univocis debent esse formaliter idem: sed principium processionis spiritus sancti
que ut perfecte univoca, ut natura divina: ergo terminus. — *Resp.* maior
rem dyling. Principium: proximum, vel radicale, concedo: radicale pro-
prie nego. Sufficit convenientia termini cum principio proximo, ut pro-
cessus evadat perfecte univocus, ut accidit in processionem spiritus sancti.

Sed dicitur: Quia processio Verbi, ut perfecte univoca principium
proximum, et radicale, ut idem formaliter cum termino formali.
sed non minus perfecta, ut processio spiritus sancti: ergo. — *Resp.* neg. maior
quia id non probatur, quia perfecte univoca, sed quia talis, ut nempe, quia ut
linea intellectus, in qua intellectus, qui ut principium proximum, et
natura, que ut radicale, sunt, ut forte eiusdem lineae, formaliter idem
Quod non accidit in voluntate, et natura, que ut radicaliter voluntaria.

Arg. 7. Processio Verbi non est generatio, quia intellectus, sed quia
divina: sed processio spiritus sancti ut divina: ergo generatio. — *Resp.* dyling.
maior: quia divina: Divinitate primordialiter, concedo: secundaria, nego.
et hoc modo ut processio spiritus sancti: et ideo non est generatio. — Vel dicitur, quod
intellectus ut ex suo conceptu formali generatio, perfectissima, si ut divina
imperfecta, si ut creata.

Arg. ultimus ab inconvenienti nostre doctrine: si processio spiritus
sancti communicaret identitiam naturam, ut identitiam generationis: hoc non debet ad-
mittere: ergo nec doctrina. Prob. maior. Processio communicans formaliter na-
turam, ut formaliter generatio: ergo que identitiam, erit identitiam generatio.

Confir. spiritus sancti non est identitiam filii: sed quod, si identitiam communica-
retur naturam, sicut ut formaliter, cui communicatur formaliter: ergo. —
Tum: ideo ut identitiam Dei per processionem, quia illi communicatur iden-
titiam natura: ergo similiter filii.

Resp. neg. sequit. anteq. prob. concesso dyling. consequens.
Que identitiam: ratione identificationis cum generatione formali, con-
cedo: alio modo, nego. Ut actio sit identitiam generatio, ut necessaria iden-
tificatio ipsius cum generatione formali, cum res denominatur identitiam
talique ratione predicat formali, cum ipsa identificata, ut existat in
attributo Dei, quod identitiam denominatur natura divina, quia idem
tificatur cum predicato formali spiritus sancti. Cumq. processio spiritus sancti non
sit identificata cum generatione formali ipsius, non potest esse identitiam
generatio.

Ad confir. dyling. minor: si identitiam communicaretur natu-
ra identitiam importata cum aliquo habente rationem formalem.

amory.

Ad 2. conugio mari. dyting. mtr. luy Dnum: ut transcendens in natura, concedo: ut transcendens in attributa naturae, nego. luy, ut transcendens in attributa naturae, sub qua ratione communicatur formaliter spui. 1. fit eiusdem lineae cum attributo; et cum hoc dyting. virtualiter a natura, ita et eius Dnum ut transcendens in illo.

Nec obyt, si inferat ex hac doctrina n. idum amorem, sed chā rationum enty in illo transcendens communicari formaliter ex vi proportionis. Non obyt, quia libenter fatemur, sed cum hac explicatione. Nam expressio amoris exprimit communicari formaliter, et dicta ratio enty imbutit rationem expressionis amoris, ut pertinet ad ytiū lineae. Natura vero Dna, nec explicita, nec implicite communicatur formaliter, quia nec sua expressio, nec aliquid implicitum suū lineae terminat formaliter proportionem affectivam.

Sed dicat: Quod convenit transcendenti perfectiori, debet conveniri perfectiori: sed yentia Dna est perfectius transcendens, quam enty. Dnum ut sic: cum yti conveniat transcendenti rationi, illi transcendenti ha rei: ergo si enty Dnum ut transcendens in amore, communicatur formaliter, chāon yentia Dna ut in illo transcendens. — Resp. man. qd veram de transcendenti perfectiori in ratione intimitatē cum re, si vero perfectiori absolute. Et licet hoc modo sit perfectius transcendens yentia Dna quam enty Dnum ut sic, non vero ille, quia transcendens transcendenti rationi yti ita intimam cum inferiori, in quo transcenditur, quod fiat eiusdem lineae cum illo, quod n. habet transcendens transcendenti rei, ut suo loco dicatur.

Arg. 5. Natura, et existentia sunt idem formaliter in Deo: sed ex vi proportionis communicatur existentia spui. 1. ergo natura. Prob. mtr. Cuiuslibet producti ex vi productionis communicatur existentia, cum producere sit dare qd: sed spui. 1. yti terminus producti: ergo.

Resp. neg. mtr. et man. prob. quia productio allicuius termini n. potest ex vi suae rationis formalis communicare existentiam, sufficit illam ponere, sive formaliter, sive identice. — Vel dic existentiam communicari formaliter spui. 1. tamquam exhibibili secundario. Unde n. communicatur formaliter natura, quia ad hoc req. communicatio illius exhibibili primario.

Arg. 6. Terminus, et principium proportionis perfecte

Tum Voluntas Dna ut talis solum potest amare infinite: ergo n. ut as-
similatio Prob. conseq. Ideo voluntas creata requirit assimilare finite, quia
ut proprium illius amare finite: ergo si ut proprium voluntatis Dni in
finite amare, n. erit infinite assimilare. — Tum voluntas Dna dicitur in ac-
tu primo inclinationem infinitam: sed inclinatio n. ut similitudo obiecti
ut patet in inclinatione voluntatis creatae: ergo. — Tum actus volun-
tatis Dni requiritur intellectus: sed proprium ut talis importare in suo
principio similitudinem obiecti: ergo n. volitionis, quae ut actus voluntatis
Tum Voluntas Dna dicitur virtualiter, quod realiter, si est ab intellectu
tu realiter diversa: sed in hoc casu tantum diceret realiter inclinari
et n. assimilare: ergo dicitur nunc virtualiter idem.

Parag. 2. sent. contraria.

Vayquez, Torrey, et alii aliqua in rationem D. Th. offerunt argumen-
ta, quia e. n. placet, sed eorum dypplicentia parvi periclitatur, quia frivo-
ly rationibus roboratur.

2 Arg. 1. Voluntas Dna ut assimilatio: ergo n. tenet ratio
D. Th. Prob. arg. Ideo intellectus ut assimilatio, quia constituitur ad-
quate potens per similitudinem obiecti, ut formam: sed ita constitui-
tur voluntas: ergo. Prob. m. Illa ut forma respectu voluntatis, quae
determinat indifferentiam illius in actu primo: sed voluntas determi-
natur a similitudine obiecti existente in intellectu ad illud amandam
cum antea esset indifferens: ergo.

Confir. Illa ut forma respectu voluntatis, quae habet rationem
specificam: sed obiectum, vel cuius similitudo specificat actus illius.
ergo. Prob. m. Specificatio est distinctio. sed actus voluntatis
ut determinatur per diversam similitudinem obiectivam, distinctus
in specie: ergo.

3 Pyrr. arg. neg. anj. marg. prob. distinctus. Ut formam: in
esse rei, concludo. in esse cognito, nego. Respectu intellectus creati se
habet similitudo obiecti, ut forma in esse rei, nam unitur intrinsece
cum ipso, quod ut proprium formae in esse rei, prout opponitur for-
mae in esse cognito in actu, n. vero, in esse rei, prout distinctus a forma
intelligibili. Respectu voluntatis ut similitudo formae in esse cog-
nito, cuius ut proprium n. esse intrinsece in eo, cuius ut forma, sed
in proponente illam, scilicet intellectu. Hoc modo forma n. suffi-
cit, ut sit ratio assimilandi, bene autem modo, quia forma intrinsece

filii, concludo: hoc modo n. importata, nego. Spiritus. s. est identicus filio
in casu, quo solum a Patre procedit exclusa processionem Verbi, quia
tunc terminaret utramq. processionem, et in illo adunarentur ratio for-
malis filii et impulsus. Unde est identicus filius quia ratio impulsus est
identificata cum ratione formali filii. Et cum hoc n. accidat, ut de fac-
to procedit, quamvis identice si communicetur naturae, n. est identicus
filius.

Ad 2. concipio ant. neg. conseq. nam amor est identificatus cum
naturae, ut est ratio formalis constituendi Deum, n. vero cum illa, ut im-
portat rationem formalem constituendi filium, quia sub ista ratione est
rationalis, utpote appropriata Verbo, sub illa est communis tribus perso-
nis. Ideoq. Spiritus. s. habet per processionem esse identicum Deo, n. vero iden-
ticum filio, quia ad hoc req. terminum istius processionis esse identificatum
cum naturae, at appropriatam relatione filiationis.

Quest. 3. Utr. sufficienter prob. ex ratione D. Th.
processionem Spiritus. s. n. esse generationem.

Quia aliquibus dupliciter ratio D. Th. placuit illam transcribere,
ut illa declarata, eorum infringatur dupliciter.

Parag. 1. N. Sententia.

Dicendum est rationem D. Th. sufficienter probare processionem Spiritus.
s. n. esse generationem. Ita communiter Thomae.

Prob. q. ratione. D. Th. probat processionem Spiritus. s. n. esse ge-
nerationem, quia Spiritus. s. procedit per voluntatem, quae n. est assimilativa:
sed haec ratio est sufficiens: ergo. Prob. m. Pro quo, cuius principium
n. est assimilativum, n. potest esse generatio, cum sit de ratione istius assimi-
lative: sed voluntas, quae est principium processionis Spiritus. s. n. est assimilativa: ergo.
tenet m. Prob. m. Ideo intellectus est assimilativus, quia constituitur
in actu primo per similitudinem obiecti: sed per hanc n. constituitur
voluntas, sed per inclinationem ad illud: ergo. — Tum quia intelle-
tus tradit ad se similitudinem obiecti, n. fertur ad re, prout ad extra:
sed voluntas fertur, et inclinatur ad illud: ergo n. dicit similitudinem.

Nec obyt, si dicat hoc esse proprium voluntatis creatae, n. vero Dei.
Non obyt, quia convenienter voluntati creatae limitate convenit voluntati Dei
infinite: sed voluntati creatae n. convenit assimilare limitate, sed hoc modo
inclinari: ergo voluntati Dei n. convenit assimilare, sed inclinari infinite.

naturae.

6 Sed dicitur: licet n. sit proprius intellectus unire eandem naturam naturaliter naturam, unit hoc modo, si sit Deus: ergo licet hoc n. habeat voluntatem, ut talis, habebit, ut Deus. — Tum licet n. sit eadem unio naturaliter, et intentionaliter in creatura, ut in Deo: ergo similiter unio effectiva, et naturalis.

Respon. conyis ant. neg. conyeg. quia intellectus creatus n. unit naturaliter eandem naturam ob eius imperfectionem, quae sublatam, ut accidit in intellectu Dno. eadem in yk naturalis, promittitur naturam voluntatis vera habet n. unire naturaliter ex sua linea, cum n. unit, ut creatura, eandem imperfecte naturam, sicut intellectus. Unde intellectus ut sic petit naturam unire, et si contrahitur per differentiationem creaturae imperfecte, et intentionaliter, si per Dnam, perfecte, et naturaliter. Cumq. voluntas ut n. n. pbat unire naturam, sed tantum inclinari ad obiectum, ut Dna n. communicabit naturam, sed infinite inclinabitur in suum obiectum. Per quod patet ad 2.

Sed instatur: Transformatio perfectissima amanti in amatum importat transitum amanti in naturam amati: sed amor Dei est hae transformatio, et transitus fit assimilando in naturam: ergo.

Respon. disting. nam transitum affectionem concedo: naturalis nego. Sicut est transformatio est transitus: cumq. illa sit affectiva perfectissime, ita est transitus, quia amans perfectissimus transit per suam maximam inclinationem in ipsum amatum, n. vero naturaliter dando ei propriam formaliter naturam.

Parag. 3. Corollaria.

7 Inferitur 1. Non dari in Deo, nisi duas processionis, intellectus, et voluntatis. Prob. 9. tot sunt processionis, quot personae productae: sed yte sunt duo, nempe Verbum, et Spiritus. S. ergo.

Sed dicitur: tres personae sunt productae: ergo tres processionis. Prob. 2. ax. De ratione Verbi est esse productum: sed Pater est Verbum iuxta D. Amb. lib. de Divinitate filii cap. 5. nam filius vocat Verbum de Verbo: ergo. — Respon. dicitur D. Ambrosius. intelligi improprie, prout Verbum est idem, ac ratio essentialis representandi, quae convenit Patri ratione generationis Dei, quae ex se est actualiter representativa, n. vero proprie, quia hoc modo dicitur esse expressum ab alio.

Inferitur 2. contra Iodoy dyp. 7 q. n. 26. Spiritus S. non commu-

subiecto determinat ad produandum sibi simile, si vero extrinseca.

Ad confir dicatur similitudinem obiecti sic formam extrinsecam, sicut et specificatum. Ideo. Voluntas si assimilatur ratione illius, sed proposita ab intellectu inclinatur, et trahit voluntatem ad se.

Arg. 2. Voluntas, et Dna. potest assimilari: ergo. Prob. 1. arg.

Quod communicat rationem entis a se, assimilatur cum tunc ratio sit propria naturae Dni: sed voluntas, et Dna. communicat rationem entis a se, cum sit ut Dna. ens a se: ergo. — Tum processio creato producit terminum, qui sit creatura: ergo processio Dna. terminum, qui sit Deus.

Resp. neg. arg. marg. prob. disting. Rationem entis a se: prout n. et ab alio, tanquam a ratione a priori, concedo: tanquam a causa nego. Proprius et essentia Dni n. sic ab alio, ut a ratione a priori, n. sic vero ab alio, ut causa convenit etiam attributi. Ut voluntas esset assimilativa, debet communicare illam rationem entis a se, si vero esset, quam de facto communicat, quia voluntas illa et ex vi sui lineae ens a se, prout oppositum est ab alio, ut a causa.

Ad 2. disting. arg. qui sit creatura: secundum omnem rationem ipsius, nego: secundum aliquam, concedo. Sicut in Deo invenitur ratio differentialis, et ratio transcendentalis entis Dni, ita in qualibet creatura et differentia essentialis, et ratio transcendentalis entis creati. Hec invenitur in qualibet termino processionis create, si vero illa, quia n. et omnis processio creato generatio, cuius et proprium producere essentialem differentiam similiter in omni processione Dna. invenitur ex parte termini ratio transcendentalis entis Dni. determinata, si et prima processio per naturam, si et secundo per amorem.

Arg. 3. Unio summa amanti cum amato dicitur formaliter in termino eandem naturam: sed ita et unio in voluntate Dna. ergo et in termino formaliter eadem natura principaliter. M. et certa, magis patet, nam n. et summa unio, ultraquam potest dari alia perfectior, ut et unio in natura.

Resp. neg. marg. prob. q. illius disting. Non et summa in omni linea, concedo: in aliqua, nego. Et summa in linea affectiva de cuius ratione et communicare idem in sua linea, si vero in alia, ut et linea

Virginis Marię: et tamen n. dicit realiter relationem ad illam: ergo. — *Resp.* dyting. mod. ut n. a relatione reali: per accidens, concedo: per se, nego. Per accidens est relationem Maternitatis Beatę Virginis n. terminari ad realem filiationem quia attenta natura humana Christi, et concursu naturalis Virginis debebat dari in Christo relatio filiationis realis, quę ab illa abest, quia eius humanitas fuit miraculose terminata subsistentia Verbi. Cumq. n. possit dari aliquid per accidens in Deo, n. potest filius beati Patris. Cumq. n. possit dari aliquid per accidens in Patre, sed a propria denominari realiter talis a relatione existerente in Patre, sed a propria intrinseca relatione. — Tum: quia in Deo est relatio secundum quod importat ex sua ratione formali: sed relatio originis petit esse mutua: ergo in Patre, et filio est intrinseca relatio.

Dic. 2. Quę relative opponuntur, sunt simul natura, et cognitione: sed hoc n. habent persone Dni, cum una sit principium alterius de cuius ratione est quę propria natura: ergo. — Tum alij oppositiones n. inveniuntur in Deo: ergo nec relativa.

Resp. ad 1. reg. mod. prob. q. imbita intellig. de principio per modum cause, de cuius ratione est diversa communicare naturam, n. vero de principio, quę n. se habet per modum cause, ut est una persona Dni. respectu alterius. — Ad 2. concyio ant. reg. conseq. nam oppositio contradictoria petit in uno extremo negotiationum alterius, sicut privativa privationem forme, et in contraria unum extremum opponitur perfectioni alterius, vel est imperfectius illis; quę sunt imperfectiones Deo repugnantes. Oppositio vero relativa admittit in utroq. extremo eandem perfectionem, ideoq. potest inveni in Deo.

3 Sed obiicit: Oppositio relativa claudit contradictoriam: ergo n. datur in Deo. Prob. arg. Oppositio relativa claudit, quod Pater sit filius: sed esse filium, et n. esse filium opponuntur contradictorie: ergo. — *Resp.* concyio mod. dyting. mod. Quę, et n. quę filium absolute concedo: ex vi alterius relativi, nego. Quando n. quę filium convenit alteri ex vi alterius relationis oppositę filiationis, et n. quę relative filium, ideoq. n. claudit oppositionem contradictoriam, sicut clauderet n. quę filium absolute, quia tunc n. quę n. oritur ex oppositione relativa.

4 Dic. 3. Quę relationis est debilis inter omnia entia, nec dicit perfectionem, et unum relativum dependet de alio, cum n. possit dari simile: sed quę debilis n. dicit perfectionem, et dependentia excluditur a Deo: ergo relationis realis. — *Resp.* relationem creaturę quę debilis entitatis, n. vero Dni. Et licet hęc n. dicat, deservit ad explican-

nicari aliquid virtualiter distinctum ab amore, et voluntate. et probat.
Ita comparatur amare, et amari, sicut intelligere, et intelligi in Deo.
sed intelligi communicatur. Verbo n. distinguitur virtualiter ab intelligere,
ut Gadoy admittit n. 59. ergo similiter in sp. s. — Tu quoque processio
perfectissime univoca petit in termino formali perfectissimam similitu-
dinem cum principio: sed huc n. salvatur, n. sint idem formaliter:
ergo voluntas, vel amor est communicato formaliter sp. s. et n. quid
distinguitur virtualiter ab ipso.

Sed dicat: Iuxta in creaty realiter distinguitur. distinguitur in Deo vir-
tualiter: sed impulsus, qui est terminus amoris, distinguitur realiter ab eo
in creaty: ergo in Dny. — Resp. maiorem verificari, quando distinc-
ta realiter in creaty pertinent ad distinctas lineas, n. vero, quando n.
pertinent, ut est impulsus, quatenus est ratio intrinseca terminandi amo-
rem. — Vel dic, quod si sumitur impulsus notionaliter distinguitur virtua-
liter ab amore, cum dicat de formali relationem, sed hoc modo n. est
ratio formali terminandi processionem, sed illius constatam, ut dixi-
mus circa processionem Verbi in q. 8. dy. 2

Disp. 4. De relationibus Dni.
et in ea

Quest. 1. Utr. relationes Dni. secundum ad
sint quid reale?

De fide est dari in Deo relationes reales iuxta D. Th. q. 8. de potent.
art. 1. et etiam ratione manifestatur: Paternitas, et filio sunt in Deo:
sed n. sunt relationes rationis: ergo reales. Prob. m. Pater, et filius
in Deo sunt quid reale: sed constituantur per relationem Paternitatis,
et filiationis: ergo.

Sed dicat: Deus est realiter Dominus: et tamen relatio Domi-
ni n. est quid reale: ergo quamvis sit realiter Pater, n. erit quid reale
relatio Paternitatis. — Resp. neg. conseq. nam relatio Domini n.
constituit Deum Dominum, sed potestas coercendi creaturas, que est ra-
tio fundandi relationem Domini. Paternitas vero constituit intrin-
sice Patrem, cum ut tale opponatur filio, et ab eo distinguitur, quod habet
a relatione: nam in Deo omnia sunt idem, ubi n. obviat relationis oppo-
sitione.

Sed instat: Pater est filius est realiter filius, et n. a relatione rea-
li filiationis: ergo. Prob. Christus Dominus est realiter filius Beatissime

etiam in relationibus, quae inveniuntur in Deo, cum relationibus, quae
sunt distinctae.

Prob. 2. Ad relationem Dei non est realiter ratio quodammodo
ergo est ratio sui. Prob. 3. arg. Realitas relatiua non est ab ygentia Dei
cum hoc sit quid absolute, sed realitas conceptus ad est relati-
ua, cum per illam distinguitur virtualiter ab ygentia, et realiter a
conceptu ad creaturam: ergo.

Confr. Sufficiens realiter terminus non est ab ygentia Dei
cum hoc non sit respectus, sed ad est respectus realiter terminus: ergo.

Parag. 2. sent. contraria.

Aliter, et alii pro hac referuntur sententia, sed immerito, quia
possunt, ut postea dicemus, pro nostra explicari.

Arg. 1. Quod est quid reale, potest dici quodammodo: sed
relatio secundum ad non potest dici quodammodo iuxta D. Th. q. 2. de
potent. art. 5: ergo. — Resp. expl. D. Th. quodammodo: absolute
concedo: relative, nego. Excludit hic D. Th. a conceptu ad realita-
tem, quae sit res absolute, quae realiter exprimitur nomine
aliquid, non vero realitatem relationem, quae exprimitur nomine
ad aliquid. — Vel dic D. Th. loqui de ad abstracte a reali, et
ratione, sub qua ratione non dicit realitatem, non vero de illis, et de
certe differentiam predicamentalem et realem.

Arg. 2. Relatio creaturae secundum ad non importat reali-
tatem: ergo nec Deus. Prob. 3. arg. In hijs, quae dicuntur ad aliquid in-
venitur aliqua secundum rationem tantum, et non secundum
rem, ut docet D. Th. in hoc articulo, sed relatio secundum ad est aliquid
ergo est secundum rationem.

Resp. neg. arg. mai. q. prob. quae est D. Th. nobis non adversa
tar. Nam non dicit Arg. Doct. non dicit, quod omnia, quae dicuntur ad
aliquid, sed aliqua sic secundum rationem tantum, quod libet
fateri, cum relationes rationis sint aliqua, quae dicuntur ad aliquid
quid, in quibus non inveniuntur ratio realiter.

Sed dic. D. Th. loq. de predicamento relationis: sed relatio
rationis non pertinet ad illud: ergo male explicatur de hijs. —
disting. mai. de predicamento relationis: secundum rationem analogam

dam perfectionem Dnam cum illi n. daty n. explicaretur secunditas
et quamvis una n. possit dari sine alia n. arguit dependentiam, sed con-
nexionem. Nec potest obici (soluitur obiecto) quod Pater habet yse a filio
quia ad relativum solum req. quod sit ad suum correlativum, non ve-
ro, quod sit ab illo.

Interrogamus igitur de conceptu ad relationem, quia iuxta dic-
ta satis manifestatur realitas in conceptu in.

Parag. 1. N. Sententia

Dicendum est relationem Dnam secundum ad yse quid reale. Ita D.
Th. pluribus in locis.

Prob. q. rationes ex ipso dyumpta: Ad relationem Dnam est, prout
comparatur relationi oppositae: sed prout comparatur, est quid reale: ergo
secundum ad. Mar. est certa, mir. prob. Distinctio realis regitur proveni-
re ab aliquo n. reali: sed per comparationem ad relationem oppositam
verba sunt D. Th. q. 9. de Potent. art. 5. ad 14. distinctionem realem facit
relatio in Dny: ergo.

Confir. Ideo ad paternitatem et filiationem in creatis est aliquid
reale, quia filius realiter procedit a Patre: sed in Dny filius realiter
procedit a Patre: ergo.

Nec obicit, si dicat hoc accidere in creatis, quia filius pro-
cedit, ut distinctus in natura, quod n. invenitur in Dny. Non obicit
quia, ut sit realis relatio secundum ad, tantum req. quod ratio fundan-
dis, ut est processio, sit realis: sed processio Dna est realis: ergo. — Tum:
Quod convenit generationi reali, ut sic, convenit perfectissime generatio-
ni Dny: sed illi convenit fundare oppositionem realem relativam
inter generantem et genitum, in quo stat conceptus ad: ergo. — Tum:
Quod convenit limitate generationi communicanti diversam naturam,
convenit infinite eandem communicanti: sed illi convenit ad reale li-
mitatum: ergo est ad reale infinitum.

Sed dicat: De ratione ad realitatem est typicera aliud, cum
per hoc diffiniatur, ut constat ex logica: sed in Dny n. est aliud, cum
hoc denotet distinctionem in gentia: ergo nec ad reale. — Respondeo: dy-
sting. min. Non est aliud: absolute, concedo: relative, nego. Nam aliud
absolute petit distinctam naturam, aliud relative distinctionem spe-

includitur in ordine relativo.

Nec obyt, ut sit realitas relativa, quod sumatur ab aliquo absoluto, nempe fundamento. Non obyt, quia absolutum n. dat realitatem absolutam, sed relativam, quando n. concurrat absolute, sed ut subyter mino relativo, ut accidit in fundamento respectu relationis.

14

Arg. 3. Actio predicamentalis n. dicitur in yre subiecto, ut doct. D. Th. q. 8. de pot. art. 2. et tamen n. dicitur in predicamento actionis dari aliquid secundum rationem: ergo quamvis relatio secundum ad n. dicatur in subiecto, n. importabit aliquid secundum rationem.

Resp. dyling. man. Non dicitur in yre subiecto: ex parte modi significandi, concedo: ex parte rei significandi, nego. Actio, cum sit quod absolute, dicitur ex parte rei significandi, ordinem ad subiectum, quamvis n. ex primatur hic ordo ex modo significandi, cum explicet egressum a causa efficiendi, quae causat cum realitatem ordinando illam ad subiectum. Ideo n. potest intelligi in illa conceptu aliquid realitate. Relatio vero secundum relationem terminum proprie n. dicitur ex parte rei conceptu subiectum, sed tantum id, quod dicit terminum ex se, qui, quamvis realitatem, n. dat relationem realitatem, quia nec est subiectum, nec sub hac ratione ordinatur ad subiectum.

15

Sed dicitur: Ordo, ut est aliquid, habet rationem in: sed audito voce ad intellectum concipit ordinem aliquid, cum concipiat ordinem unum ad aliud: ergo. — Resp. dyling. man. Concipit: implicite, concedo: explicite, nego. Licet ordo ad terminum sit implicite aliquid subiecti, n. est expressum n. ad terminum. Unde potest concipi sub hac ratione n. conceptu secundum aliam. Sicut ita definitur: quod totum est yre est ad aliud.

16

Arg. 4. Si in relatione predicamentali daretur ratio analogica n. exprimeret realitatem, etiam inveniretur in relationibus Dny: sed hoc est inconveniens: ergo n. est ratio analogica, sed differentia relationis creatae.

Resp. n. est inconveniens relationis Dny. n. exprimeret realitatem in aliquo conceptu analogo sibi, et relationibus rationis: sicut n. explicat yre in reale in conceptu entis commune sibi, et entibus rationis.

17

Arg. 5. Modus yrendi realitatem est, vel yre per se, vel yre in alio: sed relationis predicamentalis n. habet yre per se, ut ex se conyatat, nec yre in alio: ergo nec realitatem. Et conyq. nec relationem Dny. Prob. man. Totum yre relationis est ad terminum: sed in termino n. est: ergo n. habet yre in alio. Resp. neg. man. quoad 1. p. man. q. prob. dyling. Totum relatio

conudo: secundum propriam, nego. Propria differentia predicamentorum
relationum est ad reale, conceptus analogus est ad communem relationem rea-
li, et rationi; de hoc loquitur D. Th. n. vero de illo.

Sed ingratum: D. Th. fatetur de propria differentia predicamentorum
relationum: ergo solutio nulla. Probat. arg. Propria differentia est ratio
distinguerendi hoc ab aliis predicamentis: sed D. Th. distinguit in verbis
dicit hoc ab aliis predicamentis: ergo. — Probat. neg. arg. magis. probat.
disting. Ratio distinguendi: convertibiliter, concedo: n. convertibiliter, nego.
Predicamentum relationum distinguitur ab aliis absolutis per ad propriam,
et cum ipso convertibiliter, et per ad commune illi, et relationem rationi, quia
predicamentum absolutum n. habet et ad ad. nec illud. Unde ad com-
mune est tale respectu relationum reali, et rationi, et potest aliquo mo-
do dici proprium respectu ad predicamenta absoluta.

Nec obstat, si nobis obiciatur quantitas, quae similiter ab-
strahatur a reali, et rationi. Quia talis quantitas dicitur et dabitur
nam omnis eius conceptus, sive specificus, sive realitas sumitur
ex eodem capite, nempe ex habitudine ad subiectum. Unde n. datur fun-
damentum, ut abstrahatur ratio quantitatis, quae n. exprimat rea-
litatem, quia ut hae n. exprimat, requiritur prescindere ab ordine ad
subiectum, de quo sumitur realitas. In relatione vero sumitur rea-
litas a subiecto, et specificatio a termino; ideoque intellectus n. attenden-
do ad subiectum, de quo sumitur realitas, sed ad terminum, in cuius
respectu n. exprimit realitatem, potest formare ad rationem ad
instar ad reale, et ab utroque prescindere ad analogam relationem rea-
li, et rationi.

Sed urgetur: Reale relationum est relativa: sed haec sumitur
per ordinem ad terminum: ergo nulla est doctrina. — Tum: Specifi-
catio relationum est reale: sed a termino sumitur: ergo realitas.

Probat. disting. mm. ad terminum, ut subest fundamento,
concedo: ut n. subest, nego. Tam realitas, quam specificatio relationum
sumitur a fundamento, et termino, sed cum hac diversitate, quod prin-
cipaliter in specificando est terminus, et in dando realitatem est fun-
damentum. Et cum intellectus possit ex parte cognoscere ordinem ad
terminum, n. attendendo ad hunc, et subest fundamento, potest com-
parare rationem analogam relationi reali, et rationi. — Et quare
intellectus dividitur obiecto, ita procedat, non prescindit simpliciter
ordinem ad terminum a habitudine ad fundamentum, sed tantum
secundum quid, et per implicitum, et explicitum, quia semper realitas

2
Nec obstat compositioni, quod ygentia sit re, et relatio modus.
Ista persona Angelus est composita: sed constat ex natura quod est
re et substantia quod est modus: ergo.

Scotus vero ponit distinctionem formalem ex natura rei,
quod id est vocari media, quia mediat inter distinctionem realem et
rationem, ut quod maior est, et minor illa, quod semper variatur inter for-
malitatem eiusdem entitatis.

D. Th. assignat distinctionem virtuales, quod est fundamen-
tum distinctionis rationis, quia equivaleat ad plura realiter distincta
in creatis. Deciditur ergo controversia.

Parag. I. N. Sententia.

Diendum est inter ygentiam et relationem Dni n. dari distinctionem
formalem ex natura rei. Pro hac pugnat agmen numerorum Tho-
mistarum cum suo Dno D. Th.

Prob. 1. Si relatio distinctio formaliter ex natura rei
a Dno ygentia, est formaliter ex natura rei creatura: sed hoc
est absurdum, ergo distinctio formalis. Prob. 2. Quod formaliter
ex natura rei n. est ygentia Dni: est formaliter ex natura rei
creatura: sed distinctum formaliter ex natura rei ab ygentia
Dni. n. est ex natura rei ipsa ygentia: ergo

Confir. Quod est distinctum entitativum ab ygentia Dni
est entitativum creatura: sed distinctio formalis ex natura rei fa-
cit ex natura rei, quod entitativum est entitativum: ergo si relatio est
distinctum ex natura rei ab ygentia Dni. erit formaliter ex na-
tura rei creatura.

4
Prob. 2. Summa simplicitas Dei n. admittit compo-
sitionem realem formalem: sed hoc daretur admissa distinctio-
ne formali ex natura rei: ergo. Prob. 3. Distinctorum unio
est compositio: sed unio distinctorum formaliter realiter
ergo compositio realiter formalis.

5
Nec obstat, si respondeas cum Scotis ad compositionem
requiri unionem extremorum reali distinctio ergaudentium,
quia extrema compositionis debent comparari per modum actus
et potentie. — Non obstat. Quia licet ad compositionem entitativam

58
nq, ut dicit ad, concludo: Totum absolute, nego. Nam prędictę relationi
reali et debiti proprię modę ysonat. In aliis relationib; nam affi-
cit subiectum tractando illud ad terminum.

Arg. ultimo: Relationes ex se reales n. conveniunt simpliciter
tam enti reali, quam rationi: sed hic ad aliud conveniunt simpliciter
relationi reali, et rationi, nam sicut hic Patris et simpliciter ad
filium, ita hic generis et simpliciter ad speciem.

Resp. dyling. m. hic ad aliud: commune, concludo: prędi-
camentale, nego. Ad commune, et analogum utriq; relationi prędi-
catur simpliciter de relatione rationi, n. vero ad predicamentale,
quia et ad dicit realitatem, quam n. importat illud.

Nec obicit doctrina D. Th. asserentę, quod relationes secun-
dum ad n. sunt intrinsecę affixę, sed asserentę in quo excluditur rea-
litat, cum ad hanc sit necesse affigi intrinsecę in aliquo subiecto.
Non obicit: quia ibi ut se explicat, loq. de relationib; et relationib;
sunt abstractendo a differentib; nempe reali, et rationi. In quo con-
ceptu n. explicat intrinsecę, sed tantum asserere.

Disp. 5. De identitate Dnorum rela- tionum cum essentia Dei. et in ea

Quest. 1. Quomodo dyting. essentia Dna. a relationib;

Gilbertus Porretanus agnovit dyinctionem entitativam in-
ter essentiam, et relationem. Sed hęc sent. damnata est in Con-
cilio Rhemensi sub Eugenio tertio. Nam alias relationes Dni. essent
creaturę, quia dyinctę realiter, et entitative ab essentia Dna.
nequit hic Deus.

Durandus admittit dyinctionem realem modalem
inter essentiam, et relationem. Sed obicit tali dyinctioni sum-
ma simplicitas Dei, cum ex illa inferatur compositio. Nam com-
positio est realiter dyinctorum unio: sed dyinctio modalis af-
signata est reali, et essentia, et relationi sunt in Deo unitę: ergo de-
tur compositio.

sed n. audent scolyt aliquam formalem in Patre admittere dy-
finitionem, et compactionem: ergo nec distinctionem.

8
Prob. 4. Quia Dna. n. potest esse in potentia reali for-
maliter ad attributa, et relationes: ergo n. datur talis distinctio. Prob.
congr. Quod facit distinctio entitativa entitativa, facit formaliter
formaliter: sed si daretur distinctio entitativa inter essentiam, et
relationes, esset essentia in potentia entitativa ad illas: ergo.

Non obyt dicere, quod essentia est actus purus propter
identificationem cum illis. Quia hoc salvat, quod sit actus purus
entitativa, n. vero formaliter realiter: ergo. Prob. an. Per se idem
entitativa salvat scolyt, quod sit entitativa actus purus: ergo
si negat esse idem formaliter, n. poterit salvari rationem actus
puri formaliter.

9
Prob. 5. destruyendo motum scolyt. Quia essentia Dna. com-
municatur, et n. Paternitas, probat scolyt distinctionem forma-
lem ex natura rei inter illa: sed eadem ratione poterat inferri
distinctio entitativa, que requirit catholice admitti: ergo n. probat for-
maliter. Prob. m. Quia communicatur filio entitativa, et
Paternitas entitativa n. communicatur, cum Pater, et filius entita-
tive distinguantur ergo potest inferri distinctio entitativa.

Confir. Communicari entitativa, et entitative n. communi-
cari possunt verificari de eadem entitate infinita, ut omnes tenet
catholici: ergo communicari, et n. communicari formaliter de ea-
dem formalitate reali.

10
Poterat etiam probari nostra sent. auth. concilii flo-
rentini 145. 15. ubi assentitur naturam solum secundum modum
intellectionis nostrae distinguere a relatione. Ubi particulam solum
deby advertere. Alias rationes philosophicas omittimus, per
quas probat impossibilitatem talis distinctionis, quoniam si esset possi-
bilis in creatis, repugnaret propter dicta in Dny.

11
Dicendum est 2. dari distinctionem virtuales inter essen-
tiam, et relationes Dna. Prob. 6. Distinctio virtualis est et quiva-
lens ad plura creata realiter distincta, et ad diversas lineas
spectantia: sed essentia Dna. et relatio important equivalemiam
ad essentiam, et relationem creatam pertinentem ad distinctas
realiter lineas: ergo. Nec obyt dictum Jo. de tract. 1. dy. 5. n. 84.

12

opus sit distinctione reali, seu entitativa, ad compositionem formalem
sufficit formalis, cum compositio sit iuxta unum distinctionem
ergo. — Tum: Ad compositionem n. est necesse extrema comparari
per modum actus, et potentie: ergo falsum est fundamentum. Prob.
an. compositio integralis resultat ex partibus integralibus: sed per
se integralis n. comparantur inter se per modum actus, et potentie:
cum hoc ad physicam, vel metaphysicam pertineat compositionem:
ergo. — Tum: Persona Christi est composita: sed extrema compo-
sitionis n. comparantur per modum actus, et potentie: sed per modum
termini, et terminabilis: ergo. — Tum: Quia personalitas Dni: com-
paratur ut terminus entitative distinctus ab humanitate, facit
cum ipsa compositionem entitativam: sed relatio comparatur gen-
te Dni, ut terminus formaliter ex natura rei distinctus: ergo for-
malis compositio formalis ex natura rei. — Tum: quomodo ad
compositionem per se est necesse unum per modum actus, et poten-
tie, n. tamen ad compositionem per aggregationem, et per accidens:
ad hanc enim sufficit multitudo constans ex pluribus per se n. ordi-
natis: sed data distinctione formali est in Deo multitudo sine or-
dine actus, et potentie: ergo compositio per accidens.

Prob. 3. Pater eternus est summe unus, ut constat ex Con-
cilio Lateranensi: sed n. est data distinctione formali scilicet: ergo. Prob.
tur: Non est summe unus, in quo est aliqua antellectum distinctio:
sed distinctio dicta est ante intellectum: ergo. Prob. 2. mar. Unitas
opponitur distinctioni: ergo quod est in supremo gradu unitatis
nullam ante intellectum admittit: sed summe unus est in supremo
gradu unitatis: ergo.

Confir. sicut affirmatur a Concilio Lateranensi Patrem
esse summe simplicem, ita esse summe unum: sed cum summa sim-
plicitate tenet scilicet nullam comparationem compositionem: ergo nec
cum summa unitate debet admittere aliquam ex natura rei dy-
stinctionem.

Non refert dicere, quod Pater est summe unus realiter, et
entitative, n. vero formaliter ex natura rei. Non refert, quia
eodem tenore posset dici, quod Deus est summe simplex reali-
ter, n. vero formaliter ex natura rei, cum eodem modo loquatur
Concilium Lateranense de unitate Patris, et de eius simplicitate:

Unde idem distinctio ex parte modi concipiendi fuit cognita
inter intellectum, et intellectionem.

15
sed quamvis ista doctrina sit N. Salm. conformis, placet
alio modo procedere, quia videtur difficilimum diversis nostris
conceptus distinguere formalitatem diversis primis lineis, ex abis
fundamento efformatos.

Supp. igitur alia solutione disting. man. fundamentum
distinctionis rationis: quasi specificis, et formalis, concedo: quasi modo
ly, et materialis, nego. Distinctio virtualis est fundamentum disting.
tionis specificis, et formalis, quia versatur inter formalitatem Dnae
habentes diversa formaliter specificativa. Hoc n. invenitur in for-
malitatibus eiusdem lineae, quia conveniunt in eadem ratione forma-
li specificativa, ideoq. dant fundamentum ad distinctionem rationis
materialis, et modalis efformata ad similitudinem distinctionis crea-
tae inventae in rebus eiusdem speciei. Quod fundamentum videtur a
Theologis vocari distinctio virtualis inadequata.

Parag. 2. Sententia Contraria.

16
Arg. 1. pro scoto, cui placet distinctio formalis ex natura rei
inter essentiam, et relationem Dnae. Nam D. Damascenus con-
stitutit inter relationes, et essentiam Dnam: distinctionem, quae est in-
ter rem, et modum: sed haec distinctio est ante considerationem intel-
lectus, cum res n. sit realiter modus: ergo.

Confir. Magis differt Verbum Dnum a Dei sapientia, quae
sapientia differt ab essentia: sed ab hac differt virtualiter: ergo
ergo ab illo formaliter ex natura rei. Mar. et D. Aug. lib. 7. de Trin. cap.

Supp. D. Damascenus intelligi de distinctione equiva-
lenti distinctioni inventae in creatis inter rem, et modum, quae est
virtualis in Deo, n. vero de formali distinctione, nisi vellemus lo-
qui de efformato ab intellectu.

Ad confir. disting. man. Magis: intra idem genus disting-
tionis, concedo: extra nego. Sicut intra genus distinctionis realis
una distinctio est maior altera propter minorem convenientiam
extremorum, ita intra idem genus distinctionis virtualis una est
maior altera, quia minus convenit relatio cum Dna. essentia, quae
sapientia, quia ut inter se conveniunt in conceptu absoluta, n. vero
relatio cum essentia. — Et quamvis Angelus lib. 1. de Incarn. dicat
aliquid esse Patrem aliud esse Deum, n. obstat, quia loq. de alitate

excludentem hanc rationem, ut inefficacem, quia datur in Deo dy-
 stinctio rationis, quin datur talis equivalens, ut patet in veritate
 et bonitate Dei, equivalentibus bonitati, et veritati creati, quin hanc ra-
 tionem distinguunt. Non obstat: quia aliud est efficacia rationis, aliud nec-
 essitas ipsius, nam potest optime inveniri maior efficacia in una ratio-
 ne, quam in alia, quin sit necessarium adducere illam, quando por-
 titur vult arguere probare absque recursum ad illam. Sed magis effi-
 cax est equivalens dictorum cum intellectu inveniat maius fun-
 damentum ad fundandam distinctionem rationis, cum inter con-
 siderato sit distinctio realiter adaequata: ergo male ut inefficax ex-
 cluditur. — Vel dic, quod hic probetur distinctio virtualiter adaequa-
 ta, quae non invenitur inter bonitatem et veritatem Divinam.

Sed dic: Iam specificant facultates virtualiter adaequa-
 te distinctas, distinguuntur virtualiter, cum distinctio ipsarum determinatur
 ab specificativis: sed veritas, et bonitas Divina specificant intellectum
 et voluntatem Dei, quae dicto modo distinguuntur: ergo. — Respondetur: man-
 tenere in specificativis in ipso obiecto, non vero in ipso ente, quia ad illud
 sufficit diversa, quasi specifica attingibilitas, quae invenitur in veri-
 tate, et bonitate, ad hoc vero equivalentia dicta, quae non ducunt in illud.

Prob. 2. Distinctio virtualis est fundamentum distinctionis
 rationis: sed hoc fundamentum datur in Deo, cum eminentiae
 sentit, et relationis non possint nostri diversis conceptibus a nostro at-
 tingi intellectu: ergo.

Sed obicitur: fundamentum distinctionis rationis non est dy-
 stinctio virtualis: ergo. Probatur. Intellectus, et intellectio Divina dant
 fundamentum, cum non possint nostri diversis conceptibus attingi: sed
 non distinguuntur virtualiter: ergo. — Respondetur: neg. min.: quia ut eminen-
 tia attingitur diversis conceptibus fundatur ex parte sui distinctio
 nem rationis, opus est, quod quilibet ex formalitatibus, de quibus
 coalescit, sit absque alia in sua linea perfecte constituta. Hoc accidit
 in essentia respectu relationis, et non in intellectu respectu intelle-
 ctionis, cum sit actus purissimus in linea intelligendi, quod est ab
 intellectione. Vide dicta in nostr. tract. de scientia Dei dy. 4. q. 2.

Resp. neg. arg. marg. prob. negata dyting. cum prob. sit
fundamentum: per se primo, nego: ex consequenti, concedo. Multi-
tudo virtualis est per se primo equivalentia ad plura realiter
distincta, et ad hanc sequitur posse fundare distinctionem rationis
ut cognitam ab intellectu creato. Unde hoc repugnante, quamvis
non esset in illa ratio fundandi, esset equivalentia in qua stat mul-
tudo virtualis.

19

Si vero nobis opponas casum, in quo omnes repugnarent
creaturae, quia in hoc non daretur equivalentia ad plura realiter
distincta cum essent impossibilia; respondebimus eminentiam Divinam
tunc remanere, quae quantum est ex se, posset ad illa equivalere, quan-
vis non extendatur ad equivalendum propter defectum contra-
tibus cum dicta eminentia faceret in Deo, quod facerent creaturae
realiter distinctae, si essent possibile.

20

Arg. 3. et sit instantia contra dicta: Nequit negari rea-
liter de re eadem realiter cum alia, quod realiter affirmatur
de ista: sed de relatione realiter negatur, quod realiter affirma-
tur de essentia: ergo ad minus non est eadem realiter formaliter cum
ea. Prob. min. Realiter negatur de paternitate, quod sit identifica-
ta cum filiatione: sed hoc affirmatur realiter de essentia: ergo.

Resp. neg. min. marg. prob. dyting. Realiter neg. de
Paternitate: ut terminante diversum conceptum ab essentia, concedo.
ut est in re, nego. Quando viatores utuntur nominibus essentiae, et
Paternitatis, locuntur de eis, ut terminantibus conceptus diversis.
Nam hoc nomine v.g. Paternitas expriment illam eminentiam
prout equivaleat Paternitati creatae, nomine vero essentia manifi-
festat illam, ut dicit equivalentiam ad essentiam creatam. Et cum
Paternitas, ut terminans dictum conceptum non identificatur cum
filiatione, neg. absolute a viatoribus relationem identificari, sicut
essentia. Nam ita loquimur, sicut concipimus, cum voces sint signa
conceptuum. Absolute vero, et in re, quod affirmatur de essentia,
affirmatur de relatione, et quod neg. de una, neg. de alia: nam
eadem forma infinita, quatenus est in re, potest esse realiter
identificata cum alia, et realiter distincta ab ea.

21

Sed dicis: Identitas realis unius cum alio dicit negatio-
nem realis distinctionis ab illo: sed Paternitas dyting. realiter
a filiatione: ergo non identificatur realiter. — Resp. maiorem esse

virtuali, sicut, quando D. Aug. ait lib. 7. de Trin. cap. 4 Patrem n. esse
ca ratione Patrem, qua Deum intelligitur de ca rationi virtuali, et
n. formali ex natura rei.

Arg. 1. Predicata contradictoria n. possunt de uno, et co-
dem verificari: sed de essentia Dna. verificatur, n. mulg. de relatio-
ne predicata contradictoria: ergo n. sunt unum, et idem, sed ex na-
tura rei distincte. Prob. m. q. esse communicabile opponitur con-
tradictorie esse incommunicabile: sed hoc verificatur de relatione,
illud de essentia: ergo.

Sed instatur hoc argumentum: Predicata entitative
contradictoria habent entitative, quod contradictoria absolute, ho-
bent absolute: sed possunt de uno, et eodem entitative verificari
predicata entitative, contradictoria: ergo. Mar. liquet, m. q. prob. 6.
Esse communicabile entitative opponitur contradictorie esse en-
titative incommunicabile: sed relatio est entitative incommuni-
cabile, essentia vero entitative communicabile, cum relatio, et
essentia sint entitates, quin entitative disting. iuxta fidem: ergo.

Resp. igitur disting. m. q. de uno, et eodem: tam realiter,
quam virtualiter, conado: eodem realiter, nego. Distinctio vir-
tualis facit in Deo, quod realis in creatura. Unde sicut cum yto
verificentur in yty predicata contradictoria, ita cum illa in Deo:

Sed dicitur: In signo oppositionis contradictorie yt ali-
qua multitudo, cum oppositio sit inter duo: sed distinctio virtualis
excludit omnem multitudinem: ergo repugnatio nulla. — Resp.
multitudinem requisitam ad oppositionem contradictoriam
esse virtuales, que n. excluditur, sed ponitur a virtuali distinc-
tione.

Sed instatur: Multitudo virtualis n. sufficit ad pre-
dicata contradictoria: ergo. Prob. anj. huc oppositio daretur
repugnante intellectu creato: sed in hoc caso n. daretur mul-
tudo virtualis: ergo. Prob. m. q. multitudo virtualis yst fun-
damentum distinctionis rationis: sed repugnante intellectu crea-
to yst impossibile huc distinctio: ergo illa multitudo. Patet
consequ. nam ad rem impossibilem n. datur fundamentum.

sed communicari, et n. communicari abiq. contrarietate et effectus
actualiter inventus in Deo: ergo habet causam in actu: sed talis causa
est distinctio, cum huc faciat opposita n. variari circa idem. ergo est ac-
tualiter inter essentiam, cui convenit communicari et relationem, cui con-
venit n. communicari.

Resp. ad effectum in actu sufficere causam in actu virtualiter.
Cumq. distinctio virtualiter sit in Deo actualiter, est actualiter causa
ut dicta contradictoria de eodem n. possint verificari. Patet hoc
in sole, qui est in actu virtualiter calidus, et producit actu calorem.

Nunc obest dicere solem esse causam equivocam respectu caloris
et distinctionem concurrere ad affirmationem, vel negationem, ut cau-
sam univocam. Non obest, quia negatio, et affirmatio non potest provenire
a causa univoca, quod est distinctio realiter actualiter, potest enim a causa
equivoca ortum ducere, ut est distinctio virtualiter. Sicut calor ab igne,
ut a causa univoca, et a sole, ut a causa provenit equivoca.

25 Sed instabit: Omne virtuale fundatur in formali: sed an-
te virtuales distinctionem n. datur formalis distinctio: ergo. — Resp.
disting. man. In formali: eiusdem rationis, nego: diverso, concedo. Hoc
certatur in sole, cuius calor virtualiter n. fundatur in alio calore forma-
li, sed in luce, quae est diversae rationis a calore. Unde distinctio virtualiter
n. debet fundari in Deo in alia distinctione formali, sed in essen-
tia divina, quae formaliter invenitur in Deo.

26 Arg. 5. De essentia divina n. potest verificari haec propositio:
Essentia divina n. est communicabilis: ergo nec igitur. Essentia divina est incom-
municabilis: Conseq. infert. quia eadem est propositio. Constat autem
posse affirmari de essentia divina incommunicabilem, si est idem cum
relatione: ergo.

Resp. conargo anti. nego conseq. quia arguitur de ter-
mino distributo ad non distributum. Nam in prima propositione
negatio, utpote sumpta neganter distribuit pro omni eo, quod
est in essentia divina facitq. hunc sensum: Essentia divina secundum nul-
lam sui rationem est communicabilis, quod est falsum. In secun-
da vero sumitur negatio infinitanter, et sic stat pro aliquo essen-
tia divina facitq. hunc sensum: aliquid est in essentia divina, quod n. com-
municatur, quod est verum, cum sit in illa relatio: Patet hoc ex
gari exemplo: In sequana sunt n. pycey: ergo in sequana n. sunt
pycey. In quo n. valet conseq. propter rationem dictam.

27 Arg. 6. Iuxta disting. diffinitionem, disting. realiter forma-

veram in formam limitatam, n. vero informam infinitam; nam sicut hęc
est realiter relatiua et absoluta, potest esse realiter identificata cum
alio, et realiter distincta ab ipso. Et sicut in sent. Scoti, et omnium ca-
tholicorum, eadem forma infinita est entitative identificata cum fili-
atione, et entitative distincta, cum sit eadem entitas essentialis et Pater-
nitatis, quę entitas identificatur cum filiatiōe, et realiter entitative
distincta ab ipsa, aliaque Pater, et filius n. sunt entitative distincti, ita
in nostra saluatur, quod ipse forma sit realiter formaliter identi-
ficata, et realiter formaliter distincta.

Sed iustitiam: De essentia Dni n. potest affirmari, quod reali-
ter disting. a filio, et quod illi realiter opponatur: sed hoc neg. ex
tradita solutione: et go. — Resp. man. esse veram loquendo de
essentia, ut hoc nomine significata propter rationem traditam. n. 20
loquendo vero de illa, prout est a parte rei absolute, esse falsam,
cum realiter sit ipsa relatio, quę est ratio distinguendi, et se oppo-
nendi filiatiōi. Unde si Deus vel Beati imponerent aliquod nomen,
quod illam eminentiam, prout est in se, significarent, tale nomen
exprimeret et identitatem cum filiatiōe, et distinctionem realem
ab illa.

Arg. 4. Non minus opponuntur termini contradictorii, quę
extrema relative opposita, cum contradictoria sit maxima oppositio
nam: sed si natura opponeretur relative Paternitati disting. reali-
ter ab illa: ergo si gaudet communicabilitate contradictorie opposito
incommunicabilitati Paternitatis, erit distincta distinctioni reali for-
mali ab ipsa.

Resp. disting. man. Non minus opponuntur: quoad
veritatem, vel falsitatem, concedo: quoad realem incompatibilitatem nego.
Incompatibilitas in eadem forma n. est tanto inter terminos contradic-
torios, ac est inter relativos, quamvis in veritate, vel falsitate enuncia-
ta sit minor inter istos, ac inter illos. Et hęc doctrina amplecti debet
Scotus, cum de eadem entitate verificent terminos contradictorios, et
n. possent affirmare essentiam, et Paternitatem esse eandem entitatem,
si relative opponerentur. Et hoc idem dicimus de eadem reali forma-
tate. Vide, si placet, dicta a nobis de oppositione contradictoria dy-
put. l. 9. 1. a num. 90 usq. ad 94.

Arg. 5. Effectus in actu habet causam in actu: sed

ab ea inadequata, quæ inadequatio explicatur a nobis nomine Paternita-
tis.

30 Sed dicitur: *Essentia Dna.* pro priori ad relationem et in sua rea-

litate adequate constituta: ergo n. sunt eadem realitas cum generatione.
Responsum: manifestum est veram de adæquatione metaphysica, non vero
de physica quia ad hanc pertinent ipsæ relationes.

Nec obest, si dicatur habentia diversitatem in predicatis metaphy-
sicis realibus distinguere realiter, cum realitas predicatorum n. sit eadem.
Non obest quia possunt predicatorum metaphysica esse realia quin realitas
se tenet ex parte distinctionis, cum aliud sit distinctio, aliud predicatorum.

Quest. 2. Utrum essentia Dna transcen- datur in relationibus.

Est duplex transcendentia: una dicitur transcendentia rei, alia ratio-
nis. In hac predicatum transcendens fit de linea plus, in quo trans-
cenditur, dividiturque iuxta inferiorum diversitatem. Ut patet in ente
ut n., quod in Deo est Deus, et in homine homo. In illa vero transcen-
dens absq. aliqua sui divisione, et sine eo, quod fiat de linea inferiori
in quo transcenditur, involbitur in ultima eius differentia.

Essentia Dna potest considerari secundum omne positivum,
quod dicit, vel quatenus exprimitur nomine naturæ. Sub ista ratio-
ne importat carentiam ulteriorem contractionis, quia importat ra-
tionem ultimam. Sub illa vero n. exprimit hanc carentiam, sed aliam
nempe carentiam ultimam.

Parag. 1. 1^a Sententia.

32 Dicendum est *Essentiam Dnam* sub conceptu essentia, et naturæ n. trans-
cendi in relationibus. Prob. 1^a ratione: Conceptus transcendens com-
paratur ut ratio communis respectu inferiorum: sed ita n. compar-
tur natura Dna sub hoc conceptu respectu relationum: ergo. Prob.
2^a ratio differentialis n. non habetur, ut ratio communis: sed ratio
differentialis exprimitur nomine naturæ, ut talis: ergo.

Contra: Transcendens comparatur, ut contrahibile per rationem
quasi differentialem: sed natura, ut natura n. comparatur, ut con-
trahibile hoc modo: ergo. Prob. 3^a ratio expressa ultimæ differentia
est incontractibile per aliam differentiam: sed natura, ut natura
est ratio expressa ultimæ differentia Dei: ergo.

iter: sed essentia, et relatio distinguuntur definitione, cum hae in ordine ad aliud, illa in ordine ad se diffiniatur: ergo realiter formaliter.

Præp. distinguuntur. *maior*: Lex distinguuntur definitione: Prout sunt in re, concedo: prout terminant nostros conceptus, nego. Si essentia, et relatio a Beato diffiniuntur, esset unica definitio, quia prout est in re ab ipso diffiniuntur. A viatoribus vero diversimodum explicantur definitionibus, quia ab ipso cognoscuntur multiplicitate conceptionum.

Nec obstat, quod esse ad se, et ad aliud non possint de aliqua reali predicari propter diversam rationem utriusque. Non obstat, quia essentia Dei est ita eminens, ut sicut identice potest esse ad se, et ad aliud, et unica identice definiri definitione in sententia catholica, ita realiter formaliter in nostra.

Sed dicitur: Ut definitio sit bona de re prout est: sed essentia Dei est bene definita a viatoribus: ergo prout est in re. — Præp. distinguuntur. *maior*: de re, prout est: adequate, vel inadequately concedo: adequate tantum, nego. Si definitio est adequate, non potest esse bona, nisi sit de re prout adequate est in se, si vero est inadequate, gaudet bonitate explicando conceptum inadequatum rei, sicut explicat definitio data de essentia a viatoribus, quæ est inadequate, cum unico conceptu illam inadequately attingamus, et definiamus, sicut concipimus.

Arg. 7. Quod non identificatur adequate cum alio, distinguuntur realiter inadequately ab illo: sed Paternitas non identificatur adequate cum essentia: ergo. *Aliter* patet: nam essentia est realiter filio, cum qua Paternitas non identificatur.

Confr. Pater distinguuntur realiter a filio: sed non realitate generis: ergo alia realitate: sed hæc realitas est Paternitas: ergo hæc est distincta realitas ab essentia.

Præp. arg. distinguuntur. *maior*: cum essentia, ut essentia est, nego. ut essentia non est, concedo. Sub ista ratione dicit Paternitas, a qua filio realiter distinguuntur. sub illa vero importat predicatum absolute, cum qua Paternitas adequate identificatur.

Ad confr. distinguuntur. *maior*: Non realitate generis: secundum omne quod dicitur, concedo secundum aliquid nego. Licet essentia hoc nomine exprimat realitatem qua parte est absoluta, ratione cuius Paternitas distinguuntur realiter a filio, absolute est eadem realitas cum Paternitate: ideoque eadem realitas dat distinctionem, et identitatem, quamvis distinctio proveniat

Confir. Quod imbitur in alio, n. importat ultimatum, antiqua
imbitur, cum imbitur sit ultimatum rei potenter imbitur: sed natura sub con-
ceptu naturae importat ultimatum, cum sit hic conceptus in constituen-
do ultimatum in radia operationis, quia significatio nominis Natura ad nil
aliud extendatur: ergo.

7
Si vero dicat qd ultimum in linea primaria n. opponi cum ca-
rentia ultimati respectu alterius lineae, impugnabimur hoc modo. Quod in
sua linea nil explicat nisi ultimatum opponitur cum non explicare ul-
timitatem: sed natura, ut talis et nomen impositum ad exprimendum
tantum ultimatum, cum sit nomen differentiale: ergo. Nam patet: nam
nomen impositum ad unum conceptum tantum significandum opponi-
tur cum carentia explanationis talis conceptus. Sed nomen significans
carentiam ultimati respectu alterius lineae n. explicat ultimatum in
propria: ergo tenet. maior.

Confir. Quod ex sua linea et transcendens, n. dicit in sua
linea ultimatum: ergo si natura illam dicit opponitur cum transcen-
dentia. Prob. arg. Ratio communis ad differentias n. dicit in sua linea
ultimatum, cum ultimitas sit ratio differentialis: sed transcendens ex
sua linea et ratio communis ad differentias: ergo.

Explicatur hoc: Ultimatum in eadem linea opponitur cum ca-
rentia ultimati in ipsa: sed transcendens ex sua linea importat in illa
carentiam ultimati, cum qd contrahibile quod illi convenit in sua
linea, sit ex carentia dicta: ergo. — Tum: Quod linea extranea contra-
hat conceptum transcendens, oritur ex carentia inventa ultima-
ti in predicatis propriis transcendens: sed predicata propria sunt
eius lineae: ergo.

Parag. 2. Sententia contraria.

Naturam sub conceptu naturae transcendens, et includi formaliter
in relationibus tenent aliqui Thomae, nempe Jodoy, et Jost Dom-
nicani.

38
Arg. q. 1. ex D. Th. Quod predicatur formaliter de alio
transcendens, et includitur formaliter in illo: sed essentia
predicatur formaliter de relationibus iuxta D. Th. 1. ad Annib.
dist. 33. q. unica art. 1. ad 4: ergo.

41
Respon. disting. modum: Essentia divina absolute concedo: ut
essentia reduplicative nego. Quod D. Th. docet, et essentiam divinam
absolute includi formaliter in relationibus, quia in illo nullum est
predicatum positum, quod in illis formaliter n. transcendatur.

Nec obest si dicat relationes determinare naturam, et talem quam
 vis sit ultima differentia sed determinare aliquam rationem, est illam con-
 trahere: ergo. Non obest, quia relationes determinant naturam. Ita enim sicut
 proprietates radicum, a qua dimanant. Unde n. contrahunt illam, quia
 contractio est determinatio conceptus communis a conceptu differentia-
 li. n. vero determinatio essentiae a suis proprietatibus, ut videtur in creatis.

Sed dicitur: Verum, et bonum sunt proprietates entis: et tamen con-
 trahitur ab ipsis: ergo non tenet responsio. Prob. mir. Transcendens contra-
 hitur a suis modis, sed ens est transcendens in verum, et bonum, cum de illis
 formaliter predicatur: ergo.

Resp. disting. modum. Sunt proprietates: Transcendentes, et
 metaphysicae, concludo: Physicae, et speciales, nego. Proprietates metaphysicae, et
 transcendentes sunt formaliter idem cum essentia, verum enim nil ad-
 dit supra ens, nisi solum explicare connexionem cum intellectu, quae impli-
 catur nomine entis. Proprietates vero physicae, et speciales procedunt ab
 speciali essentia, quae n. comparatur cum illis, ut ratio communis, sed at to-
 dix specialis, et atomum. Ut patet in anima nostra respectu intellectus, et
 voluntatis, quae nullo modo est contrahibilis ab ipsis. Cumq. Natura divina
 comparatur virtualiter ad attributa, et relationes, sicut realiter nostra
 anima respectu intellectus, et voluntatis, erit incontractibilis ab illis, sicut
 anima ab ipsis.

Sed in tali: Radix specialis proprietatum potest contrahi ab
 ipsis: ergo responsio nulla. Prob. arg. Ens est radix specialis veri, et boni, cum
 ab ipso specialiter procedant: et tamen contrahitur per ipsa: ergo. Resp.
 neg. arg. magis prob. disting. Specialis: respectiva, concludo: absolute, nego.
 Ens absolute est radix analogae, et transcendentalis, quamvis possint dici spe-
 ciales respectiva ad suas proprietates, quae utpote expressiones ipsius entis
 possunt ipsum contrahere. — Vel dic, quod licet ens absolute transien-
 datur in verum, et bonum, non vero, ut est radix ipsorum, quia hoc modo
 explicat suam differentiam metaphysicam, in qua exprimitur ratio
 ultimatis, et carentiae contractionis.

Prob. ultimus: Quod n. includitur formaliter in alio, n. est trans-
 cendens: sed natura sub conceptu naturae n. includitur formaliter in
 relationibus: ergo. Prob. mir. Quod explicat rationem ultimatis, n. potest
 includi formaliter in alio, cum inclusio formalis importet carentiam
 ultimatis in se: sed natura sub hoc conceptu explicat rationem ultimi-
 tatis, cum sub hoc conceptu explicet se differentiam ultimam Dei: ergo.

Arg. 4. Quod predicatur essentialiter de alio, includitur formaliter de illo: sed natura ut talis predicatur essentialiter de relationibus: ergo. Prob. mir. Quod predicatur realiter de alio, et n. essentialiter, potest subiectum esse in potentia ad illud, sicut etiam in potentia ad id, quod predicatur de ipso essentialiter, et n. formaliter: sed relatio ad nil est in potentia cum sit actus purus: ergo.

Confir. Quod predicatur realiter de relationibus, debet predicari de illa cum summa unitate possibili: sed unitas identitatis essentialis maior est, quam unitas solius identitatis realis, et est possibilis: ergo natura predicatur essentialiter de illis.

Resp. arg. neg. mir. marg. prob. intelligitur de illo, qui predicatur realiter excludendo predicationem essentialem in aliquo conceptu positivo, n. vero de eo, quod essentialiter secundum omne positivum predicatur, quamvis n. explicet essentialem predicationem prout connotat aliquid privativum, ut est natura sub conceptu naturae iuxta dicta. — Ad arg. potest respondere ex tradita doctrina; quia possibilis n. est in natura, et talis unitas essentialis, vel formalis inclusionis in relationibus.

Arg. 5. Sensibile, ut sic facit compositionem metaphysicam cum rationali, quia licet sub conceptu entis transcendatur, non tamen sub conceptu sensibili: sed natura sub hoc conceptu non transcenditur in relationibus: ergo quamvis sub alio transcendatur facit compositionem cum illis.

Confir. Quia substantia sub proprio conceptu n. transcendit differentias contrarias ipsius, quamvis ratio entis in illa includatur, transcendatur, componit metaphysice cum illis: ergo similiter de natura ut tali respectu relationum.

Resp. arg. concisus premis neg. cor. ratioq. disparitas. Nam sensibile, ut tale importat predicatum positivum supra conceptum entis, quod n. importat natura supra sua predicata transcenduntur in relationibus, sed eadem predicata formaliter explicat nomine destante illa, ut dicentia eandem alterius contractionem. — Per quod patet ad confirmationem, quia conceptus proprius substantiae est peculiare predicatum distinctum a conceptu entis.

44 Sed dicitur: Non magis distingui conceptus proprius substantiae a conceptu entis, quam conceptus proprius naturae ab omni predicato istius transiens in relationibus: sed distinctio inter illa sufficit ad compositionem rationis inter substantiam, et suas differentias: ergo similiter in no-

Quod est verum, ut postea dicemus. Cum quo componitur, quod sub
conceptu essentiae vel naturae reduplicative formaliter non includatur,
quia sub hac expressione importat carentiam ulterio-
ri contractioni.

Arg. 2. Concretum, et abstractum in Deo sunt idem formaliter:
sed Persona Divina, quae est concretum relationis, dicitur formaliter naturam
sub conceptu naturae: ergo similiter relatio.

Resp. disting. man. Concretum: secundum quod dicitur de for-
malis, concedo: secundum quod dicitur adaequate, nego. Persona Divina con-
cepta ex substantia relationis et natura Divina est in obliquo, et ille
in recto, et de formalis: cum hoc est idem formaliter relatio, non vero cum
persona, ut importat illam. Unde natura sub hoc conceptu non inclu-
ditur formaliter in relatione, quia ad hoc opus erat includi in per-
sona ratione recti, et formalis rationis, non vero ratione obliqui, et materia
sicut accidit.

Arg. 3. Compositio ex actu, et potentia repugnat Deo: sed dantur
non transcensura natura sub conceptu naturae in relationibus: ergo. Prob.
man. Datur compositio ex actu, et potentia se invicem excludentibus:
sed natura, ut talis non transcensura comparatur, ut potentia determinabi-
lis a relationibus, ut actibus cum illarum exclusionem: ergo.

Resp. neg. man. marg. disting. se excludentibus: quoad aliquid
positivum, concedo: quoad aliquid negativum, nego. Ut daretur compo-
sita ratio inter relationem et naturam, erat necesse dari aliquid po-
sitivum naturae non includum formaliter in illis, quod non accidit non tran-
scensura natura sub conceptu naturae, quia hic conceptus reduplicat caren-
tiam ulterio-
ri contractioni.

Sed dicitur: Natura sub conceptu naturae est aliquid positi-
vum: sed sub hoc conceptu non includitur: ergo nec secundum aliquid po-
sitivum. — Resp. disting. man. Est aliquid positivum: distinctum a tran-
scensura, nego. Divero modo explicatur, concedo. Nil est positivum in na-
tura Divina, ut dicemus quod sequenti, quod non sit transcensura in relationibus,
quamvis haec transcensura non exprimatur nomine exprimente tale posi-
tivum, ut dicemus carentiam contractioni, ut explicat nomen natura. Sicut
quodammodo omnis perfectio intellectus Patris sit in filio, non tamen est, ut ex-
plicata nomine dictionis, quia hoc nomen exprimit dictam perfectionem,
ut connotantem Paternitatem.

Et advertite in fine huius questionis, quod sicut natura sub conceptione naturae
n. transcenditur in relationibus, ita nec in attributis propter eandem ra-
tionem.

Quest. 3. Utr. omne positivum essentie Dni
transcendatur in relationibus.

In Dnum. primordiale, quod est idem, ac dicere omne positivum
Dni. essentia tam certum est includi realiter formaliter in relationi-
bus, sicut est certa in doctrina Thomae. contra secutum negatio dy-
stinctionis formalis ex natura rei. Unde questio n. procedit de inclu-
sione hoc modo sumpta, sed de transcendentia, et inclusione forma-
li ipsius, ut correspondens nostris conceptibus attingentibus eam, et dy-
stinctam virtualiter a relationibus.

Parag. 1. N. Sententia

Dicendum est essentiam Dnam secundum omne positivum trans-
cendi, et includi formaliter in relationibus. Ita communiter Thomae.

Prob. 1. ex D. Th. Quod includitur in conceptu absolute in
intellectu alius, est transcendens, et formaliter in illo: sed Dna
essentia includitur in intellectu relationum iuxta D. Th. infra quest.
33 art. 3. ad 1. ergo est transcendens in illis.

Nec obest solutio Egidii affirmantis loqui D. Th. de relationi-
bus in concreto, nempe de personis, quae sunt formaliter Deae, non
vero de relationibus in abstracto. Non obest, quia licet D. Th. aplice
rit ibi doctrinam tractatam personarum, etiam fuit locutus de relati-
onibus in abstracto, nam aliud est exemplificare in aliquo, aliud do-
ctrinam soli illi convenire. Ideoque ait: sicut relatio creata habet esse
accidentale in subiecto, relatio realiter existerens in Deo habet esse per-
fectum Dni: sed illa in abstracto habet esse formaliter in subiecto: ergo
ita formaliter esse essentie Dni.

Prob. 2. In absolutum perfectissimum includitur formo-
liter in relationibus Dni: sed hoc in est Dna. essentia: ergo. Alter. probat
nam perfectum absolutum est essentia Dna. Nam. vero prob. Quod
relatio creata dicitur cum imperfectione, relatio Dna. dicitur perfecti-
sime: sed illa dicitur formaliter in absolutum, cum intyreat subiecto, et ac-

natura respectu relationum. Prob. mai. Disting. que datur inter ens et substantiam, est per se implicitum, et explicitum. sed hec datur inter naturam sub conceptu naturae, et ipsam sub conceptu transcendenti. ergo.

Resp. neg. mai. mir. q. prob. disting. sed hec datur: cum equali amplitudine, nego. cum minori concedo. Sicut et sua amplitudo in distinctione virtuali adequata, ita in distinctione per se implicitum, et explicitum. Quia enim Dna magis virtualiter disting. a relationibus quam a sapientia. Dna propter convergentiam cum yta in linea absoluta, quam n. habet cum illis. iuxta dicta d. 5. n. 16. ita intellectus magis disting. per se implicitum, et explicitum ab intellectu Dna, quam a dictione, quia intellectus, et intellectus equivalent ad re creatas realiter distinctas, quibus n. equivalent dictiones, et Dna. intellectus. Similiter conceptus entis, et substantie magis disting. per se implicitum, et explicitum, quam natura sub conceptu naturae a se ipsa sub conceptu transcendenti, quia differentia substantie addit ali- quid positivum, quod n. importatur formaliter in ratione communi entis, alia inveniuntur differentia substantie in differentia accidentis. Natura vero Dna sub utroq. conceptu offert formaliter idem positivum, sicut explicatum a conceptu naturae, ut importat carentiam contradictionis.

Arg. 6. Non minus pugnat cum ratione entis a se virtualiter includi formaliter in ente ab alio virtualiter, quam cum conceptu radicali includi formaliter in radicato: sed ratio entis a se inventa in genere includitur formaliter in relationibus, que sunt entis ab alio virtualiter: ergo radix relationum, que convenit naturae, ut talis, transcendit in ipso.

Resp. conud. mai. intelligeq. min. de ratione entis a se se- cundum omne positivum, non vero de illa, ut reduplicative est ratio ad, quae sub hac reduplicacione explicat, sicut natura differens. Nam per hoc Dna, et consequenter ultimatum, et carentiam contradictionis.

Arg. ultimo: eadem ratio currit in sapientia, et reliquis attri- butis respectu relationum, ac in natura Dna: sed sapientia includi- tur formaliter in illis, cum formaliter de ipsis predicetur iuxta D. Th. 1. ad Ambald. d. 23. q. unica ad 4. art. 1. ergo similiter natura.

Resp. explicanda min. de sapientia secundum omne positivum, quod dicitur n. vero, prout sapientia reduplicative quia sub yta ratione explicat carentiam, quam natura sub conceptu naturae.

dicto modo sumpto cum inclusione reali: sed illa datur inter essentiam et
relationem: ergo. Prob. min. Unio perfectior excogetabili debet dari inter
essentiam et relationem: sed perfectior unio est inclusio formalis, quam ex-
clusio inter virtualiter distincta: ergo. Atque constat in inclusione reali
realiter distinctorum, ut sunt Anima et corpus.

confr. Genes. Dns debet tribui eminentior, et universalior
modis infinitatis: sed universalior, et eminentior modis, et inclusio
formalis, quam idem identica in relationibus, cum illa sit maior intimi-
tas quam ista: ergo.

53 Sed dic. Maior intimitas est indistinctio virtualis quae
distinctio: et tamen compositio, quia cum eminentiori infinitate Dns
sentis: ergo similiter inclusio identica. — Resp. disting. mai. & Maior
intimitas: Compositio cum equivalencia ad plura, nego: Incompatibilis
comodo: Et cum hoc modo sit indistinctio virtualis, et n. inclusio
formalis, ista in essentia Dns respectu relationum admittitur, et illa
excluditur.

Non obest, si dicas, quod inclusio formalis in relationibus
n. debetur essentiae Dns, ideoq. carentia illius compositibilis erit cum em-
nentia infinitatis. Non obest, quia est debita infinitatem Dns, essentiae
inclusio compositibilis cum distinctione virtuali, ut est inclusio forma-
lis.

54 Prob. 4. Compositio requirit dari in Deo: sed daretur non
inclusio formaliter essentiae in relationibus: ergo. Nam, manifestat
eius summa simplicitas. Atque prob. ex duobus extremis se formaliter
excludentibus requirit compositio rationis, ut constat in animalibus, et
rationalibus: sed n. inclusio formaliter essentiae Dns in relationibus
essent extrema se formaliter excludentia: ergo.

55 Non fugit Vaquez a compositione rationis in Deo, sed eam
libenter admittit sed immerito: Iam fundamentum compositionis
rationis est potentialitas: sed in Deo n. datur potentialitas: ergo.
Prob. mai. Exclusio unius extremi ab alio est potentialitas: sed illa est
fundamentum compositionis rationis: ergo quia. Prob. mai. Ita se ha-
bet exclusio inter realiter distincta, sicut exclusio formalis inter
virtualiter diversa: sed illa petit unum extremum esse realiter in
potentialia ad aliud: ergo quia quae in potentialia formalis.

Tum ideo genus est in potentialia ad suas differentias, quia
illos excludit in suo conceptu formali: ergo exclusio formalis

identia absoluta: ergo.

Concedit Vasquez in dari in relationibus Dni, sed non in reale absolutum, sed rationis, quatenus concipiuntur a nobis, ut inherentes essentiae Dni.

Sed cum illa convenimus in affirmando in rationis, et in ipsam ut negantem in reale absolutum pugnamus. Convenimus in illa, quia in rationis formamus concipiendo relationes Dni, ut efficientes Dnam generantem, sicut in creatis, quia realiter efficientes subiectum, datur in reale. In ytem vero pugnamus. Nam relationes Dni n. debet habere in absolutum imperfectius, quam relationes creatis: sed yte habent iuxta Vasquez in absolutum reale: ergo potiori titulo ille.

Adverte igitur duplex in absolutum in relationibus Dni. unum reale, et aliud rationis. Illud est per se subiectum, hoc vero est ratio explicans relationis, quasi inherens, vel efficientis essentiam, quod in ponitur a nostro intellectu concipiente illas ad modum relationis creatis.

Prob. 3. Non includit magis perfecte ens in sui modo, quam ens Dnam primordiale in sui: sed accideret hoc, si ytu n. includitur formaliter in relationibus: ergo. Nam patet, quia ens magis perfectum potest perfectiori modo includi. Aliter probat. Inklusio formalis est magis perfecta, quam identica: sed in ente Dno. primordiali invenitur ytu, et illa identice: ergo.

Confer. et explicatur: Modi magis perfecti includunt suum ens perfectiori modo, quam modi minus perfecti: sed relationes sunt, et modus ensi Dni primordialis, et perfectioris modus ensi: ergo si qd ens formaliter includitur, potiori titulo ille.

Hic refert modus n. distinguere virtualiter ab ente, sicut relationes ab ente Dno. primordiali. Non refert: quia aliqui metaphysici admittunt distinctionem virtuale inter ens, et suos modos. Et quamvis intell. huc distinctio regatur, et in ente primordiali Dno respectus suorum modorum admittatur, tenet doctrina tradita. Nam inclusio perfectior compatibilis cum distinctione virtuali debet inveniri in ente primordiali: sed inclusio formalis compatibilis est cum dicta distinctione, est q. perfectior identica: ergo. Prob. m. Distinctio virtualis includitur ab inclusio compatibilis, et cum inclusione formalis, sicut realis.

Parag. 2. Sententia contraria

Molina, Vazquez, Egidius n. admittunt Geniam Dnam transcendit, et includit formaliter in relationibus.

Arg. 1. ex D. Th. q. 8. de potent. art. 2. ad 2. ubi ait: Genia n. predicatur de Paternitate propter identitatem rationis, sed propter identitatem rei: sed si includeretur formaliter in Paternitate, propter identitatem rationis: ergo n. includitur.

Repp. explicanda man. Non predicatur Genia de Paternitate, ut ratio differentialis concedo: ut ratio communis nego. Potest aliquod predicatum dici formaliter, et propter identitatem rationis de aliquo dupliciter: Ut ratio communis, et transcendens, vel ut ratio differentialis, et modo predicatur formaliter Genia de Paternitate, non vero igitur, quia Genia n. est formaliter ultima differentia constitutiva relationis.

Arg. 2. Persona Dna dicit formaliter Geniam, et relatio nem: ergo relatio n. dicit formaliter Geniam. Arg. constat, conseq. pro- b. forma constitutiva n. dicit totum id, quod rei constituta: sed relatio est forma constitutiva personae dicentis formaliter Geniam: ergo.

Repp. neg. conseq. mai. q. prob. disting. forma n. dicit totum id: eodem modo sumptum, concedo: diverso modo acceptum, nego. Diverso modo importat naturam Dnam: relatio constituit, et persona constituit, nam igitur dicit naturam sub conceptu naturae, illa vero dicit eam sub conceptu transcendens.

Sed dicitur: Quando totum est resolvibile in duo extrema, igitur se formaliter excludunt: sed persona Dna est totum resolvibile in naturam, et relationem, cum extrema eius constitutionis: ergo Prob. mai. Ideo genus, et differentia se formaliter excludunt, quia totum, nempe species resolvitur in illa: ergo tenet mai.

Repp. conq. mai. disting. min. Resolvibile in naturam: sub conceptu naturae, concedo: sub conceptu transcendens, nego. Unde debent se invicem excludere natura sub conceptu naturae, et relatio n. vero natura sub conceptu transcendens, quia illo modo, et n. igitur se habet cum relatione, ut extremum constitutionis personae.

Sed instabit: Sequitur ex hac, quod ultima differentia relationis excludat formaliter Geniam sub conceptu transcendens: ergo responsio nulla. Prob. sequela: Totum est resolvibile in extrema: se formaliter excludunt: sed relatio se habet ut totum constans ex sua ultima differentia, et Genia sub conceptu transcendens: ergo haec n. includitur in illa.

Repp. neg. sequela. mai. q. prob. disting. se formaliter ex-

et potentialitas. Et in Vazquez maxime urget hec probatio: Quia ipse n. admit-
 tit in Deo compositionem rationis ex genere, et differentia sed eadem est im-
 plicatio in isto, ac alia: ergo. Prob. m. eadem implicatio est quando in-
 ungetur alia importaretur potentialitas: sed ita est: ergo. Prob. m.
 Potentialitas est in genere, quia excludit differentias: sed in qualibet com-
 positione inveniuntur exclusio unius extremi ab alio iuxta Vazquez: ergo.

Urgetur hoc: Subiectum excludens formam, seu modum est in po-
 tentia ad illa: sed compositio dicta est in Deo, et ex subiecto, et modo se in-
 vicem excludentibus: ergo. Mac. constat ex exemplo generis, m. liquet, quia
 n. est assignabilis a Vazquez alius modus compositionis.

Sed dicitur: Cum summa unitate Dei compositus distinctio ratio-
 nis: ergo rationis compositio cum summa actualitate. — Supp. m.
 est veram de distinctione includentis ab includo, quia hec fundatur in emi-
 nentia, et perfectione, est vero falsam de distinctione excludentis, et exclusi,
 quia hec, ut potest fundatur in conceptibus se excludentibus, supponit in fun-
 damento potentialitatem, sicut propter eandem rationem compositio.

Sed, si vult, potest admittere cum Jodoy, et N. Salmat. hic n. loq.
 Compositionem rationis, que in linea rationis sit secundum quid; quia ad
 fundandam est n. req. exclusio inter extremos, sed inclusio illorum
 cum exclamatione, quoad explicitum, sicut diximus de distinctione.

Poterat ultimo probari assertio ratione Jodoy, et Jonez, que pro-
 cedat ita. Ratio entis Dei est de quidditate relationis: sed ens Divinum consti-
 tuitur per Deitatem: ergo est ista de quidditate illius. Prob. m. ex ad-
 quate dividitur in ens Divinum, et creatum: sed ratio n. est ens creatum:
 ergo Divinum.

Sed hec ratio semper nobis difflicuit: quia si ens Divinum su-
 mitur rigorose pro ente constituto per Deitatem, et est ens Divinum
 primordiale, falsum assumit, cum inter ens Divinum primordiale
 et ens creatum detur ultima differentia cuiuslibet relationis, vel
 attributi, que est entis increati, quin sit ens Divinum primordiale
 nec ens creatum. Si vero sumatur ens Divinum pro ente increato ana-
 logie communi gentis, et aliis conceptibus Dei, verum est n. dari me-
 dium inter esse ens increatum, et creatum. Sed ex hoc nil prob.
 quia quin ratio sit ens creatum, potest esse ens formaliter increa-
 tum, quin sit ens Divinum primordiale formaliter iuxta inter-
 pretum Jodoy.

tate, quamvis sit formaliter essentia. Effectus enim essentiae sub conceptu trans-
cendentis sicut summa perfectio absoluta, summa intelligibilitas passiva
et summa amabilitas. — Vel responde concipit maius et minus prob. neg.
conseq. quia variatur appellatio, in maiori enim reduplicatur conceptus
explicitus essentiae in minori non fit reduplicatio huius, sed essentia stat pro im-
pliciato Paternitatis, et in conseq. reduplicatur expressus conceptus Pa-
ternitatis. Et cum hic non sit expressus, sed implicite essentia, non valet Pa-
ter intelligit Paternitatem.

65 Sed dicitur: Quia rationale est includens formaliter ens, valet
optime: Est formaliter ens: sed Paternitas includit formaliter intellectu
tum, cum in hac conceptus essentia: ergo est formaliter intellectio, et consequen-
ter Pater illo intelligit. — Resp. minus intelligi de intellectu sub
conceptu transcendentis non vero sub conceptu intellectus, sub quo con-
stitutit intelligentem. Quamvis possit dici, quod Paternitas est forma-
liter intellectio quoad implicitum, sicut rationale est ens, id est, Pater
intelligit implicito, et non explicito Paternitatis.

66 Arg. 3. Paternitas non est formaliter id, quod est com-
municabile, cum ipsa sit incommunicabilis: sed essentia est formaliter
communicabilis: ergo non est formaliter essentia.

Resp. disting. maius: Paternitas: ex ratione differentialis con-
cedo: ex conceptu communi, et transcendentali, nego. Licet Paternitas
ut dicitur suam differentiam sit incommunicabilis, ut dicitur rationem
transcendentalem, nempe essentiam, est communicabilis.

67 Sed dicitur: Quod est formaliter essentia, est in rigore
sermonis communicabile: sed haec propositio: Relatio est communica-
bilis est in rigore sermonis falsa: ergo. — Resp. maius est verum
de eo, quod est formaliter essentia ex conceptu differentiali, non
vero de eo, quod est essentia ex conceptu communi, quia nomen
relatio appellat supra expressum relationem, quod est eius differen-
tia, cui repugnat communicatio.

68 Sed instatur: Haec propositio: Paternitas est essentia
est in rigore sermonis vera: ergo similiter relatio est communica-
bilis. Prob. conseq. Predicatum proprium essentiae proprie predi-
catur de eo, de quo predicatur essentia: sed predicatio essentiae est
in rigore sermonis vera: ergo similiter in predicato illius.

Resp. concipio ant. neg. conseq. maius. prob. disting. In-
dicatur: et diverso modo, concedo: et eodem modo, nego. Nam
essentia predicatur immediate de Paternitate. Communica-

cludentia: vel quoad implicitum, vel quod explicitum, concedo: quo-
ad implicitum precise nego. lo modo, quo totum consistit ex partibus
resolvitur in illis. Alii enim sunt, quae consistunt, ut se quoad impli-
citum excludunt, ut sunt in specie generis et differentia. Alii tantum qua-
ad explicitum, ut ut ratio entis et personae respectus substantiae, cum ra-
tio entis includatur formaliter in personae, quamvis non explicet
eam. Et hoc modo se habet in relatione eius differentia et generis.
Dicitur sub conceptu transcendente.

Sed urgetur: si ita accideret, poneretur in definitione perso-
nae by essentia divina, sed hoc est aperta negatio: ergo. *Mar.* potest: nam
loco partis ponitur in definitione iuxta *Arist.* in *eth.* potest ponitur eius
definitio: sed in relatione; quae est pars definitionis personae, includi-
tur essentia divina, quae est formaliter etiam in persona: ergo. *Mar.* potest.
Ideo iuxta *Arist.* genus non includitur formaliter in differentia
ne committatur negatio by ponendi in specie definitione rationis
genericam: ergo.

Resp. conciso *mar.* mirum est, ut vero, si poneretur by
essentia sub eadem ratione, quod non accidit, siquidem potest ponitur in
definitione personae sub conceptu naturae, et sub conceptu transcen-
dente. Unde non est negatio, quod vero in genere si includeretur in dif-
ferentia, quae by sub eadem ratione poneretur in definitione speciei.

Sed inquit: Relatio ex parte modi concipiendi requirit esse per-
sonae: sed est, si includeret formaliter essentiam divinam: ergo non includit.
Mar. patet, cum significetur, ut abstractum. *Mar.* vero probatur. Perso-
na est modo dicto, quae significatur, ut dicens naturam incommuni-
cabiliter subsistentem: sed essentia in relatione est essentia cum incom-
municabilitate: ergo.

Resp. neg. *mar.* q. prob. intelligitur de natura significa-
tata, ut subsistens quod incommunicabiliter, non vero significata ut quod,
ut significatur a relatione in abstracto illam formaliter includen-
te, quia ad subsistens ut quod significandum opus est nomine perso-
nae, quo denotatur relatio, et natura sub conceptu naturae.

Arg. 2°. Pater non intelligit Paternitatem: sed intelligere, si Pater-
nitatis est formaliter essentia: ergo non est. *Prob.* mirum est: Pater intelligit essen-
tia divina: sed paternitas est formaliter essentia: ergo intelligit Pater-
nitatem.

Resp. neg. *mar.* mirum est, prob. distinguitur. Intelligit essentia sub con-
ceptu naturae, concedo: sub conceptu transcendente nego. Cum ergo hoc modo
et non illa includatur in Paternitate, non sequitur Patrem intelligere Paterni-

potest formaliter imbibere communicabilitatem ratione essentiae, et ratione
sui differentiae incommunicabilitatem. Sufficit enim ad verificanda contra-
dictoria differentia virtualiter includere, et includi, cum ex ea inferatur.
verificari de eodem secundum eundem.

72

Arg.^o 6. Ideo differentia excludit genus, quia ut quicquid contrae-
tiva: sed relatio ut contractiva essentiae: ergo, excludit eam. — Resp.
disting. man. quod ut contractiva essentiae, et ut potentia metaphysica con-
cedo: quia contractiva praesens, nego. Contractio potentiae metaphysicae, et
ut contractio generis arguit exclusionem, non vero contractio actus puri
sim, ut ut contractio essentiae. Dicitur.

Sed dicitur: Contractio actus puri arguit exclusionem: ergo.
Prob. mtr. Magis intima ut relationi entis increatae contracta, quam
essentiae. Dicitur, cum haec fiat de eius linea, sicut illa: sed entitas increa-
ta non est exclusa absolute, sed tantum quoad explicitum a differentia
relationis: ergo essentia absolute.

Resp. neg. arg. Man. prob. disting. a Magis intima: quoad
indistinctionem concedo: quoad inclusionem, nego. Tam intima est essen-
tia relationi, quoad inclusionem formalem, sicut entitas increata in-
creata, sed cum hac diversitate, quod inclusio essentiae est absque virtuali
differentia, non vero inclusio illius.

Arg.^o 7. Ratio propria Patris requirit se formaliter
ratio communis sibi, et aliis: sed Paternitas est propria, et essentia
communis: ergo Paternitas requirit se formaliter essentia.

Resp. disting. man. Ratio propria est, ex ratione differen-
tiali, concedo: ex ratione transcendentali, nego. Paternitas ut pro-
pria ex conceptu differentiali, et ut communis ex ratione trans-
cendentali, nunquam essentia. Dicitur.

74

Arg.^o ultimo: Predicamenta se invicem excludunt iuxta
omnes Metaphysicos: sed predicamentum substantiae, et relationis iux-
ta D. Th. in hoc art. ad 1. et alii in locis dantur formaliter in Deo.
ergo relatio excludit substantiam, seu essentiam.

Resp. mtr. intelligi non de substantia predicamentali, sed
tali, quia predicamentum, ut tale importat limitationem, sed de illa
ut est formaliter substantia elevata ad ordinem Divinum, sub qua
ratione non excluditur a relatione eodem modo concepta.

75

Sed dicitur: Diverso modo predicatur substantia. Dicitur
de sapientia, ac predicatur de Paternitate: sed de illa predicatur

litas mediante essentia. Ideo q. prima propositio est in rigore sermonis
vera, et secunda falsa, quia predicatum illius ut pote immediatum
enunciatur vere absq. addito, predicatum vero istius, ut pote medio
tum solam potest dici cum addito, ut sit vera propositio. Nempe re-
latio ut est essentia, est communicabilis. Et idem dicitur de aliis propo-
sitionibus, si forte obiciantur, enunciandi aliquid conveniens gen-
ti, et n. ultime differentie relationum.

Sed arguitur: Predicatum competens rationi superiori n.
potest repugnare rationi differentiali: sed communicabilitas repug-
nat differentie Paternitatis, competitq. genti: ergo. — Resp. d-
ting. man. rationi differentiali: quoad implicitum, concedo: quoad ex-
plicitum, nego. Quamvis explicito differentie repugnet ratio competens
conceptui communi transcendens in illam, debet convenire implicito illius,
ratio talis conceptus debet competere expressioni differentie eo modo
quo conceptus dictus, qui convenit implicite. Patet hoc in differen-
tia particulari entis, cui repugnat pro explicito que specificationem
intellectus, quod convenit conceptui communi entis, in illa imbita.

Arg. 4. Predicatum formale relationis est producibile
et multiplicabile: sed essentia Divina n. est producibilis, nec multi-
plicabilis: ergo n. est predicatum formale relationis. — Resp.
man. que veram de predicato formali differentiali, falsam vero de
communi, et transcendentali, ut est in relatione essentia Divina.

Sed dicitur: Entitas increata est predicatum formale trans-
cendentale relationis: et tamen producatum, et multiplicatum in rela-
tione: ergo. — Resp. d-ting. man. transcendentali: transcendentalis
relationis, concedo: transcendentalis rei, nego. Transcendentale hoc ma-
modo, ut est essentia, non fit de linea illius, in quo transcenditur, Trans-
cendentale illa modo, ut est entitas increata, fit de linea differentie, re-
qua est transcendens. Unde ista producta, et multiplicata, producatum,
et multiplicatur illa.

Arg. 5. Inq. opponuntur in suis rationibus formalibus, ex-
cluduntur in illis: sed ita sunt essentia et paternitas in Deo: ergo. Prob.
intr. communicabilis, et incommunicabile opponuntur in suis rationibus
formalibus: sed essentia est communicabilis, paternitas incommunicabilis:
ergo.

Resp. man. que veram in rebus superioris ordinis, ut est gen-
tia et relatio, que vero in ordine inferiori. Nam q. superior, ut est relatio

[illegible]

Sed dicitur Compositio repugnat predicamento, ut patet Sim-
plicitate, sed admissa distinctione virtutis inter in, et ad dicitur
compositio, cum se excluderent: ergo. — Resp. Disting. in an. Compositio
in genere, et differentia, contra locum, nego. Illa repugnat Simplici
predicamento, quia repugnat conceptui universali superior illi
cum sit suprema generis, non vero compositio rationis ex rationibus
virtualiter distinctis, quorum una n. s. n. habeat, ut superior universali
respectu alterius s. s. habeant ut de rationibus inaequantibus respectu
relationis.

Non refert alia praejudicamenta absoluta si constare ex la-
psum ratione inadequata, ut relatio n. constat. Non refert, quia relatio
habet quod in subiecto, sicut illa per quam habet in absolutum, et in super-
reppere terminum, ut quoniam terminum, quod n. habent alia, in quo
stat in, et al. relativo.

Ad plura alio modo obijciunt. Particulare in absolute con-
trahit rationem absolutam in consequenti: sed hoc n. est contrahibile a re-
latione ergo illud in n. est in illo. Prob. tunc. Ratio contrahibile a re-
latione est accidentis et sic: sed hoc n. est absolute terminus ergo. Prob. tunc. illud
contrahit absolute et relationem n. est absolute, nec relationem: sed acci-
dens et sic et omne quod predicatur absolute, et a cetero differentia

ut inclaya formaliter: ergo de yto ut excludat illud. qd D. Th. in l. dyt.
33. q. 1. art. 1. ad 5.

Resp. dytinq. man. Diverso modo: materiali, concedo for-
mali, nego. Predicatur essentia eodem modo formaliter de sapientia
et Paternitate, quia in utraq. formaliter includitur, sed cum diver-
sitate materiali, quia mixta virtualiter dytinq. a sapientia ut po-
te linea abscondit, quam a Paternitate, quia yb linea relativa. Inve-
nitur dytinctio se habet de materiali ad inclusionem formalem.

Sed instat: D. Th. loco citato affirmat attributa Dei dy-
tingui ab substantia Dei ad modum quod species a genere, quod negat
in Paternitate: sed dytinctio speciei a genere yb includentia ab incluso:
ergo hoc modo yb in attributis respectu essentiae, et n. in Paternitate.

Resp. dytinq. man. Quod negat in Paternitate: quoad
modum concedo: absolute nego. D. Th. dytinctus scientiam et alias
virtutes Dei a relationibus in hoc, quod relatio in Deo conservat re-
tentionem communissimam generis relationis, quia yb ordo ad aliud n.
vero scientia, quia ratio superior n. generis yb qualitas, quia n. yb in
Deo, sed loco n. yb substantia. Unde haec se habet ad modum generis,
quia hoc modo se habet qualitas respectu scientiae predicamentally.
Diversitas ergo stat in hoc modo se habendi ad inclusionem essentiae
non vero in substantia inclusionis.

Parag. 3. Questuncula conjectaria.

Inquiri: An in relatione creata detur in proprium et speciale su-
perius. Loquimur de in absoluto propter quendam iuniorum agnoscon-
tem in ipsa in absolutum communem ei, et alii absolute predicamentally
negantem. in speciale et proprium linea relativa.

Resp. igitur affirmative: implicat, quod ratio contrac-
tiva in absoluto in communi n. sit in absolutum particulare: sed in
relatione creata invenitur in absolutum contractionis: ergo per in
particulare. Prob. man. Ratio absoluta debet contrahi per diffe-
rentiam absolutam: sed in absolutum particulare yb differentia
absoluta: ergo.

Confir. Ita se habet ratio absoluta ad suas differentias, sicut
relatio ut n. ad suas: sed relatio n. potest contrahi per differentias
absolutas: ergo nec ratio absoluta per differentias relativas.

Confir. 2. In absolutum yb analogum et transcendens
in predicamenta: ergo ratio contractiva yb absoluta. Prob. conseq.

se sumpto, concedo: inadequatur accepta, nego. Relatio creata ad qua-
te sumpto coalegit formaliter ex in absoluto, et ex ad relativo, idem for-
maliter dicit utrumque. Si vero in comparatur cum ad quod est re-
latio inadequata, n. includitur formaliter in illo, quia gaudet vir-
tute distinctionis cum negatione superioritatis, cumque nequit in
creaturae compati transcendendo, et includit formaliter. Probamus ergo
essentiam Dni includi formaliter in relationibus, quia includitur
formaliter in relatione creata in absoluto, sed ablati imperfectio-
nibus. Et cum sit imperfectio limitationis, quod in n. includatur for-
maliter in ad creato, sed tantum in relatione adequate sumpto,
neque est in ad Dni etiam includi formaliter essentiam Dni.

Sed instabit: Ideo in absolutum creatum n. transcenditur
in ad, quia hoc ut pote relativum nequit contrahere quid absolutum;
ergo similiter in absolutum essentia Dni, respectu ad relativum.

Resp. disting. arg: Quia relativum: ex conceptu formali,
nego. Ex differentia limitationis, concedo. Ad creatum nequit contrahere
conceptum transcendentem in ipso, qui n. possit esse formaliter de
linea relativo, quia transcendens creatum, ut pote tale transcen-
dit rationem transcendentia enim rei repugnat ubi quod dicitur
sit Deus, sit formaliter de linea in qua transcenditur. Et cum
in absolutum n. possit esse quid relativum, n. potest contrahi, ut trans-
cendens ab ad relatione creatae. Essentia vero Dni, cum sit trans-
cendens transcendentia rei, quae petit in transcendenti esse diversae lineae
ab eo, in quo transcenditur, potest contrahi, quamvis absolute per
ad relationem Dni.

Adverte etiam in fine questionis omnia attributa Dei in-
cludi formaliter, et transcendendi in relationibus, sicut dictum est de
essentia.

Quest. 9. An relationes includantur formaliter in essentia?

Tripliciter potest aliquid includi formaliter in alio, vel per modum
differentiae, vel per modum transcendentiae, vel per modum modi.
Certum est relationem n. includi in essentia, ut predicatum diffe-
rentiale, cum differentia essentiae sit de linea absoluto. De aliis vero
modis iam resolvit.

Parag. 1. Nostra Sententia

Dicendum est relationes Dni n. includi formaliter per modum
transcendentiae in essentia. Ita D. Th. in hact. p. q. 33. art. 3. ad 1.

relationis: ergo.

Supp. neg. min. mar. prob. disting. ut accide. put sic. in universalis
in abstractione precise nego. In ista, et in alia minus universalis, concedo. Du-
plex ratio accidentis universalis et contrahibilis a relatione secundum
diversum conceptum ipsius. Una est ratio accidentis abstractum ab omnibus
differentiis absolutis, et ab ultima differentia relationis, que est universalior
abstrahio. Hec enim ratio nec est absoluta, nec relativa, sed permissive
se habet ad utrumq. sicut ratio entis abstractum ab absoluto, et relativo,
ut q. ratio contrahit illud in relatione in, et ad relativo. Alia vero est
ratio accidentis abstracta a particularibus rationibus absolutis, que est
abstrahio est minus universalis, ut q. ratio communis absoluta contrahit
in relatione ab in particulari absoluto.

Infer. ergo dari in relatione creatura triplex in duo absolute, nem-
pe commune sibi, et alii predicamentis, et aliud particulare, et proprium
per hoc respicit subiectum, ut causam particularem sustentativam sui
ipsius, et per illud, ut causam materiam communem sibi, et aliis. Con-
cedo semper ex vi utriusq. in in subiecto precise sub ratione dicta. Per
in vero relationum respicit subiectum, ut trahat illud ad terminum,
per ad vero solum exprimit respicere terminum.

Ex qua doctrina agnoscitur in relatione Dna. triplex in:
particulare absolute, et essentia Dna. commune est ratio entis Dna.
absoluti transiens in eadem essentia in vero relationum est id, per
quod natura modificatur, ut trahatur ad terminum, ad vero est
precise expressio respicientia termini.

Sed dicitur: ex paritate relationis create ad Dnam. inferatur
essentiam n. transcendendi in ipsa: ergo n. tenet. Prob. sequella. In abso-
lutum creatum n. transcenditur in ad relationem create, cum n. sit conceptus
superior ad eam: ergo nec essentia Dna. que est in absoluto in ad
relationem Dna.

Supp. neg. sequell. art. 9. prob. contraria neg. conseq. quia
in absoluto Dna. est infinitum, et n. est in absoluto creatum
ad quod neg. n. transcendit.

Sed instat: Assertio principalis questionis probata
est hoc modo: In abs. lutum includitur in relatione Dna. quia in
absolutum includitur formaliter in relatione create: sed n. ad
misa transcendit in absoluti in ad relativo create n. datur
inclusio formalis in illi: ergo.

Supp. cum explicatione: In relatione create: ad qua

dicatum commune quidditativum rei, in qua transcenditur, n. vero
predicatum realiter cum alio identificatum, cum ex vi huius identi-
ficationis possit includere in sui conceptibus quidditativis. Unde
illud potest predicari de omni predicato formali rei, in qua trans-
cenditur, cum predicatum commune quidditativum sit de conceptu om-
ni predicati inferioris, n. vero predicatum realiter identificatum.

88 Dicendum est 2. Relationem includi formaliter in essentia
ut modum essentiale ipsius. Prob. 4. ratione: Relatio se habet, ut modus
essentie: sed n. ut modus excludens essentiam: ergo ut inclusus forma-
liter in ipso. Prob. 5. mir. Modus rei transcendens in ipso includitur for-
maliter in re transcendente, ut patet in modis entis: sed relatio est modus
in quo transcenditur essentia iuxta dicta: ergo.

Confir. Implicat, quod aliquis conceptus includatur forma-
liter in alio, et quod est includatur in illo, sicut implicat unum extre-
mum esse alteri unitum absq. unione huius cum illo: sed essentia est inclu-
sa formaliter in relatione: ergo est in illo.

89 Sed dicitur: Quod includitur formaliter in alio, est de con-
ceptu illius: sed relatio n. est de conceptu essentie iuxta D. Th. loco cita-
to n. 8. 9. ergo. — Resp. 1. mir. que veram de eo, quod includitur per
modum predicationis quidditativam, sicut essentia in relatione non vero de eo,
quod includitur per ut modus, sicut est relatio respectu essentie. Mo-
dus enim supponit quidditatem constitutam, ideoq. n. est de conceptu,
sive quidditate ipsius, quamvis in illo includatur.

Nu obest dicere, quod de quidditate Dicitur essentie est esse ac-
tu in tribus relationibus, ut ipse sit de conceptu illius. Non obest, quia
aliud est, quod id, quod est in relationibus, vel exigit esse in illis sit
predicationem essentiale, aliud, quod ipse sit predicationem essentiale, nam
aliud est exigentia, aliud res exacta potest enim essentia exigere
essentialem modum essentialem requisitum ad complendam eius quid-
ditativam rationem.

90 Prob. 2. Si relatio n. includeretur in essentia, esset in potentia
formali ad ipsam, faceretq. cum illo compositionem essentialem, n. include-
ret omnem actualitatem: hoc n. debet admitti, utpote dicere imper-
fectionem: ergo includitur. Probatio 3. mir. constat ex dictis quest. preceden-
tibus, et precipue n. 74.

91 Sed inquir. An inclusio modi in conceptu communi trans-
cendentali possit vocari transcendencia. Respondet quidam per hoc

Prob. q. ratione: Transcendens est de formali, et quidditativo
conceptu rei, in qua transcenditur: sed Paternitas q. n. est de formali,
et quidditativo conceptu gentis: ergo n. transcenditur in ea. *Non prob.*
Quod est de conceptu quidditativo alicuius rei, predicatur formaliter
de omni eo, de quo predicatur ipsa res: sed Paternitas n. predicatur
de filiatione, de qua predicatur gentis: ergo.

Confir. Predicatum quidditativum rei convenit omni, quod
est ipsa res formaliter: sed Paternitas n. convenit formaliter filia-
tioni, que est formaliter gentis: ergo n. est predicatum quidditativum
et transcendens in ea. — Tum quia essentia Dna est transcendens
in Paternitate, et filiationi convenit ei, cui convenit Paternitas, et
filiatio. — Tum quia ens est transcendens in accidenti predicatur for-
maliter de quantitate, que est formaliter accidentis: ergo si Pater-
nitas n. predicatur, nec includitur in filiatione, que est formaliter
gentis, n. erit transcendens in ipsa.

Nec obest dicere, quod Paternitas n. transcenditur in gen-
te, ut imbibit filiationem, sed secundum aliam rationem. Non obest.
Quia transcendens includitur formaliter in omni predicato quid-
ditativo, et formali rei, in qua transcenditur, ut patet in ente trans-
cogno in quantitate: sed filio, utpote transcendens in gentis iuxta
adversarios, est predicatum quidditativum, et formale gentis, sicut
est gentis transcendens in filiatione: ergo.

Si vero dicas Paternitatem non includi sub conceptu
Paternitatis, sed sub conceptu transcendens in filiatione, nobis n.
officit, quia licet Paternitas sub Paternitate explicatur, et estima-
tatem n. includatur in filiatione, n. tamen secundum omne predi-
catum positivum, sicut diximus de gentis Dna: sed predicatum
positivum Paternitatis est quid oppositum relative filio, quod in
ipso requirit imbibere: ergo sub nulla ratione.

Sed dicas: Non minus implicat predicatum reale formale
gentis n. inveniri realiter formaliter, ubi ipso hoc modo invenitur,
quam predicatur in ipsa transcendens: sed Paternitas est predica-
tum reale formale gentis, ut diximus in dicto n. invenitur rea-
liter formaliter in filiatione, in qua gentis invenitur: ergo idem
accidens si Paternitas transcendens in gentis.

Prep. neg. man. quia predicatum transcendens est per-

sed datur compositio inter ens completum, et incompletum, cum compo-
sio sit realiter distinctorum unum: ergo.

94

Deniq. instatur eius doctrina: la, que transcendunt aliquam
rationem communem, ut modi ipsius, n. transcenduntur ad invicem
sunt enim. Verbo authoris citati n. 82. sed ens completum, et incomple-
tum sunt modi rationis communis entis: ergo nullum potest transcendere
in alio.

95

Solum ergo restat dicere transcendere, de quo fit mentio
in Metaphysica, esse conceptum communem penetrans usq. ad ul-
timas rationes inferiorum, ergo dicere, quod inferius est trans-
cendere respectu conceptus superioris, est n. metaphysicam, sed
voluntariam promulgare transcendentiā. — Tum si iuxta
metaphysicam inclusio modorum in ente vocatur transcenden-
tia, esset definita in illo, sicut et inclusio entis in illo: sed n. legitur
alia definitio transcendendi, nisi tradita: ergo. — Tum quia videtur
aliquando in metaphysica substantiam, vel accidentem transcen-
di in ente, vel novem predicamenta in accidenti. Includi forma-
liter pluries auditur transcendendi numquam legitur. Aliter ergo
eius voluntaria nomenclatura iuxta metaphysicam promul-
gatur edocta.

Parag. 2. Sententia contraria.

96

Arg. 1°. Quod includitur formaliter in essentia, et predica-
tum formale illius: sed Paternitas v.g. n. et predicatum formale
essentie: ergo n. includitur in illa. Probat. min. Predicatum formale es-
sentie predicatur de omni eo, de quo predicatur essentia: sed Pa-
ternitas n. predicatur de filiatione, de qua predicatur essentia: ergo.

Resp. neg. min. max. q. prob. intelligitur de predicato for-
mali quidditativo, n. vero de predicato formali modalis, sicut et Pa-
ternitas respectu essentie. Ratio de ratione modi particularis n. et ita
extendi, sicut essentia, cuius est modus, ut patet in personate, que utro-
te modus entis n. predicatur de accidenti, de quo ens formaliter pre-
dicatur.

97

Arg. 2°. Pater communicat filio totam essentiam: sed
n. communicat Paternitatem: ergo hec n. et de conceptu formali
essentie. — Resp. disting. max. Totam tam quoad substantiam, quam
quoad modum, nego. Quoad substantiam, concedo. Licet Pater commu-

huius Theologus nostrae familiae non solum posse, sed debere vocari transcendens-
tiam. Sed haec nova nomenclatura mihi non displiceret, quamvis illi mi-
nime assentirem, si author illius non proferret oppositum sentientes
principium metaphysicum destruere, et luce meridiana cecutire. Displicet
enim, quia haec sentire est a vero lumine metaphysico deviare,
videt enim clare metaphysica principia, qui negat eius voluntariam
transcendentiam. Voco voluntariam, quia in illa tantum est pro-
fessione voluntas.

Mutuat enim, ut ipse author ait, ex Metaphysica ad suam
transcendentiam firmam doctrinam, quae iam proponitur. Ergo com-
pletum est transcendens relati ad modum incompleti: sed non potest
eius formaliter transcendens in ipso, aliter enim completum predicare-
tur de ente incompleto: ergo idem dicitur transcendens quia entia in-
completa transcenduntur in ipso.

Sed ratio, ex qua Metaphysica doctrinam mutuat, cum
nec tradatur in illa, nec possit ex eius principiis inferri. Aude-
rem enim dicere, nisi eius magna litteratura esset maxime nota, legere
in logica, vel Metaphysica eius completum esse transcendens et repro-
batur cuius velle ignorare, vel oblitum fuisse.

Verum est Metaphysicam tradere eius completum esse
transcendens, sed non relati ad entia incompleta, sed ad decem pre-
dicamenta, quae secundum suas aethera rationes sunt entia simplicia,
et completa, ut docent A. Completum in logica disp. 11. quest. 5. n. 37.

Probatur insuper: ex transcendentia entis incompleti in com-
pleto inferatur oppositio principii metaphysici: ergo. Probatur. Trans-
cendentia tradita in metaphysica, est transcendentia rationis, trans-
cendentia enim non pertinet ad Theologiam: sed transcendentia dicta non
est rationis: ergo. Probatur. Transcendens haec transcendentia iuxta Meta-
physicam fit eius linea, in qua transcenditur: sed eius incompletum non
fit de linea entis completi, alio fieret eius completum: ergo. — Tum
quia inter transcendens, et id, in quo transcenditur, non potest dari distin-
ctio realis: sed eius incompletum distinguitur realiter ab ente completo: ergo. —
Tamen transcendens debet includi formaliter in eo, in quo est transcen-
dens: sed eius incompletum non potest includi formaliter in ente completo:
ergo. Probatur. Mirum illi datur compositio, datur exclusio inter extrema:

plinitas, et inaequalitas respectu Unitatis. Ideoque potest Divinitas esse
in filiatione, quoniam sit ibi Paternitas, non vero potest absque hac esse potentia
generativa.

Disput. 6. De perfectione Dnorum. Relationum. et in ea.

Quest. unica. An relationes ex vi concep-
tus ad dicant perfectionem.

Non dubitamus relationes Dnorum summa gaudere perfectione ratio-
ne quoniam Dnorum transcendunt formaliter in ipsos. Saltem ergo dubitari
potest, an perfectio conveniat illis ratione sui esse relationi.

Parag. 1. A. Sententia.

Dicendum est relationes Dnorum non dicere perfectionem ratione con-
ceptus ad, et esse relationi. Ita D. Th. 1. p. q. 42. art. 4. et in questionibus
de Trinitate in principio. Ubi resolvit bonitatem, et perfectionem dici ad
se, sed relatio dicitur ad aliud: ergo non dicat perfectionem.

Nec obest dicere hic loqui de perfectione absoluta, non
vero de relativa. Non obest, quia D. Th. affirmat dici optimum in Deo
dari tres personas, et facit non esse dicere tres magnos, nec tres bonos, quia
Pater, filius, et Spiritus. S. sunt nomina relativa, nomen vero magnus
et bonus sunt nomina substantiva, et ad se dicuntur: sed si bonus esset
nomen relativum, non excluderet illud a pluralitate, sicut alia non exclu-
dit: ergo negatur ex ipsius verbi omnis perfectio relativa.

Confir. Sicut D. Th. excludit a personis Dnorum esse tres Deos, et
tres bonos: sed illud excluditur, quia Dnitas non potest esse ad aliud:
ergo nec bonitas. Tum qui dicitur Deitatem dici ad se, et ad aliud
manifeste se opponeret doctrinae traditae a D. Th. ergo si eodem modo
loqueretur de bonitate ac de Deitate, illi se opponeret distinguens bonitatem dici
ad se, et ad aliud.

Prob. 2. In aliqua persona Dna non est perfectio, quae alteri
non competat: sed esset si darentur in personis perfectiones relationes cum
non esset in filio perfectio Paternitatis: ergo. Prob. maior: Non componitur
cum summa equalitate in perfectione, quod debetur in uno personae

nec filio sua essentialia et attributa, n. vero modum illius essentialis est
 Paternitas, quia hoc, ut pote opposita, est in debita filia.

Sed dicat: Ut sit aliquis integer Deus, nil potest illi deficere ad
 essentiam Divinitatis pertinentem. Sed filius est integer Deus, deficitq. illi Pa-
 ternitas: ergo hoc n. pertinet ad essentiam Divinitatis. — Resp. man.
 intelligi de pertinente absolute ad essentiam Divinitatis, n. vero de pertinente
 te, ut modum essentialis, ut Paternitas, quia hoc debetur Divinitati in una
 persona, et n. in alia.

Arg. 3. Essentia Divina n. est essentialiter quid relativum, sed
 est, si Paternitas est de essentia illius: ergo n. est. — Resp. dyking.
 mm: si est de essentia: ut predicatum quidditativum, concedo: ut pro-
 dicatum modale, nego. Hoc modo, ut diximus, est Paternitas respectu ess-
 tie Dni. Unde n. est absolute essentialiter relativum, sed tantum ess-
 tialiter modaliter. Sicut conceptus entis n. est relatio absolute rela-
 tio, quamvis includat essentialiter relationem, sed tantum modaliter, et
 quoad implicitum.

Sed dicat: Iuxta excludit essentialiter diversitatem modo-
 rum, n. gaudet perfecta unitate, cum cuius unitas sit analogica: sed Divina
 essentia gaudet perfecta unitate: ergo n. includit essentialiter diversita-
 tem modorum, nempe relationum.

Resp. dyking. man. Iuxta excludit: Ut conceptus commu-
 nis communitate rationis, concedo: Iuxta includit precise, nego. Quia
 Divina includit, ut communis communitate rei relationes, cuius communita-
 te rationis sui modi. Cum hac communitate n. compatitur perfecta
 unitas, quia diversificatur per modos, cum illo componitur, quia indi-
 vidua reperitur in illis.

Arg. ultimus: Cui n. convenit modus essentialis Divinitatis,
 cuius n. convenit Divinitas: sed filio convenit Divinitas, quin convenit Pater-
 nitas: ergo n. est modus essentialis Divinitatis. Prob. man. Iuxta Pater-
 nitas est modus essentialis potentie generativae, cui n. convenit Pater-
 nitas, n. convenit potentia generativa: ergo similiter respectu Divi-
 ty.

Resp. neg. man. arg. prob. dyking. Iuxta est modus ad qua-
 sitatem, et explicitus, concedo: Inadequatus et implicitus, nego. Paternitas
 est modus explicitus et adequatus potentie generativae, et vero im-

4
Sed dicitur: Christus ut Deus et homo non est perfectior seipso ut
est proprie Deus: sed ut Deus et homo continet formaliter rationem
humanitatem, et rationem illius eminenter, ut Deus proprie, solum eminen-
ter: ergo non tenet probatio.

Resp. conceditur proprium neg. consequens, quia continentia for-
malis, et eminentialis perfectionis est perfectior sola eminentiali quan-
do perfectio contenta est ab omni imperfectione libera, qualis
est perfectio humanitatis, et igitur perfectio relativa in Deo.

Ideoq. potest robari nostra probatio: Continentia
formalis, et eminentialis perfectionis non admittit imperfectionem est per-
fectior sola continentiali eminentiali: sed perfectio relativa in Deo
non igitur admittit imperfectionem: ergo utraq. continentia est perfec-
tior, et consequenter debita Patri, ut potest summa perfectio.

5
Sed opponitur: Sicut Pater est summe ens, ita est summe
perfectus: sed cum summa eius entitate compatitur non habere om-
nem entitatem, cum non habeat entitatem filiationis: ergo similiter cum
summa eius perfectione.

Resp. distinguendo maius: Est summe ens: ratione gentis, cona-
do: ratione relationis, nego. Summitas, magnitudo, equalitas, similitudo
iuxta D. Th. q. 42. art. 4. conveniunt Patri ratione gentis. Ideoq. di-
citur summe ens, quamvis non habeat entitatem filiationis, quia summus
est habens formam dantem summitatem. Quod non accideret non summi-
tas conveniret illi ratione relationis, quia tunc deficeret illi aliquo
summitas, nempe entitas filiationis, quae etiam diceret ratione sui sum-
mitatem. Idemq. dicimus de perfectione.

6
Sed non obviatur responsioni cuiusdam affirmantis Patrem
non esse summe perfectum in omni genere, sed solum in genere personali
particulari, quia est contra D. Th. q. 42. art. 4. ad 2. nam eadem digni-
tas, et perfectio, quae est in Patre, est filio iuxta ipsam: sed non igitur eadem
si Pater esset tantum in particulari linea perfectus cum filius aliam
haberet dignitatem, et perfectionem: ergo.

Confir. Dicitur, ut summe perfectus in omni genere conve-
nit Patri ad hoc non igitur perfectus Deus: sed Dicitur, prout in Patre non
debetur filio: ergo datur summa perfectio in omni genere absq.
filiatione, et consequenter non igitur perfectus, Paterq. erit in omni genere per-
fectus absq. filio.

perfectio n. inventa in alio: sed personae sunt summae quales in per-
fectione: ergo. *Altr.* constat ex symbolo Athanasii: *Conferuntur sunt, et coequa-*
ly. *Mar.* prob. Equales n. est, ubi est excessus: sed est excessus in per-
sona Dni. si perfectio inventa in una n. est in alia: ergo. *Prob.*
mir. Species, sicut numeri iuxta Phil. 1. ad invicem exceduntur:
sed perfectio relativa Paternitatis v. g. est specifica distincta a perfec-
tione relativa filiationis, cum Paternitas et filiationis sint quasi specifica
distinctae: ergo.

Confir. Sicut tres personae sunt quales in producendo ita
sunt quales in perfectione: sed n. compatitur cum summa equalitate
te in producendo dari in ipsis tres omnipotentibus: ergo nec cum sum-
ma equalitate in perfectione tres relativas perfectiones.

Confir. 2. Perfectio inventa in Deo debet esse simpliciter sim-
plex, cum hic sit libera ab omni imperfectione: sed haec perfectio
n. importatur in ad filiationem: ergo. *Prob.* *mir.* Summe perfectio de-
betur omni perfectione simpliciter simplex: sed Pater est summe perfec-
tus, et n. debetur illi filiationis: ergo.

Nec obest, n. dici summe perfectio deberi omnem perfec-
tionem absolutam, n. vero relativam. Non obest quia summe per-
fectio debetur omni perfectione n. dicent imperfectionem: sed perfec-
tio relativa filiationis non debetur Patri: ergo vel n. est perfectio
vel est perfectio dicent imperfectionem.

Si vero respondeas cum Suarez, quod Pater habet per-
fectionem relativam filiationis non formaliter, sed eminenter, ratio-
ne gentis Dni. Stat in contra: Non potest contineri eminenter rela-
tiva perfectio filiationis nisi ratione gentis, ut radicantur ipsam: sed
filiatio n. radicatur in gentis prout in Patre, sed prout in genito:
ergo n. continetur eminenter in Patre ratione gentis perfectio
filiationis. — Tum quia entitas filiationis continetur eminenter
in Patre ratione gentis: et tamen absolute dicimus realiter filiationem
Patri n. convenire: ergo similiter de perfectione.

Confir. Enti summe perfectior est Pater, debetur continentia
perfectior omni perfectionis: sed perfectior est continentia eminentialis
et formalis, quam sola eminentialis: ergo. *Prob.* *mir.* Gens Dni
continet eminenter attributa: sed est minus perfecta, si illo forma-
liter dicitur n. contineret: ergo.

Si autem adiective sumatur, potest pluraliter predicari. Unde totae
tres personae sunt tres habentes unicum erga infinitum, sicut sunt
tres habentes unam perfectionem, non vero tria entia, sicut tres
perfectiones.

9 Sed dicitur: Datus, prout in Patre est infinitus in genere en-
titatis: et tamen prout in Patre n. gaudet entitate filiationis: ergo sub-
iicit instantia. Resp. distinguendo. In genere entitatis: ut entitas
dicitur principium exendi, concedo: Entitas prout opposita nihilo:
subdistinguo: negative, concedo: positive, nego. Entitas prout dicitur
principium exendi est ens, prout dicimus nunc ad eadem: Et haec
modo est Datus simpliciter infinitus, quia habet iuxta D. Th.
citatum omnia pertinentia ad hanc infinitudinem in Patre,
non vero est positive, sed negative infinitus in genere entitatis, prout en-
titas est opposita nihilo, quia Datus, prout in Patre, n. debetur entitas filia-
tionis, quia est entitas, prout opposita nihilo. Unde cum Datus, prout in Patre
sit summe perfectus positive in genere perfectionis, sicut est infinitus in ge-
nere entis, ut hoc est principium exendi, debet habere in illa formaliter
omnem perfectionem, sicut habet omne in genere entis immediate dicti.

10 Respondet etiam rationi tradite n. 2. Species esse sicut numeros se
excedentes, debere intelligi de speciebus absolutis, n. vero de relationibus: sicut
etiam nos salvamus, quod sint species relationis Dng. quia se excedant
in perfectione, cum iuxta nos illam n. habeant.

Sed defectus intelligentie nostre rationis emendatur instantia
qua iuxta ipsum nova interpretatio roboratur. Non enim probamus
relationem n. habere perfectionem, quia species se excedunt in perfectio-
ne, aliam probavimus esse perfectam eodem modo, quo interdum nego
re illi perfectionem. Mititur enim nostra probatio in eo, quod species se
excedunt in predicatis propriis, ideoq. medium n. est excessus in perfectio-
ne, sed excessus in eo, quod est proprium ipsarum.

Probatatur igitur nostra ratio: Species se excedunt in predica-
tis propriis ipsarum: sed relationes Dng. sunt species n. se excedentes in
perfectione: ergo perfectio n. est propria ipsarum.

11 Sed dicitur: Relatio, et actualitas sunt predicata propria
Paternitatis, et filiationis: et tamen n. se excedunt in illis, n. enim una est

Sed quidam ex nostris intendit hoc retorquere argumentum: Relationes sunt de conceptu essentiali essentiae iuxta dicta: et tamen filius absq. paternitate est integer Deus: ergo similiter erit summe perfectus, quam paternitas esset perfecta: — Tum Deitas, ut in finita in genere entis, convenit Patri formaliter: sed Deitas, prout in Patre n. debet ad filiationem: ergo vel hec n. est realitas vel potest salvari infinitudo in genere entis absq. aliqua realitate.

Non enim scit retorquere, qui talia auditur pronunciare. Si enim relationes essent de conceptu essentiali quidditative essentiae, retorqueretur optime in nostram sententiam doctrina tradita: male ergo instatur, quia relationes sunt de conceptu essentiali modalis essentiae, ad cuius integritatem quidditativam non pertinet modus. Ideoq. filius potest absq. paternitate esse integer quidditative Deus.

Distingue ergo iuxta hoc ~~modum~~. Ut integer Deus: integritate quidditative, concludo: Omnis integritate modalis, nego. Quia in Patre et filio est Deitas integra quidditative, et una quidditas Deitatis in utroque. Constat autem ex D. Th. in q. 2. citata, quod eadem dignitas et perfectio est in Patre, et filio, non erit ergo Paternitas perfecta.

Declaratur amplius: sicut se habet omne predicatum quidditativum ad Deum integrum quidditative, ita omnis perfectio ad perfectum in omni genere: sed si filio deficeret aliquod predicatum quidditativum Deitatis, n. esset integer quidditative Deus: ergo nec summe perfectus, si deficeret aliqua perfectio.

Secunda vero instantio nil premit, non quia sufficienter n. cognita, et profertur per dictum P. f. Andream de Capellanis, sed quia evidenter est penetrata. Videtur enim non percipisse radicem, a qua iuxta D. Th. provenit infinitudo in genere entis, siquidem ut hoc celebratur fortissima, in qua nec virtus subsistit passiva.

Quancumque igitur instantia concessis principis disting. consequens: absq. aliqua realitate: pertinenti ad infinitudinem in genere entis, nego. non pertinenti, concludo. Realitas relationis n. pertinet ad infinitudinem in genere entis, quia ut ait D. Th. in 1. distinct. 29. q. 11. art. 4. ad 2. ubi dicitur, quod si substantive sumatur, non predicatur, sed singulariter in Deo.

late comparatur excessus.

14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

Authoritas vero D. Th. est quest. 7. de Potent. art. 9. ad 4. ubi
ait non posse dari in Deo aliam oppositionem præter relativam
quia in aliis oppositis semper alterum est imperfectum respectu
alterius.

Sed quoniam videt hac doctrina seipsum vulnerare. Compa-
ratur enim unum extremum ut imperfectum respectu alterius, quia
unum excedit in perfectione aliud. Cumq. hoc regit D. Th. in oppo-
sitis relativis arguitur optime n. quia in illis propriam perfectionem

Invenit alia via idem adversarius intendens suadere
quod equalitas, et inaequalitas n. attenditur præcipue in ordine
ad perfectionem, cum possit quæ excessus, vel defectus in actualita-
te, et aliis rationibus specierum, quamvis n. dicant perfectionem
ad quæ sequitur ratio equalitatis, vel inaequalitatis.

Sed miror D. Th. discipulum hoc proferre cum aper-
te contradicat Aug. Doctorum hac p. part. 9. q. 2. art. 4. quod equali-
tas fundatur in magnitudine, quæ in Deo significat perfectio-
nem naturæ, et concludit, quod equalitas in Deo attenditur se-
cundum essentialia.

Ex quo satisfit exemplis peccatorum, in quibus inve-
nitur equalitas, et inaequalitas, quoniam dicant perfectionem. Nam equali-
tas fundatur in magnitudine, cum scilicet magnitudo in peccatis sit per dispo-
sitionem ad perfectionem, in Deo vero iuxta D. Th. significat perfectionem
potest equalitas in peccatis sine perfectione inveniri, in Deo vero requirit
sine perfectione adaptari.

Sed dicit D. Th. non loquitur de omni equalitate inven-
ta in Deo: ergo. Probatur autem D. Th. loquitur de equalitate fundata in mag-
nitudine: sed magnitudo iuxta ipsum significat perfectionem na-
turæ: ergo n. loquitur de omni, sed de ista.

Responsio. arg. miror. prob. intelligitur de magnitudine secun-
dum primariam rationem naturæ, non vero secundum effectus forme, quia
ut ait D. Th. art. 1. quest. citatæ, magnitudo, seu quantitas virtutis potest su-
mi vel in sua radice, vel in effectibus forme, primæ autem effectus forme
est quæ secundæ operatio. Attenditur ergo quantitas virtutis et secundæ
quæ, et secundum operationem. Secundum quæ quidem inquantum ea quæ
sunt perfectiores naturæ, sunt maiori duratione. Secundum operationem

magis realiter, et actualiter altera: ergo. — *Responsum* neg. min. quia maior rea-
litas, et actualitas reducitur in Paternitatem, quam in filiationem, cum illa ha-
beat plura munera inaequata quam ista. Fundamentum Paternitatis inae-
qualitatem respicit filium radicaliter terminatur ad ipsam sanctionem, et con-
notationem generationis activae, et fortis omnis procreationis. Iuxta omniam filio-
rum invenitur.

Nec obest dicere filiationem adequari cum Paternitate in specie
relativa, quia terminat omnia dicta munera Paternitatis. Non obest, quia
aliud est habere, aliud terminare, non enim duo exquantur, quia unus
terminat aliud, sed quia habet idem, quod ipsam.

Preterea enim n. placet, nec silebit tradere fundamentum
adversum ad suam voluntariam interpretationem. Primo enim of-
fert signum, secundo auctoritatem D. Th. Omnes alie species, et signa
terminant diversas specificas, saltem materialiter cognitiones, ut patet in
hominibus, et equis: sed hoc n. accidit in Paternitate, et filiatione: ergo pot-
est excipi a regula Aristotelis, sicut excipiuntur a dicta termi-
natione.

Sed peccat in paritate, cum arguat de diversitate obiectiva
ad entitativam diversitatem. Est enim hic modus arguendi, sed quid dico?
non est modus arguendi. Non enim arguitur: homo, et equus sunt eius-
dem speciei formaliter in se existens, quia sunt eiusdem speciei for-
maliter in se obiectivo v.g. intellectus. Cum ergo excipitur expressus ab ar-
gumento sit in se entitativa, n. excipiuntur ab illa relatione, quam
excipiuntur a diversis specificis cognitionibus.

Impugnatur amplius: Ideo homo, et equus terminant diver-
sas specificas cognitiones, quia sunt obiecta inaequata intellectus: sed rela-
tionem D. Th. n. sunt obiecta inaequata cognitionis fidei, sed modi obiecti
primarii, quod est questio D. Th. et de ratione modi est terminare
eandem cognitionem cum obiecto: ergo n. est de ratione speciei terminare
distinctam cognitionem, nisi cum circumstantia dicta.

Urgetur hoc in ente absoluto: Persona creata existens cognos-
tur eadem cognitione intuitiva. sed ideo est, quia existentia se habet ut
modus, et completum persone, quamvis existentia distinguitur specificis a per-
sona: ergo.

Vel dic, si vis alio modo procedere, paternitatem nec nume-
rice distinctam terminare cognitionem, ac filiationem, quia ut pote relationes
sunt simul natura, et cognitione. Id vero excluditur, quia cum hoc simul

neq[ue] continetur eminenter in essentia Dna prout in Patre: & tamen n[on]
potest dici, quod eadem realitas relativa est in Patre, & filio: ergo.

Urgetur hoc exemplo adducto a contrariis: calor eminenter
est, cum sit lux, & essentialiter distinctus a calore formali: ergo. Unde per
hoc affirmatur contrarium quod est, & ignis sunt equaliter in virtute
calefaciendi, cum virtus calefactiva in sole sit lux, & in igne calor for-
malis.

19 Urgetur amplius: Relatio equalitatis in Deo iuxta contra-
rium est relatio rationis: sed hoc contrariatur doctrine h[er]e tradit[ae]
ab ipso: ergo. Prob[atio] mai[or]. Equalitas n[on] est rationis, sed realis, quando n[on]
est eadem ratio fundandi, & terminandi, ut patet in Paternitate, & filia-
tione: sed n[on] est eadem dicta ratio, si perfectio propria unius persone est
et realiter distincta ab alia: ergo.

Non obest dicere, quod equalitas in Deo fundatur in perfec-
tione gentis, quae est eadem in omnibus. Non obest, quia licet ita sit in re,
tamen sententia non vero in sententia contrariis: nam perfectio in toto
realiter distincta in pluribus fundat inter eas equalitatem, vel in-
equalitatem: ergo si n[on] fundat, n[on] erit in illis talis perfectio.

20 Prob[atio] ult[ima]. Perfectio semper per ordinem ad subiectum
rationis n[on] spectat: sed relatio n[on] respicit illud rationis sui, sed rationem
termini: ergo. Prob[atio] mai[or]. Perfectio stat cum commensuratione subiecti
perfectibilis: sed n[on] commensuratur cum illo n[on] inspecto ratione sui:
ergo. Prob[atio] mai[or]. Respicere commensuratur ^{ex ratione} respicere: sed subiectum
n[on] inspectum rationis sui n[on] est ratio respicendi, sed terminus: ergo.

Confir[matio]. Ita se habet terminus ad relationem, sicut subiectum ad
perfectiorem: sed terminus n[on] inspectus ratione sui ab aliquo arguit respi-
cientem n[on] esse rationem sui relativam: ergo subiectum rationis sui n[on] inspec-
tum manifestat in respicente n[on] habere rationem sui perfectiorem.

Declaratur hoc: Paternitas rationis sui correlativi respicit gen-
tiam Dnam: cum ratio respicendi in respectu sit eius terminus: ergo n[on]
licet rationis sui perfectiorem. Prob[atio] conseq[ua]nt[is]. Prima ratio perfectiorem ratio-
nis sui inspicitur a dicente ratione sui perfectiorem: sed essentia Dna quae
est prima ratio perfectiorem n[on] respicitur ratione sui a Paternitate: ergo.

Urgetur hoc: Sicut relatio est prima ratio respicendi termi-
num, ita gentia prima ratio perfectiorem: sed essentia n[on] est relatio, quia

vero, in quantum ea que sunt perfectioris nature, sunt magis potentia ad agen-
dum. Idemq. intellige de alijs attributis tam secus ad quicquam ad vim operati-
onis. Intelligitur ergo equalitas in Patre, filio, et spu. s. in quantum nullus
horum, aut precedit eternitate, aut excedit magnitudine, aut superat potesta-
te. Unde magnitudo fundatur equalitatem iuxta D. Th. vel est in suo
radice, et sic est equalitas in natura, que habet in Deo rationem radice,
vel est in effectibus ipsius radice, et sic est equalitas in attributis. Ideoq.
loco citato dixit D. Th. quod dignitas, que est perfectio, est absolutas, et ad
essentiam pertinet. Idemq. essentia hic, ut ipse se explicat, n. prout
opponuntur attributis, sed prout opponuntur notionibus.

Diximus enim supra, quod si in filio daretur perfectio rela-
tiva, n. continetur eminenter in essentia. Dna prout in Patre, sed in
ipsa, ut radicans filiationem. Iuxta doctrinam duplicem adversarij in-
surgitq. contra illam. — Si filio n. continetur in essentia. Dna.
prout in Patre, n. posset hic producere illam: hoc est absurdum: ergo.
Prob. mai. Terminus non potest produci nisi ab eo, in quo n. contine-
tur: ergo. Resp. mai. quod veram, non de continendo, sed actualiter
radicans rem contentam, postquam iam est producta, sed de continen-
tia principij producti, quod n. potest radicare in se ipso terminum pro-
ductum. Ita essentia Dna prout in Patre continet eminenter filiationem
nam, sed n. continetia radicans ipsam, hoc enim convenit essentia
prout in filio.

Nec obest dicere non esse necessarium, quod datur in Patre
hzc continetia, ut radicans, sufficit enim quilibet continetia eminen-
tialiter relative perfectionis, que tunc daretur in filio, ut esset eadem
perfectio in utroq. — Non obest, quia perfectio essentialiter distincta
ab alia n. est eadem cum ipsa: sed perfectio relativa formaliter talis
est essentialiter distincta a se ipsa eminenter sumpta: ergo. Prob. mai.
Predicatum proprium essentie Dne. disting. essentialiter ab ultimis
et proprio predicato relationis: sed relatio eminenter sumpta est
predicatum proprium essentie Dne: ergo.

Declaratur hoc: Perfectio realiter distincta a Patre n. est
eade perfectio virtualiter, seu essentialiter cum perfectione reali-
ter identificata: sed perfectio formalis filiationis est realiter dy-
stincta a Patre, n. vero eminentialiter. — Tem. Realitas filio

25
ho. Hanc formamus, ut explicemus, quomodo illa conformatio, seu perfe-
ctio est in ordine ad naturam. Dicitur. quia ordo est tantum eminenter
ex parte ipsius. Ille enim ordo rationis (preoccupatur obiecto) non est pro-
dicamentalis, sed transcendentalis in conformatione eminenti, et ter-
minatus ad naturam, ut subiectum huius conformationis.

Probat. denique: Quod non est rationes sui in actu existentie,
nec dicit rationes sui ordinem ad illam, non importat rationes sui perfectio-
nem, cum hoc sumatur iuxta D. Th. q. 5. art. 1. ab eo in actu, quod in
eius phrasi stat pro existentia: sed relatio non est rationes sui in actu ex-
istentie, ut postea constabit, nec rationes sui dicit ordinem ad illam: ergo.
Probat. mir. Non dicit rationes sui ordinem ad existentiam, cuius tota quid-
ditas est ordo ad terminum: sed hoc convenit relationi: ergo. Probat. mai.
Ordo ad existentiam non est ordo ad terminum, cum Paternitas non existat
aliquo se tenente ex parte termini: sed cuius tota quidditas est ordo
ad terminum, non potest importare rationes sui alium ordinem, aliis ille
non est tota quidditas: ergo.

Declaratur hoc: Relatio non potest importare rationes sui, nisi
quod est de eius linea: sed solum de eius linea est ordo ad terminum, cum
terminum huius lineae sit ad aliud: ergo solum rationes sui dicit hunc ordi-
nem.

Roboratur amplius: Sicut est proprium gentis Dne gre
ad se, ita relationis gre ad aliud: sed ab gentis Dne ex vi sua importa-
tur ordo ad terminum: ergo nec a relatione ordo ad gre gentis Dne.

26
Sed existentiam respici rationes sui a relatione affirmat pro-
dictus Theologus nostre familie, quia terminum respicit existentem.
Iuxta doctrinam infringitur a se ipsa: Perfectio allicuius non sumitur ab ex-
istentia, que est in alio, sed ab existentia, que est in se, non enim potest quicquid
perfectum a forma, que est in alio, sed a forma, quam habet in se: ergo si con-
cedit respici a relatione solum existentiam termini, perperam infert ex illa
perfectiorem in relatione.

Urgetur hoc: Intantum est aliquid perfectum iuxta D. Th.
iam citatum, in quantum est in actu: sed relatio non est in actu ratione exis-
tentie termini: ergo.

Adverte insuper aliud gre respicere rationes sui terminum
existentem, aliud existentiam termini: hoc conceditur relationi, illud neg.
quia a relatione solum rationes sui respicitur, quod illi relative opponitur,
quod non convenit existentie, quamvis conveniat termino existentie, ratione
oppositionis relative, est enim de forma in illo non existentia, sed relatio.

terminus nō inspicitur ratione sui: ergo nec relatio erit perfecta nō respiciens ratio-
nem sui essentiam.

Sed dicitur: Realitas relationis sumitur ab essentia Divina: et tamen dan-
tur in Deo tres realitates, quā ratione sui essentia respiciatur: ergo similiter
de perfectione. — Resp. distinguendo: manifestum: ab essentia Divina: ut ratione for-
mali inspecta, nego. ut fundamento relationis, concedo. Realitas relatio-
nis nō sumitur iuxta A. Talm. d. 3. dub. 2. n. 3. s. ab essentia ratione sui in-
specta, sed ab ipsa, ut est fundamentum, a qua dimanant, seu ut est sub-
termino. Ideoque dantur tres realitates, quia dantur tres realiter termini.
Essentia autem nō est prima ratio perfectionis, ut subest termino, sed ex se,
et absolute. Unde nō est perfectio in non respiciente illam hoc modo, sicut
accidit in relatione.

Sed instatur: Potentia vivit dicit propriam perfectionem: et tamen
est respectiva termini ratione sui, cum ab eo specificetur: ergo. — Resp.
nō intelligi de respectivo transcendentali, quod, eadem sit quid ab-
solutum, respicit subiectum ratione sui, a quo habet suam perfectio-
nem, quia eius perfectio regulatur per hoc quod ipsa, et eius actus sunt
conconi subiecto, in quo est.

Nec obest, si dicatur, quod relationis Divine sunt conione nature,
in qua sunt. Non obest, quia conionantia, que est perfectio, debet regu-
lari a prima ratione perfectionis ex vi sua: sed prima regula, et me-
surā congruitatē, et conionantiē relationum respectu nature nō est pri-
ma ratio perfectionis, que est ipsa natura, ex vi sua, et ratione sui, sed
est terminus relationis, vel natura est subest termino: ergo. Unde si
ternitas v.g. patris debet dici debita, et conionare terminum, quam naturam.

Sed dicitur: Quod nō est perfectio termini, nō est conionantia termino,
cum conionantia sit perfectio: sed Paternitas nō est perfectio sui termini:
ergo nō est illi conionantia. — Resp. manifestum: intelligi de conionantia in
alio, nō vero de conionantia ad aliud, quia perfectio petit esse in perfecti-
bili per ipsam, quod nō habet conionantia ad aliud, nam importat oppo-
sitionem relationis cum eo.

Sed instatur: Perfectio Divina non potest sumi per ordinem rationis
ad aliud, sed conionantia in aliquo est per ordinem rationis in ipsam,
cum nō distinguatur realiter in Deo conionantia ab eo, cui conionat: ergo.

Resp. neg. manifestum: quia aliud est fundamentum relationis ratio-
nis, qua explicamus conionantiam respectu nature Divine, aliud est ipsa relatio.

Tres, quæ sunt relationes, sunt perfecte iuxta concilium Constantiense. ubi dicitur: Coeternum regnum in tribus subsistentiis perfectè credatur. Et in 6. sy-
nodo generali ignone 18. ubi invenitur: Credimus Trinitatem propter
subsistentiarum perfectionem: ergo

Resp. neg. min. quia ly perfectè concilium intelligitur adie-
ctive, nempe tres habentes perfectionem unicam et indivisibilem, sicut veri-
ficatur tres sapientes adiective, scilicet tres habentes eandem sapientiam,
non vero substantiæ, sicut verificatur de relationibus. — Ad 2. non
datur alia responsio, quam nobis favere; quia perfectio offertur in sin-
gulari, et subsistentiæ in plurali, ait enim: propter subsistentiarum perfe-
ctionem. Ex quo inferitur perfectionem esse unicam, et subsistentiam plura-
lem. Quod n. decideret, si darentur perfectiones relative.

Sed dicitur ex D. Cyrilo lib. 1. thesauri cap. 6. Non solum Pater
est perfectus, quia Deus, sed quia Pater: ergo n. solum a Deitate, sed a Pa-
ternitate habet perfectionem. — Resp. verum esse perfectum, quia
Deus, et quia Pater, sed n. diversa perfectione, sed eadem, quæ convenit illi
ut Deus absolute, convenit illi, ut Patri modificata.

32

Arg. 2. ex D. Th. 7. de potent. art. 9. ubi ait: Perfectio, et bonum
n. solum attenditur secundum aliquid absolute inherens rebus, sed etiam
secundum ordinem unius rei ad aliam: sed hic ordo est relatio: ergo atten-
ditur perfectio secundum relationem.

Resp. D. Th. intelligi de ordine unius rei ad aliam secundum
quod dicitur inadquate, n. vero secundum omne, quod dicitur: nam iuxta d. Th.
2. 2. 2. q. 5. n. 77. relatio adequate coalescit ex particulari in absolute, et ex
ad relativo; perfectio ergo n. attenditur in ordine secundum hoc, sed
secundum illud.

33

Sed dicitur: D. Th. ait perfectionem attendi secundum ordinem,
prout distinguatur ab in absolute, cum distinguat illam ab in absolute
absolute: sed ordo distinguitur ab in absolute per ad relativum: ergo loq.
de hoc. — Resp. man. intelligi de in absolute, prout excludit re-
lationem, quæ est necessaria coniunctum cum ad relativo, quæ est in absolute
novem predicamentorum, non vero de in particulari predicamenti
relationis, cuius est proprium afferri sibi annexum ordinem predica-
mentalem realem.

34

Dupliciter enim P. fr. Andreas a Vega M. sententia ponitur in
relatione in absolute, cum in illa, ut ipse ait, n. inveniat, nisi adversario-
rum imaginationem. Sed dignus est venia, quia vel somniabat, vel quid
dicere non animadvertit. Si enim consideraret motiva doctrinarum Tho-

Aliorum recedat et ad conceptum in relativum, quia iudicant re-
lationem per hunc respicere existentiam. Sed falluntur, quia per in relativum
solum respicitur fundamentum relationis, ut trahat illud ad terminum, sed
hoc fundamentum n. est existentia: ergo. Prob. maius: Requella respiciendi
in quolibet relativo est terminus: sed terminus n. potest esse regula n. respici-
endi sibi correspondens, quod est fundamentum relationis: ergo.

Sed dicat: Relatio per in respicit naturam Dnam: sed natura Dna
est ipsa existentia: ergo respicit existentiam. — Resp. disting. m. Na-
tura Dna adquate sumpta, nego: inadquate accepta, concedo: Natura
Dna importat adquate conceptum naturae, et conceptum existentiae, tunc n.
respicitur, quamvis ille a relatione respiciatur.

Sed instat: Quod terminat naturam, ut existentem, respicit exy-
tentiam: sed relatio per in terminat naturam, ut existentem: ergo. —
Resp. disting. m. respicit existentiam: ut constituentem existentem
naturam, concedo: ut reddentem existentem relationem, nego. Respondeo
ad existentiam, qua respiciens n. existit, n. dat illi perfectionem iuxta
dicta n. 26. quod accidit in relatione respiciente naturam, ut existentem. —
Vel dic. maiorem intelligi de eo, quod ut exyterus formaliter termina-
tur, quod n. accidit in natura Dna, quae licet exyterus terminetur, n. ter-
minatur formaliter ratione existentiae, sed ratione conceptus naturae.

Nec refert, quod relatio sit entitas necessaria, de cuius rati-
one n. est distinguere a n. necessaria per existentiam existentiae. — Non re-
fert, quia ut sit entitas necessaria, sufficit habere existentiam, sive per se,
sive per aliud in ea inclusum, ut accidit in relatione.

Sed replicabit ad dicta: Attributa dicunt perfectionem:
et tamen n. respiciunt ratione sui existentiam, cum hoc conveniat illi
ratione existentiae: ergo similiter in relatione. — Resp. disting. m.
Non respiciunt ratione sui existentiam: formalem, concedo: subiectivam, nego.
Quamvis attributa non respiciant ratione sui existentiam, respiciunt ra-
tionem sui naturam Dnam se habentem ad modum subiecti in ordine ad
se, sub qua ratione, et n. ut subit termino, quomodo respicitur a rela-
tione, importat expresse actum existentiae, cum hoc sit actus ad se, et
n. ad aliud.

Parag. 2. Sententia contraria.

Placet Turrelino, Suarez, et aliis, inter quos cernuntur aliqui theolo-
gi nostrae familiae.
Arg. 1. Quod perfectum est, dicit perfectionem: sed subyterus

et etiam secundum id quod est absolutum in relatione, quod tanto D.
indignum est. Huc ergo. predictus author.

Sed ut indignum plerumque, quod amplecti debet ab ipso aut ve-
rum. Si enim author argumenti vellet declarare perfectionem forma-
lem inventam in alio predicamento, et illam, quam damus, licet ratio-
ne alterius in ad relationis, nonne diceret in relatione dari perfectionem
formalem, et in alio predicamento, sed inquit ex eis colligitur diffe-
rentie in relatione vero ex vi conceptus absoluti cum conceptu ad ad-
nati. Non potest aliter tam inveniatur, quam in relationibus Dny iuxta sua
respondere doctrinam. Iuare ergo excludit, et indignum, quod debet
admittere, ut verum.

37
Advertat insuper, quod D. Th. attendit in dicta locutione
ad rationem que importat perfectionem, non vero ad rationem sub
qua alius n. diceret, quod perfectio attenditur secundum ordinem
cum ordo iuxta dicto n. sit in eius sententia ratio sub qua perfectio
my, quod admittitur a dicto autore, sed ratio que illam importat.
Itaque singulis propriis authoritatis est: quod ordo est ratio que di-
cens perfectionem, sicut sunt alie res absolute. Non intendens unde
vel que sit ratio sub qua provenit inquit, ac in illa perfectio, hic
enim ex aliis colligitur authoritatibus.

38
Dicit in super, quod authoritas debet hoc modo explicari:
Perfectio attenditur secundum ordinem: explicatio conceda: for-
maliter, nego. Non enim est in universo omni perfectio ipsi debita,
quod erat intentum D. Th. si deficeret relatio, quia hoc n. dato n. ex-
plicatur secundum naturam, nec daretur generatio, activa, nec
passiva, de quarum ratione est fundare relationem paternitatis, et
filiationis.

Hec doctrina amplectitur a nobis ut verissima, sed ad autho-
ritatem explicandam minime necessario. Nam perfectio universi, que
attenditur secundum absolutum, attenditur etiam iuxta illam secundum
relationum: sed perfectio attenditur in absoluto n. explicatur, sed
formaliter: ergo etiam in relativo iuxta ipsum: sed n. in relativo,
ut in ratione formali: ergo in ipso, et in ratione que iuxta dicto.

39
Contendit esse iuxta mentem D. Th. eius explanationem refe-
rendo exemplum D. Th. nempe ordinem exercitus, qui ordo, ait au-
thor, est conditio explicans bonitatem exercitus iuxta A. Compl. in
log. disp. l. 9. 2. n. 16. sed fallitur in hoc non enim legitur in A. Compl.
sensibus n. citato, quod ab ipso adducitur, sed hoc: Sicut in exercitu
eorum sunt verba, ordo est conditio ad consequendam victoriam,
licet ista sit a milite tamquam a causa. Non igitur vocatur a compl.

80
mytarem, n̄ proclameret in absolutum imaginationem, sed metaphysicam
veritatem.

Sed obiicit ex ipso: Quod unit in absolutum, et relativum est perfec-
tius dicente precise in absolutum: sed relatio n̄ est perfectior alij predica-
menti, quæ dicunt precise in absolutum: ergo n̄ unit in absolutum, et relativum.

Resp̄. dyling. mād. Quod unit in absolutum: alterius lineæ, conuol-
uitur lineæ, nego. Relatio enim n̄ unit suo in relativo in absolutum alterius
lineæ, cum n̄ unit in aliorum predicamentorum, sed in absolutum pertinentem
imitative ad suam lineam iuxta dicta dyss. 5. n. 78. Quod cum sit minus per-
fectum, quam in absolutum alterius predicamenti, et alij in relatione con-
ferat perfectione, n̄ evadit relatio propter dictam unionem alij predica-
menti perfectior. Vide alias obiectiones dyss. 5. num. citato.

Nec placet etiam admittendo in absolutum in relatione interpre-
tatio data authoritati Aug. D. adversarij, inurgenti in illam. Sicut
perfectio attenditur secundum ordinem unius rei ad aliam, ita conygit
bonum exercitij in ordinem partium ipsius iuxta D. Th. art. citato:
sed bonum exercitij stat in ordine: ergo perfectio relationis n̄ stat in
ratione absoluta, sed in ordine.

Resp̄. comparationem stare inter dictos ordines, n̄ in ratione
formali, sed in re importante perfectionem. Utterq. enim ordo illam impor-
tat, sed est diversa ratio formalis in utroq. nam ordo predicamenti n̄
constituitur perfectus ratione sui, sed ratio conceptus absoluti cum ipso
identificati, ordo vero exercitij, cum sit transcendens alij, ut patet re-
spectu inter partes, n̄ indiget alia ratione formali, qua constituitur
bonus, et perfectus.

Nec nobis arridet, quod arridet per docto P. fr. Iosepho a
Ipu 1. Ipsi enim arridet calumniare, et indignam D. Aug. explicatio-
nem a nobis traditam. Sed apponatur calumnia, contemptui enim debet
trahi, qui contempnit doctrinam eorum, quos ei incumbit venerari.
Et enim M. Salmat. hic n. 63.

Cuius ita manifestatur dissimilitudo: In absolutum relationis est
formaliter absolutum, licet conuenire sit relativum: ergo n̄ D. Th.
intelligitur de in absoluto, idem erit dicere perfectionem attendi se-
cundum aliquid absolutum, et etiam secundum ordinem conyrei
ad aliam, de dicere perfectionem attendi secundum absolutum.

centalem, vel predicamentalem. Sicut in sent. authoritate citati intelligitur
comparatio de perfectione posita a D. Th. inter res absolutas, et relativas
cum additis; nam in istis intelligitur explicative, in illis formaliter.

Vel dic ordinem unius ad alterum comparatum ordinem exercitum esse
transcendentalem. Nec obstat ad hoc, quod ordo predicamentalis sit in-
tentus in dicto art. a D. Th. quoniam ad istum ordinem firmandum debet prius
adduci eius fundamentum, ut adducit de facto D. Th. cum prosequatur
in corpore referens generationem activam, et passivam, et alia funda-
menta relationis predicamentalis, et concludens cum Philos. 9. Metaph.
quosdam relationes esse causatas ex quantitate, quasdam ex actione
et passionibus. Cum ergo ordo transcendentis sit fundamentum predica-
mentalis, agit de illo in principio corporis art. ut postea inferat istum.

Cum hac doctrina potest facilius explicari authoritas n. 37
allata dicendo, quod D. Th. intelligitur de ordine transcendentali
penes quem potest attendi perfectio, sicut attenditur in rebus absolutis
vel istum n. dicentibus, vel ut ab ipso preiudicantibus.

42
Arg. 3. Pater iuxta D. Th. opus. 1. contr. errorum grecorum
n. 4. est perfectus sine filio: ergo relatio pertinet ad perfectionem. —
Cum ad perfectionem Divinitatis pertinet iuxta ipsum D. ut sint plures
modi extendendi in Div. nempe relationes: sed quod pertinet ad perfectio-
nem illam dicit: ergo.

Confir. D. Athanasio: Sic mutum, et n. que vivum est im-
perfectio: sed Pater sine Verbo sic mutus, et uterq. sine fratre. S. n. 4. est vi-
vus: ergo aliqua perfectio est in istis relationibus, a his carentia illarum
n. est imperfectio.

Resp. arg. explicando D. Th. sine filio: ut a ratione a poste-
riori, concedo: ut a priori nego. Non dato filio inferretur a postero-
ri n. dari in Patre omnem perfectionem gentis, cum n. daretur in eo
virtus ad se communicandam alii personae, in qua communicatione
eius esset infinitudo, et perfectio. Sicut inferretur a posteriori diffici-
le scientie practicae Dei aliquam perfectionem, si non extenditur ad
aliquam creaturam futuram, quamvis per extensionem nulla ei accrescat
perfectio. — Ad 2. distinguo. Si ad pertinet ad perfectionem, illam
dicit: si pertinet formaliter, concedo: si ut conditio explicativa illius, nego.
Hoc, et n. illis modo pertinet relationes ad perfectionem. Unde explicatio
illius conceditur, et perfectio negatur.

Ad confir. resp. concessus primus distinguo. conseq. ergo est
aliqua perfectio in relationibus: manifestative concedo: formaliter,

81
conditio explicativa bonitatis exercitus, sed conditio ad consequendam
victoriam. Si vero ex hoc inferat illud, inferet male, quia ex eo, quod
sit conditio ad consequendam victoriam, non inferatur, quod tunc non
habeat bonitatem, aliter idem esset habere rationem conditionis, ac dylitui
omni bonitate formali, quod est absurdum, ut patet in fere omnibus
conditionibus.

Insuper: bonum allicuius n. conygit in sua explicacione; expli-
catio enim supponit id, in quo conygit bonitas: sed in ordine partium
exercitus (sunt verba D. Th.) bonum exercitus conygit: ergo talis ordo
iuxta ipsum n. est precise explicatio bonitatis exercitus.

Denique: ordo transcendentis dicit ratione sui bonitatem, sed
ita est ordo partium exercitus: ergo n. explicative, sed formaliter dicit bo-
nitatem. Prob. mir: Partes exercitus n. respiciuntur ab invicem, ut parti-
termini, sed ut constitutivum integraliter exercitus: ergo ordo est trans-
cendens.

Sed dicq: D. Th. inferit ex ordine exercitus relationem predica-
mentalem creaturæ ad Deum: sed ex ordine transcendentis n. inferitur
dari predicamentalem: ergo n. est transcendens.

Resp. disting. nam: inferit: mediate, concedo: immediate, nego.
Ex ordine exercitus ad Deum inferit D. Th. ordinem creaturæ ad Deum
ut ad principium, et finem, qui ordo n. est predicamentalis, cum termi-
nus istius ordinis n. habeat rationem principii, et finis, sed rationem pa-
ri termini. Et cum ordo predicamentalis inferatur ex suo fundamen-
to, ut est transcendens, hoc immediate patet, ex compositione ordinis
exercitus, inferitur mediate ex hoc dari ordinem predicamentalem.

Ex qua doctrina roboratur assertum: Ita ordinatur crea-
turæ ad Deum, ut ad principium, et finem iuxta D. Th. sicut partes
exercitus ad Deum: sed ille est transcendens: ergo iste. — Sed ad-
verte, quod in ordine transcendentis exercitus ad Deum, et superio-
rem exercitus, potest fundari predicamentalis, qui respiciat illum
et primum terminum, quamvis in hoc nec conygitur bonitas exercitus,
nec sit conditio ad victoriam, hoc enim convenit transcendentis, per
quem possunt partes inter se, et Deum subordinari, de quo ordine lo-
quitur D. Th. in verbis in auctoritate adductis.

Sed replicabz: D. Th. comparat ordinem exercitus ordinem unius
rei ad aliam: sed hic est predicamentalis, cum hunc intendat in dicto art.
ergo etiam ille. — Resp. comparationem istam in conceptu communi
in ordinibus non vero in differentiis ipsorum, ad quos pertinet esse trans-

quod n. accidit in relationibus cum ipsi debeat perfectio ex conceptu tran-
scendo in ipsa rem essentia Dni. — Ad 2. respond. intelligenda man-
de exigentia exprimentis ordinem practicum ad existentiam, qui n. ex-
mittit a propriis relationum.

Sed replicab. Inter perfectum et imperfectum n. datur medium
sed proprium relationum n. est imperfectum: ergo perfectum. — Resp.
disting. man. Non datur medium in re, concedo: facta reduplicatio-
ne, nego. facta reduplicatio in conceptu proprio relationum da-
tur medium, nempe n. perfectum, seu negative imperfectum.

45 Arg. 5. Ratio boni et perfecti est ratio entis et convenienti-
sed relationes sunt convenientes personarum: ergo. Prob. m. Constituti-
vum est convenienti constituto: sed relationes sunt constitutive persona-
rum: ergo.

Resp. intelligenda man. de ratione entis convenientis ali-
cui in ordine ad se, non vero in ordine ad aliud, qualem est convenien-
tia relationum constitutivum personarum, quae n. sunt in ordine ad se sed
ad aliud. Requirit enim perfectio n. est terminus in ordine ad quem
sumitur convenientia relationum, sed subiectum per se et ratione sui im-
perfectum.

Sed dicitur ex D. Aug. in 7. de Trinit. cap. 6. Persona Patris ad se
dicitur, n. ad filium: ergo similiter de relatione, ut constitutiva illius.

Resp. cum D. Th. 4. 29. art. 4 Augustinum intelligi n. ex parte
rei significat, sed ex modo significandi. Significat enim cum sunt verba
relationem non per modum relationis, sed per modum substantie.

Sed replicab. Ita dicitur persona Dni. ad se sicut Deus et mag-
nus iuxta D. Aug. loco citato: sed Deus dicitur ad se ex parte rei con-
ceptus: ergo persona Dni. — Resp. explicando man. Ita: in aliquo
concedo: in omni, nego. Deus, et magnus dicuntur ad se tam ex parte
rei conceptus, quam ex modo concipiendi. In hoc stat paritas inter Deum
et personam, in illo vero diversitas.

46 Sed nollemus omittere solutionem a S. Salmasio traditam dicto
argumento, quae optima est. Dubium quod est ergo minorem. Relationes sunt
convenientes: ratione explicitae relationis, nego: ratione implicitae, concedo. Verum
est relationes, ut possint constitutive personarum, esse illi convenientes, sed
falsum, quod ratio formalis, quae sunt constitutivae, sit ratio formalis, quo-
modo convenientes: ratio enim formalis convenientiae est essentia Dni, quae
est ratio implicita in ipsis, ratio vero constitutiva est explicita eorum
differentia.

47 Sed dicitur: Ratio connaturalis est ratione sui convenientis:
sed differentia relationum est ratio connaturalissima personae Dni.

82
nego. Verbi, & Spuy. s. relationes manifestant esse in Patre vim locativam,
& spirativam, cum ab istis dictis producantur relationes. In his diffinien-
tibus Pater est mutus, cum n. loqueretur, & filius, paterq. non essent
ei, cum nil spirarent.

Arg. 4. et sit instantia contra dicta: *Mysterium Trinitatis*
magnam dicit perfectionem: sed constituitur relationibus: ergo. Prob.
maior: In mysterio Trinitatis ducet natura in tribus relationibus: sed
n. est perfectio que in non afferente perfectionem: ergo.

Confir. Quantitas virtutis est perfectio: sed in propria ratione
relationum est quantitas virtutis: ergo perfectio. Prob. minor: infinitas est
aliqua quantitas: sed in relationibus est infinitas ex propriis: ergo quan-
titas, que cum n. possit esse malum est virtutis.

Resp. concipio mai. disting. minor: constituitur relationibus:
ut rationibus formalibus perfectionis, nego: ut rationibus illam imbiben-
tibus, concedo. Rationes formales constituunt Trinitatem in se talis n.
sunt rationes formales in linea perficiendi, sed tantum in linea imbiben-
di perfectionem proveniente a natura, ut a forma. Ideoq. est perfec-
tio in natura que in illis, quamvis ex se n. afferant perfectionem, cum
sit magna perfectio se communicare capax includendi summam per-
fectionem, ut sunt relationes.

Ad confir. resp. disting. maior: Quantitas virtutis est perfectio:
si sit formalis, concedo: si modalis, nego. Hoc modo est infinitudo rela-
tionum quantitas virtutis, quia modificat naturam, in qua est quanti-
tas virtutis formalis, cuius est propria perfectio.

Sed dicq. Bonitas est perfectio: sed relationes dicunt bonita-
tem: ergo. Prob. minor: Non potest dici nisi bonum: sed relationes diligun-
tur necessario a Deo: ergo. — Tum: Quod adoratur adoratione.
Patri est infinite bonum: sed ista adorantur relationes Dei: ergo.

Resp. nego. minor: magis proinde intelligi. de eo, quod n. est bonum
nec substantivum, neque adiectivum: relationes autem sunt hoc modo bonae,
cum includant formaliter bonitatem Dei. essentia, que est ratio formalis
constituendi illos bonos, diligibiles, et adorabiles.

Sed instabit: Imperfectio est, quod alicui nulla perfectio debetur:
sed n. est imperfectio in propriis relationum: ergo debetur ei aliquo
perfectio. — Tum: Perfectio est exigentia identificationis cum essentia Dei:
sed hec exigentia invenitur in propriis relationum: ergo.

Resp. maior: que veram, si ex nullo conceptu perfectio debetur.

ita bonum: sed verum est passio entis nominalis: ergo bonum. Non ob-
stat ratio ponendi bonum inter passionem entis n. est quia conveniat entis
sicut verum, et alie, sed quia convenit licet n. ratione entitatis, ut entis
est, sed ut ordinato practice ad existentiam.

Sed instat: Passio seq. quendam in omni statu: ergo si n. neg.
bonitas entitatem in omni statu n. est passio. Resp. man. est ve-
ram de passione absolute non vero respectiva; hec enim pectine
sentia aliquam connotationem, ut illi conveniat. Et hoc modo est bonitas

50. Arg. 7. Perfectio est continentia eminentialis perfectio-
nis: sed relationis Dne. continent eminenter perfectionem subsisten-
tie create: ergo. Prob. mir. Proprium linee subsistentie create debet
contineri in propria linea subsistentie Dne: sed perfectio subsy-
stentie create est proprium sue linee: ergo. — Tum. Subsistentia
Dne. supplet effectum subsistentie create: sed effectus istius est per-
ficere naturam: ergo.

Confir. Quod est melius, est perfectius, et consequenter per-
fectum: sed melior est natura Dne. subsistentia relativa, quam
illius carentia: ergo.

Resp. arg. neg. min. man. prob. disting. In proprio
linea subsistentie Dne. absolute, vel relative, conceda: relative
subdistingue: ut in ratione formali continendi, nego: ut in re con-
tinendi, conceda. Subsistentia relativa est re continens perfectio-
nem subsistentie create, sed ratio formalis qua constituitur contin-
tiva, est subsistentia absoluta.

51. Sed dic. Ratio formalis terminandi, est ratio formalis
continendi: sed subsistentia relativa est ratio formalis terminandi
naturam creatam: ergo. — Resp. disting. man. Continendi:
terminationem creatam, conceda: ipsius perfectionem, nego. In
subsistentia create est perfectio, et etiam conceptus terminationis,
et prius est terminare, quam perficere. Conceptus terminationis
est tamquam in ratione formali, contentus in subsistentia rela-
tiva, seu vero conceptus perfectionis.

Sed instat: Non possunt esse in Deo dyppera, que in crea-
tis sunt unita: sed ratio terminandi, et perficiendi sunt ita unita
in subsistentia create, quod sint eiusdem linee: ergo potiori titulo
in subsistentia relativa. — Resp. man. esse veram, quan-
do unio in creatis oritur ex perfectione, n. vero nascitur ex
potentialitate, sicut accidit in ratione terminandi, et perficiendi
in subsistentia create. Evenit haec in illis, quia perfectio ipsa, que
est in uno subsistentia create est alteri incommunicabilis, quod
repuget inveniri in Deo, quia oritur ex potentia statum

ergo. — Tum convenientia in ordine ad constituendam personam
non potest convenire relationibus ratione generis: ergo ratione sui. Prob.
arg. convenientia ad constituendum aliquid relativum requirit esse ratione
absoluti: sed genus est quid absolutum, et persona quid relativum: ergo.

Resp. man. verificari de ratione sub qua connaturalitas non
vero de ratione que eam habente, ut sunt relationes. Iste enim sunt conno-
turalis personis, sed ratio sub qua connaturalitas eorum n. sunt pro-
pria differentie, sed essentia inhabitata in ipsis, cum connaturalitas n. su-
matur per ordinem ad aliud, sed per ordinem ad se.

Resp. ad 2. neg. arg. cuius prob. disting. convenientia ad con-
stituendum relativum. Ex parte constitutionis concedo: ex parte conve-
nientie nego. In constituyente est duplex ratio, una ratio formalis
constituendi, alia ratio formalis convenientie, ut a n. convenit re-
lativum ratione sue differentie, convenit vero illi, quamvis hoc sit
formaliter convenientia, propter inclusionem formalem absolute
si, quod constituit formaliter convenientem. Sicut quamvis ma-
ter alicuius rei existat, ut possit illam modificare, sitq. existens,
et modificans, non ab eadem ratione formali, quia ratio formalis
modificandi est sua differentia, ratio formalis existendi est ex-
istentia rei, cum propria careat existentia.

Arg. 6. Perfectum est, cui nil deest in proprio genere, sicut
ta Arist. ad inquam a D. Th. q. 4. art. 1. sed nil deest relationi. Prob.
in proprio genere: ergo.

Confir. Perfectio sequitur entitatem: sed relatio est enti-
tas: ergo dicit perfectionem.

Resp. man. intelligi in proprio genere dicente perfectio-
nem, qualem n. est generis relationis, n. vero in quocumq. genere, alias
perfectum secundum formale perfectum esset perfectum, cum nil difficeret
in proprio genere, quod est maximum inconvenientia, alias aliqua
perfectio subterfugeret causalitatem Dnam.

Ad confir. disting. man. Perfectio n. entitatem, ut entitas
est, nego. Ut dicat ordinem practicum ad existentiam, quem n. dicit relatio
non concedo.

Sed dicat: bonitas, seu perfectio est passio entis: ergo se-
q. entitatem, ut entitas est. — Resp. esse passionem entis, partem
piam, n. vero nominalis, ut patet in Mathematicis, que sunt en-
tia nominalia, id est, ut fallia n. sunt bona iuxta 1. 2. de
Verit. art. ad q. quamvis nil in proprio genere efficiat, ut sit talia.

Ne debet dicere, quod sicut veram dicitur passio entis

hione suae differentie, cum ratione istius illam terminet: ergo. — Resp.
neg. arg. marg. prob. dyling. r. communicare se: motive, conceda: termi-
native, et prope exccat. nego. Aliud est movere ad communica-
tionem, aliud terminative. Quia illam; ad illud r. q. bonitas ad
bonum sufficit illam includere. Et cum essentia Dna. sit motivum amo-
ris, quia se communicat Verbum humanitati, illa dicit bonitatem
hanc veram illam includit. Videantur: S. I. al. m. tract. de Incarn.
ratione dy. 8. n. 59.

Arg. ultimo: Omnipotentia, ut respicit producibile
dicit perfectionem: sed subjeta reduplicatione n. respicit existen-
tiam: ergo similiter de relatione, quamvis n. respiciat existentiam.

Resp. dyling. man. ill. respicit. taliter, quod respici-
entia sit ratio, unde proveniat perfectio, nego. Unde n. pro-
veniat, conceda. In differentia adaequata Omnipotentia invenitur
ordo ad existentiam, ad existentiam ut ad subiectum, et ordo
ad producibile. Iste ordo dicit perfectionem, sed n. a seipso, ut
a ratione formali, sed ab illi. In differentia autem relationis
adequate sumpta n. invenitur ordo ad subiectum, ut a seipso.
Unde ex eodem conceptus suae hanc illam importat.

Disp. 7. de existentia relationum. et in ea

Quaest. 1. an relationes Dne existant existentis relativi.

Certum est existentiam Dnam, ut per intellectam personam exis-
tere per propriam existentiam abstractam, quia in illo prio-
ri, in quo est aliquis intelligens, et volens, est existens, cum prius
sit existere, quam operari: sed Deus pro priori ad personas
est intelligens, et volens: ergo. Tum: durare n. potest, nisi exis-
tens, cum duratio supponat esse rei durantis: sed durat Deus
pro priori ad personas, cum sit eternus, et unus: ergo.

Sed dicij: Ultimus actus supponit alios actus: sed re-
lationes sunt actus, et existentia est ultimus: ergo supponit illos.

Resp. dyling. man. supponit alios: per se primo exhibiles
concedo: exhibiles per se secundo, nego. Existentia est actus ul-
timo adveniens rei respective ad actus per se primo exhibi-

et limitatione.

Ad confirmand. dyling. man. Quod est melius: Positive con-
cedo: negative nego. Hoc modo est melior relatione ex utraque nega-
tione sumit. Illudq. negative perfecta.

Sed, hic: Actiones Christi Domini sunt positive meliores in
sua valore, in seipso secundum se: sed valorantur a rella-
tione filiationis: ergo. — Tum sanctitas substantialis est positive
perfectior accidentali: sed illa provenit a substantia relationis
Verbi cum hec sanctificet humanitatem Christi: ergo.

Resp. dyling. man. Valorantur a relatione: ut a ratio-
ne formali valorandi nego. Ut a complemento, vel conditione con-
cedo. Verbum Divinum est quod valorant actiones Christi, et quod sanc-
tificant humanitatem. Ratio vero formalis valorandi, et sanc-
tificandi est natura Divina subsistentia, quod ipse est conditio ad
dictam valorem, et sanctificationem. Per quod patet ad 2.

Sed replicab. Quia terminat Verbum, sanctificat, si enim
n. terminaret, n. sanctificaret. sed terminat ratione subsistenti:
ergo ratione illius sanctificat. — Resp. dyling. man. Si ly qui dicit
conditionem, concedo: rationem formalem nego. Quia enim est
ratio formalis terminabilis, ut est substantia Verbi, et preterea
situm, et conditio, ut natura humanitatis Christi natura Divina, que
est ratio formalis sanctificandi.

Sed instab. Quod est proprium Verbi, convenit illi ratio-
ne subsistenti relatione: sed sanctificare humanitatem est proprium
Verbi cum alio n. conveniat Verbi: ergo. — Resp. dyling. man.
Si sit proprium: proprietate differentiali, concedo: proprietate
orta ex conceptu transcendenti, et modificato, nego. Ut modo
non est propria Verbi sanctificatio humanitatis, sed dicto, quia sicut
gentia Divina, que est forma sanctificans, sit communis personis, n.
est communis, sed propria Verbi, ut modificato substantia rella-
tiva, sicut est propria Patri, ut connotat eius relationem.

Nec inferat Patrem, et ipsum sanctificare humanita-
tem; quia cum sanctificet, ut dependens a ratione primaria termi-
nandi humanitatem, et hec n. sit nra substantia Verbi, utring.
ad Verbum sanctificatio, et n. extenditur ad Patrem, et spiritum
sanctum.

Sed urgib. Verbum ratione sue differentie est bonum:
ergo ratione illius est propria sanctificatio. Pr. b. arg. Communis
dicare se est proprium boni: sed communicatur humanitati ra-

Ad confir. dyſting. aug. ſecundum gentilia: ſi capax ſit ratio
ſui exiſtentia conceda: ſi n. ſit, nego. ſicut n. ſunt relationes
in Deo reſpectu ~~genti~~ exiſtentia Deo.

4 Sed replicat: Materia prima eſt entitas increata ratio-
ne ſui: ſed n. eſt capax rationis ſui exiſtentia ſed ratione forme.
ergo reſpondeo nulla. Prob. maor: Si n. eſt materia rationis ſui
ſed ratione forme entitas increata n. dyſting. a forma in ratione
create: ſed dyſting. ergo. Prob. maor: Idem relationes Deo in re
traſſentia n. dyſting. in ratione increata ab gentia Deo
quia ſunt quid increatum ratione illius: ergo.

Preſſ. neg. maor: cuius prob. dyſting. in ratione crea-
te: formaliter ſumpta, conceda: materialiter accepta, nego.
Capacitas ad exiſtentiam rationis ſui eſt ratio create formaliter
ſumpta, ratio vero create materialiter accepta eſt ſub-
iectum receptivum huius capacitatis. Cumq. materia prima
ſit ex ſe ſubiectum receptivum capacitatis ad exiſtentiam que
eſt propria forme recepte, invenitur in illa ratio entis increa-
ti materialiter ratione ſui n. vero formaliter. Unde in hac
eſt indyſtincta a forma n. vero in illa. Applicatur igitur hanc
doctrinam relationibus Deo.

Prob. 2. Si in Deo darentur tres exiſtentia relationes
darentur tres durationes: ſed n. dantur: ergo. Maor. liquet, na
duratio eſt permanentia et continuatio in ſe: ergo ſi dantur
tres exiſtentia, tres durationes. Prob. maor. Duratio in Deo eſt
eternitas, cum n. poſſit eſſe tempus, nec evan: ſed n. dantur in Deo
tres eternitates, aliaſ darentur tres eterni ſubſtantia, quod
eſt contra Athanas. in ſymbolo: ergo.

Ne valeat effugium aliquorum intelligentium. Allic-
napiam de tribus eternitatibus abſolute, non vero de relationibus. Non
valet inquam, nam eodem modo loq. de Deitate omnipotentia
et immortalitate et Dominio: ſed n. poſſet dici dari in Deo tres Dei-
tates relationes tres omnipotentiaſ, tres immortalitateſ, et tria
dominia, quando ait n. q. tres Deoſ. etc. ergo nec tres eterni-
tates relationes.

Solutio vero ſecundum agnoscunt tres durationes tribus
exiſtentiaſ correſpondenteſ, que ſunt eternitateſ inſirmateſ, quia
duratio adequate dividitur iuxta metaphyſic. in tempus
evan, et eternitatem: ſed dicte durationes ut poſſet omnia
immutabileſ n. ſunt tempus, nec evan: ergo eternitateſ ſunt.

Impugnatur amplius: Duratio carens principio et fine
eſt eternitas: ſed dicte durationes carent principio, et fine: ergo.

ley, qui sunt actus primi, n. vers in ordine ad actus secundos. Ad gl. in extend. supposito communicatore scilicet ad actum primum. Et cum relationes sint velut actus secundi essentis Dne. supponunt existentiam illi communicatam.

Controversitur vero, an existentia hec essentis, vel alie relationis reddant existentes relationes Dnas.

Parag. 1. N. Sententia.

Dicendum est 1. Relationes Dnas n. existeri per existentias re-
lationis. Ita D. Th. pluribus in locis, qui possunt apud Thomam
videri. Prob. 9. 1. ratione: Unde non datur triplex increati substantia

hinc iuxta illud. At hanc non triplex increati, sed darentur ad tri-
plex existentiam relationis in relationibus. ergo. Prob. 2. m. Ratio in-
creati consistit in hoc, quod est existeri a se: sed datur triplex
existentia essentis in Deo triplex existeri a se: ergo triplex increati.
Ita patet. nam ratio increati stat in predicato remanente
que ab alio tamquam a causa: sed hoc est existeri a se. ergo.

Nec debet dicere rationem increati n. solum in dependen-
tia ab alio, ut a causa, sed etiam a principio, quod requirit
in relationibus in casu dicto inveniri. Non debet nam ratio in-
creati consistit in positivo repugnante ad id, quod aliquid consti-
tuitur in ratione entis creati: sed per habere virtuale primi-
tiam nullius constitutum in ratione entis creati, sed solum per
habere que ab alio, ut a causa: ergo ratio increati per se ha-
bere.

Sed dicitur: Relationes Dne. sunt quia a se, prout excludunt
que ab alio, ut a causa: Et tamen n. multiplicatur in illis ratio
entis increati: ergo similiter in casu multiplicationis existentis.

Confr. Ratio entis creati n. solum dicitur de ente exy-
stenti, sed de predicamento secunda essentia: ergo ratio
increati n. solum de existeri a se, sed de entitate a se: sed sal-
vatur multiplicatio quia in Deo abiq. multiplicatione increa-
ti: ergo illius.

Prep. ad l. dist. 1. man. sunt etiam a se: ratione
sui, nego: ratione essentis, concedo. Quia ex a se consistit in habere
existeri a se, vel in capacitate ad illud, quam n. habent re-
lationes ratione sui, sed ratione essentis, quatenus rationes sui sunt
entitates, nam alia est ratio entitatis, alia ratio essentis.

illy communicatam: sed existentia quæ sit illy communicatam, cum sit
essentia: ergo.

Confir. Quod est ad se, est absolutum: sed existentia relatio-
num est ad se: ergo absoluta. Prob. mar. Inexistentia est ad se, cum sit
in ordine ad subiectum: sed relationes Dni. se habent, ut in-existentes
essentia: ergo.

Confir. 2. sicut ait D. Th. q. 6. de Potent. art. 2 ad 11. intelligere
n. est n. intellectus ita quæ sit n. essentia: sed omne intelligere inven-
tum in Deo provenit a intellectu: ergo essentia n. est n. quæ sit
quid absolutum.

Confir. 3. Quod semel est actuatam una existentia, alia ne-
quit actuari: sed relationes Dni. sunt actuate existentia essentia: ergo.
Mar. constat nam existentia actuat id, in quo est: sed est in relatio-
nibus, cum Deus existens sit in illis cum Deitas, et existentia ipsius
sint predicata communia: ergo. Mar. 1. syllog. prob. Extracta semel
in substantia extra nihil, nequit iterum extrahi: sed extrahitur per
existentiam: ergo tenet mar.

9 Prob. 2. Non minus perfecta est Deitas ad constituendum
Deum, quam existentia ipsius ad constituendum existentem: sed ita
perfecta est Deitas, quæ a nulla alia forma possunt personæ con-
stitui Deus: ergo a nulla alia possunt constitui existentem, nisi ab
existentia Deitatis.

Sed dicet. Non minus perfecta est subsistentia absolu-
ta ad constituendum subsistentem, quam Deitas ad constituendum
Deum: et hæc n. distantes personæ subsistunt per subsistentias
relativas: ergo similiter per existentias.

Prep. mar. intelligi de constituendo subsistentem com-
municabiliter, n. vero incommunicabiliter. Ideo possunt præter
subsistentiam absolutam alie subsistentie relative dari, non vero
existentie, quia in suo conceptu formali n. dicit incommunicabilita-
tem; hoc enim est proprium personalitatis. Et cum alia sit ita per-
fecto in sua ratione, sicut Deitas, debet, sicut quæ adequatè Deum
personæ adequatè existentem constituere. Ita D. Th. quæst. 12
art. 1.

10 Prob. ultimo: Si relatio n. existeret existentia absoluta
adveniret accidentaliter essentia: hoc n. est dicendum, alia con-stitu-
ret cum illa, ex per accidens: ergo. Prob. mar. Quod offert pro-
priam existentiam, advenitenti simpliciter existenti advenit ac-
cidentaliter: sed si relatio n. existeret existentia absoluta, offerret
propriam existentiam, adveniretq. essentia simpliciter existenti: ergo
accidentaliter.

Sed replicab. Spiritus actus advenit Patri

Urg. ad hominem: Duratio, cum sit permanentia in esse, dicitur
significatur iuxta gradus mutabilitatis vel immutabilitatis: sed iuxta
suam immutabilitatem essentiam, et relationem est eadem, et eadem
omnino ratione: ergo eadem ratio est duratio illarum: sed de
ratio essentiae est eternitas: ergo relationem.

Sed dicitur: Entitas minus perfecta requirit durationem entitatis
perfectioris durare: sed essentia per se est perfectior, durat eter-
nitate: ergo non relationem. — Resp. manifestum est de durare per
se prima, non vero per se secunda, sicut durant eternitate
rationes. — Vel dic duracionem requiri ad gradum immutabilitatis qui
in sententia suarum est idem in essentia et relationibus.

Placet alii negare tres durationes admittendo tres
existentias, quia duratio distinguitur ab existentia. Sed reiecta hac
placitum, nam duratio debet multiplicari multiplicata exister-
tia: ergo. Probatur: simpliciter, quod est multipliciter, et non eum con-
tinuatio: sed duratio est continuatio in se: ergo. — Tunc quod con-
tinuat rationem existentem, debet multiplicari ipsa multiplicata:
sed duratio convenit rebus rationem existentem: ergo.

Sed dicitur: Substantia, et proprietates hominis gaudent
distinctis existentibus: et tamen unica mensurantur duratione: ergo.
Probatur: duratio ipsarum est temporis: sed tantum unum tem-
pus potest esse in illis, alias plura accidentia et sunt plura tem-
pora essent in eodem subiecto, scilicet solo numero diverso in ho-
mine v.g. ergo.

Resp. neg. min. et min. prob. et imbibita distinguitur in a-
dem subiecto: Quod concedo: Quod nego. Duo accidentia solo nu-
mero distincta, licet non possint esse in eodem subiecto tamquam quae
quod in doctrina D. Th. quod est in eodem subiecto quod dicitur
et tamen quo. In eadem v.g. substantia gaudent tribus moti-
bus alterationis, augmentationis, et motus localis indivisibilis
triplex tempus, quo mensurantur isti motus, quia est diversitas
in istis, qui sunt subiecta quo temporum iuxta A. Compositum in
physica dicitur. q. Similiter in casu proposito.

Dicendum est 2. Relationes divinae existere per existentiam
absolutam: ita quod D. Th. pluribus in locis videndum apud S. Thomam.

Probatur q. 1. Existencia essentiae est absoluta: sed per hanc rela-
tionem existunt: ergo. Probatur min. Relationes existunt per existentiam

existenti: et tamen n. advenit accidentaliter: ergo similiter de relatione
respectu essentiae. — Resp. distinguendo. Nam: Advenit: cum propria ex-
istentia, nego. Absq. illa, concedo. Quando realitas adveniens alteritra-
bitur ad ymaginem existentiam, n. advenit accidentaliter; ad hoc enim requiri-
tur advenire cum propria existentia, quo modo n. advenit Patris spiri-
tus actus, sed trahitur ad eandem existentiam.

Nec obest indistinctio realis inter essentiam, et relationem ad-
ventui accidentali. Nam licet obest adventui reali accidentali, n. ve-
ro formali; cum distinctio formalis inter existentias faciat forma-
liter, quod realiter realiter. — Vel infer adventum accidentalem
realem ex positione existentie propriae in relationibus. Nam existens
existentia secundum quid requirit n. advenire realiter existenti existen-
tia simpliciter: sed tunc casus existens secundum quid relatio: ergo.
Prob. mir. Quod presupponit esse simpliciter, et esse secundum quid:
sed dictum esse relationem esse essentiae, quod est tale simpliciter: ergo.

Recursum ad existentias parciales, et subordinatas quibus
adversarii conantur nobis satisfacere n. impugnat, quia a vobis
n. ignoratur debitas ymagines recursus ex dictis in Philosoph. tract. de
existentia.

Parag. 2. Sententia contraria.

Placet Scoti, Suarez, et aliorum. Arg. 9. 1. Quia est existentia: sed esse
Dei est aliud iuxta Aug. 8. de Trinit. cap. 6. ab esse Patris: ergo exy-
stentia essentiae n. est existentia Paternitatis. — Resp. distinguendo. Nam
esse nominale, nego: participiale, concedo. Et illa modo, non yta
est aliud esse Dei ab esse Patris iuxta D. Th. in 1. dist. 1. q. 1. art. 2.
et dist. 33. q. 1. art. 1. ad 1.

Arg. 2. Existentia relatae Dni. est relativa: ergo Pro-
prie: existentia debet esse in eodem genere cum re existibili, et patet in
existentia substantiae, et accidentis: sed illa existentia relativa est
in eodem genere cum relatione: ergo.

Resp. distinguendo. Nam prob. in eodem genere: substantiae,
vel accidentis, concedo: quod alia ratione, nego. Et ratio est, nam pro-
sent essentiae, et existentiae constituere esse per se, n. utraque. Est vel
in genere substantiae, vel utraque in genere accidentis, cum requiratur
esse per se ex pluribus generibus, nempe substantiae, et accidentis re-
sultare. In aliis vero generibus hoc n. invenitur, cum ex habitibus
et eius existentia componatur unum esse per se, quoniam existentia sit
sicut est habitus respectiva obiecti.

Arg. 5. Effectus formalis existens est ponere rem extra nihil: sed relationes Dni sunt ex vi sua extra nihil: ergo existunt existeret sue line. — Resp. disting. man. extra nihil: complete, concedo: imitative, nego. Ex extra nihil hoc modo est effectus formalis existens, ut est in via ad existentiā, qui modus convenit ex vi sua, et n. illis relationibus.

Sed replicat. Diverso modo complete ponitur extra nihil filiatio, ac generatio, cum qto generatur a se, illa ab alio: sed generatio ponitur ex vi existens absolute complete: ergo n. ponitur ex vi filii relationis. — Resp. disting. man. Diverso modo: licet dem forme concedo: diversimodo, nego. Generatio et filiatio existunt eadem existentiā, sed diverso modo, nam in generatione est a se, in filiatione per communicationem effectivam Patris.

Arg. 6. Entitas actualis est existens: sed in Deo dantur tres entitates actualis: ergo tres existens. — Resp. man. esse veram de entitate actuali, non vero media et vitali, hec enim multiplicatur in Deo, n. vera illa.

Sed dic. Tres existens sunt tres entitates actualis actualitate ultima: sed in Deo dantur tres existens: ergo. Resp. disting. man. Tres entitates numero cadente supra actus, et statem ultimam, nego: supra entitatem, ut est subiectum in se, concedo. In Deo multiplicatur subiectum actualitatis ultime, quod est entitas relationis, quoniam illa multiplicatur.

Sed instat. Multiplicato concreto multiplicatur forma: sed existens est forma huius concreti existens: ergo, si dantur tres existens, et tres existens. — Resp. disting. man. Multiplicato concreto: substantive, concedo: adiective, nego. Substantive multiplicatur concretum, cum n. solum materiale, sed etiam formale est multiplicatum, adiective vero, cum solum multiplicatur materiale. Et hoc modo, et n. illa multiplicatur concretum existens in Deo, sicut concretum sapiens.

Arg. 7. Relationes Dni existunt, prout sunt extra suam causam virtuales, que est generatio: sed sunt ratione sui: ergo. Tum: relationes Dni existunt, prout sunt in dimanato ex se ab generatione: sed sunt ex se in dimanato ex se: ergo.

Resp. disting. man. prout sunt: complete, concedo: imitative, nego. Sunt hoc modo per actualitatem generatam propriam, et complete per existentiam generationis. — Ad 2. req. man. quia ex vi sua n. sunt in dimanato ex se, sed in dimanari, quod

quandam extensionem ad illas, ut exhibilio secundaria supponen-
da existentem naturam, quae est exhibilio primaria.

Arg. 3. Iusd existit existentia absoluta, habet esse ad se:
sed Pater Dni, n. habet esse ad se: ergo. — Tum effectus forma
ly forme est existentia: sed forma constitutiva Patris n. est absolu-
ta: ergo nec existentia, alioy effectus formalis est alterius
rationis a forma.

Resp. dyling. m. G. e. existentiale, concedo: esse nomi-
nale, seu existentiale nego. Existentia Patris est ad se, quamvis esse
existentiale sit ad aliud. Quamvis n. debeat absolute concedi, qd
propositio: Pater est ad se, sicut qd: Pater existit ad se, cum qd de-
notet ex pte existentiam, quae est absoluta, illa vero posuit sta-
re pro cuius subtrahito, quod est existentia Patris, ut talis, quae rela-
tiva est.

Ad 2. intellige m. de forma primario exhibili, quatenus
n. est relatio in Dni. — Vel dic, quod effectus formalis forme com-
municantis existentiam est eiusdem rationis cum illa, n. vero de-
terminantis, sicut est relatio, quae est determinativa existentiae, quae est
forma dany existentiam Patri.

Arg. 4. Iugiter productio tendit in existentiam rei pro-
ductae: sed actio rationalis in Dni. non tendit in existentiam abso-
lutam, cum hae supponatur ad illam: ergo in relativam.

Resp. dyling. m. in existentiam: ut communicandam,
vel producendam, concedo: Produendam pte n. nego. Ideoq.
salvatur productio Dni communicans existentiam rei produ-
ctae, quia existentia absoluta n. supponitur in esse communica-
tis ad productionem, licet supponatur absolute.

Sed dic: sicut visio terminatur ad visum, ita produc-
tio ad productum: sed ad nil aliud terminatur visio, nisi ad
visum: ergo productio ad nil, nisi ad productum, et consequenter ex-
istentia, ad quam terminatur est producta.

Resp. dyling. m. Ita: in aliquo, concedo: in omni
nego. Comparatur in hoc, quod sicut n. datur visio sine re visa, ita
nec productio sine re producta, diversificantur vero, quia visum
est specificativum visionis, n. vero production producti, cum
specificatio stet in ratio formali assimilandi, quae est natura, quae
primo intenditur a producente, quae, quin producat, termi-
nat, quod accidit in existentia. — Vel dic visionem terminari
n. solum ad materialiter visum, sed ad rationem formalem
videndi.

taq[ue] ut forma sui concreti, sed cum hac differentia, quod ex[ist]entia ut for-
ma ultima in actuando, n[on] vero s[an]ctitas substantialis, cum yta n[on] s[an]-
ctificat radicans phy[sic]e operatione[m] supernaturalem, in qua s[an]ctitas ad-
firmat s[an]ctitas subiecti. Nec inferas ex hac q[ue] in tali radice maiore[m]
perfectiorem, quam in s[an]ctitate substantiali, sicut inferatur in ex[ist]-
entia propter ultimam maiorem perfectio[n]em. Non inferas, quia ultimi-
tas ex[ist]entia[m] ut in intentione, dicit[ur] vero radice[m] in executione
q[ue] n[on] ut perfectio s[an]ctitatis substantialis, sicut illa p[re]cedentium
formalitatum.

3 Adverte in fine, quod nomen ex[ist]entia[m] idet pro nomine
sub[ist]entia[m] ab aliquibus S. P. usurpari, ut constat ex D. N. Cyrillo
dialogo de Trinit. lib. 1. Unde, si aliquando in ip[s]is invenire[m] rela-
tionib[us] proprias tribuere ex[ist]entia[m], debet intelligere sumpsisse ex[ist]-
entiam pro sub[ist]entia.

Poterat etiam ostendi nostra assertio[n]e similitudine compo-
siti substantialis, quod unica ex[ist]entia ex[ist]it, in qua n[on] nulla modo
possunt ex[ist]entia[m] inveniri partiales. Sed omitimus, ne ad veritatem
a S. Complut. traditam in tract. de ex[ist]entia divertamus.

29 Si vero aliqui int[er]t[er] contradic[tor]ia, quod si auferentur
relatione[m] ab y[est]entia, tolleretur aliqua ex[ist]entia, quia deficeret
aliqua actualitas, responde hanc actualitatem, quae tunc deficeret, q[ue]
entitativam, n[on] vero ex[ist]entialem.

Sed dic[er]e: he actualitatem n[on] debet distinguere in Deo: ergo.
Prob[etur] arg[umentum]: Ideo in creatis actualitas entitativa distinguit[ur] ab ex[ist]entia
li, quia illa ut imperfecta sed in Deo n[on] ut: ergo. — Resp[ondetur] neg[ativum] arg[umentum].
ma[ri]q[ue] prob[etur] intelligi de distinctione reali n[on] vero virtuali, illa
vero, et n[on] h[ec] oritur ex imperfectione actualitatis entitativae.

Sed replicab[is]: Imperfectio ut, quod in Deo actus primus
et secundus virtualiter distinguit[ur]. Sed actualitas entitativa ut ac-
tus primus, et ex[ist]entia secundus: ergo. Resp[ondetur] ma[ri]q[ue] ut veram
de actu primo primario actualitatem ab actu ultimo, n[on] vero secundo-
rio, ut ut actualitas entitativa relationum respectu ex[ist]entia[m] De[us].

25 Sed inurge in t[er]m[in]o. Deficiente aliqua ex[ist]ente def-
icit ex[ist]entia: sed deficiente relatione ab y[est]entia deficeret aliquid
ex[ist]ens: ergo ex[ist]entia. — Resp[ondetur] distingui ma[ri]q[ue] deficit ex[ist]entia:
vel quoad entitatem, vel quoad unionem, concedo: quoad entitatem
p[re]cipue, nego. Unde in casu dicto deficeret ex[ist]entia quoad unio-
nem cum relatione, n[on] vero quoad entitatem, ad hoc enim req[ui]ritur.

et propriam actualitatem viam

Arg. ultimo: Ideo relationes n. existerent existentia rela-
tiva, quia existerent absolute: sed hoc n. est inconvenienter: ergo. Prob. mir.
Potest aliqui terminari simul terminis diversis rationibus: sed existentia
absolute, et relativa sunt termini diversis rationibus: ergo.

Confir: Ita se habet existentia ad constituendum existentem
sicut sanctitas ad constituendum sanctum: sed potest quod constituit sanctum
sicut sanctitas ad constituendum sanctum: nempe substantialem et accidenta-
lem duplici sanctitate diversis rationibus, nempe substantialem et accidenta-
lem: sicut patet in Christo: ergo existens duplici existentia.

Prep. arg. neg. min. mar. q. prob. disting. terminis:
si n. sit linea terminandi dicere omnimodam ultimitatem, conce-
do: si sit. nego. linea existentis est linea terminandi dicere omnimodam
tatem: nam ut ait D. Aug. q. unica de anima art. 6. ad 2. Eius est ac-
tus ultimus, qui participabilis est ab omnibus, ipsum autem nihil
participat. Exceditur hac ultimitate, et participabilitate ab om-
nibus, aliquidq. participaret, si inventa una existentia in una ente
adveniret alia, cum ista participaretur a prima, et hanc illam n.
participaret.

Sed obij. Non minus importat ultimitatem subsistentia
in linea subsistenti, quam in linea existendi existentia: sed Deus
terminatur subsistentia absolute terminatur subsistentia diversis
rationibus, nempe relativa: ergo. — Resp. disting. modis: in linea
subsistenti incommunicabiliter, concedo: communicabiliter, nego.
Ultimatus in linea subsistenti est propria subsistenti incommu-
nicabilis, cum incommunicabilitas sit ultimum talis lineae. Cumq.
subsistentia absolute illa careat, potest et post ipsam terminare sub-
sistentia relativa.

Sed instab. Subsistentia incommunicabilis, nempe pa-
terna reddit Deum subsistentem: et tamen n. impedit, ut reddatur
subsistenti per subsistentiam filii: ergo. — Resp. disting. modis: Deus
ut Deus est, nego. ut prima persona est, ^{con-}cedo. Deus, ut Deus, ut potest com-
municabilis n. constituitur subsistenti per subsistentiam incommunica-
bilem, sed per communicabilem, bene autem, ut est prima persona. Ideoq.
subsistentia ratione n. potest reddi subsistenti per subsistentiam etiam diversis
rationibus, ut est subsistentia filii. Cumq. existentia iuxta authorem
arg. reddat existentem relationem, ut talem impossibile est, quod
constituatur existens per aliam etiam diversis rationibus.

Ad confir. disting. modis: Ita ex parte rationis formalis
concedo: ex parte modi ipsius, nego. Ultrq. nempe existentia, et sancti-

nitz identificare sub re saluq. eadem naturam. Ex qua doctrina pa-
tet respondio ad omnia alia arg. que obtulerint extrema identifica-
ta inter se cum distinctione rationis a medio.

Sed arguitur: cum dicta doctrina verificatur in syllogismo
expositorio premij que veras, quin conseq. sit legitima. Hoc
n. debet admitti: ergo nec doctrina. Prob. ma. in hoc syllog.
hec gentia Dna. est Pater: hec gentia est filius. ergo filius est pa-
ter. Sed in illa conseq. n. est legitima, et premij sunt vere. ergo.

Resp. neg. ma. in ma. prob. neg. suppositum.
non enim est syllogismus expositorius assignatus, cum ad hunc
requiratur medium perfecte singulare, quod n. est gentia Dna.
allata pro medio in illo; et cum communis communitate rei
pluribus suppositis, et propter hoc debet distribui, sicut aliter
minime communis, quod est contra rationem medi syllogismi ex-
positorii, cum sit incapax distributionis, si vero distribueret.
gentia addenda: Omnis res, que est hec gentia etc. tunc maior est
falsa, et similiter conseqens.

Alii respondent axioma dictum tenere, quando
extrema identificantur adque, et convertibiliter cum ter-
tio. Quod n. invenitur in relationibus respectu gentis, cum
quibus sit modus inadequatus, et inconvertibilis cum ipsa.

Sed dicitur: In hoc syllogismo: Omnis homo est animal.
Petrus est homo: ergo Petrus est animal. Petrus n. identifica-
tur adque cum homine, qui est medium: et tamen identi-
ficatur cum animali ex vi identificationis utriusq. cum medio:
ergo.

Resp. neg. ma. quia Petrus n. identificatur cum
animali ex vi identificationis inadequatus cum homine, sed
ex vi identificationis adequatus animali cum homine; animal
enim adequatus et excedit hominem. Ex eo enim, quod maior
extremus, ut est animal sit adequatus cum medio identifica-
ta habet vim ad reum identificandam minorem extre-
mitatem, ut est Petrus. — Aliam n. dantur relationem,
quia dicta sufficient.

Inquiri 2. Vtrum relationes reales in Deo sint
tantum quatuor. Resp. affirmativè: nempe paternitas, fi-
liatio, spiratio, et processio. Prob. 9. Relationes reales in Deo

difficultas existens primarius ut est quoniam, et n. relationes

Disp. 8. de numero, et distinctione relationum inter se

In qua

aliqua dubia breviter resolvuntur.

Inquiret. An datur distinctio realis inter duas relationes. Resp. affirmative. Quia realis oppositio inter aliquas n. stat absq. reali distinctione: sed in Deo datur realis oppositio cum Potestatis sit relatio opposita filiationi: ergo.

Sed dicitur: ex hac ratione in prob. distinctio realis entitati-
va: sed debet probari: ergo. Prob. max. tam oppositione relativa
componitur distinctio realis modalis, ut potest in substantia, et mo-
do se predicamentaliter respicientibus: ergo.

Resp. neg. max. inq. prob. intellig. de oppositione rela-
tiva non fundata in actione, et passionem, per quam communica-
tur idem principium proximam concurrere ad illam, non vero
de fundata in ipso, ut est oppositio relativa Dna.

Obviat igitur contra assertionem: Iuxta eadem uniter-
tio, sunt eadem inter se: sed relationes Dne. sunt eadem uniter-
tio, nempe quoniam Dne: ergo. — Resp. disting. max. Iuxta eadem
re, et ratione, concedo: re prope nego. Hoc modo, et n. illo sunt rela-
tionis idem cum quibus, cum identificetur cum illa servando dy-
stinctionem virtutalem, per quam excluditur identificatio inter se.
Et est ratio: nam cum hac distinctione componitur in extrema serva-
re inter se oppositionem relationum, cum qua est necessaria distinctio.
Hec doctrina est D. Th. q. 8. de potent. art. 2. ad 7.

Sed instat: D. Th. 2. cont. gent. cap. 6. probat potentiam
et actionem quae idem inter se, quia sunt idem cum quibus Dna: sed
n. sunt idem re, et ratione cum illa, cum virtualiter ab ea disting.
ergo relatio est cont. D. Th.

Resp. disting. min. ratione: orta ex formalitatibus op-
positis, nego: ex n. oppositis, concedo. Distinctio virtualis orta ex for-
malitatibus oppositis, quod est distinctio inter quoniam, et rela-
tiones arguit iuxta D. Th. h. art. 3. ad 2. extrema inter se n. iden-
tificari, quamvis sint idem cum medio. Cumq. n. curat hoc
in potentia, et actu, suffert D. Th. ex identificatione cum quibus
identificari inter se. Ideoq. hoc accidit, quod proprium est rebus

Sed replicabz: eadem natura et in specie et in obiecto:
sed prout in specie fundant relationem realem ad se ipsam prout
et in obiecto: ergo. *Resp.* *dyting. man.* eadem, quoad formam, con-
cedo: quoad modum, nego. Natura in specie et cum modo intentio-
nalis qui et realiter distinctus a modo naturali, cum quo et in ob-
iecto. Unde habet sufficientem distinctionem ad fundandam rela-
tionem realem. — *Vel* nego: ut relationem realem inter speciem
et obiectum.

Sed instabz in h. solut. Ratio formalis fundandi rela-
tionem realem debet sic distincta a ratio terminandi: sed natura
qui et ratio formalis, et eadem: ergo ad nil deest distinctio in mo-
do. — *Resp.* *dyting. man.* distincta: subjective, concedo: forme-
liter, nego. Non req. ad fundandam relationem realem, quod dy-
stinctio oriatur a forma fundante, sufficit enim habere in se dy-
stinctionem ab aliquo pertinente intrinsicam et essentialiter ad ipsam
ut et in aliquo statu, ut et modus intentionalis respectu naturae
ut intelligibilis.

Sed argbz: Ratio fundandi dissimilitudinem requirit
conducere ad similitudinem: sed modus intentionalis et ratio fun-
dandi dissimilitudinem inter naturam, ut intelligibilem, et ut
naturalem, cum hi ordinis sint dissimiles: ergo.

Resp. *dyting. man.* requirit conducere: per modum
conditionis, nego: per modum rationis formalis, concedo: condi-
tio est ad similitudinem, quod et ratio formalis dissimilitudi-
nis, cum distinctio sit conditio similitudinis, et sit ratio forma-
lis dissimilitudinis. Patet hoc in natura Petri et Iohannis, in qui-
bus distinctio individualis, quae est conditio ad similitudinem realem
in natura, et ratio formalis dissimilitudinis in predicatis
individualibus.

Aliqui opponunt n. inferri ex ratione probati. n.
posse fundari in actionibus permanentibus alias relationes rea-
les, cum n. sit maior ratio ut intellectus essentialis producat Ver-
bum, et n. alius intellectus attributus, cum quolibet intellectus
in creatis producat Verbum.

Sed hoc cernitur in creatis, quia per Verbum produ-
tum ab una intelligentia, utpote limitatum in creando, et repre-
sentando n. exhaustum pro productione Verbi inventam intel-
lectus, sicut exhaustum Verbum. *Respond.*

Sed dicz: Quod n. exhaustum totam vim intel-
lectus.

in Deo debent fundari in actione, et passionem immanens; alia enim
 fundamentum important ^{im} perfectionem Deo repugnantem, ut patet in
 unitate quantitativa, et numero, mensura, et mensurabilitate quate-
 nus alia res in deum modum quantitativum, quae omnia vel dicuntur depen-
 dentiam, vel distinctionem repugnantem attributi, et essentiae Dei.
 sed in actionibus immanens tantum possunt fundari relationes
 ut dicitur: ergo Prob. 1us m^{us}: Actiones immanentes in Deo sunt inter
 actio, et solutio: sed in illa actio de sumpto fundatur generatio
 et filiationis in illa passiva accepta, in illa vero activa spiro-
 fio, et in passiva processio: ergo.

Confir. et explicatur: In Deo n^o data relatio realis
 mensurabilis ad mensuram, cum una veritas n^o sit mensura
 respectu alterius, nec potest dari relatio realis fundata in
 quantitate virtutis: ergo relum dicitur Prob. 2us p^{us} anty. Ratio fun-
 dandi relationem realiter distinguitur realiter a quan-
 titate virtutis unius personae n^o distinguitur realiter a quan-
 titate alterius: ergo.

sed dicitur: Generatio activa et passiva n^o distinguitur reali-
 ter, cum sint ipsae intellectus et amor fundant relationes rea-
 les: ergo similiter de quantitate virtutis. — Item: Personae Dei sunt
 realiter equalis, et similes: sed similitudo, et equalitas sunt relationes:
 ergo. Resp. ad 1^{am} dysting^{tionem} m^{am}: Generatio activa: in adequa-
 te sumpta, concedo: ad adequate accepta, nego. Hoc enim modo dicitur
 intellectum modificatum conceptum in relatione: ideoq^{ue} distinguitur
 realiter a generatione passiva, et modificata. Sub qua ratione
 fundant conceptum ad relationem.

Nec obest, si dicas, quod eodem modo quantitas vir-
 tutis modificata in Patre possit aliam relationem fundare re-
 spectu quantitatis in filio modificatae. Non obest, quia modifica-
 tio in generatione se habet intrinsece, et per modum cuiusdam
 suae lineae cum linea generationis ex forma, et modo distinctionis
 essentialiter coaequat. In quantitate vero virtutis modificatio
 se habet de materiali, et extra suam lineam, cum quantitas
 virtutis, ut talis eadem formaliter sit in omnibus personis, quod
 non accidit in generatione.

Ad 2^{am} dysting^{tionem} m^{am}: Sunt realiter equalis: equalitas
 te fundamentali, concedo: formalis, nego. Equalitas, et similitudo
 de inter Duas personas realiter est tantum fundamentalis for-
 malis, et per intellectum propter defectum distinctionis
 realiter in natura, quae est ratio fundandi, et terminandi.

native, quoad virtutalem. Prob. 9. quoad 1. p. Omnis distinctio realiter
oritur vel ex limitatione vel oppositione: sed Spiritus activus non est
limitatus, nec oppositus Paternitati, et filiationi: ergo non est distinctus reali-
ter. — Tum: Compositio nequit dari in Deo, est enim summe simplex:
sed daretur, si disting. realiter a dictis relationibus: ergo. Prob. 10. mi-
nist. Compositio est unio realiter distinctorum: sed in Patre, et filio daretur
falsus unio in casu dicto: ergo. — Tum: Quaternitas verum damnatur
a concilio lateranensi sub Innocentio 3. sed hoc daretur in hypotesi dy-
stinctionis: ergo. Prob. 11. mi-
nist. Idem datur secundum fidem Trinitatis ve-
rum, quia dantur tres relationes realiter distincte: sed in hypotesi da-
rentur quatuor: ergo quaternitas.

15 Nec refert dictum Durandi affirmantem in concilio
solum damnari quaternitatem veram, vel ex essentia, et relationi-
bus coalescentem, vel ex quatuor personis, non vero ex alijs. Non refert
Concilium enim damnare quaternitatem veram motum Trinitatis deducere
a fide: sed Trinitas excludit omnem quaternitatem: ergo. — Tum qua-
ternitas personarum excluditur a Concilio iuxta ipsum: sed daretur
admissa dicta distinctione reali: ergo. Prob. 12. mi-
nist. Idem tres relatio-
nes constituant Trinitatem personarum, quia realiter distincte, et
per se subsistent: sed Spiritus activus realiter distinctus a Paternita-
te, et filiatione quod per se subsistent, ob hoc enim est Spiritus passivus:
ergo.

16 Sed dicit: Predicatum commune non est per se subsistent in
communicabiliter: sed Spiritus activus est communis Patri, et filio: ergo
non est etc. — Resp. neg. mi-
nist. quia non est commune si realiter dy-
sting. quod enim opposita illi, et ad oppositionem seq. incommunica-
bilitas, et constat in alijs relationibus.

17 Quod distinctioem virtutalem ostenditur: Diversitas ad-
quata terminorum arguit in Deo distinctioem virtutalem inter eos
quos non opponantur: sed Spiritus activus, Paternitas, et filiationis non oppo-
nuntur, et terminus spirationis activus non est filiationis, quod est terminus
Paternitatis, nec Paternitatis, qui est terminus filiationis, cum sit Spira-
tio passiva: ergo.

Sed dicit: Ista propositio: Relatio paternitatis est relatio
spiracionis activae est falsa: sed non est, si disting. virtualiter
sicut non est inter attributa iuxta D. Th. 9. 2. art. 3. ad 3. ergo. Mas-
t. — Resp. disting. minor: sed non est etc. Quando ex viter-
et D. Th. — Resp. disting. minor: sed non est etc. Quando ex viter-
minorum propositio non denotatur, nisi sensus identicus, concedo:
quando denotatur sensus formalis, nego. De distinctis virtualiter

hanc n. exhaustivam fecunditatem, cum huc seq. ad illam: sed intellectio
 quædam illam n. exhaustit: ergo nec ipsam. — Tum: sicut se habet
 intellectio quædam ad intelligendum, ita Verbum Dni ad termi-
 nandum: sed per illam n. exhaustitur omnis ex intellectu, cum de-
 tur in Deo actus sapientiæ et alii: ergo nec per Verbum ex termina-
 tur.

Resp. ad 1. neg. mai. prob. q. imbibit intellectus de intellectu
 sua potissima; ad hanc enim seq. in Deo fecunditas, cum ex produc-
 tiva ad intra debeat esse potissima facultas intellectiva, quæ Verbum
 productum dat et ex eadem perfectione cum obiecto primario in-
 tellectus Dni. Vt vero intellectus multiplicatur virtualiter prop-
 ter diversitatem formalem obiectorum.

Ad 2. dist. 2. mai. ad intelligendum: essentialiter, concedo:
 in alia linea, nego. Unde, sicut tota ex essentialiter exhaustitur per unam
 essentialem intellectum, ita per unum Verbum tota ex terminatur.

Possunt etiam alii obicere: Relationes diversitatis, presentis
 vel inexistentiæ sunt relationes reales: sed per ipsum Dnm convenit di-
 versitas, et presentia ad invicem: ergo dantur alie relationes reales. —
 Resp. neg. conseq. nam ipsæ relationes dictæ sunt relationes diversita-
 tis, et presentie inter personas Dni.

Sed replicab. Relationes dyqueparentiæ n. possunt esse equi-
 parentiæ: sed Paternitas, et filiatio sunt relationes dyqueparentiæ
 relationes presentie sunt equiparentiæ: ergo. — Resp. dist. 2. mai.
 non possunt esse: sub eodem conceptu, concedo: sub diversis, nego.
 Cum enim una relatio n. possit fundari in alia iuxta D. Th. alia
 dantur processus in infinitum, et relationes Dni. sint diverse, et
 sibi presentes, n. protul. diversitas, et presentia ex aliis relationibus
 ab ipsis, sed ipse sunt Paternitas, et filiatio, et diversitas, et presentia.
 Unde sunt equiparentiæ, et dyqueparentiæ secundum diversam
 expressionem. sicut etiam accidit in Paternitate, et filiatione creaturæ
 respectu relationis diversitatis inter ipsas.

Deniq. poterat dici superflua esse Inspirationem activam,
 cum Pater, et filius supponantur ad illam, ut principium Spi. S.
 sed hoc verum est, si supponentur omni modo requirito ad ra-
 tionem principii, quod n. accidit, cum abiq. Inspiratio n. sit immediata
 oppositio cum Spi. S. — Nec inferat Inspirationem fundari in Pa-
 ternitate, sed prerequisite illam, ut fundetur in relatione.

Inquiry 3. Utrum Inspiratio activa sit diversa a Paterni-
 tate, et filiatione. Resp. negative, quoad diversitatem realem, et affe-

posita vero de omnibus primis substantiis cuiuscumque nature.
sed dicitur: Quia Dna est substantia completa singularis.
et tamen n. est persona: ergo. — Tum: humanitas Christi Domini
est rationalis nature individua substantia: sed n. est persona: ergo.
Tum: Incommunicabilitas est de ratione personae: sed n. explicatur
in hac definitione: ergo.

Resp. ad 1. dicitur: nam: singularis? singularitate re
concedo: singularitate predicationis, nego. Et hec singularitas req. ad
rationem personae: est enim de eius essentia n. predicari de pluralibus
sicut Dna predicatur essentia. Ita D. Th. q. 9. de pot. art. ad 12.
Ad 2. patet, quia humanitas Christi Domini n. est substantia completa
per se existens, quod req. ad personam. — Ad 3. neg. mtr: Sufficien
ter enim explicatur incommunicabilitas per individuum substantia
completam iuxta D. Th. hic art. 1. ad 3. quia sola illa est incommunica
bilis.

Parag. 1. Catholica sent.

Diendum est dari in Deo vere, et proprie rationem personae. Longe
tate ex symbolis: Alia est enim persona Patris, alia filii, alia Spiritus S.

Prob. 9. ratione Aug. D. Perfectissimum in natura debet
inveniri in Deo, cum sit summe perfectus: sed persona est perfectissi
mum in natura: ergo. Prob. 2. mtr: Subsistens, et existens per se in na
tura perfectissima, est perfectissimum in natura: sed persona sub
sistit, et existit per se in natura perfectissima, nempe rationali: ergo.

Confir: Persona est rationalis nature individua, et comple
ta substantia: sed hoc datur in Deo, ut postea constabit: ergo persona.

3

sed dicitur: Rationalis natura est discursiva: sed hoc n. da
tur in Deo: ergo nec illa. — Resp. mtr: intelligi de natura ra
tionali eminenter, prout est idem ac intellectiva, sub qua ratione in
venitur in Deo, in ratione enim intellectivi convenit Deo cum Ange
lis, et hominibus.

sed replicatur contra rationem D. Th. Distinctio in Deo
non stat in perfectissimo, alia perfectissimum unius personae n. est
in alia: sed distinctio in Deo est in personis: ergo. — Tum personae
Dni. n. dicunt perfectionem iuxta dicta dyp. 6. q. unica: ergo n. sunt
quod perfectissimum in natura.

Resp. dicitur: mtr: est in personis: ratione explicata, nego.
ratione implicata, concedo: Aliud est, quod persona significat perfe

possunt formari propositiones terminis appellantis supra entitatem,
vel precise supra formaliter. si formantur illo modo, est propositio
vera, quia sunt identice idem, n. q. et falsa, quia sunt formaliter diver-
sa. lamq. nomen Paternitas, et spiratio appellat supra formale yta-
rum relationem, et falsa dicta propositio, n. et enim formaliter idem,
quamvis sit identice respectu Patris ad filium, ac respectu ad spiritum s.
Idemq. dic. de attributis, idemq. licet sit vera, scilicet scientia et providentia,
yta et falsa: attributum scientie et attributionem providentie legitur actus.
D. citatum. propter rationem dictam. sicut etiam yta et vera: Paternitas
et res, que yta spiratio activa.

Superest obicere in relationem. Obicere ergo: Dualitas rea-
ly n. stat abiq. distinctione reali: sed Paternitas, et spiratio sup. de re-
latione reali: ergo. — Resp. dyling. man. Dualitas reali: realita-
te rei, concedo: realitate virtuali, nego. Dualitas enim dictarum rela-
tionum yta virtualis, n. vero rei, sunt enim unico rei cum duplici reali vir-
tuali ratione.

Sed intab. Multiplicatio inferiori multiplicatur superior:
sed res yta superior ad relationem realem: ergo sic et multiplicatur, illa
debet multiplicari. — Resp. dyling. man. multiplicatur: eodem modo quo
inferior, concedo: alio, nego. lamq. multiplicatio inferiorum sit virtualis,
multiplicatio rei, que yta superior, erit etiam virtualis.

Obicere 2. Relationes producentes, et producti debent quere re-
liter distinguat patet in Paternitate, et filiatione: sed relatio spirationis
activa yta producentis, filio yta relatio q. producti: ergo. — Resp. dy-
ling. man. Producentis, et producti: correspondentes producenti, con-
cedo: n. correspondentes, nego. Et cum filio sit relatio producti
correspondens Paternitati, et n. spirationi, ut relationi producen-
tis ipsam, n. gaudent distinctione reali.

Disput. 9. De personis Dni in communi. et in ea

Quest. 1. Utr. ratio personae inveniatur in Deo.
Persona sic definitur a Boetio: Rationalis naturae individua
substantia. sed adverte particulam: individua substantiam stare
pro substantia completa singulari, per quod dyling. ab incompletis
et substantiis universalibus convenit q. cum substantiis individuis ratio-
nibus a quibus diversificatur per particulas rationales naturae. Nam
personae dicitur tantum de primis substantiis naturae rationalis, sup.

Resp. m. verificari de substantia absolute, quæ est essentia
non vero de substantia incommunicabili, et est persona. Quia nomen
substantie absolute prolatum stat pro essentia, sumptum vero cum
addito: nempe substantia individua, et incommunicabili stat pro per-
sona. Hæc doctrina est D. Th. art. 2. q. 9. de pot. ad 9. Sicut dicimus
alibi in Deo tres personæ, ita possumus dicere tres substantias indi-
viduas, unam tamen substantiam, quæ est essentia.

Sed dices: In Deo iuxta August. lib. 1. de Trinit. cap. 6
n. dantur tria individua nature Dni. Sed si darentur tres substan-
tiæ individue, darentur tria individua nature Dni. ergo n. dantur.
Resp. neg. m. nam est magna diversitas inter hæc
nomina: hoc enim nomen tres substantiæ individue dicit de forma
si incommunicabilitatem, individuum vero importat de forma
si hanc naturam singularem. Unde substantia individua multipli-
catur in Deo, n. vero individuum nature Dni.

Arg. 2. Persona est individua substantia: sed in Deo n.
datur proprie substantia, sed abusive iuxta D. Aug. lib. 7. de Trin.
cap. 5: ergo nec proprie persona. — Tum: substantia dicitur a subs-
tans accidentibus: sed Deus accidentibus n. substat: ergo.

Resp. intelligenda August. de nomine substantie se-
cundum id, a quo desumitur, n. vero secundum rem significatam. Desu-
mitur a substantia accidentibus, quia ab hoc facti illi nomen imposi-
tum, significat vero esse per se, quod proprie reperitur in Deo,
illud vero abusive. Per quod patet ad 2.

Arg. 3. Individua substantia n. potest admitti in Deo:
ergo nec persona. Prob. arg. Individuum dicitur et relative ad
speciem: sed in Deo species n. est: ergo: — Individuum sumitur
a materia: sed materia in Deo n. est: ergo.

Resp. ad 1. neg. arg. mag. prob. intellig. de indivi-
duo logice sumpto, n. vero metaphysice accepto; hoc enim salvatur
in singularitate reali, quæ per essentiam invenitur in Deo. — Ad 2.
intellige m. de individuatione materiali, n. vero de spiri-
tualis, quia hæc sumitur ab irreceptibilitate formarum spiri-
tualium, cum per hoc, quod sint irreceptibiles in materia n. possunt
de pluribus inferioribus predicari, quod est proprium individui.

Arg. ultimo: Persona n. est perfectissimum in natura:
ergo n. dat. Prob. arg. Natura est perfectior personalitate: sed
personalitas est formalior in persona: ergo.

Resp. neg. arg. et conceptus primus prob. neg. conseq.

typum in natura, aliud, quod significet formaliter, et directe, potest et enim
sine hoc salvari illud, cum omnis significatio sit formalis, et directa.
Doctrina ergo D. Th. quod significat perfectissimum, quod salvatur
cum significatione indirecta, per quam significatur natura in personam
inbibita, a qua perficiuntur. — Per quod patet ad 2. nam licet non
dicant perfectionem ratione sue differentie, important illam ratione
essentie. Unde possunt esse quid perfectissimum.

Sed instabit. Non data persona in Deo salvaretur in ipso
perfectissimum in natura: ergo ex hoc n. prob. illa. Prob. arg. Deus
subsistens subsistentia absoluta est quid perfectissimum in natura:
sed ita subsistit Deus independenter a persona: ergo. — Tum:
perfectissimum n. potest assumi, ut medium ad probandam personam
nisi ex ipsa inferatur perfectio, quæ n. esset sine illa: sed nulla infer-
tur ex persona, quæ n. esset ante illam: ergo.

Resp. ad 1. neg. arg. magis prob. disting. Perfectissimum: om-
ni modo tam formalis, quam completivo perfectionis, nego. Omni modo
formali concedo. Quamvis Deus subsistens absolute gaudeat omni
modo formali perfectionis n. vero omni modo completivo, quia
licet persitas incommunicabilitatis n. sit perfectio, et complementum
perfectionis. — Ad 2. neg. m. nam n. data persona inferretur
essentiam Deum n. importare summam excogitabilem perfectio-
nem, cum diffundere se actu in capacibus imbutendi perfectionem
ut sunt personalitatis, sit magna perfectio, qua careret illi n.
datis.

Parag. 2. *sond' heretically.*

Poterat primo argui ex D. Hieronymo consulente, ut taceantur
tres hypostases, quia sub his vocibus verum latet: sed hypostasis
est persona: ergo. Sed hec et alia similia omittimus, quia nomen
hypostasis n. sumitur apud DD. catholicos eo modo, quo heretici so-
lebant accipere nempe pro essentia, cum nomen hypostasis apud
græcos, ut ait D. Th. hic art. 3. ad 3. esset eodem, ac apud nos nomen
essentia, sed accipitur pro re subsistente, quæ realiter multiplica-
tur in Deo.

Arg. 2. 1. In Deo non debent admitti tres substantie iuxta
symbolum: nec substantiam separantem: sed darentur admissæ
in Deo personæ: ergo. Prob. m. Multiplicato definito, multi-
plicatur genus definiti: sed substantia se habet ut genus respectu
personæ: ergo. M. constat ex definitione personæ.

significatum formale directum huius nominis persona Dna sed re-
flecto in concreto, ut subsistens est personae Dna in concreto: ergo.
Confr. 2. Persona humana significat directe, et formaliter
substantiam subsistentem incommunicabiliter in natura huma-
na: ergo persona Dna in natura Dna: sed subsistens in-
communicabiliter in Deo et relatio in concreto: ergo.

13

Dicendum est 2. Relationem in abstracto tam secundum in-
quam secundum ad significari indirecte, et in obliquo a persona Dna
Ita D. Th. hic art. 4.

Prob. 9. ratione quoad 1. p. Quod est forma, et significa-
tur, ut talis, debet significari in obliquo a nomine significante rem
constitutam, ut patet in nomine significante animam rationalem:
sed relatio in abstracto est forma, et significatur ut forma per-
sona vero Dna est nomen significant rem constitutam: ergo.
Quoad 2. p. liquet: nam conceptus ad minus pertinet ad personam
quam conceptus in: sed hic in abstracto significatur in obliquo: ergo.

14

Nec debet, si dicas constitutum, et constitutum per sim-
plicitatem ~~est~~ formaliter idem, sed relatio ~~est~~ personam constituit
per simplicitatem: ergo sunt formaliter idem: sed quia ita sunt, eo-
dem modo significari debent a nomine: ergo in recto. — Non
obest, quia licet sint idem ex parte rei significantis, non vero ex mo-
do significandi, abstractum enim significatur ut quod, constitutum
tamen, seu concretum ut quod. Cumq. hic loquamur de significan-
te a persona Dna ex modo significandi, et concipiendi confusum
et imperfecte, affirmamus constitutum significari in obliquo, et
constitutum in recto a persona Dna, quamvis sint formaliter idem.

15

Dicendum est 3. Naturam Dna n. significari in recto, sed
in obliquo a persona Dna. Dyanitur ostensum ex D. Th. art. 1. hu-
ius q. 2. Prob. 9. ratione: Implicat multiplicari personam n. mul-
tiplicato significato formali, seu in recto: sed multiplicatur persona
Dna n. multiplicata natura: ergo. Prob. 10. mai. Terminus numera-
lis applicatus terminis substantivis numerat illius significatum for-
male: sed nomen persona Dna est nomen substantivum: ergo. Aliter
patet: nam dictum nomen sumitur in complexu, quamvis terminus ei
deatur complexus. Confr. Quod ponitur in obliquo in definitione

quia licet una pars sit in toto perfectior alia, ut constat in forma
respectu materie, attamen totum est perfectissimum respectu
cuiuslibet. Cumq. natura, et personae se habeant ut partes respec-
tu personae, licet sit perfectissimum respectu illarum, licet natura
sit personae perfectior. Non instamus suppositionem, quia instans
n. 3. et 4 sunt solute.

Nec debet dici perfectissimum in quolibet n. esse natura
ram individualement, sed specificam: sed persona est individualis:
ergo n. est perfectissimum. Non debet, quia hoc verificatur de na-
tura specifica praecisa ab individuali, n. vero de ipsa, ut importan-
te individuali, perfectior est utraq. quam sola specifica. Et in per-
sona utraq. invenitur. — Vel dic personam dici perfectissimum
in natura n. respectu ad naturam, a qua accipit perfectionem, sed
respectu ad supposito aliarum naturarum. Quod est idem ac
dicere: Persona est perfectissimum quod subsistens in rerum natura.

Art. 2. Quodnam sit significatum huius nominis Persona Dna.

Duplex est significatum alicuius nominis: directum, et indirectum.
hoc significatur in obliquo, illud denotatur in recto. Significatum
directum dividitur in formale et materiale. Primum significa-
tur expresse ipso nomine ex vi sui significationis. Secundum vero
significatur implicite ut id, sine quo n. salvatur significatum for-
male.

Parag. 1. Sent.

Dicendum est significatum formale huius nominis persona Dna
ex relationem in concreto, ut importat esse incommunicabiliter sub-
sistens. Ita D. Th. q. 9. de pot. art. 1. et alij in locis.

Prob. 1. ratione. Significatum formale huius nominis per-
sona Dna: debet importare minus contentum sub significato per-
sonae ut sic: sed relatio in concreto istam continetur sub dicto signifi-
cato: ergo. Prob. 2. ratione. Participare subsistens quod incommuniabi-
le continetur sub incommunicabile ut quod subsistenti: sed signifi-
catum formale personae ut sic est subsistens quod incommunicabile, cum
nomen concretum significat formam in concreto: ergo.

Confir. Subsistentia personalis Dna: in concreto est

Parag. 2. sent. cont.

Arg. 1. ex D. Th. q. 9. de potent. art. 4. ubi ait: quod persona Dna significat de materiali relationum: sed preter relationum et in persona natura Dna: ergo. — Resp. D. Th. loqui de relatione sub proprio conceptu referendi, sub qua ratione dicimus significari in obliqua, n. vero, ut et per se subsistentem, sub qua ratione significatur in recto.

Sed dicitur: Iuxta sunt idem formaliter, debent eodem modo significari: sed conceptus referenti, et subsistenti sunt idem formaliter, illeq. n. significatur formaliter a persona: ergo nec iste. — Resp. d. Th. q. 9. man. Idem formaliter: in genere, concedo: in specie, i. e. significati, nego. Licet uterq. conceptus sint formaliter idem in genere, non vero in specie obiecti significati a nomine personae, quia hoc nomen obiective significat ad quod ex nostro imperfecto modo cognoscendi extenditur, quod et subsistentem incommunicabile. Unde hoc et obiectum proprium significatum, de materiali vero, et simpliciter, seu in genere conceptus referenti.

Sed instatur: Ratio obiecti significabilis conceptus entitatem, sed eadem formaliter entitas et uterq. conceptus dictus: ergo uterq. vel nullus et obiectum formaliter significatum. — Resp. d. Th. q. 9. man. Conceptus entitatem absolute, nego. Ut existentem in intellectu concipientis concedo. Nomina sunt signa conceptuum, et rerum, ut obiectantur conceptibus, et nostris conceptibus attingit per se subsistentem, cui imponitur nomen personae, n. vero toti entitati.

Arg. 2. Quod ad se dicitur, significat de formali natura: sed persona Patris dicitur ad se dicitur: ergo. — Resp. ex D. Th. art. 4. huiusmodi ad 1. Aug. intelligi de persona Patris ex modo significandi, minime vero ex parte rei significati.

Sed dicitur: Natura Dna importatur in recto a persona: ergo de formali. Prob. aut. Quod predicatur in recto de aliquo, importatur de formali: sed natura Dna predicatur in recto de persona: hec enim propositio est vera: Persona Dna est Deus, seu Deus: ergo. — Tem. quia animal ratione predicatur in recto de homine, importatur oblique de formali: ergo.

Resp. ad 1. req. arg. magis prob. intelligi de eo, quod predicatur in recto formaliter, minime vero de eo, quod utcumq. in recto predicatur. Potest enim predicari in recto identice, sicut predicatur Deus in abstracto, vel potest predicari in recto ex modo significandi, ad quod n. req. quod sit formale significatum nominis, sed quod sit in persona

personae n. importatur a persona in recto, sed in obliquo: sed ita est
natura Dna cum illius definitio sit: Intellectualis naturae individua
substantia: ergo

Si vero dicas cum Magistro huc tenere, cum persona Dna
significatur in plurali, n. vero in singulari, n. vellebit: quia nomen
ex adiuncto termino numerali n. variat significationem, et ex
D. Th. patet in 1. d. 23. q. 1. art. 3. ergo si nomen persona in singu-
lari significat directe naturam, et in plurali, et contra. — Tum:
quia nomen Deus significat absolute naturam n. dividitur addito ter-
mino numerali, non enim sunt plures Dii: sed persona Dna divi-
ditur: ergo n. significat naturam.

Inferri ergo ex dictis personam Dnam n. significare for-
maliter secundam intentionem, nec idam negationem communicabili-
tatis. Et contra Durandum, et secundum ratio assignatur: nam a per-
sona n. potest significari formaliter, quod n. est illius constitutiva:
sed nec secunda intentio, nec dicta negatio sunt constitutivae, ut infra
demonstrabimus: ergo.

Sed dicitur: Individuum importat de formali secundam
intentionem: sed persona est individua substantia: ergo. — Resp.
nam: intelligi de individuo logico, non vero metaphysico, ut est
persona: hoc enim dicit de formali modo subsistendi incommu-
nicabiliter.

Sed replicatur: Incommunicabile dicit de formali nega-
tionem communicabilitatis: ergo si persona importat modum sub-
sistendi incommunicabiliter formaliter, hoc modo importabit
negationem communicabilitatis. — Resp. dicitur: arg. Incommuni-
cabile secundum conceptum secundarium, concedo: secundum pri-
marium, nego. Primarius enim conceptus est quid positivum fundans
ex consequenti negationem communicabilitatis, sicut immateriale
respectu negationis materialitatis.

Sed instatur: Non est aliquid positivum in Paternitate
v.g. in qua fundatur dicta negatio: ergo. Prob. arg. Non fundatur
in ipsa, ut relatio est, alia fundatur in relatione spiritali,
nec in ipsa, ut talis relatio est, nam sub ipsa ratione est ad aliud:
ergo. Resp. neg. arg. anteq. prob. concesso quoad 1. partem: quoad
2. nam ut talis relatio n. idem importat ad, sed etiam in, in qua
potest fundari dicta negatio.

constitutivę subsistentium: ergo.

Nu refert affirmare subsistentiam Dnam constitutivę subsistentię personarę, quia afficitur tribus modis incommunicabilitatę ipsarę multiplicato manente. Non refert; quia subsistentię multiplicatur eo modo, quo personalitates, cum personalitates iuxta D. Th. q. 29 art. 2. sit subsistentię, secundum quod est ratio existentię per se: sed personalitates multiplicantur ergo etiam subsistentię.

Confir. Modus incommunicabilitatę, cum sit negativus, debet fundari in aliquo predicato positivo: sed hoc non potest esse nisi subsistentię relativa: ergo si dantur tres modi, tres subsistentię relative. Prob. 2^a m. debet fundari in subsistentia exigente talem negationem: sed subsistentia absoluta n. existit, cum sit communis: ergo relativa.

Confir. 2° Quod n. offert propriam subsistentiam relativę, etiam si relativam sit n. potest fundare negationem communicabilitatę ergo. Prob. 2^a m. Spiritus actus est relatio n. fundans dictam negationem: cum sit communicabilis Patri, et filio: sed hoc accidit, quia est relatio n. offerens propriam subsistentiam relativam: ergo.

Urg. hoc: Negatio communicabilitatę debet fundari in constitutiva personę: sed dantur tres negationes: ergo proprię ad ipsę constitutivę personarum: sed constitutivę personarum sunt subsistentię iuxta D. Th. q. 26. art. 2. ergo.

Parag. 9. Sent. Contraria

Et Lapredi, Scot, Durandi, et aliorum solum ponentium subsistentia absolutam in personę Dnę.

Arg. 1. ex D. Th. Subsistentia conveniunt relationibus n. ratione sui, sed ratione agentis, n. est relatio: sed subsistentia personarum non conveniunt a relationibus, ut talibus, sed ab ipsę: Verba sunt D. Th. q. 29. 8. de potent. art. 3. ad 7. In quantum sunt agentia Dna: ergo.

Resp. m. intelligi de ratione radicali conveniendi n. vero de proxima: Et tunc ab ipsę relationibus est, illa vero ab ipsa agentia: quia n. relationes sunt cum agentia identificate n. sunt ratio proxima, cum personę subsistentia conveniret. Ita Caietanus q. 40. art. 4.

Sed replicab. In quantum sunt agentia Dna faciunt proxime subsistere personę: ergo relatio nulla. Prob. 2^a m. lo modo, quo affirmat D. Th. loco citato relationes distinguere, ut relationes sunt, agentis facere subsistentię personę, ut sunt agentia: sed ut relationes sunt, faciunt proximę distinguere: ergo ut sunt agentia proximę subsistere. Leg. D. Th. ibi.

Resp. neg. arg. marg. prob. disting. lo modo in omni nego: in aliquo concedo. Et hoc stat paritas intenti ad D. Th. quod subsistentia non conveniunt proximę a relatione, nisi quod identificate cum agentia n. quia agentia sit ratio proxima, sed ipsa relatio recurrit in pro-

et sumatur in concreto. Hoc modo ut ea modo significandi nominis in re-
to, quamvis ex parte significati sit in obliquo.

Arg. 1^a Ultima. Deitas importatur in recto, ut significatum forma-
le ab hoc nomine Deus, quia Deitas est per se subsistens: sed relatio persona-
lis est per se subsistens: ergo ipsa in abstracto importatur a persona in recto.

Resp. 1^a dist. 1^a man. Deitas: ex parte rei significatur, concedatur
parte modi significandi, nego. Subsistens ratione significatur ut distincta a Deo,
ut ita importatur in obliquo a nomine Deus. Idem. 2^a dist. 1^a de relatione
personali abstractivae significata respectu personae.

Quest. 3. Ut. dantur in Deo tres subsistentiae relatiuae.

Nomine subsistentiae relatiuae intelligitur subsistentiam incommunicabilem
alteri, ut supposito, ita, ut hoc habeat ex sua propria ratione. Sit igitur.

Parag. 1. N. sententia.

Diandum est dari in Deo tres subsistentias relatiuas. Ita D. Th. infra
q. 1^a art. 3. et pluribus aliis in locis.

Prob. 1^a ex Concilio Niceno generali t. lib. 2. Una est Trinitas,
scilicet sanctae Trinitatis, quae in tribus subsistentiis perfectis consideratur:
sed quia tres subsistentiae nequeunt esse absolute, cum praedicata abstracta
n. multiplicentur in Deo: ergo relatiuae.

Nec debet dicere subsistentiam accipi a Concilio in concreto, nem-
pe pro tribus subsistentibus, quod potest esse unica subsistentia. Non debet
quia non potest pluralificari concretum substantivum n. multiplicata for-
ma: ideoq. n. possunt salvari tres Dii, quia Deitas, quae est forma istius con-
creti substantivi n. multiplicatur: sed subsistentia in concreto est nova
substantivum: ergo quamvis sumatur a Concilio in concreto, n. poterit mul-
tiplicari n. pluralificata subsistentia in abstracto.

Sed dicitur: licet subsistens possit sumi sicut sapiens, substantivae,
quod etiam sumi adiectivae: sed quia, et n. illo modo accipitur a concilio: ergo.
Resp. 1^a neg. 1^a man. quia sumitur forma pro concreto adiectivae sumpta
est impropria acceptio, n. enim potest affirmari in locutione propria
dari tres omnipotentias in Deo, quamvis concedatur proprie inveniri
in Deo tres omnipotentiae adiectivae: sed locutio Concilio n. debet esse in
propria: ergo si ponit tres subsistentias, n. potest sumi pro subsistenti
adiectivae sumpta.

Prob. 2^a Ideo n. possunt negari in Deo tres personae, quia
quia secundum fidem dantur tres personae: sed dantur tres subsistentiae.
ergo tres subsistentiae in abstracto.

Confr. Ideo dantur tribus personae dantur tres personali-
tates, quia quae sunt constitutiones personarum, sed subsistentiae sunt

et perfectio: sed subsistere propria subsistentia et per se in se, et per se in se.
Prep. neg. in illis. marg. prob. d. h. q. q. in se, et per se in ordine
ad se, concedo: in alio alio, nego. q. in se in ordine ad se et perfectio
n. vero q. in se in ordine ad alio, ut accidit in subsistentia relatiua.

30 Sed dicq. q. per se et habere perscitatem independentem.
sed huc perscitatem et perfectio: ergo.

Respondet Iohannes hic, quod perscitatem partitur in perscita-
tem independentem et perscitatem incommunicationis: huc convenit sub-
sistentia relatiua, et n. et perfectio, illa vero et perfectio, et n. conue-
nit illi, sed subsistentia absolute.

31 Sed nobis n. placet una doctrina, perscitatem enim independentem
huc convenit etiam subsistentia relatiua. Et prob. Nam ratio communis utriusque
subsistentie n. et propria subsistentie absolute: sed perscitatem indepen-
dentem et communem utrique: ergo. Prob. mir. Ideo perscitatem est com-
munem, quia utraq. constituit q. per se: sed utraq. constituit idem concre-
tum independentem ab alio, tamquam a sustentante, sicut enim Deus ex
vi subsistentie absolute et independentem ab alio, ut a sustentante, ita
persona et independentem ab alio, ut a sustentante ex vi sue proprie
subsistentie.

32 Sed inglab. superflua et perscitatem independentem in natu-
tura habent iam eandem perscitatem sed natura. Dna. habet perscita-
tem independentem ex vi subsistentie absolute: ergo superflua et in subsy-
stentia relatiua.

Prep. d. h. q. man. In natura: In ordine ad idem concre-
tum, concedo: in ordine ad diversum, nego. Dicta perscitatem invenien-
tur in natura in ordine ad constituendum diversum concretum, nam
perscitatem independentem subsistentie absolute constituit hunc Deum in-
dependentem ab alio, ut a sustentante. Perscitatem independentem subsy-
stentie relatiue constituit simili modo Patrem, qui et diversum concre-
tum ab hoc Deo.

33 Sed urgetur: Impossibile est unio duarum subsistentiarum
in eadem substantia: ergo similiter duplicem perscitatem independentem. Patet
consequenter: nam maior implicatio datur, ut una perscitatem independentem ac-
tuet aliam, quam una subsistentia aliam, cum illa sint eiusdem ratio-
nis, ista possunt esse diverse.

Prep. an. q. verum in subsistentia creatis, que sunt eius-
dem rationis absolute, n. vero in Dna. Natura enim Dna. p. h. ex sua
infinita fecunditate q. in pluribus suppositis relatiuis, quod n. p. h. sta-
re ab eis pluribus relatiuis subsistentiis relatiuis preter absolutam. Et con-
trarium accidit in natura creata. Unica enim unico adequatur suppo-
sito. Similiter dicimus de perscitatem independentem et enim in subsistentia
absolute, et relatiua diversis rationibus. Sed omnimodum alia, quia in cord.

primum taliter, quod n. dato identificatione, n. quod in relatione vi. proxima
na subsistenti. Relatio vero faceret proxime distinguere etiam seclia
dentitate cum essentia, quia adhuc est oppositio & relativa.

Arg. 2o Si daretur subsistentia relativa, subsisteret per illam
naturam. Ita: hoc est falsum: ergo. Mar. patet, m. prob. Quod praeintelli-
gitur subsistens ante relationem, nequit subsistere per subsistentiam rela-
tivam: sed ita est natura Dna ergo. Mar. patet, nam ante illam est ut quod

operativa. Confir. Data subsistentia infinita, n. potest dari alia subsistentia
nempe relativa: sed datur in Deo subsistentia absoluta, quae infinita est.
rgo. Prob. mar. Iuxta Omnipotentiam, et infinita n. datur in Deo, n. da-
tur in ipso, nisi unico tantum Omnipotentia: ergo.

Confir. 2o Incommunicabilitas addita subsistentiae importat ne-
cessaria ad constitutionem personae: sed subsistentia absoluta est in natura:
ergo addita praecise incommunicabilitate a relatione adest persona.
Ippo. neg. arg. mar. q. prob. disting. Quod praeintelligitur
subsistens: subsistentia ex vi sua incommunicabilis concedo: subsistens
alio modo, nego. Natura Dna praesupponitur subsistens ad relationem,
sed n. subsistentia ex vi sua incommunicabilis. Unde remanet subsistere

per se. Sed dicitur: Subsistere in se, et subsistere in alio implicat: sed na-
tura Dna subsistit in se, et simul in alio subsisteret, si hoc haberet per
subsistentiam relativam: ergo. Prob. mar. Quod subsistit in alio offeren-
te propriam subsistentiam, subsistit in illo: sed subsisteret in personis
offerentibus proprias subsistentias in catudicto: ergo.

Prep. neg. omnia quoad 2. p. mar. q. prob. disting. in alio:
realiter distincto, concedo: realiter identificato, nego. Ut aliquis subry-
tat simpliciter in alio, necessaria est distinctio realis ab ipso, et quod sub-
sistentia n. habeatur ex mente naturae subsistentis, ut accidit in hono-
ritate Christi Domini. Quod n. accidit in natura Dna. respectu sub-
sistentiae relative.

Ad 1. confir. r. neg. mar. arg. prob. et verum quod
Linea Omnipotentiae est atomus, tam tantum datur unicuique obiectum
formale illius, nempe essentia Dna, ut et ratio producendi omnia fac-
tibilia. Linea vero subsistentiae est subalterna, sicut in omnium sententia.
est linea personae, quam constituit. Et etiam, quia linea subsistentiae abstra-
hit a communicabili, et incommunicabili, quae sunt differentiae distinctae.
Ideoq. possunt multiplicari.

Ad 2. disting. mar. addita subsistentiae: ex vi sua linea impor-
tant incommunicabilitatem, concedo: non importat, ut accidit in sub-
sistentia absoluta, nego. Idem constat ex dictis.

Arg. 3. Relationes Dne non dicunt perfectionem: sed dicunt,
si haberent proprias subsistentias: ergo. Prob. mar. Quae in se, et per se est

est stare personarum completa: ergo si ex vi sui lineae etc. — Tum: Quia
conceptus in relativum, et ad pertinet ad completam rationem relatio-
nis n. q. et completa relatio in sua linea, n. ex vi illius n. offerret utrumq.
ergo similiter.

Confir. Non solum ut hic Deus, sed etiam ut prima persona
est Pater independens ab alio, ut a sustentante: sed ut prima persona n.
potest esse independens ex vi substantiae absolute: ergo ex vi relati-
onis n. q. et completa relatio in sua linea, n. ex vi illius n. offerret utrumq.
ergo similiter.

Confir. 2. Personae independentes in Patre et realiter dy-
stinctae a personis filii: ergo et relativa. Prob. ant. Non potest esse
personae independentes in Patre et realiter distinctae a personis filii
incommunicabilitate realiter distinctae, quia si personae inde-
pendentes: sed illa est: ergo et. Prob. mai. Non minus repugnat personae
incommunicabili, quam dependere ab alio, ut a sustentante, nempe hoc n. re-
pugnat, posset alteri communicari: sed ex illa repugnantia oritur,
quod personae incommunicabilitate Patris sit realiter distincta
a personis filii: ergo similiter de personis independentibus.

Nec proderit si dicas ad hoc cum Iodoy Patrem depen-
dere ab alio virtualiter distincto, ut a sustentante, nempe a Deo ut sub-
stantia substantia absolute. Non proderit, inquam, quia hoc dependen-
tia est communis tribus personis, cum hic Deus sit illis communis: sed
dependencia communis componitur in dependentia particulari utriusque per-
sonae respectu alterius: ergo — Maxime quia ut ipse fatetur n. 79. he-
reus dicit: repugnat Patri sustentari ab alio, ut a reposito: sed hoc re-
pugnantia est aliqua personae independentis: ergo aliqua datur in
Patre, quae n. datur in filio.

Obicit Iodoy auctoritatem D. Th. allatam pro contra-
rio n. 29. in qua dicitur, quod relatio constituit hypostasim, in quantum est
Dna. personae: ergo personae independentes n. est in relatione, sed in essen-
tia — Resp. iuxta dicta in quantum n. cadere supra rationem
formalem constitutivam hypostasis, cum hoc repugnet Dni. personae
sed supra radicalem. Unde relatio ex se est illius constitutiva forma-
lis et consequenter dat ipsam personam independentem.

Sed placet instare auctoritatem in Iodoy: Iuxta hanc
auctoritatem essentia Dna. dat personam dictam, quia ipsa est con-
stitutiva hypostasis, ut clamat Iodoy: sed n. essentia, sed in relatione iuxta
ipsum constituit hypostasim: ergo in relativum, et n. essentia dat hypos-
tasi personam independentem. Videat. q. 90. n. 49. et etiam n. 176.

Nec refert replicare ipsius tradite rationi, quae consistit in
hoc, quod D. Th. ibi ponit discrimen inter relationem, ut constituentem
hypostasim, et distinguentem in hoc, quod ut relatio distinguit, ut relatio
n. constituit, sed ut essentia: sed n. est discrimen, si essentia proxime n.

lariis illa trademus.

Resp. itaq. obiectum intelligenda sunt de persistere independen-
ter in se, et ad se, non vero de persistere independenter in se, et ad alium,
ut sit persistere relativa.

Arg. ultimo: Non minus req. existentia ad existendum, quam
subsistentia ad subsistendum: sed si per se, et sine alio, existant unica exy-
tentia: ergo unica subsistentia subsistentia.

Confr: Ideo data unica existentia in Deo, non potest dari alia,
quod sit ultimus actus in linea existendi: sed subsistentia sit ultimus actus
in linea subsistendi: ergo.

Resp. arg. disting. man. Non minus est diverso modo con-
do eodem, nego. Existencia facit existere, et subsistentia subsistere: sed cum
existencia sit ad se, facit tantum existere absolute, subsistentia potest sit ad
se, et ad aliud, ideoq. utraq. invenitur, ut sit necessaria ad unam perfectio-
nem, et fructuositatem.

Ad confr. disting. man. ultimus actus in linea sita corre-
pondent, concedo: in omni, nego. Si subsistentia sit absoluta sit ultimus ac-
tus in linea subsistendi ad se, non relativa in linea subsistendi ad aliud.

Sed dic. Iuxta hanc doctrinam subsistentia relativa ac-
tuat subsistentiam absolutam: hoc non potest admitti: ergo. Prob. man. actus
ultimus non potest actuari per alium: sed subsistentia absoluta sit ultimus
actus in linea subsistendi: ergo.

Resp. neg. man. marg. prob. intellig. de actu ultimo in
linea, in qua sit ultimus, non vero in alia. Unde subsistentia absoluta
requirit actuari per illam absolutam, bene autem per relativam, quia
in hac linea subsistentia absoluta non gaudet ultimitate.

Parag. 3. Cordillarium in Jodoy.

Inferatur ex dictis contra Jodoy subsistentiam relativam habere pro-
priam persistere independentem. Hec ponitur illatio, ut veritas allata
magis declaratur.

Prob. Personitas, quae ex visus lineae, sit completa, debet habere
ex visus omnia requisito ad completam personam, sed personam sit
u.g. Patris sit completa ex visus lineae, persistatq. independenter sit necesse-
ria ad illam: ergo.

Respondet Jodoy neg. man. quia sufficit ad completam
personam habere ex se persistere incommunicabilitatem, et a natura
persistere independentem. — Sed ex hoc inferatur, quod personitas Pa-
tris non sit completa ex visus lineae: ergo. Prob. sequens: Non sit personitas
completa ex visus lineae, quae coram in propria illa, sine qua non potest sit
re completa personitas: sed persistat independenter sit, sine qua non po-

hanc non dependet ab alia relatione, sive a subsistenti personali distincta. Unde habet ex se hanc perfectam independentiam, non vero illam, quia illa est propria personae.

It. 4. Vtr. datur in Deo subsistentia absoluta?

Subsistentia sumitur hic pro modo existendi per se non indigente aliquo sustentante, ratione, cum potest et existere, ut quod.

Parag. 1. c. 1. Sont.

46

Dicendum est dari in Deo subsistentiam absolutam. Ita D. Th. in 1. d. 2. q. 2. art. 1. ubi ait: Iste terminus Deus predicat naturam Divinam quae dicitur in se et habere esse subsistentem nulla personarum distinctione intellecta: sed esse subsistentem ante personam est absolutum: ergo.

Prob. 1. ratione: Subsistentia propria priori ad relationes est absoluta: sed datur in Deo: ergo. Prob. 2. habens naturam Divinam datur ante relationes: sed habens naturam non potest dari sine subsistentia, cum idem sit habens naturam, ac subsistentem: ergo. Prob. 3. existens, ut quod est habens naturam, sed ante relationes Deus existit ut quod, cum debeat existere modo perfectissimo: ergo.

Confir. Operans, ut quod est subsistentem, cum operationes sint subsistentem: sed Deus ante relationes est operans, ut quod, cum sit, ut quod volens, et intelligens, et sentiens: ergo.

Confir. 2. Per se independens ab alio in existendo est propria subsistentia: sed datur hic in Deo proprio ad relationes: ergo subsistentia. Prob. 3. Quod per se primo est existens habet perfectam independentiam ab alio: sed Deus proprio ad relationes est per se primo existens, cum sit perfectissimus: ergo.

47

Nec debet, si dicatur Deum proprio ad relationes non operari, ut quod, dependens a relationibus, ut a sustentantibus, in quo non est aliqua imperfectio propter realem identitatem. Non obest, quia intellectus essentialiter ab aliquo subsistenti debet provenire, cum quolibet operatione habeat aliquod principium quod: sed intellectus essentialiter datur ante relationes: ergo principium quod. — Nec etiam secundo pars respondetur, quia dependens ab alio, ut a sustentante, non est existens ante illum: sed Deus est existens ante relationes, cum sit in dicto priori perfectissimus: ergo. Unde est magna imperfectio in Deo dependere a sustentante a relationibus, quia linea essentialiter caret perfectione sibi debita, qualem est esse per se, et existere per se.

48

Infring. etiam responsio aliorum negantium subsistentiam proprio ad relationes, quia de ratione illius est incommunicabilitas alicui personae, quae non potest reperiri in subsistentia assignata. Infring. etiam, quia licet incommunicabilitas sit de ratione subsistentiae personalis, non

constitueret subsistentem hypostasim; nam etiam si essentia habet relationem dy-
stinguere, cum habeat se radicaliter ab essentia: ergo. — Nam discrimen
adept, quin sit assignatum a Iodoy, quod conyit in hoc: Relatio enim n. iden-
tificata cum essentia n. constitueret hypostasim, nec facit distinguere supposita. —
ter, quia yto distinctio, et illa constitutio dependet ab illa distinctio, potest
vero absolute distinguere, quia hoc convenit ex suo conceptu formali re-
lationi.

Sed instatur huc replica in ipsum: Constitutum, et distinctum
sunt idem: sed relatio, et n. essentia, et distinctio unius personae ab alia:
ergo non essentia, sed relatio est personae, seu hypostasi constitutiva.
Atque ergo assignat pro constitutione formali hypostasi essentiam, et
pro distinctio relationem.

Obicit 2.º: Attributa iuxta D. Th. q. 9. de p. d. art. 9. ad 16. subsistent,
sicut relationes: sed attributa non gaudent nisi personae independenti
absolute: ergo nec relationes. — Tum una essentia existunt om-
nes relationes D. Th. iuxta omnes Thomistas: ergo una personae inde-
pendenti subsistent.

Resp. explicando mam: Subsistent, sicut relationes: in aliquo
modo subsistenti concedo: in omni, nego. Attributa, et relationes sub-
sistent subsistentia absolute transcendens in illis, et praeter hanc gau-
dent relationes subsistentia relativa. Et adverte auctoritatem D. Th.
ut adducuntur a Iodoy, nullam relinquere subsistentiam relativam,
ut considerant constabit, quod in ipso est, cum admittat tres subsis-
tentias relativas. — Ad 2.º resp. conyis. ante nego conyis. quia linea
existendi est atomus, linea personae est subalterna, quia illa est actus
essentialis, yta communis relatio, et essentiali.

Sed dicit: Personae subsistenti absolute est personae indepen-
denti: sed idem yta datur in relationibus: ergo. Prob. mir: Ubi tantum
invenitur una essentia, idem datur una personae independenti:
ergo. Prob. aug. Complementum unitatis ad existendum debet pro-
portionari cum existentia: sed dicta personae est complementum ad
existendum, et existentia unica: ergo. — Resp. neg. mir. aug.
prob. intellig. de una personae independenti in linea absolute, non
vero in linea relativa, quia illa, et n. yta est complementum ad existen-
dum, cum compleat personae primae Deitatem, quae est primum existibile.

Obicit 3.º: Personae independenti conyit in eo, quod aliquid
existat ratione sui, et n. ratione alterius: sed relatio non existit ratione
sui, sed ratione essentiae: ergo. — Resp. disting. mam: Et n. ratione al-
terius: vel habentis personam subsistentem, vel rationem personae, con-
cedo: magis rationem subsistentem, nego. Personae independenti datur quan-
do aliqua habent rationem personae, vel rationem subsistentem aliquid
n. dependet in existendo. Relatio, sicut dependet in existendo ab essen-

subsistentia quod in nostra schola est probabile, quia aliquo modo in propria
tura d. th. q. 9. de potent. art. 5. ad 16. ubi affirmat attributa subsistere
sicut relationes solum ponere diversitatem in eis, quod relationes fa-
ciunt diversitatem n. effectam ab attributis: sed relationes subsistent pro-
prio subsistentia: ergo attributa, alias etiam in hoc differrent.

2 Sed dicitur: Subsistentia absoluta est complementum in Deo ad
recipiendam existentiam: sed existentia est unica in attributis, et igitur
ergo subsistentia. — Resp. man. esse veram de subsistentia absoluta re-
perit prima exhibitibilis, ut est subsistentia essentis, non vero subsistentia attri-
butorum, quia ista sunt secundaria exhibitibilia, sicut sunt relationes, quam-
vis propriis gaudeant subsistentis.

3 Non obstat, si secunda dicas, quod admissa hac doctrina infer-
tur subsistentiam unius ordinis cum alia actuare illam: ergo n. est admit-
tendo. Prob. sequella: Subsistentia attributorum actuaret subsistentiam
essentis: sed essentis eiusdem ordinis, cum utraq. esset absoluta: ergo. — Tum
Subsistentia infinita in linea absoluta n. admittit aliam: sed subsistentia
essentis est infinita in linea absoluta: ergo.

Resp. neg. sequell. marg. prob. disting. Subsistentia: sub concep-
tu subsistentis, nego: sub conceptu formali attributi, concedo. Subsistentia
sub conceptu subsistentis propriis attributi n. actuaret subsistentiam
essentis, quia subsistentia primaria n. pot. est reddi subsistentem per subsisten-
tiam secundariam eiusdem ordinis, ut esset subsistentia attributorum sub
conceptu formali attributi a quo nec virtualiter distinguitur actuaret pri-
mum subsistentem, sicut quilibet est proprius principium, a quo provenit.
Sicut licet relatio actuaret Dnam essentiam secundum in relationem, n. vero
secundum ad quia essentia Dna n. est referibilis ad terminum. Et sicut videtur
tota actuare naturam Dnam n. sub ratione intellectiva, sed ut radicaliter
editive.

54 Ad 2. resp. disting. man. Infinita in linea absoluta: sub alto-
na, concedo: infima: sub distinguo: non admittit aliam: in sua atoma linea
concedo: in alia, nego. Et cum subsistentia essentis sit infinita in linea pri-
maria, et n. in linea secundaria, admittit in hac aliam subsistentiam n.
vero in illa. Patet hoc exemplo entitatis actualis in essentia, et attribu-
tis. — Ne inferat ex hoc dari subsistentias parciales in ordine abso-
luto; quia subsistentie parciales sunt ille, qui dantur in aliquo ente ad
constituendam subsistentiam adequatam, et totalem illius: assignatur en-
im n. sunt ita, sed quilibet est adequatus respectu sui exhibitibilis.

55 Sed replicabitur: Si darentur subsistentie parciales in composito
substantiali, quilibet esset adequatus respectu partium, que sunt exhibitibiles
ipsarum: ergo hoc n. obstat partialitati subsistentis. — Resp. concepto
ant. et conseq. si intelligitur de adquisitione respectu partium, negando vero
si sumatur pro adquisitione respectu totius exhibitibilis, sicut est essentia Dna
respectu propriis subsistentis, et attributorum respectu sui, quodlibet est tota

vero de ratione substantie ex suo conceptu formali; hic enim statuo quod
hanc esse per se existentem, ut quod operari, quod per se saluari cum com-
municabilitate respectu personarum intrinsecarum, et incommunicabilitate res-
pectu extrinsecarum.

49 Prob. 2. Si quod in natura Dni substantia propria ad
relationes multiplicaretur virtualiter in illis. hoc admitti non debet: ergo.
Prob. 3. Natura habens quod, ut quo, seu si substantia in se, sed in perso-
na, debet multiplicari eo modo, quo comparatur ad id, quod est. Id est
in personis, ut sententiarum iuxta aduersionem, ut distincta virtualiter
ab ipsis: ergo ut multiplicata virtualiter in illis. c. Mar. prob. Quia natura
creata ex se non habet ex se, nisi, ut quo, et q. realiter distincta a personis
in qua est substantia, quod multiplicatur realiter in personis: ergo tenet

49 Confir. ex D. Th. q. 7. de pot. art. 2. ad 5. ubi ait loquendo de illis, qui
per se substantiant: In eo verum est, quod quod huius est aliud ab ipsis, per
hoc, quod est alterius nature: ergo si natura Dni non est per se substantia,
quod huius est alterius nature, saltem virtualiter ab
ipsis nature filii.

50 Nec obstat necesse ad limitationem nature create, ut natura
Dni multiplicaretur in casu dicto. Quia ratio multiplicationis abs-
trahendo a formali, et reali est ut in natura non habere ex vi sua, quod
sustentari, ab alio hoc habet: sed natura Dni in casu dicto ex vi sua
solum habet quod, ut quo, sustentantur, ex necessitate a personis: ergo.
Tum limitatio nature create, condecit ad illius multiplicationem realem,
cum habeat quod, ut quo, et distinctum realiter a personis: ergo si cum in-
finitudine nature Dni componitur habere quod, ut quo ex vi sua, susten-
tari, a personis virtualiter ab ipsa diversimodum multiplicabitur virtualiter.
Prob. conseq. Quod facit realiter quod, ut quo respectu personarum realiter di-
versimodum ab ipsa, facit virtualiter quod, ut quo respectu personarum virtualiter di-
stinctum: sed natura Dni ex vi sua in casu dicto habet quod, ut quo respectu per-
sonarum diversarum ab ipsa: ergo.

51 Sed dicitur: Misericordia Dni, et idem est de qualibet attributo
non habet ex vi sua propriam existentiam: et tamen si multiplicatur vir-
tualiter in personis: ergo idem de natura non afferente propriam substan-
tiam.
Resp. disting. man. propriam substantiam nec aliam nego: ha-
bet vero aliam, concesso. Si enim attributa non haberent substantiam ali-
quam, qua importarent quod, ut quo, pro priori ad personas, multiplica-
rentur virtualiter. Ratio vero, propter quam non multiplicatur e.g.
Misericordia est, quia pro priori ad illas est substantia, quod ratione sub-
stantie absolute gentis. — Vel dic. Attributa gaudere propria

substantia absoluta; ideoq. n. est persona.

60
Non obest, si dicat communicari alteri ut supposito esse proprium habenti, ut quo, quod n. haberet Deus substantiam substantiam absolute, cum habeat esse ut quod. Non obest, quia hoc est proprium nature imperfecte, et potentiale, n. vera nature infinite actuali, quia hoc quamvis habeat esse ut quod potest personam communicari, sicut una numero existens potest pluribus convenire.

61
Arg. 3. Quod habet propriam substantiam, n. dependet ab alio, ut a sustentante: sed natura Dna dependet a personis, ut a sustentantibus: ergo. R. liquet, alia posset substantia sine illis.

Solutio. Quod est substantia per modum actus purissimi, nequit reddi substantia alia substantia: sed natura Dna est hoc modo substantia admodum absoluta: ergo.

Resp. arg. R. ego min. prob. q. d. tunc sine illis: ex capite necessitatis concedo: ex capite fecunditatis, nego. Non posse substantia sine personis n. oritur in natura Dna. ~~quia~~ ex indigentia, aut necessitate posset ex hoc capite substantia sine illis, sed ex fecunditate ipsius, que petit preter substantiam ad se, substantiam ad aliud.

Ad confir. intelligit. nam: de alia substantia eiusdem ordinis n. vero diversis, quod est substantia relativa.

62
Sed replicatur: Quia essentia Dna est species intelligibilis per modum actus purissimi, non potest reddi intelligibilis per speciem alterius ordinis: ergo idem de substantia. — Resp. nam. esse verum, quia de ratione speciei est convenire in eodem gradu immaterialitatis cum intellectu Dna, qui gradus n. convenit alii preter essentiam Dnam. cum t. possint esse unum esse absq. distinctione virtuali, sicut est intellectus. Substantia vero incommunicabilis, ut pote subiecta ad perfectionem nature, n. potest eundem gradum potest q. actualiter incommunicabiliter naturam, que ex se substantia absolute erat communicabiliter actua.

63
Arg. 4. et sit instantia: Illa actio nequit fieri per aliam actionem, quia ut ipsum fieri, una unio nequit uniri alia unione, quia ipsa est ratio formalis uniendo, una figura nequit alia figura figurare, quia est ratio figurandi: sed substantia est ratio formalis substantiandi: ergo n. potest alia substantia reddi substantiam.

Resp. nam. esse verum, quoad figuram, quia hoc est ultimus terminus quantitatis, falsam vero quoad actionem, et unionem, nam actio fit ab actione diversis rationibus, cum actio creata fiat ab actione Dna, et opposita conclusionis fiat ab opposita premissa, et una potest uniri unione diversis rationibus, ut patet in linea, que est unio partium superficialium, et unitur substantia alia unione, et unio physica partium Christi Domini est unio Verbo mediante unione hypostatice.

64
Arg. 4. Quamvis proprii ad personam detur hoc concretum, neque huiusmodi n. seq. dari in natura intellectus prioris substantiam: ergo. Prob.

persuam subsistentiam subsistibile.

Parag. 2. Sententia contraria

Propterea opposita sunt Varquez, Arruball, et alii. Arg. 2°. Persona et subsistentia in natura rationali sunt idem, sicut etiam est hypostasis apud Graecos iuxta D. Th. hic q. 29. art. 2. et in solut. ad 2. sed hoc non videtur in natura propria ad personas: ergo.

Resp. mand. quod veram sententiam subsistentia in aliqua sui significatione, nempe subsistentie incommunicabilis non vero in omni, cum possit quod operari, quod atque subsistentia requirit inveniri, quia sit incommunicabile.

Sed dicitur: Talis subsistentia non est secundum proprietatem significationis subsistentiae, ergo si daretur, esset improprie talis. Probatur autem: Subsistentia secundum proprietatem significationis respondet hypostasi, in qua exprimitur incommunicabilitas iuxta D. Th. q. 29. art. 2. ad 2. sed in dicta subsistentia non invenitur incommunicabilitas: ergo.

Resp. neg. arg. magis. prob. intelligitur de subsistentia personali, non vero de qualibet subsistentia, nam illa ut ipse constitutiva personae respondet secundum proprietatem significationis hypostasi, qui apud nos est idem, ac persona. Nec obest dicere, quod sicut hypostasis habet in Deo unam tantum acceptionem, nempe relativam, ita subsistentia. Non obest, quia subsistentia stat pro personae, quae in Deo est duplex, absoluta et relativa, hypostasis pro personae incommunicabili, quae proprie est relativa. Quamvis frequentior acceptionis apud patres nominis subsistentia sit pro subsistentia incommunicabili, cum sumatur a creaturis, in quibus nomen subsistentiae exprimit incommunicabilitatem.

Sed instatur: In Deo non dicimus tres substantias, ut videtur erroris occasio sicut Aug. Doct. q. 29. art. 2. ad 2. sed si diceretur dari unam subsistentiam in Deo, ut datur, daretur erroris occasio, cum possent plures intelligere unam personam: ergo. — Resp. distinguendo. mand. unam subsistentiam: abique addito, concedo: cum illo, nego. Sicut dicere tres substantias abique addito est erroris occasio, quia nomen substantiae stat pro essentia, cum addito vero, nempe relativae dicere non est occasio erroris, sic dicere unam subsistentiam cum addito, nempe absolutam omni erroris fugit occasio, quia nomen subsistentiae in acceptione frequentiori sumitur pro relativae, quamvis non in adposito. Ut ait D. Th. in 1° dist. 29. q. 2. art. 1. ad 4.

Arg. 2°. Si daretur in Deo subsistentia absoluta, daretur quarta persona: ergo non daretur. Probatur autem: Subsistens in natura Divina est persona: sed data subsistentia absoluta inveniretur quantum subsistens in natura Divina: ergo quarta persona.

Resp. neg. arg. magis. prob. distinguendo. Subsistens incommunicabile, concedo: communicabile, nego. Hoc modo est Deus subsistens

independentia ab alio in existendo, quam habet natura Dna respectu ad
personas, quamvis importet dependentiam ab ipso, ut terminus pure terminus
habet distinctibus; hec enim dependentia tantum arguit in gentia carentia
substantie relative, n. vero substantie absolute. Porro quod patet ad 2.

68

sed dicet: Non potest existere sine alio, ut dependere ab illo in ex-
tenda: sed natura Dna n. potest existere sine personis: ergo. — Resp. de-
ling. man. sine alio ex necessitate concedo: ex necessitate nego. Quia ex
hoc capite n. existere sine alio: ut ab hoc participare existantiam, sed illa
ex perfectione dare. sicut ob id motum Omnipotentia n. potest ex-
istere sine personis, nec intellectio Dna sine Verbo, et tamen absolute sunt
a dependentia ipsorum.

69

Arg. ultima: Tri personarum faciunt nunc in Deo, quod faci-
ret, si esset tantum una personarum absolute: sed in hoc casu superfluum est, ut
alia absolute substantia in natura: ergo nunc. — Tum: si creatura
perfluit preter personarum absolute substantia absolute: ergo in Deo.
Resp. neg. man. Nam tunc casus personarum absolute substantia absolute
linea naturae, constituitur illam proxime capax existentie, et principium
quod operativum actionis essentialis, quod n. habet nunc a personarum
relative. Unde tunc casus esset superfluum substantia absolute, nunc ve-
ro est necessaria. — Ad 2. neg. conseq. Quia substantia creata ob suam
imitationem preter complere per se primo naturam ad existendum, quod
est perfectio, tribuit etiam incommunicabilitatem. In personarum
autem Dna non potest inveniri per se primo ratio complementi ad
existendum, vel quia est perfectio, quam ipsa iuxta nostram doctri-
nam n. dicit, vel quia supponit Deum existentem, sicut operantem.

Dispositio De his, que pluraliter, et singulariter
dicuntur de Deo, in qua dubia breviter
tractantur.

Inquir. 1. In quibus dicuntur de Deo singulariter, et que pluraliter.
Resp. dici singulariter, que convenient personis ratione gentis, et plu-
raliter, que competunt totum ratione proprietatum personarum, que
vero ratione gentis simul et proprietatum singulariter, et plurali-
ter dicuntur. Prob. q. Gentia et una proprietates personales sunt tri-
e, ergo manent cum unitate convenientia ratione illius multiplicati, que
competunt ratione unitatis, et ea que dicuntur tam ratione gentis, que
relationem manent cum pluralitate ratione unitatis, et pluralitate ra-
tionis gentis.

2

Ex qua doctrina inferri dari in Deo tri unitates realiter
distinctas. Quia quilibet personae ex visus lineae indivisa in se, et divi-
sa ab alia, sed in hoc stat conceptus unitatis: ergo dantur tri unitates

Sequella: Spiratio activa ex viue linee offert hoc concretum, nempe Spira-
torem et tamen n. infertur in ipsa propria subsistentia: ergo. *Man. patet:*
nam abstractum et concretum in Dno, ut pote indistincta virtualiter
sunt eiusdem linee.

Resp. neg. sequell. et man. prob. quia n. omnia concreta et ab-
tracta sunt idem virtualiter in Deo, possunt enim virtualiter distingi.
Quod accidit in spiratione activa et spiratore, quia spirator est per
se subsistens, et n. spiratio activa. — Vel dic spirationem activam
importare propriam subsistentiam non personalem, cum sit communis
Patri, et filio. Sed dic: Persona est incommunicabilis alteri subsisten-
ti: ergo si spiratio activa est ex se subsistens n. erit in Patre. — *Resp.*

disting. man. Alteri subsistenti: per modum suppositi, concedo: alio mo-
do, nego. Sicut est spiratio activa, quae, quamvis ex se subsistens, potest com-
municari Patri, et filio, ut personae, in quibus hoc modo subsistat.

Arg. 5. Quod subsistit per se primo in natura Dni est princi-
pium generandi: sed Deus priori ad relationem n. est principium
quod querendi: ergo in dicto priori n. est subsistens in natura Dni. *Prob.*
man. Quod per se primo subsistit in natura creata est principium quod
generandi: ergo per hoc n. fitula in natura Dni, aliaque primum subsistens
Dnum n. est ita secundum sicut creatum.

Resp. neg. man. concisusq. anti. prob. neg. conseq. Quia
primum subsistens in natura Dni propter suam perfectionem est commu-
nicabile: id est, n. posito subsistentia incommunicabili et distinctiva
generis a genito, n. adest principium quod querendi. In creatis vero
invenitur in quolibet subsistenti distinctio realis, cum hoc sit in predicatis
absolutis determinationem ipsorum.

Sed dic: Hic Deus est distinctus realiter a creaturis: et tamen
operatur ut quod in illis, nisi ut est in tribus personis: ergo n. est subsistens
nisi in illis. — *Resp. disting. man.* nisi ut est in tribus personis: sicut se habent
per se, nego: non se habent, concedo. Quando Deus operatur ad extra est
in re in tribus personis, sed hoc n. se habet per se ad talem operationem, sed
subsistentia absoluta, aliaque Trinitas personarum est cognoscibilis ex creatu-
re.

Arg. 6. Subsistere, est, quasi in seistere: sed natura Dni n. est in
se, sed transit ad personas: ergo in se n. subsistit. — *Tum:* Subsistere est n.
est in alio, ut in termino: sed natura est in personis, ut in terminis: ergo.

Confir: Subsistentia absoluta est, si daretur, de conceptu essentiali
naturae cum ad eius lineam pertineret: sed n. est: ergo n. datur. *Prob. man.*
Nil potest concipi sine suo predicato essentiali: sed potest concipi sine sub-
sistentia natura cum concipitur in abstracto: ergo.

Resp. disting. man. In seistere: prout excludit dependentiam
in existendo, concedo: alio modo, nego. Ut aliquis sit in se, sufficit in

ne proprie
habitu
naturae
hys que
a natura
dependet
sicut a
causa
natura
de se
pote
sine
tamen
pote
ordin
ly po
alto
ade
inter
pote
crea
io de
m
cho
cto
y
m
y
e
h
o

66

67

habet aliquid, quod n. habeat filius suus D. Th. loco citato: sed haberet, si
darentur tria aliquid: ergo. Et advertit, quod loquimur substantivè, n.
vero adiective, supponimus enim dari tres habentes unum aliquid.

Sed dicitur: filius est aliud suppositum a Patri: ergo est aliud.

7 Tum Aliquod suppositum est idem, ac aliquid: sed Pater est ex se aliquid
suppositum: ergo aliquid. — Tum: aliquid est passio entitatis: sed dantur
tres entitates: ergo tria aliquid.

8 Resp. neg. conseq. in quia aliud sumptum absolute, seu substan-
tive significat distinctum in natura, non vero aliud acceptum adiective seu
ut est modificativum suppositi: nam qto modo significat distinctionem in ma-
do habendi naturam. — Per quod patet ad 2. Nam aliquid est aliud quid
non vero aliquod, cum hoc significet determinare suppositum, sicut aliqua
personam. — Ad 3. dic. quod aliquid est entitatis, ut constituit concretum, sicut

9 tria aliquid. Non refert, quia est distinctio cum aliquid sumatur neu-
traliter, ideoq. sit significativum distinctionis in natura: aliquod vero
translative, ideoq. sit significativum distinctionis in habendi, qui in
masculino, et ita exprimit modos particulares illam habendi, qui in
Deo sunt tres. Unde masculine sunt tres alietates, non vero neutraliter.

10 Inquiret 3. An dentur in Deo tres veritates. Resp. nega-

tive. Nam veritas fundatur in esse: sed esse personarum est unicum: ergo veri-
tas. Dixerunt et D. Th. q. 4. de verit. art. 5. ad 18, et 19. ubi ait: Iam tamen ex
utriusq. idem est, supra quod fundatur veritas, ideo veritas utriusq.
eadem est. — Tum: Veritas seq. ad immaterialitatem: sed hec n. multipli-
catur realiter in Deo, alias personarum n. sunt quales in immaterialite-
re in ratione actus puri: ergo. — Non minus seq. immaterialitatem
veritas transcendentalis, ac veritas in cognoscendo: sed hec n. mul-
tiplicatur realiter: ergo nec illa.

11 Nec obstat, quod Verbum Divinum n. solum dicitur verus Deus
sed etiam verus filius iuxta illud Ioan. 1. n. 5. ut simus in vero filio eius
hic est verus Deus: sed hoc denotat veritatem convenire n. solum ratione
divinitatis, sed ratione filiationis: ergo. — Resp. imm. esse veram, n. loquatur
de veritate, prout opposita est facto, quo facto est idem, ac realitas n. vero
de illa, ut est proprie affectio entis: licet enim filius dicatur verus filius, et etiam
Deus, n. tamen eodem modo, quia hic dicitur ab illo, ut a propria forma
ille vero, ut a forma transcendente n. transcendenti rationi, dicitur ob
iecto, sed transcendenti re.

12 Sed replicab. Veritas est conformitas cum intellectu: sed Ver-
bum importat conformitatem cum intellectu D. Th. ergo habet propriam
veritatem. — Tum veritas invenitur in personis D. Th. similitudinariis
hoc est, ut ait D. Th. secundum rationem illam, quia invenitur in creaturis
imitantibus suum principium, nempe intellectum Divinum: sed ob hoc inve-

multis. ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

sed quodlibet persona est realitas extra animam: ergo cum sint tres, erunt tres realitates. Sed dicitur: Nomen rei recta D. Th. in 1. dicitur 2. q. 1. art. 2. sumitur a unitate: sed quid dicitur est unitas, non unitas, sed ergo realitas unita erit.

Respondeo: nomen intelligitur in hac explanatione D. Th. ibi n. de quid dicitur rigorose, hoc enim modo est unitas, sed de quidditate late sumpta, prout est idem ac ratio coniuncta substantiis, vel accidentibus. Et inde est conclusio: Aliquod nomen rei potest predicari singulariter, et pluraliter.

Inferunt 3. Quod concretum gentis, et existentis dicitur singulariter, et concretum vero entitatis, ut oppositum, nihil dicitur pluraliter. Iuxta illam rationem n. potest multiplicari, cum forma significata, nempe gentis, vel entitatis dicatur singulariter in Deo: ergo cum ad multiplicationem concretum substantiarum, ut gentis, sub illa ratione necessaria sit multiplicatio forme, que n. invenitur in illa, dictum est dicitur singulariter. Iuxta ad 2. p. libet. Non minus transcenditur in relationibus, prout oppositum nihil, ac realitas, cum n. minus sint extra animam, ac extra nihil, sed realitas pluraliter, quia transcenditur in relationibus: ergo. — Entitativa realitas distinctio n. stat ob id multiplicatione entitatis: sed inter relationes invenitur entitativa realitas distinctio: ergo.

Sed dicitur: Concilium Lateranense ait: Patrem totam suam entitatem dedisse filio: sed n. dedit Paternitatem: ergo n. est ex se entitas, et consequenter n. multiplicatur. — Respondeo: Concilium intelligi de entitate absolute significata, nam nomen est absolute statum significatus principii existentie, quia dicitur ab ipso. Ideoque verum est absolute Patrem dedisse filio totam suam entitatem, cum hoc absolute sit existentia, et gentia. Cum quo componitur n. dedisse filio aliquam entitatem, prout oppositam nihil, nempe paternitatem. — Sed advertit, ut alias obiectiones dissolvat, quod est participiale, vel prout dicit principium gentis, sub quibus conceptibus est concretum gentis, et existentis, n. est logica superior ad relationes, sed entitas, ut opposita nihil. Unde est multiplicatur multiplicatur relationibus, que sunt inferiora n. vero illud.

Inquirunt 2. An dentur in Deo tria aliquid? Respondeo: negative: et probatur. Aliquid idem est, quod aliud quid, sed in Deo n. est aliud, et aliud, cum filius, quamvis sit alius n. est aliud a Patre, cum aliud significet distinctionem in gentis. Secunda D. Th. in presentibus quest. 2. art. 2. Ergo. — Tum: relationis secundum rationem sui generis ait D. Th. c. Angel. 1. de potent. art. 5. n. habet, quod sit aliquid, sed quid ad aliquid. — Tum: Pater n.

5

Inquiri q. An datur in Dni. numerus transcendentalis. Resp. affirmative cum D. Th. q. 9. de Potent. art. 5. et prob. Unitate ex se realiter distincte sunt constitutiones numeri: sed in Deo dantur unitates realiter distincte ut constat ex dictis n. 2. huius disp. — Tum: iuxta Concilium Tolosanum licet in confessione fidei: Sancta Trinitas n. recedit a numero: ergo importat nullum numerum. Et quamvis dicat etiam Concilium quod n. capitur numero preoccupatur obiecto non est contra nos, quia loquitur de Trinitate ex parte essentie alia proferret sibi contraria.

6

Sed dicitur: ex numero transcendentali seq. compositio in Deo: ergo n. datur. Prob. sequela: Numerus componitur ex suis unitatibus: ergo. Tum: In Deo n. est maius, aut minus iuxta Athanasium in Symbolo: In hac Trinitate n. maius, aut minus: sed esse dato numero: ergo. Prob. maius: totum est maius suis partibus: sed numerus est ut totum et unitates, ut partes: ergo. — Tum: Numerus est multitudo mensurata per unum: sed repugnat personarum Dni. mensurari aliqua mensura: ergo.

7

Resp. ad 1. neg. ant. prob. q. illud intelligitur de numero coalescente ex unitatibus subordinatis inter se in ratione forme et materie, n. vero inter se oppositis, ut est numerus in Dni. Solut. est D. Th. q. 9. de potent. art. ad 15. Sed dicitur: Numerus in relationibus creatis coalescit ex unitatibus oppositis: et tamen est compositus: ergo. — Resp. distinguendo: n. est compositus: ut coalescent ex unitatibus relativis, nego: ex unitatibus, ut respicientibus subiectum, concedo. Isti enim sunt absolute realiter distincti, possuntque habere inter se subordinationem, que est necessaria ad compositionem.

Ad 2. resp. neg. min. mir. q. prob. distinguendo: Numerus est totum: quando est compositus concedo: quando n. est, sicut accidit in numero personarum, nego. Non videtur dicere, quod in hoc numero est ratio totius, et partium sumpto absolute, et abstracte: sed hoc modo n. est ait Aug. D. q. 30. art. 1. ad 4. n. est n. in acceptione intellectus nostri, non enim numerus absolutus a rebus numeratis est, n. in intellectu. Unde ita sumptus importabit rationis compositionem, quam concedimus, n. fundatam in unitatibus relativis, sicut dicitur obiecto deus in actu illos numerante, vel in numero abstracto, per quem numerat intellectus n. — Ad 3. resp. man. esse veram iuxta doctrinam D. q. 9. de potent. art. 5. ad 12. de numero causato de divisione continui, quo modo n. est numerus personarum.

18

Obiicitur 2. Numerus personarum debet esse unum per se: sed n. per simplicitatem, cum dicat plura realiter diversa, nec per compositionem iuxta dicta: ergo nulla modo est unum. Patet conseq. quia unum per se adequate dividitur in unum per simplicitatem, et per compositionem.

Resp. neg. conseq. cuius prob. n. est absolute verum, cum repugnet aliud numerum, nempe unum per se per pluralitatem rerum absq. subordinatione inter se existentium unica existentia. Et ita est numerus Dni personarum.

in hoc in creatura veritas propria: ergo in personis?

Resp. ad 1. d. h. m. m. d. Informitatem rationis suae naturae, concedo: ratione personalitatis, nego. — Ad 2. resp. d. h. m. m. d. secundum illam rationem effectivam, concedo: formalem, nego. Sicut conformitas reperitur in creatura in ordine ad intellectum Deum quia ab ipso producantur, ita in Verbo, quia ab ipso procedit. Et in hoc est ratio effectiva. In ratione vero formae est diversitas, quia forma, a qua provenit veritas in creatura est conformitas fundata in eius naturae, in Verbo autem n. datur, nisi est naturae. Unde h. g. et n. personalitas est forma veritatis.

Obiicitur? Pater generat ut distincta veritas ac g. s. p. pro —
ad ita Patre et filio: ergo dantur plures veritates. Prob. an. Propositio con-
tans distincto subiecto, et predicato, importet distinctam veritatem: sed ita
non aliter est: ergo.

Resp. d. h. m. m. d. distincta veritas: substantivum seu in ab-
soluta, nego: adiectivum seu in concreto, concedo. Veritas est una in dictis pro-
positionibus, sed habent illam sunt distinctae. Nec convenit probatio, quod dy-
stinctio subiecti, et predicati tantum arguit distinctam realitatem, n. vero
veritatem, nam h. g. res. ad realitatem, quod est principium essendi, quod in
Deo realiter n. multiplicatur.

Ad d. h. m. m. d. si repugnaret processio sp. s. l. et n. generatio, h. g. pro-
positio: sp. s. l. procedit a Patre et filio n. g. ut veritas est g. s. l. Pater generat:
ergo n. gaudet eadem veritate. — Resp. d. h. m. m. d. an. quod ad 1. p. non est ex-
ra: ex defectu veritatis, nego: ex defectu communicationis veritatis, concedo.
Quia illi n. communicaretur veritas, quod est in Patre, et filio, n. est veritas
non vero, quia deficeret Deo in dicto casu aliqua veritas.

Secundum refert dicere, quod ablata ab homine rationalitate, deficeret
ab homine aliqua veritas, quia est distincta ratio a rationalitate, sicut est
relatio ad essentiam. Constat, quia ut ait D. Th. q. 1. de Verit. art. 5. ad 2. non est
eadem ratio de rationalitate comparata rationali, ac relatio essentiae Deum cum
rationalitatis habet distinctionem esse a rationali, n. vero relatio ad essentiam.

Obiicitur? Intelligibilis, et consequenter veritas seq. ad immateria-
litatem: sed quilibet relatio dicit propriam immaterialitatem, cum sit de-
purata ab omni materia: ergo. — Tum personalitas creata affert pro-
priam veritatem, cum sit conformis intellectui Deo: ergo Deo.

Resp. d. h. m. m. d. ad immaterialitatem: constituentem specia-
lem gradum, vel quod sit principium essendi, concedo: si alio modo est immate-
rialitas, nego. Sicut est relatio, ut constat ex dictis in tract. nostro de Scientia
Dei. — Resp. ad 2. concesso an. neg. concesso quia personalitas in creatura
est quodammodo principium essendi, cum sit causa formalis terminationis, et
completiva, ut natura exstat. Quod n. habent personalitates Deum, cum
supponant existentiam in natura.

vero n. invenitur, et significatur nomine Triplicitatis.

26

Sed instat: Nomen Triplicitatis significat inaequalitatem realitatis, et n. perfectionis: ergo solutio nulla. Probat. aut. Nomen pertinent ad Mathematicos n. significat perfectionem cum mathematicalia abstrahant a bonitate et perfectione: sed nomen triplex pertinet ad Mathematicos: ergo. Mar. et certo mar. et D. Th. in hoc l. p. q. 4. art. 3. ad 4.

Resp. neg. aut. marg. prob. intellig. de nomine significanti mathematicalia et subsunt abstractioni Mathematicae, non vero significanti illa absolute, quia simpliciter, et absolute res mathematicae sunt bonae, et perfectae, quarum inaequalitas proportionalis significatur per nomen triplex ut do. et D. Th. 3. Metaph. lect. 4.

27

Inquir. 6. An ratio personae Dni. sit univoca respectu personarum. Resp. negative. Nam ratio univoca excludit differentias, per quas contrahitur. sed ratio personae Dni. n. excludit differentias personarum: ergo. Mar. et certa. mar. prob. Ratio superior excludens actualitatem differentiarum est in potentia ad illas, facitq. cum illis compositionem, ut patet in genere: sed in persona Dni. n. est potentia ad illas, cum sit actus purus, nec compositio, cum sit summa simplex: ergo.

28

Ex quo inferitur, quod dicatur essentialiter analogice de illis. Quia ratio superior univoca respectu inferiorum essentialium dicitur essentialiter analogica: sed ita et ratio personae Dni. ergo. Probat. mar. Subsistens ut sic dicitur essentialiter de particulari subsistente: sed ratio personae est subsistens ut sic personae particularis sunt specialiter subsistentes: ergo. Mar. liquet ex D. Th. q. 30 art. nam eo modo praedicatur subsistens ut sic de subsistente particulari quo individuum vagum de individuis determinatis: sed hoc praedicatur de illis essentialiter ~~analogice~~: ergo.

29

Nec obest doctrina St. Complot. in logica d. p. q. 1. assertum, quod individuum vagum v. g. aliquis homo dicitur univoca de individuis determinatis. Non obest, quia pariter assignata tantum et in praedicari essentialiter personae Dni. n. vero in modo praedicationis univoca, vel analogica.

D. Th. 1. dy. 1. q. 4. art. 3.

Obicitur 1. Ita et communis persona Dni. tribus personis, sicut ratio animalis hominis et asini: sed hoc et communis univoca: ergo illo. Resp. neg. Hinc. mar. Ita et communis: quoad rationem rei, concedo: quoad modum illius, nego. Impugnat D. Th. articulo citato quosdam affirmantes personam Dni. dici analogice ita, ut ratio analogica sit aliqua intentio rationis, non vero quid reale fundans communitatem rationis: ideoq. dixit esse communem personam, sicut animal; quia sicut hoc et a. Quid reale fundans communitatem rationis, ita persona Dni. est ratio realis, in qua fundatur communitas rationis. In modo vero communitatis, nempe univoca, vel analogica n. appositum comparationem.

31

Obicitur 2. Omnis analogia fundatur in aliqua inaequalitate: sed inaequalitas n. est inter Dnas personas: ergo nec analogia. Resp.?

Obiicij: 2°. Numerus abstractus iuxta D. Th. iam citatum et numerus com-
positus: ergo etiam numerus Dinarum. personarum. Prob^r. conseq^a. Quod conve-
nit conceptui communi positivè convenit conceptui particulari sed numerus per-
sonarum et particularis et abstractus communis, convenit q^{uod} positivè compo-
situs: ergo illi.

Resp^a. neg^a. conseq^a. m^oq^{uod}. prob^a. dyling^a. abstractus et communis: abstrac-
tus abstractione formali universaliter concedo: abstractione per modum forme
singularitate sibi proportionata nego. Et de hoc loq^{uor} D. Th. in presenti q. 30.
art. 1. ad 4.

Sed dicij: Quod abstrahitur abstractione formali ab aliqua materia,
ibi et: sed abstrahitur dictus numerus a numeris numeratis, ut sunt etiam perso-
ne: ergo si et compositus, erit in illis.

Resp^a. dyling^a. m^oq^{uod}. ibi et: Et eo modo, quo et in sua abstractione
nego: diverso modo, concedo. Quia et in materia speciali impeditur a dicta
compositione, quamvis et dicat esse duo, aut tria absq^{ue} speciali materia n^{on} habeat,
per quod denudetur a compositione.

Inquirij 5. Utr. optime utamur nomine Trinitatis in Dng. Resp^a. affirma-
tive: quia constat ex Symbolo Athanasii: Unitas in Trinitate etc. — Tum: re-
ctissime utamur nomine pluralitatis, quia dantur plures persone: ergo cum dantur
tres, utimur optime nomine Trinitatis.

Nec obij^t dictum Concilii Tol^{etani} 11 nempe: Nec recte dici potest, ut in
uno Deo sit Trinitas. Non obij^t, quia sensus Verborum et non esse ponendam
Trinitatem in Deo secundum naturam Divinam.

Sed obiicij 1°. Numerus Ternarius in Deo significat in recto plura-
litatem personarum: sed nomen Trinitatis significat in recto naturam, et in
obliquo personas, cum Trinitas nil aliud sit, quam trium unitas: ergo

Resp^a. neg^a. m^oq^{uod}. prob^a. q^{uod} imbibita intellig^{it} de nomine Trinitatis secun-
dum eius etymologiam, n^{on} vero secundum rem significatam. Unde ait D. Th. in l.
dyling^a. 2^a. q. 2. art. 2. ad 2. quantum ad veram nominis significationem idem sig-
nificatur, cum dicitur Trinitas, ac si diceretur tres persone unius gentis.

Obiicij 2°. Deus n^{on} potest dici triplex, nec triformis: ergo nec trinus.

Resp^a. conseq^a ant^{ea}. neg^a. conseq^a. quia nomen Trinitas absolute significat numerum.
personarum, sed triplicitas iuxta Aug. D. hic q. 31. ad 3. significat proportionem
inequalitatis, et enim species proportionis Inequalis. Et ideo n^{on} et in Deo triplici-
tas, sed Trinitas. Nomen vero triformis absolute prolatum significat pluralitatem
gentis, cum forma absolute accepta iuxta D. Aug. ep^{istolam} 111. in Deo habet significa-
tionem gentis.

Sed dicij: Proportio inequalitatis et in Deo: ergo propter hoc n^{on} de-
bet excludi nomen triplex. Prob^a. ang^{ustia}. Quando et ratio paucioris, et pluralitatis
et inequalitatis: sed in Deo tres persone sunt plures quam due, et due quam una: ergo.

Resp^a. dyling^a. ang^{ustia}. Proportio inequalitatis: quoad realitatem, conce-
do: quoad perfectionem, nego. Illa datur in Deo, et significatur nomine Trinitatis, tuc

PP. explicent in concreto, nempe per genitum, et in genitum, quod dicit PP.
cum agerent contra hunc solum attendebant ad rem ipsam, n. vero ad
modum loquendi, iuxta quem ratio cognoscendi debet in abstracto signifi-
cari.

Parag. 1. Nostra, et communis sententia.

Dicendum est ponendas esse rationes in personis. *Præf. illa D. Th. art. 4.*
huius quest. ubi ait labi in hunc opinantem falsum contra rationes.

Prob. 9. ratione: Ratio propria cognoscendi personam Dnam est
notio: sed illa datur in personis: ergo ista. *Prob. 2. m. Ratio propria consti-*
tutiva, et distinctiva unius personæ ab alia, et ratio propria cognoscendi:
sed in Deo dantur proprietates constitutivæ, et distinctivæ personarum,
nempe Paternitas, et filio: ergo.

Sed dicitur: Notio, et denominatio extrinseca: ergo notio n. est
intrinseca in personis. *Prob. 2. an. Notia, qua cognoscitur persona, est illi*
extrinseca: sed notio iuxta Aug. 4. de Trinitate, et notia, qua cognosci-
tur persona: ergo. — *Præf. neg. an. mag. prob. et vera loquendo de*
notia formali, non vero de notia obiectiva, de qua loq. D. Aug. et q. in
trinseca personis.

Sed in tali: Ubi est abstractum, et concretum n. est summa
simplicitas, cum concretum ex abstracto componatur: sed si notio est intrin-
seca personis, et in eam abstractum, et concretum: ergo n. summa simplicitas
Præf. man. ex veram, quando concretum, et abstractum
se excludunt, et distinguuntur virtualiter, quæ distinctio, et exclusio n. inve-
nitur inter concreta, et abstracta Dna.

Prob. 3. Rationes obiectivæ significati nominibus exprimentibus
proprietas relativæ sunt rationes, cum per illas deveniamus in cognitionem
personarum: sed dantur tales rationes: ergo. *Prob. 2. m. dantur nomina*
illis significantibus: ergo. *Prob. 2. an. Oportet habere nomina ad exprimen-*
da cuncta, quæ de Deo cognoscimus: sed in Patre v. g. agnoscimus duas
rationes virtualiter diversas, scilicet paternitatem, et spirationem: ergo.
Prob. 2. m. Ille rationes sunt in Deo virtualiter diverse, quæ habent ter-
minos adequatos distinctos: sed Paternitas, et filio: spiratio sunt ita, cum
filio ut terminus Paternitatis, et spiratio propria: spirationis: ergo.

Ac inferas ex hoc, quod Paternitas, et spiratio realiter dy-
sting. cum etiam realiter disting. termini earum. Quia in Dno distinctio rea-
lis oritur ex oppositione, quam dictæ relationes n. habent, virtualiter vero
ex diverso termino formali, quæ diversitas est in terminis illarum. Omis-
simus aliquas obiectiones, quia illas dabimus in quest. quam iam offerimus.

Lib. 2. Quot sint in Deo notiones.

Quia iam supposuimus dari in Deo notiones, numerum in presentia
vehigamus.

Parag. 1. Nostra sententia.

108
mam. que veram de analogia attributionis non vero de analogia proportionis
natura; hęc enim tantum sunt habitudines inter duas proportionēs.

Sed dicat: Ad unitatem cum diversitate necessariò requiritur aliqua
inequalitas: sed quilibet analogia importat rationem, quę sit partim eadem,
et partim diversa: ergo. — Tum: ratio entis est analogia analogia propor-
tionabilitatē respectu Dei et creaturę: sed dicitur inequaliter de illis, prout
fundat hanc analogiam: ergo.

Resp. ad 1. neg. mai. quia ut datur unitas cum diversitate
in aliquo conceptu sufficit includere actus suas differentias, et abstrahi secun-
dum quid ab ipsis. Quod in Dny. reperitur personarum. — Resp. ad 2. dy-
fing. min. prout fundat etc. Ex conceptu formali analogie proportiona-
litatis, nego: ex conceptu materiali, concedo. Ex suo conceptu suo formali
tantum exigit unitatem cum diversitate, quamvis ex conceptu materiali
in aliquibus non sit sine equalitate.

32
Obiicitur? Omnimoda convenientia in aliquo conceptu non com-
patitur cum analogia: sed personę Dni. habent omnimodam convenientiam
in ratione personę ut sic: ergo. — Resp. neg. min. quia ut datur omnia
in ratione personę ut sic: ergo. — Sed neg. min. quia ut datur omnia
da convenientia in aliquo conceptu inter duas differentias, requiritur, quod
predicatum adequatum dicti conceptus descendat ad illas; quod non accidit in
personę Dni. ut sic; quia predicatum adequatum illius est non solum ratio expli-
cita personę, sed etiam personę particularis, quarum quilibet non est de concep-
tu aliarum.

Disputatio de Dni. notionibus. Et in

Quest. 1. An datur notio in Deo?

Notio sic definitur: Ratio propria cognoscendi personam Dnam Particu-
la ratio habet rationem generis, quia in illa convenit cum Deitate, et aliis ra-
tionibus Dny. Per alias particulares exprimitur ratio differentie ab aliis.

Sed ut scias diversitatem inter hęc nomina, namque notio, proprie-
tas et relatio, audi D. Th. in 1. dyfinit. 26. q. 2. art. 3. ubi ait: Dicendum quod
notionem, proprietatem, et relationem differentia potest tripliciter assignari. Prima:
quod Paternitas dicitur relatio, secundum quod ad filium refertur: dicitur
autem proprietas, in quantum soli Patri convenit: dicitur notio, in quantum
est principium formale innoscendi Patrem. Unde prius est in relationem
expressio relationis, quam expressio proprietatis, dicitur, quam expressio notionis.
quod ait D. Th. art. 2. solus proprietas non convenit, nisi rei distincte, et distincte
in Dny. non est nisi per oppositionem relationis. Nec potest dari principium
innoscendi. Aliquid, nisi sit sibi proprium.

Expressitur etiam notio in abstracto, quamvis Aug. et alii

11
cibilitas vero ut negatio explicans ex visua dignitatem Patris cum ipso soli con-
ueniat. Sed urgebatur: licet negatio spiritalis absolute sumpta non explicet dignita-

tem personalem, attamen, ut connotat filium, ut talem illam explicat. Ergo vel
hoc modo ut notio, vel immobilitas non est.

Resp. dyking. man. illam explicat: ex sui meritis, nego. an. ex
meritis fundam. h. negat. spirationis activae concedo. Unde non est notio, quia
ad hanc req. notificare ex meritis propriis, et non ratione alterius predicati.

Sed inq. Innotabilis notificat et non ex meritis propriis: quia connota-
tur pro fundamento sui notificationis suppositum in se. Uterque naturae
sed etiam connotat innotabilitatem cum ipso ex se. Ergo possit non esse convenire.
ergo.

Resp. neg. an. marg. prob. est vero quia tale fundamentum respec-
tu negationis spiritalis se habet, ut ratio formalis notificandi dignitatem per-
sonalem non. Vero ipsa negatio supposita connotatione Innotabilis vero in recto
est ipsa ratio formalis notificandi fundamentum se habet ut conditio respec-
tu illius. Et ratio est: quia Innotabilis supposita entitate positiva in illa, cui
compendit denotat dignitatem personalem, quia ex meritis propriis petit nega-
tio expendi ab alio inventa in entitate positiva manifestare Patrem, cum nulli
alteri possit innotabilis convenire. At non esse spiratum determinatum ad
eum reale positivum non manifestat personam filii, cum possit aliquid a persona
filii convenire. Unde fundamentum est huic negationi ratio formalis denotan-
di dignitatem illi vero ut tantum conditio.

Parag. 2. Arg. contraria.

12
Arg. 1. Spiratio activa non est notio: ergo non sunt quinque. Prob. an. Ratio pro-
prietas debet convenire notioni: sed non convenit spirationi activae: spiratio com-
munis sit D. Th. 1. ad Annibal. dist. 27. q. 1. art. 1. ad 3. nec est proprietas personae
ergo.

Resp. neg. an. marg. prob. dyking. Non convenit ratio propria
ty. proat denotatum soli convenire, concedo: respective ad alterum, nego. Resp.
tunc ad spiritum. Est proprio spiratio activa in Patre, et filio, quamvis illi sit
communis. Iuxta doctrinam D. Th. opusc. 1. cap. 59. Et hec proprietas sufficit ad
notionem.

Sed dicitur: Non esse spiratum, ut connotat principium quod spiri-
tivum non est specialis notio iuxta dicta: sed quod iuxta datam doctrinam
cum sit proprium Patris, et filii respective ad spiritum sanctum: ergo nulla.

Resp. neg. marg. prob. q. imbita dyking. Sit proprium: ex se nego.
Ratione spirationis activae, concedo. Licet non esse spiratum sit proprium Patris,
et filii, non est ex se, sed ratione determinationis spirationis activae a qua de-
terminatur, ut illi possit notificare. Unde non est specialis notio, quia ad hanc
req. specialis notificatio.

13
Arg. 2. Potentia generativa, et generatio sunt rationes: sed non
sunt ex assignatis: ergo sunt plures. Prob. marg. Ratio propria cognoscendi
personam divinam ut notio: sed potentia generativa, et generatio sunt pro-
prie rationes cognoscendi Patrem: ergo.

Resp. neg. man. marg. prob. intellig. de potentia generali-

1 Dicendum est dari in Deo quinque notiones, quæ sunt innascibilitas, et Paternitas in Patre, filialis in filio, relatio spirationis activæ in Patre, et filio, et relatio spirationis passivæ in Spu. Sancto. Ita D. Th. in hac q. art. 3. et alibi in locis.

Prob. 9. Tot sunt notiones, quot illa, quæ pertinent ad ordinem originis, cum sint rationes propriæ personarum: sed ista sunt quinque nempe assignata: ergo illæ. Prob. mir. nam ordo originis potest esse quædam quædam per generationem, qui vocatur Paternitas, vel eius, qui est per generationem ab alio, qui dicitur filialis, vel eius, a quo est alius per spirationem, qui ordo est relatio spirationis activæ, vel eius, qui est per spirationem ab alio, qui est relatio spirationis passivæ, vel eius, qui nullo modo est ab alio, qui ordo est negativus, et vocatur innascibilitas: sed præter dictos nullus ordo originis assignabilis est in Deo: ergo nec alia notio præter assignatas.

8 Sed inquiri. An innascibilitas consistat in aliquo negativo tantum. Resp. affirmativè cum D. Th. hic art. 4. ad l. ubi ait: Dicendum est secundum August. quod ingeneratum negationem generationis passivæ importat.

Prob. iniquè ratione: Omne positivum pertinet ad ordinem originis, ut vel Paternitas, vel filialis, vel spiratio activæ, vel passivæ, alias daretur alia relatio in personis præter istas: sed innascibilitas n. est aliqua ex illis, cum sit distincta notio: ergo.

9 Nec obest, si assignes cum Alarcon in Patre respectum, quo indiget filium, et Spem. s. respiciat. Non obest, quia ad communem respectum in Deo necessarius erat communis influxus, cum omnis respectus in Deo fundetur in origine activæ, vel passivæ: sed in Patre n. datur communis, et indiget in fluxu in filium, et Spem. s. ergo.

Si vero aliquis dixerit cum Varquez, quod innascibilitas n. consistat in negatione, sed in relatione rationis? Contra. Ratio propria cognoscendi Patrem requiritur aliquid fictum: sed relatio rationis est aliquid fictum, et innascibilitas ratio propria cognoscendi Patrem: ergo. — Tamen: Innascibilitas in Patre est independenter ab omni operatione intellectus, alias ista remota Patrem n. esset innascibilis: ergo.

10 Sed dicet. de ratione notionis est, quod ad dignitatem pertineat: sed negatio n. pertinet ad dignitatem: ergo. — Resp. disting. min. Non pertinet ad dignitatem: formaliter, concedo explicativè, nego. Negatio procedendi ab alio explicat dignitatem Patris, quod sufficit ad notitiam.

Sed instabit. Inspirabilitas in filio explicat eius dignitatem: et tamen n. est notio, alias essent plures quinque: ergo. — Tamen in Spu. s. datur negatio procedendi per intellectum, nempe ingenerabilitas, et etiam in filio negatio generandi: et tamen n. sunt notiones, quarum explicent dignitatem illorum: ergo.

Resp. neg. min. quia cum negatio spirationis passivæ sit communis filio, et creaturæ, cum aliqua creaturæ n. spiratur n. explicat ex vi sua dignitatem personalem Verbo Dni. Idemq. dic de aliis negationibus assignatis. Innas-

specifica diverso. *Atq.* Manente eodem specifico Patre perseverat idem specificus filius: sed manet idem specificus Pater, alias eius paternitas n. q. et eiusdem speciei cum paternitate alterius hominis: ergo.

Iuxta admissa doctrina potest secundo refelli: filius q. terminus formalis Patris: sed manet idem formaliter Pater: ergo idem specificus filius. Patet conseq. nam variatur specificus terminus formalis variatur specificabilis. *Atq.* vero declaratur: paternitas fundatur in generatione: sed nec variatur in eadem dicto realiter, nec potest variari specificus, cum omnes generationes hominum sint eiusdem speciei: ergo.

Nec sufficit respondere, quod a fundamento n. sumitur species relationis, sed a terminis, id est q. potest q. fundata in eodem specifico fundamento diversa specificus relatio. Non sufficit: quia licet ex fundamento n. sumatur unitas specificus formaliter, et completive sumitur initialiter, et radicaliter, cum sit ordo inter fundamentum et terminum. Vide *V. Complut. abbrev.* in *log. diff. 14. q. 7.*

Prop. itaq. obiectionis neg. *min.* *max.* *prob.* *dist.* *Deficiente* ad equam ratione terminandi: realitatem relationis, concedo: denominationem adequatam ipsius, sub distinctione deficit: quoad adequatam denominationem concedo: quoad realitatem, nego. Adequata ratio terminandi realitatem filiationis ut relatio fundata in principio generativo vage sumpto, quod salvatur sine in Patre, sive in Matre, sive in utroq. Ratio vero adequata terminandi filiationem secundum adequatam denominationem est uterq. determinate. Unde quolibet deficit evanescit adequata denominatio.

Sed obicitur ex *1. 2. d. 1. 2.* Quando duas rationes partialiter terminant aliquam realitatem, quolibet efficiente requirit realitas perseverare: sed paternitas, et maternitas terminant partialiter filiationem: ergo. *Mat.* patet in causis partialibus, quarum quolibet efficiente n. perseverat effectus, et si perseverat, non erit partialis, sed adequata.

Prop. *dist.* *min.* Partialiter filiationem: quoad denominationem adequatam concedo, quoad realitatem, nego. Respectu realitatis paternitas, et maternitas n. se habent partialiter, sed materialiter, quia ratio adequata terminandi filiationem, quoad realitatem est relatio fundata in principio generativo, ad quam se habent de materiali differenti paternitas, et maternitas.

Sed instabit: concursus Patris, et Matris sunt partiales respectu realitatis filii: ergo similiter paternitas, et maternitas respectu terminationis.

Prop. concesso ant. neg. conseq. quia n. bene arguitur a linea causandi ad lineam terminandi, potest enim aliquid q. partialiter in illa, et n. q. ta, cum n. terminat relative per id, quod causat, sed per quam formam realiter distinctam, et patet exemplo in ipsa materia. Nam n. dato concursu paterno, et materno n. potest dari realitas filiationis, cum tunc fundetur in nativitate, que n. potest existeret absq. illis, et tamen potest subsistere illius realitas perseverante qualibet ex his concursibus: signum ergo est, quod concursus Patris diversus modo se habet ad realitatem filiationis produendam, ac paternitas ad terminandam. — Sed advertit, ut vitetur error, quod differentia paternitatis, licet n. se habeat partialiter n. se habeat formaliter, sed materialiter inadequata, sicut se habent plures differenti filiarum respectu eiusdem paternitatis, et plura obiecta materialia respectu scientie, quia aliud est ratio partialis, aliud

160
va secundum quod dicit in obliquo, non vera secundum rectum; quia hoc est
predicatum essentiale appropriatum Patri media paternitate, quae est pro-
pria forma eius, et obliquam illius.

14
Arg. 3. Innascibilitas n. est ratio: ergo n. sunt quinque. Prob. ant.
Notio est propria ratio personae: sed innascibilitas n. est ratio propria, sed
predicatum absolutum essentiae: ergo. Prob. m. Innascibilitas est negatio gen-
di ab alio: sed essentia Dei in sua linea habet hanc negationem: ergo.

Resp. neg. ant. m. q. prob. d. h. i. Innascibilitas: prout est nega-
tio tam productionis, quam communicationis per illam, nego: prout est proprie-
tas productionis, concedo. Ita est de linea essentiae, quia tunc n. producitur,
sed n. assignatur a nobis ut notio hoc modo, sed illa, cum negatio tam pro-
ductionis, quam communicationis soli Patri conveniat, essentia enim commu-
nicatur per generationem.

Sed dicitur: Ratio increata est ratio innascibilis: sed omnes tres personae
sunt absolute increatae: ergo innascibiles. — Resp. d. h. i. m. n. est ratio
innascibilis: secundum adequatam istius rationem, nego: secundum inadequatam
concedo. Innascibilitas est negatio genendi ab alio n. idem ut a causa, quae conve-
nit omnibus personis, quia sunt Deus, et negatio genendi ab alio, ut a principio,
quae est propria, et consequenter notio Patris.

15
Arg. 4. Ut dentur quinque notiones necessariae et distinctio virtua-
lis ad quatuor filiationem, et spirationem activam: sed n. est inter illas: ergo.
Prob. m. Ideo daretur inter eas, quia respiciunt terminos specificos distinctos,
nempe Paternitatem, et spirationem passivam: sed hoc n. probat: ergo. Prob. m.
filiatio creata respicit terminos specificos distinctos, nempe Paternitatem, et ma-
ternitatem: et tamen est unica: ergo.

Resp. neg. m. n. etiam prob. m. q. prob. d. h. i. Specifica dis-
tinctio: Inadequate concedo: adequate, nego. In ratione terminandi sunt spe-
cies inadequate Paternitas, et Maternitas, sicut etiam sunt inadequate concur-
sus Patris, et Matris ad generationem filii. Spiratio vero passiva terminat
adequate spirationem activam, et Paternitas filiationem. Ideoque h. termini
arguunt distinctionem, quae n. arguitur ab illis.

16
Sed dicitur: Mortua matre, et remanente Patre perseverat relatio
filii ad patrem: sed n. perseveraret iuxta doctrinam datam: ergo nulla. Prob.
m. Relatio n. perseverat deficiente ratione formali adequate terminandi, cum
ista det speciem: sed Paternitas, et maternitas sunt adequate ratio terminandi:
ergo mortua matre n. remaneret eadem filiatio.

Resp. d. i. d. o. q. quod in casu dicto n. manet eadem filiatio, sed
alia specificis diversa, quia Maternitas, et Paternitas simul pariter primam
terminantes differunt essentialiter in ratione terminandi a quolibet illarum
sorsim terminante secundum. Ita n. 28. d. p. 86.

17
Sed hae relationes n. placent: quia alias Pater haberet distinctam specificam
filium, dum vivit mater, ac postquam mater mortua est: sed hoc est incredibi-
le: ergo. Mat. liquet, cum iuxta istam filiatio, quae est forma constitutiva filii, quod

notio.

24

Arg. denique: Ut Innascibilitas esset specialis notio, debet esse specialis
negatio: sed n. est: ergo. Prob. m. carentia regulantur per actus et habitus:
sed Innascibilitas et carentia actus universaliter, necesse omnium processionum: ergo
n. est carentia specialis.

Supp. neg. m. carentia regulantur per actus: quoad
quod, concedo: quoad modum quod, nego. Licet carentia habeant esse per ordi-
nem ad habitus, n. inferitur, quod in similibus illis in modo essendi universaliter
tq. vel specialiter, quin p. d. inferitur oppositum iuxta D. Th. ad Ambrosi-
d. h. 28. q. 1. art. 3. quia iuxta ipsum, quod affirmatio est specialior eo uni-
versalior evadit negatio, et quod universalior fuerit affirmatio, eo negatio est
specialior. Patet exemplo: carentia hominum et magis universalis, quam ca-
rentia animalium, quia illa pluribus convenit, quam ista. Itaq. remouet aliquid
universalius, quam illo, cum remoueat animalia, quod est universaliter
homine negato ab illa. Carentia etiam omnium mater et specialis, quam
remoueat omnes mater.

It. 3. In qua aliqua dubia breviter resolvuntur.

Supponitur notionibus, quae sunt rationes cognoscendi D. n. personas iudi-
candi necessaria aliqua dubia, in quibus offeratur modus affirmatiue et
negatiue sacram agnoscendi Trinitatem.

25

Inquiri ergo 1. An mysterium Trinitatis sit contrarium lumine
naturalis. Resp. negative. Summum verum n. est contrarium vero participa-
to: sed mysterium Trinitatis est summe verum, lumen naturale est verum
participatum: ergo.

26

sed dicitur: Mysterium Trinitatis opponitur principio dictan-
ti esse eadem inter se, quod sunt eadem unitate: sed dictum principium est ro-
tionis naturalis: ergo.

Supp. disting. m. c. si dicitur esse eadem inter se, quod sunt ea-
dem unitate, adquate, concedo: Inadequate, nego. Lumen naturale n. dicitur
hoc proloquium absolute, sed cum dicta limitatione. Ius modo n. opponi-
tur mysterio Trinitatis, quin p. d. confirmatur ab ipso.

27

Obicitur 2. Assensus probabilis est conformis lumini natura-
li, cum inclinet n. solum in assensum certum, et evidentem, sed etiam in pro-
babilem: sed alicui assensus probabilis contrariatur Mysterio Trinitatis:
ergo lumini naturali. Prob. m. Assensus negatiue circa mysterium Trini-
tatis ipse contrariatur, cum de facto debet: sed lumen ductum ex creatura
formaret hunc assensum: ergo. Prob. m. Assensus innitens motivo pro-
babili, et n. affirmatiue, et negatiue: sed dictus assensus n. est affirma-
tiue, cum ad id n. possint, et postea dicimus, mouere creaturam, innitens
motivo probabilis sola naturali ratione consulto: ergo.

Supp. disting. m. c. Assensus probabilis: apparenti, conce-
do: Vero, nego. Nam motiva, quibus dissensus mysterii Trinitatis innititur,
n. propendunt magis in illud, quam in assensum contrarium. Ideo tan-
tum sicut apparenter probabilis ex defectu et ignorantia intellectus p.

ratio materialis inaequata, hec enim semper se habet de materiali ad specifican-
dum, illa vero de formali, quamvis cum alia ad terminandum.

21 Sed ex doctrina data conjungitur n. lviij. difficultas, cum ex illa infera-
tur realitatem filiationis distinguere realiter a se ipsa, ut adquate denominante,
quod deviat a veritate, nam in vera Metaphysica forma, et denominari n. di-
sting. realiter a se ipsa.

Prob. igitur sequella: Iuxta habent terminos formaliter distinctos
in creatis disting. realiter: sed ita est filio secundum rationes dictas: ergo
Prob. mit. Iuxta dicta terminus formalis realitatis filiationis est paternitas,
et maternitas secundum conceptum relationis fundatur in principio gene-
rationis, terminus vero illius iuxta adequatam denominationem est paterni-
tas, et maternitas secundum suam ultimam differentiam: sed hi sunt termini
formaliter distincti: ergo.

Resp. neg. min. mirq. prob. disting. formaliter distincti:
respectu ad denominationem accidentalem relationis concedo: respectu
ad predicatum generabile nego. Respectu gentis filiationis per accidens
est quod denominatur filius Patris, et matris, salvatur enim eius gentis
cum denominatione filii respectu allicuius ex illis, si sit ille, si sit ille
Unde licet Paternitas, et Maternitas se habeant de formali ad aliqua-
tam denominationem, quae est accidentalis ipse, n. inferit distinctionem rea-
lem in gentis filiationis, quia formalis respectu accidentalis, et materia-
lem in gentis filiationis, quia formalis respectu gentis. Et ideo tantum dixerunt, ut de-
ly est absolute materialis respectu gentis. Et ideo tantum dixerunt, ut de-
ly est nova denominatio, n. vero realis distinctio. Sicut licet respectu vo-
luntatis, ut electus sit electio de formali respectu n. ponit distinctionem rea-
lem a voluntate absolute sumptam, sed tantum novam denominationem, quia
electio est de materiali respectu gentis voluntatis, quamvis sit de forma-
li respectu illius, ut dicunt aliquam formaliter secundarium

22 Arg. 5. Negatio supponendi aliam personam productam est pro-
pria filii: ergo est alia notio praeter numeratas. Consequenter inferatur, quia ratio
propria personae est notio.

Sup. neg. arg. quia etiam creaturae proceduntibus a Deo conve-
nit hoc negatio. Et non obstat, quod supponunt personarum productionem,
quia hoc n. potest ex parte sub, sed quia alias est Deus trinus, et unus, eodem
modo modo produceretur homo si Deus n. esset trinus, ac nunc produceretur.
Vel dic, quod dicta negatio, etiam si sit sub aliqua ratione propria filii, n. est
specialis notio, quia tota determinatio ad filium est ex vi filiationis, et n. ex se.
Vide dicto n. 10 et 11.

23 Arg. ultima: Ratio ingeneri in Patre est distincta notio ab innascibi-
litate: ergo. Prob. arg. Non ex gentem est idem ac n. filius iuxta D. Th. q. sequenti.

art. 4. sed plus est innascibilitas, cum hoc sit negatio omnis processionis: ergo dy-
stincta. Resp. neg. arg. mirq. prob. disting. Plus est: virtualiter, nego: explicitum
concedo. Innascibilitas dicitur deo munera, nempe negationem gentis, et spirationis quo-
libet illorum n. disting. virtualiter, sed tantum pene implicitum, et explicitum
cum ex parte rei conceptus innascibilitas sit utraq. negatio. Unde negatio gen-
ti in Patre explicat inaequate notionem innascibilitatis n. vero est distincta

perfectiōibus inventis in creaturis per quas preoccupatur obiecto.
 2^a instatur: Nullius boni possessionem esse iucundam sine c

Sed instabit: Nullius boni possessionem esse iucundam sine consortio et lu-
mine naturali notum: sed in Deo et possessio iucunda: ergo cum consortio alterius
personae genitae. — Resp. man. intelligi, quando omnis ratio boni n. et in uno,
quod accidit in creatura, et n. in Deo.

quod accidit in creatura, et n. in Deo.
Obiiciy 2. et replica sit contra dicta: Non minus est conformis bonis in
finito communicatio infinita ex parte rei communicatae, quam ex parte eiusdem
finita bonis finito: sed hoc potest naturaliter demonstrari de bonis finito, quia
ei conformis: ergo illa de infinito.
Resp. ad hunc modum: Non minus: quoad se, concedo: quoad nos, nego.
Nam naturaliter sicut est commu-

finita bonitas finitudo. Infinito.
 ei conformis: ergo illa de infinito.
 Greg. d. h. r. m. m. Non minus: quoad se, concedo: quoad nos, nego.
 Quia ut p. te supernaturalis n. et connexa cum lumine naturali, sicut et commu-
 nicatio boni finiti.
 sed dicit: Deus ut unus n. et minus supernaturalis quam ut trinus.
 Greg. d. h. r. m. m. Non

sed dicitur: Deus ut unus n. et minus supernaturalis quam ut trinus.
 sed ut unus demonstratur lumine naturali: ergo. — Prepp^r disting. man. Non
 minus in esse entis conceda: in esse cause, nego. Deas enim ut continens effectus
 naturales, sub qua ratione et causa illorum, n. exprimit supernaturalitatem,
 licet absolute. In genere entis sit supernaturalis. — Nec est dicere quod concep-
 tas cause seq^r ad entitatem. Quia hoc est verum de entitate, ut continente effectus,
 non vero ad illam absolute.

non vero ad illam absolute.
sed instabz: Deus, ut ut in se causat effectus naturalis: sed in se ut su-
pernaturalis, et trinus: ergo. — Resp. disting. nam: ut ut in se: in ratione prin-
cipii, conado: in se ut nego. Et licet in se ut sit supernaturalis, et trinus, n.
vero in se ut principii.

Obiect. 3.º Imago ducit in cognitionem sui prototypi: sed in homine
 est imago Trinitatis iuxta D. Th. in hac sp. q. 93. art. 5. ergo. — Resp. magis est
 verum de imagine formali, et per se, non vero de imagine materiali, et per acci-
 dentem, qualis est homo respectu Trinitatis. Homo enim per se est imago naturae
 Dni, sed quia natura Dni est trina in personis, quod est de materialibus, et per ac-
 cidentem respectu productionis hominis, dicitur homo materialiter, et per accidens
 imago Trinitatis. Unde n. potest ducere in cognitionem illius. — Vnde dicitur cum
 Caritano, quod id, quod pertinet ad hominem, ut imaginem Trinitatis est cre-
 ditum, quod vero ad ipsum, ut imaginem naturae est scitum. Ex quo inferitur,
 quod supposita fide mysterii Trinitatis inueniat intellectus in creatis aliquam
 similitudinem, quibus explicet n. repugnare tale mysterium, n. vero, quod an-
 te fidem, et revelationem possit scire ex homine Trinitatem.

Obiicit q. effectus ducit in cognitionem sui ideæ, & exemplarij: sed
personalitas Dna. est idea, & exemplar personalitatis create, & relatio Dna.
relationis create. Juxta Paul. 1. p. 3. ubi ait. Ad Patrem Domini N. I. y. christi
fi, ex quo omni paternitas in celo, & in terra nominatur: ergo.
Præterea cum Ang. Doct. 1. p. 9. 15. art. 1. ad 3. quia idea

Propp. neg. imm. cum Ang. Doct. 1 p. q. 15. art. 1. ad 3. quia idea
 seu exemplar creatorum est Dna. essentia et est ratio operandi, et
 diversimode imitabilis a creaturis. Nec obstat dictum D. Pauli, quia intel-
 ligitur per quamdam appropriationem Paternitatem Dnam esse originem
 Paternitatis creati, sicut sapientia attribuitur filio, et Charitas Spiritui.

sed dicit: Non minus imitatur creatura relationem Dni
quam sapientia creatura sapientiam Dnam: sed ob imitationem sapientie.

luminis naturalis ad iudicandum de ineffabili Trinitatis mysterio.

Inquiri 2°. An possit mysterium Trinitatis evidenter demonstrari ex effectibus naturalibus. Resp. negative: quia ex effectibus naturalibus tantum potest demonstrari in Deo quod est causa ipsorum: sed Deus ut Trinitas non est causa illorum: ergo. ²⁸ Nam si quis dicit: nam cognitio causae in effectu fundatur in dependentia effectus a causa. Atque vero probatur creaturarum et Deus causa rationis et naturae radicaliter, et proxime ratione omnipotentiae: sed natura, et omnipotentia sunt in Deo pro priori ad personarum unitates, cum sint quid absolutum: ergo. — Tum: quid supernaturale non potest demonstrari ex aliquo naturali, cum non habeant connexionem: sed mysterium Trinitatis est quid supernaturale: ergo.

Ex quo inferes assertionem tenere etiam supposita divina revelatione. Nam ante revelationem non potest demonstrari ex effectu dependentiae et connexionis cum Deo, ut trino: sed revelatio non dat dependentiam, et connexionem: ergo. Unde ratio naturalis, si quos efficit syllogismos circa Trinitatem supposita revelatione, non demonstrat, sed tantum potest congruentias, ut videatur dictum mysterium non repugnare. Quamvis a theologia possit fieri demonstratio obscura, cum sit scientia divinitus lumine naturali fidei.

Nec obstant dicta aliquarum philosophorum, sicut fuit dictum Arist. 1. de Caelo ubi ait, quod per numerum ternarium oppositum Deum magnificare. et Trimegisti asserentibus: Monas genuit Monadem, et in se suam reflexit ardorem. Non obstant, inquam, quia Arist. illa protulit, quia in numero ter tria exprimitur magna perfectio, et in hac debet Deus magnificari iuxta Lanardum, cum in illa continetur unum, cui comparatur ratio principii et duo, quibus convenit ratio medii, et tria, quae habent rationem finis, non quia Trinitatem personarum agnovit. et dictum Trimegisti intelligitur de creatione mundi, quem Deus produxit propter sui amorem. Et si aliqui philosophi aliquam vestigiam mysterii Trinitatis sunt adepti, non lumine naturali, sed ex hebraeorum magisterio, et lectione sacrae scripturae iuxta D. Th. 1. dist. 3. q. 1. art. 4. ut fuerunt Pythagoras, et Pythagorae iuxta Hieronimum, et Plato ex D. Th. in 1. dist. ad Annib. q. 2. art. 2.

Inquiri 3°. Trinitas cognoscitur percepta communicatione ad intra: sed hoc potest ratione naturali evidenter cognosci: ergo illa. Probatur. mir. lumine naturali est notum bonum quod sui diffusivum: ergo. Probatur. ²⁹ ~~mir.~~ conseq. iuxta qualitatem boni est diffusio: sed lumine naturali cognoscitur Deum quod bonum infinitum: ergo diffusio infinita, quae non potest esse alia, quam communicatio ad intra.

Resp. neg. ³⁰ ~~mir.~~ et conseq. prob. conceptus prob. premis disting. conseq. ergo diffusio infinita: ex parte modifacendi concedo: ex parte rei facit, nego. Communicatio ad intra est infinita ex parte modi, et ex parte rei facit, quod fuit a lumine naturali, communicatio vero infinita ex parte modi tantum cognoscitur naturaliter, sed hoc est ad extra, quia modus quo se communicat creaturae est infinitus cum educat eas ex nihilo, absque subordinatione ad alterum, quod est proprium virtutis infinitae.

Sed dicitur: lumine naturali cognoscitur omnes perfectiores inveniri in Deo: sed generare simile est perfectio: ergo. — Resp. ²² ~~mir.~~ man. quod veram de perfectionibus conplexum cum obiecto luminis naturalis, quod non est generatio ad intra, sed de illis verificatur inveniri in Deo ablatum

concurrunt active, quia ut obiectum primum, n. vero ipsae personae cum se habent,
ut obiectum secundarium.

32

Sed instabit: ex visione beata evidenter cognita evidenter agnos-
citur mysterium Trinitatis, ut asserunt de Christo Dominus N. Salmat.
ergo procedit efficienter ab ipso. — Resp. neg. conseq. quia cognitio
evidens mysterii Trinitatis, quoad ant. oritur ex hac quod obiectum visionis bea-
tificae ut Deus ut in se, scilicet, quod n. quod uisio bea-
n. quia sunt obiectum primum, sed quia infallibiliter connectuntur cum illis
et beaificante. Unde si cognoscitur evidenter visio beata, debet agnosci evidenter
Trinitas, cum sit terminus a cuius attachmente n. potest prescindere. Non vero
capite efficientis Trinitatis in visionem.

33

Inquiri. q. An supposita revelatione Trinitatis possit probabiliter
ostendi, vel attingi fide humana? Resp. affirmative. Quia revelatione
supposita D. Th. et alii DD. offerunt rationes probabiliter ostendentes hac
mysterium ex aliquibus inventis in creaturis; heretici vero credunt aliquo
mysteria: sed hoc n. potest esse fidei divinae, cum ab illis ipsis: ergo fide humana.

34

Sed dicet: etiam supposita revelatione n. potest mysterium Trini-
tatis ex effectibus naturalibus demonstrari: ergo similiter nec fide humana
nec probabiliter attingi. — Resp. neg. conseq. nam ad demonstrationem
neg. connexio intrinseca cum obiecto cognoscenda, quam n. dat revela-
tio effectibus naturalibus respectu mysterii Trinitatis. fides vero hu-
mana nititur testimonio extrinseco, vel humano, vel proprio propria
voluntate applicato, ut accidit in hereticis. Quod testimonium adest sup-
posita revelatione. Et etiam adest apprehensio terminorum, quae necesse
ria est ad probabilitatem naturalem.

Disput. 12 de obiecto, ex cuius cognitione
Verbum Divinum procedit.
et in ea

Quest. 1. Utr. Verbum Divinum per se procedat ex cog-
nitione omnium personarum Divinarum.

De personis Divinis offertur dubitatio, quia ex cognitione gentis, et attri-
butorum procedere Verbum ab omnibus amplectitur. Non enim potest
stare, quod cognitio, ex qua Verbum procedit sit intuitiva, et comprehen-
siva gentis, et defecta est, cum sit intellectus primordialis, et n. sit cognitio
gentis, et attributorum.

Parag. 1. N. sent.

2

Dicendum est Verbum per se procedere ex cognitione omnium personarum.
Ita D. Th. in hac quest. art. 3.

Prob. q. 1. quoad Patrem: Non potest comprehendere Divina gentis,
quin cognoscatur Paternitas: sed Verbum Divinum procedit ex cognitione com-

creata causatur a Dna: ergo. — *Resp. neg. man.* Inia sapientia creata imi-
tatur Dnam secundum continentiam eminentialem in illa, cum creator causetur
a Deo, quia in ipso eminenter continentur. Cumq. hec continentia inveniatur
in relatione Dna respectu create, n. ut enim causativa, n. est imitatio in rela-
tione creata respectu Dna. sicut in sapientia creata in ordine ad sapientiam
Dnam. — Et nota, ut alias obiectioes dyd. uas, quod nec bonitas Dna nec
misericordia respectu bonitatis, et misericordie create, et idem de alij attributis
Dni, sunt idem, seu exemplaria illarum, hoc enim est proprium gentis Dni.
Sed potest concedi, quod attributa determinant essentiam Dnam, ut efficiat, et ex-
creat rationem idem practice respectu illorum effectuum, qui illi assimilantur, ut
misericordia creata respectu Dna. Unde attributa propter omnipotentiam, que
est principium proxime operativum, concurrunt saltem per modum determi-
nativi gentis ad effectus dictos.

28

Sed instab. Inia attributa determinant gentiam ad causandum
creaturas, possunt demonstrari ex q. sed personalitatem Dni determinant
illam: ergo. — *Resp. dyling. man.* Inia determinatione per se importata
ad causandum, concedo: per accidens, nego. Et hoc modo importantur per-
sonalitati in Deo, sicut dictum est.

29

Sed urgeb. Quod continet incommunicabilitatem personae crea-
te, se habet per se ad illam causandam, cum causalitas fundetur in con-
tinentia: sed personalitatem Dni continent illam, cum possint eam supplere: ergo.
Tum in gentia Dna hec n. continetur incommunicabilitas: ergo n. illa
sed personalitatem importantur per se.

Resp. dyling. man. Quod continet: Continentia effectiva con-
cedo: determinativa, sicut continet personalitatem, nego. Causalitas seq. in Deo ad
continentiam eminentialem effectivam, que est in gentia, et n. in personis, in
q. enim tantum est determinativa, sed formaliter eminenter incommu-
nicabilitas, que de facto est ordinis n. connexi cum incommunicabilitate
quam potest supplere. Quod n. accidit in gentia, ut causa ipsius. — Ad
intellige aut. de continentia formali, n. vera de idola eminentialem, quia hec
est in gentia Dna, quamvis sit formaliter incommunicabilis. Ut constat in
dycuria in ipsa contento eminenter, licet n. sit formaliter dycuriva. Et Deus
n. causat, quod in ipso continetur formaliter eminenter, sed quod tantum eminen-
ter, cum omne causatum sit creatura, que tantum eminenter est in Deo.

30

Inquiry 3. An in effectibus supernaturalibus comparat cum Deo
ut principio efficiendi possit mysterium Trinitatis evidenter agnosci. *Resp.*
negative. Nam Deus in effectibus cognoscitur, quatenus est causa ipsorum: sed
Deus, ut Trinus n. est causa effectuum supernaturalium, cum in omnibus
personis sit unum principium illorum, nempe gentia Dna, ut causa superna-
turalis: ergo.

31

Sed dicit. Visio beatifica procedit effective a Deo, ut trino: ergo
n. tenet ratio. *Prob. an.* Obiectum concurrat active ad cognitionem iuxta illud:
ab obiecto, et postea pariter n. tenet: sed Deus, ut Trinus est obiectum visio-
nis beatificae: ergo. — *Resp. neg. an. marg. prob. dyling.* Obiectum: prin-
cipium, concedo: secundarium, nego. Gentia Dna, que communicatur personis

nam n. q. cognoscibilem filiationem quia n. q. argue defectum intelligendi huius prioritatis hoc modo: Prioritas originis n. q. prioritas intelligendi principium sine terminis, quin potius est simultas intelligendi utrumque cum principium ut tale n. possit intelligi sine terminis: ergo male arg. ex prioritate originis, quod in illa filius n. sit cognoscibilis.

Confir: Non magis req. ad rationem notitiae simultas cum obiecto quam ad relationem secundum q. simultas cum terminis: sed in dicto priori exstet relatio secundum q. ad filium, nempe Paternitas: ergo potius exstet filii cognitio. — Adde: In illo priori, in quo est cognoscibilis Paternitas, est cognoscibilis filiatio, cum sint simul cognitione: sed in dicto priori est cognoscibilis Paternitas iuxta dicto: ergo filiatio.

10

Prebetur responsio ab aliquibus agnoscendo Paternitatem n. attingi in dicto priori sub conceptu referentis, sed sub conceptu forme hypostaticae, sub qua ratione n. est simul cognitio cum filiatione.

Sed contra: In illo priori, in quo cognitio est comprehensiva debet attingere non solum explicitum conceptum, sed etiam implicitum sed conceptus referentis est implicitus in conceptu forme hypostaticae: ergo. — Tamen Non potest intelligi perfecte conceptus forme hypostaticae in Paternitate, quin intelligatur filiatio: ergo. Prob. 1. Remota ratione ut talis n. potest perfecte cognosci absq. secunda, cum primum correspondeat secunda: sed conceptus forme hypostaticae in Paternitate est prime personae, ut talis: filiatio vero est secunda: ergo.

11

Sed dicat: Potentia obedientialis est implicita, et realiter potentia naturalis: et tamen Angelus comprehendit suam potentiam naturalem, quin cognoscat obedientialem, alioq. viribus naturalibus attingeret illam, quin cognoscat obedientialem, alioq. viribus naturalibus attingeret illam: ergo.

Deum, ut auctorem supernaturalem, cum terminet illam: ergo. Resp. d. q. m. m. Comprehendit: comprehensione ordinis naturalis, conatus: Comprehensione in omni ordine n. c. Unde quidquid fuerit factum cognoscibile naturaliter attingetur ex vi comprehensionis naturalis: Angelus non vero, quod fuerit supernaturaliter, ut est potentia obedientialis. Comprehensio vero divina, cum sit talis in omni ordine, debet attingere explicitum, et implicitum cuiuslibet formalitatis.

12

Prob. 3. quoad spm. Sanctum, et precipue contra Varquez et Alarcon sentient q. Verbum per se procedere ex cognitione Patris, et non vero ex cognitione sps. s. — Implicat Verbum procedere ex cognitione sui, et n. ex cognitione sps. s. sed iuxta Varquez procedit ex cognitione sui: ergo. Prob. 2. m. m. Cognita Inspiratione activa agnoscitur sps. Sanctus, cum inspiratio activa, et passiva utpote relativa sint simul cognitione: sed Verbum n. potest cognosci n. cognita Inspiratione activa: ergo Prob. 3. m. m. Radix n. potest perfecte cognosci n. cognito radicato: sed Verbum, secundum relationem filiationis est radix Inspirationis activae, cum Verbum gentialiter sit radicaliter inspirativum: ergo.

13

Nec obest dicere cum Varquez Verbum, ut filium procedere ex

prehensiva Dni. gentis iuxta omnes: ergo ex cognitione Paternitatis. Prob. 1^a.
Gentia Dna. n. potest comprehendere n. cognita in illa et ex illa, quidquid ex vi
illius cognoscibile est: sed in illa et ex illa cognoscibile est Paternitas: ergo

3 Nec obest dicere cum Scotistis, quod Paternitas n. est pro priori
Originis ad filium cognoscibile in gentia. Ideo. potest comprehendere et de pro
illa priori abiq. cognitione Paternitatis. Non obest. quia n. potest comprehendere
de gentia in aliquo priori n. cognito aliquo predicato essentiali ipsius: sed
n. cognoscitur a quo quod predicatum incognita Paternitate: ergo. Prob.
m^a. Sic radicem Paternitatis est predicatum essentiali nature Dni: sed hec
n. cognoscitur n. cognita Paternitate: ergo. Prob. m^a. Cognita radice agnos-
citur radicatum, cum ordinem, et connexionem impositent: ergo tenet m^a.

4 Urgetur hoc: Paternitas est cognoscibilis pro omni priori, quo
est: sed est in priori, in quo intelligitur cognitio Dni secunda ad Verbi pro-
ductionem, cum n. possit producere nisi modificata Paternitate: ergo.

5 Prob. 2^a. quoad Verbum. Prodit per se Verbum ex cognitione
illius, ad quod illa per se terminatur: sed dicta cognitio terminatur per
se ad naturam, et filiationem, cum hanc producat, et communicet illam:
ergo prodit ex cognitione utriusque.

6 Instatur hoc in sectum oppositum sententiam. Nil volitum,
quin pricognitum: sed iuxta sectum in 1. dicitur 6. q. unica. Pater vult
generare, n. tantum voluntate consequente, sed etiam voluntate ante-
cedente: ergo cognoscit filium pro priori ad voluntatem generandi, et
consequenter pro priori ad generationem: sed ob hoc Scotus affirmat
Verbum procedere ex cognitione gentis: ergo ex cognitione filiationis.

7 Nec satisfaciunt Scotistae explicando dictum sui Doctoris
de velle generationem virtualiter in gentia, n. vero formaliter in se
ipso. Non satisfaciunt, inquam: quia generatio absolute sumpta stat
pro generatione formali: sed Scotus ait absolute, quod Pater vult gene-
rare: ergo. — Tum: Generatio virtualis n. potest intelligi sine genera-
tione formali: ergo dato, quod loquatur de illa, tenet instantia. Prob.
ant. Inter ea, quae sibi correspondunt, n. potest salvari perfecta com-
prehensio unius sine cognitione alterius: sed generatio virtualis, et for-
malis sibi correspondent: ergo in illa priori, in qua est cognitio comprehen-
siva Dei respectu generationis virtualis, est respectu formali.

8 Urgetur hoc: Per generationem virtutalem intelligunt Sco-
tistae gentiam secundam ad generandum: sed hec n. potest cognosci n. cog-
nita filiatione, et consequenter generatione, cuius est terminus: ergo. Prob.
m^a. Non potest cognosci Paternitas n. cognita filiatione, cum sint, ut po-
tuit relatiua simul natura et cognitione: sed n. potest cognosci gentia
ut secunda, n. cognita Paternitate, cum gentia n. sit secunda nisi prout
in Patre: ergo nec cognita filiatione.

9 Si vero aliquis dixerit in priori Originis ad filium productio-

sentia sit obiectum primarium, et personarum secundarium, possunt congruere
multis, quia utrumque vel claudatur genti aliter, vel connectitur cum illo
cum quo tantum componitur prioritas a quo virtualiter obiectiva, quae nil
est aliud, quam gentiam quae, ratione cuius terminant relationes, non
vero aliqua prioritas, in qua cognitio terminatur ad gentiam non ter-
minata ad personam.

Sed dicat: Quod non dependet in sui cognitione ab alio, potest
cognosci illo non cognito: sed gentia non dependet in sui cognitione a personarum.

Ergo. Probat. minor. Obiectum primarium non dependet in sui cognitione a se-
cundario: ergo. Respondet. dyling. maior. Quod non dependet: nec connectitur
infalibiter cum illo, concedo: quod non dependet precise, nego. Quamvis
Dna. gentia non dependet in sui cognitione a relatione, ut conne-
xa infalibiter cum illis, quae connexio sufficit, ut non possit perfecte
cognosci sine illis.

18 Arg. 2o. Verbum per procedit ex eo, quod per se represen-
tat: sed non representat per se personam, sed ratione gentis: ergo. — Respondet.
dyling. maior. per se tamquam ratione formali representandi, con-
cedo: tamquam determinativa rationis formalis, nego. Gentia ut in
Verbo, et ratio formalis representandi, relatio vero dicti ad dicentem
est determinatio. Quod sufficit, ut dicatur representare per se per-
sonam, et a cognitione illarum procedere.

19 Arg. 3o. et sit pro secunda sententia asserente Verbum non pro-
cedere ex sui cognitione. Verbum procedit per cognitionem intuitivam:
ergo non ex cognitione sui. Probat. conseq. Cognitione intuitiva, et ad obiectum
existens: sed Verbum non existit in priori in quo cognitio Dna. terminatur
ad gentiam, cum in illo non sit productus: ergo.

Respondet. neg. conseq. maior. prob. intelligit de obiecto existenti in
omni priori, in quo, seu duratione cum cognitione, ut est Verbum respectu
cognitionis Dnae non vero a quo; quia cognitio potest esse principium, vel
causa obiecti, quod intuitus, et patet in scientia visionis causante crea-
turas, ad quod procedentia a quo necessaria est.

20 Sed dicat: Non stat notitia intuitiva pro aliquo priori, quin
pro eodem priori intelligatur eius obiectum: sed obiectum notitiae intuitivae
est re physice existens: ergo requirit procedere pro aliquo priori existentiam
sui obiecti.

Respondet. dyling. maior. Pro priori in quo, concedo: a quo
nego. Itaque non potest intelligi notitia existens, et non intelligi existens obiectum
tum pro eodem instanti, potest et tamen intelligi in eodem instanti notitia
causans aut principians in quo stat prioritas a quo, quin ut prin-
cipians intelligatur obiectum, in quo stat posterioritas a quo.

Sed instat: Pro illo priori intelligit eius obiectum: sed
pro illo non existit physice: ergo abstractivae. — Respondet. dyling. maior.

Arg. ultimo: In hypotysi impossibili, quod Spiritus S. n. esset, maneret idem filius formaliter: ergo cognitio illius necessaria n. est ad processionem Spiritus. Longe. infertur autem prob. Tum remanet idem filius formaliter, quando manet idem specificativum: sed in dicto casu maneret, cum hoc sit paternitas: ergo.

Confir: Primum intelligitur filius sub ratione filii quam Spiritus S. ab illo procedere: ergo hoc n. dato maneret idem filius. Resp. d. h. g. m. a. m. Idem filius: quoad predicata veluti specificativa omittit, quoad individualia nego. Ita sunt res spiratio, spiratio, quae debet cognoscitur Verbum procedat, cum cognitio comprehensiva potest attingere opore predicatum specificum et individuale. — Vel dic, quod in dicto hypotysi n. remanet idem filius formaliter adequate, quoad ad adequatam rationem pertinet radicaliter spiratio, quae tunc n. maneret. Et licet paternitas sit specificativa filiationis, n. vera omnis conexio essentialiter cum spirationi radicali, ut est spiratio proxima. Cumq. variatio alicuius n. se sequatur ex variatione specificativa, sed etiam termini connexionis, ut constat in omnipotentia variat creaturam possibilitatem, n. dato Spiritus S. variaretur essentialiter filius.

Ad confir resp. d. h. g. a. n. y. ab illo procedere: actualiter, concedo: radicaliter, nego. Solutio constat ex dictis.

Lib. 2. Ut. Verbum per se procedat ex cognitione creaturarum possibilium.

De predicatis D. n. ad creaturas procedimus, de quibus iam resolvimus.

Parag. 1. N. sententia.

26 Dicendum est Verbum per se procedere ex cognitione creaturarum possibilium. Ita D. Th. art. 1. huius quest. ad 3.

Prob. q. 1. Verbum procedit, cum Pater concipit illud: sed Pater intelligendo se (verba sunt D. Th. art. citato) et filium, et Spiritum S. et omnia alia, quae in eius scientia continentur, concipit Verbum: ergo.

27 Nec obest responsio Varques intelligenti D. Th. de cognitione concomitante processionem Verbi, et ex aliis capitulis petitam, n. vero de cognitione per se pertinente ad illam. — Non obest, quia D. Th. eo modo, quo asserit Patrem intelligendo se, et filium concipere Verbum, affirmat respectu omnium, quae in eius scientia continentur iuxta Verba relata: sed in sententia Varques d. h. g. 1. q. 2. cap. 4. cognitio illorum se habet per se ad processionem Verbi: ergo similiter etiam.

28 Sed dic: Nominum omnium, quae continentur in scientia Patris, veniunt creaturae futurae, cum sint ipsa contentae: sed Verbum n. procedit per se ex cognitione istorum iuxta transcendenda quae sequenti: ergo nec possibile. — Resp. m. a. m. q. u. e. veram intelligentiam ab illis, n. vero iuxta contextum D. Th. quia loq. de productione Verbi, ut

Intelligit: ut ratio principians, nego: ut ratio terminans concedo. Pro illa
priori terminatur cognitio ad Verbum, ut ad terminum productum de
cuius ratione ut terminare cognitionem, que ut post principium illius ut
prior prioritate a quo seu originis.

21

Sed urgeb: Ex hac doctrina seq: dari in Deo intuitionem de
creti, et futurorum pro priori ad illud: hoc ut admittere scientiam me-
diam iuxta tradita in 4to tract. de Scientia Dei: ergo. Prob: sequo:
Ad intuitionem obiecti sufficit iuxta dicto, quod illud existat in tota in-
stanti reali, quamvis cognitio precedat prioritate a quo: sed decretum et
futurum sunt in toto instanti reali: ergo cognitio precedens ipsa erit in
tuitivo illorum.

Resp: neg: sequit. marg: prob. disting: quamvis cognitio
precedat prioritate a quo: inferente infallibiliter illorum existentiam
concedo: Non inferente nego. Cognitio intuitiva, que speculativa n: ut pro-
ducit existentiam sui obiecti. Unde precedentia eius a quo debet esse infalli-
biliter illativa illius existentie; que precedentia cum n: datur in Deo pro
priori ad decretum, n: sufficit, ut ipsum, et futuro intuitive attingantur.

22

Arg: 4. Verbum procedit ex cognitione illius, qui ut necessarij
ad eius productionem: sed sola gentia et paternitas sunt necessarij
cum sit fecunda prout in Patre: ergo.

Sed adverte in hoc syllogismo, vel potius paralogismo def-
ectum intelligentie tribuente, cum faciat distinguere inter principium
et terminum cognitionis, ex qua Verbum procedit. Et postea distingue materiam
qui ut necessarij: tam ex parte principii, quam ex parte termini, con-
cedo: tantum ex parte principii, nego. Et hoc modo opus habet sola pater-
nitas, illo modo omnibus personis.

23

Arg: 5. et sit pro tercia sententia negante Verbum procedi-
re ex cognitione spūs. sancti. Verbum n: est imago spūs. s: sed quod si pro-
cedit ex eius cognitione: ergo. Prob: m: Verbum est imago eius, ex cuius
cognitione procedit: ergo.

Resp: neg: m: cuius prob: disting: ex cuius cognitione
subiective concedo: terminative nego. Verbum est imago eius, in quo
ut in subiecto intellectio, sicut est in Patre p: vero eius, ad quem ter-
minatur, ut est spūs. sanctus. Nam Verbum est imago dicentis seu eius, a
quo exprimitur, qui est intelligens, et n: terminus intellectus.

24

Sed dicit: Verbum representans Lapidem est imago Lapidis:
et tamen n: est intelligens, sed terminus intellectus: ergo nulla est res
ponso — Resp: disting: m: Non est intelligens: formaliter, concedo: deter-
minative nego. Specie enim impropria Lapidis determinat per modum for-
me intellectum ad dicendum Verbum, quod evadit simile illi, et corpe-
renter imago intentionalis Lapidis. Verum spūs. s: n: determinat per
se aliqua propria specie ad sui cognitionem, et ideo Verbum proce-
dit nec naturaliter, nec intentionaliter est imago illius.

sentia connectitur essentialiter cum possibili: ergo. Prob. mir. Ita se
habet productio Dni respectu producti, sicut Omnipotentia respectu
producibilis: sed productio connectitur essentialiter cum producto: ergo.
Mar. conflat, mir. etiam liquet, quia n. potest dari productio absq. Termini
no producto. — Tum: Deus cognoscit in sua Omnipotentia creaturas
possibiles: sed effectus requirit esse cognosci nisi in causa necessario con-
nexa cum illis: ergo.

Parag. 2. sent. contraria.

Amplius a Scoto, Varquez, et alii. Arg. 1. Verbum ~~habet~~ per
se ad id, ex cuius cognitione per se procedit: sed per accidens se habet
ad creaturas, sunt Verba D. Th. q. 4. de Verit. art. 5. ergo. — Resp. ex-
plicando m. sumpto per accidens, n. prout est idem, ac contingentem,
sed prout est idem, ac secundario, seu per aliud, id est enim secundarium
vel quod est per aliud sicut est in Verbo representare creaturas, quia hoc
ingit illi ratione gentis, et mediante Patre, ad quem primo refertur) vo-
cari quasi per accidens respective ad conceptum primarium.

Sed dicitur: Verbum representat Patrem secundario, et per aliud,
cum representet ratione gentis: et tamen dicitur a D. Th. artic. citato,
quod per se refertur ad Patrem: ergo nulla est expositio.

Resp. d. h. m. per aliud, virtualiter distinctum, con-
cedo: realiter diversum, nego. Et realiter distincto potest duplicari doctri-
na tradita, n. vero virtualiter diverso, quia hoc potest et modus obiecti
primarii, quam obiectum absolute secundarium.

Arg. 2. Non minus est amor Dni comprehensivus affec-
tive Omnipotentis, ut diligibilis, quam intellectus Dni Omnipotentis, ut
cognoscibilis: sed est ille amor comprehensivus Omnipotentis, ut dili-
gibilis, quia amet creaturas possibles: ergo intellectus, quia cognoscat
possibilia.

Resp. concedo primis, neg. conseq. assignando dispa-
ritatem. Nam creature possibles n. connectuntur in esse amabili
cum Omnipotentia, cum carcant omni bonitate; sine enim ea gauderent,
illy n. dilectus n. posset Omnipotentia affective comprehendere. Conne-
ctitur vero in esse cognoscibilis, quia in statu possibilitatis important
veritatem. Et ideo Omnipotentia n. comprehenderetur si cognosceret
possibiles.

Sed dicitur: Potest comprehendere virtus productiva n. cog-
nito omni effectu contento in ipsa: ergo. Prob. arg. Intellectus Angelici
est virtus productiva ab ipso comprehensa: et tamen n. attingit omnes
cognitiones in ipso contentas, cum y. sint infinite: ergo.

Resp. d. h. m. Virtus productiva: adequata, nego:
inadequata, concedo. Intellectus Angelici n. est virtus ex se adequata pro-
ductiva omnium cognitionum in particulari, sed simul cum speciebus in-
tentionalibus, quas omnes, si haberet simul, complete contineret omnes
cognitiones, quas potest dicere. Et tunc n. posset comprehendere intellu-

112
presupposita ad determinationem liberam Dni voluntatis, a qua de-
minantur futura.

29
Prob. 2°. lo modo procedit Verbum ex possibili cognitione
re, quo est illarum representativum: sed est per se illarum representa-
tivum: ergo. Mar. constat ex dictis quod procedit n. 16. Mir. prob. Verbum
iuxta D. Aug. lib. 15. de Trinitate cap. 13 et 14. est de omnibus quod sunt
in scientia Dei, nam si aliquid minus esset in Verbo, quam in scientia, non
Verbum adequatum: sed scientia Dei terminatur per se ad possibilia: ergo
Verbum representat per se illa.

30
Si respondeatur iuxta Arraball, et Vasquez loqui D. Aug.
de Verbo n. secundum eius intrinsecam perfectionem, sed secundum extrin-
secam terminationem ad creaturas posibles, qua ratione verum est ex
cognitione illarum procedere; infringit responsionem ingurgendo in fall-
statem. Verbum est representativum creaturarum per se procedit iuxta
responsionem ex cognitione illarum: sed est representativum n. est in illa
extrinseca denominatio, sed intrinseca perfectio: ergo. Prob. mir. Non
minus est scientia cognoscitiva creaturarum, quam Verbum representati-
vum, nam sicut illa est infinita in scienda, ita Verbum in representanda:
sed cognitio creaturarum est scientia intrinseca: ergo representatio Verbo.

31
Confir. Denominatio extrinseca provenit a forma extrin-
seca: sed nulla forma extrinseca potest Verbum denominare representa-
tivum: ergo. Mar. est certa, mir. liquet. forma extrinseca per Verbo
est creatura, cum forma Dni sit illi intrinseca: sed a nulla creatura
potest denominari representativum, cum nulla possit esse ratio, ut repre-
sentet, sicut nec ut sciat, nec ut producat ad extra: ergo.

32
Prob. 3°. Verbum Dni procedit ex cognitione comprehen-
siva essentiae, et omnipotentiae: sed he n. comprehenduntur n. cognitio
possibilibus: ergo procedit ex cognitione illorum. Prob. mir. Virtus cau-
sa n. potest comprehendere, nisi agnoscantur omnes effectus in illa
contenti: sed essentia, et omnipotentia sunt cause continentem creaturas
possibiles: ergo. Mar. est D. Th. q. 14. art. 5. et alij in locis.

Confir. Causa comprehenditur, cum cognoscitur in illa om-
ne, quod in ipsa cognoscibile est: sed creature posibles sunt in essentia
cognoscibiles, cum effectus in causa agnoscibiles sint: ergo. — Tum: ideo
Beati n. comprehendunt Dnam essentiam, quia in ipsa n. vident om-
nes creaturas posibles: ergo.

33
Non assentit Scotus propositioni dictae, nisi cum hac limitatio-
ne, nempe cum comprehenditur causa relata ad effectum, si vero
n. refertur, ut accidit in Omnipotentia respectu possibilitatis, potest com-
prehendi, quin cognoscantur effectus.

Sed immerito hoc proferuntur: Nam causa essentialiter
connexa cum suo effectum n. potest cognosci illa n. cognita: sed Omnipoten-

41

Arg. 5. Repugnantibus creaturis possibilibus Verbum
 Divinum manere eiusdem rationis, ac nunc: ergo n. procedit per se ex
 cognitione illarum. Conseq. inferitur, an prob. Primum eni nulla
 indiget creatura ad sui coexistentiam: sed Verbum est primum eni.
 ergo.

Confir. Magis necessarium n. dependet a minus necessario.
 sed Verbum est magis necessarium quam creatura: ergo.

Resp. neg. an. conseq. q. primum prob. neg. conseq. quia
 n. oritur ex indigentia creaturarum in Verbo, quod n. maneret eius-
 dem rationis illis repugnantibus, sed ex summa virtute productiva
 que repugnaret n. datis creaturis possibilibus, quas posset produ-
 cere. Unde negatio Verbi proveniret in dicto caso ab omnipotentia, ut a
 causa, et ratione a priori, a possibilibus autem ut a secundo, et ratione
 a posteriori. Per quod patet ad confir. nam eadem est ratio indigentiae
 ac dependentiae.

42

Sed dicitur: Repugnante lapide v. g. maneret eadem Omnipoten-
 tia: ergo. Prob. an. Omnipotentia manet, cum potest, quod n. im-
 plicat. sed in dicto caso implicaret lapis: ergo manet et, quamvis la-
 pidem n. posset. — Resp. dyting. manet Repugnante lapide. Iuxta
 de possibili est nego. Aliter concedo. In hypothesi, quod lapis modo
 possibilis est, nego. Aliter concedo. In hypothesi, quod lapis modo
 possibilis, implicans redderetur, variaretur Omnipotentia, cum ma-
 neret in ea contentio eminentialis lapidis, que est illi intrinseca.
 Si vero daretur lapis ab intrinseco, et nulla facta suppositione impossi-
 bilis, maneret Omnipotentia, quia numquam ipsum contineret, sicut nec
 alia impossibilia.

43

Nec debet dicere ex Varquez esse ridiculum asserere,
 quod in hypothesi repugnantis similes talis, vel talis figure variaretur
 Deus, eiusq. Omnipotentia. Non debet, quia hoc potest et similes, et figu-
 re animi insignitum demulcere, ut a veritate queant deviare. Non
 enim est ridiculum, sed summa veneratione dignum affirmare Deum
 n. manere efficiente in ipso contentio eminentialis alicuius creature,
 quia Deus venerari debet, ut prima omnium possibilium contentiva
 absq. aliqua variatione in continendo.

44

Sed replicabit ad dicta: Si possibilitas creaturarum est ne-
 cessaria ad Omnipotentiam, et Verbi productionem, est necessaria a priori:
 sed n. est iuxta dicta: ergo. Prob. mai. Sicut affirmatio est causa affirma-
 tionis, ita negatio causa negationis: sed negatio possibilitatis in Chimera
 est causa a priori negationis potentie in Deo ad eius productionem: ergo
 affirmatio possibilitatis est ratio a priori potentie Dei. At. liquet. Nam
 in Deo n. oritur n. posse chimeram producere ex defectu scilicet Omnipoten-
 tie, sed ex defectu possibilitatis illius.

Resp. neg. manet mai. prob. cuius prob. dyting. Non ori-
 tur ex defectu Omnipotentie. Privatio, concedo: negatio nego. Defectus

118
ut illud secundum non cognoscitur omnibus intellectibus. Sed quia non potest gau-
dere simul omnibus speciebus, cum essent numeri infiniti, quod repugnat in
actu, comprehendit suo intellectu tantum cognoscit intellectus, quantum actua-
liter habet species.

27
Arg. 3. Verbum non est imago creaturarum: sed esset, si procederet
ex cognitione illarum: ergo non procedit. Prob. min. Verbum est imago eius, ex
quo procedit in se intelligibile: sed procedit in se intelligi ab eo, ex cuius
cognitione per se procedit. Ergo.

Resp. nego min. marg. prob. intelligi respectu eius, a quo, ut a
dicente, non est intelligibile, non vero a quo, ut terminante, ut sunt
creaturae, terminant proprie secundario cognitionem procedentem
a Patre, ut dicente Verbum, quod formaliter importat relationem Originis
dicti ad dicentem.

38
Sed opponitur: Verbum, quo cognoscimus lapidem, est imago illius:
sed lapis non dicit hoc Verbum, cum hoc sit proprium intellectus, sed tantum
terminat illud: ergo non tenet solutio. — Resp. distinguendo min. Lapis non dicit:
lapis in se intentionali, nego. In se naturali, concedo. Lapis mittit speciem
intellectui, quae est ipsa intentionaliter, quae intellectus informat per du-
ctum Verbum illi simile concurrente a se ipsa specie in virtute lapidis ad illud
efformandum. Iui influxus sufficit in lapide, ut Verbum sit imago tantum
intentionali illius.

39
Sed instatur: Verbum formatum Angelo, quando alium in-
telligit, est imago obiecti: sed hoc non mittit speciem intellectui angelico,
cum sit a Deo infusa in Angeli creatione: ergo.

Resp. distinguendo min. Non mittit speciem: causat tamen illam
in genere causae formalis, concedo: Non mittit, nec causat, nego. Deus
mittit, et causat effective speciem representantem obiectum cognitum ab
Angelo, ut similem intentionaliter ipsi obiecto, a quo causatur in gene-
re causae formalis, quia specificatur ab ipso. Iui causalitas est sufficienter
ad imaginem intentionalem, ut est dictum Verbum, cum specie impressa
producat a Deo in Angelo, ut sit vicaria sui obiecti. Ad imaginem vero
naturalem, ut est Verbum Divinum necessaria est relatio producti ad pro-
ducentem, ut cernitur in imagine naturali creato.

40
Arg. 4. Si Verbum procederet ex cognitione creaturarum,
prior esset haec cognitio, quam dictio Verbi: sed non est: ergo. Prob. min.
Prior est in Deo cognitio termini infiniti, quam finiti: sed Verbum est
infinitum, creaturae finiti: ergo.

Resp. nego min. marg. prob. distinguendo. quam finiti: terminan-
tis ratione sui, concedo: ratione alterius infiniti prius terminantis, nego.
Creaturae cognoscuntur a Deo ratione gentis, et omnipotentis, cum
quibus connectuntur. Et cum gentilibus, ut sunt dictae, sint priora na-
tionalibus, inter quae est Verbum, cognitio ad illas est prior est, et etiam
cognitio illarum, quae cum gentilibus, ut effectus connexionem dicant.

infinita in actu, et dabilis in potentia, cum possit in infinitum intendi,
augeri; quod ad meritum sufficit infinitum.

48

Sed dic: Virtus actualiter producentis petit effectum in ac-
tu: ergo si est in actu infinita, effectum exigit actu infinitum. — Resp: —
neg. conseq. quia modus in producendo, et n. effectus productum osten-
dit illam infinitam, cum in linea producendi causare sine subordina-
tione ad aliud, quod convenit Omnipotentibus, et in linea merendi ha-
bere meritum ex propriis, et non ex gratia acceptis a premiante,
quod est proprium personarum. Unde in utraque linea nobis indicant infini-
tatem.

Quest. 3. Utr. Verbum Dnum. per se procedat
ex cognitione creaturarum futurarum?

Verbum Dnum potest considerari absolute, vel ut representat
futura; sub ista ratione reduplicat aliquid liberum, sub illa importat
suam essentiam, et predicata necessaria. Sub utraque consideratione quæ-
stio ventilatur. Ideoq. sit.

Parag. 1. Nostra sententia.

49

Dicendum est primo Verbum Dnum absolute, seu quoad suam
essentialiam n. probare per se ex cognitione futurorum. Ita Thom.
et cum suis Magistro.

Prob. 1. q. ratione: Verbum Dnum per se procedit ex cogniti-
one se habente per se ad eius productionem: sed talis n. est cognitio fu-
turorum: ergo. Prob. 2. m. cognitio effectus n. connexi necessario cum
Verbo n. se habet per se ad eius productionem: sed futura sunt effec-
tus necessario n. connexi cum sint libera, et Verbum n. necessarium:
ergo.

Confir. Verbum maneret, si Deus nil decrevisset produ-
cere, cum procedat independenter a decreto libero: ergo independenter
a cognitione futurorum. Prob. 2. conseq. futura sunt talia indepen-
denter a decreto: ergo si independenter ab hoc procedit, etiam dependen-
ter ab illo.

Confir. 2. Quod necessario datur in Deo, n. dependet ab cog-
nitione, quæ potuit n. dari: sed cognitio futurorum potuit n. dari, tum
sit Deo libera: ergo. Mar. prob. Dependens per se a cognitione, quæ
dari n. potuit, ipsa n. data variaretur: sed n. potuit variari, quod
necessario datur in Deo: ergo.

50

Videtur aliquibus vim rationum effugere agnoscendo in
cognitione libera, quæ potuit absolute n. esse, in defectibilitatem, et
simplicitatem in n. gendo ex suppositione, quam fatentur Theo-
logi iuxta dicta in V. tract. de Scientia Dei. Unde ex illo sub hac

negativus potentie productivus chimere et ratio a priori negationis possibilitatis in chimera. Iui defectus nullam in Deo ponit imperfectionem, sicut n. ponit negatio alterius filii, et alie negationes.

45 Arg. 6. Omnipotentia potest comprehendere non cognoscere omnes creaturas possibili in particulari: ergo Verbum per se n. proadit ex cognitione ipsarum. Consequenter inferitur ant. prob. Omnes creaturas in particulari n. connectuntur cum Omnipotentia: ergo. Prob. ant. Omnipotentia n. potest cognosci n. cognito termino connexo cum ipsa: sed Beati vident Omnipotentiam n. cognoscere omnibus possibili in particulari iuxta communem theologorum sententiam: ergo.

Resp. neg. ant. cuius prob. disting. Cum Omnipotentia: ut adequate contentiva illarum, nego. ut contentiva inadequate concedo. In Omnipotentia est virtus contentiva eminenter omnium creaturarum in particulari, sub qua ratione connectitur cum omnibus in particulari, que cognoscuntur a Deo comprehendente Omnipotentia, quia comprehendit attingit omnem eminentiam illarum. Iuxta cum a Beatis n. attingatur solum enim vident predicatum formale Omnipotentie, et eminentiale contentivum secundum aliquem finem iuxta maiorem, vel minorem perfectionem luminis non possunt videre Omnipotentiam n. cognoscere aliquibus creaturis in particulari, bene autem sine omnibus.

46 Sed dicunt: Quia possibile in communi est terminus, quasi formalis Omnipotentie, n. potest igitur cognosci sine illo: sed creaturas in particulari n. sunt termini formales, sed materiales: ergo.

Resp. disting. mater. Iy quia dicente rationem adequatam, nego. inadquatam, concedo. Omnipotentia, ut adequate contentiva, sub qua ratione comprehenditur, connectitur n. solum cum possibili in communi, sed cum omnibus particularibus. Et cum connexio sit ratio, ut non possit cognosci sine illo, ratio adequata est in possibili bus tam in communi, quam in particulari, licet in isto sit minus principaliter, quam in illo, quia sunt creaturas in particulari termini materiales, et possibile in communi terminus quasi formalis Omnipotentie.

47 Arg. ultimo: Potest comprehendere virtus infinita in linea producendi absq. effectibus infinitis: ergo absq. cognitione creaturarum possible, que sunt infiniti, potest Omnipotentia comprehendere, et procedere Verbum. Prob. ant. Merito Christi est infinitum in linea producendi, sicut dicta virtus in linea producendi: sed comprehenditur a Deo absq. cognitione premii infiniti, cum n. sit dabilis gloria infinita: ergo.

Resp. disting. ant. absq. effectibus infinitis: categorice concedo: syncategorematice nego. Ut sit virtus infinita, non requiritur, quod ponat effectum in actu infinitum, sed quod possit efficere effectus infinitos syncategorematice in potentia. Et licet n. sit dabilis gloria

vi' processionis solum communicatur natura, cum tunc sit terminus forma
ly: et tamen per se procedit n. solum ex cognitione illius, sed etiam attri-
butorum: ergo.

Si vero respondeatur attributo communicari filio ex vi pro-
cessionis secundo, representatio vero libera solum quasi per accidens.
Contra sit. Licet Verbo, quoad suam entitatem sit quasi per accidens re-
presentatio libera, n. vero est per accidens respectu illius, et libere cog-
noscibile: ergo licet excludat representationem libera entitatem Verbi pro-
cedere ex libera cognitione, n. vero prout libere ad futura termina-
tur.

Nec obstat, si dicatur ex sua ratione quod representatio libera
futurorum communicatur filio in ratione quatenus communicatur
ei scientia necessaria, quae decreto supposito cognoscit futura, non
ipsa representatio libera formaliter. Non obstat, quia Verbo commu-
nicatur formaliter cognitio, et representatio, ex quibus procedit: sed
quod ad terminationem liberam procedit per se ex cognitione libera:
ergo. Prob. mir. Verbum, ut tale procedit ex aliqua cognitione: sed
est Verbum quod terminationem liberam, et n. potest procedere ex cog-
nitione necessaria, quia per hanc sub dicta ratione n. possit cognosci:
ergo.

Prob. ultimo: ex illa cognitione Verbum per se procedit, qua
n. exyente n. daretur Verbum: sed n. exyente in Deo libera cognitio
n. maneret Verbum, ut libere representat futura: ergo sub ista ratione
procedit per se ex cognitione futurorum. Mar. patet in cognitione ne-
cessaria, qua deficiente non maneret Verbum, quoad suam entitatem.

Confir. Verbum per se procedit, ex dictione: sed dictio est
n. solum necessaria, sed etiam libera: ergo utra se habet per se ad Ver-
bum, ut libere representativum. Prob. mir. quoad 2. p. Pater unus
eodemq. Verbo (Verba sunt D. Augustini in monologio cap. 32) dicit, que-
cumq. fecit: sed haec dictio n. potest esse necessaria, cum ad facta Deorum
terminetur necessario: ergo.

Roboratur hoc: Pater dicit se, et omnem creaturam Ver-
bo, quod genuit, sicut diligit se, et omnem creaturam spū. s. iuxta D.
Th. q. 37. art. 2. ad 3. sed creaturae terminantur dilectionem sunt futura
et n. possibili in seculo D. Th. ergo attendenda ad paritatem erunt fu-
tura terminantur dictam dictionem, et consequenter dabitur dictio libera.

Parag. 2. Sententiae Contrariae.

Valentia et Montoya adversantur primae assertioni. Pro quibus arg.
1. Non minus perfecta est cognitio futurorum, quam possibilium: sed
ex hac procedit: ergo ex illa.

Confir. Ideo cognitio possibilium per se requiritur ad Verbi
productionem, quia in eodem signo in quo est essentia Dna representativa
illorum: sed in eodem signo est representativa futurorum: ergo.

ratione potest Verbum, quamvis necessarium, procedere

¶1

Sed contra: Indefectibile ex suppositione potest simpliciter
n. q. ergo Verbum n. dependet per se ex cognitione illius. Prob. conseq.
Cui simpliciter indefectibile debet dependere per se ex cognitione
in omni eventu indefectibili: sed indefectibile ex suppositione n. q.
tally in omni eventu, cum simpliciter defectibile sit: ergo.

Confir: Conclusio simpliciter necessaria n. potest deduci
per se ex principio simpliciter contingenti, quamvis sit necessarium
ex suppositione: sed Verbum est simpliciter necessarium: ergo n. po-
tuit per se procedere ex cognitione tantum necessaria ex supposito-
ne.

¶2

Dicendum est 2. Verbum, ut repraesentat futura procedere
per se ex cognitione illorum. Ita Jodoy, et N. Salmat. in responsione
argumentorum in conclusionem firmatam.

Prob. 2. Non minus Verbum, ut repraesentativum possibili-
um se habet adabilia, ac ut repraesentativum futurorum ad
futura: sed illo modo procedit ex cognitione possibilium: ergo et ex
cognitione futurorum. Mar. conat ex dictis quib. anteced. n. 29.

Confir: Quidquid est in filio, est in scientia, de qua genitus
est iuxta D. Aug. lib. 15. de Trinit. cap. 14. sed in filio est cognitio li-
bera, et libera repraesentatio futurorum: ergo hoc est in scientia, de
qua genitus est: sed per se procedit ex illa, quod invenitur in scientia,
de qua natus est: ergo ut libere repraesentativum ex cognitione fu-
turorum.

¶3

Prob. 2. Verbum, ut libere repraesentat futura, procedit a
Patre: sed n. ab illo, ut cognoscente necessario possibilium, ergo ut libere
cognoscente futura. Prob. mir. Verbum, ut libere repraesentat, pro-
cedit ex cognitione, qua cognoscitur: sed sub dicta ratione n. cognoscitur
per scientiam necessariam: ergo. — Tum: Ex cognitione Patris prout
ad filium precise terminata n. potest procedere Verbum prout
repraesentat ipsum. s. nec prout ad unum attributum terminata
procedit, ut est repraesentativum alterius: ergo ex cognitione ad passi-
bilium terminata n. potest Verbum procedere, ut repraesentat futura.

Mar. vero l. syllog. ostenditur: Verbum, ut repraesentat futura
est terminus locutionis Paternae: sed de ratione termini locutionis est
quod a loquente procedat: ergo. — Tum: de ratione Verbi proprie
tally est, quod repraesentat, et quod ab alio procedat: sed Verbum, ut
repraesentat futura est proprie Verbum: ergo.

¶4

Nec obest, quod hoc convenit filio a Patre concomitantiter
et n. formaliter ex vi processionis. Non obest: quia formaliter ex

ny: ergo. Prob. mir. Omne habitum a Verbo accipit a Patre per gene-
rationem: ergo. — Resp. neg. mir. arg. dyling. Accipit per gene-
rationem: Vel formaliter, vel identice, et concomitantiter, concedo:
tantum formaliter, nego. Et accipere formaliter ut accipere ex
vi processionis, et hoc modo accipit naturam, et n. liberam repre-
sentationem. Ita enim accipitur concomitantiter supposito decre-
to. Iuxta doctrinam tenet attendendo ad essentialia processionis, ne
videatur pugnavit cum dictis in 2.ª sententia.

63

Contra quam stat Suarez, in cuius favorem Arg. 1.º Pro-
cessio Verbi ut adequate necessaria: ergo sub nulla ratione pra-
cedit per se ex cognitionem futurorum. Prob. ant. Productio termi-
natur ad yse: sed entitas Verbi ut adequate necessaria, cum nulla
entitas sub conceptu entitatis sit in Deo libera: ergo.

Resp. neg. ant. marg. prob. dyling. terminatur ad yse:
vel ad formalitatem Dnam claudentem yse, concedo: ad yse tantum
nego. In Verbo datur conceptus libere terminationis, in quo claudi-
tur yse Verbi, ad quem conceptum potest terminari productio
sub formalitate libere terminationis, ad yse vero absolute sub ra-
tione entitatis.

64

Sed dicitur: Si yse in Deo productio libera daretur in
ipso aliquid ab eterno productum, quod potest n. yse: hoc ut
impossibile: ergo. Atque ut certa, nam liberam potest n. yse: Mir.
liquet alias daretur in ipso intrinseca mutatio.

Resp. dyling. man. Quod n. potest n. yse: quoad en-
tatem, nego: quoad liberam terminationem, concedo. Et hoc n. arguit
mutationem, sicut ex eo, quod actus liber Dei potest n. yse, quoad
terminationem liberam. Videant. N. Salm. tract. de Voluntate
Dna dy. 7. dub. 7.

65

Sed in tali: Productio ~~libera~~ Verbi ut generatio:
sed in Deo n. datur generatio libera, cum eius terminus, nempe fi-
lius sit necessarius: ergo. — Resp. dyling. man. Non datur generatio
libera: Ut exprima nomine generationis, concedo: nomine dictionis, nego.
Nam generatio, ut dictum est in ordine ad Verbum, quod ut hoc nomi-
ne exprimum importat rationem manifestativam, que ratio ut neces-
saria, et libera, cum Verbum alia libere, alia necessaria representet.
Ideoq. processio Verbi ut dictum est necessaria, et libera modo dicto.
Ut exprima vero nomine generationis nulla modo importat liber-
tatem, quia terminus eius nempe filius, ut hoc nomine significatus,
solum exprimit respectum ad patrem, in ordine ad quem neces-
sario se habet.

66

Sed urgebatur: Productio Dna terminatur ad subor-
tem: sed in Deo n. datur subiectiva libera: ergo nec productio.

121

Resp. arg. dyting. consequens: Ergo ex illa: ex capite perfectionis, concedo: ex parte terminationis libera, nego. Cognitio enim libera ex parte perfectionis est necessaria in Deo, idem enim dicitur libera ratione terminationis ad futura, quae terminatio nullam in Deo ponit perfectionem, aliam posuisset a Deo aliqua perfectio abesse. Idemque cum datur haec terminatio, iam Verbum supponitur, quoad sua essentialia productum.

Ad confir. resp. dyting. man. Quia ut in eodem signo in quo representativa necessaria, concedo: Quia prae se representativa, nego. Necessaria cognitio inter creaturas representativas essentialiter representantem, et n. alia, exigitur per se ad productionem entis simpliciter necessariis, quale est Verbum.

99 Sed dicit: Connexio necessaria ex suppositione, ut est libera per se req. ad productionem Verbi: ergo solutio nulla. Prob. arg. Id per se req. quo n. dato n. est completa generatio Verbi: sed n. communica dicta cognitione n. est completa generatio Verbi: ergo.

Resp. neg. arg. mirg. prob. dyting. Non est completa secundum essentialia ipsius, nego. secundum accidentia, concedo. Generatio Verbi, quoad id, quod affert essentialiter, ut sunt essentialia, attributa, et personalitas est completa absq. cognitione futurorum, quamvis sit haec per se necessaria ad ea, quae illi, quasi per accidentia conveniunt, ut est representatio libera futurorum iuxta dicta in secunda assertione.

60 Arg. 2. Verbum n. procedit per se ex comprehensione Dni essentiali, si n. procedit ex cognitione futurorum: sed ex illa procedit: ergo ex ista. Prob. man. Comprehensio est cognitio obiecti, et omnium cognoscibilium in ipso: sed supposito decreto futura sunt cognoscibilia in essentiali: ergo.

Resp. dyting. man. ex comprehensione: secundum quod dicit essentialiter, nego. quasi accidentaliter, concedo. Supposito decreto cognoscuntur futura, sed hoc est quasi accidentale comprehensioni Dni. Haec enim essentialiter salvatur cognoscendo essentialiam, et omni necessario ipsa cognoscibili.

61 Sed dicit: Non est comprehensio, si supposito decreto n. cognosceret futura: ergo in hac suppositione difficeret essentialia comprehensionis. Mar. patet, quia lateret aliquid cognoscibile. — Resp. Non est comprehensio: quoad predicata necessaria, nego: quoad libera, concedo. Ita enim se habent concomitantibus ad processionem Verbi sumptis quoad sua essentialia.

62 Arg. 3. Verbum Dnum representat n. solum possibile, sed etiam futura: sed talis representatio convenit ei ex vi processionis

prioritas, et posterioritas Originis n. sint, ut unum cognoscatur sine alio
sed ut simul utrumq. cognoscatur cum ordine principii, et termini.

Ad 2. resp. dyling. m. d. I. uia tunc n. sunt: nec aliquid necessarium
cum ipso conexum concedo: I. uia n. sunt precepta, nego. Cognitio enim
necessaria Patris n. connectitur cum decreto, sicut cognitio libera ipsius
cum cognitione libera filii.

11 Sed urgetur: seq. ex dicta doctrina, quod filius n. est li-
ber in decernendo: ergo nulla. Probat. sequella. Supposito decreto in
Patre necessario est filium decernere: sed necessitas q. n. est in
potestate filii, cum sit in Patre decretum pro priori Originis ad fi-
lium iuxta dicta: ergo n. est liber. Longeq. infertur, nam necessitas
orta ex aliquo n. exstente in nostra potestate evertit libertatem.

Resp. neg. arg. m. r. q. prob. dyling. Non est in potestate
filii: in eodem priore in quo, nego. In priori Originis Patris concedo. Non
req. ut sit liber filius in decernendo, quod prioritas Patris in decer-
nendo sit in eius potestate, sed sufficit, quod hec prioritas communi-
cetur illi libertatem habitam ab ipso in eodem signo in quo.

Ne inferas ex hoc decretum n. esse eque liberum Patri et
filio, sicut n. potest inferri n. convenire equaliter Omnipotentiam et
aliam perfectionem; quia aliud est convenire Patri prius prioritate
originis, aliud inqualiter competere, salvatur enim equalitas cum
dicta prioritate.

2 Arg. 3. Verbum potest representare futura, quin proce-
dat ex cognitione illorum: ergo. Probat. arg. Si ad id decretum Verbum
representabit futura, si accipiat a Patre representationem possibilis
cum talis representatio, ut potest infinita extendatur ad contenta in
decreto, ut sunt futura: ergo potest illa representare etc.

Resp. neg. arg. Quia prob. dyling. Verbum representa-
bit: Representatione communi Verbo, et n. Verbo, concedo: representa-
tione propria Verbi, nego. Verbum representat propria representa-
tione, quando representat, ut terminus locutionis Patris. In dicto enim
casu hoc modo n. representat, cum n. est terminus locutionis li-
berae ex qua solum potest procedere, ut representat futura.

3 Sed dicitur: Representatio cum expressione est propria Verbi:
sed tunc casus representaret ut expressum a Patre media natura
communicata: ergo. — Resp. dyling. m. d. ut expressum: expressio
ne necessaria, concedo: libera, nego. Eo modo, quo est Verbum, debet
esse expressum, ut ei conveniat propria representatio. Cumq. ut Ver-
bum futurorum representativum sit quid liberum, si liberum n. ex-
primatur, ut accidit in dicto casu, illud n. representabit representa-
tione propria Verbi.

Repp. dyling. min non datur subistentia libera: quoad
entitatem, concedo: quoad constitutionem, nego. Constat enim subistentia
Verbum, ut respiciat futura, quod est aliquod libere subistentia. Ad
productionem ergo liberam sufficit producere subistentia liberam, et mi-
nime est necessarium efficere entitatem subistentia.

67

Nec debet, si dicat productionem necessariam producere
non solum subistentia, sed etiam entitatem subistentia, ut hec etiam pro-
ducatur per liberam productionem. Non debet, quia productio libera
supponit productam entitatem subistentia, que est capax, ut exten-
datur ad terminandam formalitatem liberam. Productio vero neces-
saria illam non supponit. Unde hec producit entitatem, illa vero ipsa
extendit.

68

Sed adhuc replicabit: Subistentia constituit per exhibitio-
nem suam entitatem: sed hec est necessaria: ergo semper constituit subistentia
necessarium. — Repp. dyling. min: Est necessaria absolute, concedo:
in modo extensionis, nego. Entitas subistentia absolute exhibitio con-
stituit subistentia necessarium, sed exhibitio cum extensione ad aliquid
liberum constituit subistentia liberum, cum constituat modo, quo exhi-
bitur.

69

Arg. 2. Prius est Verbum productum, quam intelliga-
tur cognitio libera: ergo sub nulla ratione procedit ex ista. — Repp.
mat. intelligi de Verbo, quoad formalitatem necessariam, non vero,
quoad liberam terminativam.

Sed dicat: Hec doctrina teneret, cum cognitio libera con-
veniret Patri prius origine, quam Verbo: sed non convenit: ergo non tenet.
Prob. mir. Commune toti Trinitati non convenit prius uni personae,
quam alteri: sed cognitio libera est toti Trinitati communis: ergo.

Repp. neg. min. mat. q. prob. dyling. Non convenit prius:
Prioritate in qua, concedo: et qua, seu Origine, nego. Quod manifestum
est in Omnipotentia, et aliis attributis, que prius origine conveniunt
Patri, quam alii personae, quamvis sint communia. Cuius ratio est:
quidquid est in filio, et Spiritu S. est a Patre communicatum.

70

Sed intabit: Quod Pater communicat filio, cognoscit in
sua priori Origine, alias non communicaret per cognitionem: sed
non cognoscit in sua priori Origine cognitionem liberam, que est
in filio: ergo. Prob. mir. Quod non est, non potest cognosci: sed in priori
Origine Patri non est cognitio libera filii: ergo. — Tum: ideo decreta
libera non cognoscuntur in priori Origine cognitionem necessariam Patri,
quia tamen non sunt: ergo similiter.

Repp. dyling. min. Non est: subiective, concedo: terminative,
nego. Cognitio libera filii est terminus formalis cognitionis liberis Patri.
Unde est in dicta priori terminative, quamvis sit posterior Origine cum

obiecti cognitio, concedo: si dicat rationem motivi, nego. Decre-
tum prout in tribus personis et obiectum cognitum intuitive
a cognitione libera Patris, sed n. et motivum huius cognitionis
nisi prout in Patre.

29 Sed dicitur: Intuitio terminatur ad obiectum prout
sed decretum prout in filio et spūs. s. n. et prout cognitio
nisi prout in Patre, cum sit prout: ergo. — Resp. Disting.
mam: prout: In signo in quo, concedo: Et quo, nego. Ad intuitio-
nem sufficit, quod obiectum sit ex tunc in omni signo in quo
cum cognitione, sicut et decretum dictum.

Parag. 3. Corollaria

30 Ex dictis inferatur primo Verbum respectu alicuius stare tri-
pliciter: primo obiective, secunda subjective, tertio principiative.
Et tale principiative solum respectu Patris producentis. Et sub-
iecti respectu audientis, et hoc modo solum et Verbum respectu sui.
Et obiective respectu trium personarum, et omnium creaturarum,
quæ in ipso representantur.

Unde in ipso dicitur tota Trinitas personarum, et
omnis creatura tam possibilis, quam futura, sed cum hac diversita-
te, quod igitur dicitur libere et alia necessario. Ita D. Th. q. 34. art.
1. ad 3. Vñ q. illius est: Dicitur in Verbo et in illo cognoscitur: sed tota
Trinitas et omnis creatura in Verbo cognoscuntur: ergo in Verbo
dicuntur. Et adverte, quod deus omnia dicitur et cognoscitur in Ver-
bo, quia cognoscuntur in aliquo, cui per se primo competit hoc
dictum.

31 Inferatur 2. proprie acceptum dici personaliter, inad-
quate vero, et improprie dici gentialiter. Ita D. Th. in 1. dist. 27.
q. 2. art. 2. in corpore. Unde (cum sunt Verba) si Verbum pro-
prie accipiat in Dny. n. dicitur, nisi personaliter, si autem acci-
piatur communiter pro manifestatione obiecti, poterit etiam
dici essentialiter. Hoc enim convenit genti Dny, cum sit obiecto-
rum manifestativa.

32 Prob. in super, quoad 1. p. De ratione Verbi proprie ta-
le est, quod sit terminus dictionis et locutionis: sed nil essentialiter est in
Deo terminus dictionis et locutionis, cum tunc sit productivus: ergo
est aliquid personale.

33 Sed dicitur: Verbum proprie tale est illud, in quo
obiectum cognoscitur: sed in aliquo personaliter n. potest Pater et

70

Arg. q. Verbum sub nulla ratione potest procedere
ex formalitate, quia n. sit passiva, et intrinseca Deo: sed cogni-
tio futurorum est talis n. ut in Deo intrinseca formalitas: ergo.
Prob. mir: nulla est in Deo intrinseca formalitas, quia in ipso
potuerit n. esse: sed cognitio dicta potest n. esse in Deo: ergo.

Resp. neg. mir. mag. prob. disting. Quia potuerit n.
esse: quoad entitatem, concedo: quoad denominationem, nego. Po-
test diffiniri in Deo aliqua intrinseca denominatione, ut est de-
nominationis actus liberi propter defectum connotati, ut sunt crea-
turae, licet cuius entitas sit invariabilis.

Arg. ultimo: Si verbum secundum formalitatem liberam
procederet per se ex cognitione futurorum, procederet etiam spiritus
sanctus secundum liberam formalitatem ex amore illorum: hoc
est falsum: ergo illud. Prob. mir: falsum est spiritus s. sub forma-
litate libera procedere prius, quam Verbum sub libera formali-
tate: sed prius procederet, si amor liber concurreret per se ad
ipsum: ergo. Prob. mir: Amor liber est prior cognitione libera,
cum libertas cognitionis fundatur in libertate decreti: sed
amor liber procederet in eo signo, in quo est: ergo.

Non diffuit, qui responderet vi argumenti convictus
spiritus s. secundum formalitatem liberam prius procedere, quam
Verbum secundum illam. Sed huc responsio fugiendae est, non enim aper-
te oculis, sed omnino traditus videtur probata. Nam ita se habet
spiritus s. secundum formalitatem liberam ad liberum amorem,
sicut secundum necessariam ad necessariam: sed hic amor debet
esse mutui inter patrem, et filium: ergo ille. — Tum: sicut Ver-
bum, ut necessarium se habet ad amorem necessariam, ita se habe-
bit ut liberum ad amorem liberum: sed sub illa ratione supponi-
tur ad illum amorem: ergo sub ista ad istum.

Resp. igitur neg. mir. et mir. prob. cuius prob. disting.
Amor liber: prout in Patre, et filio, nego. Prout patre tantum
concedo: Amor liber, ex quo spiritus s. sub formalitate libera pro-
cedit, est amor prout in Patre, et filio, ad quem amorem suppo-
nitur cognitio libera Patris, quia ista fundatur in amore libero
prout in Patre.

Sed replicat: cognitio, qua Pater intuetur futura inni-
tur decreto: sed hoc est causa futurorum prout in tribus per-
sonis: ergo. — Resp. disting. mir. si ly prout: dicat rationem.

Idcirco Pater iuxta dicta sibi loquitur, quia in Verbo, prout inter-
mino omnia cognoscit: sed sp. s. in Verbo etiam cognoscit om-
nia: ergo. Resp. neg. sequellam mirg. prob. dñing. In Verbo
cognoscit: accipiendo ex vi productionis Verbi omnium cognitio-
nem, nego: non accipiendo, concedo. Pater enim loq. sibi, quia ex
vi productionis Verbi cognoscit Verbum, & omnia in se ipso, cum
productio illius sit formaliter. Quod n. competit spiritui s. —
Et adverte, quod Verbum, nec loquitur, nec potest loqui, cum nec
producat, nec possit aliud Verbum producere.

85. Sed dicitur D. Aug. lib. 3. contra Maximinum cap. 12.
filius n. genuit creatorem, non quia n. potuit, sed quia n. oportu-
uit. ergo quare n. oportuit potuit tamen loqui. — Resp. cum
explicatione: Non potuit: ex defectu privativo, concedo: negativo,
nego. Non fuit in filio defectus privativus potentie generativae, quia
hec n. erat illi debita, sed defectus negativus. Ad quod explicandum
ait D. Augustinus: Non quia n. potuit, quia hec verba absolute viden-
tur sonare defectum privativum potentie. Et addit. Non oportuit,
quia per yta optime exprimitur defectus negativus.

Disp. 12. De imagine reperta in Deo.

In qua

Aligua dubia breviter traduntur.

1. Inquiri. 1. An ratio imaginis proprie talis reperiat in Deo.
Resp. affirmative docetur enim a D. Paulo ad Colos. 1. Qui est im-
ago Dei invisibilis. Ratio etiam ostendit: Imago proprie talis de-
finitur ita: Similitudo in specie, vel in signo speciei producta ab eo, cu-
ius est similitudo, per que verba excluduntur a ratione imaginis conve-
nientia in aliquo conceptu generico, vel analogico, & que sunt simi-
lia in conceptu specifico absq. origine unius ab alio, ut sunt duo ovi:
sed Verbum Divinum est productum a Patre in similitudinem na-
ture: ergo proprie imago.

2. Sed dicitur: Proprie imago n. est ubi n. est propria, & forma
est similitudo: sed in Verbo n. est propria similitudo cum Patre.
ergo. Prob. rñr. Propria similitudo adest cum inter rationem fun-
dandi & terminandi est distinctio realis: sed yta n. est inter naturam
Patris & filii, que est ratio fundandi, & terminandi: ergo.
Resp. sufficere ad rationem propriam imaginis simi-

ne suam gentiam cognoscere, cum pro priori ad illud invenia-
tur gentia in quo omnia cognoscentur: ergo.

Resp. dyling. m. In aliquo personali: sumptis ut ra-
tio formalis representandi, concedo: ut specialiter determinatio
illius, nego. Gentia Dna. est ratio representandi in se, et in Verbo,
sed cum diversitate, quod prout in n. representat propria re-
presentatione Verbi, quod ad hoc n. sufficit (ait D. Th. art. citato)
quod sit manifestatum, sed ulterius req. quod procedat per in-
tellectum. Et gentia Dna. patet ob suam fecunditatem representa-
re in aliquo propria Verbi representatione ipsam, et omnia cog-
noscibilia; quia hoc n. oritur ex necessitate, sed ex fecunditate.

84

Sed instat: Ultima actualitas alicuius lineae requirit
per aliam eiusdem lineae actuari: sed gentia Dna. est ultima actua-
litas in linea representandi: ergo requirit denominari representa-
ta per aliam actualitatem ultimam, et est Verbum in linea relata.

Resp. m. q. veram de alicuius realit, vel virtua-
li, n. vero de alicuius, quod explicitum, sicut accidit in gentia
et Verbo. Nam ipsa gentia, quae in se est ratio representandi,
est in Verbo, licet in hoc exprimat representare in aliquo dicto,
quod n. explicat in se.

85

Infertur 3. quod Pater in productione Verbi loquitur
sibi, et filio. Et prob. quod ad filium: Dicere est loqui: sed Pater dicit
filio iuxta illud Ioh. 12. Sicut dixit mihi Pater: supra quae Verba
ait Aug. tract. 49. Dixit veritati, quia genuit veritatem. Quod
Patrem liquet. Nam homo in productione Verbi mentaliter loquitur
sibi: ergo similiter Pater.

86

Sed dicitur ex Varquer: Pater loquitur in productione Ver-
bi, cui manifestat omnia: sed verbum n. manifestat sibi, sed Patri
omnia: ergo. Mir. patet in nostro Verbo vocali, et mentali. Tum
et maxime, quia idem Pater est audiens, cum Verbum n. sit produc-
tum sibi, sed Patri.

Resp. m. intelligi de Verbo accidentali, ut est creatura,
n. vero de substantiali, et per se subsistenti in naturali, ut est Dna.
quia cum hoc, utpote intelligens, preferens debet loqui. Per quod
patet ad 2.

87

Sed replicabitur: ex hoc seq. Patrem in productione
Verbi loqui Spiritui s. Consequens est falsum: ergo Prob. sequenti.

illa Unde quando pro eodem sumuntur exemplar et imago, n.
ut imago proprie, sed in larga acceptione.

8 Sed replicab. la, que sunt in Deo, debemus intelligere
ad instar eorum, que sunt in creaturis: sed imago in yty ut quid
absolutum: ergo. — Resp. man. intelligi absolute imperfectioni-
bus, et ut imperfectio, quod imago sit quid absolute, nam arguit dy-
stinctionem realem a producente in aliquo absolute, que distinctio
provenit ex limitatione.

Sed instab. Imago n. p. chit q. productam: ergo quam
ex Dna. sit quid absolute n. arguitur imperfectio dicta. Prob.
arg. Verbum ut imago Dicitur iuxta Concil. Constantin. 5. et iuxta
D. Paul. 1. ad hebr. ubi asseritur, quod ut figura substantie Dei
id est gentis, ut hic exponit D. Th.: et tamen n. ut productum ab
gentis, cum n. sit inter utrumq. realis distinctio: ergo.

Resp. neg. arg. marg. prob. verificatur de imagine large
sumpta, prout ut idem, ac ut representativum alterius. Quo modo
etiam ut filius imago bonitatis sapient. 7. quia ut illius representativa.
Dicitur autem a D. Th. Verbum ut imaginem gentis Patris, vel mo-
do explicato, vel quia ut imago rationis gentis, et n. ratione personali-
tatis, nam licet ab hac proveniat distinctio, n. sufficeret ad imaginem n.
dante gentis similitudinem. — Vel explica locum Pauli: ut figura
substantie, id est figura consubstantialis illius, ut cum D. Ambrosio sen-
sit Caietanus. — Vel lege pro substantie: personae, ut habetur in greco.

10 Inquire 3. An ratio imaginis n. idem Verbo, sed etiam con-
veniat Spiritui Sancto? Resp. negative: Quia de ratione imaginis ut qu
productam ab eo, cuius ut imago, in similitudinem nature: sed Spus. S. n.
procedit, et similis in natura, cum eius processio n. sit generatio: ergo.

Confir. Imago ut triplex; artificialis, naturalis, et intentio-
nalis: sed Spus. S. n. p. chit ut qu imago artificialis, ut ex se constat, nec in-
tentionalis, vel naturalis: ergo nulla. Prob. mir. filius ut imago natu-
ralis, Verbum intentionalis: sed Spus. S. n. ut Verbum, nec filius: ergo.

11 Sed dic. similitudo in signo speciei sufficit ad rationem
imaginis, ut constat ex definit. tradita n. 1. sed Spus. S. procedit simi-
lis in signo speciei, vel nature, nempe in amore Dni, qui ut attribu-
tum: ergo. Resp. disting. man. Imaginis in creatis, concedo; in Dni.
nego. Quia sola similitudo in signo posita in definitione Imaginis
est additum dirimens perfectionem ipsius et derivans imperfec-
tionem, que Spui. S. requirit convenire. — Vel dic idem in rebus con-

123

Similitudinem fundamentalem, quae proprie invenitur inter Patrem & filium cum distinctione reali ex parte relationum originis.

3 Non inferas ex hoc, quod erit fundamentaliter imago in Deo, sicut et similitudo. Quia imago formalis respicit formaliter similitudinem, sed in eadem natura convenientiam, et quod tunc fuerit maior, ut et in natura Patris, et filii, cum sit eadem realiter, erit ratio imaginis perfectior, sicut docet D. Th. in 1.º d. 28. q. 2. art. 1.º ad 3.

4 Sed dicis: Si datur in Deo proprie ratio imaginis, erit propria Verbi, sed identitas in natura n. et propria Verbi: ergo n. sufficit ad rationem propriam imaginis. — Resp. distinguendo: pro propria Verbi: quoad rationem formalissimam concedo: quoad alias subdistinguo: ut determinatam, concedo: absolute sumptam, nego. Ordo originis ad suum principium et formalissimum in imagine, qui ordo et proprius Verbi, natura, seu similitudo importata ab ipsa, si absolute sumatur, et communis, si vero est communicata ex vi processionis et propria. Iuxta proprietatem exiguntur, et n. alii ad perfectissimam imaginem.

Ex quo deducis, quod secunda persona Trinitatis et imago n. solum intentionalis, sed etiam naturalis Patris. Nam filius et imago naturalis Patris, verbum et imago intentionalis obiecti: sed secunda persona et filius, et et Verbum: ergo.

5 Inquiri 2.º An ratio imaginis dicatur in Deo personaliter? Resp. affirmative. De ratione imaginis et produci ab eo, cuius et imago: sed solum personale producit in Deo: ergo.

6 Non obyt, si dicas, quod etiam similitudo et de rationibus, quae in Deo requiritur producta. Non obyt, quia licet similitudo non possit esse producta, et communicata media productione alicuius personalis. Et nota, quod duplex respectus importatur ab imagine: unus producti ad producentem, qui semper realis et, cum inter illos semper detur distinctio realis: alius similitudinis ad exemplar, qui aliquando et realis, cum natura, in qua fundatur, et distincta in prototypo, et imago, aliquando fundamentalis, cum eadem et in utroque, et tunc datur perfectissima imago.

7 Sed dixerunt N. Cyrillus S. de Trin. Exemplar, et imago in D. n. sunt idem: sed quia exemplar creaturarum dicitur essentialiter in Deo: ergo esse imaginem.

Resp. distinguendo: consequens: esse imaginem: ad extra, concedo: ad intra, nego. — Vel dic cum D. Th. quod imago proprie sumpta, et exemplar n. sunt idem; hoc enim n. respicit produci ab alio, sicut

rum: ergo. Mar. liquet: nam ex amore perfectissimo, et fecundissi-
mo debet per se procedere spūs. s. sed amor mutui amicitie est
inter omnes perfectissimus, et fecundissimus, cum sit perfectior amo-
re concupiscentie, et simpliciter benedictus: ergo.

Confir. Vinculum, et nexus Patris, et filii, ~~sed bene~~
quit intelligi absq. pluralitate ipsorum: ergo nec spūs. s. Patet conye-
quentia: nam D. Aug. 6. de Trinit. cap. 5. docet spūm. s. esse vincu-
lum, et nexum Patris, et filii, sicut Ang. Doctor q. 10 de Potent. art.
2. ad 19. Ang. et etiam D. Th. art. tradito ubi ait: Cum enim spūs.
s. sit nexus duorum, oportet, quod a duobus spiretur.

2° Nec obstat dicere, quod esse nexum n. convenit spūi.
1° ratione proprietatis personalis, sed ex amore essentiali. Non
obstat, quia licet proprietates personales n. sit ratio formalis unien-
di, exigit hanc rationem, siquidem spūs. s. ex vi sue processio-
nis et amor duorum: ergo exigit duas personas ex vi sue propieta-
tis personales.

Confir. Ratio unendi affectiva aliqua potest esse vel per
modum forme intrinsecas, vel per modum procedentis ab utroque uni-
torum, sicut si diceremus (ait Ang. Doct.) aliqua duo corpora uniri
per aliquem liquorem ab eis procedentem. Itam l. dyl. 10 q. 1. art.
3° Sed ratio unendi hoc modo convenit spūi. s. quamvis illa con-
veniat amor essentiali, ut tradit D. Th. loco citato: ergo.

Confir. 2° Ideo Verbum ex vi sue processio-
nis habet repræ-
sentare creaturas, quia eius proprietates personales spectant, quo ei for-
maliter communicatur natura, quæ est ratio formalis repræsentan-
di: sed proprietates personales spūs. s. spectant, quod ei formaliter com-
municatur amor, qui est ratio formalis unendi: ergo est formaliter
nexus ex vi sue processio-
nis.

3° Conceditur amorem, qui est in Patre, et filio, esse mutuum,
sicut est amor communicatus spūi. s. ex quo, ait ipse, n. inferatur
spūm. s. exigere per se pluralitatem personarum, quia esse mutuum
n. ponit distinctum amorem, sed solum relationem rationis, quæ cum
n. pertineat ad proprietatem personalem illius, n. deducitur ex par-
te illius exigi pluralitatem personarum.

4° Sed contra: Nam talis pluralitas n. exigitur a spūi. s.
ex vi relationis rationis fundata in amore, qui est in Patre, et filio
active, et in ipso passive, sed ex vi fundamenti, qui est amor, hic enim
n. potest denominari mutui, quin sit in duabus personis: sed ex vi
processionis est in spūi. s. hic amor: ergo exigit pluralitatem ex vi
sue proprietatis personalis.

126
porum reperiri imaginem ex solo signo speciei, et n. omnibus, sed
in illis, in quibus est forma, et figura.

12
Replicabitur 2. spū. s. vocatur imago fili a D. Basilio, et
alii Patribus grecis interpretantibus illud Pauli ad Romanos 8.
Ius predestinavit conformem fieri imaginem fili sui, de spū. s.
sicut et alium locum ad Corint. 13. ergo. — Tum infirmitate similior
et Patri, et filio spū. s. quam homo Deo: sed et dicitur imago ipsius.
ergo.

Resp. D. Basilium, et alios Patres intelligi de imagine, la-
te sumpta, quæ est similitudo n. accepta ex vi processionis. Ita D.
Th. opus. 1. cap. 10. — Vel intellige locum Pauli in sensu intra-
sivo, ita ut imago ibi relata sit ipsum Verbum. — Ad 2. dic, quod
spū. s. est infirmitate similior homine; sed homo accipit ex vi pro-
ductionis imperfectam similitudinem, comparatur enim ad Deum
ut artificem ad artificem, de cuius ratione est producere res
picendo se ipsum, et exemplar rei productæ. Spū. s. n. habet
ex vi processionis suam perfectam similitudinem. Quod erat ne-
cessarium ad rationem imaginis. Ita D. Th. 1. ad Aristot. dyt. 2.
q. 2. art. 2. ad 3.

13
Inquiri 4. An relatio similitudinis dictæ, et etiam qua-
litatis sint reales in Deo? Resp. negative contra Scotum. Et prob.
Nam eadem est ratio fundandi, et terminandi in personis, cum sit na-
tura Dna: sed de hoc postea in nudis put.

Disput. de persona spū. s. sancti. et in ea

Quest. 1. Utr. spū. s. petat pro principio
productivo duas personas.

Certum de fide existit spū. s. procedere a Patre, et filio iux-
ta illud Athanasii: spū. s. a Patre, et filio. Sed an hoc per se exiga-
tur, iam resolvitur.

Parag. 1. Nostra sententia.

1
Dicendum est spū. s. exigere per se duas personas, nempe Pa-
trem, et filium pro principio productivo. Ita D. Th. in hac quest.
art. 4. ad 1. Prob. 9. ratione. Quod est terminus per se mutui, et re-
ciprocii amoris: sed hic amor requirit intelligi sine pluralitate persona-

Patris, quia tunc procederet ex amore, quo Pater Spiritum
S. diligeret, ut obiectum, cum n. ponit qre ad Spiritum ut amantem,
aliter ipsum procederet.

Arg. 2. Potest Spiritus S. procedere ex amore perfectissimo, quin sit mutui: ergo. Prob. arg. Ratio mutui nullam addit perfectionem ad amorem. Unum, cum solum ponatur relationem rationis, vel relationem realem, quæ n. dicunt perfectionem: ergo absq. ratione mutui stat amor perfectissimus.

Resp. neg. arg. cuius prob. disting. Non addit: nec explicat, nego. Non addit, concedo: Ratio mutui explicat, et arguit in Deo magnam perfectionem, cum illa n. data argueretur defectus in amore Dno, nempe n. qre in duabus personis.

Arg. 3. Pluralitas se habet per accidens ad productionem, quando in uno est virtus adequate productiva: sed in Patre est adequate virtus productiva Spiritus S.: ergo.

Resp. man. qre veram, quando est in uno adequate tam ex parte virtutis, quam ex parte conditionis. Quod modo n. est in Patre, quia deficit illi conditio, ut sit ex parte filii virtus spirativa, ut fundatur redactionem.

Sed dic. Non est perfectum principium, cui deficit aliqua conditio ad producendum: sed Pater est perfectum principium Spiritus S.: ergo. — Resp. disting. man. licet deficit aliqua conditio: ex parte principii, concedo: ex parte principii quod nego. Perfectio principii quod sumitur a principio quo, quod est in Patre et filio cum relatione spirationis activæ, quæ est complementum virtutis spirativæ.

Arg. 3. et ut instantia contra dicta: Impossibile est, quod sit semper in aliquo virtus productiva, et quod semper deficit illi conditio ad operandum: sed semper dicitur Patri filiatio: ergo hæc n. est conditio ad spirandum.

Confir. Potentia spirativa offert ex se omnes conditiones ad spirandum, aliter n. haberet ex se influere in spirationem: sed est in Patre, qui offert filiationem: ergo hæc n. est conditio.

Resp. disting. man. dicitur filiatio: ut formaliter habita, concedo: ut coniecta in spirando, nego. Conditio est, quod filius simul cum Patre spirat, quæ semper adest, et semper

Prob. 2°. Quod ex vi sue proprietatis personalis distinguitur
 realiter a Patre et filio, potest per se procedere ab illo, cum illius
 origo sit in Deo ratio distinctionis: sed Spiritus. s. ex vi sue proprie-
 tatis personalis distinguitur realiter a Patre et filio: ergo.

Nec obstat dicere, quod Spiritus. s. n. distinguitur a filio, ut di-
 cente filiationem, sed ut importante spirationem activam. Non
 obstat, quia licet hoc sit verum respectu rationis formalis termi-
 nandi spirationem passivam, non vero respectu terminantis
 ut quod, nam relatio spirationis activae ab intrinseco potest duo
 supposito, ut relator, ut quod.

Parag. 2. sent. contraria.

Amplexatum a Durando, et scoto affirmantibus pluralitatem
 personarum quasi per accidens concurrere ad productionem
 Spiritus. s.

Arg. 9. 1. Si per impossibile Pater sine filio maneret,
 posset Spiritus. s. producere: ergo pluralitas n. se habet per se ad
 huius productionem. Prob. arg. Quia ut in Deo virtus productiva
 creaturarum independenter a Trinitate, posset illa producere
 etiam si n. esset trinus: sed in Patre ut virtus spirativa indepen-
 denter a filio: ergo.

Resp. disting. man. spiritum. s. ut adequate nuncietur
 nego. Inadequate concedo. Nunc habet Spiritus. s. ut terminum
 mutui amoris, et nexum duarum personarum, quem tunc n. ho-
 beret. Nec arguit exemplum virtutis productivae creaturarum quod
 ut sunt nunc, producerentur etiam si Deus n. esset trinus. Quia
 hoc accideret, quia in Deo, ut uno esset virtus productiva cum om-
 ni conditione requisita ad producendum independenter a Trini-
 tate. In patre vero, licet independenter a filio, sit virtus spirati-
 va n. tamen ut cum omni conditione postulata ad spirandum amo-
 re mutuo; ad tunc enim necessaria est pluralitas.

Sed dicitur: Tunc maneret Spiritus. s. terminus amoris
 mutui: ergo. Prob. arg. Procederet ex amore, quo Pater, et Spiritus.
 s. se mutuo diligenter: ergo esset terminus amoris mutui.

Resp. neg. arg. cuius prob. disting. ex amore etc: qua-
 tenus esset Patris subjective, et Spiritus. s. obiective concedo: quatenus
 ut ab utroque subjective nego. Amor enim solum ut adequate in-
 tuus quatenus ut a duobus se diligenteribus, n. vero quando unus
 diligit alio obiective se habente, sicut se habet Spiritus. s. respectu

procedere effectivè a Verbo. — Resp. congrua conj. ex vi forme
absolute sumptæ, minime vero ex vñllig et applicatæ materiæ Verbi
Dni. Nam ex vi forme absolute sumptæ, idem probatur Verbum con-
currere ad modum causæ formalis ad Spiritum. S. sed cum hic modus
causandi præcipue ab effectivo dicat imperfectionem carentiæ volunta-
tis, et sic per se subigenti, quod et in Verbo Dni, arguitur optime
quod præter formalem communem omni Verbo, debet et in Dno
influxus effectivus.

Parag. 3. proponitur quaestiuicula

Inquiry: An Spiritus procedat a Patre per filium? Ly per deno-
tat iuxta D. Th. in hac quest. art. 3. aliquam causalitatem in
accusativo causæ, super quam cadit. At hæc causalitas aliquan-
do et respectu actionis secundum quod exit ab agente; quatenus
id, super quod cadit ly per et causa agentis, ut agat. Et hoc mo-
do agens dicitur agere per suam formam. Aliter illa causa
libet et respectu actionis, prout terminatur ad factum. Iux-
ta pactum dicimus artificem operari per martellum, nam ly per
n. indicat, quod hoc sit causa actionis, prout exit ab Artifice
sed quod sit causa artefacti, ut procedat ab artifice. Et hoc
modo, et n. illa procedit interrogatio, cum Pater n. habeat
Inspirationem, prout ab ipso creditur, a filio.

Resp. igitur affirmative: Nam produci aliquem
terminum per virtutem, et operationem ab alio communica-
tam, et causa, vel quasi causa, ratione cuius terminus proce-
dit ab eo, qui talem virtutem, et operationem tribuit: id patet
in martello, qui et causa, ut artefactum procedat ab Artifice
quia ab hoc accipit virtutem causativam: sed filius producit
Spiritum. S. per virtutem, et operationem datam a Patre: ergo.

Sed dicitur: Ordo Originis n. datur inter Patrem, et
filium in actu spirandi: sed quod, si filius acciperet a Patre dictum
actum: ergo. Prob. mai. Ordo Originis affert aliquam priorita-
tem: sed hæc n. datur inter Patrem, et filium in actu spiran-
di, cum uterque simul spirat: ergo.

Resp. neg. manifeste. prob. et imbibita prob. dy-
ling. Simul: immediate se tenente ex parte actus spirandi, conueni-
et parte personarum Patris, et filii, nego. Ordo Originis n. et inter ac-
tum spirandi Patris, et filii, sed inter personam Patrem, et filium cum

ut coniuncta Patri, et inflexui illius.

Ad confir. r. dy. habet omnes conditiones: vel formaliter, vel connexive, concedo: formaliter precise nego. Semper habet in quolibet formaliter spirationem deitalem, et n. habet filiationem, sed prout ut in Patre connectitur cum illa, quia cum Patre, et filia semper ut coniuncta.

12 Arg. q. Amor non potest per se procedere a Verbo: sed sp. s. q. amor: ergo n. a Verbo, et consequenter nec a deo personarum. Prob. arg. Amor beatorum est perfectissimus amor: et tamen n. procedit a Verbo, cum beati n. producant Verbum ergo.

Confir: Amor gentialis est ut vere amor: sed n. producit a Verbo ergo. — Tum quia Verbum n. concurrens effective ad amorem, sed tantum finaliter, et obiective: ergo.

Resp. neg. arg. mir. prob. dy. Non procedit a Verbo: nec ab aliquo habente vicem Verbi, ~~concedo~~: a Verbo proprie dicto, concedo. Gensia Dna gerit vicem Verbi in visione Beata. Unde illa, sicut representat, sicut Verbum, si adisset representat, ita producit amorem Beatum, sicut produceret Verbum. —

13 Nec inferas idem posse accidere respectu sp. s. qui est amor. Quia est amor n. rationalis, ad quem resp. Verbum proprie dictum, sicut ad amorem gentialem ipsa gensia Dna, que est Verbum communiter dictum. Si enim in Beato est gensia Dna, tunc n. ipsum ipsa tunc per se produceret Verbum ex fecunditate, tunc n. ipsum ipsa ha, sed verbum productum influeret in amorem illius. Per quod patet ad confir. Nam amor gentialis producit a Verbo, quod patet haberi in linea gentiali, ut est gensia Dna, que Verbum dicitur inadequate, et communiter.

Ad 2. confir. r. cum Caetano amorem n. solum obiective, sed etiam effective provenire a conceptione mentali, nec Verbo saltem quoad specificationem amoris, cum voluntas ex se n. habeat virtutem adequate productivam illius quoad specificationem, quamvis habeat, quoad exercitum. — Vel dic, et proba- biliter, quod arg. est verum de Verbo limitato, n. vero infinito, quia hoc est per se subiectum, et habet voluntatem infinitam in actibus, que est principium effectivum amoris.

14 Sed dic: D. Th. probat sp. s. qui est amor, proce- dere a Verbo, quia amor causatur ex Verbo concepto: ergo si de ratio- ne est, ut talis n. est effective causare amorem, n. probabit sp. s.

q. cont.

q. cont.

cap. 24

influxus n. attenditur ex authoritate, vel n. authoritate, quia authori-
tas tantum datur in subiecto, in quo ut n. habere grā ab alio, sicut
n. authoritas recipere ab alio quod virtutem, ut docet D. Th. ad Armo.
in 1. dgt. 12. art. 9. Sed pergitur ex virtute operativa, quod si est eque per-
fecte in duobus, ut est virtus spirativa in Patre et filio, arguitur influxus
eque principalem in utroque.

Quest. 2. Utr. Pater, et filius sint unum principium spūs. Sancti.

Ex duabus personis, nempe Patre, et filio per se requiritur ad principia-
nem spūs. Sancti procedimus indagando earum unitatem in principi-
anda. Unde sit.

Parag. 1. Nostra sententia

3 Diendum ut Patrem, et filium esse vere, et proprie unum principium
spūs. S. Ita legitur in Concil. sessione ultima: ubi habetur: spūs. S. ha-
betur ex Patre, et filio, tamquam ab uno principio.

Ne obstat dicere, quod illa particula tamquam diminuit
unitatem principii. Non obstat, quia iuxta phrasim Scripturę solet
hę, et similibus verbis significari, quod id, cui applicatur, importat ve-
ram, et propriam rationem talis. Ut patet ex illa Ioan. 1. Vidimus glo-
riam eius, gloriam, quasi unigeniti a Patre

24 Prob. ratione. Ad multiplicationem nominis substanti-
vi necessaria est multiplicatio forme, et suppositi: sed hoc nomen prin-
cipium spūs. S. est substantivum, et forma significata, quod est virtus
spirativa n. multiplicatur in Patre, et filio: ergo. — Tam: licet
sint tres personę in Deo, sunt unus Deus, quia forma significata per
nomen Deus, quod est substantivum, est una in illis: ergo similiter.

Confir: In Divinis iuxta vulgare proloquium omnia sunt
unum, ubi n. obviat relationis oppositio: sed Pater, et filius n. oppo-
nuntur inque principii spūs. S.: ergo sunt unum.

Parag. 2. Arg. Contraria

25 Arg. 1. eadem est ratio authoris, ac ratio principii: sed iuxta Hila-
rium 2 de Trinitate Pater, et filius sunt authori spūs. S. ergo prin-
cipia. — Resp. manet vera, cum ratio authoris sumitur sub-
stantive, n. vero si usurpatur adiective, sicut nomen authoris sumitur

filii habeat a Patre, et hic a se actum spirandi. Sicut, licet n. sit ordo ori-
ginis inter Deitatem Patris, et filii, quia eadem est Deitas in utroque, et ta-
men inter illos, quia filius a Patre, et Pater habet a se Deitatem.

Dico 2. Pater producit immediate Spiritum Sanctum: ergo
n. producit per filium. Prob. conseq. Producing aliquid mediante
alio n. producit illud immediate: sed producere per filium est pro-
ducere mediante alio: ergo.

Resp. neg. conseq. max. prob. disting. mediant alio: n. ha-
bente eandem numerum virtutem, concedo: habente, sicut habet filius, nego.

Sed replicab. Hoc tantum arguit Patrem immediatio-
ne virtutis, n. vero suppositi producere Spiritum. S. ergo. Prob. ans.
Non potest esse immediatio suppositi, quando inter producentem et productum
mediat aliud suppositum: sed inter Patrem, et Spiritum. S. mediat Verbum.
ergo n. producit etc.

Resp. neg. ans. marg. prob. verificatur, quando mediat sup-
positum obstat simultati actus, et identitati virtutis, n. vero, quando me-
diat eodem actu, et virtute. Ut patet in virtute creativa inventa in Patre
a se, et in filio a Patre, cuius virtutis actus provenit ab utroque. Immedia-
te inmediate n. idem virtutis, sed etiam suppositi propter ratio-
nem dictam.

Ubi dic cum D. Th. in l. ad Annibald. dist. 12. art. 3. Spiritum
S. procedere a Patre quadam modo mediate, et quodammodo im-
mediate. Mediate quidem, inquantum sunt Verba, quantum ad hoc, quod Spiritus
Sanctus procedit a filio: hoc enim filius habet a Patre. Immediate au-
tem, inquantum Pater, et filius simul spirant Spiritum Sanctum. Sicut
Jeth fuit ab Adam et mediate, et immediate. Mediate quidem, inquan-
tum Jeth fuit ab Eva, quae fuit ab Adam. Immediate vero, inquantum
Eva, et Adam simul genuerunt Jeth.

Dico 3. Producing per aliam terminum aliquem produ-
cit principaliter, quam ille: sed Pater n. producit Spiritum. S. princi-
paliter, quam filius: ergo per ipsum n. producit Spiritum. S. Max. pa-
tet in causa producente mediante causa secunda.

Resp. max. est verum, quando producent, et ille, per quem
producat, habent distinctam virtutem, et operationem. Quod abest a
Patre, et filio.

Sed replicab. Principalior influxus est auctoritatis
in spirando, quam carentia auctoritatis: sed in Patre est auctori-
tas in spirando, et n. est in filio iuxta D. Th. q. 10. de Potent. art. 3.
adg. ergo. — Resp. neg. max. quia maior, vel minor principalitas

requisita per se ad bonum, concedo: non requisita per se nego. Integra
causa per se requisita ad bonum unitatis, ut, quando datur in illa
predicatum destructivum pluralitatis. Cumq. predicatum oppositum
pluralitati nominis substantivum sit unitas impartata in aliquo
extremo, cum ad pluralitatem illius opus sit multiplicatione utriusq.
data unitate ex parte cuius reducitur causa integra unitatis substantivae.
Ex quo deducitur, quod pluralitas in aliquo extremo substan-
tivali est de genere moduli tantum negativum, quod n. obstat bono, cum
sit quid indebitum. Ut patet in tribus personis, quae sunt unus Deus.

Arg. 4. Si Pater, & filius essent unum principium spiritus. Si
predicatum huius propositionis: Pater, & filius sunt unum principium
supponeret pro utroque: sed hoc est falsum, cum possit de solo Pa-
tre, & solo filio enunciari: ergo.

Resp. concedo maius, et nego: minus dyling. probatio imbi-
ta: enunciari de solo patre. Sumpto principio eodem modo, nego: di-
versis, concedo. Quando Pater, & filius ponuntur ex parte subiecti,
& principium ex parte predicatorum, supponit determinate pro utroq.
cum tunc stat principium, ut dicit virtutem spirativam cum omni
conditione ad spirandum requisita. Cum autem principium applica-
tur solo Patri, stat pro principio perfecte spirativo cum quadam
conditione ad spirandum, ut est paternitas, supponitq. pro Patre de-
terminate. Et dic idem, si enuncietur de solo filio. Talia enim sunt pro-
dicata, qualia permittuntur a subiectis iuxta regulam Dialectico-
rum.

31 Agnosce hanc doctrinam in hac propositione: Pater, & ma-
ter sunt causa filii, et in ista: Pater est causa filii. In quarum prima
causa supponit determinate pro utroq. quia stat ratione subiecti pro
causa adequata, in secundo supponit determinate pro solo Patre
quia ratione subiecti sumitur pro causa inadequata. — Et ut ob-
jectionem dissolvat, in hac paritate aliquam adverte disparitatem.
Nam virtus adequate spirativa est in solo Patre, et idem est in ade-
quate conditio, cum n. sit in illo filialis, quae est etiam conditio ad
spirandum, in creatis vero in solo Patre n. est virtus generativa
adequate, cum deficiat illi virtus generativa matris.

32 Sed replicabit: Suppositio confusa n. est suppositio
determinata: sed in propositione dicta: Pater, & filius sunt unum

130
hic a D. Hilario iuxta explicationem D. Th. Iuxta idem est dicere Au-
thory adiective, ac duo spirantes, quod est verum propter pluralita-
tem suppositorum.

26
Arg. 2. Si Pater, et filius essent unum principium spir. s.
communicarent in aliqua ratione: sed n. communicant iuxta D. Ba-
silium epist. 3. ad Iregor. & Nymenum: ergo.

Resp. dyling. man. In aliqua ratione: non personaliter
concedo: personaliter, nego. Et n. illam, sed hanc negat D. Basilus, quia
et spiratio activa sit rationaliter, n. est per se constituta sicut est
filiatio, et Paternitas.

27
Arg. 3. Actiones sunt suppositorum: sed supposita spiran-
tia sunt plura: ergo principia. — Resp. dyling. man. Sunt plura
quoad substantiam, concedo: quoad virtutem spirativam, nego. Et
opus erat huius multiplicationis, ut essent duo principia, quia ad
multiplicationem nominis substantivi, et est principium necessaria
et multiplicatio forme significate, que est virtus spirativa.

28
Sed dicitur Ad unitatem substantivi req. unitas forme, et sup-
positi: sed in Patre, et filio est pluralitas suppositorum: ergo n. sunt
unum principium. Prob. Oppositum pluralitati substantivi re-
quiritur ad eius unitatem: sed ad pluralitatem iuxta D. Th. hic art. 9.
ad 2 necessaria est multiplicatio forme, et suppositi: ergo ad uni-
tatem immultiplicatio utriusque.

Resp. neg. man. cuius prob. dyling. Oppositum: ex par-
te alicuius extremi, concedo: ex parte omnium, nego. Ut immultiplicetur sub-
stantivum, sufficit habere unum extremum oppositum requiritur ad
illius multiplicationem: quia deficiente aliquo ex regulis ad pla-
ralitatem, et est multiplicatio forme, et suppositi, unitas nece-
rio concludenda est. Unde ad substantivi unitatem sufficit unitas vel
forme, vel suppositi. Ideo quomodo artifex habeat plures artes,
dicitur unus artifex propter unitatem suppositi, et plures persone
Dni. unus Deus propter unitatem nature.

29
Sed instat. Bonum ex integra causa, malum ex quo-
cumque defectu: sed unitas est de genere boni, pluralitas de genere
mali: ergo ad pluralitatem substantivi sufficit defectus unitatis
ex parte alicuius extremi, et ad unitatem necessaria est unitas
ex parte utriusque. Resp. dyling. man. ex integra causa: integritate

proportatem relativam: secundum ad istud concedo: secundum in rela-
tivum, nego. Sicut in Paternitate est duplex conceptus, nempe ad et in
relativum, et istud precedit generationem, licet subsequatur illud, ita in
relatione spirationis activae est ad et in relativum, et hoc est prius licet
illud sit posterius actu spirationis. Et ita est D. Th. intelligendum.

6 Sed instabit D. Th. posuit discrimen art. citato inter rela-
tionem personalem et non personalem in hoc quod illa precedit Originem
activam, non vero ista: sed non est discrimen, si relatio non personalem ha-
beret in relativum, quo precederet Originem activam, cum id invenia-
tur in relatione personali: ergo.

Resp. discrimen intentum a D. Th. non est in prece-
dentia, sed in modo procedentia, quia Paternitas, quae est relatio persona-
lis, precedit generationem, ut est constitutiva personae. Unde precedit
sicut persona agens actionem. Relatio vero spirationis activae, quae
non est personalem, non precedit hoc modo, cum personam non constituat
sed precedit constituendo Patrem et filium realiter proxime distin-
tos a Spiritu. S. Videatur D. Th. loco citato.

7 Dices 2. Quod supponit Patrem et filium producentes Spiritum
non est connotatum spirationis activae: sed ita est relatio spirationis:
ergo. Prob. mir. Supponit illos amantes: ergo producentes. ~~Prob. mir.~~
Resp. neg. min. cuius prob. disting. Supponit illos amantes: amare et
sentire, concedo: notionaliter nego. Ad hunc enim, qui est Spiritus. S. produc-
tione, necessaria est relatio spirationis, cum ipsa realiter proxime
distinguat Patrem et filium a Spiritu. S. Et quamvis supponat Patrem
et filium constitutos in esse personalem, dissolvitur obiecto non vero in
relatione principii spirativi, quia ad hoc requiritur virtus spirationis
importans distinctionem realem a terminis, quae provenit proxime
a relatione spirationis.

8 Dices 3. Connotatum unitur immediate virtuti, cuius est
connotatum: sed relatio spirationis activae non potest uniri immediate vo-
luntati, quae est virtus spirativa: ergo. Prob. mir. Mediat inter vo-
luntatem et spirationem Paternitas et filiatio: ergo. Prob. ante. Prius
adveniunt relationes primae Originis, quam secundae: sed Paternitas et
filiatio sunt primae Originis et relatio spirationis secundae: ergo.

Resp. neg. min. magis prob. disting. Mediant. mediatio-
ne se tenente ex parte principii quod spirativi, nego: ex parte principii
quod connotato. Ut relatio spirationis non uniretur immediate virtu-
ti spirativi, opus erat, quod Paternitas et filiatio mediant, ut con-
notata principii quod spirativi, quod non habent, quia Paternitas et

131
principium datur pro utroq? suppositione confusa iuxta D. Th. hic
art. 4. ad 4. ergo n. supponit pro illis determinate.

Resp. D. Th. intelligi de suppositione confusa non rigoro-
se talis, n. est: alter oculus requiritur ad videndum, sed minus rigo-
rose, prout est idem, ac copulativa, quia n. stat in dicta suppositione
pro aliquo determinato, sed pro utroq? simul.

33
Arg. ultimo: Si plures personae Dñi eandem sumerent hu-
manitatem, dicerentur plures homines: sed tunc esset una humanitas
et homo est nomen substantivum: ergo similiter.

Resp. neg. man. quia tunc esset unus homo propter uni-
tatem formae significatae. — Ad dic. qd. plures homines cum Carita-
te, quia ly homo dictus de Dñi personis importat aliquam proprie-
tatem termini adiectivam, cum humanitas illi adveniret absq. indet.
finitione cum illis, quod n. habet principium respectu Patris, et fi-
lii.

Parag. 3. Proponitur quaestio.

34
Inquiri: An virtus spirativa dicat de connotato relationem spiri-
tionalis, an vero filiationem, et Paternitatem? Resp. solam relatio-
nem spirationis activae teneri ex parte virtutis spirativae, et prin-
cipium quo spirandi. Ita D. Th. 1. ad 1. art. 1. dicit. q. unica art. 2.

Prob. q. ratione: Ita se habet voluntas ad spirandum,
sicut intellectus ad generandum: sed intellectus est principium quo
generativum, et connotat solam Paternitatem: ergo voluntas est
principium quo spirativum, et dicit solam relationem spiratio-
nis.

Confir. sola illa relatio est connotatio spirationis virtutis, quae
est communis Patri, et filio: sed sola spiratio activa est communis: ergo.
Prob. max. Connotatio virtutis communis debet esse communis: sed vir-
tus spirationis activae est communis: ergo. — Tum: Non est virtus pro-
ductiva ad intra integra absq. connotato: sed in Patre, et filio est in-
tegra virtus spirativa, et sola relatio spirationis est in utroque: ergo so-
la illa est connotatio virtutis spirativae.

35
Sed dicitur: Connotatio virtutis spirativae praecedit actum
spirandi, cum actum secundum praecedat, quod se tenet ex parte vir-
tutis: sed relatio spirationis n. praecedit actum spirandi, cum acci-
date contra iuxta haec verba D. Th. Actus naturalis spirationis se-
cundum intellectum praecedit proprietatem relativam communem
Patri, et filio. — Resp. neg. min. pro q. imposito dyling? Praedi-

nisi ut radicaliter continent relationem spirationis, a qua proveniunt
distinctio formaliter, et complete.

Sed instabit: Amor mutuum petit formaliter ex parte
principii duas relationes: sed Spiritus. Spiritus procedit ex amore mutuo:
ergo formaliter importat Paternitatem et filiationem: sed quod
formaliter importatur, formaliter distinguit. ergo.

Propter. disting. manet ex parte principii: quod, conclu-
do: quod, nego. Sufficit ad amorem mutuum, quod Paternitas et
filiatio sint conditiones requiritæ in principio quod spirante, non
vero, quod sint contrarium, seu complementum principii quo
spirativi. Unde intellige minorem subsumptam de eo, quo formali-
ter importatur ut complementum principii quo, non vero de con-
ditionibus formaliter se habentibus in principio quod: he enim
tantum distinguunt, quatenus radicant illud.

Quest. 3. Ut. relatio spirationis active sit
per se subsistens, et spiraret ut quod.

Spirare ut quod est proprium rei per se subsistentis. Unde quod
voluntas tenuerit de uno, affirmabit de alio.

Parag. 1. Nostra sent.

Dicendum quod relationem spirationis n. gr. per se subsistentem. Ita
collig. ex D. Th. in hac quest. art. 4. ad 1.

Prob. 1. Pater est per se principium quod spirativum,
alio n. gr. est primus fons omnis processionis: sed n. gr. est, n. relatio
spirationis est per se subsistens: ergo. Prob. 2. Non est per se prin-
cipium quod spirativum, quod est ratione alterius principii quod:
sed in eadem dicto est: ergo. Prob. 3. Primum principium quod
tunc caput est subsistens quod commune Patri, et filio: nempe totum
coadyuvans ex virtute spirativa, et subsistentia spirationis: ergo ratione
illius Pater. Prob. 4. Primum principium quod spirandi importat
ratione sui requirita ad spirandum ut quod: sed ad hoc nil potest ap-
tius requiri, quam totum coadyuvans ex virtute spirativa, et subsis-
tens spirationis: ergo.

Confir. In Deo nequeunt dari duo ingeniti iuxta D. Th.
hic q. 33. art. 4. ad 4. sed dato subsistenti spiranti ut quod commu-
ni Patri, et filio invenirentur in Deo duo ingeniti: ergo. Prob.

filialis tantum se tenent ex parte principii quod. Unde prius unitur
relatio spirationis cum essentia et voluntate, ut subiecto quo, quam
cum Patre, et filio ut subiecto quod

39 Sed replicabitur: Quod dimanat ab alio, et posteriori ipso: sed
relatio spirationis dimanat a Patre: ergo. — Tum essentia et principium
quo radicale spirationis: sed Paternitas et unita prius essentia, quae
spiratio, cum hoc filio communicatur a Patre: ergo.

Resp. ad 1. dyting. man. Et posteriori: in genere cause efficien-
tis, et formalis, concedo: in genere cause materialis, nego. Ut patet in
passionibus dimanantibus in creatis ab essentia, quae sunt prior in gene-
re cause materialis dispositivae. Et ad hunc modum relatio spirationis
et posterior essentia, a qua dimanat ut quo, et Patre, a quo dimanat ut
quod, et et prior in genere quasi cause materialis, quia concurrunt
ut rectum tam quo, et ut essentia, quam quod et et Pater ad aliquod mu-
nus exercendum habet velut formalis, suum obliquum. Unde hoc
se habet, ut causa materialis, et illud ut causa formalis.

40 Resp. ad 2. dyting. man. prius essentia: ut radice generatio-
nis, concedo: ut radice actus spirandi, nego. Respectu huius, ut talis
prius et relatio spirationis, quam Paternitas propter rationem
dictam.

Vel si respondere ad 1. quod etiam relatio spirationis
et prior Paternitate in genere quasi cause formalis, quia Pater de ha-
bet ut subiectum quod respectu illius.

41 Nec obijci dicat, quod haec solutio opponitur cum illo,
cum n. possit eadem realitas esse simul prior in genere quasi cause ma-
terialis, et formalis. Non obijci. quia bene potest sub diversa conside-
ratione. Est enim prior in genere quasi cause formalis, quatenus et for-
ma formalis est Pater, ut subiectum quod. Et prior in genere cause
materialis, quatenus Pater n. exercet respectu illius rationem subiecti,
sed rationem principii quod spirandi, quia sub huius ratione relatio, quae
et connotatum, explicat esse quasi subiectum formalis, a principio
quod et rectum.

42 Dicunt. Spiratio ponitur de connotato, ut principium ma-
litter dyting. a termino: sed haec dyntichio sufficienter proximitate
ternitatis, et filiationis: ergo et sufficienter pro connotato.

Resp. dyting. man. Sufficienter: sufficienter radicaliter, con-
cedo: formaliter, nego. Quia n. provenit a Paternitate, et filiatione

ergo quarta. Prob. m^a: Quod constitutum per subsistentiam rela-
tivam et personam: sed Spirator quod communis constitueretur per
subsistentiam relativam nempe relationem spirationis: ergo. M^a et
contrariorum m^a. Prob. In quolibet subsistentia relativa constituit
subsistentem incommunicabile: sed hoc et persona: ergo. M^a patet
in Paternitate et filiatione.

Confr. Ultimior terminus in linea subsistenti magis aptus
et ad tribuendam incommunicabilitatem quam n. ita ultim^{us}: sed
si spiratio activa est subsistentia ultimior et in linea subsisten-
ti Paternitate cum adveniret post ipsam: ergo si h^{ec} dat incommu-
nicabilitatem, etiam illa.

Parag. 2. Sententia contraria

Nazarius, Molina, et alii agnoscunt in relatione spirationis activae pro-
priam subsistentiam, ex qua, et virtute spirativa, resultat quod subsy-
stens, et Spirator qui communis communitate rei Patri, et filio.

Arg. 1°. Sicut in Div. Divinitas n. est n^{on} subsistens, similiter
de omni spiratione potest intelligi ait D. Th. in 1. ad Anr. b. dist. 29. q. unica
art. ad 2. sed Divinitas est subsistens propria subsistentia: ergo relatio
spirationis. Resp. explicando D. Th. similiter de spiratione: quoad
subsistendum concedo: quoad proprietatem in subsistendo nego. Simi-
litudo inter Divinitatem et spirationem stat in hoc quod utraq. sub-
sistit subsistentia communicabi, sed discriminantur in isto, quod dicta
subsistentia, ut propria nature constituit eam subsistentem, spirationem
n. ut propria, sed ut a Deitate communicata.

Sed dic^{er}: Ideo excluditur subsistentia propria in spirati-
one, ne detur Spirator communis communitate rei Patri, et filii: sed hoc
infertur ex data solutione: ergo. Prob. m^a. Spirator communis est, cum
datur relatio spirationis subsistens subsistentia communi: sed subsistit
subsistentia absoluta, quae est communis: ergo.

Resp. Ineq. m^a m^aq. prob. disting. subsistentia commu-
ni: notionalis concedo: essentiali nego. Cum Spirator qui sit principium
quod notionalis, desideratur ad ipsam subsistentia notionalis, et relativam
qualem n. est subsistentia absoluta.

Arg. 2°. Concretum et abstractum in Div. sunt idem ex parte
rei conceptae: sed relatio spirationis activae est per se subsistens, quod est
concretum: ergo ipsa est subsistentia, quae est abstractum. Resp.

mir. Ideo Pater est ingenuus, quia n. procedit ab alio: sed hic communis
 n. spirator ab alio n. procederet ergo hic, et Pater, quae sunt duo,
 essent ingenui. — Tum: Pater n. esset primus fons omnis processionis
 cum n. ipse, sed communis spirator esset primus fons processionis
 sp. s. — Tum et maxime: Unitas naturae n. compatitur cum plurali-
 tate ingenuorum iuxta dicta In quatuor. l. huius tract. n. s. ergo si tunc
 esset darenter plures ingenui, et pluralitas naturae. Ex qua deduci-
 tur, quod impassibilitas n. esset propria Patris, cum esset etiam inna-
 turalis spirator communis.

¶ Cum est aliquibus hec omnia n. adversari, ut Pater sit
 46 primum principium spirandi, et primus fons totius processionis, quia
 spirator communis communitate rei ipsae, et filio n. esset a Patre rea-
 liter distinctus, sed tantum virtualiter. Sed hallucinantur in hoc:
 nam tantum saluant per suam doctrinam, quod Pater sit identicus et
 n. formaliter primum principium spirandi, et primus fons totius pro-
 cessionis: sed Pater est iuxta communem Patrum sententiam et forma-
 liter primus fons, et dictum principium: ergo.

¶ Probat hoc: Non est ratione sui primum principium
 47 spirandi, quod est ratione alienius conceptus sibi identificatus: sed Pa-
 ter est dictum principium ratione communis spiratoris sibi inden-
 tificatus: ergo. Max. patet in relatione, quae ratione sui n. est intellectio,
 quamvis sit identificata cum ipsa.

¶ Si vero alii respondeant unitatem naturae n. posse sal-
 48 vari cum pluralitate reali ingenuorum, bene autem cum plurali-
 tate virtuali, quae tunc esset in Patre, et communi spiratore.

Contra: ex hac doctrina inferretur pluralitas virtualis na-
 turae: ergo nulla. Prob. illatio: distinctio virtualis facit virtua-
 liter, quod realiter realiter: sed distinctio realis ingenuorum inferret
 iuxta respondentes diversitatem realem in natura: ergo virtualis
 virtualis.

¶ Prob. ultimo: Quatuor personae n. dantur in Deo iuxta
 concilia et Patres: sed darentur, si esset in Deo spirator quod com-
 mune Patri et Filio: ergo. Prob. mir. Hic spirator esset personae
 n. personae sp. s. nec Patri, et Filio, cum hoc supponeret constitutas.

limitata, ut nulli videatur formam limitatam distinguere realiter a supposito, vel subiecto, quibus communicantur, nisi vero forma infinita. Per quod sufficienter salvatur maior unitas in his, quam in illa in effecta totali, infinita sit cum eo identificata, et creata realiter distincta.

Parag. 3. Corollaria

46 Ex dictis questionibus precedentibus inferitur 1.º dari in Deo plures spirantes adiective. Nam plura supposita habentia eandem virtutem spirantivam sunt plures spirantes adiective, sicut etiam sunt tres Omnipotentia adiective, sed Pater, et filius sunt plura supposita habentia eandem virtutem spirantivam: ergo.

Sed dicitur: Spirans est idem ac spirator: sed in Deo non datur plures spiratores: ergo nec plures spirantes. Ita. q. d. Th. — Resp.º distinguendo: Idem: ex parte rei significatur, concedo: ex modo significandi, nego. Nam spirans (verba sunt D. Th. hic art. 4. ad 7) nomen adiectivum est, spirator vero nomen substantivum. Unde Pater, et filius sunt duo spirantes propter pluralitatem suppositorum, non autem duo spiratores propter unam spirationem.

47 Inferitur 2.º Spiritus s. per se procedere ex amore omnium, quæ sunt formaliter in Deo. Nam amor perfectissimus est amor omnium, quæ sunt formaliter in Deo: sed Spiritus s. procedit ex amore perfectissimo: ergo. Vide tradita dypp. II. q. 1.

48 Inferitur 3.º Spiritus s. non procedere per se ex amore creaturarum sive futurarum, sive existentium. Quia Processio naturalis, et necessaria est termini necessario attach: sed processio Spiritus s. est naturalis, et necessaria, et amor sive futurorum, sive existentium est liber: ergo.

Sed dicitur: Spiritus s. per se procedit ex illo, quod diligit Pater ipso Spiritu s. sed Pater diligit se (verba sunt D. Th. hic art. 2. ad 3) et omnem creaturam Spiritu s. Sancto: ergo ex amore omnium creaturarum.

Resp.º distinguendo: Quod diligit: ex vi processionis, concedo: Concomitanter, nego. Dilectio creaturarum se habet concomitanter ad processionem Spiritus s. sicut cognitio futurorum ad processionem Verbi iuxta dicta supra dypp. II. q. 3.

49 Inferitur 4.º Spiritus s. non procedere ex amore possibilium. Nam amor terminatur ad bonum: sed creature possibile non

dyling. mam. Concretum et abstractum: ex suo conceptu formali, nego: ex
conceptu particulari, conado. Non sunt idem virtualiter concretum et
abstractum in Deo ex sui rationibus formalibus, sed tantum ex ali-
quo speciali conceptu et accidit in Deo, et Deltate, in Patre, et Pater-
nitate, et aliis. In illis ob sui maiorem excellentiam, in yty, quia pater-
nitat, nil habet repugnans, ut sit ex parte rei conceptus personae si-
cut habet spiratio, ut manet probatum.

93 Sed replicabz: Relatio spirationis activae et infinite purae
ergo et ex parte rei conceptus concretum spirativum. Probr. conseq.
Forma infinite pura debet esse ex parte rei conceptus sui effectus
formalis, ut patet in spiratione passiva, et aliis in Deo: sed concretum
spirativum est effectus formalis spirationis activae: ergo.

94 Respp. neg. conseq. mirg. prob. dyling. Sed concretum spira-
tivum: secundum quod dicit subjective, nego: secundum quod dicit for-
maliter, nego. Effectus formalis formae cum precisione sumptus est
ipsa forma, ut data subiecto, non vero ipsum subiectum, quia hoc est
in quo recipitur effectus formalis illius iuxta St. Complut. in physica.
Unde effectus formalis relationis spirationis erit ipsa et communica-
ta Patri, et filio, non vera Pater, et filius, qui sunt concretum spira-
tivum quod, in quo concreta relative sumpta esse subijctum, quod
se habet ut subiectum, cui communicatur spiratio activa.

94 Sed instabz: forma limitata minorem unionem debet impar-
tare cum suo effectu formali precisive sumpta quam forma infinita
sed illa est ex parte rei conceptus effectus formalis precisive sumpta
iuxta St. Complut. in physica: ergo yta n. i. dum yte effectus, sed
totalis, ad quem pertinet totum repertum in subiecto, et concreto
iuxta ipse Patre.

95 Respp. dyling. min. Et effectus effectus formalis: ex
parte entitatis illius, conado: ex parte unionis, nego. Effectus formalis
formae limitate precisive sumptus est ipsa forma ut unita subiecto,
ideoq. ex parte illius est entitas formae, et unio, quae dyling. realiter
ab ipsa forma. Quod affirmatur a St. Complut. loco tradito.
Spiratio vero est sui effectus formalis tam ex parte entitatis, quam
ex parte unionis.

95 Vel dicadmyro unionem n. dyling. realiter a forma

consequenter nulla pars determinata posset pro alia eligi, sed utraq.
Quando vero ex parte conditionis idem ponitur aliquod impossi-
bile, potest illo supposito inferri determinate aliqua pars contradic-
tionis. Ut accidit in hoc: Si homo haberet alas volaret. Non enim
seq^r volaret, et n^o volaret, sed volaret determinate. Ita accidit in
nostro hypothesi.

3 Sed instabit: In hac hypothesi: Si Deus n^o esset immuta-
bilis n^o esset eternus, includit fore, et n^o fore Deum immutabilem
n^o fore, quia supponitur fore, quia Deus: ergo semper in hypothe-
si impossibili includuntur ex parte conditionis duo predicata
contradictoria, et consequenter in nullo potest inferri aliqua
pars pro alia.

Resp. disting. consequens: Ex parte conditionis: tam
ex parte predicati, quam subiecti ipsius, concedo: Ex parte predicati
nego. Propositionio conditionalis in hypothesei impossibili potest
afferre ex parte predicati duo predicata contradictoria iuxta
dicta de rationali, et irrationali num. antec^d. et tunc quodlibet impos-
sibile seq^r. Vel potest adducere unum contradictorium ex par-
te predicati, et aliud ex parte subiecti, ut adducitur in propositione
ne dicta: nam ex parte subiecti offertur Deus, qui est immutabilis,
et ex parte predicati carentia immutabilitatis. Tunc enim n^o seq^r. quod
libet impossibile, sed unum determinate nempe n^o esse eternum, se-
mel enim supposito in Deo mutabilitate determinate sequitur
carentia eternitatis. Et ratio est: quia conclusio semper inferitur ex
predicato, quod subiecto applicatur, n^o ex ipso subiecto, hoc enim
se habet ut materia, cui applicatur conclusio ex vi unionis cum
predicato. Ita in hypothesei questionis.

64 Sed urgebit: In hac hypothesei impossibili: Si Deus n^o esset
communicabilis tribus personis, induitur ex parte predicati
tantum unum predicatum contradictorium, nempe incommu-
nicabile: et tamen ex illo sequitur utraq. pars contradictionis:
ergo. Prob^r mir^r: Producere, et n^o producere creaturas et utraq.
pars contradictionis: sed in dicta hypothesei hoc sequeretur: ergo
Prob^r mir^r: Sequeretur producere, quia supponitur Deus cum
sua Omnipotentia, quae ubicumq. sit, est ratio producendi creatu-
ras. Sequeretur n^o producere, quia natura Divina non potest com-
municari ad extra n^o communicata prius ad intra: ergo.

important bonitatem iuxta doctrinam N. Salm. tract. de Voluntate.
Dei dypp. 5. dub. 1. ergo.

60

Sed dicq: Iuxta probabilem sententiam Thomistarum crea-
turz possibili dicunt bonitatem: ergo potest Thomistica defendi spem
s. per se procedere ex amore possibilem. — Resp. dyling. arg.
dicunt bonitatem secundum quid, et transcendens aliam, concedo: im-
pliciter, et formalem, nego. Bonitas formalis in conspectu con-
venientia respectu alterius, transcendens vero in integritate
in proprio ordine. Ad hanc bonitatem n. req. amabilitas, et appa-
rentia, sed ad illam quia voluntas n. attrahitur nri ab aliqua con-
venientia, quz sine ordine ad alterum haberi n. potest. Quia doc-
trina componunt Iudoz et Ionet bonitatem in possibilibus, quin sint
amabiles, met quin spem s. procedat ex amore illorum. Videatur
in tract. de Voluntate Dei.

Utrum q. Utr. sps s. distingueretur realiter
a filio, si non procederet ab eo.

61

Utr. et hec interrogatio, quia supposita aliqua conditione impos-
sibili solent veritate magis ostendi, et declarari magis. Sicut ad declaran-
dam an immutabilitas sit in Deo ratio a priori eternitatis. solent
disputari, an si Deus n. esset immutabilis, esset eternus. Nam licet
immutabilitas sit Deo impossibilis, attamen si maneret Deus eter-
nus illa propositio optime inferretur immutabilitatem n. esse rationem
a priori eternitatis.

62

Sed dicq: Utr. dyputatio tendit, ut una pars contra-
ditionis excludat aliam. Nigatur: sed ex dyputatione procedente
ex aliquo hypothesei impossibili n. potest aliquid magis una pars, quia
alia, cum ex impossibili iuxta commune proloquium sequatur
quodlibet: ergo n. est utilis interrogatio.

Resp. neg. imm. probatio q. imbita dyling. ex impossi-
bili involvente ex parte conditionis duplex predicatum contra-
dictorium concedo: non involvente, nego. Potest in aliquo hypothese
ut in hoc: An si homo esset rationalis, et immortalis, distingueretur
specie ab equo. Nam tunc, quia immortalis n. distingueretur, quia
rationalis distingueretur. Unde dyling. et n. dyling. in specie, et con-

hinctionem realem: ergo. Prob. ant. Gse duo ad invicem et oppositio rela-
tiva: sed hoc solum numerum innumerat, verba sunt concilii Tolitani in
professione fidei, quoad invicem sunt: ergo. — Tum: sola oppositio
peculiaris lineæ relativæ potest distinguere in Dm: sed oppositio dy-
sparata n. et peculiaris, cum conveniat rebus absolutis: ergo. — Tum:
si distinctio disparata oppositio sufficeret in Deo ad distinguendum
realiter, essentia Dna. et relationes disting. realiter: hoc est absurdum.
ergo. Prob. mai. Oppositio disparata est illos, quæ datur inter res per-
tinentes ad ordines diversos: sed essentia et relationes pertinent ad or-
dines diversos, cumque ad relativum illa ad ordinem attineat absolute:
ergo.

Urgetur hoc: in Dm in nullo eventu posset dari Trini-
tas personarum absq. omni processione: sed daretur, si oppositio dy-
sparata distingueret: ergo. Prob. min. Oppositio disparata iuxta
contrarios est sufficiens absq. omni alio, ad distinctionem realem: sed hæc
oppositio solvatur absq. processione iuxta eosdem: ergo.

Impugnatur denique: Non est maior ratio cur una per-
sona absq. processione disting. ex vi illius oppositionis disparatæ ab
aliâ, et n. disting. aliâ: sed una persona solvatur distincta ab aliâ
illo modo: ergo omnes.

Explicatur amplius impugnatio interrogando Scotistis,
cur n. datur oppositio disparata inter spirationem, et Paternitatem,
et daretur in dicta hypothese inter filium, et spiritum. 2. Offeritur re-
sponso ab ipsis. Implicat, dicunt, eundem terminum duplici adequata
actione produci, sicut tunc casus produceretur filius, et spiritus. 3. cum
essent termini dictionis, et amoris, quæ sunt actiones adequatæ dy-
sting.

Sed contra: Tunc casus generatio, et processio n. esset deus
productiones totales: ergo nullum est fundamentum. Prob. ant. Illæ sunt
in Deo productiones totales, quarum quælibet in principio quod importat
respicere relative terminum a quo libet producantur: sed tunc co-
stat hoc n. acideret: ergo. Prob. min. quod ad processionem. Ad prin-
cipium quodlibet introit filius, cum sit mutui amor: sed tunc casus
filius n. respiceret relative spiritum. 3. qui est terminus: ergo

Confir. Generatio passiva, et passiva spiratio sunt incompo-
sibiles in eadem persona: ergo active sumptæ n. sunt productiones
adequatæ diverse. Prob. ant. Ideo productio activa filii, et spiritus. 3. sunt
compossibiles in una persona, quia ad invicem n. respiciuntur: sed tunc

Hæc. neg. min. min. probat. dyling. hoc sequeretur: nempe
 utraq. pars ab intrinseco, nego: una ab intrinseco, et alia ab extrin-
 seco, concludo. Producere sequitur in dicta hypothese ab intrinseco,
 quia tunc seq. aliquid per locum intrinsecum in aliqua suppositio-
 ne, quando ex ea tamquam ex causa, et ratione formali inferatur,
 sicut inferitur productio ex Omnipotentia, quæ supponitur mane-
 re in dicto casu. Non producere sequeretur ab extrinseco, quia hoc
 fit, quando ex aliqua suppositione inferitur aliquid, et n. modo
 dicto, sicut n. producere inferitur in dicta suppositione, cum commu-
 nicatio ad intra n. exigatur, ut Omnipotentia sit productio creatura-
 rum, sed ex aliis causis.

65 Unde potest ventilari, quid sequatur in hypothese impo-
 sibi ab intrinseco, sicut ventilatur in suppositione tituli. Iuxta suppo-
 sitionem (adverte hoc) potest fieri in casu negante processionem spiritus.
 Si a filio, et agerentur Iræci, vel in casu, quo manerent cum eodem
 proprietatibus personalibus, quæ habent nunc, quin unus produceret
 ab alio. Resolvitur ergo.

Parag. I. Nostra sententia.

Dicendum est, quod spiritus s. non distinguatur realiter a filio,
 in omni suppositione, quod ab eo n. produceret.

66 Probatur ratione D. Th. In Deo n. datur distinctio realis
 interea, quæ carent oppositione relativa: sed in hypothese dicta filius,
 et spiritus s. carerent oppositione relativa, cum huc fundatur in
 Deo in origine, et processione unius personæ ab alia, et enim origo
 perfectior inter omnes rationes fundandi relationes: ergo. Max.
 vero probatur. Spiritus activus, et Paternitas n. dyling. in Deo: sed nulla
 alia potest assignari ratio, quam carentia oppositionis relative: ergo.

67 Sed negatur min. ab Scotistis, quia alia ratio assignatur
 ab ipsis, nempe carentia distincti oppositionis disparate, quæ est in spiri-
 tione, et Paternitate, non vero in filio, et spiritu s. Hanc in hypothese
 dicta opposuerunt disparate, quæ oppositio est sufficiens ad distinctionem
 realem in Deo.

68 Sed contra: sola oppositio relativa facit in Deo dy-

6
bile inveniri in ipso: sed de facto n. datur in Deo n. dy. distinctio pro-
veniens ab Oppositione relativa: ergo. — Tum si posset dari in Deo
in aliqua hypothesi distinctio realis n. fundata in processione, par-
tens nunc dy. distinguere realiter plura, que ad Originem n. pertinent: sed
hoc est hereticum: ergo. Probo. mar. Ubi q. eadem ratio dy. distinctionis
est eadem dy. distinctio: sed in dicta hypothesi q. eadem ratio, ac nunc
in n. fundata in processione, nempe negatio processionis: ergo.

8
Confir. Si q. e. ponibile dy. distinctio realis n. proveniens ab
oppositione relativa: sp. s. nunc dy. disting. a filio duplici dy. distinc-
tione reali, nempe relativa, et assignata: hoc est absurdum: ergo. Probo.
mar. Repugnat spiritui s. dy. distinctio, que de facto n. est in illo: sed in hy-
pothesi dicta est in sp. s. alia dy. distinctio realis propter relativam
iuxta Valentiam: ergo nunc.

7
Urgetur hoc: Ita se habet natura Dni ad constituendum
sp. s. Deum sicut oppositio relativa ad constituendum realiter
dy. distinctionem: sed in nulla hypothesi posset mutare Deum ablata dicta
natura: ergo nec realiter dy. distinctus ablata dicta oppositione.

Parag. 2. Sent. Contraria.

8
Defenditur a Scot. In quorum favorem. Arg. 1. D. Angel-
mus ponit lib. de process. sp. s. dy. distinctionem inter Patrem et filium
et sp. s. per se nasci, et procedere: sed in dicta hypothesi filius
nascitur, et procedit a sp. s. ergo.

Probo. dy. disting. man. et procedere modo processionis
sibi debito adque, concedo: Inadequato, nego. Modo adequato
procedit Verbum cum a Patre, et filio procedit, de quo modo loq.
Angel. mag. alias si opponitur, cum adducat in Grecos negantes
processionem sp. s. a filio, et affirmantes realiter dy. distinctionem
illud commune axioma: In Dny. omnia sunt idem, ubi n. obviat
relacionis oppositio. Ita in lib. citato ab adversarij cap. 2. — Ut
dic. cum D. th. q. 10 de potent. art. 5. ad 2. Verba predicta Angel. mi-
inducta sunt magis, ut dy. putativa suppositio, quam ut veritatis defi-
nitio.

19
Arg. 2. Oppositio disparata inter relationes Dni suf-
ficit ad dy. distinguendum realiter: sed hoc est in dicta hypothesi:
ergo. Probo. mar. Inter filiationem, et spirationem passivam non
est oppositio relativa, sed disparata, cum filio n. sit ratio refe-
rendi filium sp. s. et tamen realiter dy. disting.: ergo.

Confir. sp. s. dy. disting. realiter a Patre, etiamsi

causae generationis et spiratio passiva ad invicem n. respicerentur, cum
carent ordine originis: ergo.

Roboratur hoc: Generatio et spiratio passiva possunt habere
passive, quod active habent active, sed yte iuxta contrarios n. habent
distinctionem realem: ergo nec ille.

Ex quo arguitur amplius: Relationes realiter distinctae
passunt in Deo inveniri, quin ratio fundandi ~~et n. p. realiter dy-~~
ting. sed generatio passiva et spiratio passiva, quae sunt rationes fun-
dandi n. dyting. in dicto casu realiter propter rationem immediate
dictam: ergo nec relationes.

Impugnatur amplius: Ex origine passiva geniti, et spira-
ti inferunt scilicet filiationem et relationem spirationis passivae tunc
eius dytingui realiter: sed hec illatio est nulla: ergo. Prob. m. Non
potest inferri ex originibus passivis, ut virtualiter diversis, nec ut rea-
liter distinctis: ergo. Prob. n. quod ad 1. p. Procreatio passiva est ad equa-
le idem cum termino: sed relationes sunt termini in Deo: ergo illae
sunt virtualiter distinctae, etiam yte. Quoad 2. p. liquet, nam yte pch-
tio principii. Illa yte enim petitio principii, quando datur responsio
eiusdem per idem: sed daretur si inferretur distinctio realis relationis
ex distinctione reali inter origines passivas: ergo. Prob. m. Nam
origines passivae conyuntur in relationibus: ergo daretur responsio
eiusdem per idem.

Sed quia dypparitas data a scilicet videtur desumpta ex
creaturis, placet illam instare: Non minus repugnat terminum produ-
tum in creatis cum actione sui principii, et illius aliqua relatione inden-
tificari, quam eundem terminum produci duplici actione adequata sed
n. obstante primo filiatione identificatur cum actione, et relatione, nam-
pe actione spirativa et relatione spirationis, se tenentibus ex parte
principii, nempe Patris, quia inter ipsas et filiationem n. salvatur
oppositio relativa: ergo similiter Relationis spirativae et generativae
identificabuntur ab ipsa relatione opposita.

Nec Valentia est audienda, quia concludit distinctionem
distinctionem inventam de facto in personis, provenire ex oppositio-
ne relativo n. vero, quae in dicta hypothesis daretur. Non igitur yte ca-
dicendum: quia distinctionis carentia, quae nunc datur in in Dny impossi-
bily est ergo alia distinctio. Prob. p. q. Quidquid est possibile Deo in li-
nea distinctionis, datur nunc in Deo, alioquin deficeret illi aliquid possi-

74

Ad Confir. resp. dyting. mir. non igitur oppositum relative
Patri: immediate concedo: mediate nego. Oppositum relative sequitur
ad processionem, et in dicta hyp. thesi sp. p. procederet mediate
a Patre cum tunc filius produceret sp. s. Sanctum media virtu-
te spirativa ipsi a Patre communicata.

75

Sed dic. Gentia Dna. dat Patri Paternitatem, qua imme-
diatè opponitur filio: et tamen filio mediate n. opponitur: ergo. —
Resp. dyting. mand. dat Patri: per virtutalem emanationem, con-
cedo: per realem processionem, nego. Et in reali processionem stat oppo-
sitiò relativa, quæ si est mediate debet supponere immediatam inter-
dantem, et accipientem, quæ abut in Deo, ubi n. est immediatè et rea-
lè processio.

76

Sed in taby: Non stat aliquem dytingui ab alio mediate
ergo n. tenet doctrina data. Prob. arg. Quilibet dyting. ab alio per
suam entitatem: sed entitas est illi immediata: ergo. — Resp. neg.
arg. mir. q. prob. dyting. Immediatè: per exclusionem alterius extre-
mi intrinsici, concedo: Intrinsicè, nego. Ut dyting. sit immedio-
ta inter duo extrema, n. sufficit, quod forma dytinguens sit in-
trinsicè illi, sed quod n. mediet inter ipsa aliud extremum ex-
trinsicum, ratione cuius possit dyting. a forma intrinsicè pro-
cedere. Sicut mediet filius inter Patrem, et sp. s. causa quo hic
immediatè n. procederet ab illo.

77

Arg. 3. In nulla hyp. thesi potest una persona termina-
re duplicem adequatam processionem: sed in hyp. thesi questio-
nis daretur duplex adequata processio terminata ad filium, et
sp. s. ergo non igitur una persona. Prob. mir. Processio per in-
tellectum est adequate distincta a processione per voluntatem,
sed hanc sp. s. et illam filius terminaret processionem in dic-
ta hyp. thesi: ergo.

78

Resp. neg. mim. marg. prob. dyting. a processione
per voluntatem: ut est concedo: ut igitur tunc, nego. Tunc casus n. est
set adequata processio per voluntatem, quid ad eius adequatio-
nem opus est supponere processionem per intellectum, et a termino
illius, nempe Verbo provenire.

Sed dic. Quod supponit Verbum productum, suppo-
nit processionem per intellectum: sed tunc processio per volun-
tatem supponeret Verbum productum: ergo. — Tum una persona
n. potest supponere seipsam: sed tunc sp. s. supponeret Verbum,
et esset persona distincta.

alio filio procederet, alius esset in tali casu ab aliquo identificatus
cum spū. s. sed spū. s. non est oppositus relative Patri, cum
n. est obiectum: ergo.

80
Resp. arg. neg. mā. mā. q. prob. dīting. Non est oppo-
sitiō relatiōis: proxima, et formalis, concedo: radicalis, et subtractiua
nego. Licet filiatio n. opponatur relative formaliter spirationi passi-
ue opponitur radicaliter, et subtractiue: quia radicat relationem
spiratoris, quæ refert proxime filium spiritui s. et est etiam con-
stitutiva subtractiue referendi ut quod, nempe filii. Ita D. Th. q. 10
de Potent. art. 5. ad 13.

81
Sed dīc. quentia est radix spirationis active; et tamen
n. opponitur relative spirationi passivæ: ergo. — Resp. dīting. mā.
est radix: communis, concedo: specialis, nego. Ad distinctionem re-
lativam in Deo necessaria est radix ita specialis alicuius relationis,
ut nullam aliam relationem possit radicare. Quod in filiatiōe
et n. quentia invenitur, cum sit radix omnium.

82
Sed in teby. Radix alicuius relationis est ratio fundan-
di ipsam: sed una relatiō n. potest esse in via et n. q. Doct. ratio fun-
dandi aliam: ergo nec filiatio radix relationis spiratoris. — Resp.
dīting. mā. Radix: se tenens ex parte principii quo agendi, con-
cedo. Ex parte subtracti referendi, nego. Radix, quæ est ratio fundan-
di in Deo, est operatio, quæ se tenet ex parte principii quo agendi,
non vero radix, quæ proprie importatur in subiecto relatiōis ut quod,
ut est filiatio, quæ constituit filium, qui ut quod refertur ad spū.
sanctum. Hæc enim solum radicat et complementum, illa vero ut
ratio formalis, in quæ et n. illa debet esse ratio formalis fundan-
di.

83
Sed urgetur: Admissa hoc radice in filiatiōe n. potest
esse ratio dītinguendi ipsam a spū. s. ergo. Prob. arg. Ratio dītinguen-
di filium a spū. s. debet esse propria, et speculatiua illius: sed concep-
tus radice est communis Patri, et filio: ergo.

84
Resp. mā. quæ veram, quando distinctio taliter est
propria filii, quod nulli alteri conveniat n. vero quando est com-
munis, sicut est distinctio, qua Pater, et filius dīting. radicaliter a spū.
s. — Vel dic dīting. m. Conceptus radice absolute, concedo: cum
aliquo modo determinato, nego. Speciali enim modo radicitur re-
latio spiratoris in filio, quo modo n. radicitur in Patre, quamvis
in radicans conveniant.

Vel dic, quod tunc casus utraq. processio produceret subij-
tentiā, quarum una esset talem virtualiter diversa ab alia et
inclusa formaliter in illa.

Sed replicabz: Ut unus conceptus includatur forma-
liter in alio, requiritur, quod tribuat illi suum effectum formalem:
sed subijctis dictis n. tribuerent ad invicem suos effectus forma-
les, sed naturę Dnę iuxta A. Salmat. hic n. l. q. ergo.

Prep. dyting. min. Subijctis: sub conceptu subijcten-
tię, concedo: secundum omne positivum ab ipso importatum nego. Sub
illo enim conceptu dicunt ultimatum, sicut dictum est de natura
sub conceptu naturę respectu relationum dy. 5. q. 2. Quia solutio est
ad mentem A. Salmat. n. citato, quia comparant subijctentię vir-
tualiter distinctas iustitię et Misericordię, quę includuntur ab in-
vicem quoad omne positivum, licet n. includantur prout dicty na-
minibz exprimentur.

Sed instabz: lo modo, quo nunc se habent realiter sub-
ijctentię realiter diversę, se haberent tunc virtualiter, distinctę
virtualiter iux dictos P. P. sed nunc una n. dat alteri realiter suum
effectum formalem: ergo nec tunc virtualiter.

Prep. dyting. max. Tunc: sub conceptu expresso
subijctentię, concedo: alio modo, nego. Ea, quę sunt identificata in
Dnę, si n. includerentur formaliter, facerent compositionem
iuxta demonstrata dy. 5. q. 3. licet possint n. exprimere hanc
inclusionem sub aliqua reduplicacione, ut n. exprimerent sub
conceptu subijctentię in dicta hypothesi. In quo stat paritas inter
illas, et subijctentię realiter diversę. Et advertit, quod ex his sub-
ijctentię resultant tunc una persona per realem simplicitatem.

Arg. 4. Dum filius manet filius, et realiter diversus
a patre. sed in dicta hypothesi filius maneret filius: ergo. — Tunc
quando aliquis est unus et indistinctus in se, et diversus a quo-
libet alio: sed tunc filius est unus: ergo diversus a quolibet alio.

Prep. dyting. max. Dum manet filius: sub concep-
tu referenti ad Patrem nego: sub conceptu radicanti Spiro-
tionem activam, concedo: Et tunc hoc modo n. maneret sed illo.

Ad 2. dyting. max. Est unus: Unitate: in ordine ad Pa-
trem, concedo: in ordine ad ipsum. S. nego. Quod constituit aliquid
in ratione unius unitate relativa, constituit illud distinctum a
suo correlativo. Et tunc spū. S. n. est correlativus filio, sed

Resp. ad 1. dyting. man. Quod supponit: realiter ad quo-
te, concedo: ad quate formaliter, nego. Tota realitas fili n. suppo-
netur in dicto cap. ad processionem per voluntatem, sed tantum
ratio formalis fili, que est in dicta hypothesi realiter idem cum
impulso. — Ad 2. dyting. man. Non potest supponere se ipsam: secun-
dum omnem realitatem, concedo: secundum aliquam formalita-
tem, nego. Tunc enim in uno persono est realiter Verbum, et im-
pulsus, et formalitas Verbi, prout est formalitas impulsus.

Sed instabit: Ideo nunc impulsus supponit omnem rea-
litatem Verbi, quia procedit per actionem virtualiter distinctam
ab intellectu: sed tunc hoc inveniretur, cum eius proceptio est pro-
ceptio, cuius obiectum est formaliter diversum ab obiecto intellectu-
is: ergo. — Resp. dyting. man. Si quia dicat proceptio actionem vir-

tualiter diversam, nego: si dicat ipsam, ut originatam ex Verbo, con-
cedo. Ex vi proceptio distinctionis virtualis inter actiones. Quia n. in-
fertur distinctio realis in Deo, solum enim infertur distinctio
virtualis, et veluti specifica inter terminos, que cum identitate
reali comparatio, nisi interveniat habitudo originis inter termi-
nos illarum, que tunc n. est inter Verbum, et impulsus.

Sed urgebit: Proceptio per voluntatem potest generaliter
pro termino proprietatem constitutam personae: ergo n. ad for-
malitatem fili, sed ad distinctam tunc terminaretur personam. —
Resp. dyting. arg. Proceptio: adequate accepta, concedo: in adequa-
te sumpta, nego. Proceptio per voluntatem est adequata, cum n. solum
comparatur suo principio quo nempe voluntati, sed etiam ad quo-
to principio quod, ut est Pater, et filius. Ex primo ordine nempe
fit generaliter producere impulsus, ex secundo, quem in hypothe-
si n. habet, impulsus personaliter subigentem.

Sed instat: De ratione actionis perfectae est terminari
ad subigentem: sed tunc proceptio per voluntatem est actio perfecta
ergo. — Resp. dyting. man. terminari ad subigentem: vel pro-
ductivae, vel unitivae, concedo: productivae tantum, nego. Ut sit actio
perfecta, sufficit unire, seu identificare formalitatem ab ipso produc-
tam rei subigenti, cuius subigentia est producta ex vi alterius
actionis, sicut tunc identificatur impulsus Verbo subigenti. Quia
doctrina patet in subigentia animae rationalis, communicata homi-
ni, et n. producta ex vi actionis generativae.

filio per suam rationem specificam, cum distinctio inter illos sit
quasi specifica: sed absq. ordine ad filium maneret eadem specifica
spiratio passiva: ergo. Prob. mir. Manente termino formali ipsi
rationis passivae manet ipse specificus: sed tunc maneret spiratio
activa in Patre, quae esset terminus formalis passivae: ergo.

Resp. disting. man. specificam: ut ad ipsum relatam
concedo: ut n. relatam, nego. In libet ratio specificus in Deo n. dy-
tinguit, nisi sit relatam alteri, ut patet in spiratione activa et Pater-
nitate. Et tunc spiratio passiva n. referretur nisi ad Patrem in
quo esset eius terminus formalis, nempe spiratio activa, cum esset
tantum radicata in Patre et n. filio, quae ratio factio facit nunc ter-
minare spirationem passivam, et distinctam ab utroq.

Arg. 6. Patet relatio distingui realiter ab alia absq. oppo-
sitione relativa: ergo n. tenet doctrina. Prob. arg. Paternitas crea-
ta n. opponitur relative relationi similitudinis: sed disting. rea-
liter ab illa: ergo.

Confir. Predicamentum disting. realiter ab alio pro-
dicamentis: sed n. opponitur relative cum illis: ergo.

Resp. arg. disting. arg. Relatio limitata concedo: infi-
nita, nego. Relatio limitata duplici distinctione ab alio disting.
nempe disparata, et relativo, sed illa oritur ex limitatione, haec
ex conceptu formali relationis. Unde disparata requirit inveniri in
Deo, quia ab ipso excludit limitatio. Per quod patet ad confirmat.

Sed dic. Paternitas Dni. disting. realiter a Paternita-
te creata: sed talis distinctio est disparata, cum n. opponantur
relative: ergo. — Resp. disting. consequens: Non oritur ex limita-
tione: ex parte alicuius extremi, nego: ex parte omni, concedo. Ut
datur distinctio disparata inter duo, sufficit limitatio ex parte unius
extremi, cum ex illa oritur extremum infinitum n. posse limita-
tum identificare. Quod ad intra requirit resperiri, cum omnia sint
infinita.

Arg. Amor, seu impulsus creatus disting. realiter
a Verbo: et tamen n. procedit effective a Verbo: ergo similiter
de impulsu Dni. — Resp. hoc est verum de impulsu creato, quia
datur de facto distinctio realiter inter aliquam absq. ordine originis.
Quod est imperfectio a Deo releganda.

Arg. ultimo: si Verbum Dni. esset tantum conditio
ad producendum spem. s. disting. realiter ab eo: sed tunc Verbum

habere eandem realiter unitatem cum virtuali distinctione.

95

Sed dic: Constitutum, et distinctum sunt idem
sed tunc constitutum filiū n. qd. constitutum spūs. s. ergo.
Resp. dyting. m. Non qd. realiter, nego. virtualiter, concedo.
Vnde versatur inter illas dytinctiones n. reales, sed virtuales.

Sed replicab: Iuxta solutionem datam argumento destruitur status questionis: ergo nulla. Prob. arg. hypoth. suppo-
nit filium essentialiter manere: sed n. manet iuxta solutionem;
ergo. Prob. Manet filius, dum qd. predicatum essentialē: sed n.
manet in illo radicare spirationem, quod qd. predicatum
essentialē illius: ergo.

Resp. neg. arg. marg. prob. dyting. Essentialiter:
cum predicato essentiali principali, concedo: minus principali;
nego. Predicatum essentialē principale filiū qd. ordo formalis ad
Patrem, minus principale qd. radicare spirationem. Et hypoth.
n. supponit hoc, sed illud manere.

96

Sed urget: destructo quolibet predicato essentiali n.
manet res: ergo n. manet filius destructo manere radicandi.
Resp. dyting. m. Non manet res: per consequentiam mediatam
concedo: per immediatam; subdytinguo: adequate concedo: in-
adequate, nego. In qualibet suppositione impossibili inferitur siue
mediate, siue immediate destructio totalis rei supra quam cadit,
cum non possit salvari idcirco predicatorum cum destructio-
ne unius absq. destructione alterius. Immediate vero n. inferitur
totalis rei destructio, cum supponitur manere predicatum prin-
cipale absq. minus principali, vel contra. Primo modo fit in
nostra hypoth., secundo in hac: si homo rationalis n. qd. n.
dyting. ab equo.

97

Arg. 5. Ubi qd. eadem ratio dytinguendi, est eadem
dytinctio: sed in hypoth. qd. in spūs. s. eadem ratio dytinguen-
di, ac nunc est. ergo. Prob. m. Relatio spirationis passivae qd. manere
ratio dytinguendi: sed tunc qd. hae relatio, alia n. qd. spūs.
s. ergo.

Resp. neg. m. marg. prob. dyting. Spirationis passivae
sive: importantis originis ordinem, concedo: n. importantis, nego.
In eadem dicto n. qd. sicut nunc est, ordo originis ad filium.
Sed dic: Spiratio passiva dytinguit spūs. s. a

98

fundatur, negatio identitatis fundata in inspiratione vocatur actualis,
formalis et fundata in illius radice actualis radicalis. Sicut omnis dy-
stinctio inter duo entia positiva vocatur positiva, quamvis ipsa con-
sistat in negatione identitatis inter ipsa.

106

Inquiry 2. An si Spiritus S. n. procederet a filio, posset tamen
procedere, distingueretur realiter ab eo. Respondet Jodoy arg. ab ip-
so adducto n. 6. quod realiter actualiter distinguitur per relationem fun-
datam in potentia Origini, et si non in actuali Origine. Sed fallitur
in hoc: nam relatio Origini n. fundatur in potentia productiva sepa-
rata a suo actu, sed in nullo, vel in illa actualiter producente: sed tunc
casus filius n. produceret Spiritum S.: ergo n. daretur relatio Origini in-
ter illos.

107

Unde dicendum est, quod tunc daretur in illos distinctio
realis potentialis non vero actualis. Prob. 9. Distinctio realis poten-
tialis est potentia ad distinctionem realem actualis: sed in casu in
quo posset procedere, posset realiter actualiter distinguere: ergo. Prob.
10. Quod posset procedere, posset importare relationem realem
Origini: sed ab hac provenit distinctio realis actualis: ergo.

108

Sed replicabitur: Quod posset procedere, n. posset esse reali-
ter identificatum cum suo principio: ergo in casu dicto realiter ac-
tualiter distinguitur. Prob. arg. Nemo posset procedere a se ipso: sed
identificatum cum principio ut ipsum principium: ergo.

Resp. disting. nam: cum principio: ut reducto ad actum
productionis conueniens: ut n. reducto, nego. Et tunc casus n. esset filius re-
ductus ad actum productionis Spiritus S. Verum est, quod nemo po-
test procedere a se ipso, sed est verum, quia hęc propositio appellat
supra procedentem, ut terminantem potentiam ut productivam ac-
tualiter, quo modo debet realiter distinguere. Ut vero possit exclu-
dere actum, sufficit realis potentialis distinctio: sicut creatura in
intellectu creati n. sunt creatura, sed creatrix natura.

Disput. 1. de Spiritu S. ut est amor, et donum.

Quest. 1. Utr. Pater, et filius diligant se Spiritu S. et in ea.

possit esse conditio: ergo. Prob. m. Iuia Paternitas et conditio ad produ-
cendum filium disting. realiter ab eo: ergo. — Resp. disting. m. Con-
ditio: realiter opposita conuendo: Non opposita, nego. Existens enim Dna.
et conditio ad producendum ad intra, quam disting. realiter a termi-
ni producti propter carentiam oppositorum relativi. Idemq. accidit
in Verbo, si tantum esset conditio absq. virtute productiva sp. s. In pa-
ternitate vero invenitur talis distinctio, quia et conditio virtutis generati-
onis invenitur in Patre, et quia conuertuntur illius, nempe Pater, est princi-
pium quod generativum.

103

Sed dicit: Paternitas sub conceptu forme hypostaticae n.
et oppositio relativa: sed distinguit realiter a filio: ergo solum quia et
conditio principii. — Resp. disting. m. Relativa: et proprie, conuendo:
implicita, nego. Et enim dictus conceptus implicite relativa oppositio
et explicite dicit exigentiam conceptus ad, qui est expressa oppositio. Quod
compati n. potest absq. reali distinctione ab alio extremo.

104

Sed inquit: An Spiratio passiva disting. realiter actuali-
ter a filiatione, ut est radicaliter spirativa. Hec movetur interrogatio co-
rum, quae dicta sunt num. 69. u. 9. ad 13. — Resp. quod talis distinctio
formae actualis remota, et radicalis, n. vero proxima, et formalis. Et prob.
Distinctio proxima, et formalis est in Deo ab oppositione relativa pro-
xima, et formali: sed sola Spiratio activa est proxima, et formaliter
opposita Spirationi passivae: ergo. — Tum: Quod provenit proxime,
et formaliter ab oppositione formali, et proxima, provenit radicali-
ter, et remote ab oppositione radicali: sed ab illa provenit actuali-
ter distinctio proxima, et formalis: ergo ab radicali, et est filialis in linea
Spirationis, remota, et radicalis.

105

Sed dicit: Ab oppositione actuali provenit in Deo distinc-
tio actualis: sed in radice Spirationis n. importatur oppositio actualis:
ergo. Prob. m. Spiratio n. est sua radix formaliter: sed oppositio
actualis importatur ab illa: ergo n. ab ipso.

Resp. neg. m. m. m. g. prob. disting. Actualis: proxima, et
formalis, conuendo: omni, nego. Distinctio actualis, quae conuertitur in ne-
gatione identitatis, invenitur n. solum in Spiratione, sed in radice
speciali ipsius, quia nec ipsa, nec illa possunt esse realiter relatio spi-
rationis passivae. Sed quia negatio id est denominari a positio, in quo

per amari respectu obiecti.

Parag. 2. Sent.^a contraria

4 Arg.¹ pro Durando, et alijs: Ita se habet sapientia genita, iu Ver-
bum ad Patrem, sicut spūs. s. ad Patrem, et filium: sed ulla propo-
sitiō nempe Pater et sapiens sapientia genita, et falsa, cum a D.
August. sit retractata: ergo similiter Pater, et filius se diligunt spūs
Sancto.

Resp.¹ dīting.^o mām: ad Patrem, et denominandum nomine
notionalis, concedo: nomine essentiali, nego. Et cum sapere, et intelligen-
sint nomina essentialia, non potest Pater denominari sapiens, et
intelligens Verbo, vel sapientia genita, quia hæc denominatio provenit
a sua genitō, et sapientia essentiali.

5 Sed dīc: Dilectio et etiam essentialis, cum n. datur aliud
nomen significans actum essentialē dilectionis: ergo dicta propositio
et falsa. Resp.² dīting.^o aī: dilectio: secundum adæquatam sui sig-
nificationem, concedo: secundum adæquatam, nego. In linea affectiva
propter penuriam nominum significatur uno nomine actus,
et essentialis, et notionalis. Unde possunt absolute efformari pro-
positiones verae cum dilectione respectu notionalium, quales et tra-
dito. Quod n. accidit in linea intellectiva, nam in ista iuxta D. Th.
q. 37. art. 1. inveniuntur nomina distincta, quibus significatur actus,
et essentialis, et notionalis: significatur enim, et et notionalis, nomina
dilectionis, ideoq. hæc propositio et vera: Pater Verbo suo se, et totam
Trinitatem et et essentialis, nomine intellectivis, unde hæc propositio et
falsa: Pater intelligit Verbo. Diversus enim modus significandi suffi-
cit, ut una propositio sit vera, et altera falsa.

6 Arg.² et sit instantia contra dicta n. 2. et 3. Agens non di-
citur agere termino producto: sed dilectio notionalis et productio
spūs. s. ergo Pater, et filius n. se diligunt spūs. s.

Confir. Ita se habet generatio ad producendum Verbum,
sicut dilectio notionalis ad spūm. s. sed n. potest dici: Pater gene-
rat Verbo: ergo nec Pater, et filius se diligunt spūs. s.

Resp.³ dīting.^o mīm: Et productio: et precise ordinata
ad terminum productum, nego: Et ordinata etiam ad obiectum ult-
mo dilectum, concedo. Productio per voluntatem, ut exprima nomi-

Non loquimur hic de dilectione essentiali, quia hoc modo
Pater, et filius diligunt se sua essentia, et amore essentiali, sed
de notionali. Parag. 1. Nostra sententia.

Diendum est Patrem et filium proprie se diligere spū. s. Ita
D. Th. in presenti. — Prop. 9. ratione: Agens potest denominari
a termino producto per actionem: sed spū. s. est terminus pro
ductus a Patre et filio: ergo. Prob. mai. Quia calor est terminus
immediate productus ab igne, idem nominat ignem calefacientem
ignem; quia flores sunt termini immediate producti a flori-
fione, dicitur arbor florere non solum floritione, sed etiam
floribus: ergo.

Sed dicitur: Calor est terminus immediate productus ab
igne: sed n. potest dici producere calorem ipso calore: ergo n. te-
net ratio. — Prop. 9. neg. conseq. quia variatur ~~appellatio~~ suppo-
siti; nam nostra ratio ponit actionem, ut dicit etiam habitudinem
ad subiectum, tradita vero secundum ordinem praece ad ter-
minum productum et adverte, ut h. intelligas, quod actiones
productivae duobus modis possunt significari. Primo, ut praece
dicunt habitudinem ad terminum productum, sub qua ratione
non denominatur agens a termino, sed ab actione. Quod cerni-
tur in casu obiecto. Secundo, ut importat ordinem ad subiectum, ut
ut exprimitur nomine calefactionis, quo modo n. dicitur calor
productus calefieri, sed ipsum subiectum ab ipso calore, et calefac-
tione. Et nostra doctrina loq. de ista habitudine non vero de
illa, quae exprimitur hoc nomine, nempe productio caloris.

Sed inurgit: Iuxta hanc doctrinam. Ex habitudine,
quam dicit actio ad subiectum, inferitur duplex denominari n. idem
ab actione, sed etiam a termino immediate producto per ipsam:
sed dilectio est nomen significans actionem absq. ista habitudine:
ergo. Prob. min. In Deo n. datur ratio subiecti: ergo. — Prop. 9.
neg. min. arg. prob. disting. Ratio subiecti: receptivi, conado: de
nominabili: nego. Dilectio enim est nomen actionis significans
ordinem ad obiectum ultimo dilectum, quod est subiectum de-
nominabile ab ipso, et a termino immediate producto. Ut accidit
in amore creato, a quo n. idem, sed ab impudico denominatio

arbores, sed tantumque floridum. Non obyt, quia florere exprimit in
arbores actionem vitalem, quo producantur flores, nam si solum a Deo
flores producerentur in illa, non diceretur florere, sed florida.

11 Sed inquiri ad complementum dubii: An Pater, et filius dili-
gant futura, vel ex tentione spūs. Sancto. Supponit interrogatio repug-
nantiam ex parte possibilium, vel quia nullam dicunt bonitatem,
vel si illam important, n. ut formaly, sed transcendentali, quae n.
potest fundare amabilitatem.

Prep. affirmative. Prob. q. ratione. Sicut Pater dicit Verbo,
ita Pater, et filius diligunt spūs. Sancto: sed Pater dicit Verbo om-
nem creaturam ab ipso intellectam: ergo diligit omnem spūs. S.

Sed replicab. Non potest diligi spūs. S. nisi necessa-
rio connexum cum ipso: sed futura n. connectuntur necessario cum
ipso: ergo. — Prep. man. intelligi de necessario connexo vel sim-
pliciter, vel ex aliqua suppositione et hoc modo connectuntur futu-
ra cum spūs. Sancto.

Quest. 2. Quomodo dicatur donum in Deo.

Donum quod est alicuius, qui alteri potest eam liberaliter conferre ad
usum, et fructum. Et adverte, quod res potest esse alicuius tripli-
citer iuxta D. Th. in presentibus, nempe per identitatem, per originem,
sicut filius dicitur esse Patris, et per possessionem, et servitutem.

Intellige etiam in illa particula liberaliter, quod actio
donandi debet esse omnino gratuita non querens utilitatem, nec quic-
tum, sed datio irreducibilis ex sua intentione iuxta Aryst. 4. Topic. cap.
4. prope finem. Unde essentia Divina communicata filio, et spūs. S. non
est proprie donum, quia actio, per quam datur, n. ut omnino gra-
tuita, et liberali, sed omnino necessaria, et ex inclinatione naturae pro-
veniens. Diximus proprie, nam in lata acceptione potest dicta na-
tura communicata filio appellari donum iuxta illud Ioan. 10.
Pater meus, quod dedit mihi, maius omnibus est.

4 Ex quo potest deduci differentia inter donum, et datum, seu
donatum. Nam donum exprimit rem, quae potest liberaliter dari,
donatum, seu datum rem actualiter datam iuxta Aug. de Trinit.
cap. 15. in fine, ubi ait: Aliter intelligi. cum dicitur donum, aliter
cum dicitur donatum. Nam donum potest esse antequam detur, dona-
tum vero, nisi datum fuerit, nullo modo dici potest.

ne dilectionis explicat propter habitudinem ad terminum productum, qui est Spiritus Sanctus ordinem ad obiectum ultimum dilectum, qui non est productus, sed est attingibilis medio Spiritu Sancto. Et cum actio productiva ita exprimitur, potest agere denominari termino ab ipsa producta.

7 Sed dicitur: Nil aliud est diligere notionaliter, quam spirare. Amorem autem D. Th. hic q. 37. art. 2. sed spirare tantum dicit ordinem ad terminum productum: ergo. Mir. patet, aliam posset dici, quod Pater, et filius spirant se Spiritu Sancto, quod est absurdum: ergo.

Resp. explicando man. Nil aliud est: ex parte rei significatur, concedo: ex parte modi significandi, nego. Nam in Verbo diligere importatur Spiritus Sanctus, ut se tenens ex parte dilectionis, ut meum, quo transit ad obiectum non productum, sed diligendum. Quod non accidit in Verbo spirare, nam tantum significat emitte, et impulsu producere.

8 Ad confir. resp. disting. man. Ita generatio: ut hoc nomine expressa, nego. Ut nomine dilectionis explicata, concedo. Procreatio per intellectum expressa nomine generationis comparatur procreioni per voluntatem explicata nomine spirationis, quae utraque sub his expressio- nibus tantum dicit ordinem ad terminum productum. Contrarium accidit in illis traditis sub nominibus dilectionis, et dilectionibus in quibus habent correspondentiam, quia sicut dilectio propter terminum productum ad terminum intellectum, et non productum, ita dilectio ad dilectum. Unde sicut dicitur: Pater dicit se, et omnia Verbo, ita Pater, et filius diligunt se, et omnia Spiritu Sancto.

9 Arg. ultimo: Causa ablativa in rigore sermonis exprimit ordinem causae formalis, vel efficientis: sed Spiritus Sanctus non comparatur ut causa formalis, vel efficiens respectu Patris, et filii: ergo.

10 Resp. disting. man. Causa formalis: vel constitutiva, vel denominativa, concedo: tantum constitutiva, nego. Sicut Spiritus Sanctus non constituit Patrem, et filium, potest ut terminus dilectionis illorum denominare. Sicut calor receptus in ligno denominat ignem, a quo fuit productus, calefacientem ipsum lignum, et constat etiam in ex- plo arboris florentis dato n. 2. Nec est dicere, quod florere non significat actionem in-

20

Interrogabimur etiam: An donatio doni in essentiali, et notionali sit essentialis, vel accidentalis? Resp. essentialis esse, et prob. Per habitudines donorum ad potestatem donandi diversificantur dona: sed diversa essentialis habitudo est in dono essentiali, ac in notionali: ergo. Prob. mir. Diversa essentialiter est habitudo ad potestatem dantem per originem, ac ad dantem per identitatem: sed donum essentiali dicitur ad istum habitudinem, ad illud vero donum notionaliter ergo.

21

Sed dicet: Diversus modus, quo res donata est donanti, variat rationem essentiali doni: sed esse per originem, vel per identitatem pertinet ad diversum modum: ergo. — Resp. distinguendo: distinctio pertinet ad diversum modum: ergo. — Ex diverso modo modus: essentialis, nego: accidentalis, concedo. Ex diverso modo essentiali variatur ratio essentialis, si adequatus est dictae rationi: sicut est esse per identitatem dono essentiali, et esse per originem notionali.

22

Sed instabit: Idem donum est Verbum datum hominibus: sed est essentialis, quatenus dat seipsum, et notionalis, quatenus datur a Patre: ergo modus distinctus non est essentialis.

Resp. distinguendo: Idem: in essentiali, concedo: in esse doni, nego. Quia in esse dono notionali dicitur ad Patrem habitudinem originis, quam non dicit ad seipsum in esse doni essentialis.

Parag. 2. Sententia contraria.

23

Arg. 1. Non potest dici notionaliter in Deo, quod connotat effectum in creatura, cum omnes effectus sint indivisibiliter a tota Trinitate: sed donum dictum de Deo connotat effectum in creatura: ergo. Mir. patet, quia Deus non donatur creature nisi in aliquo effectu ipsius: ergo.

Resp. distinguendo: Quod connotat: per modum personae, et per operationem, concedo: sub alia speciali habitudine, nego. Sicut in incarnatione, ait D. Th. in 1. ad Annibal. dist. 18. q. unica art. 1. q. 1. quae operationem importat, quae tribus personis est communis, et operationis terminum, quod proprium est personae filii. Et huiusmodi prosequitur D. Aug. et hoc nomen donum, quia propter effectum, quem connotat ad illum, cui donabile est, potest importare respectum ad illum, a quo est, sicut est in filio respectus procedens a Patre, et ex hac parte est notionalis.

24

Arg. 2. Si daretur donum essentiali in Deo, esset

Agnoſce etiam in particulari ad uſum, et fruſtionem creaturam capa-
cent doni debere eſſe perſonam et ſubſtantiam. uſus, et fruſtio ſunt ac-
tus ipſius uſus circa medium, et circa finem fruſtio.

Parag. I. N. ſententia.

Dicendum eſt donum in Dny. dici tan quentialiter, quam ſperſono-
liter. ita D. Th. art. 1. huius quaſt.

Prob. 9. ratione. Donum eſt res, quae potest conferri
liberaliter alicui ad uſum, et fruſtionem: ſed quentialiter Dna, et ſperſone,
ut ſunt hic Deus poſſunt dari creaturæ hoc modo: ergo dicitur quen-
tialiter. Prob. 10. Quod eſt ſui ipſius potest dari: ſed quentialiter, et ſper-
ſone modo dicto ſunt ſui ipſius: ergo.

Sed dicq: ut ſit aliquis de novo alterius, neceſſario eſt aliqua
mutatio, cum n. ſe habeat, ſicut antea: ſed cum datur donum, eſt novo
illius, cui datur: ergo. — Reſp. 7. dyſting. man. mutatio: ex ſparte a-
licuius extremi, concedo: ex ſparte omni, nego. Cum Deus donatur
homini iuſta, datur mutatio ex ſparte ipſius, quia mediante gratia
incipit ſpeciali modo eſſe in illo, ut in templo, et amico.

Prob. 2. quoad 2. p. Donum eſt notionale, cum donatur
aliquid, ut eſt alicuius ſper originem: ſed donatur filius a Patre,
a quo eſt ſper originem, et ſimiliter ſp. Sanctus ab utroque:
ergo donum etiam dicitur notionaliter.

Sed inquire: An ſit donum notionale, cum filius, et ſp. Sanctus
ſanctus ſe ipſos dant creaturæ? Reſp. 8. negativè, quia hoc modo ſunt
donum quentialiter. Et prob. 9. Donum quentialiter dicitur in Deo,
quando datum eſt. dyſting. realiter a dante, cum in notionali
debet variatio dyſtinctio realis inter dantem et datum, quia
eſt ratio Origini inter utrumq. ut docet D. Th. in 4. dyſt. 28. quaſt.
unica art. 1. ſed n. datur dyſtinctio realis inter filium et dantem ſe-
ipſum, et ut datur creaturæ, et ſimiliter inter ſp. Sanctum: ergo.

Sed dicq: Cum datum eſt ſperſonale, donum eſt quentialiter
ſed filius, et ſp. Sanctus ſui a ſe ipſis dant ſunt quid ſperſonale: ergo do-
num notionale. — Reſp. 10. man. q. ueram, cum ſperſonale datur
datur ab eo, ex quo originem ducit, non vero cum dat ſe ipſum. Ut
patet in Patre. Et ſic ſait D. Th. art. immediate citato) cum tota Tri-
nitatis libere habeat ſe ipſam, potest dare ipſam, et ſic donum eſt quen-
tialiter.

ceptionis n. et amor ytarum, quia hic et liber, et eius processio necessaria
ergo.

Resp. ad l. dyting. n. non est amor gratuitus: Quoad
denominationem, concedo: Quoad omnem actualitatem ipsius, nego. Ut
spuy. s. sit donum ex vi sue processionis, sufficit, quod ex vi illius ha-
beat amorem cum omni actualitate requisita, ut sit amor gratuitus,
liber, et liberalis creaturarum, sicut est amor illi communicatus ad
dita connotatione ipsarum. Per quod patet ad 2.

Parag. 2. Sententia contraria.

8 Arg. 1. Quamvis spuy. s. ex vi sue processionis sit amor, n. seq. ex vi
illius que donum: ergo. Prob. sequela: Ratio doni et amoris sunt rationes
virtualiter diversae: ergo. Prob. Tan. Quia sumuntur ex ordine ad diversa
sunt diversae: sed ita sumuntur ratio doni et ratio amoris cum hae-
matur in ordine ad obiectum dilectionis, illa in ordine ad creaturas,
quibus donari potest: ergo.

Resp. neg. sequela. Tan. prob. cuius prob. dyting. Ex or-
dine ad diversa, diverso, concedo: diverso modo explicato, nego. Idem
ordo, nempe relatio spirationis ~~acti~~ passivae, explicatur in recto a
dono, et ab amore sumpto, pro impulsu producto, quia nomen amoris
qui est actus, applicamus in Deo propter speciem nominum illius
termino. Sed cum diversa expressione: Nam dicta relatio exprimitur
nomine doni et ratio donandi ea, quae sunt propria amanti. Nomi-
ne vero amoris significatur ipsa relatio, ut habet rationem impulsus
in rem amatam. Sicut etiam in nominibus Verbi, et filii significatur
in recto eadem relatio cum connotatione naturae sub diverso expre-
sione tradita disp. 2. q. 2. n. 22.

3 Arg. 2. De ratione doni et que in eo, cui donatur: sed amor
n. potest esse in illo, sed in amante: ergo amor n. et donum. — Resp.
dyting. man. lue: per intensionem, nego. Per unionem affectivam, contra-
do. Amor est in amato per unionem affectivam, ratione cuius dicitur
ab illo possideri, quod sufficit ad donum.

0 Arg. 3. Verbo communicatur ex vi sue processionis amor:
et tamen n. est ex vi illius donum: ergo. Prob. man. lue: Cum communi-
catur natura ex vi processionis, communicatur ex vi illius attributionis
naturae: sed amor est attributum naturae: ergo.

Resp. neg. man. marg. prob. dyting. Ex vi illius abso-
lute, nego: per se secundo, concedo. Ex vi processionis est donum ab-
solute, cui per se primo, vel absolute, quod idem est, communicatur

reale: sed n. potest et q. ergo. Prob. quando constitutum domi n. q. real
le, non q. reale: sed constitutum domi n. q. reale: ergo. Prob. m. m. b.
habitu ad donantem q. domi constitutiva: sed habitu domi q. gen
tialy n. q. realy, cum sit illius per identitatem iuxta dicta: ergo.

Prob. neg. m. m. et m. r. prob. m. r. q. prob. dyting. Habitu
do: formalis, concedo: fundamentalis, nego. Sufficit huc ad con
stituendum donum in Deo, quod in Deo datur, cum possimus fun
dere distinctionem rationis inter dantem, et ipsum donum q. sentia
le.

25 Sed instabit: sicut se habet potentia generativa ad Verbum
realiter tale, ita potentia ad donandum respectu domi realiter
taly: sed illa n. potest n. dytingui realiter a Verbo: ergo q. a dono.

Prob. dyting. man. Ita: in aliquo, concedo: in omni, nego.
In aliquo conveniunt, nempe in hoc, quod sicut Verbum provenit
potentia generativa, ita donum a potentia donativa. Sed differunt,
nam nam illa, et n. q. importat ex sua ratione formali ordinem
origini, a quo provenit dyntia realy. Potest enim donum esse
donant per identitatem iuxta tradita n. 13.

Quest. 3. An ratio domi conveniat spui. Sancto ex vi sue processionis?

Quamvis iam diximus donum notionaliter convenire solum filio, et spui.
1. quia sunt q. alie q. per originem, non determinavimus, an sit
ex vi originis formaliter, identia, vel connexive. Ad quod resolu
dum q. iam.

Parag. 1. Sententia.

26 Dicendum q. soli spui. 1. donum ex vi sue processionis formaliter
convenire. Ita D. Th. in 1. dyt. 18. q. unica art. 4.

Prob. q. ratione: De ratione domi q. providere ex amore iux
ta in eius definitione: sed solum spui. 1. q. terminus formalis amoris:
ergo. — Tam: Amor q. primum donum, quod confertur amico: sed
spui. Sanctus ex vi sue processionis q. amor: ergo.

27 Sed dicit: donum debet q. amor liberalis, et gratuitus: sed
spui. 1. n. q. ex vi sue processionis amor gratuitus, et liberalis, cum
sit necessarius: ergo. — Tum: spui. Sanctus tantum potest q. re
donum creaturarum futurarum, vel existentium sed ex vi sue pro

gentiale et primum donum^{im} productum, notionale primum productum;
ergo. At patet, nam in Deo n. datur duplex voluntas, una producta,
et alia improducta: ergo.

Resp. neg. mam. nam sicut datur duplex amor, unus pro-
ductus, et alius improductus, ita duplex donum, nam hoc seq. ad ratio-
nem amoris. — Nec obstat dicere, quod amor gentialis, et notiona-
lis sunt formaliter idem, sicut et voluntas. Non obstat, quia licet hoc
verum sit de amore notionali, ut et actus productivo, non vero de
illo sumpto pro termino ab ipso producto, sicut hic sumitur, et frequen-
ter ab omnibus theologis ob inopiam nominum lineae affectus. Et
ideo n. datur actio amoris, una producta, et improducta alia, sicut
n. datur voluntas similiter.

Nec inferat etiam ex dictis amorem productum, et donum
ex duobus notionibus in sp. s. Nam notionibus multiplicatur ex diver-
sitate virtuali relationum, quae n. est inter amorem productum, et donum;
eadem enim relatione spirationis constituentur, licet ut donum expri-
mat ordinem fundamentalem ad creaturas, quibus donandum est.

Adverte etiam ex dictis sp. s. factum, et alias personae
ab eterno ex donum, licet ab eterno n. sint creature, quibus datur.
Iuxta ad donum n. requiritur, quod actualiter datur, sed possit ali-
quando dari. Vide dicta n. 14. q. 2.

Disp. 16. De nominibus concretis, et abstractis in Dns.

In qua Dubia breviter resolvuntur.

Inquiret. 1. An nomina essentialia in concreto sumpta dicantur
pluraliter in Dns. Nomina essentialia sunt illa, quae significant
essentiam, vel attributa, et sunt Deus, sapiens, et eternus. Et alia
sunt adiectiva, alia substantiva.

Resp. igitur affirmative, quoad illos adiective sumptos,
et negative, quoad ea substantiva accepta. Probi. quoad l. sp. Termini
numeraliter iuxta regulam Dialecticorum applicati connotativus so-
lum appellant supra materiale, illudq. multiplicat: sed nomina
adiectiva sunt connotativa, et materiale illorum in Deo sunt per-
sonae, quae sunt plures: ergo dicta nomina dicuntur pluraliter.

amor, non vero cui per se secundo, quod absolute et materiale. Quo modo
nam datur verborum Maxime, quia ad donum ex vi processionis opus est
actionem dantem esse amorem et procreio Verbi n. est amor, sed intellec-

31 Sed dicitur: Ad rationem doni necessarium est amor liber: sed hic
communicatur secundario Spiritui S. cum prius communicatur amor ne-
cessarius: ergo. — Resp. disting. m. hic: quoad totam suam actua-
litate, nego: quoad denominationem libere, concedo. Verbo autem do-
natio secundario tota actualitas amoris, Spiritui S. primario. Quod suffi-
cit, ut iste sit donum ex vi sue processionis, et n. ille. Vide dicta n. 27.

32 Arg. 4. Quamvis Verbo conveniat ex vi sue processionis rela-
tio ad donatorem, n. est ex vi sue processionis donum: ergo idem de
Spiritu S. Prob. suppositum ant. Verbo convenit ex vi sue processionis
relatio ad Patrem: sed Pater est donator filii: ergo.

Resp. neg. suppositum, m. q. prob. disting. Est donator filii:
ex vi productionis utriusque, nego. Alio modo, concedo. Licet Verbum ex
vi processionis possit esse datum a Patre, non vero donum, et enim
diversa ratio datum, et donum. Quia datum (ait D. Th. in 4. ad An-
th. d. 18. q. unica art. 2.) potest dici aliquid quomodocumque datur, sed
donum dicitur illud, quod de sua ratione habet, quod datur. Spiritus S.
ex ratione sue processionis habet, quod datur, quia procedit, ut amor,
qui est primum donum. Filius autem n. habet ex ratione sue procreio-
nis, ut datur. Unde uterque potest dici datum, sed idem Spiritus ex vi pro-
cessionis donum. Ideo licet Pater producat filium, sit dator utriusque.
Illius, et tunc dicat relationem ad ipsum, ut datorem hoc modo, n. vero
ad ipsum, ut donantem ex vi productionis.

33 Arg. 5. Spiritus S. est donum ratione amoris essentialis: sed
hic est contrarius: ergo n. ex vi sue processionis. Prob. m. Spiritus S.
est donum ratione illius, cui per se primo convenit ratio doni: sed prius
convenit amori essentiali, quam Spiritui S. ergo.

Resp. neg. m. m. q. prob. disting. Prius: differentia
doni essentialis, concedo: notionalis, nego. Hec enim per se primo con-
venit Spiritui S. quia dicit in recto relationem spirationis contrariam
amorem n. et essentialiter, sed ut communicatum ex vi processionis
Spiritui Sancto.

34 Sed dicitur: In Deo non potest dari duplex primum do-
num, unum improductum, et aliud improductum: sed donum

Ita D^h personarum, sicut nomen hypostasy apud grecos, et nomen persona apud
hic art. 3. ad latinos. Et ideo profertur in plurali. — Ad 2. neg. conseq. nam licet Deus
significet habentem Deitatem, est diversus modus significandi in utroque.
nam habens significat adiective, quod Deus substantivum. Ita D^h Th. art.
3. ad 3. resp. arg. quod falsum ex vi modi significandi, quia
licet forma significata per nomen substantivum sit in supposito, ad
illud n. attendit ex parte sue significationis.

7 Inquir. 2. An sola multiplicatio formarum sufficiat ad
multiplicationem concreti substantivi. Supponit interrogatio re-
quiri multiplicationem formarum, et merito: nam cum significet
perse stare, debet exprimi, ut daret unitatem, et pluralitatem suo
concreto, quod n. potest stare absq. multiplicatione illius.

Resp. requiritur etiam per modum conditionis plurali-
tas suppositorum. Prob. q. ratione: Concretum significans formam
ad modum perse stantis nequit multiplicari non multiplicato eo
in quo stat, et subsistit perse: sed in supposito subsistit perse:
ergo. — Tum: Ut multiplicentur duo concreta substantiva, v.g.
duo homines, debet verificari, quod unus n. sit alius: sed hoc n.
potest stare absq. multiplicatione suppositorum: ergo. Prob. m.
Quando duae formae, sunt in eodem supposito, concretum unius
est concretum alterius: ergo. Prob. arg. Luna in Chryso Domina
est natura D^{na}, et humano in eodem supposito verificatur, quod
hic Deus est hic homo: licet etiam unus homo habeat plures artes,
dicitur unus artifex: ergo.

8 Sed dicq. Pluralitas nominis substantivi (est D^h Th. in
hoc art. 3.) attenditur secundum formam significatam per no-
men: ergo n. ex multiplicatione suppositi, alius faceret mentem
nem de illa. — Resp. attendi ex forma, et ex ratione formali,
n. vero omni modo. Et illud docet D^h Th. quia rationem formalem
pluralitatis explicat, et n. conditionem, qualem est multiplicatio sup-
positi.

9 Sed instab. eodem modo loquitur de singularitate, ac
de pluralitate: sed singularitas concreti substantivi solum sumitur
ex singularitate formae, cum sit singulare, quamvis dentur plura sup-
posita, ut patet in hoc concreto Deus: ergo. — Tum: Unde sumitur
unitas, ab eodem multiplicato sumitur pluralitas: sed a sola unitate
formae sumitur unitas concreti substantivi: ergo pluralitas a sola ipsa

2

Ratio vero D. Th. q. 2. d. quod significatur, ut alteri adiacens, sicut
est nomen adiectivum, predicatur iuxta rationem illius, in quo est: sed
personae, in quibus significatur ut adiacens concretum adiectivum
essentiale, sunt plures: ergo pluraliter.

3

Sed dicitur: Non potest quod multiplicari non pluraliter sig-
nificato directo: sed significatur directum nomen adiectivum et forma:
Album enim iuxta Arist. idem qualitatem significat: ergo. — Resp.
disting. nomen et forma: ut cum dico: ut adiacens subiecto, concedo:
et hoc modo potest dici multiplicata, quando subiectum est duplex,
non ratione sui, sed ratione subiectorum, a quibus accipit etiam
denominationem, quia ut replicat ex parte sui tenet disting. realiter,
accipio, ut dicente aliud. Et hoc sufficit ad pluralitatem nominis
adiectivum, nempe eternus, quia eternitas, prout est in una persona
replicat quid realiter distinctum a se ipso, prout dicit aliam. Et idem
accideret in creatis, si una forma poneretur a Deo in subiectis rea-
liter distinctis.

4

Sed replicatur: In Deo iuxta Athanasium non sunt tres
eterni: sed eternus est nomen adiectivum: ergo. — Resp. cum D. Th.
Athanasium sumpsisse nomen eternus in vi substantivi, quo pacto
dicta propositio est vera, quod vero falsa accepto in rigore adiectivi.
Nec inferatur ex hoc, quod nomen coeternus, sicut eternus, possit aliquan-
do dici singulariter, sed semper ait D. Th. in 1. d. 9. q. 1. art. 2. debet
pluraliter predicari propter habitudinem personarum ad personam
quam importat.

5

Probatur quoad 2. sp. De quo quod significatur, ut per se statum
non potest predicari nisi conveniens illi ratione formae, quae per se
stat: sed nomen substantivum significat rem, ut per se statum
ergo. Tum sic: sed forma, quae per se stat concretum substantivum
in Deo non pluraliter: ergo.

6

Sed dicitur: Ubi nostra Vulgata habet: Deus creavit Caelum,
legitur in hebreo: Elohim, quod interpretatur Dei: sed Deus est nomen
substantivum: ergo. — Tum in Deo concedimus tres habentes Dei-
tatem: ergo tres Deos. — Tum: Concreta substantiva, et adiectiva
significant suppositionem: sed propter hoc multiplicantur adiectiva:
ergo substantiva.

Resp. Elohim significat principaliter pluralitatem po-

14

Inquiry 3. An concreta essentialia possint supponere pro personis? Resp. affirmative. Nam nomen Dei potest supponere pro habente Deitatem: sed personae Dei sunt habentes Deitatem: ergo.

Sed dicitur: Nomen Dei n. potest supponere n. pro eo quod proprie significat: sed proprie n. significat personam: ergo. — Resp. dyting. n. proprie: mediate, nego. Immediate concedo. Nomen Dei significat proprie immediate hunc Deum subsistentem subsistentia absoluta, et mediate proprie personam.

15

Ex quo inferri primo supponere pro subsistenti subsistentia absoluta, ut in hac propositione: Deus est princeps. Deus est communis. Secundo potest supponere pro omnibus, et singulis personis iuxta adiunctum predicatum. Si enim predicatum convenit tantum collectivum, ut omnibus, supponit collective pro illis, ut in hac: soli Deo honor, et gloria: si verbis, pro illa tantum, ut in hac: Deus generat, si duabus, idem pro illis, ut in hac: Deus spirat.

16

Sed replicabimus: Hec propositio: Deus n. generat, habet predicatum limitatum subiectum ad supponendum pro Filio, et Spiritu Sancto: et tamen n. supponit vere pro ipso iuxta D. Th. in hac quest. art. 4. ad 3. ergo. — Resp. dyting. m. limitatum: precise, nego: distributivum pro omnibus, concedo. In propositione dicta invenitur ratio negationis distributio virtualis, ratione cuius extenditur ad omnes personas. Et ideo, (concludit D. Th. in l. ad Annibaldum dyt. 4. q. 1. art. 2. ad 3.) quicquid negatur de Deo, pro tota Trinitate negatur: unde falsum est: Deus n. generat.

17

Inquiry 4. An abstracta essentialia possint supponere pro personis? Resp. negative. Nam id potest supponere pro personis, quod significat Deum naturam, ut in habente, cum personae sint habentes quidem: sed abstracta essentialia n. significant naturam, ut in habente, ut patet in nomine gentis: ergo.

18

Ex quo inferri, quod haec propositio: gentia generat, est falsa et aliae similes. Sed dicitur: haec propositio: gentia est res generans conceditur a D. Th. hic: ergo et illa. — Resp. concedi a D. Th. simpliciter predicato in vi unius nominis substantivi, quia docet notionalia substantiva predicari de gentia in abstracto: licet absolute debeat negari dicta propositio, quia fere semper res generans sumitur adiectiva.

19

Replicabimus etiam: Idem est gentia, ac Deus: sed utrum potest supponere pro personis: ergo illa. — Resp. dyting. m. idem: ex parte rei

multiplicata.

Resp. dīting. mām: eodem modo: quoad rationem formalem, concedo: quoad conditionem, sicut et multiplicatio suppositi. ergo. =

Ad 2. intellige de eodem: ex parte rationis formali, non vero ex parte conditionis, sicut enim ob specialem rationem formalem multiplicata exigunt aliquam conditionem ad plurificandum suum concretum, a qua absolute, ut illud constituat unum.

10 Sed instab. Sicut subiectum et prima ratio multiplicacionis concreti adiectivi, ita forma substantivi: sed a sola subiecto sumitur multiplicatio adiectivi: ergo a sola forma multiplicatio substantivi. — Resp. dīting. mām: Ita quoad rationem formalem, concedo: quoad conditionem, nego. Quia pluralitas suppositi n. dato unum concretum substantivum n. affert negationem alterius. Quod est oppositum pluralitati.

11 Sed urgeb. Si filius Dei (ait D. Th. in 3. dī. 1. q. 2. art. 5. ad 2.) assumeret duas humanas naturas, dicerentur duo homines propter pluralitatem forme significatę, quamvis unum tantum esset suppositum: sed homo est concretum substantivum: ergo. — Resp. cum explicatione: duo homines: absolute, nego: quatenus et ex parte humanitatis, concedo. — Vel dic cum auctore D. Th. retractare in 3. p. quod docuerat in sententiarum.

12 Replicab. ultima: Sicut concretum naturę connotat personam, ita persona connotat naturam: sed persona multiplicatur in Deo non multiplicata natura: ergo. — Resp. dīting. mām: Ita in aliquo, concedo: in omni, nego. Comparantur in modo connotationis, n. in modo connotationis. Nam persona n. connotat naturam, sicut forma sui constitutiva, nec ut suppositum, quia forma est personalitas, quę ex vi sue lineę et ipsa persona, sicut hęc constituitur per simplicitatem ab illa. Quod n. habet concretum Deus prout in Patre, quia tunc importatur natura, et connotatur suppositum, tamquam in quo est.

13 Ex qua doctrina instat argumentum: Quia persona est concretum substantivum, concurrens ad eius multiplicationem forma significatę, quę est personalitas, et plura supposita: ergo replica confirmat nostram assertionem. Et advertet, quod si natura connotat et forma constitutiva personarum, non possunt multiplicari ipse n. plurificata, sicut in concreto Deus cernitur.

Questio unica. Quodnam sit constitutum Dnarium personarum?

Juxta diversorum placita personae constituuntur, vel per proprietatem absolutam, vel per rationem originis activae, vel passivae, vel per ad et in relativum. Ex his omnibus iam eligimus veriorum assertionem. Sed prius notum sit loqui de persona Dna secundum predicationem obiectivam prope significatum ex vi nominis persona, non vero de omni importato ad ipsam in sua linea, quia tunc certum est constitui per omnia, quae sunt ipsius lineae, ut scilicet in, et ad. Unde si Beati imponerent unum nomen ad significandum quod est adequate ex parte rei conceptus in persona, tunc diceremus constitutum expressum ex vi dicti nominis esse ad, et in. Sed quia hic loquimur illo modo, sit.

Parag. I. Nostra sententia

2 Dicendum est personae constitui formaliter solum per in relativum. Ita D. Th. hic art. 4.

Prob. 1. ratione: Persona relativa debet constitui per subistentiam incommunicabilem: sed in relativum est subistentia incommunicabilis: ergo. Mar. et certa mir. prob. Quod supponitur in Patre v.g. ante munus expressum referendi, est subistentia incommunicabilis, cum sit ante illud munus incommunicabilis filio, et spui. 1. sed in relativum est quod praedit munus expressum referendi: ergo.

2 Confir. Persona debet supponi constituta ante generationem, cum sit principium quod illius: sed n. potest supponi constituta nisi per in relativum: ergo. Prob. mir. munus relativum debet constituere personam relativam, ut est Dna. sed munus expressum referendi n. potest, cum hoc n. supponat generationem, quia in illo fundatur iuxta D. Th. hic art. 4.

3 Prob. 3. Constitutum personae cuiuslibet debet illam realiter primo distinguere ab alia, cum idem sit constitutum, ac primum distinctivum. Sed quilibet persona primo realiter distinguitur per in relativum ab alia: ergo. Prob. mir. Prima persona est realiter distincta a secunda in illa priori, in quo intelligitur principium quod generationis: sed in hoc priori n. est in relativum, in quo stat conceptus formae hypostaticae: ergo.

4 Nec obstat dictum ad dicta cum Iunior quodam munus expressum referendi relationis Dnae n. supponere generationem, quia hoc est

significat, concedo: ex parte modi significandi, nego. Et duo nomina n.
possunt habere eundem modum supponendi, n. conveniant in re signifi-
cata, et in modo significandi.

20 Sed in taby: Quamvis differant ex modo significandi Deus et
Datus, possunt adinvicem vere predicari: ergo pro eodem similiter potest utrumq.
nomen supponere. — Resp. d. 1. q. 1. d. 1. Vere predicari: attendendo in
predicatione ad rem conceptam, concedo: ad modum concipiendi, nego. Solutio
constat. — Et licet de essentia Dna (pro occupatur obiecto) verificetur, quod
intelligit et existit, non potest verificari, quod generat, quia generatio cum
sit actio notionalis est suppositi personalis, illa vero, cum sit essentialis,
et subiecti subiecta absoluta, quae convenit absolute essentiae.

21 Dicitur deniq: Hec propositio: Essentia est de essentia, et sapientia de
sapientia, profertur ut vera a D. Aug. 7. de Trinit. cap. 2. sed n. est vera
nisi essentia, et sapientia supponerent pro persona Patris, et filii: ergo.

Resp. explicando D. Aug. Essentia: usurpata, et abstracta,
nego, ut concretum, concedo. Et hoc modo id est usurpari a S. P. P. ad de-
notandam Dnam simplicitatem. Unde si dicta, et simile propositio
reperiatur apud Concilia, et S. P. P. explicandae sunt, ut modo, non vero
usurpandae, et restat D. Th.

22 Inquiri. An personae possint predicari de abstracta essentia
d. 1. Resp. affirmative. De ratione substantivi, ut sunt Pater, filius,
et sp. sanctus n. est applicare naturam suam distinctionem, sed retinent
secum in propriis suppositis, nam adiectiva copulant, sed substantiva
non copulant, sed supponunt, ut docet D. Th. q. 39. art. 5. ad 5. sed n.
ponens distinctionem in natura potest de ipsa predicari propter
realem identitatem: ergo dictae personae. Et consequenter ita pro-
positio: Essentia est Pater, filius, et sp. sanctus est vera, et abso-
lute admittenda non vero dicta (obviter obiecto) Essentia generat,
quia notionalia adiectiva, cum sint iuxta copulativa, ponunt rem ab
ipsis significatam circa substantivum. Et cum distinctio realis sit ab
ipsis significata, quae repugnat naturae respectu alicuius personae, n.
possunt de ipsa enunciari. Quare n. potest dici: Essentia generat, gene-
ratur, aut procedit.

Dispositio. De constitutivo personarum.
Et in ea.

iuxta explicationem D. Th. q. 29. art. 4. ad 1. Et maior actualitas se habet
dicto modo in ordine ad se debet constituere personam. Iuxta convenit
in, et n. ad. Nec urget exemplum intellectus, nam est ultima actua-
litas lineae n. spectans hanc diversam conceptibrem, cum natura, ut in-
tellectiva n. possit per aliam actum ultimo actuari, et persona in ratio-
ne personae, seu subsistentiae relative ultima debeat regere in concep-
tu se habente ex modo concipiendi in ordine ad se.

8 Sed placet hoc amplius aperire. Potest queri de constitutivo
lineae primordialis, D. Th. vel significati nomine naturae, vel nomine obie-
cti, vel speciei, vel aliorum. Si queratur de illa, ut est natura, quo modo
veritatem fuit in nostro tract. de scientia Dei, assignabitur intelle-
ctus pro constitutivo, quia actualior est in linea primordiali, et natu-
ra intellectiva est. Si vero de illa, ut est obiectum. Resolutio erit non con-
stitutiva per intellectum, sed per ultimam actualitatem passionis intelli-
gibilis, quae n. exprimitur nomine intellectus, cum hoc sit actua-
litas actus. Si vero de illa, prout est species? Actualis representatio
est constitutiva ipsius, quia hoc est ultima actualitas illius, ut reprae-
sentatur.

9 Unde cum hic queratur de constitutivo personae, ut fa-
ciat, quae ex modo significandi est ad se, ad id resolutio ex parte con-
ceptus in qui est ultima actualitas ex modo significandi ad se, et
n. est ita minus exprimens referendi, quam adveniat post concep-
tum in.

Sed instabit: Conceptus actualis ab alio in una linea, nullo
modo est ultimus in illa: sed in est conceptus actualis ab ad, quod
est eiusdem lineae: ergo. — Resp. disting. man. In illa ratione in
qua actualis est conatus: in quo n. est, nego. Licet conceptus in
sub ratione referibilitatis sit actualis a conceptu ad, quia in
hoc est ultimus, et n. ille, at vero sub ratione formae hypothesis
lineae, et subsistentiae ita est ultimus, ut in hac ratione n. sit actualis
ab alio, quin potius ipse actualis conceptum ad subiectum con-
stituendo illum subsistentem.

10 Arg. 2. Quando duo conceptus sunt formaliter idem
uterq. vel nullus debet constitui, cum constitutio fiat per prop-
riam formam: sed in, et ad sunt formaliter idem cum sint eius-
dem lineae: ergo vel nullus, vel uterq. constituit personam.

Resp. disting. man. Idem tam adequate, quam inadequa-
te, conatus: adequate tantum, nego. Conceptus in, et ad sunt idem
virtualiter adequate, disting. vero virtualiter inadequate, quae

proprium relationis accidentaliter, qualiter est creata, ut videtur D. Th. insinuare
hic art. 7 ad 4. Non obstat, quia et inq. Doct. satis clarus est pro dictis articulis
art. 4. in corpore. Unde art. 2. tantum ponit discrimen inter relationem
et creaturam in hoc, quod ista sub omni conceptu supponit generationem, et illa
sub aliquo tantum, nempe sub munere referendi, per quod equivaleat rela-
tioni create, que potest fundari in generatione.

Sed dicitur: ex doctrina inferitur, quod in relativum creatum sup-
ponat generationem: ergo in neg. Prob. sequela. In Deum habet infinite,
quod in relativum creatum finite: sed istud supponit generationem: ergo
illud. — Resp. disting. man. habet in omni, nego: in aliquo, concedo. Et
in aliquo similitudo, quia sicut in creatum est in ordine ad subiectum, ut
tractabile ad terminum, ita in relativum infinitum est in ordine ad quasi
subiectum, ut tractabile infinite. Discriminantur vero, quia in relativum
creatum non potest habere rationem subsistentie create, cum hoc sit substan-
tia, et illud accidens. In Deum importat rationem subsistentie, ex quo
ortum dicit procedere generationem.

Parag. 2. Sententia cont.

Est Vazquez, Alarcon, Herrera, et aliorum. Pro quibus arg. 1. Ultimus con-
ceptus pertinet ad lineam relativam et constitutionem per se: sed ita
est ad: ergo. Alter, est certa man. prob. Constitutionem per se, est ratio in-
communicabilis: sed ultimus conceptus lineae relative est ratio incommu-
nicabilis: ergo.

Resp. neg. man. cuius prob. disting. Ratio incommunica-
bilis: primaria, concedo: secundaria, nego. Et ultimus conceptus lineae
relative, nempe ad, est secundarius, quia supponit iam aliam priorem.

Sed replicabitur: Per se debet constitui per actualiorem
incommunicabilitatem: sed ultimus conceptus lineae relative est actua-
lior primo: ergo. Alter patet in omni linea Dni. Mar. prob. Quia in-
tellectio est actualior omni lineae intellectus primordialiter constituit
naturam Dni iuxta dicta in rog. tract. de scientia Dei disp. 3. q. 2.

ergo similiter. Resp. disting. man. Actualiorem: se habentem ex modo
conspiciendi in ordine ad se, concedo: ex modo conspiciendi in ordine ad
aliud, nego. Hoc modo non explicat quod subsistentiam, que licet relativa
se habet ex modo conspiciendi in ordine ad se iuxta D. Aug. de Trinit.
cap. 1. ubi agitur per se, dici ad se, intellige ex modo conspiciendi

in lineis realiter diversis, cum hec sit accidens, et illa substantia: ergo.

Resp. neg. mand. pertinentis et a. ex conceptu formalis ipso-
rum, concedo. Ex conceptu materiali nego. Diversitas in lineis debet
convenire rebus ex suis conceptibus formalibus, ut equivalentia ad ipsas
ponat in Deo distinctionem virtuales adequatas. Unde equivalentia
ad paternitatem et personalitatem creatas n. arguit in Deo distinctionem
rebus virtuales, quia Paternitas n. ex conceptu formalis paternitatis
sed ex differentia materiali creatas, et distinctio lineas a personalitate
ut creatas. Claretur hinc doctrina in equivalentia Dna. ad na-
turam, et intellectum creatum, quod est in Deo abq. distinctione virtuo-
si ad equivalentiam, licet intellectus sit lineas accidentis, et natura lineas sub-
stantie, quia illud n. convenit intellectui ex conceptu formalis intelle-
tus, sed ex differentia materiali. Relationi enim ex suo conceptu for-
mali convenit incommunicabilitas, quod est de ratione personalitatis,
non vero accidentalitas.

15 Sed dicitur: Predicata contradictoria non possunt verificari
nisi de distinctis virtualiter: sed constitueret et n. constitueret per-
sonam sunt predicata contradictoria: ergo. — Resp. neg. mand.
si intelligatur de distinctis virtualiter adequatis, nam quod dicitur Dna. ut
species, et ut natura n. distinctio virtualiter adequata, et verifico-
tur de illis unius, et n. unius modis beatorum, sufficit enim ad dis-
ta predicatione distinctio virtualis inadequata, quod est inter ipsas
et in, et ad relationum.

16 Arg. b. Pater n. potest intelligi constitutus, nisi intelli-
gatur filius, cum sint simul natura, et cognitione: sed quid ante-
cedens generationem potest intelligi filio n. intellectus, cum hoc
fiat per generationem: ergo.

Resp. disting. mand. Pater, ut pater, concedo: ut prima
persona, nego sub conceptu Patris est simul cognitione cum filio, quia
sub ista ratione dicitur se relatam ad illum, et constitui con-
ceptu ad, qui seq. ad generationem. — Vel dic, quod Pater, ut
prima persona n. potest intelligi sine filio, ut secunda, quia ante-
cedentia tradita n. est in quo etiam rationis, sed a quo originis, cum
qua compatitur simultas cognitionis. — Et nota, ut plures
distinctiones dissolvat, quod licet effectus formalis Paternitatis ut
sub conceptu ad sit referre, et haberi ex vi generationis, in qua
fundatur, non vero illius sub conceptu forme hypostatice, sub isto

distinctio dabitur ut inter membra eiusdem lineae, et sufficiens ut dicatur
unum constituisse alio n. constituyente, ut accidit in intellectione essentia
et relationali, quae licet sint idem virtualiter adequate, n. habent consti-
tutionem essentialem, quia hoc solum est essentialiter.

11

Arg. 3. Constitutum rei est illius distinctivum: sed relatio sub
conceptu in se distinguit Patrem a filio, cum in priori antecedente ge-
neratione ut est signum conceptus in n. ut filius: ergo. — Resp.?
disting. in se non distinguit, nec distinctiva est nego. et. distinguit actus
inter, concedo, et de ratione constitutivi n. ut semper actualiter distinguit
sed quae distinctivum actualiter enim distinctio subsequens ad ipsum em-
fertur alio extraneo distinctivum. Ut patet in albedine nunc existente
respectu nigredinis, quae aliquando existit.

12

Arg. 4. Relatio constituit personam ratione suae ultimae
differentiae: sed ad est ultima differentia relationis: ergo. — Resp.?
disting. in se: differentiae: inadequatae sumptae, concedo: adequatae ac-
ceptae, nego. Et conceptus formae hypostaticae est inadequata differen-
tia relationis, quae adequatur cum conceptu ad.

13

Sed dicitur: Conceptus communis relativus et absoluto n. est dif-
ferentia relationis: sed conceptus in se est ita communis: ergo. — Resp.?
non intelligi de in absoluto, vel abstracta a relatione, et absoluto,
non vero de in relativo, de quo venturatur.

Sed instabit: Non datur tale in relativum: ergo. Probat. arg.
Idem est, quia connectitur cum ad: sed essentia Dni connectitur
cum ad, quia est relativa: ergo. — Resp. neg. arg. mar. q. probat. disting.
Idem connectitur: propterea, nego: connectitur adequate, et convertibiliter
concedo. Dna vero essentia n. connectitur adequate, et convertibiliter
cum aliqua relatione, sicut in linea patet cum ad ipsam, cumque
aliis subtextis n. sistendo ibi, sed ut tractatur ad terminum.

14

Arg. 5. forma constituens Patrem in esse personae distinguit vir-
tualiter adequate a relatione Paternitatis: sed in ipsius n. distinguit. ergo.
Probat. mar. In Deo virtualiter adequate distinguit quae equivalent
ad creatas pertinentes ad diversas realitates lineas: sed ita sunt
forma constituens personam, et relatio Paternitatis: ergo. — Mar.
traditum fuit a nobis in nostro tract. de scientia Dei: c. 11. probat. Pa-
ternitas Dni equivalens paternitati create, forma constituens personam
create personalitatem: sed personalitas, et Paternitas in creatis sunt

admodum Patris creati. Unde si loqueremur de persona Patris, ut termi-
nante has duas imperfectas cognitiones, diceremus optime constitui per
in, et ad, quamvis ad hoc munus supponatur generatio, quia consti-
tutum per ad n. exprimitur esse principium quod generationis, sed
subsequi ad ipsum. Ita loquendo de persona, et terminante ad qua
te. visionem beatam, affirmat et. Adhuc salmet. constitui per ad, et
per in, quia terminare visionem, licet unica sit, equivaleat duplici cog-
nitioni, videlicet terminationi.

20 Sed dicitur: Ergo persona Divina, ut terminare visionem beatam
secundum illud prius terminationis idem constituitur per relatio-
nem sub conceptu forme hypostaticae: sed hoc est contrarium doc-
trinae dictorum P. P. ergo. Illud subsumpta patet, quia distinguunt
personam, ut terminantem visionem ab ipsa, ut terminante nostram
cognitionem in hoc, quod sub ista ratione idem constituitur per
in, et sub illa per ad, et ad.

Preterea conseq. esse legitimam, et non falsam, quia diver-
sitas inter illas cognitiones ab ipsis accepta, et inter visionem ad qua
te sumptam, et nostram cognitionem non vero inter illam secundum
aliquod munus, equivalem cognitioni, quod nos cognoscimus periora,
quia de utraque circa constitutionem personae idem dixerunt
text. Videantur dicti P. P. hic a n. 8. 3. usque ad 8. 7.

21 Sed alio modo instabit. Patet, ut constitutus per ad, et
principium generationis filii iuxta dictos P. P. n. 8. 5. et tamen fun-
datur in ipsa generatione ipsum ad, ergo tradita n. tenent.

Preterea distinguendum manifestum filii: ut relati ad patrem, conada
ut secunda personae, nego. Distingunt in generatione duplex munus,
unum productionis filii, ut secunde personae, quod fundat, et arde-
cedit ipsum ad. Aliud productionis respectu filii ut relati ad Pa-
trem, et hoc subiecutum ipsum, ut constitutum per ad. Respectu
huius muneris, et Patet constitutus per ad principium, et n. respectu
illius, quia in illa fundatur, et n. uto.

22 Si vero aliquibus haec doctrina videatur singularis, et
ita conformis simultati naturae, et cognitionis inter Patrem, et fi-
lium, ut dicunt ad, in singularitate cum illis convenimus, quia
declaratio veritatis indiget aliquando singulari dictione, pro
conformitate pugnabitur, quia simultas naturae, et cognitionis
compatibilis est cum prioritate, et posterioritate originis.

enim nec refert, nec habetur a Patre ex vi generationis, sed constituit
personam, et potest generare.

17 Sed replicab. Si Pater pro priori ad generationem esset con-
stitutus, foret Pater, quamvis n. generaret: sed hoc est absurdum: ergo.
Prob. mai. Quod prius est alio, potest esse ablato posteriori: sed Pater
iuxta dicta est constitutus ante generationem: ergo.

Resp. neg. mai. mirq. prob. disting. Pater ut Pater, nego.
ut persona, concedo. Unde si n. generaret, non est persona, n. vero
pater, quia denominatio oritur a paternitate sub conceptu referenti,
sub quo formaliter supponit generationem et fundamentum.

18 Nec inferas posse manere primam personam, ut est n. ge-
neranda. Nam ablato posteriori potest existere prius, quando illud
n. imbibitur, et laudatur in quo, ut minus differentia, et ad quatuor
eiusdem lineam, in qua est prior conceptus, sicut est ad respectum in

Arg. 7. Quod advenit enti constituto in actu, advenit ac-
cidentaliter: sed conceptus ad n. potest advenire accidentaliter iuxta
D. Th. q. 10. de potent. art. 5. ad 12.: ergo n. supponit personam constitu-
tam, sed illam constituit.

Resp. disting. mai. Quod advenit: ut imbibitur in con-
stituta, nego: ut n. imbibitur, omitto. Conceptus ad est expressio inclu-
sa in conceptu forme hypostaticae, quae constituit personam. Unde
eius expressio n. est accidentaliter personae, sed essentialiter exacta ab ipso.

19 Arg. 8. Conceptus ad potest constituere personam, quam-
vis supponat generationem: ergo. Prob. ant. Hic conceptus constituit
personam, ut est in se terminans conceptus perfectus: sed prout est
in dicto modo supponit generationem, cum ad potest essentialiter
fundari in illa: ergo. Mai. est St. salutat. hic: ergo.

Resp. neg. ant. mai. q. prob. explicetur: Ut terminans:
in priori ipsius terminationis, nego. in extensione ipsius concedo. Log-
istia perfectus et clara, quales est beatifica terminatur v.g. ad per-
sonam Patris cum de dicit: primo ad ipsam, ut importat paternita-
tem sub munere forme hypostaticae: secundo extenditur ad ipsam sub
munere referenti, taliter, quod ipsa visio, quoniam sita in prima tran-
sit ad secundum. In quo claret distinctio illius a cognitione imperfec-
ta, ut patet, hoc enim ex vi cognitionis attingens personam, ut talis
si progreditur amplius, nisi adveniat alia cognitio attingens illam

sed origo activa significatur, ut egrediens a persona, passiva, ut ipse factum
esse personam tendens: ergo.

7 Sed dicitur: Intellectio essentialis est egressus a natura: et
tamen constituit ipsam: ergo. — Resp. d. t. m. Constituit: ut egressus
est, nego: ut summa actualitas per se subsistens, concedo. Similiter
relatio, si esset origo, non constitueret et sub hac expressione, bene autem
sub conceptu per se subsistentis in esse quieto, et permanenti.

8 Sed replicabitur: ex hoc seq. quod operatio sub conceptu impli-
cito sui constituat suum principium: sed hoc est contra dicta n. 14: ergo.
Prob. Intellectio, quae est operatio constituit naturam Divinam sub con-
ceptu dictae actualitatis: sed hic conceptus implicite est in conceptu ope-
rationis: ergo. Resp. d. t. m. sequel. Operatio: quae ex vi propriae lineae im-
portat subsistentiam propriam principii quod, concedo: quae illam sic
n. importat, nego. Operatio rationis exposcit pro principio quod
personam, de cuius ratione est subsistentia incommunicabilis, quae n.
affertur a linea dictae operationis, cum haec sit linea intellectus, sicut
importatur subsistentia absoluta ab intellectione essentiali ex vi propriae
lineae. Unde igitur secundum implicitum suae lineae, quod praecedit ex parte
modi concipiendi ab ipsa, ut operatio est, potest constituere prin-
cipium quod, et n. illa ex vi suae lineae, nec subsistentia, ut importata
in oblique ab ipsa, sed est rectum per modum formae hypostaticae.

9 Vel dic traditum. 14. procedere de operatione, quae est
proprie productio, de cuius ratione est supponere principium reali-
ter distinctum a termino producti, nam n. habens formam realiter
distinctivam n. potest realiter producere et haec forma est subsisten-
tia relativa. Cumq. intellectio essentialis n. sit productiva ad intro-
ducendum, potest constituere secundum aliquod munus, et n. supponere secundum
illud suum principium constitutum.

30 Obicitur ad dicta: filiatio n. potest constituere Verbum: ergo
constituitur ab origine passiva. Prob. arg. Quod oritur producti
termino, n. potest terminum constituere: sed filiatio, cum sit rela-
tio oritur producti termino, qui est Verbum: ergo. — Resp. neg.
arg. m. q. prob. est vera de filiatione secundum munus referendi,
non vero secundum munus formae hypostaticae, quia hoc modo
constituit Verbum, et secundam personam quod est terminus, quod pos-
to oritur ad constituendum filium in esse filii, cum hoc nomen, sicut Pa-

Parag. 3. Corollaria.

153

13 Ex dictis inferitur 1° personam Dⁿⁱ n^o constitui per subsistentiam absolutam. Nam persona debet constitui per subsistentiam incommunicabilem: sed subsistentia absoluta est communicabilis, cum sit de Una essentia: ergo. Sed dicitur: Subsistentia constituit personam unitur essentia Dⁿⁱ: sed n^o potest uniri nisi subsistentia absoluta: ergo. Probat^r tunc: Omnis forma subiecto unita tribuit illi suum effectum formalem: sed relativa n^o potest, aliam constitueret essentiam relatam: ergo. — Resp^t neg^a tunc. mag^s prob^a intellig^r de effectu, cuius subiectum est capax; & essentia Dⁿⁱ est, ut per relationem constitutiva terminata, non vero relatam, quia ad hoc opus est relatio distinctionis a termino, ad quem refertur, qua n^o gaudet essentia Dⁿⁱ.

24 Inferitur 2° Personam Patris n^o constitui per originem activam. Nam persona n^o potest constitui per productionem sui terminum, cum productio supponat suum principium: sed origo activa est productio termini patris: ergo.

Nec dubitat, si recurras ad originem radicalem. Nam hoc est in recto essentia Dⁿⁱ: sed constitutum personae n^o est absolutum in recto, sed respectivum, cum illud debeat esse ex se communicabile, quod illi respectivo quod convenire: ergo.

25 Inferitur 3° filium n^o constitui per originem passivam. Nam origo passiva filii est intelligi passivum: sed hoc dicitur in recto intellectionem, ut filio communicetur: ergo n^o potest constituere ipsum. Consequenter inferitur ex ratione precedenti. — Tunc. Via ad formam dantem formaliter esse, n^o est forma constitutiva: sed generatio passiva est ut via ad dandum esse Verbo, sicut est nativitas in homine, quae est via ad humanitatem ipsum constituentem: ergo. Mir^r est Dⁿⁱ Th. q. 8. de potent. art. 3.

26 Sed inquiri: An relatio constitueret personam, si esset origo. Resp^t negative, si sumeretur per modum Originis. Nam quod se habet ut fluxus, ut via, et fieri n^o potest constituere aliquid permanens: sed persona est quid permanens, et origo, ut talis se habet, ut quid via, ut fieri, et fluxus: ergo. Mir^r prob^a quoad 2° p. Gregorius cum aliquo, et tendentia ad factum esse rei permanentis, est via, fluxus, et fieri:

Confir: Ratio fundandi relationem similitudinis refertur
ut quod ad rationem terminandi: ergo solutio nulla. Prob. arg. Una
albedo refertur ut quod relatione similitudinis ad aliam albedi-
nem: sed una est ratio fundandi, alia terminandi: ergo.

Prob. 2. Si in Patre daretur relatio realis similitudi-
nis ad filium darentur in Deo aliqua predicationes solum numero di-
stinctae: sed hoc implicat: ergo. Prob. sequela: Iuxta naturam Petri et
Pauli est una relationes similitudinis inter illos sunt solum numero
distinctae: sed magis una est natura Divina in Patre et filio: ergo si in
illis essent relationes reales similitudinis solum numero distinctae
ostendit vero l. Syllog. ostendit. Ideo implicat naturam Divinam multipli-
cari numericam quia est essentialiter singularis: sed quodlibet pre-
dicatum Divinum est essentialiter singulare: ergo.

Sed dicitur: licet distinctio essentialis, quasi specifico repugnet
essentiali, convenit Paternitati respectu filiationis: ergo similiter distin-
ctio numerica solum in linea relativa similitudinis. — Resp. con-
ceptio autem negando consequens: nam distinctio numerica supponit conce-
ptionem in conceptu specifico, quae opponitur summe simplicitati
fi Deo, cum ex conceptu specifico et numerico fiat compositio. Distinc-
tio vero inter Paternitatem et filiationem constituit ipsas primas di-
visiones cum convenientia analogo in conceptu personarum. Transcendit
in illis, quod stat ab ipso compositio, cum hoc oriatur ex exclusionem
extremorum, quae exclusio non componitur cum transcendencia

Prob. ultimo: Ideo iuxta Scotum salvatur relatio realis si-
militudinis inter Patrem et filium, quia distinctio realiter: sed ut sunt
realiter distincti non sunt similes: ergo non est realis. Prob. mir: Ut sunt
unum in essentia sunt similes: sed non sunt realiter diversi, ut sunt unum
in essentia: ergo.

Confir, et explicatur: Ratio fundandi relationem realem
exigit distinctionem realem in subiecto quod referibili iuxta Scotum
Pat. sed essentia Divina ut est ratio fundandi similitudinem non exigit
distinctionem in personis, quae iuxta ipsas sunt subiecta, ut quod
referibilia: ergo. Prob. mir: Essentia Divina fundat similitudinem
ut una, et non secundum, cum ad eam hoc modo sumptam sequantur
relationes originis: sed ut una non possit distinctionem realem in per-
sonis, sed esse fundanda: ergo.

ter, exprimat esse relatum ad alium. Et advertit, ut alias obiectiones di-
 stinguat, quod licet origo passiva sit prior in filio, et distinguit primo ip-
 sum a Patre, n. est constitutiva ipsius, quia est prior, et quid viat, et
 fieri filii, et vitaliter illum distinguit primo a Patre, quod n. sufficit
 ad constitutum rei permanentis, ut est persona; hęc enim debet con-
 stitui per primum in facto esse, et permanenti, ut est filiationis sub concep-
 tu forme hypostaticę, et n. sub conceptu originis.

31

Si vero in aliquibus S. P. P. invenirentur originis constitutivę
 personę, intellige illę de constitutivo, quasi a posteriori, quia nos
 ex origine unę personę ab alia illegitimę relationis esse forma-
 le illarum constitutum.

Disp. 18 de similitudine et equalitate personarum.
 Et in ea

Quest. unica An relationes similitudinis et equalitatis sint reales in Deo.

Certum esse personas Divinas esse realiter similes et equalis. Sed quo-
 ly sit ista similitudo iam resolvitur.

Parag. 1. Nostra sententia

1. Dicendum est dictas relationes n. esse reales, sed rationes. Ita commu-
 niter Thomę in dictum.

Prob. ratione. Ratio fundandi relationem realem debet
 distinguere realiter a ratione terminandi: sed eadem essentia Divina est
 ratio fundandi, et terminandi relationem similitudinis, et equali-
 tatis inter personas: ergo. Prob. mai. Ratio fundandi non fundat
 relationem realem in ordine ad seipsum, cum nemo realiter referat
 se ad seipsum: sed fundat in ordine ad rationem terminandi: ergo.

2

Nec obstat dicere cum Scotistis doctrinam tenere in his,
 qui referuntur, ut quod, ut sunt subiecta relationum, non vero in re-
 lativis, ut quod, ut sunt rationes fundandi, et terminandi. Non obstat
 nam, de relatis, ut quo debet affirmari, ut quod illud, quod de re-
 lativis, ut quod affirmatur ut quod: sed de istis affirmatur esse quod
 realiter distinctas iuxta ipsos: ergo de illis esse quo realiter diversę.

ding ad eum, cuius est Imago: sed Verbum Patris est realis imago
Patris, ergo. — *Resp. d. tunc. man. Similitudinis, vel formalis, vel*
fundamentalis, concedo: formalis tantum, nego. Quando enim Imago
est in summo gradu perfectionis, n. dicit relationem realem similitudi-
nis, sed summam unitatem, et convenientiam cum eo, cuius est Imago cum
nlla distinctione ex parte relationis Originis, sicut est inter Patrem
et filium in Dns. Vide dicta a nobis d. 12. a. n. 1. u. 9. ad 9.

Vel n. v. agnoscere aliquam relationem similitudinis realis
que sit dy quiparantis, concedi illam in imagine. Ita cum advertitur
esse ipsam relationem filiationis, que realis est, et n. fundata in unita-
te nature, sed in generatione passiva, que effert de constata distinc-
tione realis. Et ratione fundandi Paternitatem. Hic vero loquimur
de similitudinibus relativiis et quiparantis, que est eiusdem denominationis
in utroq. extremo.

11 *Arg. 3. et sit instantia. Paternitas est relatio realis: sed ra-
tio fundandi ipsam n. disting. realiter a ratione terminandi: ergo.*
Prob. m. r. Ratio fundandi est generatio activa, ratio terminandi
est generatio passiva: sed iste n. disting. realiter, cum sint ipsa intelle-
ctio essentialis Dei: ergo.

Resp. neg. tunc cum m. r. prob. et imbibita disting. In-
tellectio essentialis: absolute sumpto, nego: ut modificata, concedo. Intel-
lectio, ut modificata conceptu in paternitate fundat ipsam secun-
dum ad, quo pacto disting. realiter ab intellectione, ut modificata con-
ceptu in filiatione, que est ratio terminandi ad paternitatem. Et ad-
verte nos loqui hic de ratione terminandi materiali, ad quam seq. con-
ceptus ad relationem referentem ex parte terminandi, qui conceptus
est ratio formalissima terminandi relationem habitantem ex parte fun-
damenti.

12 Sed replicabit: conceptus in Paternitate debet in aliquo
fundari: sed hic n. supponit distinctionem realem in ratione fundandi
cum ab ipso proveniet: ergo. *Prob. m. r. Conceptus relatiuus debet in*
aliquo fundari: sed iste est in: ergo. — *Resp. disting. m. r. 3. Relati-*
uus: ut referens, concedo: ut forma hypostatica, nego. Et hoc modo est
relatiuus conceptus in.

13 Ex qua doctrina n. p. d. est colligi relationem similitudinis
fundari in genere, ut modificata conceptu in paternitate. Iam simi-
litudinis n. potest fundari in genere, ut fundari: sed in ipsa absolute,
respectu cuius dicta modificatio n. attenditur, sed respectu illius, et fa-

Parag. 2. Sent. Scotica.

6 Arg. 1. Per hoc dicitur sunt ab eterno similes: sed ab eterno n. datur
 Relatio rationis: ergo. — Tum carum similitudo est et adorabilis:
 ergo n. rationis. — Resp. similitudinem adorabilem, et existentem ab
 eterno in Deo esse fundamentalem, quae consistit in unitate perfecta
 gentis. Sed dicitur: Denominatio similis est relativa: sed absolute
 dicuntur ab eterno similes: ergo. — Resp. manifestum est intelligi de simili for-
 maliter, n. vero de simili fundamentaliter. Et advertit, ut aliqua
 obiectio dissolvatur, quod denominatio relativa proveniens ex rela-
 tione rationis suppletur quoad communem modum loquendi a fun-
 damento proximo, si ut talis existat a parte rei. Ideoque licet relatio
 dominii in Deo sit rationis, denominatur realiter absolute Dominus,
 eodem modo potest denominari Pater realiter similis filio.

7 Sed instatur: fundamentum relationis speciei datur a par-
 te rei: et tamen de homine, ut existente a parte rei n. potest predica-
 ri, quod sit speciei: ergo non tenet doctrina. — Resp. disting. man.
 fundamentum: remotum, concedo: proximum, nego. Nam natura, ut
 abstracta est fundamentum proximum, quo modo n. est a parte rei. Et
 nostra doctrina tenet veritatem, cum a parte rei existit fundamen-
 tum proximum relationis rationis, sicut existit unitas cum negatione
 exegit, quae est fundamentum proximum equalitatis rationis in Deo.

8 Nec inferat ex hoc superfluum esse relationes similitudinis
 rationis, si possent dici absolute per rationes similes sine illis, quia licet n.
 sit necessaria absolute ex parte personarum, et ex parte illarum
 ut terminat nostras conceptus, cum n. possimus illas concipere nisi ad
 modum, quo res creatae realiter similes, in quibus est relatio realis
 similitudinis.

9 Arg. 2. et sit instantia contra dicta: Gentia Dna. non
 fundat similitudinem rationis, prout distincta: sed prout est
 a parte rei n. est distincta: ergo n. est fundamentum proximum
 prout est a parte rei.

10 Resp. disting. man. Intra distinctionem, ut con-
 ditionem, concedo: ut rationem proximam fundandi, nego. Natura vero
 hominis n. fundat proximam, nisi sit communis metaphysicae taliter,
 quod cuius communitas sit proxima ratio fundandi.

Arg. 3. Imago dicit relationem realem similitu-

ratione effectus temporali de novo in termino missionis producto.

Ex quo colligitur missionem non consistere solum in respectu ori-
gini, sed in ipso, ut ~~est~~ effectum temporalem. Ita D. Th. hic.
art. 2. ad 3. et tam missio est exitus unius personae ab alia, et ut novo mo-
do in creatura: sed exitus unius personae ab alia non potest esse nisi origo,
nec est de novo in creatura absque mutatione, et ad unum quod dicitur ac-
cideri absque effectui novo, aliter maneret sicut antea: ergo. Tum
rectum missionis non est ratio communis ipsi, et adventui personae
cum adventui, et non missio omnibus conveniat: sed habitudo ad
effectum temporalem quod est communis adventui, et missioni, cum in utroque
producat effectus de novo: ergo.

Sed dicitur: Essentiali in missione est habitudo ad effectum
temporalem iuxta D. Th. in 1. dist. 15. q. unica art. 2. ad Annib.
sed essentiali est rectum: ergo. — Resp. dist. 15. man. Essentiali: ab-
solutum, ergo: sub aliqua reduplicacione conato. Nempe ut reduplicat
denominationem, quam habet ex termino ad quem, qui est effectus
de novo productus in creatura.

Parag. 1. 1. senta.

Dicendum est idas personas procedentes posse rigore mitti. Ita
D. Th. in hac q. art. 3. Prob. q. ratione: Missio est exitus a mittente
cum novo modo gendi in alio: sed in Deo non datur exitus ab alio
nisi per processionem: ergo. Aliter potest: nam exitus per imperium de-
notat in exeunte inferioritatem, exitus per consilium in egrediente
defectum scientiae: sed hic et illa repugnant Deo: ergo.

Sed dicitur: Venire ad creaturam est mitti ad illas: sed Pater
venit ad illas: ergo non procedenti convenit mitti. — Resp. neg. man.
cum D. Th. in 1. dist. 15. q. 1. art. ubi ait: Datio (que est idem, ac adven-
tus) non importat distinctionem dati a principio, a quo datur, quon-
iam idem potest se ipsum dare, sed tantum ab eo, cui datur. Sed missio pro-
nit distinctionem in missio et ad principium et ad terminum. Unde
quamvis veniat Pater ad nos, non mittitur, quia non importat distinc-
tionem ab aliquo, quod sit eius principium.

Sed inquitur: Quoties, lex sit missio dicta. Respondetur
duplicem, vizibilem et invisibilem. Nam missio personarum tantum
potest fieri vel productione effectus prae se in terminum, vel a quo sig-
no vizibili manifestato: sed facta est modo est vizibilis et illa invisibi-
lis: ergo. Ex quo inferitur Verbum, et Spiritus sanctus mitti invisibiliter ad

cunda. Alia, que poterant hic argui, sunt iam soluta d. 8. questione. 2.

per totam. Sed inquiri pro complemento debuit aliqua relatio realis simili-
tudinis possit fundari in relationibus personalibus? Resp. negative, quia
propter procedum in infinitum, quod offertur a D. Th. ut obstat, ut
abest a quolibet relatione ratio fundandi aliam, adeo speciale motum
ut ex alia relationibus personalibus. Nam similitudo fundatur in
Deo in predicatis inventis in omnibus personis, alia n. quod que simi-
litudo cum predicatum fundari in uno negatur realiter de alia: sed
sed predicata inventa in omnibus personis sunt relativa: ergo.

Sed dicitur: una relatio potest referri per aliam: ergo fun-
dare aliam. Prob. arg. Spiratio activa est relatio: sed paternitas et fi-
liatio referuntur per eam ad spiritum. s. ergo. — Resp. neg. min. Nam
dicitur relationes idem possunt referri ad suos terminos, ubi vero ad
spiritum sanctum.

Sed instatur: Pater, et filius referuntur ad spiritum sanctum.
Spiratio activa: sed constituentur paternitate, et filiatione: ergo.
Resp. disting. mod. ut sunt formaliter Pater, et filius, nego: ut sunt
principium quod spirativum, concedo. Sub illa ratione, scilicet ad invi-
cem referuntur, sub yta vero idem ad spiritum sanctum media spiri-
tione activa fundato in relatione rationali. — Vel dic, quod ut po-
tione activa fundato in relatione rationali. — Vel dic, quod ut po-
tione referuntur, sed n. ratione formae ipsas constituentis, cum yta idem
se habeat in illis de formali ad constituendum, et nullo modo ad refe-
rendum. Tota enim persona refertur, ut quod, et ut quod solum ratio
formalis referendi, que est spiratio activa.

Disp. 19. et ultima de missione personarum. Et in ea

Quest. 1. Cum Personae Dei conveniat mitti?

Missio potest tripliciter fieri iuxta D. Th. hic art. 1. vel per imperium
sicut dominus mittit servum, vel per consilium, sicut medicus mittit
infirmum ad balneum, vel per originem, sicut mittitur radius a so-
le, et flos ab arbore. De missione per originem hic loquamur, alii enim
repugnant personae Dei.

Nota etiam rem missam importare duplicem habitudinem,
unam, ad mittentem, aliam ad rem propter quam mittitur. Unde perso-
na missa a Deo importabit respectum originis ad mittentem, et ha-
bitudinem saltem fundamentalem ad terminum, ad quem mittitur.

terminationem liberam et secundum rectum ipsius et n. reduplicari
connotationem novi effectus communicat esse absolute illi. Quod in-
tendimus, et n. amplius.

13 Arg. q. filius n. procedit a spu. s. et ab hoc filius missus
et iuxta concilium et statuerunt ubi dicitur: filius n. idem Pa-
ter, sed a spu. s. missus credendus est in eo, quod per prophetam
dicit. Et nunc Dominus misit me, et spiritus eius: ergo.

Resp. Concilium est intelligendum de missione inadequa-
ta non vero adequata. Processio enim simul cum novo modo gen-
di in creatura adequata missionem. Cumq. spu. s. concurrat ad illum
novum modum non vero ad processionem filii, potest dici mis-
sione inadequata filium. Quod n. est contra assertum, nam in illo co-
quimur de missione adequata.

14 Sed dicitur: Missio est exitus a mittente: sed hoc n. obstan-
te potest filius mitti inadequatus, quin exeat a spu. s. ergo similiter
Pater. — Tum: Ideo filius mittitur a spu. s. quia hic concurrat ad
novum modum genendi: sed Pater ^{respectu} concurrat: ergo.

Resp. disting. modum: a mittente. Aliquis concedo: omni-
modo. Mittens significatur, ut efficiens missionem. Unde, ut aliquis di-
catur mittens, sufficit, quod processio sit absolute ab alio per se pri-
mo mittente, et ab ipso sit secundum novum modum genendi. — Ad
2. resp. disting. modum: Novum modum: constantem originem ab alio
concedo: non constantem, nego. Ut persona mittatur, debet illi com-
petere processio, et novus modus genendi, licet n. ab eodem mitten-
te, sed a diversis, quia licet uterq. mittens spectat in illa processionem
n. ut necesse, quod ab eodem processio fiat, sed ab uno, et ab alio scilicet
novus modus genendi. Cumq. Pater a nullo mittente procedat, minime
potest mitti.

15 Sed instabit: Persona missa dicit iuxta hoc originem pas-
sivam et novum modum genendi: ergo a quolibet mittente debet utrumq.
provenire. — Resp. neg. contra. quia persona missa dicit adequa-
te missionem passivam, et quodlibet mittens n. importat adequa-
te, sed inadequata missionem activam, que salvatur in spu. s. re-
spectu novi genendi determinati ab origine filii missi adequate a Patre.

152
nos per donum gratie invisibile; visibilem vero fuit minus spū s.
in specie linguarum, et Verbum, cum terminavit humanam naturā,
cum natura humana assumpta fuerit quid visibile.

8 Sed inquiri. 2. An possit dari missio visibile ab i. invisibili.
Resp. affirmative. Nam invisibile fit communicanda gratia: sed
hoc defecto n. fuit data in aliqua missione visibile. Ergo. Prob.
mr. spū s. missus in columba specie in Iordana ad Chrysom: sed
tunc n. postuit qd in illa nova gratia, cum eam habuerit aucta
plenitudine ab instanti sua conceptione: ergo.

Parag. 2. Arg. Contraria.

9 Arg. 1. totę trę personę possunt mitti: ergo n. idem procedentę.
Prob. arg. Persona dicitur mitti, quia incipit qd in creaturā n.
vo modo: sed hoc convenit cuilibet personę: ergo. — Resp. dyling.
mand: novo modo: cum exitu a mittente, concedo: ab i. illa, nego. Et
non omnes dicunt talem exitum, et cernitur in Patre.

10 Arg. 2. Repugnat rationi missionis, quod mittens, et missus
intermino missionis conveniant, et ad eundem terminum pergant:
sed in missione invisibili per gratiam omnes personę veniunt iux-
ta illud Ioan. 14. Ad eum veniemus, et mansionem apud eum fa-
ciemus: ergo nullę mittuntur.

Resp. dyling. mand: Missionis: limitatę, concedo: infini-
tę, nego. Quia in hac, et n. illa reperitur in mittente, et in missis e-
adem virtus operativa, eadem immensitas, ratione quarum nequeunt
separari in novo modo qd dicitur, qui fit per productionem novi effe-
tus.

11 Arg. 3. Missio n. dat qd personę missę: sed processio dat
qd personę procedentibus: ergo ex processione n. arg. missio in
illę. — Resp. dyling. mand: Missio: ex conceptu communi, con-
cedo: ex particulari, nego. Ille conceptus se habet permixtę ad
differentiam creaturę, et Dnā, et consequenter ad dare qd vult sup-
ponere in persona missa iuxta differentiam a qua contrahitur.
Si qd creator qd missi supponit, si Dnā, dat illud cum habitudine
dicta.

12 Sed dicit: Quod qd liberum n. dat qd personę Dnā,
cum esse illarum sit necessarium: sed missio Dnā qd libera: ergo. —
Resp. dyling. mand: absolute, concedo: secundum terminationem
liberam, nego. Missio enim sub hoc conceptu dat qd personę quę ad

20
fuerunt et sunt dona sapientie, scientie, et intellectus, missio vero spiritus.
1. cum procedat per voluntatem potissime est ad dona spectanda
ad voluntatem, ut sunt timor, fortitudo, pietas, et amor.

Sed replicabitur: Iste missio non habent ordinem priorum, et poste-
riorum: sed haberent si essent connexi: ergo. Probatur. Nam qua parte spiritus.
1. est primum donum debet dici missio esse prior, ex alia parte pertinen-
tia ad intellectum, in quibus exprimitur missio Verbi, sunt priora atti-
nentibus ad voluntatem: ergo.

Respons. neg. Arg. cuius probatur intelligi ita: Missio spiritus 1.
est prior sub una ratione, et est posterior simpliciter missione Verbi.
Est prior tantum ex parte dantis (verba sunt D. Th. q. 4. art. 2. ad 2.)
cum primum movetur, et inclinatur ad dandum fit spiritus amor. Est vero
posterior simpliciter ex parte donorum, in quibus fit missio, quia sim-
pliciter naturaliter notitia precedit affectum.

Inferitur 4. Missionem visibilem, et invisibilem non esse duas species
missionum, sed eandem diverso modo sumptam. Nam diversa specificiter
missio offert diversam specificiter habitationem in anima: sed missio
visibilis non offert diversam specificiter habitationem personarum in anima,
sed tantum manifestare, ut signum illam, nempe anime sanctificatio-
nem: ergo. Sed dices: Missio spiritus 1. in Iordane fuit visibilis: sed fuit
signum dicens visibilis ipse in Christo, cum nulla gratia fue-
rit tunc illi communicata: ergo. — Respons. intelligenda minus de
dicens visibilis tunc factus, non vero de illo ut perseveravit, et mo-
nente a primo instanti conceptionis Christi.

22
Inferitur 5. duplicem differentiationem inter alias inter missiones
visibilis Verbi, et spiritus 1. Prima est, quod missio filii fuit facta in
natura rationali, secus autem missiones visibilis spiritus 1. cum fue-
rit in forma columbe, et linguarum. Secunda est, quod natura
in qua Verbum apparuit, fuit illi hypostatica unitas, non vero spiritus.
1. natura, in quibus apparuit, sed idem fuit illi unitus, ut signationem
signo sensibili. Ita D. Th. cum communi sententia. Hec dogma hic art.
7. ad 1.

23
Inferitur 6. Missionem visibilem factam non fuisse ad patrem
veteris testamenti. Ita D. Th. in 4. ad Ann. distinct. 16. q. unica art. 2.
ad 1. Nam de ratione missionis visibilis est ordinari ad manifestan-
tam gratiam redundantem in alios secundum doctrinam, et pre-

Sed urgeb[ur]: Ad missionem necessaria est authoritas: sed in sp[iritu].
16. 1. non est authoritas in filio, cum sit per originem: ergo — Supp[er].
disting[ue] man[us]: Authoritas: vel supra personam missionem, vel supra
effectum connotatur a missione, concedo: supra illam personam sub dy-
stinguo, quando missio est adequata, sicut est missio filii a Patre con-
cedo, quando inadeguata, ut est missio sp[iritu]s a sp[iritu]. 1. nego. Quia
ad hanc sufficit authoritas supra effectum.

Parag. 3. Corollaria.

17. Ex dictis inferitur 1. Missionem esse temporalem. Nam habitudo ad
novum effectum dicitur temporalis: sed missio personarum D[omi]ni impor-
tat habitudinem fundamentalem ad novum effectum: ergo. Et quan-
do dicit processionem, dicit illam, ut coniunctam effectui tempo-
rali.

Sed dicit: Christus Dominus est eternus: et tamen dicit aliquid
temporale: ergo. — Supp[er]. man[us]. esse veram attendendo ad id, pro
quo supponit, id. secundum quod adequate importat, et significat.

18. Inferitur 2. Totam Trinitatem posse mittere duas personas
procedentes missione inadeguata. Nam ad hanc sufficit iuxta D. Th.
in hac q. art. 8. quod mittens sit principium effectus: sed tota Trini-
tas est principium effectus de novo producti in missione personarum,
cum opera ad extra sint a tota Trinitate: ergo.

Sed dicit: Nemo potest mittere seipsum: sed filius, et sp[iritu]s 1.
sunt missi: ergo n[on] sunt mittentes, et consequenter tota Trinitas n[on] mittit.

Supp[er]. disting[ue] man[us]: si attendatur missio ex parte exitus ori-
ginis, concedo: ex parte effectus producti in illa, nego. Et hoc modo filius
potest mittere seipsum, ut docet D. Th. art. immediate citato.

19. Inferitur 3. filium in missione invicibiliter non posse mitti sine
sp[iritu]. 1. Nam missio est processio originis a mittente cum novo modo
vivendi in alio: sed processionis originis utriusque sunt connexi neces-
sarii, et novus modus vivendi est in dono gratie, qui est communis
ipsi: ergo. Sed advertite cum D. Th. hic art. 7. ad 3. quod utique duas mis-
siones communicat in radice gratie, sed disting[ue] in effectibus gra-
tiarum, qui sunt illuminatio intellectus, et inflammatio affectus.

Motivum huius diversitatis est. Missio verbi, cum sit per
intellectum attenditur precipue secundum dona ad intellectum per-

Confir: Nam charitas vis, et patris sunt eiusdem speciei:
sed ratione charitatis Patris habent personam Dni specialem presen-
tiam physicam in anima cum fructu ipsius: ergo.

Confir. 2. Donum alicuius debet esse physica presens in illo,
cuius est donum: sed spiritus s. est ex vi sua processionis donum respec-
tu anime, cum sit donum respectu ad intra: ergo.

28 Sed dicitur: Deus est presens per immensitatem in creatura
ratione effectus producti. sed gratia est effectus productus in anima:
ergo ratione illius dum est presens per immensitatem. — Resp. d. 1. d. 1. d. 1.
consequens: ratione illius: ut effectus est conatus: ut est uno perfectissimo
cum Deo et amico, et perfecto dilecto, nego. Unde gratia est effectus
productus n. affert n. presentiam per immensitatem. Ut vero est
in anima ratio cognoscendi, et amandi Deum cognitione, et amore
precedentibus ex perfecta amicitia, denotat presentiam substantia-
lem personarum distincta a prima.

29 Non debet dicere, quod uno amor tantum est affectio:
Non debet, quia licet amor ex conceptu communi tantum hanc die-
ret unionem, attamen, quando perfectissimus, et efficacissimus, sicut
est amor procedens ex charitate propter illam unionem affert se-
cum presentiam substantialem vel amicitiam.

30 Ex hoc inferri dari in Deo tria modos specialis existen-
di in anima iust. scilicet per essentiam, presentiam, et potentiam
nempe per gratiam, per gloriam, et per unionem hypostaticam.

Inferitur 2. Quod licet Deus sit in anima per gratiam
ut amicitiam, et sponsum, adhuc amor anime n. est quies in via, quia
est modo amissibilis, et regulatus cognitione obscura.

Parag. 2. Sent. contr.

31 Arg. 1. Illud indubium, quando datur in anima specialis exis-
tentia Dei: sed hec datur media fide, et alio donis, que separantur
a gratia: ergo. — Tum in summo pontifice et concilio generalibus
ad definiendum rei fidei: ergo.

Resp. d. 1. d. 1. d. 1. manifeste arguitur in anima: ut in maiore
et habitu, conatus: ad movendum, et impellendum, sicut est in
anima media fide informi, et alio donis, et auxilii datus tam sum-
mo Pontifici, quam alio, nego. Tunc ut inquit D. Aug. epist. 97.
illi ad templum Dei n. pertinent, qui cognoscunt Deum n. sicut

ditionem: sed hoc modo n. dabatur in illis Patribus, quia n. erat
tempus spiritualis propagationis: ergo. Unde apparitiones visibiles
illis facte, n. possunt dici myniones visibiles propter traditam ratio-
nem. Sed dicitur: Mynio visibiles spūs s. in die Pentecostes fuit

facta Beatissime Virgini Marię: sed eius gratia n. erat ordinata
ut redundaret in alios per predicationem: ergo. — Resp. hoc fuisse
concessum Marię Virgini ex speciali privilegio ob singularem gra-
tiam, et proximitatem ad Christum.

¶ Ultima: An mynio invisibilis fiat solum
per dona gratię sanctificantis?

Pro coronide nostri operis movetur hæc dubitatio breviter tractan-
da quia tempus iam premitur ut cito sit resolvenda.

Parag. 1. & 2. Sent.

25 Dicendum est mynionem invisibilem perioriarum n. fieri simpliciter
nisi ratione gratię & Charitatis. Ita D. Th. in hac q. art. 3.

Prob. q. ratione: Per mynionem ^{simpliciter} habentur a nobis sim-
pliciter persone Dnę: sed n. possunt simpliciter haberi nisi me-
dia gratię & Charitatis: ergo. Atque certum est q. per b. Personę
Dnę non possunt simpliciter haberi ab homine existerenti in pec-
cato, cum sit simpliciter averſus ab ipſo: sed solum media gra-
tię & Charitatis excluditis peccationibus: ergo.

26 Confer. spūs s. art. D. Th. in 1. dyl. 14. q. 2. art. 2 non pro-
cedit in aliquem nisi quem inhabitat Deus sicut in templo suo: sed
in nullo habitat Deus ut in templo nisi per gratiam gratam fa-
cientem: ergo secundum hoc donum tantum temporally proveyio
spūs s. attenditur.

27 Sed inquiri: An persone Dnę ex vi mynionis sint in ani-
ma presentia physica diversa a presentia per immensitatem.
Resp. affirmative: Nam n. potest persona myſica habitare in nobis, ut
in templo absq. presentia physica diversa ab immensitate, cum
per hanc habitat in omnibus creaturis: sed persone Dnę per my-
nionem habitant in nobis, ut in templo: ergo.

may. Utinam cedant omnia in gloriam et honorem summe Trinita-
tis, Beatissime Virginis Marię, P. P. & S. S. Olig. Ioseph, et Ioseph
Ang. Doctoris D. Th. cuius doctrine vel in modo loquendi contra
ritus libenti animo revocatur.

16
Deum glorificent. — Vel dic, quod hic loquimur de missione simpli-
ter ratione dictorum donorum personarum tantum mittuntur se-
cundum quid.

32 Arg. 2.º Visio beata n. est gratia et tamen daretur missio
invisibilis ad animam, si poneretur in ea obiq. gratia: ergo. — Resp.
disting. mod. non est gratia formaliter concedo: equivaleat, nego.
Sed est consummatio ipsius, quod sufficit ad missionem simpli-
ter.

Sed dic: Potestas remittendi peccata n. est gratia sanc-
tificans, nec eius equivalentia: sed dixit Christus Apostolus cum
dedit hanc potestatem: Accipite spiritum Sanctum Ioan. 29: ergo.

Resp. hoc dictum fuisse a Christo, quia cum alii potesta-
te acciperent incrementum gratia, medio quo potest. spiritus s. simpli-
ter mitti. — Idemq. dic de adventu spiritus s. in Mariam Virginem,
quia n. venit ad ipsam ratione Maternitatis, sed ratione incremen-
ti gratia, qua ob illam ornabatur.

33 Arg. ultimo: Persona filii mittitur ad Eucharistiam in
consecratione: sed in Eucharistia n. est gratia sanctificans: ergo.
Resp. disting. mod. ut Deus est, nego: ut dicit rationem sui corpo-
ris concedo. Ut est specialis mystico opus erat, quod mitteretur
a Patri, ut est eius filius, quod n. accidit.

Parag. 3. Corollaria.

34 Inferio 1.º Missionem invisibilem personarum n. posse fieri ad crea-
turas irrationales. Nam igitur fit media gratia sanctificante: sed igitur
sunt incapaces, cum repugnet illis intelligere, et amare Deum: ergo.
Nec missionem visibilem, quia licet substantia filii possit esse terminus,
non potest illas sanctas substantialiter constitutere, quae constitutio
necessaria est ad missionem. — Vel si vis concedere missionem yie
dictam terminationem, dic tunc fuisse ordinatam ad sanctificandos
alios, quod sufficit ad missionem, ut constet de missione visibile spiritus
Sancti in linguis ignis, quae ordinata fuit ad sanctificandos Apo-
stolos.

35 Inferio 2.º Ad humanitatem Christi factam fuisse de-
simplicem missionem in instanti conceptionis, unam ratione sanctita-
tis substantiali, aliam ratione accidentali.

Sufficiat igitur iam nostri tractatus brevis elucidatio,
quia tempus nos cogit, ut licet inviti per plura celeriter transeo.

Dicitur 1^a positiva quia aliquid ponit supra sacra scriptura, illam ex-
plicando. 2^a vocatur disceptatoria quia versatur in controversiis, ut impug-
net Sacerdotum. 3^a Moraliter nominatur quia dirigit ad usum humanum. 4^a
Mystica dicitur quia est notitia Divinorum in oratione, et contemplatione
Summe supernaturali Comparata. 5^a est Scholastica quia ex rebus Divinis,
et fide creditis, in scholis conclusiones deducimus, quae dividitur in Theologiam
per se infusam, et acquisitam. Hec notio labore acquiritur, illa Dna gratia
Communicatur.

In hac Eminentia scientia in proximalibus
disputabo de illius obiecto, et qualitate, post.
cavens admirabilis scientiae
Dei hanc curam exit in qui-
ritio, ut illius divi-
tiae mens divi
appareat, ad
bundantiam
que ful-
geat.

PROEMIVM

I

Oculis offertur grata, Mentis proppinqua iucunda peraluit arbor, cuius
 pretiositas in medio terre, cuius altitudo nimia, cuius magnitudo fortis, cuius
 proceritas contingens Caelum, cuius aspectus tam feliciter fulget exdensus, et
 univex terre attingat terminos, cuius folia pulcherrima, cuius fructus ita
 nimius, quod omnes Volucres Caeli eius proceperat dulcedine in foliis volitent
 alacres, et in ramis convergentur iucunde. Abundantia eius tan gratuito
 proppinqua, ut omni Carni eya sit salubifera, et cunctis pateat sapida. Est,
 Dan. Cap. 4. Sicut arboris descriptio. Videbam, dicit, et ecce arbor in medio
 terre, et altitudo eius nimia, magna arbor, et fortis, et proceritas eius attingens
 Caelum. Et aspectus illius usque ad terminos univex terre. folia eius pulcherrima
 et fructus eius nimius, et esca univexorum in ea, et in ramis eius con-
 abantur Volucres Caeli, et ex ea vivebatur omnis Caro.

Hec pulcherrima arbor, ait Pictaviensis, est sacra Doctrina,
 seu Theologia, ideo que rami pulcherrimi, et eius fructus nimius, et esca proppi-
 natum univexorum, quia in illa univexi, scilicet, docti, et indocti, simplices, et
 proveci, divites, et egeni, maiores, et parvuli inveniunt sibi escam, id est, doctri-
 nam, et scientiam unicuique secundum statum suum proportionatam. Et
 quamvis auy, id est, ut ait Auth. Cit. subtilis, et proveci studendo, disputando,
 altiora intelligendo, per ramos, id est, per libros eius volitent, non ob hoc eius um-
 bra relinquit, qui minori Mentis gaudent acumine, sed offertur ut sumant,
 in studio sedulo incumbant.

Quapropter, Charissimi Discipuli, postquam in As-
 sigeni Collegio per triennium tanquam parvulis, ut loquar cum S. Paulo
 1. Cor. in Xpto. Philosophi hac vobis potum dedi. Iamque proveci non
 potui, sed esca proppinata celestis. Parvuli lacte nutrantur, proveci esca sus-
 tentantur; ideoque arbor Dan. iam celebrata escam offert, non potum: esca
 univexorum: quia Theologia sapientia perfectissima, non sicut Philosophia,
 ut potius parvulis offerenda, sed sicut esca proppinanda proveci. Iam perfecti
 Philosophici disciplinis, non scientia, que ut potius proppinatur, sed sapientia
 Theologica querenda est, que non potui, sed esca nominatur. Sapientia, ait S.
 Paul. 1. Cor. 2. Loquimur inter perfectos: quia perfecti Philosophici disci-
 plinis, de aliis scientiis non est loquendum, sed de Theologia tractandum.

Hec facultas tan eminens scientia est, ut dicat Martinus
 1. Epist. ad Constant. Imp. Theologiam esse Ihesu primum, et extremum, et
 optimi esse odorem. Myrram conservatricem bonorum, et contritionum expul-
 tricem doctrinam. Sicque in quinq. dividitur partes. Dicitur 1^a positivum
 2^a Disceptatum. 3^a Theologia moralis. 4^a Theologia Mystica. 5^a est Scholastica.

Suppono 3. Quod obiectum cuiuslibet scientiæ potest sumi in com-
plexo, et simplex. Obiectum incomplexum sumptum est illud, de quo
passiones demonstrantur, est hoc subiectum scientiæ (non receptio-
nis, sed prædicationis) proprie solet appellari. Complexum autem accep-
tum dicitur propositio mediatæ, quæ per alia præiora probantur.
ut docet 2. 2. 2. q. 1. art. 1. Et hoc ab omnibus obiecti nomine
celebratur.

Suppono 4. Quod questio non procedit de obiecto sacre Theolo-
giæ complexum sumpto, sed de illo in complexum accepto.

Suppono 5. quod de obiecto formali quo questio non procedit,
sed de obiecto quod diligenter inquirat.

~~Quæstio~~ alia divisione obiecti, quæ in N. Comp. abbr. in lo-
gica q. 2 præfati, et in N. Salm. tract. 5. dy. 1. dub. 3 videri possunt,
breuitatibus causa omittimus.

Parag. 1. Proponitur H. 1^a

Dicendum est obiectum quod primarium sacre Theologiæ esse Deum,
non vero creaturas. Hec H. est Aug. Præcep. quem sequuntur
communiter Thomæ 1. 2. q. 1. art. 1.

Prob. quæ 1. ratione d. Th. Illud est obiectum prima-
rium Theologiæ, sub cuius ratione omnia tractantur in Theologia:
sed omnia tractantur sub ratione Dei: ergo solum Deus est obiec-
tum primarium. Patet in obiecto primario cuiuslibet scien-
tiæ. Mor. vero prob. Omnia creatura, q. tractantur in Theologia:
habent ordinem ad Deum ut ad principium, et finem: ergo
sub ratione Dei omnia tractantur. Patet conseq. Quilibet syat-
tingitur ratione sui principii, et finis: ergo si obiectum est principium
et finis omnium, q. tractantur in Theologia: ergo sub ratione Dei
omnia tractantur.

Sed respondeb. non omnia, quæ tractantur in Theologia ordi-
nati ad Deum tamquam ad principium, et finem. Tractat enim
de peccatis, quæ hæc carent ordinatione: ergo male prob. Deum
esse obiectum primarium Theologiæ et eo, quod omnia ordinantur
ad ipsum.

2 Sed contra. Duplex est ordinatio ad Deum tamquam ad
principium: vel tamq. ad principium positive influens, vel permissi-
ue decernens. Et licet verum sit, quod peccata non agnoscant
Deum ut principium positive influens: agnoscant illum, ut prin-
cipium permissiue decernens. Quod sufficit, ut Deus sit prin-
cipium in Theologia de illis tractemus.

Disputatio 1^a Proximalis Sacrae Theologiae.

Aligua proximalia digustare in initio cuiuslibet tracta-
tus ita necessaria iudicatur, sicut experientia edocetur.
Sunt enim via, per quam illius consequitur. Sunt lumina, quo-
rum radij illius notitia clarescit. Sunt fontes, ex quibus illius
derivantur flumina, illius procedunt rivuli. Non potest enim
finis alicuius scientiae perfecte consequi, nisi proximalia dyspu-
tando, non potest illius notitia perfecte clarescere, nisi talia
lumina proponendo, reciliis flumina, et rivulos secure percur-
rare potest aliquis, nisi talium fontium dulcem bibendo aquam.
Quapropter aliqua proximalia disputabo, quorum via directus quo-
rum lumine illustrat, quorum fonte feliciter potius sacrae theo-
logiae finem faciliter habeat, illius sine periculo percurrat,
flumina, vobisq. illius clara fulgeat notitia.

Quest. 1^a. Quodnam sit obiectum Theologiae?

Ante resolutionem difficultatis suppono 1°. quod obiectum
est duplex: materiale, et formale. Materiale est, quod ra-
tione formalis attingitur. formale vero, quod ratione
sui consideratur. formale dividitur in quod, et quo. Obiectum
quo est ratio formalis constitutum obiectum quod.
Iste vero est res prima, et per se per se per se per se per se per se
formale constitutum.

2. Suppono 2°. quod obiectum formale potest considerari
in esse rei, et in esse obiecti. Sub 1° consideratione, pertinet ad
lineam entis. Sub 2° ad lineam cognoscibilem. Iste lineae, ut dicit
Saietanus l. p. quest. 2. art. 3. formaliter differunt. Linea entis
sumitur per ordinem ad existentiam, et nullam connexionem
explicat cum potentia, vel habitu cognoscitivo. Linea vero cog-
noscibilis essentialiter connectitur cum potentia cognoscitiva.
U.g. in homine invenitur anima, et connexa cum existentia, et
est connexa cum intellectu. Sub 1° conceptu constituit hominem
obiectum inadequatum intellectui in esse rei. Sub 2° vero in esse
obiecti formaliter constituitur relinquit.

Prob. 2° alia ratione de iungto ex 8. Th. Quod et ob-
iectum principiorum et obiectum scientie: sed obiectum habitus
principiorum non est Theologie: ergo Theologie. Mar. et 8.
Th. hic et etiam patet. Nam de illo subiecto, de quo habitus prin-
cipiorum notificat predicato immediato, demonstrat scientia,
que ab illo procedit, predicato mediato. Mir. prob. fidei et ha-
bitus principiorum Theologie: sed deus et obiectum Theologie: ergo.
Mar. conflat. Mir. vero et 8. Th. de fide art. 3 ad 9. et art. 8.
perdocteq. diff. a N. Salm. tract. 17. disp. 1. dub. 1°

Nec hec ratio est acuta obiectio dissolvit. N. Salm. est
contraria; quod affirmat tract. 8. disp. 1. dubio 4. Principio non
posse esse obiectum habitus scientifici, sed tantum conclusionibus. Nam
hic loquitur de obiecto complexo habitus scientifici, non vero de incom-
plexo, quod proprie subiectum appellatur et ratio est. 1° nam autho-
ritas 8. Th. ibi allata loquitur de obiecto simplici, quod complexum
est. Tum quia nomen obiecti attribuitur obiecto complexo: nomen sub-
iecti incomplexo, ut ex N. Salm. tract. 17. dub. 1° n. 4. scilicet
constat. Et cum in hoc loco de obiecto, et non de subiecto scientie
loquat. de complexo, non de incomplexo simpliciter intelligi.
debet. —

2° Quia N. Salm. expresse affirmat tract. 17. dub. 1°
quod obiectum incomplexum scientie et illud, de quo demonst-
ratur passiones et verbi. Tardioribusque obiectum principiorum
ergo cum non debeamus dicere, quod affirmat in una parte, ne-
que in alia inde et, quod quando dicit, quod principia non
sunt obiectum scientie, debet intelligi de obiecto complexo scien-
tie.

Respondetur ad rationem N. H. falsam esse, quod ob-
iectum habitus principiorum possit esse obiectum habitus scientie.
fieri namque habitus essentialiter distincti. Et sic petunt ob-
iecta essentialiter distincta.

20 Sed contra: habitus essentialiter distincti non petunt
obiecta in esse rei essentialiter distincta, sed tantum in esse obiecti.
ut patet in ente mobili radicans, quod, ut patet prius principia,
attingit per habitum principiorum, et per Philosophiam,
cuius est obiectum, quin ex hoc inferat. quod et habitus essen-
tialiter non distincti non alia ratione, nisi quia tale ens essen-
tialiter in esse obiecti distincti. Sed ita est deus respectu fidei et Theolo-
gie: ergo. Prob. mir. deus absolute sumptus et obiectum fidei
deus et radix inferendi conclusionem, et obiectum Theologie:
sed etque duae rationes essentialiter obiective distincti, ut patet in
exemplo entis naturalis allato: ergo tenet mir.

2
3
Confir. dupliciter potest aliquis dependere ab alio, tanquam
a principio, vel in linea cognoscitiva, vel in linea effectiva: sed quam-
vis n. dependeat ab Deo tanq. a principio effectivo, dependet ab ipso
tanquam a principio cognoscitivo: ergo Deus est principium ratione
cuius peccatum in Theologia considerat. Patet conseq. nam de ra-
tione obiecti primarii alicuius scientie non est quod sit causa produc-
tiva omnium, que tractantur in scientia, sufficit enim, quod sit ratio
a priori illa cognoscendi, ut patet in privatione entis naturalis obiecti
Philosophie, cuius non est causa effectiva, et naturalis, sed tantum est
principium a priori illam cognoscendi. Mir. ostendit ratio a priori
cognoscendi peccatum in Theologia est quod primum, et per se intenditur:
sed Deus per se s. intenditur: ergo et dependet ab Deo tanq. a princi-
pio cognoscitivo.

Respondet 2. Omnia, que tractantur in Philosophia,
ordinari ad Deum tanquam ad principium, et finem: et tamen
Deus non est obiectum Philosophie: ergo quamvis omnia, que tractan-
tur in Theologia, ordinentur ad Deum tanquam ad principium, et fi-
nem, non sequitur esse obiectum primarium illius.

4
Sed contra: Maxima est diversitas in modo ordinatio-
nis, nam in Philosophia Deus est finis remotus, finis proximus illius
est ens naturale. In Theologia autem finis proximus est Deus: ergo
in Theologia Deus est obiectum, quamvis non in Philosophia. Consequenter
est clara. Quia finis proximus scientie est illius obiectum, non vero fi-
nis remotus, alioquin omnes scientie haberent Deum pro obiecto, quod
est absurdum.

5
Sed obicitur: Deus est finis proximus Metaphysice, et tamen
non est obiectum adequatum illius: ergo quamvis Deus sit finis
proximus Theologie, non erit obiectum primarium illius. Probat.
Obiectum magis principale alicuius scientie est finis proximus
illius: sed Deus est obiectum magis principale Metaphysice: ergo
est finis proximus illius.

6
Respondet. Disting. mai. Deus est finis proximus Metaphysice
inadequatus: concedo mai. adequatus: neg. mai. et concedo mai.
neg. conseq. Deus enim est finis proximus Metaphysice, et finis pro-
ximus Theologie. Sed cum hac diversitate, quod Theologie est fi-
nis proximus adequatus, et primarius, cum tota ratio illius sit prop-
ter sui cognitionem. Metaphysica vero est finis proximus inadequa-
tus, cum primaria, et adequata ratio illius sit ens, ut in conside-
ratio, et cum Deus sit particulare ens tantum inadequatum ad
Metaphysicam consideratur.

principium: ergo requiritur Theologiæ obiectum. Mir. et certo: Mir.
vero. prob. Obiectum facultatis dycursivæ requiritur e. primum
principium: sed scientia et facultas dycursiva: ergo. Prob. m.
Quod attingit per facultatem dycursivam, et veritas mediata:
sed primum principium n. et veritas mediata: ergo.

Resp. neg. m. ad cur. prob. dycursiv. m. Obiectum
facultatis dycursivæ requiritur e. primum principium absolute sum-
tum, concedo m. ut illativum, nego m. Quia licet veritas princi-
pii absolute sumpti ad habitum secundæ operationis intellectuales:
veritas tamen ipsius, ut illativæ pertinet ad habitum dycursivum
Sicut docet Ang. 2. 2. q. 57. art. 2. ad 2.

Vel aliter dycursiv. m. ultimo. Quod attingit per facul-
tatem dycursivam et veritas mediata, vel formaliter, vel osten-
sive, concedo m. formaliter, nego m. Eadem dycursivæ
dycursiv. m. Primum principium n. et veritas mediata formaliter
concedo: ostensive nego. Itaq. licet primum principium veritas imme-
diata formaliter sit, ostensive et veritas mediata, quia ostendit ve-
ritatem mediata. Sub qua consideratione non pertinet ad habi-
tum primorum principiorum, quia et tantum attingit verita-
tem immediatam formaliter, quam ostensive.

Sed obicitur: Quod et indemonstrabile formaliter, requit
attingi per dycursum: sed veritas mediata ostensive et forma-
liter indemonstrabile: ergo.

Resp. dycursiv. m. Quod et indemonstrabile, requit
attingi per dycursum. Quod et indemonstrabile tam active, quam
passive, concedo m. tantum passive, nego. sed veritas mediata
ostensive et indemonstrabile passive, concedo, active, nego. Veritas
ergo mediata ostensive, quia immediata formaliter, requit e. pas-
sive demonstrata per aliam rationem a priori; et tunc potest e.
ratio alia demonstrandi, quod sufficit, ut per habitum dycursivum
attingatur.

3. Obicitur: Scientiæ non habent pro obiecto aliquid in-
gulare: sed Deus et singulare: ergo requit e. obiectum Theo-
logiæ.

Resp. dycursiv. m. Scientiæ non habent pro obiecto
aliquid singulare mutabile, concedo m. immutabile, nego m.
eandem ratione respond. m. et neg. conyeg. quia singulare
mutabile est, quod respicitur ab obiecto scientiæ, et vero immutabi-
le, quod est Deus. Et ratio est quia scientiæ agunt de rebus neces-
sariis et permanentibus et cum singularia mutabilia n. sint neces-
saria et permanentia: bene autem singulare immutabile,

Alique objectiones dissolvuntur.

4

Obiicitur 1°. obiectum alicuius scientiæ n. potest esse ita universale, sicut obiectum habitus principiorum: sed si idem esset obiectum fidei, et Theologiæ ita universale esset obiectum scientiæ, et habitus principiorum: ergo Theologia et fides non possunt habere idem obiectum: et consequenter Deus n. erit obiectum Theologiæ. Nam prob. habitus principiorum comparatur ad scientiam, ut causa universalis ad particularem: quia sicut causa particularis determinat universalem, ita scientia particularis determinat habitum principiorum. At vero patet: Quia quæ attingunt idem obiectum, non possunt inæqualiter se habere in extensione: sed quæ ita se habent, ita est universale obiectum respectu illorum: Ergo tenetur mtr.

Resp. disting. mtr. obiectum alicuius scientiæ n. potest esse ita universale, sicut obiectum habitus principiorum. Ita universale ex parte modi attingendi, concedo mtr. ex parte rei attingendi nego mtr. eadem disting. resol. mtr. et neg. conseq. Itaq. universalitas in obiecto potest considerari vel ex parte rei attingendi, vel ex parte modi attingendi. Et licet verum sit, quod implicat, quod obiectum alicuius scientiæ sit ita universale ex parte modi attingendi, ac est obiectum habitus principiorum, attamen, quod sit ita universale, non implicat ex parte rei attingendi. Et hoc non solum respectu habitus principiorum, sed respectu potentis intellectus; ut patet in Metaphysica, cuius obiectum est ens ita universalissime acceptum, sicut est obiectum intellectus, et sic ex parte rei attingendi intellectus, et Metaphysica ita universale habent obiectum. Quorum modus attingendi est universalior ex parte intellectus, quam ex parte Metaphysicæ; quia Metaphysica tantum attingit ens sub unico abstractione, scilicet sub abstractione a materia intelligibili: Intellectus vero sub ratione abstrahente ab omni materia tan singulari, quam sensibili, et intelligibili, quæ ratio, ut ex se constat, est universalior quam abstractio intelligibilis. Similiter est fides, et Theologia respectu Dei: nam licet ex parte rei attingendi sit ita universale, non vero ex parte modi attingendi, quia fides attingit Deum sub ratione abstrahente ab illa, quæ attingit per Theologiam et per dona sapientiæ, et scientiæ, qui modus attingendi universalior est modo, quæ attingit a Theologia.

Secunda obiectio: Primum principium requirit esse obiectum alicuius scientiæ: sed Deus, utpote obiectum fidei est primum

et deus secundum rationem essentialem: ergo. Prob. Passiones, que
primo, et per se demonstrantur in Theologia, sunt attributa dei.
sed primam principium istorum et deus secundum rationem essen-
tialem ex se liquet: ergo minor est certior.

Satisfit aliquibus objectionibus:

Obiectio 1. Obiectum scientiarum non solum debet esse id, de
quo demonstrantur passionem: sed debet esse indemonstrabile in ta-
li scientia, quia nulla scientia, ut dicitur in 1. posteriorum pro-
bat de suo obiecto, quod sit, sed supponit: sed Theologia probat
Deum esse, ut constat ex 2. Th. quest. 2. art. 3. ergo non est obiectum
Theologie.

Respons. arg. dicitur. mar. debet esse indemonstrabi-
le a priori, concedo: a posteriori, nego. Mir. eadem distinctione rego-
vat Theologia probat Deum esse a priori, nego; a posteriori con-
cedo.

sed contra istam solutionem insurgit Godoy, et move-
tur. Nam ex illa sequitur, dicit auctor citatus, posse absolute dici
nullam scientiam primam, vel secundam passionem sui subiecti de-
monstrare, consequens est falsum: ergo et tradita explicatio.
Prob. sequela ab initio: nam iuxta hanc explicationem, ideo
dicitur ab Aristotele existentia propria subiecti a scientia
non demonstrari, quia n. demonstratur eo modo, quo prima passio
de subiecto demonstratur: sed etiam prima, vel secunda, demony-
stratur eo modo, quo tertia: ergo posset dici nullam scientiam de-
monstrare primam, vel secundam passionem de suo proprio sub-
iecto.

sed hec ratio facile dissolvitur: et sic ad probationem
sequela dicitur. mar. quia n. demonstratur eo modo forma-
li, quo prima passio demonstratur, concedo: quia n. demonstra-
tur eo modo materiali, nego. Disting. etiam mir. primam
vel 2. passio non demonstratur eo modo, quo tertia: eodem
modo formali, nego: eodem modo materiali concedo: Itaque
modus diversus est, quo subiecti existentia demonstratur in aliqua
scientia, ac demonstratur prima passio. Et etiam est diversus
modus, quo prima demonstratur ab illo, quo 2. vel 3. sed
cum hac diversitate, modus enim, quo probatur existentia sub-
iecti est diversus formaliter ab illo, quo prima passio de-
monstratur: siquidem primus est a posteriori: secundus a priori.
qui modo formaliter dicitur. Ceterum modi, quibus prima
et 2. et 3. passio demonstratur sunt formaliter idem, quia
sunt a priori. Et sic redditur sufficiens disparitas Godoy
in solutione.

inde est quod hoc potest esse obiectum scientie n. vero illo.

5

S. 2. 2. H.

Obiectum formale Theologie non est Deus secundum aliquam rationem attributalem, vel relationalem, sed tantum secundum rationem primariam, et essentialem. Hec H. est D. Th. in art. 1. iam citato, et omnium Thomist.

Prob. 1. 1. ratione desumpta ex Aug. Precep. In illa ratione Deus est obiectum Theologie, cui subordinat omnia que tractantur in Theologia: sed rationi essentiali ipsius subordinat omnia que tractantur in Theologia: ergo in ista ratione est obiectum illius. Mar. est contra, mir. vero prob. Quatenus Deus subordinat sibi omnia: sed quatenus Deus dedit suam rationem essentialem: ergo. Mar. est contra. hic: Mar. vero liquet: nam nomen Dei, ut optime advertit Caietanus, est nomen essentialis, quia impositum fuit ad illam significandam: ergo quatenus Deus dedit suam rationem essentialem.

Confr. si Deus esset obiectum Theologie sub aliqua ratione attributali, vel relationali, manifestaret illam D. Th. sub nomine proprio attributorum, vel relationum: sed n. manifestavit illam nisi nomine proprio nature: ergo signum est, quod sub ista ratione est obiectum Theologie.

Prob. 2. ratione in 1. H. tradita: Idem est subiectum scientie, et habitus principiorum: sed istud est Deus secundum rationem essentialem, et n. secundum aliquam attributalem, vel relationalem: ergo Theologie. Mar. iam est probato. Mir. vero ostenditur. Deus secundum essentialem est obiectum fidei: sed fides est habitus principiorum Theologie: ergo mir. tenet. Mar. prob. Obiectum primarium luminis glorie est obiectum fidei: sed in eis: sed obiectum luminis glorie primarium est Deus secundum essentialem: ergo fidei. Mar. patet, nam quod in hoc vita per fidem attingit, in alio per lumen videtur. Quod ratione sui videtur, est obiectum primarium: sed ratione sui essentialis sua videtur attributa, et relatione ratione illius: cum generalia habeat rationem speciei improprie, et expresse respectu intellectus beati, ut docet D. Th. 1. p. q. 12 art. 2.

Prob. ultimo N. H. Illud est obiectum Theologie, de quo. De tamq. primo principio passionum demonstrantur: sed de Deo secundum rationem essentialem passionum in Theologia demonstrantur: ergo ita est obiectum Theologie. Mar. est certa apud omnes: Mir. vero declaratur. Passiones, que primo, et per se in Theologia demonstrantur, debent demonstrari de suo primo principio: sed quod

logum dicere, concedo: non ut Theologum imperative, nego. Itaque
fuit Theologia n. sicut auctoritatem demonstrat aliam, quod dicitur Theologia
Dei existentiam probat, imperat tamen demonstrationem Metaphy-
sicam in ordinem ad proprium finem.

Ad 2. dytinq. sequens: sequitur quod Theologia a Me-
taphysica accipiat tanquam a minora, concedo: tanquam a su-
periori nego. Non est enim contradignitas scientiis superioris ali-
qua accipere principia a scientia inferiori, tanquam a minora,
quin illi subordinari, ut patet in Philosophia, et Metaphysica,
quae aliqua principia accipiunt a Logica, quia illi subordinari
sunt, quia hoc modo accipere n. est subordinari, sed sibi subordi-
nari.

28 Sed adhuc obicitur: Theologia n. solum probat existentiam
Dei, ut unus, sed etiam ut Trinus, ut constat ex d. Th. in q. contra
gentes cap. 1. et sequentibus, et in 1. p. a quest. 27. ubi Trinitatem
personarum pluribus congruentibus probat: sed hoc n. prestatur
a Metaphysica, quidem Deum, ut Trinum n. attingit: ergo Theolo-
gia n. ex alia, sed ex propriis probat existentiam, quod
est rationi obiecti oppositum.

Ad obiectionem resp. conced. mai. et dytinq. min.: sed
hoc n. prestatur a Metaphysica ante revelationem, concedo min.
supposita revelatione, nego min. Valde est: nam licet ratio natura-
ly non possit ad demonstrandum mysterium Trinitatis pertinere
ante revelationem illa tamen supposita n. est contra rationem
naturalem ostendere aliquibus congruentibus n. repugnare, ut
d. Th. congruentia productionis Verbi creati, supposita revela-
tione probat processionem Verbi Eterni. Quae quidem probatio pro-
venit executive a Metaphysica, vel Philosophia, imperative
autem a Theologia.

2 Sed quamvis hec solutio ut maxime probabilis amplexen-
da est, non possum omittere, quod ille, qui illam amplectitur,
facit, quod debeat probare, ut sic evitet scientiam posse sui
obiecti existentiam a posteriori demonstrare. Sed per illam non evi-
tauit, quin potius incidit in inconvenientiam, quod vitare intendebat.
Nam dicit verum, quod per solutionem, quae tradit demonstrationem
existentiae Dei factam in Theologia procedere sicut a Metaphy-
sica, evitet Theologiam sui obiecti existentiam a posteriori de-
monstrare; non vitat Metaphysicam sui obiecti existentiam a
posteriori probare. Et probat: nam secundum istum auctorem ple-
nissime facta de Deo in Theologia efficitur a Metaphysica
sed Deus etiam est obiectum Metaphysicae: ergo Metaphysica

Sed adhuc obijci ex Godoy. Primus actus, quo habi-
tus scientificus gignitur est ille, quo primus vel secundo passio
de subiecto demonstratur. Sed si demonstraret existentiam subiecti
primus actus, quo generaretur habitus, esset ista demonstratio: ergo
non debet demonstrari existentiam subiecti etiam diverso modo for-
mati, quo secunda, vel tertia passio demonstratur.

Sed hoc obiectio Godoy in duobus deficit. Primo, quia suppo-
nit, quod si existentia obiecti a posteriori demonstratur prima demonstra-
tio debet esse ista. fallitur enim, quia potest intellectus primo facere
demonstrationem a priori in aliqua scientia est postea a posteriori
demonstrare obiecti existentiam. Et ratio est: quia cum intellectus non
sit necessitatus ad istam, vel illam demonstrationem potest procedere
se primo vel cum demonstratione a priori, vel cum demonstra-
tione a posteriori.

2° quia supponit etiam, quod habitus scientificus primo
semper gignitur per illam demonstrationem, quo passio demonstratur
de subiecto; quod est falsum: quia scientia n^{ra} idcirco generatur demon-
stratione a priori, sed etiam demonstratione a posteriori, quamvis per
illam cum maiori perfectione generetur: quam per istam. ut docent
N. Compil. in log. diff. 16. q. 4.

Preterea itaque ad obiect. primus actus, quo generatur ha-
bitus scientificus perfecte, est ille, quo prima, vel 2^a passio demon-
stratur: concedo: quo generatur imperfecte. nego. Atque eandem ha-
bitus solutionem si demonstraret existentiam obiecti, primus actus,
quo generaretur habitus imperfecte, esset ista demonstratio, con-
cedo perfecte. nego. solutio iam satis explicata est.

Alia solutio traditur prime obiectioni. Nulla scientia
probat existentiam sui obiecti ex propriis, concedo: ex principis alterius
scientie, nego. Itaque nostra theologia licet probet Dei existentiam, non
ex propriis, sed ex principis metaphysicis illam demonstrat. Ita Car-
tanus in presentia. quest. 2. art. 3.

Sed opponitur 1° sequi ex ista solutione D. Th. non ut
theologum, sed ut metaphysicum procedere: consequens est fol-
sum: quia hic ut theologus procedebat, non ut metaphysicus:
ergo est tradita solutio. — 2° quia ex illa sequitur theologia
a metaphysica accipere, et illi subordinari, ut scilicet ab illa acci-
piens principia; quod derogat excellentie theologie, que omnes
scientias dignitate excedit docet D. Th. 1. q. 1. art. 9.

Preterea 12. obiectioni: sequi ex ista solutione D. Th. non
ut theologum, sed ut metaphysicum procedere: Non ut Theo-

res non conveniant inter se in assignando obiectum Theologie; omnia ta-
men conveniunt in eo, quod n. sit a nobis assignatum.

3 Arg. 1. ex 8. Th. Nam 1. art. 4. Prolog. exprime affirmat
quod ens Divinum per revelationem cognoscibile est obiectum Theo-
logiae n. vero Deum n. est obiectum principale: ergo male assignat.
quod solum Deum est obiectum adequatum Theologie.

Resp. explicando arg. 1. Th. affirmat probabiliter,
concedo: aperte nego. Et quod 8. Th. ita senserit constat ex ver-
bis conditionalibus, quae opposuit. Iuxta sententiam: si volumus apponere ali-
quid subiectum, in quo salventur omnes hae conditiones. Quando
enim 8. Th. aperte loquitur n. conditionaliter, sed absolute loqui-
tur, ut constat in hoc articulo 1. l. p.

4 Arg. 2. si Deum est obiectum adequatum Theologiae, oppor-
teret, quod omnia cognoscibilia de Deo ratione Veritatis caderent
sub Theologia sed hoc est impossibile: ergo. Maior patet: quia cognos-
cibilia ratione obiecti cadunt sub consideratione scientiae: Maior
vero probatur. Impossibile est, quod omnia cadant sub consideratione Theo-
logica: sed omnia sunt cognoscibilia ratione Veritatis: ergo tenet mo-
do. Probat. maior. Impossibile est, quod Theologia sit infinita in cognoscendo:
sed si omnia caderent sub consideratione Theologica, esset infinita in
cognoscendo: ergo. Tum quia omnia important infinitas veritates:
et ad infinitas veritates cognoscendos requiritur virtus infinita.

Resp. arg. disting. maior. Oporteret, quod omnia
cognoscibilia de Deo ratione Veritatis, ut stant sub una reve-
latione caderent sub Theologia, concedo maior. ratione Veritatis
absolute, nego. Itaque licet Deus, ut Deus includat veritates
infinitas, omnes non cadant sub consideratione Theologica, sed
tantum illae, quae cadunt sub una revelatione. Et ratio est: Nam
consideratio scientiae debet regulari cum obiecto, quatenus di-
cit rationem formalem non vero cum illo absolute sumpto: cum
autem Deus, ut stat sub una revelatione, non dicat omnes infinitas
veritates, quae in sua essentia includuntur, inde est, quod Theo-
logia n. considerat omnem infinitatem, quae in Deo includitur
absolute.

3 Sed dicitur: Deus ut stat sub una revelatione est infini-
tus: ergo continet veritates infinitas: sed implicat, quod Theo-
logia attingat veritates infinitas: ergo implicat, quod Deus ut
stat sub una revelatione sit obiectum Theologiae.

Resp. concedo ant. et conja. disting. minor subiung.
sed implicat, quod Theologia attingat veritates infinitas.

probat a posteriori existentiam sui obiecti: ergo per illam solutionem,
per quam intendebat evitare scientiam sui obiecti existentiam
post a posteriori demonstrare; illyt. Iodoy in cautis demonstra-
vit.

Sed dicitur in diffinitionem Iodoy: Predictus author tantum
intendebat excludere obiectum adequatum alicuius scientie pro-
bati a posteriori: ergo n. incidit in inconveniens, quod vitare in-
tendebat. Nam. probat, quia excludebat ab hac demonstratione
Deum, qui est obiectum adequatum Theologie. Consequenter vero probat.
Quia Deum probati a posteriori in Metaphysica, et quod infer-
tur ex sua solutione: sed Dicitur n. est obiectum adequatum Meta-
physice: ergo ex sua solutione n. inferitur obiectum adequatum
probat a posteriori; quod erat inconveniens, quod vitare intende-
bat.

Sed quamvis hoc obiectum aliquomodo, seu apparenter vi-
deatur inconveniens satisfacere veteri n. satisfacit. Primo; quia ex
ratione communi obiecti probat Deum in Theologia a posteriori de-
monstrari: sed talis ratio invenitur proprie in obiecto ade-
quato: ergo. Secundo: quia ratio movens predictum auctorem
ad ita agendum est, quia scientia debet supponere sui obiecti ex-
istentiam: sed hec ratio militat in obiecto inadequato: ergo. Probat.
n. Ideo supponit scientiam obiectum adequatum, quia est prime
principium: sed etiam est primum principium obiectum inadequa-
tum, utpote radix plurium conclusionum: ergo. 3. quia sicut
obiectum adequatum debet presupponi ad totam scientiam, ita ina-
dequatum ad tractatum specialem scientie: nam sicut se habet ob-
iectum adequatum ad totam scientiam, ita inadequatum ad partem
scientie: sed hoc n. obstante probat a posteriori Deum in speciali hac
totum Metaphysicam, ad quam pertinet: ergo similiter in tota scientia
obiectum adequatum. 4. Quia si aliquod obiectum inadequatum
demonstratur a posteriori, omnia inadequata possunt demonstrari:
cum non sit maior ratio in uno, quam in alio: sed omnia inadequata
important ipsum obiectum adequatum: ergo idem quod prius. Itaque
igitur quod illyt. Iodoy non vitavit solutionem, quam deprecabatur:
sed potius incidit in illam.

Argumenta sententie opposite
distribuantur.

Sententia opposita H. C. V. diffunditur a Gregorio de Ar.
g. 1. libro: Hugo de S. Victore de sacramentis: a Durando, qu. 5.
prolog. Martini qu. 2. art. 5. et ab alij. Et quamvis h. aucto-

est contrarij: Nam S. Paulus explicat modum, quo se gerit erga
Corinth. in predicando fidem, qui conyitebatur in predicatione Christi prius
factus postea manducaret illi ad cognitionem veritatis: ut ex-
plicat S. Th. 1. ad Ambros. dist. 1. q. 1. art. 2. ad 4. lx quo infero
quod Christus tantum secundario interdebatur a S. Paulo, signi-
ficat, ut medium ad notitiam civinitatis assumerebatur.

Arg. 5. Quod participat rationem sub qua scientia est
obiectum scientia: sed plura praeter Deum participant rationem sub
qua Theologia: ergo sunt obiectum Theologiae. Probat. aut. ratio sub
qua Theologia est revelatio divina. sed plura praeter Deum sunt
revelata: ut constat ex scriptura: ergo.

Confir. Nam si Deus nil de se revelasset, sed de alijs, ad-
huc daretur Theologia: sed tunc n. haberet Deum pro obiecto:
ergo nec nunc. Mir. patet quia obiectum Theologiae cadit sub
divina revelatione: sed tunc Deus n. caderet sub divina revelatione:
ergo n. est obiectum. Mar. 1. Syllogism. probat. Tunc casus daretur
fidei: ergo Theologia. Mir. Arg. ostendit. Tunc daretur fidei,
quando datur ratio sub qua fidei: sed tunc casus daretur. Mir.
Ratio divina, quae est ratio sub qua fidei: ergo et fidei.

Confir. 2. Ideo Deus n. est obiectum adequatum Me-
taphysice, quia principia illius possunt alij praeter Deum applicari
et. ergo n. principia Theologiae possunt alij praeter Deum applicari
et. Deus n. est obiectum adequatum Theologiae.

Respon. arg. disting. Mar. Quod participat rationem
sub qua scientia primario est obiectum scientia, concedo Mar.
quod participat secundario: sub distinguendo: est obiectum secundario
dandum, concedo. Primarium, nego. Mir. eadem distinctio. Syllogism.
plura praeter Deum participant secundario rationem sub qua
Theologia, concedo: primario, nego. Ut enim aliquod sit obiectum
primarium alicuius scientia, requiritur quod sit primario rationem
sub qua participet. Cum autem idem Deus participet et primario
in Theologia, omnia alia secundario, inde est, quod idem Deus
est obiectum primarium.

Ad 1. confir. respo. neg. Mar. cuius probatio disting. tunc
daretur fidei eiusdem speciei cum ista, quae nunc datur, nego. Mir.
diversae speciei, concedo alij. Itaque in casu, quo Deus nil de se reve-
laret, sed tantum de alijs, fidei quae tunc daretur, disting. in
specie ab ista, quae nunc datur. Nam ista est Theologia, alia
vero n. est, ut pote n. habens Deum pro obiecto, quia de ra-

Attingat modo adequato perfectioni ipsarum; concedo utr. modo inade-
quato: nego utr. Itaq. licet Theologia attingat infinitas perfectiones
que continentur in deo, non attingit illas modo adequato perfectio-
ni ipsarum, quia non cognoscit illas omnibus modis tan formalibus
quam eminentialibus, que continentur in illis: sed attingit illas aliquo
modo, vel formali, vel eminentiali, quia teneat ex parte ipso-
rum: Et hoc modo attingere veritates infinitas n. arguit infinitu-
dinem in attingente, ut patet in lumine q. d. r. q. quod quamvis attingat
infinita, n. est infinitum, quia n. adequatur cum cognoscibili-
tate ipsarum.

Arg. 3. Quod est obiectum fidei, nequit esse obiectum Theo-
logie: sed deus est obiectum fidei: ergo n. Theologie. Mir. est 8. Th.
Mar. ostenditur. Iuxta dyting. specie, nequeunt habere idem ob-
iectum: sed fidei, et Theologie dyting. specie: ergo.

Resp. dyting. mar. Obiectum fidei formaliter sum-
ptum, nequit esse obiectum Theologie, concedo: in e. re, seu materia-
liter acceptum, nego mar. Nam licet verum sit, quod idem in e. re
vel sit fidei, et Theologie obiectum, attamen sub diversa ratione
formali respicitur, quod sufficit, ut specificiter dyting.

Sed dic. Ratio formalis, sub qua deus inspicitur a fide, est
revelatio divina: sed sub ista respicitur a Theologia: ergo n. habent
deum pro obiecto, n. habent, unde dyting.

Resp. dyting. mar. Ratio formalis, sub qua inspicitur
a fide, est revelatio divina formalis, concedo mar. virtualiter, ne-
go mar. sed sub ista (dyting. mir.) formaliter sumpta respicitur
a Theologia, nego. Sub ista virtualiter accepta, concedo: Itaque
revelatio formalis est ratio sub qua fidei; virtualis vero, ut
postea magis explicabimus, Theologieque due rationes forma-
liter obiective dyting.

Arg. 4. ad ostendendum Christum esse subiectum
adequatum Theologie: Illud est subiectum adequatum Theo-
logie, in qua nil aliud debet sciri: sed in Theologia nil aliud
debet sciri, nisi Christus: ergo Christus est obiectum Theologie.
Prob. mir. ex 2. Paulo 1. ad Corinth. 2. Neque existimari me
scire aliquid nisi Iesu Christum, et hunc Crucifixum: ergo in Theo-
logia non debet sciri aliud.

Resp. dyting. mir. In Theologia nil debet sciri nisi
Christus, in aliquo actu secundario Theologie, concedo mar. in
aliquo primario, nego mar. Theologia enim quamvis agat
de Christo, non est propter se, sed propter Deum. Nec auctoritas

torum demonstrantur in Theologia: sed Deus n. est causa adequata, nec inade-
quata illarum: ergo. — Et idem arg. potest fieri in alijs proprijs
hujus creaty.

77
Resp. arg. dyting. man. Obiectum alicujus scientie debet
predicari de omnibus, vel in recto, vel in obliquo, concedo: in recto pre-
cipue, nego. Non enim est de ymo obiecti p^{ri}matu^o predicari in recto de om-
nibus, que tractantur in sua scientia: ut patet in ente naturali completo, quod
est obiectum adequatum Philosophie: et tamen n. predicatur in recto de for-
ma substantia, de potentia, de actionibus, et alijs, que disponentur
in Philosophia, sed tantum in obliquo dicendo: forma entis naturalis, et
sic de alijs: similiter in Theologia. Deus predicatur in obliquo de om-
nibus: Ut si dicas: Angeli, et cetera producta a deo, sunt participatio-
nes dei: Peccatum est contra Deum.

Ad confir. Resp. dyting. int. Deus n. est causa nec de qua
nec propter quam demonstrantur, nego int. Non est causa de qua
demonstrantur: concedo int. licet verum sit, quod Deus in Theologia n.
sit causa, de qua demonstrantur proprietates peccatorum, est causa
propter quam demonstrantur. Et hoc est quod requiritur ut sit ob-
iectum p^{ri}marium Theologie. Ut patet in obiectis secundarijs omnium
scientiarum, de quibus, et n. de p^{ri}maris, seu proprietatibus demonst^{ra}-
tur: sed quia p^{ri}maria, et n. secundaria demonstrantur. exclu-
duntur a ratione obiecti p^{ri}marii.

8
Sed aduersus proportionem argumenti obijciat: licet ob-
iectum p^{ri}marium alicujus scientie n. predicatur in recto de omnibus, que
tractantur in scientia, predicatur tamen de aliquibus: sed Deus n. pre-
dicatur de aliquibus, que tractantur in Theologia: ergo n. est obiectum.
Nam patet in omnibus scientijs.

Resp. neg. int. Nam licet Deus n. predicetur de pluribus
predicatur in recto de pluribus personis.

79
Sed dicej: Obiectum adequatum alicujus scientie debet
predicari in recto de pluribus dyctis in scientia: ergo n. tenet idem.
Probat. arg. Obiectum adequatum debet predicari de pluribus obiectis in-
adequatis: sed obiecta inadequata in quolibet scientia generaliter
dyting. ergo.

Resp. Obiectum adequatum diuisibile, concedo: omnino in-
diuisibile, nego. Et cum Deus sit obiectum adequatum omnino indiuisibile,
obiecta aliarum scientiarum sit per differentias inferiores diuisibilia,
inde est, quod obiectum adequatum Theologie n. predicatur in recto
de pluribus dyctis in scientia, quamvis obiecta aliarum scientiarum

hanc theologicam virtutem est pro obiecto Deum habere et ideo dican-
da est de Theologia, quae est scientia ex illa deducta. Sicut si da-
retur 144, quae n. respiceret Deum pro obiecto n. esset species Theologi-
ca, sed alia diversae speciei.

Sed obijci: Scientia sumit suam extensionem a ratione
formali sub qua, non vero a ratione quæ: sed tunc capere donec
ter ratio formalis sub qua, quæ nunc datur: ergo quamvis n.
daretur ratio quæ, quæ est debet potest dari theologia eiydem spe-
ciei cum nostra. Probat. Ratio sub qua est revelatio divina: sed
tunc daretur revelatio divina et supponimus: ergo est ratio sub
qua.

qua.
 Resp^t. Obiectioni neg. n^o ad c^ocy probat. dyting^r. m^o.
 Ratio sub qua est revelatio d^ona facta primario circa Deum,
 concedo m^o. facta primario circa creaturas, nego: M^o eodem
 modo dyting^r. Tunc daret^r revelatio d^ona circa creaturas primo
 facta, concedo: circa Deum, nego. Non enim quilibet revelatio est
 ratio sub qua Theologia, scilicet, que derivat^r ex ratione sub qua
 fidei Theologia. Et cum ratio sub qua fidei Theologia sit revelatio
 formalis, que 1° facta est circa Deum: inde est, quod ratio sub
 qua Theologia est revelatio virtualis primo, et ferre respiciens,
 Deum. Et cum in casu posita revelatio d^ona primo respiceret creatu-
 ras, inde est, quod n^o esset ratio sub qua Theologia.

Ad 2. Confir. resp. diting. ans. Ideo Deu n. et obiectum
adequatum metaphysicis, quia alij preter Deum principia eiy possunt
applicari primario, concello: mar. secundario nego mar. eadem dy-
fione relictat? conseq. Ideo Deu et obiectum inadequatum Me-
physicis, quia principia eiy, que concernunt universalem rationem
entis, possunt primario alijs entibus applicari: sed principia Theolo-
gicæ, scilicet creature applicentur? cum talis applicatio sit secunda-
ria n. ponunt illas sub obiecto primario Theologicæ.

Arg. 6. Obiectum adequatum alicuius scientiæ debet prædi-
cari de omnibus, quæ tractantur in scientiâ: Sed deus n. ita prædica-
tur: ergo. Metaphysicè in ente obiecto, Metaphysicè, quod prædica-
tur de omnibus, quæ in illa tractantur. Metaphysicè. Theologia tractat
de Angelis, de homine, de peccatis, et alijs; sed de istis n. prædicatur
deus: ergo.

Confir. Obiectum adequatum scientiæ est causa adequata om-
nium proprietatum, quæ in ea demonstrantur. Sed Deus n. est causa
adequata omnium proprietatum, quæ in Theologia demonstrantur:
unde n. est obiectum adequatum. Erro. in. proprietate pecca-

tor
qu
h
77
pr
cy
m
y
m
in
d
r
r
Theologiæ: ergo ratio sub qua fides est. Mir. est certa. Mir. vero
prob. quod 2. p. Ratio sub qua habitus prior debet esse prior ratione
sub qua habitus posterior: sed prior est habitus principiorum quam
scientia: ergo: Quod 2. vero prob. ratio formalis sciendi est ratio
sub qua scientia: sed sed hæc continetur ut principium, quæ sunt media
demonstrationum: ut docet 2. Th. 2. 2. q. 1. art. formalis ratio sciendi sunt
media demonstrationum, per quæ conclusionem cognoscuntur: ergo: Mir.
vero primi syllog. ostenditur: Revelatio formalis est prior revelatione
siquidem revelatio virtualis fund. in formali: et etiam continetur
principio revelato formaliter, ut ex se constat: ergo tenet yta ant.

Alique objectiones enervantur.

Obiectio 1. ex 2. Th. illa est ratio sub qua aliquid scientiæ, sub
qua omnia atting. in scientia: sed omnia Theologica n. attinguntur
sub revelatione virtuali: ergo. Mir. prob. omnia attinguntur sub
ratione Dei in Theologia ut docet 2. Th. 1. p. q. 1. art. 7. ergo n. sub
revelatione virtuali.

8
Resp. neg. utr. ad cuius prob. explicatur auth. 2. Th.
Omnia atting. sub ratione Dei absolute sumptis, nego: sub ratione Dei
ut revelantur, concedo: Itaq. 2. Th. revelationem virtuale n. exclu-
dit in verbis relatis: sed potius, ut constat ex corpore art. illam in-
cludit, ut constat in verbis subsequentibus: Quod manifestum fit ex
principiis huius scientiæ, quæ sunt articuli fidei, quæ est de Deo.

79
Resp. 2. ex latino: Disting. utr. Omnia attinguntur
sub ratione Dei, scilicet sub dicente rationem constitutivam obiecti in
ipse rei: concedo: in ipse obiecti, nego. 2. Th. in hoc articulo inten-
debat explicare, quæ sit ratio, per quam Deum reddebatur proxi-
me aptus, ut formalisaretur per revelationem virtuale, quæ
est ratio sub qua Theologiæ. Et cum in sent. illius talis ratio sit
Deitas, seu quidditas Dei, prout distincta a reliquis perfectionibus
suis: ideo dixit: sub ratione Dei: ut excluderet alias perfectiones
suis a tali ratione. Hoc cernit. in exemplo colorati ab ipso po-
siti, quod constituitur per colorem, tanq. per rationem forma-
lem in ipse rei, quæ est ratio formaliter, et proxime tribuens ap-
titudinem corpori, ut actus: ultimo per rationem sub qua
potentia videtur.

99
sed dicit. 2. Th. intendit probare id, quod constituit
Deum in ipse obiecti Theologiæ: sed obiectum in ipse obiecti n. constitu-
tur nisi per rationem formalem sub qua: ergo Deitas, quæ ab ipso ap-

de illis prædicantur.

Obiicij etiam adversus supponam confir. Proprietates primariæ
aliarum scientiarum debent demonstrari de obiecto primario scientiarum: sed de Deo per
Deo n. demonstrantur in Theologia proprietates primariæ: ergo Deo, ut Deo
n. et obiectum primarium Theologiæ. Prob. m. Innajabilitas in Patre et
proprietates primariæ intentæ in Theologia sed n. demonstratur de Deo, ut
Deo: aliaj conveniunt tribus personis: ergo tenet m.

Res. r. conclud. m. et neg. m. ad cuius prob. disting. m. Innajabi-
litas in Patre et proprietates primariæ intentæ de obiecto primario, ut deter-
minato, conclud. m. de obiecto primario absolute, nego. et concepta m. neg.
conya. Sunt proprietates, quæ conveniunt primario obiecto absolute, et quæ con-
veniunt obiecto, ut determinato. Quæ conveniunt absolute, absolute de illo
demonstrantur, et determinate, quæ conveniunt illi, ut determinato:
ut patet in obiecto Philosophiæ, de quo motus, et quies, quæ sunt passionis
absolute, absolute demonstrantur: sed passionis determinate in aliqua
conveniente, quales sunt potentie vitales, de illo, ut determinato per
differentiam vitalitatis demonstrantur. Sic similiter. Proprietates, quæ
absolute Deo conveniunt, de illo absolute demonstrantur, et cum
innajabilitas conveniat Deo, ut determinato per Paternitatem in
de et, q. n. demonstratur de Deo absolute, sed de Deo, ut Patre.

Ultimus.

Sed ad complementum obiecti Theologiæ inquiri. Quæ sit
ratio sub qua illius. Res. r. breviter: Ratio sub qua obiecti Theo-
logiæ et revelatio virtualis, seu mediata Dei. Itat. Th. q. 1. 1.
art. 3. ubi docet: Quod scriptura considerat aliqua secundum
quod sunt revelata: Theologia autem, secundum quod sunt reve-
labilia: constat autem, quod revelabilia important revelatio-
nem virtuales, sive in potentia: ergo ex mente s. r. revelatio-
virtualis est ratio sub qua Theologiæ.

Prob. 1. ratione: Ratio sub qua obiecti Theologiæ et
aliqua revelatio, non formalis: ergo virtualis. Maior patet: quia
Theologia nostra procedit ex revelatis. Minor vero prob. ratio for-
malis fidei. n. est ratio formalis obiecti Theologiæ, siquidem est he-
bitus essentialiter distinctus. sed revelatio formalis est ratio sub
qua fidei, ut tradit. Th. in 3. dist. 23. art. 1. q. 1. ergo revela-
tio formalis n. est obiecti ratio sub qua.

Prob. 2. Ratio sub qua Theologiæ debet esse aliquid
subiectum ad rationem sub qua fidei, quod sit in principij
revelatis: sed talis est revelatio virtualis: ergo. Maior prob. ra-
tio sub qua scientiæ debet se habere ex parte principiorum subie-
ctorum ad habitum illorum: sed fidei est habitus principiorum nos-

ab obiecto fidei:

Responsum neg. max. ad eam prob. disting. max. Quod n. disting. nec realiter, nec formaliter, n. addit aliquid, concedo max. quod n. disting. realiter. n. addit aliquid, subdistinguo; realiter disting. concedo: obiective distinctum nego. Itaq. in hac veritate: Christus est homo, et invenitur immediata conexio predicali, et subiecti, et continentiae et yibilitatis, quae est veritas demonstrabilis. Et licet verum sit quod talis conexio n. disting. realiter a tali continentia, disting. obiective nam talis continentia est ratio inferendi conclusionem: quod pertinet ad scientiam. Alia ratio est propria principiorum, quidem linearum n. pedit, et hec ut revelata pertinet ad fidem.

Quest. 2^a. An Theologia sit proprie scientia?

38 Theologia dividitur in Theologiam Beatorum, et viatorum. Theologia beatorum innititur lumine clario. Dico. yentis. Viatorum vero revelatione obscura. Et quamvis circa utramq. sit difficultas: et n. sit scientia. Attamen questio de viatorum Theologia potissime decidatur. Sed Beatorum intacta remaneat.

39 Supponimus contra Vasquez in hoc art. disp. 9. cap. 9. Theologiam beatorum esse veram et proprie scientiam. Et probat. nam illa Theologia est scientia quae cum evidentia et certitudine deducit conclusionem ex principijs: sed ita est Theologia Beatorum: ergo est proprie scientia. Max. est certa, siquidem habitus, qui tali modo deducit, nec est habitus principiorum, quia iste n. deducit ex principijs: nec est habitus operativus, quia iste n. supponit certitudinem, et evidentiam. Mir. vero probat. Theologia Beatorum deducit suas conclusiones ex deo clare ergo: sed hoc n. probat n. esse cum certitudine, et evidentia: ergo deducit suas conclusiones cum certitudine, et evidentia. Max. est certa mir. vero. Nam patet: non deducere conclusiones ex principijs certis, et evidentibus nequit n. esse cum evidentia, et certitudine. ergo assumptum.

Sed obicitur ex Vasquez: Scientia debet esse discursiva: sed Theologia beatorum n. est discursiva: ergo n. est scientia. Mir. est certa. Max. vero, proferquam quod docet. ab Arist. prob. ratione. Id, per quod disting. scientia ab habitu principiorum est de yentia scientis: sed scientia disting. a tali habitu per hoc, quod scientia discursive procedit, n. vero habitus: ergo tenet.

Responsum disting. max. Scientia debet esse discursiva eminentius, vel formaliter, concedo max. formaliter prope neg. Mir. eodem modo disting. Theologia beatorum n. est discursiva.

signatur ut ratio sub qua in eye obiecti?

11
Supp. dyting. mar. 8. Th. intendit probare, quod conyitunt
Deum in eye obiecti fundamentaliter, concedo: in eye obiecti for maliter
nego. Itaq. 8. Th. volens explicare, quod ex perfectib. tribueret
fundamentum ut in illa primo posset inveniri ratio sub qua Theologi
ut immediate explicaret: dixit sub ratione Dei ut colligat. quod nulla
alia ratio, nisi Dei potest primo revelationem virtualiter possi-
cipere.

Obiicij: 2. Ratio sub qua fidei requirit eye ratio sub qua Theo-
logis: sed revelatio virtualis est ratio sub qua fidei: ergo n. Theologi
Prob. fidei attingit propositionem virtualiter revelatam: sed n. acci-
deret nisi revelatio virtualis esset ratio sub qua illius: ergo. Prob.
mir. Propositio virtualiter revelata est Abraham peccatum originale
contraxit: sed hoc attingit per fidem ut communiter tenent Theologi
ergo. Mar. patet illa est propositio virtualiter revelata, quod con-
fuit in alia formaliter revelata: sed dicta in illa universalis: Omnes
in Adam peccaverunt. formaliter revelata continetur: ergo tenet

Mar. Supp. dyting. mir. revelatio virtualis veritatis in alia
universalis formaliter revelata, concedo: in alia sicut in causa, nego.
Potest aliqua veritas dupliciter eye revelata virtualiter: vel ut
particularis in alia universalis formaliter revelata. Prima ter-
minatur in sua causa nam formaliter revelata. Prima ter-
minatur actum fidei, secunda actum Theologi. Et ratio est: nam 1.
equivaleat revelationi expressae et formali, sicut propositio univer-
salis equivaleat particularibus: 2. autem n. potest terminare
aliquem expressum nostri intellectus nisi deducto ex principiis, in
quibus continetur, quod pertinet ad Theologion inferenter per
discursam conclusionem, quod in principiis formaliter revelatis con-
tinentur. Videant Notabilia tract. 11. dyss. 1. dub. 9.

Obiicij ultims: revelatio virtualis n. addit aliquid su-
pra obiectum fidei: sed ratio sub qua Theologi debet addere ali-
quid supra obiectum fidei: ergo revelatio virtualis n. est ratio
sub qua Theologi. Mir. patet: nam ratio sub qua Theologi de-
bet eye distincta obiecto fidei: sed n. potest eye distincta, nisi addat
aliquid: ergo. Quod n. dyting. ab obiecto fidei, n. addit aliquid su-
pra ipsum cum additio petat distinctionem: sed revelatio virtualis
n. dyting. ab obiecto fidei: ergo. Prob. mir. Virtualis revela-
tio huius veritatis, scilicet rigibilitatis Christi est continetur in
hac veritate: Christus est homo, quod est de fide: sed hoc continen-
tia n. dyting. a veritate continente, siquidem continentia effec-
tus n. dyting. a causa: ergo revelatio virtualis n. dyting.

ab obiecto fidei:

Responsum neg. max. ad eam prob. disting. max. Quod n. disting.
nec realiter, nec formaliter, n. addit aliquid, concedo max. quod n.
disting. realiter. n. addit aliquid, subdistinguo, realiter disting.
concedo: obiective distinctum nego. Itaq. in hac veritate: Christus est
homo, et invenitur immediata conexio predicali, et subiecti, et con-
tinuitas et unitas, quae est veritas demonstrabilis. Et licet verum sit
quod talis conexio n. disting. realiter a tali continencia, disting. ob-
iective nam talis continencia est ratio inferendi conclusionem: quod
pertinet ad scientiam. Alia ratio est propria principiorum, quidem
circum n. petit, et haec ut revelata pertinet ad fidem.

Quest. 2^a. An Theologia sit proprie scientia.

Theologia dividitur in Theologiam Beatorum, et via-
torum. Theologia beatorum innititur lumine claro Div. gentis.
Viatorum vero revelatione obscura. Et quamvis circa utramq.
sit difficultas: An sit scientia. Attamen questio de viatorum Theo-
gia potissime decidatur. Sed Beatorum intacta remaneat.

Supponimus contra Vasquez in hoc art. disp. 4. cap. 4.
Theologiam beatorum esse veram proprie scientiam. Et prob. nam
illa Theologia est scientia quae cum evidentia et certitudine de-
ducit conclusionem ex principijs: sed ita est Theologia Beatorum:
ergo est proprie scientia. Max. est certa, siquidem habitus, qui
falsi modo deducit, nec est habitus principiorum, quia ipse n. deducit
ex principijs: nec est habitus opinionum, quia ipse n. importat cer-
titudinem, et evidentiam. Mir. vero prob. Theologia Beatorum
deducit suas conclusiones ex Deo clare ergo: sed hoc n. probat n. quod
cum certitudine, et evidentia: ergo deducit suas conclusiones cum
certitudine, et evidentia. Max. est certa, mir. vero istam probat.
non deducere conclusiones ex principijs certis, et evidentibus ne-
quit n. esse cum evidentia, et certitudine. ergo assumptum.

Sed obicitur ex Vasquez: Scientia debet esse discursiva:
sed Theologia beatorum n. est discursiva: ergo n. est scientia. Mir.
est certa. Max. vero, proferat quod docet. ab Arist. prob.
ratione. Id, per quod disting. scientia ab habitu principiorum
est de gentis scientia: sed scientia disting. a tali habitu per
hoc, quod scientia discursive procedit, n. vero habitus: ergo tenet
istud.

Responsum disting. max. Scientia debet esse discursiva
eminentius, vel formaliter, concedo max. formaliter proprie nego.
Mir. eodem modo disting. Theologia beatorum n. est discursiva.

va formaliter, concedo: eminenter, nego. Sicut verum sit, quod scientia potest ali- 12
quem discursum, n. requiritur quod talis discursus sit formalis, sufficit,
quod sit eminentialis. Et ratio est: Nam discursus formalis tantum requi-
ritur ratione intellectus imperfecte cognoscentis, qui non potest unico actu
plura intelligere, per plures intendit illa cognoscere: ut docet S. Thomas
1. 2. q. 9. 58. art. 3. ergo cum intellectus est perfecte illustratus, ut est intellectus
beati, poterit scientifici cognoscere absque discursu formali.

Sed dices: Lumen glorie non est habitus scientificus: et
tamen ad visionem beatificam concurrens discursu eminentiali: ergo dis-
cursus eminentialis non sufficit ad scientiam. Ma. patet: Nam habitus prin-
cipiorum in aliqua linea non est habitus scientificus: sed Lumen glorie
est habitus principiorum in linea supernaturali: ergo non est habitus
scientificus. Min. vero probatur. Discursus eminentialis consistit in
hoc, quod unico actu attingit ex parte obiecti principium obiective infe-
rent, et conclusio illata: sed hoc invenitur in lumine glorie attingente
Deum, et attributa, que sunt conclusiones ex Deo tam ex principio illato:
ergo intentum.

Resp. distingues maiorem: Lumen glorie est habitus scien-
tificus formalis precise, concedo maiorem: formaliter eminenter, nego
et concessa min. neg. conseq. Nam licet verum sit, quod Lumen glorie
sit habitus principiorum in linea supernaturali: hoc non obstat, quin
potius conducat, ut particeps conceptum scientie: et ratio est: Nam quando
habitus est maxime perfectus potest adunare, que non unit habitus im-
perfectus: Nam que in inferioribus sunt dispersa, in superioribus sunt unita.
Cum igitur Lumen glorie sit habitus superior, et maxime perfectus potest
eminenter continere habitum scientificum, qui propter imperfectionem in
nobis ab habitu principiorum realiter distinguitur. Ut patet in Angelis, in
quibus scientia, et habitus principiorum n. disting. realiter propter perfectionem
naturalem, que elucet in illis: sic docent A. Salm. tract. 7. disp. 8. dub. 2.

Sed contra, responsionem insurges: discursus eminentialis n. 62
invenitur in theologia beatorum: ergo nullo modo est scientia. Conclusio infertur;
Ant. prob. ideo ex dictis Lumen glorie est eminenter discursivus, quia unit
conceptus scientie, et habitus principiorum: sed B. theologia non unit, siquidem
disting. realiter a lumine glorie, quod est habitus principiorum: ergo.

Resp. ideo Lumen glorie est eminenter discursivum,
quia unit conceptum scientie, et habitus: ly quia dicens rationem
adequatam, nego: inadequatam, concedo. Itaque ratio adequata, propter
quam aliqua scientia non est discursiva formaliter, est quia procedit ab

intellectu maxime perfecto. Cum autem theologia beatorum ab intellectu
magna gaudente perfectione procedat, inde est, quod potest eminenter di-
currere, quamvis a summe glorie realiter disting.

Sed adhuc obijci: Summe glorie nequit esse formaliter
eminenter scientia: et tamen est discursiva eminenter: ergo si theologia
beatorum tantum est eminenter discursiva, non est scientia. Prob. Mai.
si esset aliqua scientia esset scientia beata, sed non est. ergo. Prob. Min.
Scientia beata ex D. Th. est visio Dei: sed Summe non est visio Dei.
ergo non est scientia beata.

Resp. Nego Mai. ad cuius prob. Neg. Min. cuius que
prob. distinguitur. Scientia beata in actu secundo est visio Dei concedo
Mai. scientia beata in actu primo Nego Mai. Quando D. Th. asserit,
quod visio beata est scientia beata, loq. de scientia beata in actu
secundo, non vero de illa in actu primo. Et ratio est: nam visio eo modo quo
est, est scientia: sed est actus secundus: ergo in actu 2. est scientia. Cum
autem Summe glorie sit actus primus correspondens visioni, inde est, quod
debet habere in actu primo, quod visio in actu 2. Et constat in omni
actu primo respectu sui actus 2. ergo si in actu secundo est eminenter
discursiva visio, Summe glorie erit in actu primo.

Resp. 2. 1. objectioni disting. Mai. scientia debet esse dis-
cursiva, vel ex necessitate, vel ex fecunditate habentis: concedo ex neces-
sitate precisse, neg. Min. eodem modo disting. Theologia beatorum non
est discursiva ex necessitate, concedo, ex fecunditate, et voluntate beati,
nego. Quamvis beati sua theologia non utantur discursu ex necessitate,
tamen si ipsis placuerit, possunt uti illa cum discursu, ut patet in
anima beata D. Th. Dominici, qui in scientia per se infusa, non dis-
tincta in specie a theologia beatorum, aliquando usus fuit discursu,
ut docet D. Th. 3. p. quest. 11. art. 3.

Hoc supposito circa theologiam viatorum remanet
difficultas. Quapropter sit.

Parag. 1. deciditur questio.

Dicendum est theologiam viatorum esse scientiam vere, et proximam.
sic communiter Thomistae cum D. Th. 1. p. q. 1. art. 2.

Prob. q. ratione deducta ex Aug. Precep. ille habitus est scientia,
qui procedit ex principiis, vel notis lumine naturali, vel lumine supe-
rioris scientie: sed licet theologia viatorum non procedat ex principiis
lumine naturali notis, procedat ex illis, ut lumine superioris scientie no-
tis: ergo est scientia. Min. patet: nam theologia procedit ex princi-
piis notis per scientiam Dei, et beatorum. Mai. quo ad 2. part. probatur.

Habitus intellectualis attingens cum discursu infallibiliter verum
est scientia: sed habitus procedens ex principiis notis terminis superioris sci-
entiae est ita: ergo est scientia. Minus patet: nam q^o principia sunt propo-
sita infallibiliter atting^o infallibiliter. Prob^o max^o. Scientia est habitus circa
propositiones universales, necessarias, et mediatas: sed habitus discursivus attingens
infallibiliter verum est ita: ergo est scientia. Ma^o est Arist. 6. Ethic.
Cap. 6. Minus patet: nam talis habitus, ut potest discursivus infallibiliter nequit
verum circa immediatas, circa contingentes, nec circa veritates singulares
mutabiles, ut ex terminis constat: ergo.

Consequenter habitus discursivus attingens infallibiliter verum nequit esse
habitus principiorum, nec prudentia, neq^{ue} ars, neq^{ue} habitus opinativus: sed
theologia beatorum est habitus attingens infallibiliter verum discursivus: ergo. Minus
ex dictis liquet: Ma^o vero prob^o. habitus principiorum n^{on} est discursivus, prudentia
est prima et per se practica circa agibilia, sicut ars circa factibilia, habitus o-
pinativus n^{on} est infallibilis in veritate attingenda: sed theologia est discursiva
est prima, et per se practica, nec est fallibilis in veritate attingenda: ergo non
potest esse nec habitus principiorum, nec prudentia, nec ars, nec habitus opinativus: sed
non alius habitus remanet intellectualis, qui possit esse nisi scientia: ergo est scientia.
Minus subsump. ostendit^{ur}. Quing^{ue} virtutes intellectuales ex Arist. 6. Ethic. Cap. 4.
et ex D. Th. 1.2. q. 57. sunt: scilicet habitus principiorum, qui veritatem circa prima
principia sapientia, quae est notitia divinorum per altissimas causas, scientia, quae
per inferentias procedit: prudentia, quae est habitus cum bona ratione activus, et
quae est circa factibilia: ergo si n^{on} est prudentia, nec ars, nec habitus principiorum
nec opinio est scientia, vel sapientia.

Respondetur ex adversarii evidentiis, requiritur ratio scientiae, et
ne quantum theologia sua attingat discursivum infallibiliter verum, ut evidentiis
illi deficiat non potest esse scientia.

Sed hoc respond^o non subicit. 1° quia definitio Arist. de scientia tradita n^{on}
explicat evidentiis: ergo n^{on} est de ratione scientiae. Patet Consequenter. Nam definitio explicat
essentiam rei. Antec^{edens} ostenditur proponendo definit^{ionem} est habitus circa propo-
sitiones universales, necessarias, et mediatas: sed in his verbis n^{on} exprimitur evidentiis
ergo. Minus liquet. Nam Universalitatem in propositione tantum explicat oppositum
mutabilitati singulari, necessitatem oppositum contingentiae, et mediatio oppositum
immediationi: ergo non explicatur evidentiis.

2° quia hoc responso non satisfact^{ur}
Confirmationi: quia ut ex illa constat in aliqua specie virtutis intel-
lectualis debet esse habitus intellectivus attingens infallibiliter veritatem
illam abiq^{ue} claritate, siquidem in hoc illam distinguit. Arist. ab opinio-
ne, et suspitione in 6. Ethic. Cap. 3. sed n^{on} potest esse in alia, ut patet ex illa nisi in specie

scientia: ergo.
3° quia ita se habet claritas, seu evidentia in habitu principiorum ad
assentientium immediate principia, neut se habet evidentia in scientia ad assentien-
dum conclusionibus: sed potest dari in aliquo ordine habitus principiorum abque
evidentia in assentiendo: ergo similiter scientia. *Min.* liquet. Nam fides est
habitus principiorum in ordine supernaturali, siquidem est ratio cognoscendi
prima principia in tali ordine: sed n. habet evidentia in assentiendo: ergo
potest dari in aliquo ordine habitus principiorum sine evidentia in assentiendo.
Min. etiam liquet: Nam evidentia in scientia derivatur ab evidentia in prin-
cipiis, sicut certitudo et veritas, ut constat ex *Arist.* in *lib.* post. cap. 2. ergo
ita se habet.

Impug. 2. potest dari obiectum scientie abque evidentia: ergo potest dari
scientia abque evidentia. *Prob.* aut. veritas mediata infallibiliter vera
est obiectum scientie; sed hec potest dari abque evidentia: ergo. *Min.* est contra:
nam n. est mai. ratio ut datur veritas immediata infallibiliter vera abque
evidentia, et si. datur veritas mediata, cum ista includatur in illa: sed si datur
ut constat ex articulo fidei: ergo. *Min.* *prob.* obiectum demonstrationis est obiectum
scientie: sed obiectum demonstrationis potest esse infallibiliter verum abque
evidentia: ergo et scientie. *Min.* est contra: *Min.* vero *prob.* ex definitione de-
monstrationis: quod explicatur in definitione demonstrationis est obiectum
illius; sed veritas mediata infallibiliter explicatur abque evidentia in tali de-
finitione: ergo. *Prob.* *Min.* in definitione explicatur, quod veritas mediata
debet procedere ex veris, primis, et immediatis notionibus, primis quae
conclusionis: *Arist.* in *post.* cap. 2. sed procedere ex veris, primis, potest decide-
re abque evidentia: ergo. veritas mediata infallibiliter explicatur abque evidentia
Prob. *Min.* quod procedit ex n. explicante evidentia, n. explicat evidentia: sed si
principia in quibus in hac definitione procedit demonstratio n. explicant eui-
dentiā: ergo. *Prob.* *Min.* tantum dicitur: quod devent esse vera, prima, immediata,
notiora, priora, Cause q. Conclusionis; sed hec omnia nil manifestant eui-
dentiā: ergo. *Prob.* *Min.* Articuli fidei sunt veri, primi, immediati, notiores pri-
oribus, Cause q. alicuius Conclusionis: et tamen n. habent evidentia, ergo. Quod
non sunt notiores *prob.* (Reliquae vero particulae ex se constant) illud est notius
secundum rigorosam significationem, quod perfectiones terminant cognitionem: sed
articuli fidei terminant perfectiones fidei quae est perfectior, quae cognitio theologiae,
quae terminatur ad conclusiones: ergo est.

Conf. 1°. Scientia tantum dicitur essentialiter id. *per se.* primo, et per se oppo-
nitur opinioni; sed per certitudinem immediatam infallibilem abque evidentia oppo-
nitur opinioni: ergo. per talis certitudinem abque evidentia salvatur scientia. *Min.* patet.
quia primus predicatur scientie est per se oppositus opinioni: *Min.* *prob.* opinio est in-

firma adheſio intellectus ad rem, ſiquidem eſt aſſerens for. mod. d. o. p. ſed con-
ſtitudo mediata abiq. evidenti primo, et per ſe opponitur infirmæ adheſio-
ni intellectus: ergo. Prob. aut. firma adheſio intellectus ad rem primo op-
ponitur infirmæ adheſioni: ſed conſtitudo iuxta omnes eſt firma adheſio in-
tellectus ad rem: ergo primo, et per ſe opponitur infirmæ adheſioni. Maſ.
patet nam quælibet contraria primo, et per ſe opponitur per id, in
quo primo explicatur contrarietas.

Reſpondet huc conſtr. quod infirma adheſio, quæ communis
ceteris intellectibus opinione non opponitur primo, et per ſe firmæ adheſioni
propriæ ſcientiæ ſed firmæ adheſioni comuni ſcientiæ, et cuilibet habet
infallibiliter attingenti verum, cum opinio n. ſolum opponatur ſcientiæ,
ſed etiam habitui principiorum: ergo quamvis ſcientia n. dicat eviden-
tiam ex conceptu communi ſibi, et alij potest tamen ex conceptu pro-
prio, et differentiâ illam importare.

Sed ut impugnatur hæc reſponſio ſupponit ex Ar. in cap. 2.
Poſt. Quod eſt duplex habitus opinionis: unus, qui verſatur circa propoſitiones
contingentes mediatas; alter, qui verſatur circa contingentes imme-
diatas. Et ratio eſt: Nam cum ſit aliquis ordine n. debeamus providere in
inſinitum, et ordo veritatis contingentes habeat propoſitiones mediatas,
quæ nunquam poſſunt reduci ad veritatem neceſſarias immediatas,
quia ex neceſſario n. ſeq. contingens, debet dari in tali ordine veritatis
immediata contingens, quæ ſit ratio inferendi contingentes mediatas.
Et hoc ſanctificatur in linea neceſſaria, in qua, quia datur veritas neceſ-
ſaria mediata, datur etiam immediata, ad quam mediata reducatur.

Hoc ſuppoſito impugnatur reſponſio: Licet verum ſit, quod
opinio, ut ſic, prout abſtrahit ab illa, quæ verſatur circa veritates con-
tingentes mediatas, et ab illa, quæ verſatur circa immediatas opponatur
primo, et per ſe conceptui communi abſtrahente a ſcientiâ et habet
principiorum: ceterum opinio, quæ verſatur circa veritates contingen-
tes mediatas primo, et per ſe opponitur habitui ſcientifico, ſiquidem
eſt attingit veritates neceſſarias mediatas: ſed opinio circa veritates
mediatas eſt infirma adheſio ad illas: ergo primo, et per ſe opponitur
firmæ adheſioni: ſed hæc convenit ſcientiæ: ergo ſcientia per illam primo,
et per ſe opponitur tali opinioni.

Prob. deniq. noſtra. Id, per quod vincit formalis diffi- 3
cultas in obiecto ſcibili, eſt formaliter ſcientia: ſed per theologiā
noſtrā vincitur formalis difficultas in obiecto ſcibili: ergo eſt for-
maliter ſcientia. Maſ. eſt certo. Maſ. vero prob. formalis diffi-
cultas in obiecto ſcibili eſt primaria difficultas: ſed eſta vincitur
per theologiā: ergo eſt formalis. Prob. mit. difficultas primaria
in obiecto ſcibili eſt illa, quæ primario, et contrahit rationem commu-

nam veri, quidem obiectum cuiuslibet scientiæ determinat per suam spe-
cialem differentiam obiectum intellectus: ergo per Theologiam vincitur
primaria difficultas: Prob. conseq. Quod faciliat intellectum ad
attingendum id obiecto scibili id quod primo contrahit rationem com-
munem veri, vincit difficultatem primariam obiecti scibili: sed igitur est
Theologia: ergo. Prob. mir. Theologia faciliat intellectum ad at-
tingendum veritatem mediatam infallibilem: sed tamen veritas primo con-
trahit rationem communem veri, cum quodlibet generi contrahatur
per differentias intrinsecas: ergo. Nam, ut certa, siquidem Theologia nos
faciliat intellectum ad attingendum veritates deductas ex prin-
cipiis fidei.

Explicatur amplius hæc ratio: In obiecto scibili secundum
sententiam contrariam invenitur et veritas mediata infallibilis, et
evidentia: sed evidentia n. ut difficultas primaria: ergo ut veritas me-
diata. Prob. mir. difficultas primaria conygit in primario contra-
tivo veritatis, ut sic: sed veritas tamen ut primarium contrahitur
veritatis, ut sic: ergo n. ut evidentia difficultas primaria. Patet
conseq. nam evidentia n. ut conceptus veritatis mediate, siquidem
sunt ab invicem separari, ut patet in conclusivis Theologicis: ergo
si veritas mediata ut primarium contrahitur veritatis ut sic, nulla
est n. in evidentia conygitur primaria difficultas obiecti scibili.
Tum sic: sed Theologia reddit faciliem intellectum circa veritates
infallibiles mediatas ut constat ex dictis: ergo per illam vincitur
difficultas primaria inventa in obiecto scientiæ, quod quidem arguit
illam, quamvis inevidentem, esse formaliter scientiæ, siquidem
in hac facilitate conygitur scientia. — Tum etiam primum pr-
dicatum, quod invenitur in obiecto scientiæ est veritas infallibilis
mediata: ergo n. ut evidentia. Prob. ant. Quod radicatur eviden-
tiam ut sic, pr-edicatum: sed veritas radicatur evidentiam: ergo.
Prob. mir. ideo evidentia invenitur in aliquo obiecto, quia
ut infallibiliter verum, ergo tenet mir: et consequenter evidentia
ita ut ratio secundaria inventa in obiecto scientiæ, et ratio
ille potest dari.

Confr. 1. De essentia scientiæ est tantum evidentia in ac-
tu primo: ergo potest dari sine evidentia in actu secundo. Prob.
ant. Quod actus dicit in actu secundo, scientia dicit in actu
primo: sed actus videns scientiæ scientiæ dicit in actu secundo
evidentiam: ergo scientia primo in actu.

Confr. 2. Et preoccupatur quædam tacita obiectio:
Theologia nostra dicit evidentiam in actu primo: ergo si tantum
ut constat ex confr. ant. evidentia in actu primo ut de essen-

Sed obijciat: Scientia, que petit distinctam perfectionem acciden-
talem ab alia n^o est eiusdem speciei cum illa: ergo si scientia, que proce-
dit ex principij lumine naturali n^o petit diversam perfectionem acciden-
talem n^o est eiusdem speciei cum illa, que sic n^o procedit. Atq^{ue} prob^{atur}. Que pe-
tant diversa specificia accidentia sunt diversae speciei substantiarum, et
patet in omnibus rebus specificis distinctis: ergo scientia petens diversa spe-
cifica accidentia erit substantia distincta ab illa, que ita n^o petit.

Resp^{ondetur} 1° dyting. an^{te}. Scientia, que petit distinctam perfectio-
nem accidentalem ab alia, que petit per se, concedo an^{te}: que petit per acci-
dens, nego an^{te}. Licet verum sit, quod gentij distincte petunt accidentia di-
stincta, et que sunt eiusdem gentij idem exigant per se, ceterum, cum haec
compatitur, quod sit accidens n^o habeant accidentia ut patet in habitu
eiusdem speciei, que ex se petunt permanentiam in subiecto, et per
accidens ratione subiecti accidit, quod in uno n^o habeatur talis perma-
nentia, licet in alio conseq^{uitur}. Similiter, licet scientia, que procedit ex prin-
cipij lumine naturali n^o petit, et que n^o procedit, petant eadem accidentia
scilicet evidentiam potest, que n^o procedit ex talibus principij, per
accidens n^o habere illa, licet conseq^{uitur} que ex illis procedit.

Resp^{ondetur} 2° concedendo quoad t. p. auth. d. Th. illam^{que} explican-
do quoad 2. Nec univoca scientia dicitur univocatione specifica, vel
generica infima, concedo: subalterna, nego. Quando ergo d. Tho. di-
cit, quod scientia, que procedit ex principij lumine naturali n^o con-
venit univoca cum illa, que sic n^o procedit, loquitur de convenientia speci-
fica, ut constat ex verbis antecedentibus, vel de generica infima, ut ma-
nifestat ex fine art^{is}. Nam in hoc loco intendebat explicare distinctio-
nem virtutis acquisitae a virtute infusa, et ut hoc melius faceret
adducit exemplum in scientijs, et dicit, quod si daretur aliqua scien-
tia, que n^o possit reduci ad principia naturaliter nota, n^o esset univoca
cum alijs scientijs, nec univoca scientia diceretur. Constat
autem, quod infusa virtus, et acquisita sic dyting^{untur} specie, et generica
infima sunt convenientia in genere subalterna virtutis, et sic arg^{uitur} et
alia sunt vere, et proprie virtutes. Similiter ergo scientia, que proce-
dit ex principij lumine naturali n^o, et que ex revelato n^o procedit,
licet dyting^{untur} specie infima, et in genere infima n^o convenient, per
sunt in genere subalterno scientiarum convenientes, et sic utraq^{ue} scientia
rationem habere.

Arg^{uitur} 2°. Scientia n^o agit de singularibus: sed Theologia
agit de illis: ergo n^o est scientia. Mar. est Philosophia. Mar. vero
patet: Theologia agit de Christo, de Beata Virgine: sed hec sunt
singularia: ergo agit de singularibus.

Resp^{ondetur} dyting. an^{te}. Scientia n^o agit de singularibus

absolue sumptis, concedo, ut revelatis, nego. Et ratio est quia singularia
absolue sumpta sunt contingentia, ut revelata, infallibilia, et cum
scientia de contingentibus n. agat, bene autem de infallibilibus, inde
est, quod potest agere de illis, ut revelatis, minime autem de illis absolu-
te sumptis.

Sed obicitur: Scientia debet agere de infallibilibus absolute.
sed singularia, ut revelata n. sunt infallibilia absolute: ergo quia hoc
modo agit de illis, requiritur scientia. *Mr.* patet, quia infallibile ex
suppositione, requiritur quia infallibile absolute: sed singularia, ut revelata
sunt ex tali suppositione infallibilia: ergo. *Mr.* vero probat. habitus
necesse verus debet agere de infallibilibus absolute: ita est scientia:
ergo. *Prob.* *Mr.* habitus necesse verus debet agere de rebus nec-
essario absolute veris: ergo si scientia est habitus absolute necesse
verus debet agere de rebus infallibilibus absolute. Patet con-
sequens quia infallibile absolute est absolute necesse verum.

Resp. *dytng.* *Mr.* Scientia debet agere primario de
infallibilibus absolute, concedo: secundario nego. Itaque scientia debet
esse proportionata cum obiecto primario illius, n. vero cum obiecto secun-
dario. Quapropter cum illa sit absolute vera, obiectum illius primarium
debet esse absolute verum, et infallibile. Secundarium vero sufficit
esse infallibile ex suppositione. Cum autem singularia revelata sint
ex infallibili ex suppositione. Cum autem singularia revelata sint
obiecta secundaria Theologie, inde est, quod possunt esse absolute
fallibilia, et infallibilia ex suppositione.

Resp. 2. Scientia debet agere de infallibilibus absolute
in linea obiecti, concedo: de infallibilibus absolute, in linea entis: ne-
go. *Mr.* eodem modo *dytng.* Singularia, ut revelata n. sunt infal-
libilia absolute in linea entis, concedo, in linea obiecti: nego. Singula-
ria possunt considerari dupliciter absolute vel in linea entis, vel
in linea obiecti, et licet in linea entis absolute sint fallibilia, in linea
obiecti absolute sunt fallibilia et ratio est: nam singularia absolute
ad obiectum Theologie pertinent, quatenus dicunt rationem sub qua
quod est revelatio vera. cum autem hec sit absolute infallibilis, illa
prout pertinent ad lineam obiectivam sacre Theologie sunt absolu-
te infallibilia.

Sed dicitur: si hec solutio teneret, singularia essent infallibilia
obiective respectu cuiuslibet scientie: sed hoc n. est dicendum: ergo nec re-
spectu Theologie. *Mr.* est certa apud omnes. *Mr.* vero probat. 2. chose
candum nos sunt infallibilia absolute respectu Theologie, quia ratio
sub qua attingit est infallibilis: sed hoc ipsum potest accidere respectu
cuiuslibet scientie: ergo. *Prob.* *Mr.* mobilitas radicalis est ratio sub
qua Philosophia: sed hec est infallibilis, potest esse in Philosophia.
Ratio attingens singularia: ergo. *Prob.* *Mr.* quoad secundam partem.

Quod invenitur in singularibus potest esse ratio illa attingendi: sed mobili-
tas radicaliter invenitur in singularibus: ergo potest esse ratio attingendi
illas. *Resp. neg.* *mar.* in cuius probatione distinguitur *mar.* et
neg. *mar.* cuius prob. *dist.* *mar.* Mobilitas radicaliter est ratio sub
qua Philosophus: mobilitas radicaliter est abstracta a singularitate et
ratio sub qua Philosophus concedit *mar.* ut concreta, nego. *Mar.* eodem
modo *dist.* Mobilitas radicaliter, ut abstracta a singularitate
est infallibiliter, concedo: ut concreta, nego. Philosophia enim attingit
res prout abstractant a materia singulari, et sic mobilitas radica-
lis, quae est ratio sub qua sui obiecti, est mobilitas a singularibus ab-
tracta, n. vero singularibus concreta, et cum singularibus con-
creta sit fallibiliter, inde est, quod nequit constituere singularia
in se obiecta infallibilia. Ceterum cum revelatio una sit infalli-
biliter, nam prout applicata singularibus, potest illa in se obiecti
constituere infallibilia.

Resp. 2.º arg. *dist.* *mar.* Theologia agit de singula-
ribus secundum aliquam rationem communem, concedo: secundum
rationem particularem, nego. Itaque licet Theologia agat de Christo,
de B. Virgine, et alijs singularibus, agit de illis secundum communem
Incarnationem, Maternitatem Virginitatem, quae tamen, quia in uno indivi-
duo facta sunt, ex consequenti agit de illis: ut patet in Philo-
sophia, quae agit de sole secundum suam quidditatem, ceterum quia
talis quidditas in uno solo invenitur, agit ex consequenti de illius
singularitate.

6 *Arg. 3.º* Scientia debet esse evidens; sed Theologia videtur
n. esse evidens: ergo n. est scientia. *Mar.* est certo. *Mar.* vero prob.
primo auth. *Aug.* *Greg.* qui querit. *sq.* de veritate. art. 9. sicut.
Aug. scientia proprie accepta scientia cognoscuntur per
solutionem ad prima principia quae per se prout sunt intellectus
At sic omnis scientia in visione rei praesentis perficitur, ergo ut aliqua
sit proprie scientia req. quod sit evidens.

Resp. explicando auth. d. th. quaecumque scientia
proprie perfecte cognoscuntur per resolutionem ad prima
principia concedo. Quae scientia imperfecte nego. Quae distinctio
satis manifestat in ultimis verbis ipsius d. *Aug.* quae ita sunt:
Et sic omnis scientia in visione rei praesentis perficitur: *Con-*
firm. dicit, ut ostendit se n. loqui de substantia scien-
tiae, sed de illius perfectione. Et cum Theologia nostra in hac vita
perfecta n. sit, n. requirit resolutionem evidentem in principia
2.º De ratione scientiae est demonstrare: sed nequit de-

monstrare absq. evidentiā ergo absq. illa nequit dari scientiā. *Mr. 14*
prob. demonstratio debet procedere ex notioribus conclusionibus: sed hoc
n. potest esse absq. evidentiā ergo. Prob. m. Notiora conclusionibus sunt
clariora illa: sed absq. evidentiā nequeunt esse clariora: ergo tenet m.

Confr. Quod est in evidentiā nequit recipere intellectum: sed
demonstratio recipit intellectum: ergo debet esse evidentiā. Prob. m.
quod clare n. apparet intellectui n. recipit illud: sed in evidentiā
clare n. apparet intellectui: ergo n. recipit illud

Repp. arg. reg. m. ad cuius prob. reg. m. cuius proba-
tionem m. etiam reg. Nam aliud est quod aliquid sit notum, aliud
est quod sit clarum. Nam secundum rigorosam significationem notum
est quod magis cognoscitur: clarum, quod cum evidentiā maiori per-
trahatur. Cum autem possit accidere, quod aliquid magis perfecte, quam
aliud, cognoscatur, quamvis evidentiā illi diffidat, potest esse absq.
late notum, quin sit clarum: Hoc patet in fide, a qua Deus perfectio-
ni modo cognoscitur, quam theologia et tamē brevis, quamvis ob hanc
rationem sit notum, n. tamen est clarum respectu fidei.

Ad confr. repp. reg. m. cuius probationem m. disting.
Quod clare n. apparet intellectui, non recipit illud perfecte, con-
do: imperfecte, nego. Intellectus enim primus, et per se recipit: per
veritatem infallibilem, siquidem hoc, ut diximus, pertinet ad rationem
primariam seu obiecti. Quorum cum evidentiā sit perfectio talis veri-
tatis, absq. illa imperfecte, cum illa vero perfecte recipitur ex illis.

Arg. 4. Scientia naturalis subalternata in absentia subal-
ternantis n. est vere scientia: ergo Theologia viatorum, quae est scientia
subalternata in absentia subalternantis n. est vere scientia. Patet
conseq. nam eadem ratio currit in Theologia, ac in alijs scientijs subal-
ternatis.

Respondent aliqui Thomae, concludo aut. et neg. conseq. *Stoila*
dicentes. esse magnam disparitatem inter scientias naturales seu *Lynce*
subalternatas, ac inter theologiam. Nam licet Theologia sit in absentia
subalternantis, innitur fidei divinae. Alij vero dependent in simili
absentia a fide humana. Et cum fides humana nequeat afferre cer-
titudinem metaphysicam, quae ad scientias necessarias reg. bene au-
tem fidei divinae inde est, quod Theologia potest esse scientia, quamvis
absq. in absentia subalternantis hunc conceptum nequeat habere.

Sed hoc responso nobis n. prob. 1. quia est contra Arg.
Arg. 1. p. 2. art. 2. ubi hoc habet: sicut Musica credit principia
tradita sibi ab Arithmetico, ita doctrina sacra credit principia

sibi revelata a Deo. Constat autem *8. Th.* hoc tradere de Magia, ut
probat Theologiam esse scientiam: ergo sentit Magicam innitenti fidei
Arithmeticique scientiam, aliam non concludit de Theologia.

Ratio autem illa non parum premit. Nam fides humana
potest considerari dupliciter: vel ut procedens ab homine, ut homo
est, vel ut procedens ab illo, ut Arithmetici, vel scientifici est.
Licet verum sit quod fides humana procedens ab homine, ut homo
est, sit Metaphysica fallibilis, ceterum, quae procedit ab illo, ut scien-
tifici est, est Metaphysica infallibilis: et ratio est. Nam homo, ut
homo potest fallere, ut scientifici vero non potest; quia ut scientifi-
ci operatur media scientia, quae infallibilitate verum attingit,
ut homo vero media virtute, quae potest in falsum declinare.
Et cum homo media aliqua virtute operatur, attingit infallibi-
ter obiectum talis virtutis: Ut patet. Nam licet homo, ut homo
possit alterum odio habere, ceterum, ut Charitativus requiritur
non diligere. Et sic omnia hac responsione.

Resp. neg. arg. Nam licet scientia naturalis in absentia
subalternanti non habeant evidentiam suorum principiorum, habent
tamen certitudinem Metaphysicam, quae sufficit, ut sint vere, et
proprie scientiae.

Sed obicitur: Certitudo Metaphysica abiq. evidentia non su-
ficit, ut aliqua sit proprie scientia: ergo non tenet responsio. Prob.
arg. Cui deficit distinctio fidei a Scientia, requirit sufficere ad scien-
tiam: sed certitudini Metaphysicae abiq. evidentia deficit: ergo non
sufficit ad scientiam. Prob. mit. Nam *8. Th. 1.2. q. 67. art. 3.* per
hoc distinguit fidem a scientia, quod scientia habet firmam adhe-
sionem cum visione intellectiva: vero fides: sed firma adhesione
cum visione est certitudo cum evidentia: ergo cum ista, et non abiq.
illa habet scientia, per quod distinguitur a fide.

8
Resp. arg. neg. arg. et mit. cum de probatione expli-
cetur auctoritate *8. Th.* Scientia habet firmam adhesionem
cum visione intellectiva aptitudinali, concedo: actuali nego. Distingue-
tio ergo inter fidem, et scientiam stat in hoc, quod fides nec actuali-
ter, nec aptitudinaliter habet evidentiam: ceterum scientia, li-
cet illam non habeat, potest tamen habere, quod quidem est suf-
ficiens distinctio fidei ab scientia.

Resp. 2. Disting. alio modo: Scientia habet firmam
adhesionem cum visione intellectiva, scientia innitenti lumine na-
turali, concedo: Innitenti revelatione Deo, nego. Et solutio
ex verbis subsequentiibus inferetur. Et habet enim certitudinem

procedentem ex intellectu principiorum: constat autem, quod intellectu
principiorum ut lumen naturale: ergo si scientia de qua
loquitur Th. ab hoc lumine procedat, est absq. dubio scientia
luminis naturalis immitens immediate. Cum autem theologia, nec alia
scientia subalternata in absentia subalternantis ita procedat,
inde est, quod n. loq. de illa.

Arg. 5. Theologia nostra n. habet per quod disting. a
fide: ergo n. est scientia. Si per aliquid disting. maxime per hoc, quod
fidei attingit veritatem immediate, theologia autem mediatam:
sed in hoc n. possunt distingui: ergo Prob. n. Per id, per quod
conveniunt, requirunt distingui: sed conveniunt in attingendo veri-
tatem mediatam: ergo requirunt per hoc distingui. Sapientia divina est
veritas mediatam, quidem infert. ex divina. Scientia: sed hec attingit
a fide, quia est formaliter revelata, et a theologia, quia infertur
ex divina. Scientia: ergo.

Resp. 1. arg. neg. an. ad cuius prob. disting. n. fidei, et
theologia conveniunt in attingendo veritatem mediatam, et in modo
illam attingendi, nego. in attingendo progre, concedo. Verum est, quod veri-
tas mediatam, qualem est sapientia divina attingit per fidem, et per thelogia:
ceterum n. conveniunt in modo illam attingendi: Nam theologia
attingit illam, ut illam reduplicative. fidei autem n. ut illam
attingit illam absolute, quae est sufficiens distinctio, ut theologia a fide
disting.

Resp. 2. disting. ultimam n. Sapientia divina attingit
a fide cum evidentia tam actuali, quam appropinquanti, concedo: ac-
tualis progre, nego. Theologia enim licet attingat cum evidentia appropinquanti
li veritatem mediatam, tamen habet appropinquanti, et exigentiam
ut cum evidentia actuali illam attingat, quod evenit, quando cum
sua scientia subalternante coniuncta fuerit, quod est per se
fidei.

Arg. 6. Si theologia esset scientia, posset de suo subiecto
a priori demonstrare aliquas proprietates: sed n. potest: ergo n. est
scientia. Maior est certa. Minor vero prob. ex Th. 1. contra ge-
ny cap. 25. Patet etiam, quod n. potest demonstratio de ipso progre,
nisi per effectum: sed demonstratio per effectum est demonstratio
a posteriori: ergo n. potest theologia facere de deo demonstratio-
nem a priori.

Confr. Deum in hac vita representatur per speciem
creatam: ergo requirit theologia facere demonstrationem a priori.
Patet conseq. quia ut fiat demonstratio a priori de aliquo sub-
iecto, req. quod sit prima cognoscatur: sed Deus in hac vita requiritur

1° cognoscitur, siquidem requirit primo representari: ergo.

Responsum: arg. conad. mor. et neg. mor. ad cuius prob. disting. auct. b. Th. n^o potest fieri demonstratio de Deo, nisi a posteriori. Demonstratio procedens ex lumine naturali concedo: ex lumine fidei nego. Itaq. in hac vita potest cognoscere Deum vel lumine naturali, vel lumine fidei. Quando cognoscitur lumine naturali a posteriori cognoscitur: quoniam per effectus n^o possumus in notitiam primae causae devenire. Alterum quando cognoscitur lumine fidei, primo cognoscitur, quia primo revelatur. Cum autem Theologia procedat ex lumine fidei, potest primo, et per se supposito cognitione fidei, de ipso Deo a priori aliquas proprietates demonstrare.

Ad confir. respo. conad. arg. et neg. consep. ad cuius probationem disting. mor. Deum requirit 1° in executione representari, concedo: in intentione, nego. Itaq. licet species creata 1° in executione representet creaturam, attamen in intentione 1° representat Deum. Et ratio est: nam quando per fidem Deum cognoscimus, intendimus primo Dei cognitionem, et cum hoc in hac vita requirit haberi nisi ad modum quidditatis materialis, cognoscuntur in exercitio prior creaturam, quam Deum. Cum quo optime comparatur, quod a priori de Deo primo in intentione cognito, aliquas a priori demonstrationes faciamus. Iam enim impedit, quod cognita hoc modo Dei essentia, alterius procedat intellectus probando esse infinite sapientem.

Sed dicat: ergo fides ex cognitione creaturarum procedit in cognitionem Dei: hoc consep. opponitur responsioni arg. ergo. Gro. mor. subsumpta. Ex responsione argumenti constat, quod Deus per fidem cognoscitur primo: sed si fides ex cognitionem creaturarum procedit in cognitionem Dei, primo, quam Deus cognoscuntur creaturae: ergo tenet mor. subsumpta.

Responsum: disting. consequens: ergo fides ex cognitione creaturarum procedit decessive in cognitionem Dei, nego. Procedit similiter, concedo consep. Distinguitur potest cognitio creaturarum concludere ad cognitionem Dei, vel illative de cognitionem inferendo, vel presuppositive ab ipso aliqua illatione. V.g. quando in hac vita per effectus naturales Dei essentiam demonstramus: tunc cognitio creaturarum concurret active ad cognitionem Dei, siquidem illam infert. Quando vero Deus per fidem cognoscitur? Licet presupponatur cognitio creaturarum, attamen talis cognitio n^o est conclusiva, nec illativa cognitionis Dei: sed tantum presuppositiva, et materia liter se habet proponendo obiectum ad cuius similitudinem Deus cognoscatur. Et sic Theologia quae innititur cognitioni fidei primo, et per se demonstrat de Deo aliquas proprietates ad simi-

sed adhuc dicendum: si praesupposita cognitione creaturae auct
potest Deus in hac vita per fidem, et theologiae in hac vita cognosc
ci immediate, potest in hac vita representari immediate: sed implicat,
quod in hac vita Deus hoc modo representetur: ergo quod cognoscatur
in modo, quo aliquis representatur, cognoscitur

Responsum. Dictioni concordant. Et neg. int. eadem probatio
 ne disting. man. Specie representant immediate aliquid directe
 tan motive, quam terminative, et eadem natura cum illo con-
 cedit man. Specie terminative, nego man. et concedo int. disting.
 consequens eodem modo: ergo deus requirit in hoc ultio per speciem crea-
 tam immediate representari terminative, et motive, concedo: termi-
 native per se, nego. Non est enim repugnancia in eo, quod aliquid
 sit representatum immediate terminative per aliquam speciem crea-
 tam, quam illam dicat, quod motive immediate representetur, et
 ratio est. Nam species representant ex parte obiecti terminative tantum
 deum, non debet contineri illam naturam, ad quam immediate
 terminatur: sed illam, a qua movetur: nam obiectum terminative
 per se, formaliter per motum, et actuatur, ut possit ad eum
 similitudinem alterum representare. Cum autem n. implicet, quod
 aliqua species creata, quod ita terminetur ad deum, ut ad creatu-
 ra tanquam ab obiecto motive exemp. significat. non repugnabit, quod
 ad deum immediate, non motive, sed tantum terminative ordinetur.

ergo. *Quæst. dyting. mor. debet contineri in genere intelli-*
gibili imperfecte, et quoad *arg. est* concludit: perfecte, et quoad quid
est, nego. Itaq. talis species continet perfecte, et quoad quid est crea-
turam imperfecte autem, et quoad *arg. est* Deum. Et ratio est hanc
supra assignata. Nam continentia perfecte species regulatur penes
obiectum motuum, n. vero penes terminativum: Et cum Deus sit ter-
mus terminativus respectu talis species, creatura vero motuum,

inde est, quod creatura perfecte in illa continentur, deus autem imper-

fecte.
 Art. 7. Scientia et fides nequeunt esse de eadem veritate: sed
 si Theologia esset scientia hoc accideret: ergo non est scientia.
 Th. 1. q. 1. de veritate.
 Art. 1. prob. Theologia potest attingere eandem ver-
 tatem, ac attingit fides: ergo.
 Prob. aut. conclusionem deductam ex propriis de
 fide attingit a Theologia: sed etiam attingit a fide, quia sunt de fide.
 ergo.

Resp. disting.
 Attingit scientia, et fides nequeunt esse de ea-
 dem veritate: scientia perfecta, concedo: imperfecta nego.
 Et ratio est: nam
 scientia, quae opponitur fidei, est evidens, cum ratione evidenti illi opponi-
 tur: cum autem scientia imperfecta careat evidentiā, inde est, quod
 illi non opponitur, et sic potest esse cum illa.

Tit. 3. Ut Theologia sit proprie Sapientia.

Sapientiae nomine intelligimus quandam virtutem
 intellectualem, quae habet iudicare de rebus per altissimam causam
 ut docet D. Th. 1. 2. q. 66. art. 1.

Parag. 1. resp. quest.

Dicendum est Theologiam esse vere et proprie Sapientiam.
 Th. 1. 2. q. 1. art. 1. cum qua communiter Thomae.
 Prob. 1. ratione.
 Sapientia est virtus intellectualis attingens rem per altissimam
 causam: sed ita est Theologia: ergo est Sapientia.
 Mor. est inter
 omnes vera.
 Mor. vero prob. Theologia attingit rem per Deum: sed
 Deus est altissima causa: ergo.
 Mor. patet. nam quicquid attingit
 virtus intellectualis, est per suum obiectum: sed Deus, ut dictum est
 q. 1. est obiectum Theologiae: ergo etc.

Confir. Perfectissima scientia est Sapientia: sed Theologia
 est perfectissima scientia: ergo est Sapientia.
 Mor. prob. Illa est per-
 fectissima scientia quae habet obiectum perfectissimum, nam perfectio
 scientiae sumitur per ordinem ad obiectum: sed Theologia habet per-
 fectissimum obiectum, nempe Deum: ergo est perfectissima.

Respondetur non sufficere, ut aliqua sit perfectissima scien-
 tia, quod habeat obiectum perfectissimum: sed insuper requiritur,
 quod tale obiectum attingat modo perfecto: cum autem Theologia
 attingat modo imperfecto Deum, siquidem illum attingit obiq.

evidentia, inde est quod n. est sapientia. Et patet hoc: nam quamvis theologia attingat Deum n. est infinita, quia n. est actus modo infinito: ergo. Quamvis Deum sit perfectissimum obiectum, n. arguit perfectionem in theologia, siquidem n. attingit modo perfecto.

Sed ut facilius impugnetur advertitur quod ex parte sapientie attingentis suum obiectum est duplex modus attingendi unus cum certitudine: alius cum evidentia. Utrique modus est perfectissimus, nam sapientia non solum perfectissima evidentia sed etiam perfectissima certitudine petit suum obiectum attingere. Et ratio est. Nam ex parte causae altissime, et est certitudo obiectiva perfectissima, et evidentia obiectiva perfectissima, et cum ad attingendam certitudinem, et evidentiam obiectivam perfectissimam requiratur certitudo, et evidentia formalis perfectissima, inde est, quod utroque ex parte sapientie potest importari.

Adverte 2. Quod sapientia in sua linea potest omnem suam perfectionem habere, vel ab aliqua deficere. Tunc habet omnem suam perfectionem, quando non solum certitudine perfectissima, sed etiam evidentia suam obiectum attingit. Tunc deficit ab illa quando cum perfectissima certitudine evidentiam n. coniungit.

Impugnetur itaque responsio. Ut aliqua sit sapientia in sua linea imperfecta n. req. quod omnem perfectionem suae lineae habeat, sufficit, quod aliqua gaudeat. Sed theologia nostra ut patet in hac vita imperfecta, habeat aliquam perfectionem lineae sapientie: ergo est sapientia, quamvis imperfecta. Maior ex se constat. Minor vero probatur. Certitudo perfectissima altissime causae est perfectio lineae sapientie: sed hoc habet theologia: ergo. Maior constat ex t. notabili. Minor est probatur. Ch. hic ait. i. i. ratio suadet. Nam certitudo, quae innitur principiis certioribus, est perfectissima: ita est theologia: ergo. Probat. Minor. Principia certiora sunt principiis certioribus: sed theologia innitur principiis certioribus: ergo certioribus. Maior supponitur ex materia fidei. Exemp. Tunc facile solvitur: nam obiectum arguit perfectionem in scientia iuxta capacitatem scientie: cum autem theologia nostra n. sit capax attingendi modo infinito, et sit attingendi modo certissimo, inde est, quod potest esse sapientia. Vel clarius. Ut aliqua scientia sit infinita, requiritur quod attingat modo infinito: ut aliqua sit sapientia, etiam imperfecta, sufficit quod attingat modo certissimo: cum autem nostrae theologiae, quae est deficit illi perfectio evidentiae, habeat tamen certitudinem dictam, gaudet perfectione sufficienti, ut mereatur sapientia.

Respondetur 2. Quod certitudo sapientie debet esse perfectior quam certitudo scientiarum: hoc autem n. habet certitudo theologiae, quia theologia n. excludit omnem dubitationem, scientia autem

tem naturalis illam excludunt. Et cum illa sit minor certitudo, quae
non excludit omnem dubitationem, et illa maior, quae illam excludit,
inde est, quod aliae scientiae habebunt maiorem certitudinem, quae
Theologia, et sic sapientia non erit.

Sed contra: et notat. Quod certitudo potest considerari
secundum naturam rei conceptae, vel secundum intellectum concipien-
tis. Certitudo ex parte rei conceptae illa est maior, quae terminatur
ad obiectum magis infallibile. Ex parte modi concipiendi illa est
maior, quae in intellectu nullam hesitationem permittit.

Nota 2. Nihil prohibet, dicitur. Th. 1. p. 2. art. 5, id quod
est certius secundum naturam, esse quoad nos minus certum propter
debilitatem intellectus nostri, qui se habet ad manifestissimas naturas
sicut oculi noctis ad lumen solis, sicut dicitur in 2. Metaphysicae.

Imagnatur itaque responsio: Certitudo Theologiae est maior se-
cundum naturam, quam certitudo scientiarum: ergo est sapientia.
Patet coniectura: nam de ratione sapientiae est habere maiorem certitudinem
quam omnis scientiae. Atque probatur. Illa certitudo est maior secundum
naturam, quae attingit obiectum magis certum, et magis infallibile,
ut constat ex 1. notabili: sed Theologia attingit obiectum magis cer-
tum, et magis infallibile, quam omnes aliae scientiae: ergo eius certitu-
do est maior. Mirum constat, quia obiectum affectum a Theologia est
Deus.

Extenditur magis haec imaginatio: Ut aliqua facultas sit sa-
pientia sufficiens, quod sit certior omnibus scientiis secundum naturam
rei conceptae: ergo si Theologia illam habet, ut constat, quomodo non ha-
beat ex parte intellectus concipientis, erit vere sapientia. Certitudo,
quae sufficit ad sapientiam, est illa, quae habet oppositionem maiorem
cum dubitatione simpliciter tali. Sed hanc habet certitudo maior se-
cundum naturam: ergo haec quae sufficit. Mirum patet, quia dubitatio
simpliciter talis ortum trahit, ortum trahit ex natura rei affectae: ergo
si natura simpliciter fundat maiorem certitudinem, magis opponetur
dubitationi simpliciter tali. Probatur. maior certitudo maior simpliciter,
et absolute, est, quae sufficit ad sapientiam: sed quae habet maiorem
oppositionem cum dubitatione simpliciter tali est maior simpliciter,
et absolute: ergo. Probatur. mirum. Quanto magis recedit certitudo a du-
bitatione, tanto est maior certitudo, cum quilibet oppositum per
maiores recessus a suo opposito, maiorem in sua linea habeat
perfectionem: ergo certitudo, quae habet simpliciter, et absolute
maiores oppositiones cum dubitatione, erit maior simpliciter,
et absolute.

Conferatur. Dubitatio orta ex parte intellectus concipientis, ori-
tur ex imperfectione intellectus, vel ex aliqua passione, vel pro-
pensione: sed haec dubitatio facit longe statum, ut obstat maiori cer-
titudini Theologiae, quod illam manifestat: ergo. Mirum est. Th. loco

immediate citato: Mir. vero prob. dubitatio orta ex parte intellectus
cum veritate infallibilem manifestat, quod talis veritas est ita
vato supra suam conditionem, ut n. possit illam percipere, vel mani-
festat se esse prave dispositum circa illam: sed in hoc soli ostendit esse
veritatem conditionem aliam: ergo. Mir. conflat: quia magis elevatur supra
conditionem nostri intellectus veritas est certior illi, quia ita n. s. vult esse
vato. ergo intertum.

Sed obijci: sequi ex doctrina tradita, quod Theologia n. sit
perfectior, quam Metaphysica: hoc est contra d. The. siquidem in catho-
lico citato diffendit, quod Theologia est maxime sapientia inter omnes
sapientias humanas: ergo male dicta. Illa sapientia Prob. sequens
est perfectior, quae habet maiorem oppositionem cum dubitatione: sed
ita est Metaphysica: ergo tenet sequens. Mar. est nostra doctrina:
Mir. vero prob. Maior oppositio cum dubitatione est illa, quae opposita
cum omni dubitatione, quam quae opposita cum aliqua: sed Metaphy-
sica opposita cum omni dubitatione, Theologia autem cum aliqua:
ergo Metaphysica maior ex oppositione cum dubitatione quam
Theologia, habet. Mar. patet. Mir. vero ostenditur: Theologia
secundum doctrinam traditam opposita tantum cum dubitatio-
ne orta ex natura rei concepta: Metaphysica vero cum dubita-
tione tam ex parte rei concepta, quam ex parte modi concipiendi,
siquidem evidenter procedit: ergo cum omni dubitatione opposita
Metaphysica, cum aliqua vero Theologia.

Confr. Theologia patris est perfectior sapientia quam Theo-
logia viri: sed est perfectior, quia excludit omnem dubitationem tam
ex parte rei abstracte, quam ex parte modi attingendi: ergo si Me-
taphysica hoc habet, erit perfectior sapientia quam Theologia viri.
Mar. est certa, et mir. patet, quia talis Theologia non solum
certissime, sed etiam evidenter procedit.

Repp. objectioni neg. sequit. in cuius prob. conced. mai-
or et neg. mir. e. i. probatio disting. Maior oppositio cum dubitatio-
ne est illa, quae opposita cum omni dubitatione, quam illa, quae oppo-
nita cum aliqua, quando sunt in eodem ordine, concedo, quando
sunt in diverso, nego. Mir. eodem modo disting. Metaphysica op-
ponitur cum omni dubitatione, Theologia cum aliqua in eodem ordine,
nego: in diverso ordine concedo. Metaphysica enim opposita cum dubi-
tatione tam ex parte rei abstracte, quam ex parte modi attingendi, et
ita hoc est per certitudinem ortam ex principiis naturalibus. Theologia
vero, licet tantum opposita cum dubitatione ex parte rei abstracte, et
ita hoc est per certitudinem ortam ex divina revelatione, quae maior est sim-
plicitate, quam certitudo orta ex principiis naturalibus, siquidem a prin-
cipio magis infallibili, magis p. immutabili procedit: Quod arguit maiorem

oppositionem simpliciter habere Theologiam cum dubitatione, quam Meta-
physica, siquidem Metaphysica in ordine inferiori importat aliam oppositi-
onem ex utraque parte. Theologia vero in ordine superiori, quae licet sit tandem
ex parte rei attack, superat, cum sit ordinis divini, illamque in ordine naturae
valde est tam ex parte rei attack, quam ex parte modi attingendi. Ut pa-
tet in Mathematica, quae licet in abstractio Arithmetica possit cum dubitatione
ex parte rei attack, aliquam conuenire dubitationem ex parte modi at-
tingendi, et perfectio Logica simpliciter Logica, quae omnem dubitationem
excludit tam ex parte rei attack, quam ex parte modi attingendi,
non alia ratione, nisi quia certitudo Logica est circa ens rationis, Mathematica
vero circa ens reale, quod est ordinis superioris.

Ad confir. resp. concedo. mor. et disting. mor. Est perfectio
quia excludit dubitationem tam parte rei attack, quam ex parte modi attingendi
in eodem ordine, concedo: quia excludit praecipue nego. Theologia et Theo-
logia Patrie sunt in eodem ordine, quia procedunt ex lumine divini, et sic
quia Theologia Patrie excludit modo dicto dubitationem, excludit in per-
fectione Theologiam nostram. Quod n. habet Metaphysica respectu nostrae
Theologiae, ut constet ex responsione ant.

Sed obijciunt: etiam Metaphysica est in eodem ordine cum
Theologia ubi: ergo si excludit omnem dubitationem erit perfectio Theo-
logica. Pro id. arg. Metaphysica attingit Deum: ergo est in eodem ordine
cum Theologia. Ad id. arg. est certum. Longeque inferior: Iuxta attingunt
causam altissimam sunt in eodem ordine: sed Metaphysica et Theo-
logia attingunt Deum, quae est causa altissima: ergo sunt in ordine
eodem.

Resp. neg. arg. ad causam prob. concedo ant. neg. conseq.
causam probatio hoc modo disting. Iuxta attingunt causam altissimam
lumine eiusdem rationis, concedo: lumine diversae rationis, nego. Metaphy-
sica attingit Deum, quatenus est innixa lumine naturali rationis: Theo-
logia vero lumine divini revelationis. Et cum lumen divini revelationis sit
superioris ordinis lumine naturalis rationis, inde est, quod Metaphy-
sica ab hac dependens est inferioris ordinis, ac Theologia, quae ab illo de-
pendet. Et ratio est: nam superioritas scientiae n. debet attendi ex par-
te rei attack, sed ex modo, quo attingit: ergo si Theologia modo superiori-
or, ac Metaphysica attingit: erit superioris ordinis.

Contr. enervantur arg.

Pro sent. contr. stant Molina, Vasquez, et Durandus, qui quan-
vis videantur aliquo modo convenire, ut dixerunt, siquidem tenent
n. esse vere, et proprie scientiam.

Arg. 2. Veritatem sapientiae est esse perfior et magis

22
Scientia: sed Theologia non est perfectior alia scientia: ergo non est so-
phistica. Maior. et certa, minor. probat. Scientia invidens non est perfectior
evidens: sed Theologia est invidens: ergo non est perfectior alia. Patet
consequens: nam alia sunt evidentes. Maior. et certa. Maior. probat. Quia Ma-
thematica abstractio Arithmetica est invidens et imperfectior Arithmetica
evidens: ergo tenet Maior.

Confer: Quod non participat perfectissimum in linea scien-
tiarum non est sapientia: sed Theologia non participat perfectissimum in linea
scientiarum: ergo non est sapientia. Maior. et certa. Minor. probat. Perfectissi-
mum in linea scientiarum est evidens: sed hoc non participatur a Theo-
logia: ergo.

6
Rogatur arg. disting. 2. minor. Scientia invidens non est per-
fectior evidens, quando sunt eiusdem abstractionis, concedo, quando
sunt diversarum, nego. Quando ergo scientia invidens considerat obiectum
sub abstractione eiusdem rationis, ac evidens perfectior est evidens, ac invidens
eiusdem rationis quando invidens respicit suum obiectum sub perfectione
abstractionis, ac evidens perfectior est evidens, quoniam invidens: Cum igitur
Theologia respiciat suum obiectum sub abstractione ab omni materia ne-
gativa, quae perfectior est omni abstractione cuiuslibet scientiarum: inde est, quod
est perfectior omni scientia. Ratio est: quia tunc scientia est perfectior
simpliciter, quando respicit obiectum sub maiori abstractione a materia, et
cum per hanc rationem perfectior respiciat obiectum, per cuius perfectio-
nem scientia agnoscitur perfectior.

Ad Consequens. respondetur. conceditur maior. et negatur minor. ad cuius probationem
distinguitur minor. Perfectissimum accidentale in linea scientiarum est evidens
concedo maior. Perfectissimum substantiale, nego. Perfectissimum sub-
stantiale est certitudo per altissimam causam, accidentale vero in-
sapientia est evidens. Et ratio est: nam est connotat ex aliis per se. Proinde
evidens actus non est de essentia scientiarum, sed quoddam accidentis ad hanc
perfectiorem substantialem perfectiorem scientiam. Cum ergo Theologia
habeat certitudinem per altissimam causam, habet perfectissimum sub-
stantiale in linea scientiarum, et non potest esse sapientia, quamvis in abstrac-
tione perfectione, cum careat evidens.

7
Arg. 2. De ratione sapientiarum ex Aristotele. Metaphysica c. 2.
est, quod sit certior habitus scientiarum: sed Theologia non est: ergo
non est sapientia: Ille habitus, qui admittit aliquem motum dubitationis
non est certior illo, qui non admittit: sed Theologia admittit ali-
quem motum dubitationis, quem alia scientia non admittit: ergo.

Confer. Ille habitus est certior, per quem intellectus firmus
adheret veritati, siquidem certitudo in hac adhesionem connotat: sed
per scientiam naturalis firmus adheret veritati, quam per Theo-
logiam: ergo sunt certiores Theologia, quod opponitur rationi so-

scientia. Prob. aut. intellectus firmus adhuc veritati, quando operatur per modum naturae, quam quando operatur per modum liberi: sed in opere scientifico operatur per modum naturae: in opere theologico per modum liberi: ergo. Mar. et certa. Nam adhaerentia ad veritatem necessaria firmitas est quam libera. Aliter. constat: nam in opere scientifico adhuc non solum necessitas, quod specificationem, sed etiam quod exercitium, ut docent. N. complet. In opere theologico supponit. pro modo voluntatis: ergo.

Resp. arg. conato. Mar. et neg. int. ad cuius prob. disting. in habitu, qui admittit aliquem motum dubitationis ex motivo, et ratione formali obiecti, concedo: ex debilitate et imperfectione intellectus cognoscentis, nego. Et etiam disting. int. Theologia admittit aliquem motum dubitationis ex motivo formali, nego: ex debilitate intellectus, nego. Dubitatio igitur, quae est in Theologo, non oritur ex motivo formali, sed ex imperfectione intellectus non potest perquirere perfectionem hac vita re superioris ordinis. Quod quidem arguit in Theologia maiorem consuetudinem, siquidem motus superior, et infallibilis adhuc.

Sed obicitur: Quando aliquis habitus militat pro his certioribus, non debet oriri ex parte intellectus aliquem motum dubitationis: sed oritur cum Theologia ex parte intellectus aliquem motum dubitationis: ergo non militat motivo certiori. Aliter et certa. Aliter. prob. Quanto aliquis habitus est magis certus, tanto magis impeditur quod ex parte intellectus oritur alicuius motus dubitationis: sed quando militat motivo certiori et magis certus: ergo. Prob. Mar. Cogit formalis communicata subiecto impedit, quod debet in subiecto imperfectio opposita suo effectui formali: sed quanto magis est certus tanto magis opponitur dubitationi: ergo tanto magis impedit.

Resp. disting. Aliter. Mar. Causa formalis communicata subiecto impedit, quod debet in subiecto imperfectio opposita formali suo effectui formali, concedo: opposita materialiter, nego. Itaque certitudo ex parte motivi formali opponitur formaliter dubitationi, oritur ex motivo formali: dubitatio autem oritur ex imperfectione subiecti tantum materialiter opponitur, et ratione subiecti, in quo perfecte recipitur cum vero in nostro intellectu perfecte non recipitur in hac vita, unde est quod non impedit dubitationem ortam ex parte subiecti.

Ad confir. resp. neg. int. cuius probatio disting. intellectus firmus adhuc veritati, quando operatur per modum naturae, quam per modum liberi in rebus eiusdem ordinis, concedo: Diversimodum, nego. Itaque operari libere ex motivo naturali, et operari necessitate cogentis inter se iniquitatem firmitatem, testatur quod maiorem caret operari necessario, quam operari libere. Et tunc operari

22
valde libere ex motione spiritus. Sane maior firmitatem affert intellectu, quam operari necessario motivo naturali: et ratio est: nam motus spiritus. scilicet. quamvis libere est infallibilior quamlibet motione causae naturalis, cum spiritus. scilicet. in ratione causae libere magis infallibilis sit in operando, quam causa naturalis creata in efficiendo. Et cum assensus Theologice dependeat mediate a motione spiritus. scilicet. est firmitior in veritate, quam assensus aliorum scientiarum dependens necessario a motivo naturali.

9
Arg. 3. si Theologia quod sapientia eius obiectum continet et obiecta aliarum scientiarum: sed n. continet: ergo n. est sapientia. Maior. est Arist. lib. 1. et 4. Metaph. Minor. probat. Quod continet? in obiecto aliarum scientiarum n. continet obiecta omnium scientiarum: sed obiectum Theologie continetur in obiecto aliarum scientiarum: ergo. Minor. probat. Deus est obiectum Theologie: sed Deus continetur in obiecto Metaphysice: ergo. Probat. minor. Deus continetur in ente: sed ens est obiectum Metaphysice: ergo continet? in obiecto Metaphysice.

Confr. Sapientia debet iudicare de aliis scientiis: ut dicitur q. 1. Metaphysice: sed Theologia n. iudicat de illis: ergo n. est sapientia. Probat. minor. iudicium de aliis scientiis pertinet ad lumen de quo procedunt: sed n. procedunt a Theologia, sed a lumine principiorum: ergo.

10
Repp. arg. neg. minor. et in probatione minor. neg. etiam minor. minor. probat. idem. Deus, ut cognoscibilis lumine naturali, conceditur. Unde revelatione, nego. Deus potest considerari ut cognoscibilis lumine naturali, vel sine revelatione. Sub ista consideratione minima continet? sub obiecto Metaphysice, quamvis sub illa continetur. Et ratio est: Nam ens, quod est obiectum Metaphysice, n. est sub qualibet ratione obiectum illius, sed solum sub ratione qua n. supergreditur lumen naturae, cum sit scientia naturalis, quae solo lumine naturali potest procedere. Cum autem Deus, ut cognoscibilis sine revelatione, sit supra lumen naturae, inde est, quod sub ista ratione, in qua est obiectum Theologie, nullo modo continetur? sub obiecto Metaphysice.

Sed dicitur: Sequitur haec doctrina, quod quamvis Deus, ut cognoscibilis sine revelatione n. continetur? sub obiecto Metaphysice, etiam Deus, ut n. dicitur talem revelationem continet? sub illo. sed hoc sufficit, ut Theologia n. sit sapientia: ergo n. est. Probat. minor. Hoc sufficit, ut obiectum Theologie procedat a ratione sub qua illius, quae est sine revelatio continetur? sub obiecto Metaphysice: ergo ut n. sit sapientia. Atque est secundam doctrinam traditam. Longe. probat.

Obiectum Philosophiae, quatenus dicitur rationem sub qua illius n. continetur
sub obiecto Metaphysicis: et tamen quia proprium a tali ratione conti-
netur, Philosophia n. est sapientia: ergo similiter in Theologia. Prob.
maior. Ratio, per quam Philosophia distinguitur a Metaphysica, n. continetur
sub obiecto Metaphysicis: sed per rationem sub qua sui obiecti, distinguitur
a Metaphysica, ergo. Quod continetur sub obiecto Metaphysicis n. facit
Metaphysicam distinguere a seipso: sed ratio dicta caret distinctionem
realem a Metaphysica in illis, in quibus invenitur: ergo n. continetur sub obie-
cto Metaphysicis.

Confr. Quod continetur in obiecto alicuius scientiae actualiter
per ipsius formam obiectivam: sed implicat, quod obiectum Philosophiae, prout
dicitur rationem sub qua actualiter per rationem sub qua Metaphysicis: ergo
continetur. Prob. minor. Formae constituentes diversas species obiectivae n. actuan-
tur inter se: sed ratio sub qua Metaphysicis diversam speciem obiectivam con-
stituit ac ratio sub qua Philosophiae: ergo. Prob. maior. ~~Haec~~ sunt differentiae
divinae alicuius conceptus superioris n. actualiter inter se: si quidem pro-
prium est talium differentiarum se ab invicem excludere: sed ita sunt formae
agnoscere: ergo n. actuantur inter se.

Resp. 1.º arg.º neg. minor. ad cuius prob. neg.º conseq.º distinguitur
probatio maioris sequens. Ratio, per quam Philosophia distinguitur a Metaphy-
sica, n. continetur sub obiecto istius. Ratio formaliter accepta, concedo: mate-
rialiter sumpta, nego. Itaque ratio sub qua Philosophiae potest considerari se-
cundum illam rationem formalem secundum quam connectitur cum illa vel
absolute secundum praedicata realia ipsius. Sub 1.º consideratione affirmati-
vum alterius rationis formalis, quia quia est ratio formalis specificè distin-
guens ab aliis: sub 2.º bene potest per aliam rationem formalem actuali, quia
sub isto tantum dicitur praedicata realia ipsius ab aliis. Tali negatione. Et patet
ultima unitate alicuius numeri, quae licet formaliter sumpta potest actualiter per
aliam, attamen materialiter accepta quod per aliam informari. Ratio vero
sub qua Theologiae nec formaliter, nec materialiter sumpta potest contineri
sub obiecto Metaphysicis, quia est ordinis supernaturalis, et hic ordo nullus
modo continetur, potest in obiecto Metaphysicis: quia tantum est eius lumen
naturaliter cognoscibile. Et haec est ratio, quare n. est sapientia Philosophiae
et est Theologia.

Resp. 2.º distinguitur maior. Dicitur ut n. dicitur taliter revelatum,
nec supernaturaliter, concedo: ut n. dicitur proprium, nego. Dicitur enim
cuius naturaliter continetur sub obiecto Metaphysicis, quod quidem d. inge-
tatur in ratione quae Theologiae: quia est praecipua causa revelationis et
per se supernaturalis, quae nullo modo potest contineri in obiecto natu-
rali. Ratio, quae Philosophiae, licet rationem sub qua praecurramus, conti-
netur, ut inferior sub ratione entis, quae est obiectum Metaphysicis. Et

ideo n. est sapientia et est Theologia.

Ad confir. sup. disting. m. sed implicet, quod obiectum Phi-
losophiz prout dicitur rationem sub qua ~~est~~ formaliter sumptum
actuatur etc. concedo: materialiter acceptum, nego. Solutio constat ex re-
sponione ad arg. Quia illa predicata, quae exerceant munus forme respectu ob-
iecti Philosophiz, habeant rationem materiz respectu Metaphysiciz, cum ratio
sub qua scientiz inferioris sit ratio quae scientiz superioris habentis pro ob-
iecto rationem entis. Ideo. re legatur Philosophia concipitur sapientia, quia
de ratione istius est, quod ratio sub qua illius non sit ratio quae constituitur sub
obiecto alterius, quod conuenit, et constat ex dictis, in obiecto formaliter The-
logie.

Ad confir. principalis arg. sup. neg. m. ad cuius prob. disting.
mar. iudicium de alij scientiz pertinet ad lumen, de quo procedunt. Iudicium
eiusdem ordinis, concedo: diuersi, vel superioris ordinis, nego. Itaq. iudicium
de aliqua scientia potest fieri vel per lumen superioris rationis, vel per
lumen eiusdem rationis. Et licet verum sit, quod iudicium eiusdem ordinis
pertinet ad lumen naturae, de quo procedunt scientiz. Ceterum iudicium
superioris rationis provenit a lumine superiori dirigente, et ordinante scien-
tiz inferioris. Et sic Theologia iudicat de scientiz dirigente, et conformando
lumen superioris, a quo procedit, quidquid invenitur in illis.

Arg. 4. si Theologia est sapientia obiectum illius continetur
sub se obiectum Metaphysiciz: sed requirit contineri: ergo n. est. Mar. patet
quia est sapientia superior. Mar. prob. Conceptus particularis requirit sub
se contineri conceptum universalem: sed obiectum Theologie est conceptus
particularis, Metaphysiciz vero universalis: ergo. Mar. est verum in Gene-
rali Metaphysiciz, siquidem conceptus inferior requirit sub se contineri conceptus
superiorem. Mar. declaratur: Obiectum Theologie est Deus, obiectum Me-
taphysiciz est universalis conceptus entis: sed Deus est particularis: ergo.

Confir. si Theologia est sapientia obiectum illius magis se ex-
tendit, quam obiectum Metaphysiciz quia de ratione sapientie est plus
attingere, quam alie scientie: sed n. se extendit: ergo n. est. Mar. patet
quia conceptus particularis magis se extendit, quam universalis: sed
obiectum Theologie est particularis, Metaphysiciz vero universalis: ergo.

Repp. arg. neg. m. ad cuius prob. disting. mar. Conceptus
particularis requirit sub se contineri continentia logica conceptum univer-
salem, concedo: continentia reali: sub distinguo: Conceptus particularis
limitatus, concedo: illimitatus, nego. Continentia stat dupliciter, vel logi-
ce vel reali: Continentia logica consistit in contrahibilitate conceptus
superioris a conceptu inferiori. Continentia realis stat in predicato
reale plura in sua realitate includente. Propter quod licet conceptus
entis continetur sub se continentia logica Deum, attamen Deus continetur
sub se continentia reali conceptum entis. Et igitur continentia est, quae requiritur.

ut Theologia sit perfectior sapientia, quam Metaphysica. Et ratio est, quia
magis perfecte continet sub se obiectum alicuius sapientie obiectum alterius
tanta est perfectior sapientia: cum autem continetia realiter conceptus in
Deo sit perfectior omni continetia excogitabili, inde est, quod Theo-
gia non solum est sapientia, sed perfectior sapientia.

Ad confir. resp. neg. m. marg. probationem d. h. g. Con-
ceptus particularis minus se extendit extensione logica, concedo: extensio-
ne realiter nego. Datur enim conceptus particularis ita perfectus, quod magis
se extendat, quam conceptus entis. Et ratio est: nam extensio obiecti regulatur
secundum continetiam illius: et cum in Deo magis perfecte, quam in conceptu
entis omnes res contineantur, cum in Deo eminenter, in ente formaliter tan-
tum reperiantur: inde est, quod magis se extendit obiectum Theologie, quam
conceptus entis, quamvis n. logicus, realiter.

13 Arg. 5. Quod n. habet conclusionem perfectiorem conclusionibus
aliarum scientiarum n. est sapientia: sed Theologia n. habet: ergo n. est.
M. est certum, m. prob. Effectus est imperfectior causa: sed conclusio-
nem Theologie possunt esse effectus conclusionum aliarum scientiarum.
ergo. M. prob. Premissa sunt causa conclusionum: sed ex una premissa
naturalis, pertinet ad aliquam scientiam, et alia de fide, d. h. g.
inferri conclusio Theologica: ergo. M. patet in hoc syllogismo: Homo
habet humanam voluntatem: Christus est homo: ergo habet huma-
nam voluntatem. In quo M. pertinet ad naturalem Philosophiam
M. est de fide, et conclusio Theologica.

14 Resp. arg. neg. m. ad cuius prob. d. h. g. m. Effectus
est imperfectior causa ad quod, concedo, inadequato nego. Quia de-
bitus inadequatus, quia n. adequat perfectior effectus: Cum igitur
premissa naturalis sit causa inadequata conclusionem Theologicam,
adequatur per aliam de fide, inde est, quod conclusio Theologica
perfectior illa.

Sed obicitur: Conclusio scilicet debiliorem partem: ergo n. Theo-
logica n. est perfectior premissa naturali. Patet conseq. nam si quis
perfectior, est ratione premissa de fide: sed n. est: quia n. resp. illam
sed naturalem, que est pars debiliorem: ergo n. est perfectior.

51 Resp. d. h. g. arg. Conclusio resolvibilis in debiliorem par-
tem resp. illam, concedo: n. resolvibilis, nego. Itaq. commune axioma stat
pro premissis per se concurrentibus ad conclusionem, ut constat in
syllogismo scientie naturalis: et ratio est: nam cum quodlibet resolu-
bitur in principia, a quibus procedit, et H. scientie naturalis ab aliis
premissis per se procedat, inde est, quod potest resolvere in utramque, et in
debiliorem requirit, quia in illa potest resolvere. Conclusio vero Theologica
cum n. possit resolvere in premissam naturalem, quamvis n. debiliorem,
n. resp. illam.

Sed instatur adhuc: Conclusio per se procedit a premissis

verum et proprie ut premissa: sed premissa naturalia in syllogismo dicto ut ve-
re, et proprie premissa: ergo H. ab illa per se procedit. Non patet, nisi ibi
constat, siquidem premissa maius. ut verum et proprie premissa.

Resp. dyt. mag. Concl. per se procedit a premissa que
vere, et proprie ut premissa a ratione sui, concedo: ratione alterius, nego.
Mir. eodem modo dyt. mag. Premissa naturalia ut vere, et proprie premissa
ratione sui, nego: ratione alterius, concedo. Premissa naturalia in tali syl-
logismo non concurrunt ratione sua ad conclusionem Theologicam, sed ratio-
ne premisse de fide, cum qua coniungitur et cui subordinatur ad inferendum
talem conclusionem. Et sic talis H. per se non procedit a premissa naturali,
sed a premissa de fide, cui illa subordinatur. Et ratio est: nam eodem modo pro-
cedit, qui subordinatur, et cum non subordinatur. per se premissa naturalia, per
se ab illa non procedit.

Sed inq. dyt. mag. Si premissa naturalia non concurrerent rationaliter
ad conclusionem Theologicam. Subordinatur ad concurrendum a pre-
missa de fide: sed hoc implicat: ergo concurrunt ratione sua. Et ob.
mir. Quod substat, habet aliquem influxum in eum elevatum: sed pre-
missa de fide non habet aliquem influxum in premissam naturalem.
ergo non elevatur. Probat. mir. Primum quod causa quam effectus: sed in syllo-
gismo dicto prior ut premissa naturalia, quam premissa de fide: ergo.
Cum etiam una premissa non causat alteram: ergo premissa de fide
non habet influxum in premissam naturalem. — Cum quid si pre-
missa naturalia elevaret? Aliquid intrinsecum reciperet a premissa
de fide: sed non recipit: ergo. Et ob. mir. Si reciperet, esset aliquid su-
pernaturale: sed hoc non recipit: ergo. Probat. mir. Si hoc reciperet,
certitudo eius esset naturalis, sed supernaturalis: hoc est contra
id, quod supponimus, siquidem in linea naturali illam relinquimus:
ergo.

Resp. conad. mag. et frag. mir. ad curiam prob. mir. etiam mag.
et conepa mag. probationem dyt. mag. in syllogismo dicto prior
est premissa de fide, quam de fide: Prior in executione, concedo: sed
in intentione nego. Itaque licet prior in executione fuerit posita premissa
naturalis, attamen fuit posita propter premissam de fide, ut ipsa de-
serviret et sic fuit illius potentia, erat premissa de fide, que in illam
influxum finalem exercebat. — Ad 2. dyt. mag. aut. Una
premissa non causat alteram, quando sunt eiusdem ordinis, concedo:
quando sunt diversi ordinis. Et ratio est: quando utraq. est ordinis na-
turalis, quilibet ex se habet vim ad inferendum conclusionem na-
turalem, et sic una ad suum influxum nil ab alio recipit. Quorum
quando sunt diversi ordinis, ita, quod una sit superior, alio inferior,
hec debet elevari a superiori, quia non habet ex se vim ad infe-
rendam conclusionem connexam cum premissa superiori. — Ad 3. dyt.

aliqui dylting: non. si dicitur aut: aliquid recipit: si dicitur: intrinsece
concludo, si extrinsece, nego. Itaq: dicunt, quod talis elevatio: et per aliquid
intrinsece receptum in premissa naturali, sed tantum, sed tantum quidem
subiecto, et subordinato extrinsece ad premissam de fide, in quantum ad
illa, et a Theologia agrobatur.

Sed magis placet alia solutio, quae ita est: concedit enim man, et non
primam, et tam. immo cuius probationem mar. dylting: si aliquid recipit
certitudo eius: et naturalis, sed supernaturalis modificatio concedi
entitative, nego. Quamvis enim premissa naturalis recipiat intrinsece ali-
quam modificationem supernaturalis a ratione premisse de fide, tamen
manet cum sua entitate naturali.

Sed ut perfectius colligam modum, quo premissa naturalis
concurrit ad conclusionem Theologicam, et ex illa inferat ex eadem in per-
fectionem conclusionem Theologicam supra illam, advertit, quod est duplex
premissa, mentalis, et obiectiva: Premissa mentalis est actus intellectus
attingens premissam vocalem, seu ut melius loquar, attingens resignifi-
catam per ipsam vocem syllogisticam, in quibus rebus consistit premissa ob-
iectiva. Secundum quod premissa mentalis de fide est actus ordinis sa-
pientiae, attingens premissam eisdem ordinis obiectivam, et pre-
missam mentalem naturalem est actus naturalis suam attingens pre-
missam obiectivam. Quando igitur fit aliquis syllogismus Theologicus, in
quo una premissa est naturalis, et alia de fide, tunc utraq: premissa
mentaliter attingit: effective a fide cum hac diversitate, quod premissa
mentalis de fide est ab illa elicitiva naturalis a vero imperativa. et
ratio est: Nam quilibet virtus elicit suum actum, et imperat actum al-
terius, ut patet suo fine de vivere, ut cogitat in charitate, quae
sui actus elicit, alterius virtutis imperat. Cum autem premissa
naturalis possit de vivere finem fidei in syllogismo dicto, inclinet, quod
imperat: ab ipsa, quod non potest accidere, quia aliquam modificati-
onem supernaturalem a fide recipiat intrinsece, ut creditur in cha-
ritate imperante alia virtute naturali, in quibus aliquam mo-
dificationem suam ordinem relinquit. Premissa vero obiectiva fidei
tantum tunc accipit ad totam elevationem, seu modificationem per
mediam finem, seu obiectivum motum, quia propter illam imperat fidei pre-
missam naturalem, et de vivit sua certitudine naturalis supernaturali
relativa modificata intrinsece, ut Theologia inferatur conclusio.

Cum haec igitur doctrina aliquos preoccuparet obiectivam,
quae contra rationem preterant in iurgen solutionem et etiam cognos-
citur clare ex eadem conclusionem Theologicam supra eam conclusionem
naturalem, siquidem quilibet indiget elevatione, ut illam attingat, quod
satis indicat compositionem formaliter ysa, cum omni cognitione scientia
etiam divina repugnans.

Arg. 6. Theologia est scientia: ergo n. est sapientia. Probat. conjo. 19
differentiis diversis generis nequeunt inveniri in eadem specie: sed
scientia, et sapientia sunt differentiis dividendi generis virtutis intellectu-
alis: ergo nequeunt inveniri in Theologia. Maior patet: quia rationale, et irra-
tionale sunt differentiis generis dividendi nequeunt inveniri in una specie
aduari. Minor est Aristoteli in 6. Ethic. cap. 9. et 8. ubi dividit virtutem
intellectualem in scientiam, et sapientiam.

Confir. eo modo, quo Arist. dividit virtutem intellectualem
in scientiam, et sapientiam, dividit illam in prudentiam, et artem: sed
prudentia nequit esse ars, ut ex se constat: ergo nec scientia sapientia.

Resp. arg. neg. consep. ad cuius prob. conced. minor. et dylig.
quid. Scientia procedit per inferiorum causarum, et sapientia sunt differentiis
dividendi generis virtutis intellectualis, concedo: Scientia per aliam
causam procedit, nego. et ratio est: nam nomen scientie est applicatum
scientiis inferioribus, cum sit nomen generis, et sic quando Arist. dividit
virtutem intellectualem in scientiam, et sapientiam, locutus fuit de
scientia inferiori, quae ratio n. invenitur in Theologia, et sic illa, quamvis
sit sapientia, n. habetur differentiis oppositis.

Ad confir. resp. iuxta datam solut. eo modo, quo Aristot.
dividit virtutem in scientiam inferiorum ordinis, et sapientiam, dividit illam de
concedo: alio modo, nego. et sic sicut prudentia nequit esse ars, ita nec
scientia inferior sapientia. Ita 8. Th. Opus. 10 q. 20 art. 2. ad 2.

Arg. 7. si Theologia est sapientia, est perfectio fidei: 17
sed implicat quod sit perfectio fidei: ergo. Probat. minor. Sapientia est per-
fectior habitu principiorum: sed fides est habitus principiorum Theo-
logie: ergo. Minor est certa. Maior est 8. Th. 1. 2. quest. 57 art. 2.

Confir. Virtus, quae tendit in aliquod obiectum per modum sim-
plicis prosecutionis est imperfectior illa, quae tendit pugnando, et defenden-
do, ut patet in concupiscibili, et irascibili: haec enim excedit illam, quia
concupiscibilis tendit in bonum per modum simplicis prosecutionis, et irascibilis
vero pugnando, et defendendo, ut docet 8. Th. q. 25. de veritate art.
2. sed si Theologia est sapientia tenderet per modum pugnae, et defen-
sionis in principia fidei, quae ab illa simpliciter modo attinet: ergo n. est sa-
pientia. Minor est certa, nam de ratione sapientie est pugnare pro principis,
et illa defendere ab impugnatoribus, ut docet Arist. 8. Th. pluribus
in locis.

Resp. 1. arg. neg. nam ad cuius prob. dylig. minor. Sapien-
tia est perfectior habitu primorum principiorum ordinis naturalis, con-
cedo: ordinis supernaturalis, nego. sed fides est habitus principiorum
ordinis supernaturalis, concedo: naturalis, nego. Quando igitur 8. Th.
dicit quod sapientia est simpliciter perfectior habitu principiorum lo-
quitur de habitu principiorum, qui naturaliter modo procedit, non vero

de illo, qui super naturaliter intelligit: ut constat ex ipso articulo: cum
autem fides sit habitus ordinis supernaturalis, n. potest Theologia, quae
sapientia illam simpliciter excedit, quamvis possit habitum principiorum
naturalium simpliciter superare.

Sed obicitur: Ideo d. Th. tradit, quod sapientia est perfectio
habitu principiorum naturalium, quia iudicat de ipsis principijs, illa
diffendit per altissimam causam: sed Theologia iudicat de principijs
diffendit per altissimam causam, quae est Deus: ergo est per-
fectior. Ad id. Aug. 19. de Trinit. ubi loquens de sacra Theo-
logia inquit: Hae scientiae est, quae fidei saluberrima gignitur, nutritur,
robatur, et diffendit. ergo.

Resp. dicitur. Disting. man. Ideo, quia iudicat de ipsis prin-
cipijs per altissimam causam, quando habitus principiorum n. potest
per altissimam causam de illis iudicare, concedo: quando potest, nego.
Sed Theologia iudicat de principijs fidei per altissimam causam, quam
fides per altissimam causam illo attingit, nego. Illa attingendo, ergo
concedo. Itaq. licet habitus ordinis naturalis principiorum iudicat de
ipsis principijs, attamen iudicat de ipsis modo inferiori, ac iudicat
sapientia naturalis, quia est per altissimam causam, non vero illa
de illis iudicat. Et istum habitus principiorum ordinis supernaturalis
iudicat de suis principijs per altissimam causam, et perfectione modo,
quam sapientia ab ipso derivata, cum magis immediate se habeat
ad Deum fidei, quam Theologia. Et sic est, hinc videtur: inter utrumque
habitum differentia, ut naturalis posita sapientia simpliciter ex-
cedit, non vero supernaturalis.

9 Resp. 2. Disting. eandem man. Sapientia est perfectio ha-
bitu principiorum: est perfectio secundum quid, concedo: simpliciter, nego.
Eadem distinctio est explicata. Quod d. Th. dicit, quod sapientia est per-
fectio habitus principiorum, loquitur de perfectione secundum quid, cum
quo compatitur, quod habitus principiorum sit simpliciter perfectio-
nis ipsa. Et ratio est: Quia sapientia acquiritur virtute habitus prin-
cipiorum, et docet d. Th. 1. 2. q. 57. art. 2. in suaq. cognitione ab illa de-
bet, quapropter modo perfectio illius supra intellectum debet intelligi
secundum quid, n. vero simpliciter.

Sed instatur: lo modo, quod d. Th. dicit, quod sapientia excedit
intellectum, dicitur, quod scientiam excedit: sed scientiam excedit simpliciter,
ergo intellectum.

Resp. Disting. man. lo modo ex parte excipit, concedo:
ex parte modi excipit, nego. Itaq. licet et arg. d. dicit, quod sapientia ex-
cedit scientiam, et habitum principiorum, n. explicat modum excipit,
et sic iuxta dicta debet intelligi.

Corollaria inferuntur ex dictis.

20 Intent. Primo, quod sapientia in aliquo genere determinata n.
est Theologia, sed in omni genere. Et ratio est: Nam illa est sapientia

20
27
hā in omni genere, quā considerat altissimam causam omniū generū: sed theo-
logia sic considerat, cum Deum, qui est universā timo causā agnoscat:
ergo. Mar. patet: quia sapiens dicitur in uno genere, qui considerat altis-
simam causam illius generis, ut in genere artificii artifex, qui dixerit for-
mam domus, dicitur sapiens respectu inferiorum artificum: ergo in omni
genere sapiens erit, qui causam altissimam omniū generū considerat.

Sed obijciat: Ut aliqua sit sapientia in omni genere, debet consi-
derare causam altissimam, quā in omni genere sit ratio a priori demon-
strandi, quā ad omne genus pertinet: sed Theologia Deum ita nō considerat: ergo.
Mar. liquet: Nam ut aliqua sit sapientia in genere determinato, debet
considerare causam altissimam illius generis, per quam probet omnia, quā
ad illud pertinet. Mar. probet: Deus nō est ratio a priori demonstrandi
conclusiones logicas, nec Physicas, et similiter alias: ergo. Prob. ant. Ratio
a priori demonstrandi conclusiones in aliqua, est eius obiectum prima-
rium: sed Deus nō est obiectum primum, nec logicū, nec Physicū: ergo
nō est ratio a priori.

Resp. dīstīng. ant. Quā in omni genere sit ratio a priori de-
monstrandi, vel iudicandi, concludo: per quā demonstrandi, quā ad om-
ne genus pertinet, nego: sed Theologia ita nō considerat nec demon-
strandi, nec iudicandi, nego. Demonstrative, per quā, concludo. Ad hoc
ut aliqua sit sapientia in omni genere, sufficit demonstrative providere
circa suas conclusiones, et circa alias iudicare, an conveniant, vel repug-
nent suis principiis, et iuxta convenientiam, vel repugnantiam eā apro-
bare, vel reprobare. Quod invenit in Theologia respectu altissimae
scientiarum, ut docet 8. Th. 1. p. 9. art. 6. ad 2. Sapientia autem in ali-
quo genere determinata nō se extendit extra suas conclusiones, sed tan-
tum attingit illas per suam principialem causam, in qua potissime in-
venitur ratio a priori illas demonstrandi, ut satis ex exemplo supra posi-
to liquet.

Sed iustat: Iudicare de aliis scientiis pertinet ad donum
sapientie: sed Theologia nō est donum sapientie: ergo nō iudicat de aliis,
et nec est sapientia. Mar. est contra. Mar. stat. patet: quia est verū
et propriū sapientia.

Resp. dīstīng. mar. iudicare de aliis scientiis per dy-
cursum naturalem pertinet ad donum sapientie, nego. Ex quadam unio-
ne, et connaturalitate ad Deum, concludo. Itaq. iudicium per altissimam
causam potest fieri, vel mediō dīcursu naturali, vel aliq. dīcursu
ex quadam unione, et inclinatione ad Deum. Primo modo iudicare
pertinet ad Theologiam. 2. modo ad donum sapientie. Et ratio est.
quia nostra Theologia procedit ex principiis rebus demonstrandi
conclusionem conformiter ad naturam intellectus nostri, qui dīcursu
excepit: Donum vero sapientie Charitatem, ut sciam speculāre et odire
agnoscit, et eius iudicare ex speciali affectu, et connaturalitate ad

Quaeritur modus perfectionis ut primo. Et sic habet ut proprius deus sapientia.

Infer 2°. Quod Theologia est perfectior sapientia humana omni alia sapientia. Et probatur. Quia Theologia considerat altissimam causam pro obiecto, quod nulli alia primo, et per se pertinet.

Sed obicitur: Non inferitur, quod Theologia sit perfectior sapientia, quia per se primo habet pro obiecto altissimam causam: ergo. Probat. autem. Optime componitur, quod aliqua scientia habeat perfectius obiectum, quam alia, et non sit perfectior: ergo. Probat. autem. Philosophia non est perfectior Mathematica: et tamen Philosophia habet perfectius obiectum, quam Mathematica: ergo. Probat. minor. quia minor. plurimae docetur ab. The. Obiectum Philosophiae est substantia Mathematicae accidentis: sed perfectior est substantia accidentis: ergo.

Respondetur. distinguendo. 2. autem. Componitur. quod aliqua scientia habeat perfectius obiectum in se entis, quam alia: et non sit perfectior, concedo: The. obiectum: nego. Licet enim Philosophia habeat pro obiecto substantiam, et Mathematica accidentis, quod est minus perfectum substantia in se entis, est magis perfectum in se obiecti, quam sub perfectione abstractione consideratur. Obiectum Philosophiae abstrahit a materia singulari, Mathematica a materia sensibili, quae perfectior abstracte est. Et cum perfectio scientiae sumatur ab obiecto in se obiecti, inde fit quod Philosophia excedat a Mathematica. Theologia vero non considerat altissimam causam, sed modo perfectiori in se humana sapientia, ut constat ex dictis, et sic erit sapientia perfectior illi. Aliter obiectum omittitur, quia hoc solutio potest dici.

Item 4. Ut. Theologia sit simul practica et speculativa.

Practica, et speculativa notitia per se occurrere habenda est, ut sic et ratione modo in huius questionis decisione procedamus.

Parag. 1. Aliqua praeibant.

Adverte 1°. quod practicum sumitur per ordinem ad praxin speculativum per ordinem ad speculationem, et utrumque intra intellectum datur, quia praxin, et speculationem quae respiciunt.

Adverte 2°. Quod praxin est opus alterius potentiae ab intellectu, ut satis docte explicatur et. Compl. abbrev. in logica quae 6. t. dicitur dividitur in actionem, et factiorem. Actio est actus voluntatis, appetitus. factio est actus potentiae exterioris. Primum dicitur de intentione, secundum ad rem. Locet Arist. 4. Moral. cap. ult. Circa actionem

prudencia, circa facturam an.

88 27

Adverte 3. quod Speculatio est quiescens aliquid vel cognitio, quin dicat 3
ordinem ad operationem alterius potentie distincte ab intellectu

Adverte 4. Quod aliqua perfectio triplici modo potest in aliquo con- 4
fiteri: Vel formaliter tantum, ut rationalitas in homine: Vel eminenter tan-
tum, sicut calor in sole: Vel formaliter, et eminenter simul, ut in anima ra-
tio vegetativa et sensitiva.

Adverte 5. Quod finis habitus speculativi est veritas, practici 5
operis, id est: Speculativus querit scire propter se, practicus propter opus, ut con-
stat in Metaphysico et Medicina, qui considerant sanitatem. Metaphysica illam
considerat, ut veritatem conprobatur. Medicina, ut eam curare possit.

Parag. 2. deciditur questio.

Sciendum est, quod Theologia est formaliter eminenter practica
et speculativa. Ita dicitur in hoc art. 4.

Prob. 1. ratione dyumpto ex 3. Th. Illa scientia est formali-
ter eminenter practica, et speculativa, cuius obiectum est formaliter, et emi-
nenter practicum, et speculabile: sed ita est obiectum Theologie: ergo Theo-
gia. Mor. patet, quia ex obiecto cognoscitur qualitas scientie. Mor. prob. Deum
est obiectum Theologie: sed Deus est formaliter eminenter speculabile, et pro-
ficuum: ergo. Prob. mor. quod est verum formaliter eminenter est speculabile
formaliter eminenter: sed Deus est ita: ergo. Quoad 2. prob. ultimus finis est for-
maliter eminenter practicus: sed Deus est ultimus finis: ergo est. Prob. mor.
prima regula operationis practice est formaliter eminenter practica: sed ita
est ultimus finis: ergo. Mor. patet: quia ultimus finis regulat primam, et per se
operationes practice huius vite. Mor. clar. constat: quia implicet, quod opera-
tiones practice regardentur per aliquid non pertinentem ad finem practicum.

Sed respondebimus, quod Theologia non considerat Deum sub ratione
practice, et speculabile, sed precise sub ratione speculabile: et ratio est. Quia
de ratione sapientie est, ut docet Aristoteles 1. c. Metaph. cap. 2. in qua contem-
platione consistit, cum quia pura contemplatio tantum speculabile, et specula-
bile respiciat, inde est quod Theologia, que est sapientia tantum, est specula-
bilem Deum debet respicere. Et sic quamvis Deus in se sit prima regula
operandi, non est Theologia practica, siquidem sub ista ratione ab illa
non respicitur.

Sed contra: Theologia non solum considerat Deum sub ra-
tione speculabile, sed etiam sub ratione practice: ergo non tenet responsio.
Prob. arg. idem non respiceret, quia de ratione sapientie ex Arist. citato
est tantum in qua contemplatione consistit: sed hec ratio invenitur, ut
in Theologia hec ratio precise non invenitur: ergo. Prob. mor. Ratio po-
nens in sapientia inferiori aliquam perfectionem cum negatione altius in-
venitur, ut talis perfectio cum perfectione negata ponatur in sapientia
superiori: sed Theologia est sapientia superior illa sapientia, in qua
ex Aristotele cum negatione perfectionis practice tantum speculativa

poneret: ergo ratio iuvaret. Mir. patet: quia dicitur loqueretur de sapientia
que lumine naturali innitebatur, que imperfecta est theologia, que lumi-
ne superiori innititur. Mar. probat: quia in inferioribus sunt dispersa
in superioribus sunt unita: sed perfectio speculativa dividitur in sapientiam
inferiorem a perfectione practica: ergo in superiori unita debet esse.

Confir. 1. Quia anima rationalis est perfectior omnibus animabus,
secum unit formaliter eminentes perfectiones, que in animabus imperfec-
tioribus sunt divise: sed theologia est sapientia perfectior omnibus huma-
nis, ut constat ex dictis q. p. m. c. ergo debet unire secum rationes practicas, et
speculativas, que inferioribus sunt dispersa. Mar. suggeritur ut certa-
tur ex philosophia, in qua docetur: quod anima nostra est formaliter emi-
nenter vegetativa et sensitiva, et rationalis, que rationis in aliis scientiis infe-
rioribus non inveniuntur unita.

Confir. 2. Quia Angelus est perfectior in cognoscendo hominem, per
unicam speciem representatam, quam per plures in homine representat
tantum: sed theologia est perfectior in cognoscendo qualibet sapientiam
humanam: ergo debet unire secum in unica ratione rationem practica, et specu-
lativam, que in illis divise repertiuntur.

Confir. 3. habitus principiorum superiorum ordinis unit rationem
practicam, et speculativam, que in inferioribus habitibus principiorum est divisa:
ergo similiter scientia superiorum ordinis secum adunabit utraque actionem, que
in inferioribus sunt divise. Morrey. infert: nam ita se habet habitus prin-
cipiorum superiorum ad inferiores, sicut scientia superior ad inferiores. Aut.
infert: fides est habitus principiorum ordinis superioris, intellectus, et synderesis
inferioris: sed fides est simul practica, et speculativa, quod non ha-
bet intellectus, et synderesis: ergo. Mir. quoad 2. p. patet, quia intelle-
tus, et synderesis sunt habitus realiter distincti, et primus est pure spe-
culativus, et secundus practicus, ut docetur in lib. 2. d. 2. Quoad 1. p. breviter
suadetur: fides enim contempletur primam veritatem, sed etiam or-
dinatur ad dilectionem: ergo practica, et speculativa simul. Morrey. infer-
tur, siquidem contemplatio veritatis, et operis alterius potest ab intel-
lectu, quatenus est dilectio sufficienter rationem practica, et speculativam
manifestare. Aug. quoad 2. p. docetur: a B. Paulo ad Galat. 5. fides per
dilectionem operatur: quoad 1. p. liquet: cum veritas prima ab ipsa cog-
noscatur. Quia omnia docet B. Th. 2. 2. q. 3. art. 9.

Sed obicitur: Ratio huius confirmationis probat, quod theologia
non sit practica, et speculativa: ergo non est. Probat, quod fides sit simul
practica, et speculativa: sed hoc probat, quod theologia non sit: ergo non est.
Probat. Mir. Quod in habitu superiori est unitum secundum doctrinam
datam, in habitu inferiori est divisi: sed ratio practica, et speculativa
unita in fide, que est habitus superior ad theologiam: ergo in theologia
est.

Opp. neg. arg. et minor. arg. prob. Synderesis q. maior: Quod
in habitu superiori est unitum, in habitu inferiori ordinis inferioris, con-
tra ordinem superiorum, nego. Mir. eodem arg. licet distinctio. et neg. conseq.

Itaq. ordo superior cognoscitivus in hac vita constat ex fide et theologia. et ratio est: nam ratio inferior cognoscitiva potest cognoscere principia et inferre conclusiones, et cum id, quod inferiori modo potest cognoscere ordo inferior potest superiori modo ordo superior, sed et inquestione id, quod necessarium est ad cognoscenda principia superioris ordinis, et ex illis inferre conclusiones. Itaq. importat fidem, et theologiam quia per primam superiora cognoscuntur per principia, et per 2am inferiora conclusiones. Et licet theologia sit habitus inferior fidei, non est habitus pertinens ad lineam inferiorem cognoscitivam, sed intra lineam superiorem gaudet minore perfectione, quam fides. Iuxta inferioritatem non debet, ut unius sit theologia, sicut fides et rationes practicae, et speculative. et ratio est: Quia talis inferioritas non auferat a theologia, quae sit superior omni scientia: ergo neque quod uniat rationes practicas, et speculative, quae in scientiis inferioribus sunt coniunctae. Tam enim, et sit propria ratio: Et dicitur in linea inferiori cognoscitiva habitus practicus, et speculativus circa prima principia realiter distincta, et sunt intellectus, et synderesis, et similiter dantur circa conclusiones, ut sunt scientiae: ergo quamvis fides, quia perfectior in ordine superiori cognoscitivo uniat ubi rationem practicae, et speculative circa principia talis ordinis, quae est perfectior unio, citius non auferat a theologia, quia inferior in tali ordine, quod sibi uniat practicum, et speculativum circa conclusiones, quae unio non est perfectior, sicut prima. Ut patet in intellectu Angelis superioribus, et Angelis inferioribus. Intellectus enim Angelis superioribus unius in unica specie plura representant, quae intellectus humanus non potest unire, et tamen non impedit, quod intellectus Angelis inferioribus plura, et unicam speciem representet, licet non eam illam perfectionem Angelis superioribus, non alia ratione, nisi quia licet iste intellectus sit superior, et talis, cum sit inferioritas in superiori linea cognoscitiva, quae est angelica potest unire, quae in inferiori linea cognoscitiva, quae est humana, non potest.

Prob. 2. Quando ratio sub qua alicuius scientiae movetur ad amorem, et speculationem, talis scientia est sive practica, et speculative. sed ratio sub qua movetur ad amorem Dei, et ad speculationem: ergo est. Mir. prob. Ratio sub qua theologia est virtualiter revelatio: sed haec movetur ad dictum: ergo. Prob. Mir. Revelatio formaliter movetur ad amorem, et speculationem: ergo et virtualiter. Prob. conseq. quia virtualiter habet in virtute, quod formaliter formaliter. Ans. ostenditur: Quod proponitur nobis non istam mysticam, sed speculativam, sed etiam exemplum sanctorum movetur. Istam ad speculationem dicitur, sed etiam ad imitationem istorum: sed hoc est movere ad amorem, et speculationem: ergo movetur. Mir. ex recepto: quia imitatio si fit per amorem Dei, et opera virtuosa. Mor. liquet: quia nil frustra ponitur in sacra scriptura, sed omnia propter utilitatem nostram, sive speculativam, sive practicam sunt revelata, ut dicit Paul. 2. ad Tim. 3. Omnis scriptura divinitus inspirata utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corrigendum, ad erudiendum, ad iustitiam.

Confir. Theologia et participatio scientie Dei: ergo et simul practica et speculativa. Ans. patet: nam Theologia imitatur ut docet 8. Th. 1. p. 2. art. 6. modum, quo Deus se ipsum cognoscit: Hec enim sunt verba: Scio autem doctrina propriissime determinat de Deo secundum quod est et estimo causa, quia n. scit quantum ad illud, quod est per creaturam, cognoscibile (quod Philosophi cognoverunt, ut dicitur. Rom. 1. Quod autem est Dei, manifestum est in illis) sed etiam quantum ad id, quod nescit et est sibi soli de se ipso. Consequenter vero probatur. Participatio scientie practice, et speculative, debet esse practica, et speculativa; sed scientia Dei est simul practica et speculativa, ut docet 8. Th. 1. p. 2. art. 6. et ipsa ratio persuadet. Quia Deus eadem scientia scit se, et opera sua. Ergo. Probatur. maxime. Quia participatio alicuius rei debet sapere conditionem rei participatę, ut constat in gratia sanctificante, que est radix videndi et amandi Deum, quia est participatio nature Dni, que habet eandem radicem: ergo participatio scientie practice, et speculative debet esse speculativa.

ne, quod natura sua.

Confir. Vigio beatifica est participatio intellectus primarij
Dei et tamen n. capit omnes conditiones illius: ergo similiter de theologia
specta scientia Dei. et Mor. et communes inter theologos. Mir. prob. Quod par-
ticipat conditiones altioris rei superioris, habet quod inferiori, quod illa quo-
do superior: sed vigio beatifica n. habet quod inferiori, quod primario in
tellectu Dei modo superioris, siquidem primario intellectus Dei constituit na-
turam suam per gratiam, vigio beatifica n. constituit naturam suam
per participationem, cum hoc conveniat gratia: ergo n. habet etc.

Deo n. habet omne, quod natura sua, per

20
concepta formali n. explicat infinitudinem cum inveniatur unita in rebus creatis,
ut in intellectu nostro, in visione beatifica, et alijs. Et sic p. d. inveniuntur in Theo-
gia participantem scientiam dnam, quae simul practica, et speculativa est,
quia participantem aliquod predicatum dnam debet illi assimilari in omnibus
n. explicantibus infinitudinem.

Ad confir. r. exp. concedo maius et disting. m. n. sapit omnes con-
ditiones praegnantibus cum conceptu creatur, concedo: non praegnantibus, nego. Ve-
rum est, quod intellectus primordialis d. n. habet constitutorem naturam d. n.
per gratiam, quae quidem ratio n. convenit illi prout principia a radice viden-
tur, sed prout est idem formaliter cum illa, et tranquillatorem intellectum ex-
plicat maiorem perfectionem, quam conceptus radicis, et alij per illam, quam
hanc explicamus constitutionem naturae d. n. Cum autem visio beatifica
possit participare conceptum intellectus, excludendo realiter conceptum
radicis, quia hic indubitanter cum actuali intellectus arguit infinitudi-
nem repugnantem creatur, inde est, quod quomodo participat intellectus
constitutionem d. n. per gratiam, n. constituit deum per participationem, quia re-
spondet ei limitationi ad unum, et ultimum actum, et radicem illius, et hoc
debet ut possit deum per participationem constitutorem. Et cum hoc infinitudo
n. arg. ut dixi in responsione ant. ex visione practica, et speculativa, in Theo-
logia quod requiritur.

Prob. ultimo H. Scientia cuius habitus principiorum est si-
mul practica, et speculativa, est simul practica, et speculativa: sed ha-
bitus principiorum Theologiae est simul practica, et speculativa: ergo
Theologia constat ex dictis p. confir. 3. et manifestat: quia fides, quae est
habitus principiorum Theologiae, n. solum contemplantur deum, sed etiam
attingit illum, et regulam omnis operationis practicae, ut per hoc ex-
tendatur ad illum amandum, et obediendum, ut satis constat ex sacro-
pagina. Non prob. 2. Cum quia scientia cuius habitus principiorum
est pars speculativa, est pars speculativa, ut est in Philosophia, cuius
habitus est intellectus: ergo cuius est simul practica, et speculativa, est
simul practica, et speculativa. Cum quia ex principijs inferuntur conclu-
siones: ergo si illa practica simul et speculativa sunt, similiter erunt
conclusiones illorum. Potest corrigi. nam conclusiones sapientiae conditiones
principij, a quo derivantur. Cum quia id, quod attingit habitus principio-
rum, attingit scientiam, licet diverso modo, nam quod attingit ille absolute,
attingit et illa: ergo si illa attingit videri practica, et speculativa
similiter etiam.

Sed inquire ad complementum huius dubij. Iuxta ista re-
f. principia inveniuntur in Theologia. Respondetur cum d. Th. quod
ratio speculativa est in Theologia principij, si quomodo ratio practica.
Ita in hoc art. Magis enim dicitur, est speculativa, quam practica. Prob. 2.

Quod respicit principatium rationem speculabilem in suo obiecto primo
principatium est speculativum quam practicum: sed Theologia principa-
tum respicit in suo obiecto rationem speculabilem: ergo principatium est
speculativum. *Mar.* et certe nam a principatiori experientia principa-
tum cognoscitur in scientia, sicut a respicienda principia essentia: *Mar.*
pro. 8. m. 8. Quod principatium est in suo obiecto, principatium respicit.
sed principatium est ratio speculabilem: ergo. *Mar.* potest nam eo mo-
do se habet scientia in respiciendo, quo obiectum in terminando.
Pro. 8. m. 8. ratio summi veri in se ipso et propter se ipsum cognoscibilem
quam ratio finis terminari actus humanos, est principatior: sed illa
est ratio speculabilem, hic practica, ut liquet: ergo principatior est
ratio speculabilem. *Pro. 8. m. 8.* Ratio primaria est principatior, quam
illoque se habet ex consequenti: sed ratio summi speculabilem est pri-
maria ad deum, ratio ultimi finis creatorum se habet ex consequen-
ti, cum prius sint, que convenient alicui absolute, et simpliciter, que
que convenient relative ad alium: ergo tenet *mar.*

Confir. Principatium est in habitu intellectivo, quod dicit
ex propria linea, quam quod dicit per respectum ad lineam extraneam:
sed Theologia dicit ex propria linea rationem speculativam pro-
ficiam vero per ordinem ad extraneam: ergo principatior est illa
ratio speculativa quam practica. *Mar.* et certe si quidem ratio
speculativa sumitur per ordinem ad speculativum, ratio practica
per ordinem ad proximam: sed speculatio est de linea intellectiva
proxima, ut constat ex presuppositis de linea extranea: ergo. *Mar.*
ostenditur. In qualibet autem illa ratio est principatior, que per se
illi convenit: sed quod dicit ex propria linea per se primo illi conve-
nit, quod dicit ex extranea tantum ex consequenti, ut patet in nostro
intellectu, qui propter datam rationem prius est speculativus, que
practicus, cum fiat practicus per extensionem, ut docet *8. th. 4. q. 1.*
de veritate art. 4. et prior sit, quod aliquis sit in se, quam quod ten-
dat extra se: ergo intentum.

Sed Obij. Medicina est de linea intellectiva: et tamen dicit
non solum principatium sed absolute, quod convenit tali lineae per ordinem
ad lineam extraneam: ergo quamvis Theologia sit de linea intellectiva
potest principatium, quamvis absolute, quod convenit illi per ordinem
ad lineam extraneam. *Aug.* ab omnibus admittitur, conseq. infertur
Ideo dicimus, quod principatium est speculativum quam practicum, quia
de ratione habitus intellectivi est primo dicere, quod pertinet ad li-
neam intellectivam, quam quod sumitur per ordinem ad lineam extraneam
nam: sed totum hoc falsificatur in Medicina, ut constat ex anti-
ergo. Idemque verificatur in omnibus habitibus intellectivis practi-
cis.

Res p. d. 1. m. 8. Medicina est de linea intellectiva
respectiva, concedo: absolute, nego. et concedo min. neg. conseq. et
linea intellectiva absolute, est respectiva. Absolute est que non

extra se linea respectiva est, quae extra se tendit respiciendo aliquid al-
terius lineae. Linea igitur intellectiva ad quodam sumptu considerat ex abso-
luta et respectiva, et tamen cum hac diversitate, quod principaliter est
in illa absoluta, quam respectiva, quia haec aliquid extrinsecum connectit,
scilicet proximum, quod dicitur absolute. Quando ergo datur aliquis ha-
bitus, qui tantum participat lineam respectivam, quasi est medicina, tunc
talis habitus non principaliter absolute dicitur rationem sumptam
per ordinem ad proximum, quia haec est quod principaliter, et absolute tali
lineae convenit. Ceterum quando datur aliquis habitus, qui est linea absoluta
tam, et respectiva intellectui sibi uniti, principaliter dicitur, quod est de
absoluta, quam respectiva, quia linea utraque comprehendit principaliter
dicitur, quod ex se convenit, quam id, quod per ordinem ad aliud pertinet.
Cum igitur Theologia comprehendat in se practicum, et speculativum,
ut colligitur ex dictis, debet principaliter importare speculativum, quam
practicum, quia illud ad lineam pertinet absolutam, et tunc vero ad
respectivam. Hic dicimus recte comprobatur exemplo intellectui in con-
firmatione posito.

Sed iustitiam? Etiam in Theologia sibi unita rationem practicam,
et speculativam, principaliter est in illa ratio practica, quam speculativa.
ergo nulla est ratio. Probatur. arg. Illa ratio est principalior in fide, per quam
redditur perfectior: sed per rationem practicam redditur perfectior, quae
per speculativam: ergo est principalior. Probatur. minor perfectior redditur
fidei, quando operatur per dilectionem, quam sine illa: sed per dilec-
tionem operatur: rationem practica: ergo per rationem practicam reddi-
tur perfectior. Minor est ista, nam liquet, nam perfectior est fidei forma
ta, quam informis, vel quam procedens a formatione: sed quando
per dilectionem operatur est formata: ergo.

Confir. Perfectior redditur Theologia per illam formatio-
nem, quam respicit formaliter ultimum finem, ut ultimum finis est, quae
per illam, quae ab hac respicientia procedit: sed ratio speculativa ab
hac respicientia procedit: ratio practica illam respicit, ut constat
ex dictis: ergo. Probatur. maior illa formatio, quae in hac vita accedit ad
ultimum finem, ut talis est est perfectior illa, quae ita accedit, sicut
est perfectior absolute realiter, quae ita accedit, ut constat in Cha-
ritate: ergo.

Resp. et neg. arg. ad eundem prob. distinguitur. Illa ratio est
principalior in fide, per quam redditur perfectior essentialiter, concedo:
accidentaliter, nego: sed per rationem practicam redditur perfectior acci-
dentaliter, concedo: essentialiter, nego. Verum est, quod fidei maior gae-
det perfectione, quando operatur per dilectionem, quam sine illa. Ceterum
illa maior perfectio est illi accidentaliter, cum proveniat a charitate, quae
est extra suum conceptum essentialiter. Quando autem inquitur perfectio
perfectior sit principalior in aliquo, non debet attendi ad accidentalia, sed
ad id, quod intra lineam essentialiter maiorem, et per quam explicatur per-

fectionem: ut patet in homine grato, in quo licet gratia sit perfectio, quam
rationalitas, attamen principiorum conceptus hominis n. est gratia, sed
rationalitas, quia hic est principiorum predicatum in linea essentiali, gra-
tia in linea accidentali. Cum autem in linea essentiali intellectus prin-
cipalis sit conceptus speculativus, quam conceptus practicus, ut constat
ex dictis, inde est, quod licet conceptus practicus fidei cum dilectione
Dei connexus habere accidentalem explicitam perfectionem, quam specu-
lative, n. potest in linea essentiali fidei hoc habere, quia in tali linea
perfectior est speculativus.

Sed instatur arguentibus: Quando duo conceptus alicuius respo-
tinent ad illius gratiam, ille est principiorum in linea essentiali, qui per-
fectionem respicit actum: sed conceptus practicus, et speculativus res-
tinent ad gratiam Theologie, et actum perfectionem respicit proa-
ctivum, quam speculativus: ergo principiorum in linea essentiali Theo-
logie est practicus, quam speculativus. Non patet: perfectior est in
auctoritate nostra secundum doctrinam scholae Thomae formalitatem radi-
cally intellectus, quam formalitatem radicali utiliter, sed n. alia ratio
re nisi quia radicali intellectum respicit intellectum, qui perfectior
est utiliter respectu a radicali utiliter: ergo tenet mor. Probatur
quod 2. p. quia prima est nostra doctrina. Praxi est actus respectus a
ratione practica, speculatio a ratione speculativa: sed praxi respectus
a Theologia perfectior est quam speculatio: ergo. Probatur. Praxi re-
spectus est dilectio Dei super omnia: sed hec perfectior est omni specu-
latione huius vite: ergo tenet mor.

Respons. 1. conceditur mor. et negatur mor. quod 1. p. Quia licet Theo-
logia sit practica, et speculativa, est primario speculativa et secunda-
rio practica, quod satis indicat 8. Th. in hoc art. et confitetur ex
fide, de qua loquitur 2. q. 3. art. 5. 2. 2. fidei principia sunt conceptus in spe-
culatione, secundario autem se extendit ad operationem. Et cum conceptus
secundarius n. pertineat ad gratiam, inde est, quod conceptus proa-
ctivus ad gratiam Theologie n. attinet. Tunc quatenus respicit dilectio-
nem, quae est perfectior speculatione, n. videtur, perfectior essentialiter, sed
accidentaliter ratione illius.

Respons. 2. conceditur mor. quod 1. p. et negatur quod 2. p. ad unum
probatur. Distinguitur mor. Praxi est actus respectus per modum actus a ratio-
ne practica Theologie, nego mor. per modum termini sui actus, conceditur
et mor. quod 2. p. et mor. negatur: corripitur. Actus enim inspectus a ratione
practica Theologie n. est praxi, quia praxi est actus potentie utiliter, et
actus potentie utiliter, requirit quod actus habitus intellectualis. Actus illius est
intellectus practicus, quae specificatur a vero practico, et respicit proximum et
terminum, et finem, sicq. omnia facit propter ipsum. Ut igitur cognoscatur
quod ex formalitatibus pertinentibus ad gratiam alicuius sit principiorum

in illo, debet attendi, quod actus istarum formalitatum, n. vero quod terminus
extrinsecus sit perfectio in illo. Et ratio est: nam formalitatem respectiva specifi-
cat ob actum, et ob obiectum, n. vero ab alio termino extrinsecus, actus in ra-
tione actus perfectio, et obiectum in ratione obiecti, eorum autem maiorem perfectio-
nem exprimitur in formalitate respiciente. Quamobrem licet ratio practica theo-
logica respiciat dilectionem dei super omnia, sicut dicitur, et de fide, n. respicit
illam ut actum proprium, nec ut obiectum, quod eius actus est intellectus prac-
ticus, obiectum autem primum practicum, sed tantum respicit illam, ut terminum
per extrinsecum, sicut finem. Cum igitur perfectio generalis officii
formalitatem respectivam debeat ex actu proprio, et obiecto, ut dixi, et actus
practicus intellectivus, et verum practicum dicant minorem perfectionem in
sua intellectiva, quam intellectus speculativus, et verum speculativus, quia
sub maiore abstractione ab intellectu procedunt cognoscendo quidditatem ob-
iecti, conditionibus individualibus, quod cognitio practica concernit. Quod patet
ad exemplum rationis intellectus, et volitionis, quod facit nostram suppositionem:
quia ideo maior perfectio explicatur in illo, quam in isto, quia actus volitionis
nec ab hoc respectu est imperfectio intellectione ab illo tangata.

Ad confir. sup. disting. m. Theologia redditur perfectio
per formalitatem, quae respicit ultimum finem, et ultimum finem ex parte
rationis quae, nego. Ex parte rationis sub qua, sub distinguo: accidentaliter
concedo. generaliter, nego. Min. applicatur eadem distinctio. Licet Theologia,
quae practica respiciat ultimum finem per modum rationis quae, n. tamen sub
ratione sub qua. Et ratio est: quia ratio sub qua constituitur ultimus finis, ut
scilicet est bonitas, et cum bonitas n. ponit quae ratio sub qua constituitur intellectu-
ali, requirit ratio finis sub qua hoc homo iungitur respiciat Theologia, et
si illam aliquando importat est ratione charitatis, quae est perfectio acci-
dentalis respectu illius. Cum igitur ratio quae finis respiciat a Theologia
et sub ratione practica et speculativa, ista respiciat sub principa-
liori formalitate, quia sub ratione veri speculativa, illa veri practica,
quae intelligitur subiecta ad rationem veri speculativam, quia primario est
in deo ratio, quae constituitur in se ipsis cognoscibilis, quam illa, quae est ra-
tio facienda alia, inde inferatur quod ratio speculativa perfectionem generaliter
constituit Theologiam, quam ratio practica.

Parag. 2.
Motiva refelluntur contraria.

In primo modo se opponunt auctores d. Th. sententia. Nam
lectus tenet quod tantum practica: Henricus quod tantum specula-
tiva, ut refert Arzobis hic d. p. q. c. 1. Valde hic quod tantum
analogia practica. Quorum fundamenta indistincte proponemus.

Arg. 1. si Theologia est practica, et speculativa simul, lo-
quitur simul scientia et prudentia: sed hoc implicat: ergo quod sit
nec practica et speculativa simul. Min. potest nam si Theologia

est prudentia quae Theologia est, prudens existeret, quod experientia
adversus. Siquidem plures sunt magni Theologi sunt in
dent. Nam. Chiam liquet. nam n. numerantur alii habitus intelle-
tus practici, n. prudentia circa agibilia, et alii circa factibilia ergo.

Confir. Practicum, et Speculativum requirunt adversum in
unio habitus. ergo. Theologia n. est simul practica, et speculativa.
Prob. arg. Disting. recte actuum arguit distinctionem rectam
in habitibus: sed actus correspondentes practico, et speculativo sunt
realiter distincti: ergo et practicum, et speculativum. Nam. patet.
Siquidem habitus specificantur ab actibus. Alii. prob. actus cor-
respondentes practico, et speculativo sunt praxis, et speculatio: sed
praxis, et speculatio disting. realiter: ergo.

Resp. arg. neg. nam ad cuius prob. disting. nam. n.
numerantur alii habitus intellectus practici correspondentes in suis actio-
nibus in exercitio actuali, et extensione ad res practicas, n. prudentia
et alii, concedo. Non correspondentes, nego. Cuius alii habitus practici
qui n. possunt operari n. cum actuali extensione ad res practicas,
et huiusmodi est prudentia. Alii sunt, qui possunt operari
abique actuali extensione, ut constat in fide, quae licet practica sit potest
correspondere in homine peccatore operando, quoniam actualiter extenditur
tamen ad res practicas, seu ad opera virtutum. Sufficit enim, ut sit
practica, quod possit illa dirigere, et ordinare, cum per hoc satis dis-
ting. a habitibus pure speculativis. Et hoc modo Theologia est practica,
quoniam est prudentia.

Sed obicitur: Iura prudentia est practica corrumpitur per
peccatum: sed Theologia n. corrumpitur per peccatum: ergo n. est.
Resp. Iura prudentia est practica operari semper cum actuali ex-
tensionem ad res practicas, et opera virtutum, concedo: quia prae
est practica. Theologia enim licet practica sit, n. procedit in omnibus
suis actibus cum actuali extensione, licet possit dirigere, et ordi-
nare prudentiam ad illam, quod sufficit ad rationem practici.

Ad confir. resp. neg. arg. ad cuius prob. disting. mor.
disting. recte actuum aequotum arguit distinctionem rectam
in habitibus, concedo, inaequale, nego. Praxis enim, et specu-
latio sunt inaequales respectu Theologiae, et sic potest esse simul
practica, et speculativa.

Sed inuag. Actus aequales respectu potentiarum sunt
inaequales respectu cuiuslibet habitus particularis, cum hic sit
magis limitatus, quam ille: sed praxis, et speculatio sunt aequales.

si respectu potentiarum: ergo respectu Theologie. *Min. probat.* Praxi et
distinguenz voluntatem ab intellectu: sed actus distinguuntur unam potentiam
ab alia et actus respectu illius: ergo.

Resp. disting. man. Actus adequati respectu potentiarum
sunt adequati respectu cuiuslibet habitus particularis appetentis illos
per actus proprios, concedo *man.* n. respectu tali modo, nego. licet enim
praxi sit actus adequate distinguens voluntatem ab intellectu, et quia
praxi et actus proprii voluntatis. Et tamen Theologia respiciens praxim
n. respicit illum, ut actum proprium, sed ut finem actus practici et igitur
scilicet. Hic enim, et speculatio sunt actus respectu a Theologia inadequate
q. n. disting. realiter unam potentiam, cum utitur. Inadequate respici-
untur ab intellectu.

Sed arguitur actus inadequate respectu potentie sunt adequati
respectu habitus illius: sed actus practici, et speculativi sunt inadequa-
ti respectu potentie intellectus: ergo sunt adequati respectu cuiuslibet ha-
bitus et consequenter Theologia n. respicit illos, ut actus inadequate.
Min. et c. Man. probat. Actus inadequate facultati universali
sunt adequati facultati particulari, cum illa sub universaliori ratio-
ne illos respiciat. sed intellectus et facultas universalis, habitus illius par-
ticularis. ergo.

Resp. disting. man. Actus inadequate respectu potentie
in aliqua universali ratione sunt adequati respectu habitus, concedo:
in aliqua particulari ratione, nego. Et concedo *man.* disting. eodem mo-
do consequens. Itaque actus practici, et speculativi prout considerantur
in sua universali ratione, quatenus extenduntur ad omnes actus spe-
culativos tam ordinis superioris, quam inferioris, vel sub particulari ra-
tione, quatenus dicuntur prout illi in ordine superiori. Isti autem sunt
inadequati respectu potentie, quia prout illi dicuntur actus practici, et specula-
tivi ordinis inferioris. Respectu vero Theologie sunt adequati, quia tan-
tum respicit actus ordinis superioris, et sic sunt adequati respectu Theologie
q. qui sunt inadequate respectu potentie. Non enim resp. quod omnes ina-
dquati respectu potentie sunt adequati respectu habitus, nam actus inade-
quati cuiuslibet scientie sunt inadequate respectu potentie, sed sufficit quod
in ratione illa universali sunt inadequate respectu potentie.

Arg. 2. dicitur differentie opposite divinus aliusque generis *U*
n. possunt eadem species convenire, ut patet in albedine, et nigredine, et
in rationali, et irrationali: sed practicum, et speculativum sunt dif-
ferentie opposite divinus aliusque generis, scilicet scientie, et sic: ergo
n. possunt simul convenire Theologie.

Resp. conad. man. et disting. man. Practicum, et specu-

Notandum sunt differentie dividentes genus scientie in inferiori lumine
inferiori, concedo: lumine superiori, nego. Scientia ut sic in supremo
genere dividit: 1° in scientiam dependentem a lumine inferiori, et scien-
tiam dependentem a lumine superiori. Postea scientia inferior dividit
in practica, et speculativa, tanquam in differentias oppositas, et sic
requiruntur in hoc genere ad unum. Cum igitur Theologia sit scientia
dependens a lumine superiori, non continetur sub hoc genere, et sic potest
practica, et speculativa uniri.

Sed dicitur: Differentie generis inferioris non possunt constitui
re speciem ordinis superioris: sed practica, et speculativa sunt diff-
erentie, et divisi, ordinis inferioris scientie, ergo requirunt constitui
Theologiam, quae est ordinis superioris. Ad id. constat: quia ex duabus
speciebus inferioribus requiritur constitui species superior, aliaque quae in
per accidens.

Respondeo. Distinguo. Practica, et speculativa forma-
liter accepta sunt differentie ordinis inferioris, concedo: formaliter
eminentes sumptis, nego. Theologia enim non importat sumpta proprie
formaliter, sed formaliter eminentes, sub quorum ratione non sunt differ-
entie ordinis inferioris: sed unica differentia ordinis superioris, ut
potest in anima rationali, quae dicitur vegetativa, et sensitiva, et propria
formaliter accepta, quia hoc modo sunt differentie ordinis inferioris
arguitur: sed formaliter eminentes, quia in hac ratione est differentia
ordinis superioris.

Arguitur 3°. Practica, et speculativa requirunt inveniri
in Theologia formaliter eminentes: ergo. Probat. ant. practica
et speculativa regulantur eadem regula, quibus regulantur specu-
lativa, et practica scientiarum inferiorum: ergo. Probat. ant. specu-
lativa scientie inferioris regulatur per logicam, practica per syn-
demon: sed per hanc regulantur in Theologia: ergo.

Confer. 1°. Ene eminentes tale, et formaliter tota officina
inter: ergo requirunt inveniri in Theologia. Atque patet in sole, quia
est formaliter calidus, quia est eminentes calidus.

Confer. 2°. Theologia est simul practica, et specula-
tiva ponitur sub genere practico, et speculativo: sed hoc impli-
cat: ergo. Probat. int. species, quae pertinet ad duplex genus habet du-
plicem rationem specificam, cum una species non colligitur ex duobus
generibus: sed implicat, quod Theologia habet duplicem rationem spe-
cificam: ergo.

Ad arg. resp. neg. ant. et prob. ant. et cetera maiori

disting. mir. per huc regularantur in Theologia eodem modo, ac scien-
tiæ inferiori, ergo diverso modo, concedo. Alij scientiæ regularantur
per logicam modo inferiori, ac Theologia, nam Theologia regularatur
iuxta regulas fidei, aliæ scientiæ iuxta regulas lumen naturæ, ut
sic. potest Theologia eminenter continere practicum et speculati-
vum, quia fidei practicum et speculativum est, quæ ratio clare invenitur
in habitibus lumen naturæ, ut constat in intellectu et synch-
re. Idem. dicimus in practico Theologia. Hoc cernit. clare in ori-
ne rationali, quæ regularatur in nutritione per eandem specificam poten-
tiam ac animæ Plantæ, sed quia regularatur modo suggestioni, ac yto-
et formaliter eminenter et vegetative.

Ad 1. confir. ryp. nq. arg. ad idem prob. disting. 2. dco 1. d. n.
et formaliter calidus, quia et eminenter calidus, calor. formaliter im-
portat imperfectionem incongruibilem cum emine. hic concedo: quia
et eminenter præcipue nego. Potest aliqua ratio formaliter sumpta im-
portare ex suo conceptu formali imperfectionem, et tunc incongruibile
et cum emine. illius, ut patet in ratione nitore, quæ n. potest contin-
eri formaliter in deo, in quo et eminenter, quia formaliter sumpta dicit
ex conceptu formali imperfectionem. Similiter et calor, qui cum formali-
ter sumptus dicitur esse qualitatem elementarem, importat ex suo concep-
tu formali imperfectionem incongruibilem cum corpore calidi, quæ
est dco. Quod n. accidit in Practico, et speculativo Theologia, et con-
stat ex dictis.

Ad 2. confir. ryp. d. h. arg. 1. Theologia est practica
et speculativa ponitur sub genere practico, et speculativo ordinis
inferioris, ergo. Ordinis superioris, concedo. Practicum, et speculativum
1. ordinis sunt duo genera adque distincta, et subijty n. conti-
netur Theologia. Sed sub practico, et speculativo formaliter emine-
tor tali, quod et generis aspectu fidei, Theologia, et aliorum habi-
tuum superioris ordinis, qui formaliter eminenter utramq. participant
rationem.

Arg. 4. Quilibet actus habitus, qui est simul practicus et
speculativus, debet esse simul practicus, et speculativus: sed quilibet actus
Theologia n. est ita: ergo. Mir. constat: nam dantur aliqui actus Theo-
gi, qui præcipue continentur naturæ intellectus, alii autem diriguntur
tunc ad proximum, et constat in habitibus Theologia: Mir. Effectus eua-
distinuitur sui causæ: sed Theologia est corpus sui actus: ergo nullo est
simul practicus et speculativus, etiam illa. Tunc etiam quia Quilibet
actus debet regulari per rationem sub qua habitus: ergo si ratio sub
qua Theologia est practica, et speculativa, est actus simul practicus, et
speculativus.

Resp. arg. neg. man. probat h. illius disting. 16

Effectus evadit similis sicut causae adequatae, concedo. Inadequatus
ergo subdistinguo in aliquo conceptu, concedo, in omni, nego. Effectus
adequatus, cum adequatus causam in omni illius conceptu illius evadit
similis; inadequatus, cum non adequatus, solum in aliquo conceptu simili
fuchum participat. Actus particularis Theologiae est effectus illius
inadequatus, et sic sufficit quod sit practicus, vel speculativus. Ut po-
tet in anima rationali, quae quantum sit formaliter emittens vege-
tativa, et sensitiva. omnis actus eius est vegetativus, vel sensitivus
propter rationem dictam.

Arg. 5. Quamvis Theologia consideret Deum n. et prac-
ticum, et speculativum: ergo. Metaphysica considerat Deum sed n.
est practicum, et speculativum: ergo similiter Theologia. —

Resp. neg. arg. ad cuius prob. disting. m. Metaphy-
sica considerat Deum sub ratione deitatis, nego. Sub ratione entis,
concedo. Theologia tractat de Deo, ut Deus est, in qua ratione deitas
et verum speculabile, et prima regula operationum moralium, quae im-
tant veritatem practicam, et speculativam, quod n. committit in conceptu
entis. Et ratio est: quia Metaphysica tractat de Deo sub conceptu entis,
n. respicit illum, ut ultimum finem, cum n. agit de mediis ad illum con-
sequendum.

Sed dic. licet c. Metaphysica adequate sumpta n. agit
de Deo, ut Deus est, inadequately acceptat tractat de illo, ut totus est:
ergo n. tenet solutio. Prob. arg. c. Metaphysica secundum aliquem
specialem tractatum est inadequately sumpta: sed hoc modo agit de
Deo, ut Deus est: ergo. Prob. m. Quod est materiale respectu totius
habitus, est de formali respectu illius inadequately sumpti: sed Deus, ut
Deus est de materiali respectu totius c. Metaphysica: ergo.

Resp. disting. arg. c. Metaphysica inadequately sumpta
agit de Deo, ut Deus est cognoscibilis ex creatura, concedo: cognoscibilis
ex se ipso, nego. Deus, ut cognoscibilis ex creatura tantum dicit
obiective, veritatem speculabilem: ut ex se ipso cognoscibilis est tam
et practice. Et ratio est: Ideo sub ista ratione est cognoscibilis ratio-
ne luminis fidei, quae unit rationem practicam, et speculativam. Sub
alio ratione habitus principiorum, quod vocatur intellectus, quae
tantum est pure ~~practica~~ speculativus. Sic q. c. Metaphysica
ab hoc dependens pure speculativa est, et Theologia quae ab illo
dependet, practica, et speculativa.

Arg. ultimo: Ideo Theologia est practica, et specula-
tiva, quia cognoscit ipsum, ut verum speculabile, ut utrumque con-
sistit in creatura: sed hoc ratio n. probat: ergo. Prob. m. Notandum

quam habet deus de se ipso et non speculativam, ut dicitur 8. Th. 1. q. 14.
art. 16 sed ista attingit deum non solum, ut verum speculabile sed ut
regulam sui amoris: ergo.

Confir. Theologia tantum secundum quid est practica: ergo. Prob.
an. Quod non habet obiectum primarium practicum, et secundum quid
tantum practica: sed ita est Theologia: ergo. Obiectum practicum est agibi-
le vel factibile: sed deus non est agibile, vel factibile: ergo non est practicum.

Resp. arg. neg. minor et minor probat concedi et neg. conseq. 2o
ratio est quia variatur. Suppositio: Nam deus, quatenus cognoscibilis a creatura
est regula amoris, qui vere et proprie est praxis, ut est amor creature
suarum. Scientia vero speculativa regulat amorem, quae seipsum deum ob-
stante amat, quia non potest habere rationem praxis, quia nec sicut, nec im-
perat, et ad deum, cum ab ipso non distinguitur ut opus, licet sit sicut creatura. Cum
arg. deus ad alium procedat variatur suppositionem, et sic non conclusit.

Sed instat: Amor, quatenus deus amat creaturam, est praxis, sed non
est sicut, neg. imperat, ad deum: ergo non est de ratione praxis sicut
vel imperat. Ille amor est praxis, qui regulatur per
scientiam practica: sed amor dictus regulatur per scientiam prac-
ticam: ergo.

Resp. 1. neg. maior probat. Illi distinguit. Ille amor est
praxis, qui regulatur per scientiam practica, est praxis vel regula
sive vel formaliter concedo, precise formaliter, nego. Amor licet deus,
licet non sit praxis formaliter, quia non fit, nec sicut, nec imperat
a voluntate divina. Est praxis regulativa, quia est regula praxis
formaliter talis, qualem invenitur in operatione voluntatis creature

Resp. 2. concedo. maior et distinguit. minor non est sicut,
nec imperat, ad deum nec secundum id, quod dicitur in recto, nec secundum
id, quod dicitur in obliquo, nego: secundum quod dicitur in recto, concedo.
Ad hoc, ut actus voluntatis sit praxis sufficit quod constet aliquid
effectum a voluntate divina. cum per hoc saltem distinguitur ab speculatione
ne. Cum autem amor licet deus, licet non sit effectus ad deum, constet aliquid
ob ipso effectum, potest rationem praxis habere.

Ad confir. resp. neg. an. ad cuius prob. nego. minor distinguit. 3.
maior probationem. Obiectum practicum est agibile, vel factibile vel forma-
liter, vel per modum mensuræ, concedo: formaliter praxis, nego. licet
enim deus non sit formaliter agibile, vel factibile, est tamen mensura
et finis omnium agibilium, et factibilium, quod sufficit perfectioni modo
practicum.

probr. illa principia sunt nota alicui scienti, ad quæ probative concurrunt.
Sed Metaphysica concurrunt probative ad principia Philosophiæ, nam ut
dicit Aug. Metaphysica probat aliarum scientiarum principia. Et
tunc d. ergo.

Resp. d. q. 1. m. 1. Philosophia habet sua principia nota
lumine superioris scientiæ notoriæ, excludente propriam notoriæ, tamen
iugo. Admittente, concedo. Dicitur tamen ponunt esse nota principia alicui
alteri scientiæ. Primum ita, quod uni, et alteri sunt immediate nota. Et quod
solum a superiori isane dicitur cognoscantur. Quando ergo principia alia
iugis scientiæ inferioris sunt nota scientiæ superiori, et etiam ipsi inferiori, tunc
n. dat. subalternatio ythy ad illam. Et ratio est. quia cum tunc scientia
inferior habeat principia sibi nota, habet independentem ab alia, per quæ
sua conclusionem attingat. Quando vero scientia inferior n. habet sua prin-
cipia sibi nota, n. potest independentem a superiori demonstrative procedere,
quod est propriam subalternationem. Cum autem Theologia habeat pro alicui
scientiæ beate, videlicet vero Philosophia a Metaphysica, inde est, quod illa
scientiæ beate subalternatur, et n. Philosophia Metaphysicæ.

Probr. 2. ratione. N. H. Illa scientia est proprie subalternata,
quæ petit cum superiori scientiæ, ut morum habeat evidentiam principiorum.
Sed Theologia videtur petere coniungi cum scientiæ beate, ut habeat eviden-
tiam suorum principiorum: ergo est illi proprie subalternata. Mor. patet
nam scientiæ quæ subalternata n. est, quamvis n. coniungatur cum scientiæ
superiori, potest habere evidentiam suorum principiorum, ut constat in Phi-
losophia, quæ quamvis n. sit coniuncta cum Metaphysica, habet suam
principiorum evidentiam. Probr. 3. Principia nostre Theologiæ tantum
sunt evidentia visioni beatificæ: ergo ut habeat evidentiam petat coniungi
cum illa. Ans. est certum siquidem principia fidei, quæ Theologiæ sunt prin-
cipia, videntur per visionem beatificam.

Respondet nostram rationem esse falso procedere principio. Nam
Theologia nostra inconiungibilis est cum scientiæ beate, ut dicitur 1. Cor. 13.
Sive scientia destruitur. Cum ad subalternationem, et y. quod
subalternata potest coniungi cum subalternante, inde est, quod Theolo-
gia n. est subalternata scientiæ beate.

Sed hæc responsio facile dissolvitur a 1. Th. 1. 2. q. 57. art. 2. Ad
Largo dicendum, quod verbum Apostoli est intelligendum, quantum ad id
quod est materiale in scientiæ, et quantum ad modum intelligendi, quia
scilicet, neg. Phantasmata remanebunt destructo corpore, nec enim
scientiæ per conversionem ad Phantasmata, et sic Theologia n. diffinitur
quod rationem formalem, sed tantum quoad rationem materiam
Phantasmata, et quoad imperfectum modum cognoscendi, quod est
dit formaliter esse coniungibilem cum scientiæ beate.

sed nota lumine superioris scientie, cum per hoc primo distinguitur a scientia
subalternante, quod arguitur ex de generatione eius hoc modo procedere. Et sic
Theologia viatorum est proprie subalternata, quia licet n. addat diff-
ferentiam accidentalem, principia illius notificantur per scientiam beatam,
quod sufficit, ut constet, ad subalternationem.

Sed obicitur in hac doctrina sequi, quod d. Th. n. probaverit be-
ne subalternationem Theologie: ergo n. tenet. Probat. sequela d. Th. pro-
bavit Theologie subalternationem per magicam: sed hec subalternat.
addendo differentiam accidentalem, quod per nos n. habet Theologia:
ergo.

Respon. neg. sequel. mag. n. prob. distinguitur d. Th. probavit su-
balternationem Theologie per Magicam iniquate acceptam, contra d. Th.
dequate sumptam, nego. Obicitur Magica considerari secundum conceptum
ex proprio scientie subalternat, vel secundum suam speciem differentiam.
Secundum primum tantum dicitur procedere ex principis notis lumine superio-
ris scientie. Sub 2. addere differentiam accidentalem oblecto illius. Et d. Th.
non ex hoc, sed ex illo probavit Theologie subalternationem, ut constet
ex eius verbis: sicut Magica credit principia sibi tradita a Magistro, ita
doctrina sacra credit principia sibi revelata a Deo.

Prob. 2. ratione: Scientia habens predicata constitutiva 3
scientie subalternat et subalternata: sed Theologia viatorum ha-
bet illa: ergo est subalternata. Probat. m. Predicata constitutiva scien-
tie subalternat sunt illa per quod distinguitur primo a scientia subalter-
nante, et a qualibet alia scientia, que nec subalternans, nec subal-
ternata est: sed hec predicata a Theologia habentur: ergo. Max. est cer-
ta siquidem idem est primum distinctionis ac constitutivum. M. prob. Theo-
logia viatorum habet sua principia immediate nota a scientia beata.
Sed per hoc distinguitur tam a scientia subalternante, tam a ab alia scien-
tia, que nec subalternans, nec subalternata est: ergo. Max. patet quia
quod a Theologia in hac vita immediate n. manifestatur a visione beatifica
immediate agnoscitur. M. quod t. prob. Scientiam subalternans pe-
lit habere sua principia sibi immediate nota. Quod 2. dicitur ab alia scien-
tia, que nec subalternans, nec subalternata est, nec subordinatur nec su-
balternatur alteri scientie in cognitione suorum principiorum sed tan-
tam intellectui: ergo in Theologia distinguitur ab aliis scientiis per hoc, quod
habet principia nota lumine superioris scientie.

Sed instabit. Philosophia habet sua principia nota lumine superio-
ris scientie, scilicet Metaphysicis: sed n. est subalternata Metaphysici-
s: ergo quomodo Theologia habeat sua principia nota a scientia beata
non sequitur quod illi sit proprie subalternata. M. est certa. Non.

Dissipantur Tria. arg.

Theologiam viatorum n. esse proprie subalternatam scientiæ beatorum tenent Scotus, Durandus, Aurelius, et alii, quos refert Caietanus l. p. q. 1. art. 2. Nota hic art. 2. dicitur 3. Vaguer dicitur 6. c. 2. Arrubal, et Granados.

Arg. 1.º. Scientia subalternans, et subalternata n. sunt de eisdem veritatibus: sed nostra Theologia est de eisdem veritatibus, de quibus est scientia beatorum: ergo nullatenus ei subalternatur. Maior patet in Musica quæ diversarum veritatum attingit, ac Arithmetica. Minor ostenditur. Nostri Theologia demonstrat invidenter de Deo, quæ scientia beatorum evidenter attingit: ergo.

Confir. Scientia subalternans ex Arist. 1.º. Post. debet demonstrare principia subalternata, siquidem conclusiones illius sunt principia istius: sed scientia beata n. potest demonstrare principia Theologiæ nostræ: ergo. Probr. minor. Principia Theologiæ nostræ sunt articuli fidei: sed isti sunt indemonstrabiles, cum n. habeant causam, per quam probentur: ergo.

Resp. 1.º. arg. neg. minor ad causam nobis. Disting. an demonstrat Theologia invidenter de Deo, quæ scientia beata primario attingit, nego. quæ secundario, concedo. Scientia beata attingit primario articulos fidei, quæ nullo modo a Theologia attinguntur, sed supponuntur affectu fidei. Quod est contrarietatem scientiæ subalternatæ est, quod attingat primario ipsas veritates, quæ a scientia subalternante 1.º attingunt.

Sed obicitur: Theologia nostra attingit 1.º Deum, cum Deus sit eius primarium obiectum, ut constat ex q. 1.º. sed Deus est unus ex articulis fidei: ergo attingit primario articulos fidei.

Resp. Theologia nostra attingit 1.º Deum absolute, nego. ut est radix inferendi conclusionem, concedo. Deus enim sub 1.º consideratione pertinet ad articulos fidei. Sub secunda ad Theologiam, quia 1.º supponit. Deus cognitus absolute per fidem, quam affectus illatus per sacram Theologiam.

Resp. 2.º. principia h. arg. disting. nam Scientia subalternans, et subalternata n. sunt de eisdem veritatibus, quando sunt ordinis naturalis, concedo, quando sunt ordinis supernaturalis, nego. et ratio est: Quia quando sunt ordinis naturalis, scientia subalternans habet suam rationem naturalem ita limitatam, ut non possit extendere ad attingendum altius scientiæ veritates. Quando vero sunt ordinis supernaturalis, quales sunt scientia beata, propter suam maximam perfectionem non gaudet maiori amplitudine, et extensione, sic q. potest extendere ad veritates sui scientiæ subalternatæ. Licet, tacito obiecto procuratur, ratio sub qua scientiæ subalternatæ sit diversa a ratione

magis determinatum determinatione illius ordinis, concedo: Si vero ordinis,
nego. Cum clare cognitum a visione beatifica n. est obiectum determinatum
illam rationem universalem, quae respicitur a Theologia. Nam licet haec
ratio universalis abstrahat a claritate, et obscuritate, n. abstrahit
ab illa claritate, quae convenit visioni beatificae, cum claritas, a qua
illa universalis ratio abstrahit, sit claritas revelationis, quae pertinet ad
cognitionem aequalem, quae fit per speciem creatam, claritas vero visionis
beatificae sit propria cognitionis Matutinae, quae fit per speciem Divinam.
Ex quo inferatur, quod Deus per propriam speciem cognitum, quamvis sit
determinatum est perfectum obiectum, quam Deus abstrahit a claritate
et obscuritate revelationis, cum illa claritas n. continetur sub
iteratione, et obiectum universaliter tantum sit perfectum obiectum de-
terminato contento sub ipso, ut in exemplo intellectus constituitur, quia
ideo est perfectior voluntate, quia obiectum voluntatis est eius deter-
minatum contentum sub universalis ratione entis.

Sed instabitur arguentibus: sequitur ex hoc, quod Theologia per se
infusa, quam habuit Christus Dominus sit imperfectior Theologia nostra:
hoc n. debet admitti: ergo nec solutio. Probat. sequela. Ratio sub qua
Theologia Christi fuit revelatio clara: sed haec est inferior, et continetur
sub ratione sub qua nostra Theologia: ergo. Itaque est certum, n. est.
Probat. Ratio sub qua nostra Theologia est revelatio abstracta
a clara, et obscura: sed haec continetur sub se revelationem claram:
ergo.

Respondetur. neg. seq. contra. maiori probatur disting. n. 2. reve-
latio clara continetur sub ratione sub qua nostra Theologia continetur
rationis, concedo: continetur reali, nego. Itaque licet revelatio clara logica
continetur sub revelatione, ut sic, n. vero realiter. Et ratio est: quia re-
velatio clara respectu a Theologia infusa Christi Domini ad illam se
extendebat, quam ratio sub qua nostra Theologia, quamvis abstrahat
a claritate, et obscuritate, cumq. maior perfectio obiecti n. regulatur
per maiorem universalitatem Theologicam: sed penes maiorem univer-
salitatem realem, quae conjungitur continetur plurimum obiectorum, et
in perfectione exteriori a illa, ut patet in obiecto primario intelli-
tus Dei, qui cum sit Deus secundum primordiam rationem est minus
universalis logica, quam eius Divina transcendentaliter sumptum, et
tamen magis commune realiter, quia plura obiecta perfectioni modo
continetur, cum hic maiori actualitate, quam illa ratio universalis conti-
neatur.

Prop. 2. disting. diverso modo eandem n. Revelatio cla-
ra continetur sub ratione sub qua nostra Theologia: revelatio cla-
ra attingibilis medio clivis naturalis, concedo, medio actu super-
naturalis, nego. Itaque revelatio dividitur in claram, et obscuram
attingibilem actu supernaturali, et attingibilem a nam medio clivis
actus naturalis. Revelatio clara actu supernaturali attingibilis

separari, et cum evidentia Arithmetice coniungi.

Ad confir. la. r. 2. neg. 2. arg. marg. probandum dicitur? Ratio sub
qua theologia essentialiter sumitur est revelatio virtualiter obscura
neg. Ratio sub qua huius statum, concedo. Ratio sub qua theologia essen-
tialiter sumitur est revelatio Quia dicitur docet? hic: Est enim Angel. Doct.
sacra doctrina considerat aliquam secundum quod sunt divinitus revela-
ta. It. dicit Ang. Doct. secundum quod sunt obscurae revelatae, sed secun-
dum quod sunt divinitus revelatae, quod ostenditur in hac, quod revelatio
sua a b. obscuritate est ratio sub qua theologia, quam ratione sta-
tuz in hac vita dicit obscuritatem.

Sed instabit: Ex hoc inferatur quod Theologia videtur et Theo-
 logia Patrum distingui in specie: sed hoc est contradictoria: ergo non tenet.
 Solutio. Distinguitur in specie: quando ratio sub qua distinguitur distinguitur
 scientia: sed revelatio obscura quae est ratio sub qua Theologia
 videtur distinguitur a revelatione clara quae est ratio sub qua Theo-
 logia Patrum: ergo Theologia videtur et Patrum specie distinguitur.
 Quando ratio

Logi^c Pat^r ergo uno logia^c.
 Reg^r. neg^o. mar. prob. q^d. mar. dy^ling^r. Quando ratio
 sub qua dy^ling^r. formaliter, dy^ling^r. scienti^e, conu^odo man^u quan-
 do dy^ling^r. materialiter, seu modaliter, nego. Obscuritas, et clari-
 tas efficientes reuelationem, que est ratio sub qua Theologia^c au-
 diunt materialiter se habentes respectu illius, quia ille tantum
 respicit reuelationem, quam abstractam a claritate, et obscu-
 ritate. et ne quando obscuritas se habeat de formali respectu
 status, ut se habet de materiali respectu illius essentialiter sum-
 ptus, quia hic status est illi accidentaliter. Ut patet in exemplo allato
 Theologia^c. et ch^om in intellectu, quicquid proest respicit statum
 coniunctionis ad corpus ut obiectum formale respicit quidditatem
 materialem, et in statu separationis animam rationalem. Et tunc
 cum q^d status sint illi absolute accidentales, et materiales, talia
 obiecta sunt absolute illi materialia, et ne est idem intellectu
 in statu coniunctionis, et separationis.

in statu conuersionis, et se, et alios.

Sed arguitur: Ex hac solutione sequitur quod Theologia sit sit perfectior quam scientia beata: hoc est absurdum: ergo et solutio. Propter
sequens. Scientia quae habet obiectum universalium est perfectior illa quae
habet obiectum magis determinatum: sed iuxta dicta Theologia habet
obiectum universalium, quam scientia beata: ergo est perfectior. Maior
doctrina ad S. Compt. abbreviat. in tract. de anima, ut probent ex eorum
intellectus supra voluntatem. et tunc probat. Obiectum scientiae beatae
est beatus et non unus, Theologiae vero abstractum a claritate, et obscu-
ritate: sed haec ratio est universalior illa, ut ex terminis constat: ergo.

Propter rationem ad cuius probandum dicitur quod Theologia habet obiectum

Præter. neg. seculam, ad cuius prob. dyling. t. nar. Scientia
que habet obiectum universale et perfectionem illam, que habet obiectum

ordinatio obiectuorum ad istam subordinationem n. r. q. d. distinctio
ly, sed tantum, quod una ratio n. sit formaliter attingibilis, n. i.
mediante ratione formaliter attingibilis, vel aliter eius vice sup. tenet
cum q. d. deus, sub qua ratione est obiectum Theologie n. sit attingibi-
ly, n. i. mediante scientia beata, quia ista manifestatur et declaratur
eius principiorum, vel media fidei eius vice sup. tenet, inde est, quod
quod deus, ut est obiectum nostre Theologie dicit aliquam obiecti-
viam subordinationem deo, ut est obiectum visionis beatificae, scilicet Theo-
logia erit illi proprie subalternata.

Ad confir. r. q. d. concedo man. et d. q. d. m. i. Scientia beata
est habitus principiorum, et formaliter eminentior scientia, concedo
habitus principiorum precise, nego, sub qua ratione attingit gentia
Quam absolute est habitus principiorum nostre Theologie, sed sub illa
qua illam videt, ut est ratio a priori inferendi conclusionem, est
Scientia. Quapropter nostra Theologia subalternata constituitur non
per ordinem ad rationem habitus, sed per ordinem ad illam est scientia

Arg. 4. de ratione scientie subalternatae, est addere differen-
tiam accidentalem obiecto subalternanti: sed Theologia n. addit
differentiam accidentalem obiecto visionis beatificae: ergo n. est illa
subalternata. Mar. docet. a. N. Complut. in 1. q. d. 19. q. 1. m.
chom p. 1. q. d. quia ratio obiecti est obiectum unum, et alterum.

Confir. Scientia subalternata debet demonstrare de suo
obiecto distinctas passionem, ac subalternari: sed si n. addit differen-
tiam accidentalem requirit demonstrare de suo obiecto distinctas
passiones: ergo. Prob. m. r. ubi n. datur distincte passionem demer-
itabilis n. datur distincte scibilibus in obiecto, cum conversio obiecti
h. cum ratione passionem sit fundamentum scibibilitatis: sed scientia su-
balternata, et subalternari debent inq. ostendere ex parte obiecti
distinctam scibilitatem, cum sint distincte scientie: ergo. Mir. li.
Syllogismi p. 1. q. d. Est obiectum scientie subalternate radice non
passiones ponit. differentia accidentalis a. N. Compl. loco cit. atq. q. d.

Præp. arg. d. q. d. m. i. de ratione scientie subalter-
natae est addere differentiam accidentalem obiecto subalternanti
de ratione subalternatae, ut subalternata est, nego, ut tali modo
subalternata, concedo. Scientia, ut constat ex r. q. d. sup. cit. subal-
ternata, ut subalternata est tantum gentia. h. r. q. d. q. d. quod
principia illius n. sint illi immediate per se nota, sed, quod manifestan-
tur per lumen superioris scientie, quod autem addit differentiam
accidentalem, convenit illi, quia talis scientia subalternata, quæ
est scientia dependens a naturali lumine principiorum, de qua lo-
cutus nostri Complut. in 1. q. d. quia agunt de illa scientia subalternata
de qua egit Theologus, cum q. d. Arg. subalternationem Theologie
n. agnovit, quia concernit aliquid supernaturale, ideo de ista n. e.

39
nullo modo continetur sub revelatione abstracta a clara, et obscura
nostre Theologie, quia hoc factum respicit revelationem attingibilem
medio discursu naturalis, sub qua supernaturalis modo attingibilis
qualitas est revelatio clara Theologie infuse. Ergo Theologia nostra nullo modo
continetur, et sic Theologia nostra perfectio simpliciter est.

Ad 2. confit. resp. concedo non et nego min. ut arg. prob.
Syllog. Quod generaliter in aliquo statu dependet ab articulis fidei,
dependet generaliter a fidei nego. Quod secundum se ita dependet con-
cedo. Solus satis constat ex dictis. Quamvis Theologia in conclusionibus
huius statum dependet ab articulis fidei, secundum se non dependet, quod
arguit dependentiam non esse essentialiter, sed accidentalem.

Arg. 3. De ratione scientie subalternatae est habere obie-
tum contractum, quoniam subalternam. sed Theologia nostra est ita
respectu scientie beate, ergo non est illi subalternata. Mor. liquet. quia
de ratione scientie proprie subalternatae, ut docent A. Com. lib. in log.
dis. 13. q. 1. est addere aliquam differentiam accidentalem, ratione cuius
limitatur obiectum subalternans ad radicandos species proprias, ut
constat in Musica respectu obiecti Arithmetice. Mor. prob. Deum sub
ratione beatitudinis est obiectum scientie beate, sed sub isto ratione est ob-
iectum Theologie, ergo.

Confir. non est proprie subalternatio secundum Philosophos
inter scientiam et habitum principiorum: sed scientia beata est habitus
principiorum, et nostra Theologia est scientia, ergo. Prob. mor. ha-
bitus attingens prima principia est habitus principiorum: sed scientia beata
est habitus principiorum attingens, cum articulis fidei, qui sunt principia
huius Theologie attingit et manifestatur per illam, ergo.

Resp. 1. nego. mor. arg. prob. Syllog. Deum sub ratione Dei
tatis est obiectum scientie beate cum maiori perfectione, et extensione, quam
Theologie, concedo: cum equali, nego. licet Deus, ut Deus sit visus beate,
et Theologie obiectum, ceterum cum maiori amplitudine, et perfectione ob-
iectiva se habet respectu visionis beate, quam Theologie cum in Deo clare viso
plura reperiantur cognita, quam per Theologiam reperiantur abstracta.

Sed obicitur: Ad hoc ut aliqua scientia sit proprie alteri sub-
alternata, non sufficit, quod obiectum unius explicat minorem perfec-
tionem, quam alterius, sed in super requiritur quod obiectum unius sit alteri
subordinatum: sed quamvis Deus sub ratione, quae est obiectum explicat
minorem perfectionem, quam illa, in qua explicatur in illo, quatenus est
obiectum visionis beatificae, non est illi subordinatus, cum implicet eiusdem
ad idem dicere subordinationem: ergo.

Resp. Obiectioni concedo maiorem, et Syllog. mor. Non potest
illi subordinari entitative, concedo, obiective, nego. Quamvis eiusdem
ad idem requiritur dari subordinationem entitative, potest dari su-

tu, cum scis de intellectu creato, nec Theologia nostra in intellectu
sua quærat reperiri: ergo.

6 Resp. concedo nam. et neg. min. Mor. q. probat. dñs. scilicet
scientia subalternans proximè, et subalternata possunt simul
esse in eodem intellectu, concedo: scientia subalternans remota
nego. Scientia una subalternat remote nostram Theologiam,
et sic n. possunt adunari, quamvis adunetur cum scientia beatorum
vel proximè subalternata.

Arg. 6. habitus generatus per actus ab intrinsecis invidens
nequit subalternari habitui clario: sed Theologia generatur per
actus ab intrinsecis invidens: ergo neg. nequit scientia beatorum, quæ
clara est subalternari. Mir. et certo. Mor. probat. habitus in
subalternatus habitui clario, potest ex conjunctione committi esse clari-
us: sed habitus generatus per actus ab intrinsecis invidens nequit
esse clarius: ergo. Probat. mir. habitus generatus per actus ab intrin-
secis clarios, nequit esse invidens: ergo generatus per actus invidens
non potest esse clarius.

Confr. Non potest intelligi, quod actus invidens fiat esse
clarius stante eadem entitate actus, ut patet in actibus Theologie
in via scilicet: ergo neg. habitus per actus invidens generatus.
Patet conseq. quia n. minus habet habitus habitus, quod actus
actualiter.

6 Resp. neg. nam. mir. q. prob. dñs. sed habitus genera-
tus per actus ab intrinsecis invidens ex ratione formali sui obiecti
nequit esse clarius, concedo: invidens se tenente ex parte sub-
iecti, et per accidentem illi convenientem. nego. Potest aliquis habitus gene-
rari per actus invidens, dñs. licet. Primum, quando talis in-
videns exigitur a ratione formali sui obiecti, ut patet in fide
humana. Et habitus hoc modo generatus n. potest esse clarius.
2. potest habitus generari per actus invidens taliter, quod
talis invidens essentialiter n. exigitur a sui obiecto, sed ra-
tione subiecti, in quo est, per accidentem illi convenientem: hic habitus
potest esse clarius, et evidens ablatum ex parte subiecti invidens
licet, quæ est impedimentum ad claritatem accipere: ut patet
in Mathematicis, quæ ex ratione formali possunt coniungi cum Arith-
meticis, et sic evidens accipere, quamvis per accidentem ratione
subiecti Arithmeticam n. habent aliquando habeat invidens.
sic accidit in Theologia, et sic potest claritatem accipere a scientia beatorum
et per hoc esse clarius. Quapropter quamvis habitus generatus per actus cla-
rios nequit esse invidens, quia tamen ex parte rationis formali, quam
ex parte subiecti n. actus aliquid inducunt invidens: et tamen

vult n. congl.

2. p. dyt. r. cum Capitulo concedo man. et neg. man. quia
Theologia addit differentiam accidentalem obiecto visionis beatificae, scilicet
et revelabilitatis obiecti negativae, quae ratio accidit obiecto scientiae bea-
tae, cum per accidens sit illi talis revelabilis. Et per istam distinctionem ab
illius obiecto, quod essentialiter petit claritatem, et a fide, quae exi-
git revelationem positive obscuram.

Sed inargues contra 3. solutionem: Ideo scientia subalternata
naturalis addit differentiam accidentalem, ut possit a subalternante
dependere in principis: ergo si Theologia n. addit talem differentiam n. de-
pendet in principis a scientia beata, et sic n. erit illi proprie subalter-
nata.

Propt. dyt. r. arg. Ideo de ut possit dependere a principis, quia
principia scientiae sunt, nego, quia talia principia, concedo. et neg. contra.
Quando principia sunt limitata, quae sunt principia scientiae subalternae
natae naturalis, petunt ex parte sui obiecti differentiam accidentalem,
ut possit fundare distinctionem scibilitatem. Quando vero principia
sunt infinita, quae sunt principia nostrae Theologiae, excludunt ta-
lem differentiam accidentalem, quia ab illa potest obiectum illius, cum
sit illimitatum, et infinitum, plene scibilitatem fundare, taliter, quod
scibilitas correspondens deo, ut est Theologiae obiectum n. patet cla-
re, nisi cum dependentia a scientia beata, quod indicat talis subal-
ternationem.

Ad contra. r. p. neg. man. man. q. p. dyt. r. ubi n. dan-
tur distinctae passionis demonstrabiles, nec diversi modus formali demon-
strandi, concedo, quando n. datur distinctae passionis, datur tamen diver-
sus modus formali illos demonstrandi, n. datur diversa scibilitas in ob-
iecto, nego. licet enim eadem passionis videantur per scientiam, et demon-
strantur per Theologiam, diversa scibilitas invenitur in obiecto Theo-
logiae, et in obiecto scientiae beatae, quia diverso modo formaliter attingunt.
ut ex n. constat, cum ad hanc concurrat essentia deus per modum speciei,
et ad illam species creaturae. Et cum diversa scibilitas n. determinatur a materialiter
scibit, quod sunt passionis, sed a ratione formali sciendi, quae est diversa
in Theologia, et scientia beata, inde est, quod quaecumque n. demonstrant dis-
tinctae passionis, habent in suis obiectis distinctam scibilitatem.

Arg. 5. si Theologia nostra subalternaret scientiae beatae, 15
subalternaret scientiae deae, sed n. potest scientia deae subalternari: ergo
nec scientia beatae. Mor. patet: quia eodem modo loquitur 8. Th. de scien-
tia deae, ac de scientia beata, ut constat ex art. 2. 1. q. 1. Propt. mor. scien-
tia subalternari, et subalternata possunt esse simul in eodem intellectu:
sed scientia deae, et nostra Theologia requirunt esse simul in eodem intelle-

tribui, cum ibi n. sint immoderate, nec possint esse.

Ad 2. reg. neg. arg. t. et t. in oppos. debetis disting. Omnia
que Theologia potest cognoscere, cognoscuntur perfectione modo
scientiam beatam, sub omni ratione sub qua nego. sub aliqua con-
cedo. Quamvis omnia que cognoscit Theologia, cognoscatur scientia
beatam, cognoscit illa sub diversa ratione sub qua, et sic remanent
alterius cognoscibilia per rationem sub qua Theologia, quod mani-
festat n. solum n. esse superfluum, sed necessariam. Ut patet
in scientia beatam, et infusa Christi Domini, que licet eadem cognos-
cat, nec una nec alia est sapientia, quia sub diversa ratione
sub qua illa attingunt.

Infert. 2. Theologiam n. subalternari alicui principio
naturalis, quamvis ex ipso demonstrari explicatur illatio. Sed contin-
gere, quod ex una premissa de fide, et alia naturali deducatur
conclusionem Theologicam, ut patet in hoc syllog. Omnis homo est rationalis
Christus est homo; ergo est rationalis. In qua max. est notum arg. et m.
de fide, et Theologia. Et in hoc arg. procedit illatio.

Prob. 9. ex 8. The. scientia subalternata est inferiori
subalternante: sed Theologia n. est inferior principii naturalibus;
ergo. Mox. et certo. Mox. et 8. The. hic aut 2. Theologia n. acci-
dit ab aliis scientiis tanquam a superioribus, sed utitur eis, tanquam
inferioribus, et ancillis, sicut Architectonice utantur subministran-
tibus, ut civilis militari: ergo.

Obiicit: Quando aliqua scientia alteri subordinetur in sua
conclusionem inferenda, illi subalternatur. Sed Theologia subordinatur
scientiis naturalibus in sua inferenda conclusionem: ergo illi subalternatur.
Prob. 2. m. Theologia subordinatur principiis ex quibus inferatur
sed aliquando inferatur ex una naturali, et alia de fide: ergo. Mox.
docet in logica. Mox. constat in syllogismo supraposito: ergo.

Resp. neg. m. marg. prob. disting. Conclusionis subordi-
natur principii, ex quibus inferatur per se, et ratione sui, concludo per
accidens, et ratione alterius, nego. Principia naturalia, ut natura-
lia est n. concurrunt ad inferendam conclusionem Theologicam, cum
n. continuatur ad principia illius, que super naturalia sunt: sed con-
currunt, ut elevata a fide, sub qua ratione participat certitudinem
illius, inferatur conclusionem Theologicam. Et sub hac ratione aliqua-
modo illi subordinatur, cum in illa dicatur de formali perfectione
fidei, a qua elevatur. Participatque eandem rationem sub qua fidei.

habitus per actus invidens invidentia oritur ex parte subiecti, potest esse
clarus, quando subiectum fuerit illuminatum lumine superioris scien-
tie, quod magis aptum se habet ad evidentiam scientie inferioris.

Ad confut. 2^{am} respondeo a^oq. 2^{am} q^{ue} 2^{am} conseq^{ue}ntia 2^{am} q^{ue} 2^{am}.
disparitatem est: quia actus est determinatus, habitus indifferens
sic cum habitudine inferioris potest applicari, vel cum evidentia superioris
in scientie, vel abiq^{ue} illa, amittere invidentiam, quam habebat
abiq^{ue} applicatione scientie superioris per illam applicationem. Actus
vero quia determinatus, applicatur iam abiq^{ue} terminis superioris scien-
tie requiritur applicari per illam, quia iam abiq^{ue} illa a suo prin-
cipio exiit, et ita non potest invidentiam amittere.

Quidam corollaria proponunt.

Infer. 1° Theologiam acquiritam in via remanere in pa-
triam. Idem quoad ornatum, sed etiam quoad exercitium. Ut hec
intelligatur aduante, quod dupliciter habitus acquiritur in via potest
remanere in patria. 1° quoad exercitium. 2° quoad ornatum. Illi
quoad exercitium remanent, quatenus exercitium est compossibile
cum beatitudine, ut cernitur in religionis, et charitatis. Quoad orna-
tum remanent, quorum ratio formosus obiecti cum beatitudine, est
compossibile, n. vero eorum exercitium, ut sunt fortitudo, et tem-
perantia, que sunt circa passionem.

Prob. 1° habitus subalternatus aliam scientie n. 10.
Lumpetit cum illa coniungitur, sed etiam in suis exire operationes: sed the-
ologia est subalternata scientie beate: ergo. Prob. 2° mai. scientia subalte-
rata magis perfecta exigit, quando coniungitur cum subalternante, quae
abiq^{ue} illa: sed abiq^{ue} illa exercet sui operationes: ergo cum illa.

Sed obicitur: Temperantia est magis perfecta in statu beati-
tudinis, quam in statu viæ: sed in hoc sicut operationes, quae n. potest
efficere in illo: ergo quamvis Theologia sit magis perfecta in statu bea-
tifico, quam in statu viæ n. 10. quod n. in hoc operatur etiam in illo.

Obicitur 2° Superflua est Theologia, et eius operatio in statu
beatifico: ergo. Prob. a^oq. Nil est in statu beatifico cognoscibile a theo-
logia: ergo superflua est. Prob. a^oq. Omnia quae Theologia potest cognos-
cere, cognoscuntur perfectione modo per scientiam beatam: ergo nil etc.

Respon. obicitur. 2° q^{ue} 2^{am} q^{ue} 2^{am} q^{ue} 2^{am}. Temperantia est magis per-
fecta in statu beatifico, quam in statu viæ quoad entitatem, concedo. quod
operationum, nego. licet entitas Temperantiae in statu beatifico sit magis per-
fecta, attamen operationes requiritur perfectionem, quia
dicitur passionum, quatenus moderatio in beatitudine requiritur a Temperantia

quod licet christus habuerit theologiam per se infusam, n. tamen beatitudinem
ad dignitatem christi huc pertinebat scientiam ad cognitionem eius
se extendat, n. vero ad gloriam beatorum.

Lib. 6. An Theologia sit entitativa supernaturalis, vel naturalis?

Theologiam viatorum dependere essentialiter a fide, quia su-
pernaturalis est fere omni Theologorum sententia tenet. Iam
propter principia nostrae Theologiae sunt articuli fidei? Iam quod
digniter considerari? 1. absolute quatenus dicunt ordinem ad
primam veritatem reuelatam. 2. quatenus dicunt ordinem ad
conclusiones, quae ex illis possunt deduci sive inferri. Sub 1. con-
sideratione spectant ad fidem. Sub 2. ad Theologiam.

Theologia igitur procedit inferendo deducendo conclusiones
certas, et infallibiles ex principijs et articulis, quae sunt causa earum
conclusionum.

Causa igitur efficienter effectus potest digniter con-
siderari. Causa remota, et causa proxima. Causa remota n. assimilata
est effectui, sed causa proxima. Et ratio est: Iam causa remota
concurrit modificata per causam proximam, et sic effectus evadit
similis illi, ut modificatus, n. vero illi absolute. Ut patet in solis,
qui concurrunt ad generationem hominis, et homo n. evadit illi similis
sed causa proxime generanti.

Parag. 1.

Supernaturalitas in Theologia excluditur.

Sciendum est Theologiam esse habitum entitativum natura-
lem. Ita docent. Th. hic Navarrete, M. Philib. Jonck, et alii.

Prob. 9. 1. ratione desumpta ex 2. Th. 22. q. 9. ost.
1. ad 2. habitus acquisitus industria humana est entitativus natu-
rally: sed Theologia nostra acquiritur industria humana: ergo
est entitativus naturalis. M. et 2. Th. loco citato ubi dicitur
donum sapientiae a Theologia in hoc, quod (cum sint verba) sa-
pientiae, quae ponitur donum differt ab ea, quae ponitur virtutem
intellectualem, quare est nostra Theologia, nam illa acquisita

Infertur. 3. homines, qui in via fuerunt Theologi (Ceteris paribus) plus extra verbum in Patria cognoscere per speciem in hac vita acquirunt, quam alii, qui Theologi non fuerunt.

Et probatur. Quia, ut diximus, habitus Theologicus hic acquiri-
tus remanet in patria: ergo qui Theologus fuerit, ceteris paribus plu-
ry meritatis cognoscet, quam alii, qui Theologia caruerunt.

Obicitur: Beatus, qui in via Theologiam non acquirivit, habet
Theologiam per se infusam subsecutam ad visionem beatificam: ergo
ceteris paribus non potest Theologus huius vii plus extra verbum in
patria cognoscere, quam qui Theologiam non acquirivit. Habet con-
tra Theologia per se infusa potest eodem cognoscere extra verbum,
ac Theologia acquirita, ut patet in Christo. Ad id ostenditur Chri-
stus Dominus habet Theologiam per se infusam sed talem Theo-
logiam subsecuta fuit ad scientiam visionis; ergo similiter in quo-
libet beato.

Respondetur. 1.° admittendo ant. et neg. consequens: quia si bea-
tus habeat scientiam per se infusam, sicut Christus, non infertur, quod
beatus, qui in via Theologus fuit, non cognoscit plus extra verbum,
quam ille, qui non fuit. Et ratio est: Quia utrumque beatus conveniunt in
cognoscendo per scientiam per se infusam, et distinguuntur in hoc, quod
ille, qui in via fuit Theologus per Theologiam acquiritam cognos-
cit, quod non habet, qui Theologiam non fuit adeptus. Et sic infer-
ritur in cognoscendo illo, cum per speciem scientie cognoscit.

Sed instatur: Iuxta probabilem intentionem Thomae
beatus, qui in via Theologiam non acquirivit, post illam discur-
rentiam in patria acquirere: sed tunc utraque Theologia cognoscet:
ergo non excusetur in cognoscendo ab illo, qui in via Theologia operam
dedit.

Respondetur. concludendum. et distinguendum. nunc tunc utraque Theo-
logia cognoscit modo ita perfecto, sicut ille, qui in via Theologia
acquirivit, nego. modo minus perfecto, concedo. Quamvis enim beatus,
qui ab hac vita Theologia decedit, possit Theologiam in patria
acquirere, adhuc non adequatur beato, qui cum Theologia decedit:
quia iste per proprios actus perficeret Theologiam, quam in via acqui-
sit, dum alius, quod est substantiam alius conaretur acquirere.
Et dum iste postea iam acquiritam perficeret, alius iam perfectam
perfectissimam redderet.

2.° respondetur. privationi electionis, cum aliquibus Thomae.

Confir. 1.° Dycursus affingens conclusionem Philosophicam et
causa habitus Philosophicæ: ergo si dycursus factus in Theologia
affingit illius conclusionem n. est conditio, sed causa habitus Theo-
gicæ. Corres. infest. Nam sicut se, habet dycursus in Philoso-
phia factus ad Philosophiam, ita Theologicus ad Theologiam
cum utraq. dycursivo modo procedat. Atq. ab omnibus admitti-
tur: ergo.

Confir. 2.° Theologia et habitus per demonstrationem
acquistus: ergo dycursus n. est conditio, sed causa. Corres. patet
in omnibus aliis scientiis. Atq. prob. Scientia, quæ convenit uni-
ce cum aliis scientiis, et habitus per demonstrationem acquiritur: sed
ita convenit Theologia: ergo. Atq. constat: quia in ceteris habet
aliquid n. dependens a Theologia, nec conceptus scientiæ et ratio in
illis transiunt. Nam prob. Nam quæ conveniunt univocæ eandem
habent diffinitionem, cum gaudent in illa ratione eadem scientia:
sed habitus per demonstrationem acquiritur et scientiæ diffinitio:
ergo etc.

Respondet 2.° Quod licet dycursus demonstrationis requi-
ratur, ut causa ad infusionem Theologiæ n. requiritur: ut causa
effectiva, sed ut causa dispositiva, quæ seget quod dependet The-
logia a demonstratione tanquam a causa dispositiva, et a Deo infunden-
te illam tanquam a causa effectiva.

Sed contra: Implet quod ad effectum supernaturalem
concurrat dispositiva aliqua dispositio naturalis: sed dycursus
dictus et naturalis Theologia in se. Immo superius dictum est: ergo.
Atq. et certa. Atq. prob. dispositio debet esse cunctis ordinibus con-
forma, ad quam disponit: sed naturale, et supernaturale n.
sunt cunctis ordinibus: ergo. — Tum etiam ideo dicitur Theologiæ
quod motus naturalis liberi arbitrii n. possunt disponere ad gra-
tiam, quia gratis et supernaturalis: ergo si Theologia est super-
naturalis n. potest dependere dispositiva a dycursu naturali.

3
Prob. 2.° N. H. Ille habitus et entitativus natura-
lis, cuius ratio formaliter specificativa et formaliter naturalis: sed
ratio formaliter Theologiæ specificativa et formaliter natura-
lis: ergo et ille. Atq. constat, mir. prob. Ratio formaliter speci-
ficativa Theologiæ sunt media, quibus procedit, n. absolute sumpta
sed quatenus ex illis inferuntur conclusiones: sed sub ista ratione
sunt formaliter aliquid naturale: ergo. Prob. mir. sub illa
ratione, sub qua substantia dycursus humano, sunt formaliter
aliquid naturale, cum talis dycursus naturalis sit: sed quate-
nus ex illis inferuntur conclusiones substantiant dycursus huma-
nus, cum in materia Theologiæ eodem modo dycursus, quate-
nus est ex parte dycursus, ac in materia Metaphysicæ: ergo.

95
studio humano, hic autem est deusorum dicens. Mor. autem pro-
batur. Quod acquiratur inductia humana habet in homine virtutem
acquisitivam: sed quod hanc habet est entitativum naturale: ergo. Mor.
sequitur. quia requiritur deus acquirere propria inductia, quia ad illam debet
virtutem propria. Mor. probatur. Quando virtutem acquisitivam aliter est en-
titativum naturale, et acquiritur est entitativum naturale, cum super-
naturalitatem requiritur per virtutem naturalem acquirere: sed virtutem
humanae acquisitivae est entitativum naturale: ergo qui per illam acqui-
tur est naturalis.

Confr. 1°. Nullus est habitus supernaturalis, qui proprio
studio acquiratur: ergo si Theologia proprio studio acquiratur, sit
naturalis. Ans. constat in omnibus habitibus supernaturalibus, conve-
nit infertur. Quia ideo illi habitus sunt infusi, quia sunt superna-
turales: ergo si Theologia non est nisi supernaturalis.

Confr. 2°. Quia scientia, quae est donum, est entitativum su-
pernaturalis non acquiratur nostro dycursu, ut docet Th. 22.
q. 9. art. 1. sed Theologia acquiratur nostro dycursu, ut constat
experientia: ergo non est supernaturalis.

Prepondebit, quod licet Theologia acquiratur me-
dio dycursu naturali, non requiritur quod sit naturalis. Et ratio est:
quia dycursus non requiritur tanquam causa productiva Theologiae, sed
tanquam conditio, quod non impedit, quod sit infusa, et superna-
turalis, cum possit aliquis habitus infusus ab aliqua condicione
naturalis dependere, ut patet in charitate, quae supernaturalis
est, et praerequirit in aliquibus aliquos actus inductivos.

Sed contra 1°. dycursus dictus requiritur esse conditio ad Theo-
logiam acquirendam: ergo est causa. Probatur. dycursus attingit
conclusionem Theologicam, requiritur esse conditio ad illam acquirendam:
sed talis dycursus attingit conclusionem Theologicam: ergo requiritur
conditio. Mor. patet. nam talis dycursus aliquam conclusionem
attingit: sed non attingit aliam, nisi Theologicam, cum in materia
Theologica dycurrit, ut supponimus: ergo. Mor. probatur. dycursus
attingit conclusionem Theologicam determinatam, et facilitat in-
tellectum ad illam attingendam: ergo requiritur esse conditio ad Theo-
logiam acquirendam. Consequenter infertur. nam actus determinatus, et
facilitans potentiam intellectivam est causa determinationis, et
facilitatis habitus, quod est habitus. Ans. probatur. Intellectus
magis facit, et determinat, et quod dycurrit in mate-
ria Theologica, quam in tali dycursu, ut experientia docet.
ergo. facilitat etc.

Confir. Beatus, qui in via perfecte Metaphysicus fuit prout in
ritibus Metaphysicus extra Verbum cognoscit, quam alius perfectior
in beatitudine, qui in via hanc scientiam n. fuit exercitatus: sed n. est
alia ratio, nisi quia fit hoc medio discurre naturae, qui perfectior
in prima, quam in secundo: ergo si potest aliquid esse perfectior in Theologia
quando alio habente fidem perfectiorem, infertur: quod fides n. est cau-
sa proxima, sed potentia media discurre naturae cum alio. Mor. supponitur,
ut contra cum totum est, tunc habeat extra Verbum. Item, et perfectior
notitia accitibus Metaphysicis. Mor. probat. Quia si Lumen glorie, et n.
discurre naturae ad illam concurrunt perfectior modo procedunt
in illo Beatus habens lumen perfectior, quoniam n. Metaphysicus, quoniam alius.
si quidem in scientia intra Verbum perfectior identificatur est, quia yto
procedit etiam lumine: sed hoc n. est dicendum, ut corripat ex declaratione
maioris: ergo.

Parag. 2. Arg. contraria dissipantur.

Pro contraria sententia stant Molina dy. 1. et 2. art. 2. in
fine, Lamy 12. de locy cap. 3. conclusionem 1. Tenet hic art. 8. q. 9.
notabile 2. quoniam verba ytorum possunt ad nostram doctrinam
trahi. Et alii, qui in suis manuscriptis Theologiam esse entitativam
supernaturalem defendunt.

Arg. 1. d. Th. vocat Theologiam scientiam revelato-
tam, et divinitus inspiratam hic art. 1. sed talis scientia est en-
titativam supernaturalis: ergo. Prob. mor. Ideo fides ytentitati-
ve supernaturalis, quia est divinitus inspirata: ergo si Theologia
est, supernaturalis erit.

Confir. Imprimis d. scientia est supernaturalis: sed
Theologia est imprimis d. scientia, ut docet d. Th. art. 3. ad 2.
ergo est supernaturalis. Prob. mor. Ideo donum sapientiae est
supernaturale, quia est imprimis d. sapientiae: ergo similiter Theo-
logia.

Resp. arg. d. Th. vocat Theologiam scien-
tiam revelatam, et inspiratam formaliter, et in ordine, concedo:
formaliter nego. Theologia enim cum sit scientia dependens a fide
que formaliter revelata, et inspirata est, dicitur virtualiter reve-
latam, quia n. arguit esse entitativam supernaturalem, sed tantum
originative, quia a fide originatur.

Ad confir. resp. Imprimis d. scientia est supernatu-
ralis formaliter, concedo; virtualiter, nego. Theologia dependet a
fide, que partialiter formaliter mentem movet, n. est superna-

Confir. 1° Ille habitus n^o est supernaturalis, cuius causa proxima
est naturalis, quoniam remota sit supernaturalis: sed causa pro-
xima est naturalis, causa remota est supernaturalis: sed causa pro-
ximi fidei: ergo est naturalis. Mor. ostendit: quod effectus non desu-
mitur per causam remotam, sed per causam proximam, ut patet
in voluntate, et charitate concurrentium ad amorem Dei: super om-
nibusque est supernaturalis: ratione voluntatis remota ad illam con-
currentem, sed ratione charitatis proximam illam efficientem. Mor. probat.
quod tripliciter in qua est difficultas. Incurrit Theologus est causa proxima
productiva Theologi: sed iste est naturalis: ergo. Probo autem. Dicitur
Theologus procedit a potentia naturali, ut naturalis: ergo est na-
turalis. Probat. autem. Quanta potentia naturalis est perfectior, tan-
to perfectior est discursus Theologus: ergo procedit a potentia na-
turali. Patet conseq^o: quia quando causa perfectior perfectior
producit effectum, ipsa absolute sumpta absolute producit effectum
nam sicut si habet magis ad magis, ita simpliciter ad simpliciter.
Probat. autem. Qui habent intellectum acutorem melius, ac plures per-
cipiunt virtutes Theologas, quam qui illam ita non habent: quoniam
qui perfectior habent fidem, ut constat in aliquibus ingenuis ordi-
bus, qui in acta fidei excedunt ipsi paucissimi Theologi: ergo in intellectu.

Confir. 2° Theologia n^o potest per fidem immediate pro-
ducere: ergo. Probat. autem. Theologia acquiritur per discursum: sed fides
n^o est discursiva: ergo n^o potest. Mor. est certa apud omnes. Mor. patet.
quia quanta aliquid magis discursum in motu, tanto
perfectior Theologus est: ergo.

Confir. 3° idem obiectum formale habet habitus pro-
ductivus intellectus, ac ipsa scientia: sed actus eliciti a fide requirit habi-
tu idem obiectum ac Theologia, ut ex se constat: ergo requirit illam pro-
ducere. Et consequenter datur alius actus aliter potentia illam
producenti, quod est potentia naturalis.

Probat. 3° si fides concurrat ad thelogiam producendam, 4
ille est perfectior Theologus, qui perfectior fidem habet: sed ita
non est: ergo concurrat potentia naturalis. Conseq^o patet, quia n^o aliter, qui
potentia producat. Probat. mor. Quia lumen quod bene concurrat proxi-
me ad regionem beatificam, ille beatus est perfectior in intellectu, qui lu-
men gaudet perfectioribus doctrin. in 2° p. tract. de visione: ergo si fides
est causa proxima Theologi, ille est perfectior Theologus, qui habet
alio perfectior fidem. Conseq^o liquet: quia in ordine supernaturali
maior est virtus perfectior effectus regulatur per virtutem supernam
hanc illam proximam producentem, quoniam virtutes naturales sunt
iniquitates. Mor. probat. Potest esse duo quod in fide, et unum esse
perfectior Theologus, quoniam aliter, ut quod dicitur ex parte doctrinae: ergo.

fundare supernaturale virtuale, nam hoc consistit in virtute
derivata ab aliquo principio supernaturali, quoniam talis vir-
tus supernaturalis est, ut patet in collatione virtutis ignis, qui est vir-
tualiter substantia, quoniam formaliter accidentis, et sic alia re-
solvitur, nisi quia derivatur a substantia, similiter in casu dicto.

Ad 2. sup. neg. an. concedo. maior. probatio, et nego-
tium. Disting. ultima. Mor. Naturalis dicitur in. continet. In-
telle supernaturale, naturalis dicitur absolute simpliciter,
concedo: naturalis dicitur dependens a fide, nego. Naturalis
dicitur originem trahit ex fide, quia supernaturalis est, et sic po-
terit virtuale supernaturale producere.

Arg. 2. Quod productus ex concursu habitus super-
naturalis, est entitativus supernaturalis sed Theologia produ-
tus ex concursu habitus supernaturalis: ergo est entitativus su-
pernaturalis. Mor. est certa siquidem Theologia productus ex
concursu fidei. Mor. prob. Ideo actus fidei est supernatura-
lis, quia fit ab habitu supernaturali: ergo si Theologia fit
ab eodem habitu erit supernaturalis.

Resp. arg. disting. nam. Quod productus imme-
diate ex concursu habitus supernaturalis, est entitativus su-
pernaturalis, concedo: Quod productus mediate, nego. Theo-
logia enim licet prestet ad sui productionem fidem, non est imme-
diate, sed mediate, quia inter illam, et Theologiam mediat dy-
cursus naturalis, et sic non evadit supernaturalis. Actus autem
fidei proveniunt ab illo immediate, quapropter supernaturales
evadunt.

Sed contra: fides concurrat immediate ad producendum
Theologiam: ergo supernaturalis. Alia virtus activa debet
immediate concurrere ad productionem Theologie: sed talis vir-
tus requiritur potentia naturalis: ergo est fides. Prob. mor. magis
immediate concurrat ad productionem scientie habitus principiorum
principiorum, quoniam potentia: sed fides est habitus principiorum
Theologie: ergo. Mor. est certa, mor. vero liquet: quia inter
scientiam, et potentiam mediat habitus principiorum.

Resp. neg. an. et neg. mor. prob. et mor. probatio, et nego-
tium. Disting. inter scientiam, et potentiam mediat habitus prin-
cipiorum tanquam determinativum virtutis productivae, concedo:
tanquam virtutis productivae, nego. Sic est verum est, quod inter
scientiam, et potentiam mediat habitus principiorum, mediat
ut virtus productiva scientie, sed ut determinativum virtutis
productivae: nam virtus demonstrativa scientie virtus productiva

43
turalis, sicut donum sapientie. Sed quia Theologia dependet a fide
tanquam a habita primorum principiorum, dicitur quod est in principio
virtutis, seu virtus derivata ab impressione formali. Unde sciendum
quod ratio indicat non esse formaliter supernaturalem, cum donum sa-
pientie quia formalis, et non virtualiter participatio, non impressione con-
veniat supernaturalitatem.

Sed obijci: Ex hac doctrina patet quod Theologia sit virtua-
liter supernaturalis: sed hoc arguit esse in illa supernaturalitatem
formalem: ergo est. *Minor probatur.* Quod est formaliter revelatum est
formaliter supernaturaliter: ergo quod est virtualiter revelatum, in-
claudit Theologiam, est virtualiter supernaturaliter. *Minor in qua est difficultas*
est ostenditur. Quod est virtuale in aliqua linea debet fundari in for-
mali: sed supernaturaliter virtuale est in Theologia: ergo debet in illa
dari aliquid supernaturale formale fundans supernaturalitatem vir-
tualem. *Minor est certa:* nam omne virtuale fundatur in formali: corripitur.
Insuper quia supernaturaliter virtuale Theologie non est primum illius
predicatum, cum tale predicatur in quodlibet se sit formale. Tamen
sed predicatur primum Theologie fundans supernaturalitatem vir-
tualem requirit esse formaliter naturalem: ergo est formaliter super-
naturaliter. *Minor supraprobat.* Quod est naturale, requirit fundari
in supernaturalitatem virtutem: ergo.

Obijci 2°. eadem difficultas est in eo, quod Theologia sit
sit virtualiter supernaturalis: quod sit formaliter supernaturalis.
Sed ergo nulla est ratio, ut sit formaliter supernaturalis. *Probat. arg.*
Ideo per nos non est Theologia supernaturalis, quia fit medio lyce-
sa naturali: sed hec ratio videtur inpedire, quod sit virtualiter super-
naturaliter, et est in nostra sententia: ergo. *Probat. Obijciens naturalis* ideo
naturaliter, et est in nostra sententia: ergo. *Probat. Obijciens naturalis* ideo
naturaliter, et est in nostra sententia: ergo. *Probat. Obijciens naturalis* ideo
naturaliter, et est in nostra sententia: ergo.

Respons. 1^a. Directioni neg. minor. *Obijciens 2^a.* et probatio illius: quod
est virtuale in aliqua linea debet fundari in formali eiusdem lineae
concedo: eiusdem subiecti, nego. Virtuale, quod invenitur in Theo-
gia fundatur in formali fidei, quod pertinet ad lineam super-
naturalem formaliter, non vero in entitate eiusdem Theologie, aliter
in nigra fundaretur.

Vel aliter responde, quod supernaturaliter virtuale Theo-
logia fundatur in aliquo formali, et primario predicato igitur.
Minor supraprobat. *Obijciens 2^a.* predicatum primum Theologie fundans
supernaturalem virtuale requirit esse naturale absolute, concedo:
naturale dependens ab aliquo supernaturali, nego. Licet primum
predicatum Theologie sit formaliter naturale, habet dependentiam
et originatur ex aliquo supernaturali fidei, quod sufficit ut

Theologia acquisita. 1° est supernaturalis, quia fuit communicata
et actus productus luminis glorie, que erat supernaturalis. The-
ologia acquisita, quam vix dependet ab intellectu acquisitione a principio
supernaturalis, erat mediante dyctione naturalis Christi
nisi, et sic erat naturalis; et cum nostra. 1°, sed 2°, comparatur
naturalis est. —

Ad confut. 1^{am}. Theologia Christi et nostra sunt eiyden
speciei: Theologia Christi acquisita, concedo: infuso, nego. Theologia
Christi acquisita et nostra habent idem formale obiectum, et sic sunt
eiyden speciei. Theologia infusa licet idem obiectum materialiter
n. vera formaliter, quia sub ratione actionis Dei hanc Theologiam
specificat, et sic specie distinguit. — Adde, quod quamvis Theologia
que a nobis, ut sentio, probatur fuit ordinata, fuerit per accidens
infusa, hoc n. tollit, quod sit exhibitiva naturalis, quod ex se probatur
acquiri, quod sufficit, ut n. sit supernaturalis, ut patet in logicis
infusa per accidens articuli homini, que semper est exhibitiva na-
turalis propter rationem dictam, et patet etiam in virtutibus na-
turalibus per accidens in rebus aliquorum per accidens Christo
infusa.

Arg. 4. Illa scientia est supernaturalis exhibitiva, que ha-
bet obiectum supernaturale, cum tota ratio scientie sumatur per or-
dinem ad obiectum: sed Theologia habet obiectum formaliter super-
naturale: ergo. Prob. 1° minor. Quando ratio sub qua aliquid scientie
est supernaturalis, obiectum formale est supernaturalis: sed ra-
tio sub qua Theologia est supernaturalis: ergo et illa. Prob. 2° minor.
Ratio sub qua scientie sunt principia per que procedit, cum eiyden
tot specificandi vocatur ex principis, quod eiyden derivantur ex ob-
iecto vel ex articulis intra eandem abstractionem: sed principia, per que
procedit Theologia sunt supernaturalia, et sunt articuli fidei: ergo.
Ratio sub qua supernaturalis.

Resp. 1° neg. minor 1^a et 2^a minor. 1^a probatur distingui. Prin-
cipia Theologie sunt supernaturalia, formaliter, et reduplicative
concedo, nego. Materialiter, et specificative, concedo. Articuli
fidei, qui sunt principia Theologie licet sint specificative, et ob-
iecta supernaturalia, n. vero respectu Theologie, quia n. 1° igitur
sunt a Theologia, prout substant luminis dyctionis naturalis in-
tellectus humani, que mediante illuminant conclusionem
eiyden, et cum ratio formalis specificandi in illis sit illuminatio conclusionis
que faciunt mediante dyctione naturalis, inde est, quod ratio sub
qua Theologia formaliter, ut specificativa est naturalis.

Sed dicunt: Ratio sub qua aliquid habetur se debet habere
ex parte obiecti: sed omnis ratio se tenens ex parte obiecti Theo-
logie est supernaturalis: ergo. Prob. 1° minor. Deus est author superno-
turalis est obiectum Theologie: sed omnia que se tenent ex parte
Dei, ut author supernaturalis sunt supernaturalia et ex se

debet quia scientia sit habitus per demonstrationem acquisitus,
cum autem habitus principiorum non possit esse demonstrativus quia
de causis non est quod est, quod requiritur ut sit productiva scien-
tiæ ex qua infertur, quod scientia non debet assimilari habitui prin-
cipiorum, sed potentie intellectus, quia effectus excedit similitudinem virtu-
tis productivæ, non vero illius determinativæ. Cuius potentia intellectus
naturalis sit, Theologia debet esse naturalis, quam fides, quæ est
habitus principiorum sit supernaturalis. Ut patet hoc in actio-
nibus naturalibus Christi Domini, quæ quoniam procedunt a subiecto
homo, quæ supernaturalis est, evadunt naturalis, non alia ratio-
ne, nisi quia virtus illorum productiva est naturalis, quoniam comple-
mentum, non determinativum illius sit supernaturalis.

Sed instabit habitus principiorum mediet inter scientiam
et potentiam tanquam virtus productiva: ergo non tenet ista ratio. Pro-
bat. Quod habent actus actus actus virtutis, habet habitus
inter totam virtutem: sed habet habitus principiorum actualiter pro-
ducunt scientiam: ergo ipse habet virtutem productivam illius.
Probatur. Actus attingentes præmissas sunt actus habitus prin-
cipiorum: sed totus ex doctrina. N. Comp. abb. in Logica dist. 7. q. 3.
active concurrunt ad conclusionem, quæ scientia est, licet actualiter: ergo.
Major. Probatur. Actus attingentes prima principia sunt actus habitus
primorum principiorum: sed præmissæ sunt primo principia: ergo.

Respondetur. Distinguitur. ultimum major. Actus attingentes prima
principia absolute sumpti, sunt actus habitus principiorum, concedo:
attingentes, ut illative, nego. Actus attingentes præmissas verum est
concurrere active ad scientiam, et tamen non sunt actus prin-
cipiorum, quia licet attingant illos, non attingunt absolute, sed illative:
et actus principia illative attingentes non sunt actus principiorum,
quia habitus principiorum illative non est.

Arguitur. Theologia Christi Domini fuit supernaturalis: ergo
et nostra. Respondetur. est certum in doctrina S. Th. Consequenter probatur. Ideo Theo-
logia Christi fuit supernaturalis, quia derivabat ex principijs
supernaturalibus: sed nostra Theologia derivat ex principijs
supernaturalibus: ergo. Major et minor. liquet.

Confer. Theologia Christi, et nostra sunt eisdem species:
ergo in Theologia Christi est supernaturalis, etiam nostra. Consequenter
constat quia naturalis et supernaturalis requirunt eam eandem
speciem. Probatur. arg. Iuxta habent idem obiectum, sunt eisdem speciei:
sed Theologia Christi, et nostra habent idem obiectum, cum deus, ut
deus ab utraque, ut obiectum respectivum: ergo.

Respondetur. arg. Distinguitur. arg. Theologia Christi Domini in
fide fuit supernaturalis concedo: Theologia acquisita, nego.
In Christo est duplex Theologia: Theologia per se in fide, et

liquet: ergo.

47

Confr. tota ratio naturalitatis obiecti Theologie fundatur in eo, quod attingit: dicens naturaliter: sed hic n. se tenet ex parte obiecti, sed ex parte potentie: ergo ex parte obiecti n. est aliquid naturale.

Resp. Obiectioni concedo maiorem neg. min. magis prob. concedo: Attingit: n. d. Omniaque se tenent ex parte obiecti, ut author supernaturalis in yre entis, concedo: In yre attingibili, n. sunt supernaturalia in yre entis, concedo: In yre attingibili, n. sunt supernaturalia in yre entis, concedo: Itaq. licet Deus, ut author supernaturalis, dicat supernaturalia in yre entis, ad idem sub tali ratione pertinentibus in yre entis, n. vero in yre attingibili a Theologia. Et ratio est: Quia prima consideratio est abstracta, secundo respectiva ad Theologiam, seu ad modum attingendi. Et cum ratio attingibilis sit mensuranda cum modo attingendi, n. vero cum modo abstracto sumpto, inde est, quod licet Deus, ut author supernaturalis, dicat in yre entis supernaturalia, n. vero in yre attingibili, quia modus attingendi, ut constat ex dictis est naturalis.

Ad confr. resp. dyling. man. tota ratio naturalitatis obiecti Theologie fundatur in eo, quod attingit: passiva dicens naturaliter, concedo: in eo, quod attingit: active. nego. Ratio formalis, per quam obiectum Theologie constituitur naturaliter n. est actio activa, sed attingibilitas passiva, quae prout connexa cum prima explicita yre naturalis, quamvis abstracte supernaturalis sit. Ut patet in Meta. physica attingente Deum, quod licet in yre entis sit supernaturalis, in yre attingibili est naturalis, quia subiecta ratione est connexa, cum modo attingendi naturalis.

Sed uogebit: Metaphysica respicit Deum, et cognoscibilem ex creatura, Theologia ut cognoscibilem ex se ipso: ergo licet Deus, ut attingibilis a Metaphysica sit naturalis, n. vero, ut attingibilis a Theologia. Ans. q. d. Th. 1. q. 1. art. 6. Correg. infer. quia licet Deus, ut cognoscibilis ex creatura in yre attingibili sit author naturalis, ut cognoscibilis ex se ipso est supernaturalis, cum in hoc est yre supernaturalis explicitus elevatio, et modus proprius yre Dei.

Resp. dyling. ans. quoad 1. p. Theologia attingit Deum, ut cognoscibilem ex se ipso radicaliter, et per seipsum concedo: proxime, et formaliter, subdy. In quo ex parte rationis quae, concedo: ex parte rationis sub qua nego. Divergentia inter Metaphysicam et Theologiam stat in hoc, quod Metaphysica acquirit notionem Dei per dyluriam, inferendo ex creatura creatoris Theologia vero n. acquirit sed supponit notionem Dei habitam per fidem, et ab ipso illi proportionatam. Iuxta supposita infer. ex Deo per fidem cognitio aliquarum conclusionum, quae illi supposita cognitio ne fidei illi attribuit. Cum q. haec cognitio fidei sit participatio cognitionis Dei prout est in se, Theologia, quae ab illa dependet, dicitur cognoscere Deum, ut cognoscibilem ex se ipso. Ceterum cum hoc componitur, quod sit naturalis, quia modo proportionato potentia dyluriam illam attingit.

Arg^o ultimo: fides aliquid debet producere in Theologia: sed
n^o producit naturale: ergo aliquid supernaturale, et consequenter Theo-
logia est supernaturalis. Hoc liquet quia Theologia in sui productio-
ne dependet a fide. Hic probat habitus supernaturalis requirit producere
aliquid naturale, cum effectus debeat a similitudine causae: sed fides est
habitus supernaturalis: ergo requirit aliquid naturale producere.

habitus supernaturalis. Ergo
 Preterea ergo. Disting. 1^a nam si q^d aliquid producit in Theo-
 logia; aliquid quoad modum, conyda, quod entitatem nego. Lumen
 naturale producit modum discursu entitatem Theologice ex im-
 pressio ipsius fidei; ex qua producit^r in entitate Theologice quoad
 modificatio supernaturalis; sicut accidit in virtutibus acquiritis
 que ex impressio Charitatis acquirunt quandam modificationem
 supernaturalem, quamvis ipse quoad suam entitatem sint na-
 turales.

¶ In per modum Corollarii

Infertur ex dictis distinctio in nostram Theologiam, et in
ter Intellectum, et sapientiam, et scientiam, quae dona spiritus
sacri numerantur. Haec infertur distinctio, ut quaedam percipio
tur modus procedendi nostrae Theologiae. Nam enim creditur quod
fuerunt cognitiones quae sunt terminorum, scilicet cognitionum doni in
tellectus, sapientiae, scientiae, et Theologiae. Porro enim aliqui
procedere circa res creditas recte, et rari eas percipiendos, illas
quod penetrando, credibilitatem earum velut tangendo
pertinet ad donum intellectus, qui est circa res creditas, sicut
habitus intellectus circa res naturales, laudando quod quid est in
tellectus, acumen in percipiendis rebus divinis, scilicet, quod
naturaliter sciunt, sicut pertinet ad effectum donum.

Potest 2.º aliquis discernere credititiam iudicando de illius
 et eorum credibilitate. Si hoc sit per causam aliam, et actum
 domini sapientis. Si vero per causam inferiori, scilicet naturaliter,
 per revelationem, vel inspirationem, et actum domini scientis, ut de-
 betur. Th. 2.2. q. 9. art. 2.

est. Th. 2.2. q. 9. art. 2°
Potest utrimo procedere aliquis circa res creditas in-
ferenda ex illis, in illis dycuris et dystricte conclusionibus illis
toy. Tunc modis proandi est proprimis nati theologiis qui ora
mentat^r ex sacra scriptura, ex traditione, ex auctoritate
ex authoritate ecclesie, ex Concilio, ex dictis S. B. Pontificis, ex

excedit ut hanc scientiam propriam. Beam pro dicto, in quo invenitur, quod
sit 1.° veritas speculativa, et 2.° regula operationis, et praxi, et sic
sit practica et speculativa.

Arg. 7. habitus principiorum, et scientia debent pertinere ad
eundem ordinem: sed fides, quae est habitus principiorum Theologiae per-
tinet ad ordinem supernaturalem: ergo Theologia debet ad eundem ordi-
nem pertinere. Mor. constat in habitibus principiorum ordinem naturalem cum
scientiis naturalibus, et etiam in ordine supernaturali, quia illa scientia
beatorum, quae lumen glorie, quae est habitus principiorum, est supernaturale:
ergo tenet mor.

Confir. 1. scientia subalternata et subalternans debent esse
eiusdem ordinis: sed scientia beata, cui subalternatur Theologia, est super-
naturalis: ergo et Theologia. Probat. mor. Ideo scientia supernatu-
ralis n. subalternatur naturali, quia sunt diversi ordinis: ergo.

Confir. 2. Theologia debet dicere ordinem ad scientiam beata,
cum sit de ratione scientiae subalternatae, dicit ordinem ad subal-
ternantem: sed illa est naturalis n. potest dicere ordinem ad scientiam
beatorum: ergo. Probat. Naturale, ut tota requirit dicere ordinem ad su-
pernaturale, cum ponit naturale sine supernaturale intelligi: ergo.

Propt. arg. dyling. man. habitus principiorum, et scientia
eodem modo proveniunt debent pertinere ad eundem ordinem, con-
cedo: diversa modo proveniunt, nego. Ideo habitus principiorum est
sine naturali, et scientia illi correspondens, sunt eiusdem ordinis, quia
procedunt in n. acquisitione ab intellectu eodem modo, naturaliter si-
licet. et similiter illa lumen glorie, et scientia beata sunt ordinis
supernaturalis, quia procedunt eodem modo a Deo, scilicet per
infusionem. Unde fides, quae est habitus principiorum Theo-
logiae, procedit per infusionem, et Theologia per acquisitionem, si po-
tuit ad eundem ordinem pertinere.

Ad 1.° confir. sup. neg. aliam probationem illius dyling.
Ideo scientia supernaturalis n. potest naturaliter subalternari, quia sunt
diversi ordinis, et naturalis est inferior supernaturali, concedo: Iam
sunt diversi ordinis proprie, nego. Non debet subalternationi, quod
scientia subalternans, et subalternata sunt diversi ordinis, sed quod
subalternans sit inferior subalternata, et cum scientia beata sit
superior Theologiae, et scientia naturalis sit inferior supernaturali,
potest Theologia scientiae beatae, n. vero scientia supernaturali
naturaliter subalternari.

Ad 2.° sup. neg. mor. probat. illius dyling. naturale ne-
quit dicere ordinem ad supernaturale, naturale n. requiritur, nec
dependens ab aliquo supernaturali, concedo: dependens, et requiritur
nego. Iamque Theologia sitentia naturalis, dependens, et requiritur
fidei ex fide, quae est supernaturalis, et sic potest ratione illius scientiae
beatae, quae supernaturalis est subordinari.

2
Scientia Dei tam gravis concernit difficultatem, tam difficultem in-
soluit questionem, et merito nobis parat viam, ut in sacra Theo-
logia feliciter curramus et facilius exeamus. Quapropter sit que-
stio 1^a.

Quest. 1^a. Utr. recte probetur intellectualitas Dei
ex eius immaterialitate?

Quamvis hæc questio cum intellectualitate sit communis, agimus primo
loco de illa in hoc tractatu, quia n. potest illius notitia perfectè ha-
beri, quin illius declaretur veritas, cum summa intellectualitas par-
ticipet, quod est scientia Dei. Idcirco n. potest, quin prius ro-
dicemur intellectualitatem declarare.

Parag. Aliqua proponuntur
ante dubii decisionem.

1°. Utrumque formaliter intellectualium ita verum existit, quod ha-
bet catholicæ fidei veritatem. Sic docet 2° 2^a 2^a cap. 3^a. Nonne igitur
considerat viam meam. Et 2^a 2^a 2^a cap. 1^a. Exaltatus Dominus, et alta a longe
cognovit, et gloribus aliis in locis sacre scripture. Hæc igitur ver-
ba n. possunt sumi in sensu metaphorico, eo modo, quod in sa-
mitur in Deo, sed in sensu proprio, quia ex hoc nullum est inconve-
nientissimum magna perfectio, ut ex dicendis constabit.

2°. Ipsa etiam ratio persuadet: Omne agens intendens, de-
sideransq. aliquem finem ut cognoscitivum: sed Deus ut agens perfe-
ctissimum intendens aliquem, ut ex liquet: ergo ut formaliter cognos-
citivum. Mor. prob. Oportet nature ut operis intelligentis: sed inten-
dere, et desiderare finem ut operis nature: ergo intendens finem
ut intellectivum. Mor. ut Philo 2° 2^a 2^a cap. 1^a. Physicorum —
etiam agens intendens aliquem finem abiq. propria cognitione diri-
gitur per cognitionem alterius, ut patet in celo, quod dirigitor ab
intelligentia motrice in ordine ad finem ab ipso intentum, scilicet
conservationem universi: sed Deus requirit diriigi per cognitionem alte-
rius, cum sit prima causa nulli agenti subiecta: ergo per propriam
cognitionem.

Confr. 1°. Quanto creature magis accedunt ad Deum, tanto
perfectiorem cognitionem participant, ut docet 8° 2^a 2^a cap. 1^a. Sicut 3° 2^a 2^a cap. 1^a.
Et ad Annib. Sicut homines plures, quam bruti, et Angeli magis, quam
homines: ergo Deus ut formaliter cognoscitivus. Conseq. prob. Quanto
aliqua participant maiorem, vel minorem perfectionem per accedendum
aliquid, hoc perfectiori modo debet illam habere, cum regula aliquid
perfectioris perfectionis sit illam participantibus, ut constat in igne,

authoritate S. C. ex Theologia Scholastica, ex naturalis ratione, 48
ex Philosophorum naturalium rationibus etc.

Quapropter evidenter manifestatur modus illatus proce-
dendi in Theologia, cum per hoc distinguitur a dono Intellectus, scien-
tiæ, et sapientiæ, quæ n. procedunt illative circa credenda, sed ex
quadam connaturalitate et inclinatione ad Deum, quæ fit per
gratiam, et ex quadam inclinatione ad Deum, quæ fit per chari-
tatem. Et hoc sufficiat de Proæmialibus Theologiæ, quia iam vo-
camus ad illas tractandas tractatus, sedulo inquirendos.

Prima pars sacre Theologiæ.

Prefatio

Proponitur nobis prima pars Th. in hac prima parte sacre
Theologiæ Deum ut unum, cuius attributa referantur, seduloque
declorantur. Agitur enim de illo, et de his a quest. 2. usque ad 26. tra-
ctatur primo de existentia Dei, quæ licet sit per se nota secundum
sensum, est tamen a nobis a posteriori demonstrabilis per effectus, per
modum, et per causas illi subordinatas. Postea agit de attributis in
communi, et in particulari, quæ quid sit et diffinitur. Et for-
ma quædam absoluta in specie atomi constituta formaliter,
et necessario in Deo existeret, quæ ex nostro modo considerandi ad
essentiam Dei per modum proprietatis sequitur. Hæc est diffini-
tio attributi in communi. Postea agit de attributis in particula-
ri. De simplicitate Dei, de immensitate, de eternitate, de perfec-
tione, de bonitate, de immutabilitate, de scientia, de voluntate,
et aliis perfectionibus. Deum est simplicissimum, quia caret omni com-
positione, est immensus, quia coexistit omni loco, est eternus, quia ca-
ret principio, et fine, est summe perfectus, quia omnium rerum
perfectionem continet, est summe bonus, quia omnem bonitatem tan-
tè absolutam, respectuam, quam moraliter complexitur, est immutabi-
lis, quia nil potest illi advenire de novo, nec aliquid amittere. Est
scientificus, quia omnia per suas causas cognoscit, habet voluntatem
tenet, quia nos amat, habet providentiam, quia nos gubernat, et
habet iustitiam, quia unicuique tribuit, quod illi debetur, habet mis-
ericordiam, quia nostram miseriam subleuat. Sed quia de istis om-
nibus agere ob brevitatem temporis n. possumus; de scientia Dei
relictis aliis attributis, tractabimus, quia eius notitia ut maxima
necessaria agnoscitur, et per alia indicatur. Valete.

Disputatio 1. de scientia Dei in communi.

Sed instabit: Conceptus intellectus tantum eminenter continetur
in Deo: ergo Deus n. est absolute intellectus. Consequenter inferitur: Atque probatur: Con-
ceptus rationalis tantum eminenter continetur in Deo: ergo et intellectus
Deus n. consequenter quando conceptus explicat maiorem perfectionem tantum
eminenter continetur in Deo, proinde si intellectus explicat maiorem
tantum continetur in Deo: sed conceptus rationalis explicat maiorem
perfectionem, quam intellectus, et tantum continetur eminenter in Deo:
ergo. Miratur: 1. differentia contractiva conceptus communis explicat
est maiorem perfectionem, quam conceptus communis: sed rationale est
differentia contractiva conceptus intellectus: ergo explicat maiorem
perfectionem, quam igitur. Moritur: quia conceptus explicat maiorem
perfectionem potentia.

Respondeo: 1. differentia contractiva intellectus
conceptus communis univoci explicat maiorem perfectionem, concedo: Atque
logice, nego. Eadem differentia applicatur univocis, et negatur consequenter. Est conceptus
communis analogicus, et univocis, licet univocis minorem dicat per-
fectionem, quam differentia contractiva illius, non vero analogicus, et
ratio est: Gradus univocis continetur in potentia sua differentia, analo-
gicus in actu. Et cum gradus intellectus sit analogicus respectu Dei,
et creaturarum, continetur in actu Deum, et creaturas, et sic est perfec-
tionis conceptus rationalis, qui est differentia contractiva creaturae. Tan-
tulum analogum stat pro famosiore, cum q. perfectus analogus gradus
intellectus sit Deus, qui est perfectior rationalitate, et gradus in-
tellectus perfectior rationalitate, quae est univocis principale analogus.

Sed haec responsio n. satisfacit. 1. Ideo gradus genericus
dicit maiorem perfectionem differentia, quia haec est actualis, ille poten-
tialis: sed analogicus est potentialis, eius differentia actualis: ergo mi-
norem perfectionem dicit ille, quam iste. Miratur: est certa, miratur: probatur.
determinabilia est potentialis, determinativum est actualis: sed gradus
analogicus est determinabilis, differentia determinativum: ergo.
2. Ideo gradus analogicus est perfectior qualibet differentia
quia continetur omnes: sed genericus continet suas differentias, et est
perfectior: ergo similiter analogicus.

Respondeo: ad 1. differentia: caretorem: Quia haec est actualis,
ille potentialis simpliciter, et quoad implicitum, concedo: secundum
quid, et quoad explicitum, nego. Analogicus est potentialis secundum
quid, et quoad explicitum, et sic est maxima differentia inter unum
et alium. Univocis est simpliciter potentialis, cum actualiter n. includit
differentias, analogicus, cum illos implicitum dicit tantum quoad ex-
plicitum est potentialis, siq. perfectior qualibet differentia creaturae
quamvis n. secundum quid, simpliciter, et absolute, cum propter hoc
concludit actualiter unum.

Ad 2. respondetur eodem modo: Ideo gradus analogicus est
perfectior qualibet differentia quia continetur omnes in actu, concedo.

quod calidius et omnibus calidius, quia et per maiorem accipiam ad illam sunt magis,
vel minus calida. ergo si creaturae sunt magis, vel minus intellectuales per
maiores, vel minores accipiam ad Deum, Deus erit perfectior intellectu-
us.

Confr. 2. Perfectio simpliciter simplex debet poni in Deo: sed
intellectualitas est perfectio simpliciter simplex: ergo debet poni in Deo.
Atque conflat, quia omnis perfectio excogitabilis debet poni in ente per-
fectissimo. *Mr. prob.* Perfectio simpliciter simplex in quolibet est me-
ior ipsa, quam n. ignora, et quolibet incompositibili cum ipsa: sed melior
est esse intellectivum, quam igneum, vel ignotum: ergo intellectu-
alitas est perfectio simpliciter simplex.

3 Nec sufficit si dicat, quod Deus est intellectivus negative, quate-
nus dicit negationem ignorantiae, n. vero est intellectivus positive. Quia omnis
negatio fundatur in aliqua positive, et negatio ignorantiae debet fundari
in opposita illi, scilicet in intellectualitate positive, ut docet Aug. 8.
loca citato, et patet in homine, in quo quia invenitur negatio irrationali-
tatis datur rationalitas positive tamen negationem fundans.

4 Sed adversus dicta obicitur nobis S. Dionysius de div. nominib.
cap. 7. sic loquens de Deo: Quomodo intelligit aliquid intelligibile
n. habens intellectuales operationes? ergo sentit Deum n. esse intellectivum.

Confr. 1. Denominatio intellectivi est extrinseca Deo: ergo in se
formaliter intellectivus n. est. Denominatio proveniens Deo ab Angelo
est illi extrinseca: sed ita est denominatio intellectivi, ut dicitur lib. de cog.
prop. 22: ergo est extrinseca Deo.

Confr. 2. Pati, et moveri requirunt inveniri in Deo, cum
dicant imperfectionem: sed intellectus ex Aug. 3. de Trin. est
quoddam pati, et moveri: ergo requirunt in Deo inveniri.

Ad obiect. resp. 2. dñg. dictum Dionysii: Non habens intellectua-
les operationes imperfectionibus inest, concedo: Absque illis nego. Solu-
tio satis conflat ex contextu Dionysii, et explicatione Aug. Doct. in 1. sen-
t. loca citato, ubi hic habet. Pro tanto neg. nomen intellectivi Deo pro-
prie convenire, quia n. per modum creaturae intelligit, sed eminentius.

Sed dicitur: ergo Deus n. est formaliter intellectivus. Prob. con-
sequ. Ideo n. est formaliter rationalis, quia est eminenter rationalis:
sed Deus secundum auctoritatem illorum est eminenter intellectu-
us: ergo n. est formaliter. *Resp. neg.* conseq. 3. illor. prob. obicitur
dñg. Ideo n. est formaliter rationalis, quia est eminenter rationalis tan-
tum, concedo, quia est eminenter formaliter, nego. Diveritas inter ratio-
nale, et intellectivum stat in hoc, quod rationale tantum est eminen-
ter in Deo, intellectivum est formaliter eminen-ter. Et ratio est: quia D.
Th. 1. sup. petit, quod intellectivum est formaliter in Deo, sicut est in
creatura, et addit, quod propter hoc est eminenter, ut distinguat
modum habendi Deo a modo, quo habet a creatura. Obicitur
de Deo predicari absolute, quod sit intellectivus, n. vero rationalis
propter dignitatem altissimam.

creaturae deo attribuantur secundum quod in creaturis aliqua similitudo
eius representantur. Sic q. Angelus n. est forma denominans deum intellectu
aliis, sed nomen illi impositum applicatum fuit deo ad significandam virtutem
participatam ab Angelo, quae est deo intrinseca.

Ad 2. Confir. r. r. conced. man. et d. l. i. q. n. m. sed intellectio
creata est passiva et movetur, concedo: Intellectus Divinus vero? Ille est imper-
fectus, huius perfectus, et quod illi conced. huius denegatur.

Parag. 2. Lucidatur mens D. Th.

Dicendum est intellectus Dei optime probari ex eius immateria-
litate. Ita D. Th. in presenti, et eius d. l. i. q. n. m.

Probat. q. 1. ratione Ang. Precept. Quanto aliquis dicitur
magis de materia, tanto est magis intellectus. ergo optime probat. ex
immaterialitate Dei eius intellectus. Probat. arg. Magis intellectu-
us est Angelus, quam homo, magis homo, quam bruta: sed Angelus ha-
bet minus de materia, quam homo, et homo, quam bruta: ergo tenet.
arg. Man. docet experientia, m. r. probat. Angelus caret omni materia
Physica, homo licet illam habeat, gaudet anima spirituali, bruta
vero licet habeat formam corpoream, operantur mediis species
intentionalibus elevatis supra conditionem materiam: ergo.

Confir. 1. Illa est ratio inferendi intellectus in Deo, per
cuius maiorem approximationem creaturam magis intellectu redduntur:
sed per maiorem approximationem ad immaterialitatem Divinam magis
intellectus redduntur: ergo ita est ratio inferendi intellectus in
Deo. Mir. liquet. Quia Angelus superior magis accedit ad immate-
rialitatem Divinam, quam inferior, et inferior, quam anima rationalis,
magis intellectus est Angelus superior, quam inferior et inferior,
quam anima rationalis. Mar. ostendit quando aliqua formae nota
participat Divinam, quod creatura infert modo limitato, Deo. modo
infinito: ergo si approximat ad immaterialitatem Divinam infert in Deo
fura intellectus limitatam in Deo infert intellectus
infinitam.

Confir. 2. Quod est ratio recipiendi formam intelligibilem
est ratio inferendi intellectus: sed immaterialitas est ratio reci-
piendi formam intelligibilem. Mar. est certa, siquidem forma intelli-
gibilis datur propter intellectus. Mir. probat. Ratio illimitandi
formam intelligibilem est ratio illam recipiendi: sed immaterialitas
est ratio recipiendi illimitate formam intelligibilem: ergo. Mar. ga-
tet, nam forma intelligibilis n. limitatur per potentiam, in qua
recipiuntur, ut patet in specie representante naturam humanam,
quae in intellectu manet cum universalitate, quam a objecto con-
tinuat. Mir. probat. ratio limitandi formam est materialitas:
ergo ratio illimitandi est immaterialitas. Conseq. infert. quod op-
positorum eadem est ratio.

Confir. 3. De ratione naturae cognoscitur est, quod possit

quia continet precise, nego. Gradus univocus continet illos in potentia, et sic est simpliciter imperfectior.

8

Secundo instatur: Maior imperfectio invenitur in conceptu intellectu-
tivo, quam in conceptu rationali: ergo si iste requiritur in Deo invenitur, nec ille.
Intellectus procedit de imperfecto ad perfectum in sui cognitione, cum in-
cipiat ab imperfectioribus: sed prius cognoscit gradum intellectus rationalitatis
quam rationalitatis: ergo imperfectior est ille, quam iste. Probatur. In-
tellectus prius cognoscit gradum communem, quem per hoc ostendit: sed intel-
lectualitatis est gradus communis, rationalitatis particularis: ergo prius cognos-
cit intellectualitatem, quam rationalitatem.

Responsum. neg. ant. disting. q. maius probatur: Intellectus pro-
cedit in sui cognitione de imperfecto in terminando, concedo: de imper-
fecto in continuando, nego. Verum est quod intellectus procedit ab im-
perfectioribus, quae fuerint imperfectiores in terminando. Nam ista sunt,
quae licet magnam continent perfectionem, terminant confuso mo-
do propter debilitatem nostri intellectus, qui obiecto magne perfectio-
nis potest unico actu percipere. Imperfectiores in continuando sunt quae
licet minorem continent perfectionem, terminant actum clarum
intellectus. Nec ex hoc potest argui maior perfectio istius obiecti
supra illud ut patet in Deo terminante actum ordinis circa se
in obiecto creato terminante actum identitatem. Licet Deus sit per-
fectior in continuando quam perfectiones quodlibet obiecta scibili creato,
nec est perfectior in terminando, quia terminat actum contingentem, qui
est ordinis, obiectum scibile creatum terminat actum necessarium
quasi est scientificum, quae terminatio est perfectior prima, cum ista ter-
minet actum, et illa contingentem. Hoc accidit in intellectualitate, et
rationalitate, quia licet intellectualitas sit perfectior in continuando
quam perfectiones, quam rationalitas, imperfectior est in terminando.
quia terminat actum confusum, illa actum clarum. Et hoc provenit
ex imperfectione nostri intellectus.

9

Sed dicunt: Ius perfectior est in continuando, et perfectior in ter-
minando: ergo si rationalitas est perfectior intellectualitate in ter-
minando, erit perfectior in continuando. Probatur. ant. Ius ad al-
quam maiorem in se perfectionem continet, tanto potest perfectior
actus intellectus terminare: ergo tenet ant. — Responsum. disting. 2.
ant. tanto potest perfectior actus intellectus terminare ex
se, concedo, quatenus est ex parte intellectus imperfecti, nego. Verum
est quod maior perfectio potest ex se perfectionem actus intellectus
terminare, quatenus potest ex defectu intellectus contrarium accide-
re, ut constat in exemplo allegato.

Ad 1. confit. principaliter obiect. 2. q. 2. neg. ant. probatur.
illius disting. denominatio proveniens ab Angelo tanquam a forma, con-
cedo, per attributionem nominis, nego. Iam nullum nomen a nobis impositum
ut docet Boetius. q. 2. de verit. art. 1. ad 2. est propria nomen Dei, sed nomen

sed immaterialitas sua. requiritur causa intellectualitatis. Unde ergo. Aliter
liquet, quia nulla formalitas sua. potest esse causa.

Respondet. concedit. nam. et neg. ratio in probatione. eius. dicitur.
nam. Ratio a priori debet esse causa, vel realiter, vel virtualiter, concedo
realiter. propter, nego. Indifferens est ratio a priori, et sit causa virtualiter
ly, ut potest intendere, quod n. est causa virtualiter suorum conclu-
sionum. Et sit realiter, ut patet in exemplo collato in organo.
Immaterialitas sua, quamvis n. possit esse realiter causa. potest esse vir-
tualiter intellectualitatis, et sic potest esse ratio a priori illam inferen-

ti. Sed contra: Causa virtualiter potest distinguere virtualiter a suo
effectu virtuali, sicut causa realiter realiter. Sed immaterialitas sua
n. potest distinguere virtualiter ab intellectualitate. ergo. Probat. ratio.
Iuxta pertinent ad eandem lineam in Divina n. dicitur. virtualiter,
ut docent. N. Salm. hic. sed immaterialitas, et intellectualitas necun-
damque ad eandem lineam pertinent. ergo n. possunt distinguere
virtualiter.

Respondet. neg. ratio. dicitur. q. nam. prob. Iuxta pertinent
ad eandem lineam n. dicitur. virtualiter adque, concedo. ina-
dequate. nego. est distinctio virtualis adque, et inadequate.
Adequate potest distinguere lineam, inadequate non potest, quia ista
coincidunt cum distinctione per se implicitum, et explicitum, quae potest
dari, ut docent. hic igitur. inter formalitates eiusdem lineae. Iuxta dy-
stinctionem, sufficit, ut immaterialitas sit ratio a priori intellectuali-
tatis.

Sed dicitur: hec distinctio n. sufficit, ut immaterialitas sit pro-
pria ratio a priori intellectualitatis. ergo proprie si loquimur in
nostra responsione. Atque. est propria doctrina. N. Salm. in hac
quest. in resp. ad ultimum. Respondet. explicando Salm. dicitur
magis explicitum: hec distinctio n. sufficit, ut immateriali-
tas sit propria ratio a priori intellectualitatis, concedo, proprie
creata, est ratio a priori intellectualitatis, nego. Hec est propria ratio
te requirito ad proprie inferendum, nego. Hec est propria ratio
doctrina, quia ex veris verbis: Immaterialitas sua. est prior forma
litatis eius intellectualitate, quamvis n. sit prior eo modo, quo
est respectu sui intellectualitatis immaterialitatis creatoris, quod
hec est prior cum distinctione adque, illa vero cum
inadequate, seu quod idem est per se implicitum et explicitum.
Videant. loco citato.

Sed arguitur: Quando duo tantum distinguuntur per se impli-
citum, et explicitum, unum n. potest esse ratio a priori inferendi
alterum. ergo si immaterialitas sua tantum distinguuntur per se im-
plicitum, et explicitum ab eius intellectualitate, n. est ratio a prio-
ri respectu illius. Ans. prob. Diffinitio requiritur ratio a priori dif-
ferentiae, nec e contra. sed n. alia ratio, nisi quod tantum distinguuntur
per se explicitum, et implicitum. ergo tenet.

fieri omnia ut docet stry. de Animatext. 111. et 8. Th. ibidem lect. 4. et
in hoc art. sed ad hoc req^r. immaterialitas. ergo ad intellectusualitatem
Ex hoc mir. ad rationem potentem illimitationem, et amplitudinem req^r.
immaterialitas: sed ratio que potest fieri omnia est illimitationem et
amplitudinem. ergo. Mir. patet nam limitata et coartata n. ita extendit
ut potest in plantis. Mar. prob^r. Immaterialitas req^r. ad oppositum
ad quod req^r. materialitas: sed materialitas req^r. ad limitationem: ergo
illa ad illimitationem.

11 Sed obijci: Ideo req^r. immaterialitas ex d. Th. ad virtutem
cognoscitivam quia est illimitationem: sed hec ratio est falsa: ergo n.
req^r. Prob^r. mir. Sensus habent virtutem cognoscitivam: sed n. habent
illimitationem: ergo. Prob^r. mir. Illimitatio req^r. ut virtus cognoscitiva
possit fieri omnia: sed sensus n. possunt fieri omnia: ergo n. req^r.

Resp^r. neg^r. affirm. 1. et 2. Marq. probat. dyling^r. Illimi-
tatio req^r. ut virtus cognoscitiva possit fieri omnia intra suum obiectum
contentum. Non contenta nego. In quolibet virtus cognoscitiva
potest fieri omnia intra suum obiectum contentum, et sic intellectus
omnia intelligibilia et sensus sensibilia et ad utrumq^r. req^r. virtus
proportionata illis.

12 Sed inquire: An immaterialitas sit ratio a priori inferen-
di intellectusualitatem. Resp^r. affirmativa: et prob^r. Illa est ratio a prio-
ri inferendi intellectusualitatem que intelligitur prior intellectusuali-
te: sed immaterialitas intelligitur prior intellectusualitate: ergo est ra-
tio a priori. Mar. patet in omni ratione a priori. Mir. prob^r. Quod per-
tinet ad conceptum extendi est prior pertinet ad conceptum operandi
cum prius sit conceptus generalis quam conceptus naturae, sicut prius
est quam operari: sed immaterialitas pertinet ad conceptum extendi
intellectusualitatis ad conceptum naturae: ergo. Prob^r. mir. Immateriali-
tas sumitur per ordinem ad existentiam intellectusualitatis per ordinem
ad intellectum cum prius sit, quod immateriale sit aliquid ens,
et postea, quod possit virtusualiter operari: ergo immaterialitas per-
tinet ad conceptum extendi, et intellectusualitatis ad conceptum na-
turae.

Confr. Ita se habet immateriale ad posse operari spiritua-
liter, sicut ens materiale ad posse operari materialiter: sed materia-
le est ratio a priori inferendi posse operari materialiter: ergo im-
materiale respicitur posse operari spiritusualiter, quod importet in-
tellectusualitatem, siquidem hec consistit in hoc posse. Porro ex u. cog-
tate. Mir. patet. Ideo equum potest operari materialiter, quia est
materialis: ergo tenet mir.

13 Sed obijci: Si immaterialitas est ratio a priori inferendi
intellectusualitatem, immaterialitas d. Th. est ratio a priori inferen-
di quod. intellectusualitatem: sed n. est: ergo. Prob^r. mir. Ratio a
priori alicuius debet esse causa rei illius, ut contestia et chonali,
que est causa agibilitatis, quia est ratio a priori illam inferendi.

Parag. 2.

Relucet sententia opposita.

Gabriel in 1. d. 35. q. 2. et Averroes apud Capredum differunt, quod ex immaterialitate duas n. recte colligitur intellectuales. Pro quibus arg.

Arg. 1.° Intellectualitas n. seq. ad immaterialitatem. ergo male probat. duas intellectuales ex summa immaterialitate. Pro br. arg. intellectus agens, voluntas, et eius habitus sunt immateriales. sed n. sunt cognoscitivi: ergo. ad immaterialitatem n. seq. intellectualitas.

Confir. Species intelligibiles sunt immateriales, et tamen n. sunt cognoscitivi: ergo idem, quod prius.

Resp. arg. neg. anf. mag. prob. disting. intellectus agens n. sunt cognoscitivi formaliter, concedo: n. sunt causaliter, vel coniective, nego. intellectus agens est causaliter autem ad se cognoscitivus, quia causat species intentionales, quae requirunt ad cognitionem. Voluntas vero, et eius habitus sunt coniective cognoscitivi, quia coniectantur ad vim cognoscitivam.

Ad confir. resp. disting. imm. n. sunt cognoscitivi formaliter, concedo, causaliter, nego. Species enim, quaecumque n. possit dici absolute formaliter, cognoscitivus quia ad hoc n. recipere, et elicere intellectus, n. quod n. habet species, potest, et debet dici causaliter cognoscitivus quia causat intellectum.

Sed dic. ex hac doctrina seq. quod 8. Th. male probaverit quod formaliter intellectivam ex eius immaterialitate: ergo. Probatur. Ex immaterialitate n. seq. secundum dictam doctrinam determinate intellectus formalis, sed illos, vel causas, vel coniectivas: ergo male probavit, quod debet formaliter determinate intellectus.

Resp. neg. arg. ad eundem prob. resp. disting. arg. Ex immaterialitate communiter accepta, concedo: Ex immaterialitate primordiali, nego. Conceptus communis immaterialitatis permixtus se habet ad intellectus formalis, vel causas, vel coniectivas si vero contrahatur per immaterialitatem primordiam infert formalis intellectus, si vero per secundariam, quae primo exigitur a primordia, si eadem intellectus infertur, ut videtur. In intellectu possibilibus et habitibus eius, si autem per secundariam ex consequenti requiritur arguitur quod sit coniective intellectus, et cum 8. Th. n. ex quocumque immaterialitate, sed ex primordia dei intellectus infertur, si autem primordia fuerit, optime quod formaliter tamen demonstravit. Vnde omnino est: Quia immaterialitas substantiae, seu primordialis, quae sita est pro se, secundaria n. propter se, sed propter illam seq. ut docet de substantia accidentibus in linea, hylica a N. Confl. in 2. Phisic. d. 3.

Constr. Medium in qualibet demonstratione debet importare sive
huc aliquid, quod in importatur ex parte conclusionis illate, aliquid
obiective et ratio a priori, et a posteriori, quod implicat: sed que dy-
sting. tantum per implicitum, et explicitum idem obiective importatur
in uno, ac in alio, ut conit. in exemplo definitionis, et differentie ergo.

Respondeo. neg. quia cuius probatio hoc modo disting.
in minori: sed in alia ratione, nisi quia tantum disting. per implicitum
et explicitum tantum ex parte obiecti explicati, quam ex parte modi ex-
plicandi, conit. ex parte modi explicandi, conit. et duplex distinctio per
implicitum et explicitum. Unus in qua per diversa nomina eadem ratio formaliter
explicatur, vel implicitatur, et alia, per quam diversa formaliter manife-
statur. Declaratur exemplo: in disting. per implicitum et explicitum
a sui proprietatibus, et definitio a differentia, sed cum hac diversitate: quod
nomina definitionis manifestant eandem, et secundum rationem eandem defini-
tionem, quamvis et rationem modo, ac nomen differentie, siquidem animal ra-
tionale eadem formaliter manifestat, ac homo, licet magis clare illud que
est. in vero licet explicet eandem, et implicitatur a rationem, que per ha-
nomen clare manifestatur, attamen ratio veri et ratio importatur obiective
quod in nomine entis in importatur. Immaterialitas ergo non est eius intellectus
sui disting. per implicitum et explicitum distinctione simile illi, que vero
sui inter eius, et verum, n. vero illi, que inter definitionem, et differentiam,
cum illa nomina significant diversas rationes obiective in adequatas, quod n.
n. habet differentiam, et differentiam, ut conit. ex dictis. Quare licet eius et ratio
a priori veri, ita immaterialitas non est eius intellectualitas. Per quod
patet ad constr.

18.

Obicitur 2. Differentia essentialis nequit habere rationem a
priori: sed non intellectualitas pertinet ad differentiam essentialis
et: ergo immaterialitas n. potest esse ratio a priori respectu illius. Prob.
ma. Quod ut primus n. habet aliam rationem priorem: sed differen-
tia essentialis in quolibet ut prima: ergo. Ma. ut t. syllog. ut cent
secundum doctrinam traditam, et constabit ex dicendis postea:

Respondeo. disting. man. Differentia essentialis adequate sumpta
nequit habere rationem a priori, conit. Inadequate accepta, subdy-
sting. rationem a priori virtualiter adequate distinctam, conit. vir-
tualiter inadequate, nego. Immaterialitas, et intellectualitas, quod n.
possunt habere rationem a priori virtualiter adequate distinctam,
quod pertinet ad essentialia constitutivum dei, et rationem, quod una formali-
tas differentie sit ratio a priori interendi aliam n. ut contra rationem
differentie, cum possit dari differentia adeo eminens, ut habeat rationem
formaliter, quorum una sit prior alia. Nec ex hoc potest inferri, ta-
cita obiectis provocatur, quod possit formaliter differentie essen-
tialis absolute demonstrari, quia ad absolutam demonstrationem requi-
ritur quod procedat per causas reales, vel virtualiter distinctas, suffi-
cient enim, quod cum addito demonstratur, scilicet ex parte nostri
modi contingendi.

3. Arg. 3°. Ex immaterialitate n. seq^r. quod aliquid sit per se
intelligibile: ergo nec quod sit per se intellectivum. Conseq^r. infertur ma-
ter perfectio seq^r. ad intellectuality, quam ad intelligibilitatem: ergo
si ad hanc n. sufficit immaterialitas, neg^r. ad illam. Prob^r. arg. Anima
nostra et intellectus sunt in hoc vita immaterialis: sed n. sunt per se
intelligibiles, quia intelligunt per species rerum materialium: ergo.

Confir. 1°. Anima nostra in hoc statu est minus immaterialis, quam
in statu separationis, cum illa sit a materia separata, hic cum materia con-
iuncta: sed intelligit perfectioni modo in hoc statu, quam in alio, ut docet
8. Th. 1. q. 83. art. 1. ergo n. seq^r. ex immateriali intellectuality, alia
minus immateriali minus intelligit.

Confir. 2°. Immaterialitas maior et datat cognitionem: ergo n. infertur
illam. Prob^r. arg. Anima in statu separationis et ordinatur a visione beati-
ficata, ut docet 8. Th. 1. 2. q. 54. art. 3. ad 4. sed visio beatifica est cognitio: ergo

Prob^r. arg. neg^r. arg. ad ead. prob. dyling^r. mir. sed n. sunt per se
intelligibiles intelligibilitate proxima, et actuali, concedo: remota et ra-
dicati, nego. Locum. modo sunt intellectivi, quia licet in hoc vita reddan-
tur proxime, et actualiter intelligibiles per species corporaliū rerum,
sic actualiter proxime per ipsas complementas, ut possint intelligere. Et hoc
provenit, quia immaterialitas ipsorum est coniuncta cum materia, accipit
species a sensibus, ideoq^r talis immaterialitas licet ex se infertur intellectua-
litate, et intelligibilitatem actualem, et proximam in intellectu, et animam
inceditur in hoc statu propter unionem cum materia. Quapropter in sta-
tu separationis per se intellectivi, et intelligibiles est anima nostra, quia
nullo specie indiget, ut docent communiter Theologi, et Metaphysici.

4. Sed dicitur ex hoc sequi, quod anima nostra sit in hoc vita ead.
modo intelligibilis, quae in materialibus: ergo nil dixerit immaterialis
ad intellectuality. Patet conseq^r. Quia n. dixerit, ut n. se habet
ut eodem modo ad intelligibilitatem in immaterialibus, quod est anima
ac in materialibus. Arg. prob^r. Anima nostra in hoc vita tantum est
remota, et in potentia intelligibilis iuxta dicta: sed hoc habent in-
materialia, siquidem latet in potentia, et remote intelligibiles: ergo.

Prob^r. neg^r. arg. neg^r. prob. dyling^r. Anima nostra in
modo, et in potentia intelligibilis: in potentia intrinseca ordini intelli-
gibili, concedo: extrinseca, nego. Alia. sic dyling^r. sed hoc habent in-
materialia extrinseca in ordine intelligibili, concedo: intrinsece, nego.
essentia animae nostrae, et latet in hoc, quod intelligibiles re-
mota, et potentia animae nostrae in hoc statu pertinet intrinsece ad
ordinem intelligibilem, cum habeat immaterialitatem, a qua talis
ordo incipit intrinsece, cum immaterialis sit. Latet vero, cum materia
sit, ut in intelligibilibus potentia requirit pertineat intrinsece ad
ordinem intelligibilem, sed tantum extrinsece, quia est capax, ut debet
debeo a materialitate, et tunc intrinsece incipit pertinere ad totum
ordinem, quia principium est, quod materiale est.

Ad 1. confir. arg. conced. man. et dyling^r. modo. sed intel-
ligit perfectioni modo in hoc statu, quam in alio respectu, concedo.
Absolute, nego. Perfectior est intellectus humano, et animae nostrae intelli-

10. q. 9. etc. ideo immaterialitas primordialis arguit per se intellectua-
litate formalem, secundaria autem iuxta exigentiam illius, et sic in
virtute, seu facultate primaria, cum ibi magis sua essentia
invenitur, immaterialitas formali, ut et intellectus, in voluntate,
que magis debet, tantum conjective hęc ratio invenitur.

21° Arg. 2°. Potest aliquis esse magis cognoscitivus, quam alius, quia
sit magis immaterialis: ergo n. infer. immaterialitas ex immaterialita-
te. Patet conj. quia si ad intellectuale immateriale, ad magis intellectu-
ale, magis immaterialis requireretur. Prob. arg. Angelus superior est mag-
is cognoscitivus, quam inferior: sed n. est magis immaterialis: ergo. Prob. mtr.
Immaterialitas conj. in carentia materię: sed hęc equaliter invenitur
in Angelo superiori, et inferiori: ergo. Prob. mtr. Carentia n. recipit magis
et minus: ergo equaliter in illis invenitur.

Resp. arg. neg. arg. et mtr. prob. cuius probatio in mtr. dyl. hinc.
Immaterialitas ex consequenti conj. in carentia materię, concedo: primario,
nego. Mtr. Similiter dyl. hinc. sed hęc equaliter invenitur in Angelis su-
periori, et inferiori ex parte forme, de qua privat, concedo: ex parte
fundamenti, nego mtr. Quamvis immaterialitas videatur sonare ali-
quid negativum, vnde dicit primario aliquid positivum, quod est illa ac-
tualis perfectio, ratione cuius repugnat Angelo materialitas, que fun-
dat carentiam dictam, que licet ex parte forme, scilicet materialitatis,
que privat sit equalis in omnibus Angelis, n. vero ex parte fundamen-
ti, quia modo actualiori invenitur in Angelo superiori, quam in infe-
riori.

22° Sed insurgit: si talis privatio est equalis in Angelo superiori,
et inferiori ex parte forme negativę, debet esse equalis ex parte
fundamenti: ergo n. tenet solutio. Prob. arg. Quando aliqua forma
totaliter destruitur per aliam oppositam, iste equaliter se habent in
destruendo: sed materialitas totaliter destruitur per immaterialita-
tem Angeli superioris, et inferioris, et constat, cum nullam utroq. possit
inveniri: ergo. Prob. mtr. Si in equaliter se haberent, una magis destrui-
retur, quam alia: sed quando totaliter destruitur res utraque. n. est,
quid una magis, quam alia destruat: ergo equaliter.

Resp. neg. arg. Mtr. 2° probationis dyl. hinc. Quando ali-
qua forma totaliter destruitur per aliam oppositam, iste equaliter se
habent in destruendo: equaliter extingui, concedo mtr. Equaliter in-
terire, nego mtr. Accidit enim, quod due forme oppositę destruant ali-
quam formam totaliter, quamvis modo perfectionis, quam alia, ut patet
forma leui, et forma Plantę totaliter destruant formam Lapidis, sed
cum maiori perfectione forma leui, quam Plantę, quia perfectior illa, quę
ita est. Sic immaterialitas Angeli superioris, et inferioris, que licet
totaliter destruat materialitatem, et sic tanto extendatur una, quę
alia, attamen modo interiori destruitur per primam, quam per secundam
dam. Aliq. n. quę ratio, ut immaterialitas nra excedat Angelicam
eam per utramq. totaliter destruat materialitatem, nisi dicendo, quod
Dei modo perfectior Angelico illam destruit.

operatio animi sensitiva, sed cum deus aliquo operatione, que n. est in
mediis qualitibus phyicis, sed intentionibus, ideo in ratione n. est in
mensura, quia ad hanc immersionem req. quod operatio dependat a quali-
tibus phyicis, que disponunt ad materiam. Et quamvis dispositiones phy-
sicę req. ad debitam organi sensus dispositionem, req. per se, non ad cog-
nitivam, quia iste n. accipit illam.

Sed dicat: sic hic modus operandi abiq. qualitibus dispon-
libus ad materiam sufficeret ad vim cognoscitivam, laqueus est cogn-
itivus: sed hoc est falsum: ergo modus dictus. Probat. Mar. laqueus mittit spe-
cies ad sensus: sed hoc fit abiq. phyicę qualitibus, cum hoc fiat abique
materia, et positione phyica: ergo ille sufficeret dictus modus, laqueus est cog-
nitivus.

Confit. Si operari, et n. mediis qualitibus disponibilibus ad ma-
teriam argueret intellectus, recipere qualitatem suam, et supra
illas argueret intellectus totum: sed n. arguit: ergo n. intellectus totum
tema. Mar. liquet: Quia sicut se habet ad primam intelligibilem actionem
n. operari mediis qualitibus disponibilibus ad materiam, ita ad
passivam illam recipere. Mir. probat. Aer recipit qualitatem suam
per se, et illam: sed aer n. est cognoscibilis per se, nec per illam: ergo
Mir. est contra, quia aer recipit speciem coloris, et n. est visibilis.

Probat. neg. Mar. Morq. prob. disting. Laqueus mittit speciem
ad sensus transcurrentem, et n. vitaliter, concedo Mar. immanenter, et
vitaliter, nego. Consequens. Mir. neg. conseq. Quia n. quilibet modus ope-
randi abiq. materia, et positione phyicę arguit intellectus, sed
tantum modus vitalis, et immanens, et cum laqueus mittit speciem agens
transcurrentem, et n. vitalis, quia n. est vitalis, inde est, quod est cogn-
itivus. Et ratio est, quia vis cognoscitiva debet moveri a se, cum sit in gra-
do perfecto vite.

Sed contra: Actio laqueus est immanens, et vitalis, quando mittit
speciem: sed n. est cognoscitivus: ergo hoc n. sufficit. Probat. arg. quoad sp.
Actio, que n. recipitur in passio extrinseca, est immanens: sed illa n. im-
pitatur ergo. Probat. Mir. Nec recipitur in aere, nec in specie: ergo n. in
passio extrinseca. Probat. arg. Actio n. recipitur in effectibus, et n. est
prior actione, cum subiectum per se, et non ad formam. Nec in aere.
quia passio phyica n. potest recipere formam intentionalem: sed
laqueus actio est intentionalis: ergo. Mar. liquet, quia subiectum, et forma
sunt proportionem. Quod est vitalis, quia producit in virtute
substantiarum, et concurrens active ad actionem vitalis.

Probat. quod talis actio recipitur in aere, quia subiectum
formę productę per aliquam actionem, est subiectum actionis, ut con-
nit. in phyicę. disting. q. Passio phyica n. potest recipere formam
intentionalem per se, et immediate, concedo; mediate, et per a. Mar. nego.
Aer recipit per se, et immediate per phyicę actionem, et ratione illius
per intentionalem, ut patet in specie ab ipsa producta, que prime recurrendi
phyicę recipitur in aere, et ratione illius per intentionalem. — Ad
vitalitatem resp. est vitalis virtualiter, concedo formaliter, nego.
Quamvis illa actio producat in virtute substantiarum separata-
rum, n. est formaliter vitalis, quia illius principium immanens n. est.

que per conversionem ad phantasmata, quam sine tali conversione, eorum
intelligere sine tali conversione et absolute perfectione, cum magis accedat
ad intelligere deus et Angelorum. Et ratio est: nam perfectio respectu ad aliquid
non magis debet attendi ex proportionem, quam habet cum illis, quam ex illa
absolute sumpta, et cum anima nostra sit vero, non corpori, magis pro-
portionato, et cum intelligere cum conversione ad Phantasmata, quam sine
illis, quam ex modo intelligendi et absolute perfectione ex genere suo.
Idem dicitur d. th. quod ab Adversariis obicitur.

Ad 2. neg. arg. et an. prob. d. th. Anima in statu separationis
retardatur a visione beatifica extensivius, concedo: intensivius, nego. Quod
d. th. dicit, est, quod anima separata retardatur, ut non componit opus glo-
riam communicare, quod est extendere beatitudinem ad illud, et non im-
peditur a visione beatifica, que iuxta lumen glorie, quod est in anima separata
potest magis, vel minus crescere.

25

Arg. 4. Potest aliquid materiale esse cognoscitivum: ergo
virtus cognoscitiva? seq. ad immaterialitatem. Probat. arg. bruta sunt
materialia: sed sunt cognoscitiva: ergo aliquid materiale potest esse cog-
noscitivum.

Resp. arg. Potest aliquid materiale esse cognoscitivum d. th.
Aliquid materiale entitativum, concedo arg. Aliquid materiale im-
mersivum, nego arg. Et cor. d. th. ergo virtus cognoscitiva perfecta n.
seq. ad immaterialitatem, nego arg. Imperfecta, sed d. th. ergo: ad imma-
terialitatem entitativam, concedo: immersivam, nego. Immaterialia sumitur
tripliciter. 1. immaterialia, quod est in materia, nec dicit ordinem ad
illam, et ad quod seq. si sit infinitum, intellectus dicitur dei, si finitum
Angelica. 2. Immaterialia, quod licet sit in materia, est tamen ab illa
independens, quia sine illa potest subsistere. Et ad hoc seq. intellectus
habet anime nostre. 3. Immaterialia, quod quamvis n. possit subsistere sine
materia, dependeatque in essendo ab illa, operatur modo representativo,
et intentionali, qui modus excedit modum operandi materie, quia hoc opera-
tur mediis qualitativis sensibilibus, quales sunt primæ qualitates primæ, et
aliæ ad ipsos subiectus, ut sunt calor, etc. Et ad hoc seq. virtus cognosci-
va infima, que convenit sensibilibus. Quapropter licet bruta sint entitative
materialia n. sunt immersa in materia, quia possunt esse a se supra
modum operandi materiale, et operari modo intentionali.

26

Sed in talibus: forma brutorum n. solum entitative est ma-
terialis, sed immersivum et in materia: ergo n. tenet data solutio. Probat. arg.
Quod in omnibus suis operationibus dependet in operando a materia, est
immersivum in materia: sed dicta forma in omnibus suis operationibus de-
pendet a materia: ergo. Non patet in Planta, quia ideo eius forma
est immersivum in materia, quia in omnibus suis operationibus dependet
a materia. Non probat. Quod dependet in essendo totaliter a ma-
teria, dependet in omni sua operatione: sed totaliter in essendo de-
pendet, cum nihil illius possit dari sine materia: ergo. Non liquet mo-
dus operandi requiritur per modum essendo.

Resp. neg. arg. Nam 1. prob. d. th. quod in omnibus suis
operationibus dependet a materia mediis qualitativis dependentibus
ad ipsam, est immersa in materia, concedo. Mediis aliis virtutibus est
virescens, supra ipsam, nego. Nam licet absq. materia requiratur et hinc et hinc

sed beatorum, ideo potest dari substantia aliqua materialis, quia sit
operativa substantia ex se spiritualis, cum perfectissima sit, debet importare
re vitam perfectissimam, quae est vita intellectiva — 2 potest respon-
deri, quod licet a substantia materiali possit deficere actualiter opera-
tio, non tamen virtus operativa simpliciter. potest enim dicere de substan-
tia spirituali, quia tunc licet non habeat intellectum, haberet intellec-
tualitatem.

Sed dicitur: Substantia materialis assignata non potest habere virtu-
tem operativam: ergo non tenet et talis ratio. Probat autem frustra et potentia, quae non
reducitur ad actum: sed substantia dicta virtus operativa non potest reduci
ad actum, cum hoc debeat fieri in medio motu, quem substantia dicta non ha-
bet: ergo.

Responsum. neg. ad cuius prob. dicitur: frustra et potentia, quae
non reducitur ad actum, nec est alius finis talis potentiae, concedo: si est, nego.
licet virtus Celi Empyreum careat fine proximo, scilicet actu operativo, ha-
bet finem principalem, scilicet deificare hominem beato, ideoque non est frustra.
Sicut non erant frustra post diem iudicii, quia cum sint creati propter
ministerium hominum, quamvis actualiter non moveantur remanebunt,
quia homines ministerium perseverant, et cum hoc debeant facere
et non operentur debent illam habere.

Responsum 3. ad principalem arg. neg. quod aliqua substantia mate-
rialis, qualis est Caelum Empyreum non operatur in actu 2. Contrarium docet
8. Th. 1. p. q. 66. art. 3. ad 2. in qua suam mentem declarat, et solim-
quit scripta in sententia, cui standum est, cum in hoc loco, ut proba-
bitur hanc defendat sententiam.

Ad 2. responsum. dicitur: Posset tale agere spirituale sicut
operationes spirituales, quia essent intellectuales formaliter, concedo, cum
vivere, vel exigeretur, nego. Talis substantia debebat esse vitalis vita
perfecta, quod non posset accidere nisi in se recipiendo actionem producti-
vam specierum, et ipsas species, quae exigent intellectum possibilem, ut
posset eorum recipientem, et sic quamvis tales actiones non essent intellectu-
ales, connecterentur cum illis, ut modo accidit, vel illas exigerent.
et quamvis deest accidenti spirituale, quae solum sit productiva specierum,
non potest dari substantia, quia est magis universalis in producendo, quae
quolibet virtus productiva.

Ad confir. responsum. dicitur: nunc talis motus non est intellectiva
formabilis, concedo: cognitiva, nego. Causat gratiam, quae est parti-
cipatio intellectus.

Quest. 2. Utr. in Deo debet scientia propria,
et formaliter talis, et respectu quorum.

32 Scientia est virtus cognoscitiva rei per causam, quod potest
dici, sicut accidere, vel per causam ex parte cognoscentis, et rei cog-
niti, vel per se per causam rei cognitae. Primum accidit quando

vitale.

Ad confir. ryp. l. concedo man, et neg. mir. Marg. probatio-
ny dyling. At recipit qualitates elevatas illas materiales
concedo: formaliter ut elevatas, nego. Quamvis aer recipiat species inten-
tionales non recipit illas formaliter, quia est medium solum de deducendi
illo ad suam potentiam, et ut est intelligibile req. quod formaliter
ut elevatas illas recipiat.

Prep. 2. quod de ratione lineae intelligibilis passiva n.
ut recipere species, sed illi perfecte assimillari, cum species n. recipian-
tur in objecto representato, sed tantum illi assimulantur. Et cum
Aer habeat contrarium, quod quamvis habeat species coloris, n. ut
visibile.

29

Arg. 5. Ideo immaterialitas req. ad virtutem cognosciti-
vam, quia scilicet amplitudinem formae: sed n. prebet: ergo n. req. Prob.
mir. Individuatio Angelus est immaterialis: sed limitat formam specifi-
cam Angelus: ergo n. prebet amplitudinem

Prep. arg. neg. mir. mir. g. prob. dyling. limitat for-
mam in esse Physico, concedo: in esse intentionali, nego. Talis enim
Angelus quamvis sit limitatus in linea Physica per suam individuationem
non gaudet in linea intentionali maxima amplitudine, ut possit
plures species habere, et sic movetur in hac linea illimitate.

30

Arg. 6. Potest Deus creare substantiam spirituales, quae
intellectiva n. sit: ergo intellectuales n. seq. ad immaterialitatem.
Prob. arg. 1. Deus creavit de facto substantiam materiales, quae
operativa n. ut est Caelum Empyreum, de qua dicitur Th. in 2. de
2. q. 2. art. 3. Idem fuisse creatum ad sedem beatorum: ergo simi-
liter potest dici de substantia spirituali, quia sicut se habet subs-
tantia corporalis ad operationes corporales, ita spiritualis ad spi-
rituales. 2. Quia talis substantia spiritualis potest scire, cog-
noscere rationes spirituales, quia sunt intellectuales: ergo potest scire, quia
sit intellectiva. Prob. arg. talis substantia potest producere spe-
cies intelligibiles in intellectu aliorum: sed productio talis est spiri-
tualis: ergo. Mir. ut certa. Arg. prob. potest scire accidentia spirita-
lia, qui tantum sit productivus speciei intelligibilis, ut est intellectus
agens: ergo similiter substantia.

Confir. Notio, quae tribuitur aequae Potestati est spiritualis,
ut dicitur Th. sed talis notio n. est intellectiva, ut ex se patet: ergo
idem quod prius.

Prep. arg. neg. arg. ad cuius prob. admisso ant. neg.
conseq. et ratio est: quia substantia materiales potest esse propter
aliquem finem privatum, aliam n. coniungibilem cum operatione, ut acci-
dentia in Caelo Empyreum, quae cum n. possit operari in se. Aliqua sunt
nisi archa motu, et hic sit coniungibile cum hoc, quod sit quiesca

quid dycorrat.

Confir. 3. Cognitio rei per propriam causam abiq. dycorru et proprie
allicuius virtutis cognoscitur: sed n. y. habitus principiorum, quia hic idem
et cognitio causae: nec ostendit, quia hic avertat: circa factibilia, nec prudentia
quia hic respicit agibilia: ergo et scientia. Mar. ligunt: Quia cognitio rei
per causam n. y. actus idem intellectus, quia hic et in differens ad hoc, quod
ad aliam cognitionem: ergo idem, quod prius.

Confir. 4. Non minus y. de ratione obiecti scientia causae suae
proprietae, quam de ratione scientia importare cognitionem quae cau-
setur ex alia: sed potest dari obiectum, quod realiter causet idem pro-
prietate: ergo scientia, quia idem cognitio causet: ex alia. Mar. y. certa
quia in se. aduersione eodem modo de cog. de causa ex parte rei, ac de
causa ex parte cognitionis. Mar. y. prob. In y. obiectum Metaphysicae
sed n. causat realiter suae proprietate, sed tantum virtualiter, cum
ab illis realiter n. dycorru: ergo. tenet mir.

Pr. 2. 2. Perfectio simpliciter simplex debet poni in Deo.
sed cognitio proprie scientifica et perfecta simpliciter simplex: ergo et
in Deo. Mar. y. certa, mir. prob. Perfectio simpliciter simplex et me-
mor, quam n. ipsa: sed melius et y. scientia, quam in y. ergo.

6. Triandum y. 2. In Deo dari proprie scientiam suorum attribu-
torum, et veritatum creatorum, quare negari sinit. Ita d. Th. ad
6. ubi ostendit Deum de se habere scientiam speculativam.

Pr. 3. q. ratione. Ut datur scientia de aliqua veritate
sufficit, quod habeat causam virtuosam sui: sed attributa Deo ha-
bent causam virtuosam sui: ergo de illis datur in Deo scientia. Mar.
y. certa. Mar. y. prob. Theologia nostra et vera scientia de many huius
de Deo attributa, ut diximus q. 2. Propter istud: ergo ut datur scientia
de aliqua veritate, sufficit, quod habeat causam virtuosam sui.

Confir. Metaphysica, et logica sunt scientia: sed verba
se demonstrant ab ipsis n. habent causam realem sui: ergo idem, quod
prius. Mar. y. certa, mir. prob. veritates logicas n. dycorru huius
liter ab ente subiecto, nec Metaphysicae ab illis obiecto, quia y.
transcendunt illis: ergo n. habent causam realem, quia ad hanc y.
dycorru realis.

Nec refert: si dicat, quod idem intellectus viatoris dycorru
scientiam ab attributis, potest demonstrare, nec scientia cognoscere
attributa Deo, n. vero intellectus Dei, qui ea cognoscit probat
in se, et nullam inter illa distinctionem causat. Quia licet intelle-
tus Dei n. causet distinctionem rationis, quam causat intellectus vi-
toris, potest illa scientia cognoscere, quia ad hoc sufficit virtualis
distinctio, quae independens ab illis invenitur in illis, cum quae
scientia ad illa realiter in ipsis invenitur, in qua causat. Mar. y. certa
y. distinctio et virtualis causat, quae cognoscitur in hoc, quod si attri-

scitur unam esse causam alterius, et cognitionem unius, scilicet rei scire causam
re ex cognitione causae. 2. accidit, quoniam cognoscitur unam esse causam alterius,
quoniam cognitio unius n. causatur ex cognitione alterius.

Pars affirmativa amplius lectur.

3. Dicendum est 1. scientiam proprie, et formaliter sumptam inveniri
in deo. sic frequenter d. d.

Prob. 1. q. ratione: ubi invenitur virtus cognoscitiva rei per causam:
invenitur proprie et formaliter scientia: sed in deo talis virtus invenitur:
ergo scientia proprie, et formaliter sumpta. Maior constat: quia scientia sic
diffinitur: cognitio rei per causam. Minor prob. deus cognoscit effectus crea-
tur per suam potentiam: sed hic est causa creaturarum: ergo. — Tum
etiam deus cognoscit effectus per causas particulares: ergo similiter
ter. Prob. 2. arg. deus cognoscit rationabile, et sic de aliis, quia causas rei-
bilitatis, terminatur. ad similitudinem auctoris rationabilis: ergo cognoscit
per causas. Prob. 3. arg. deus cognoscit dependentiam reprobilitatis a ratio-
nabili: sed illam n. potest cognoscere, nisi cognoscendo rationabile: ergo tenet
arg. Alij liquet: quia n. potest intelligi de dependens, ut hoc, unde intellu-
to eo, a quo dependet.

4. Respondetur, quod quoniam deus cognoscit rem per suam
causam, talis cognitio n. est causata ex rei alterius cognitione, et ita est
et in eo proprie scientia, quia ad hoc refertur. quod una cognitio causetur
ab altero.

sed huc responsio n. est conformis diffinitioni scientiae: quia
scientia diffinitur n. per causam cognitionem, sed per causam rei cognitae,
ut docet Arist. 1. 2. 2. cap. 2. ubi ait: scire autem per causam unam quoniam
rem simpliciter, et n. simpliciter modo, cum putamus causam cognoscere
propter quam res est, illam causam quae est. Et advertitur, quod n. dicitur, propter
per causam, quia cognitio est: sed propter quoniam est: ergo talis responsio
n. est conformis scientiae diffinitioni.

Confr. 1. In Angelis proprie invenitur scientia: sed in Angelis
una cognitio n. causatur ex rei alterius, cum n. sint discursivi: ergo ad
scientiam proprie talis n. requiritur talis causatio. Maior communiter admit-
tatur a Theologo, et inquit modeste. Virtus cognoscitiva quae in homine est
imperfecta, in Angelis est perfecta, cum intellectum habeant perfectione:
sed scientia est virtus cognoscitiva inventa in homine: ergo cum maiori per-
fectione in Angelis.

Confr. 2. Ita se habet scientia ad discursum, sicut habitus
principiorum ad componendum, et dividendum: sed potest dici habitus
principiorum, quoniam componit, et dividit, ut docet d. Th. de Angelis 1. 2.
q. 8. art. 2. ergo potest dici simpliciter quia discursiva sit. Maior etiam infertur
ex d. Th. loco citato, quod ex discursu infertur compositionem in iudiciis, et
ex illius negationem negationem. Cum in Angelis, dicitur, sit luxa per-
fectissimum, veling. quod sicut Angelus n. intelligit rationando, ita
n. intelligit componendo, et dividendo: sed luxa intellectus est ha-
bitus principiorum: ergo sicut, sicut inveniri, quoniam componit, ita scientia

Confir. Omne, quod scitur per scientiam propriam debet sciri
si per aliquid aliud: sed in Deo n. datur aliquid magis, vel minus
notum, cum omnia sunt ei eque notissima: ergo n. datur in illo scientia.

Opp. 1. arg. neg. mir. ad cuius prob. app. disting. man. Intel-
lectus, cui requiratur descendere ex principiis ad conclusionem, n. attingit
modum imperfecto aliquid per modum conclusionis, concedo: modo per-
fecto nego. Descendere ex principiis ad conclusionem, ut dicitur 8. Th. q. 2.
de veritate art. 1. ad 4. est propriam intellectus imperfecte scientie, et
cum ab intellectu dno omni imperfecto debet relegari, ideo potest at-
tingere conclusionem, quin descendat ex principiis.

Ad confir. resp. disting. man. Omne, quod scitur per scien-
tiam propriam, debet sciri per aliquid notius ex parte rei cognitae
concedo: ex parte cognoscentis, nego. Quamvis enim ex parte rei omnia sunt
eque nota, quia eadem cognitione dno cognoscit, attamen unam obiectum
cognitum potest esse ex parte rei notius alio, quia est causa illius, et de
per scientia sufficit hoc.

Arg. 2. scientia est discursiva: sed in Deo n. datur discursus:
ergo nec scientia. Mir. est certum, man. prob. scientia est habitus per de-
monstrationem acquiritus secundum Philosophum: sed demonstratio est dy-
cursus, ut constat ex eius definitione. Probat ex v. p. 1. me, etc. ergo
tenet man.

Confir. De ratione scientie est per quod disting. ab habitu
principiorum: sed disting. per discursum: ergo idem, quod prius.

Opp. 1. arg. disting. man. scientia est discursiva, vel forma-
lis, vel virtualiter, concedo man. formaliter tantum, nego. (Aquam-
vis ab eis relegatur discursus formalis propter istius imperfectum, n.
vero discursus virtualis. — Ad confir. resp. disting. man. disting. per
discursum formalem, nego. per discursum abstractum a virtute, et for-
mali, concedo. Scientia, ut sic sufficienter disting. ab habitu principio-
rum per discursum, et sic abstractum a formali, et virtuali, quia ha-
bitus principiorum nullo ex dictis modis est discursus, cum nec vir-
tualiter ex prior cognitione procedat.

Sed dic. habitus principiorum est discursus virtualiter:
ergo per hunc n. potest scientia disting. ab habitu dicto. Probat. arg. Vir-
tualis discursus est attingentia effectus in causa: sed habitus principiorum
in Deo attingit effectum in causa, cum sit comprehensivus causae: ergo.

Opp. 1. neg. arg. man. prob. disting. Virtualis discursus est
attingentia effectus in causa ex vi causae, concedo: in causa propria, nego.
virtualis discursus debet discursus proportionabiliter ad discursum forma-
lem. Discursus autem formalis n. datur in nobis, quando cognoscimus abstrac-
te causam, et effectum in illa contentum, sed quando ex vi causae infer-
imus formaliter effectum. Similiter discursus virtualis consistit, quando
ex vi causae procedimus virtualiter ad effectum, quod n. habet habitus prin-
cipiorum d. quia tantum attingit absolute causam, et effectum in illa
contentum.

Sed urgeb. Virtualis discursus per nos consistit in attingentia

buta ab ulla causa possunt realiter causari, a nulla alia, nisi ab ipsa
hanc causa causentur.

Quoad 2. p. scilicet, quod respectu creaturarum, quamvis neces-
sary sint, debet scientia in Deo, prob. Creaturae, quamvis necessary sint,
ut et homo et rationalis, cognoscuntur a Deo per suam causam: sed
cognitio Dei per causam est scientifica: ergo creaturae quamvis necessary
cognoscuntur a Deo scientificiter. Prob. mar. Si habens causam potest cog-
nosci per suam causam: sed dictae creaturae habent causam: ergo cognos-
cantur a Deo per illam. Mor. q. 1. l. 1. per participationem habet
causam: sed dictae creaturae sunt etiam per participationem, alioquin
sunt creaturae: ergo. Mor. liquet: quia eius per participationem dependet
ab esse per essentiam n. 1. ubi in genere causae efficientis, sed finalis,
et exempli, non est deus: Ch. q. 2. l. 1. art. 9. et 9. 13.

Confir. Homo et rationalis et veritas necessary: sed habet cau-
sam sui necessitatis, scilicet rationem, de qua demonstratur: ergo
quamvis homo sit rationalis et veritas necessary debet causam
sui necessitatis, per quam scientificiter cognoscatur.

38

Dicendum est. 3. In Deo inveniri scientiam veritatis contingen-
tis. Prob. q. ratione. Cognitio certorum, et videtur per causam infallibilem et
scientificam: sed in Deo datur cognitio certorum, et videtur veritatis contingen-
tis per causam infallibilem: ergo datur scientia respectu illius. Mor. con-
fir. mar. Si Deus cognoscit veritatem contingentem per essentiam
suae determinatam per decretum tanquam per causam: sed hec
sic iungitur et causa infallibilis, ut liquet: ergo tenet autem.

39

Sed dicitur: Scientia agit de necessary dicitur Philosophum: sed
veritatis contingentes n. sunt necessary: ergo n. datur scientia de illis.

Respon. d. 1. mar. Scientia agit de necessary, vel necessitate
absoluta, vel necessitate infallibilitatis, concedo: necessitate absolu-
ta praeiure, nego. Quamvis enim veritatis contingentes n. sunt necessary
absolutes, sunt necessary infallibiles, quamvis et per causam creaturam
per essentiam suam per suum decretum determinatam, quae magis for-
sit non opponitur, quam veritatis necessary creaturae.

Parag. 2.

Arg. oppositum fit satis.

40

Vaguer, et alia, quos refert B. Ch. in 1. d. 3. art. 1. prop. ag-
nat in Deo n. inveniri scientiam proprie, et formaliter talem.

Arg. 1. Scientia est de conclusionibus, sicut intellectus de
principiis: sed Deus n. cognoscit aliquid per modum conclusionis: ergo
in ipso n. datur proprie scientia. Prob. int. Intellectus, cui repug-
nat descendere ex principiis ad conclusiones, n. cognoscit aliquid
per modum conclusionis, sed intellectus Dei hoc repugnat, cum or-
gat cognitiones in se. Iam ergo.

habitu principiorum. Mir. pro. Divina cognitio prima attingit essentiam
et ratione essentiae attributa ut dicant St. Thom. tract. de Veritate, et nos
postea dicimus: sed conclusionis sunt attributa: ergo.
Præter arg. de hinc. man. De ratione scientie, que præcipue est sci
Concedo: Lex simul est sapientia, ergo Lex

[illegible]

47
 Sed contractam resolutionem insurgit Jodoy impugnando, quod
 de ratione sapientis sit attingere prima principia, probat qd. 1.º cum theolo-
 gia, 2.º cum metaphysica. Theologia enim est sapientia, dicit autho-
 ritas, sed n.º attingit prima principia, liquidenq. sunt articuli fidei,
 que idem per illam possunt attingi. — Metaphysica etiam acquiritur
 per demonstrationem, et quod acquiritur hoc modo nequit attingere
 principia, quatenus attachetur per asserum immediatum, n.º res per de-
 monstrationem producitur.

sed hec facile distinguuntur. Quamvis articuli fide absolute
sumpti a fide attingit. ut illa ab a Theologia cognoscantur. Et ut illa
fide quamvis absolute a lumine principiorum prima principia
a Metaphysica considerantur. Per quod patet ad distinctiones.

sed biliter contrahit ambobus. Sapientia, vel attingit prin-
cipio, ut quae, vel ut quod. si attingit: ut quae nil speciale dicimus de sa-
pientia, quia etiam omnes scientiae illa ut quae attingunt, quia sunt ratio
apientiae conclusionibus. si ut quod, regit. quod sapientia sit perfectior
habitu principiorum: sed hoc n. est dicendum: ergo nec quod illa ut quod
attingit. Mar. liquet, quia attingere ut quod principia, et conclusiones
perfectius est, quam solum principia attingere, quod convenit habitui
principiorum. Mar. probat. iuxta Arist. et communem Metaphysico-
rum, et logicorum sententiam, non iuxta illos cyrenaeos praemissarum
sunt certiora apientia conclusionibus, quia illam causant: sed habitui prin-
cipiorum causat sapientiam: ergo intentum

Confir. Quia fides et habitus principiarum Theologiae
 perfectioribus, quamvis sit sapientia: ergo idem quod prius.

Responsum: quod sapientia attingit principia ut quod, et quod est
perfectior habitus principiorum, et ad impugnationem, ^{disting.} ^{max. p.}
sensu principiorum sunt certiorum assensus conclusionum, quia illam causam
per modum causalitatis, causae principaliter influentis, concedo: quia
causant principia, nego. sed habitus principiorum causat sapientiam
per modum determinativae potentiae, concedo: per modum cau-
se principaliter producentis, nego. habitus principiorum ad causan-
dam sapientiam tantum se habet per modum determinativae poten-
tiae, illos principaliter causant. et ratio est: quia actio, per quam pro-
ducitur sapientia, est discursiva, et cum a terminis principiorum
quod discursus provenire, n. potest principaliter sapientiam cau-
sare, quantum potest potentiam determinare, et consequenter necesse

effectus ex vi causae: sed hoc potest habere habitus principiorum: ergo et
causas virtualiter. Probat. aut. Principia cognoscuntur ut docet Aristoteles
1° 2° 3° cor. 3. ex vi terminorum: sed termini sunt causas principiorum:
ergo. Probat. aut. 1° ex quo aliquid compositum est causaliter: sed prin-
cipia componuntur ex terminis, ut constat in hac propositione: homo
est rationalis: ergo componuntur ex terminis. Mor. et vera in omnibus.
ergo.

Confr. Intellectus cognoscit hominem ex proxime intellectu quo
est rationalis et tamen quia cognitio rationalitatis n. est causa cognitionis intelle-
ctui proxime sed una cognitione utriusque cognoscitur n. est cognitio scienti-
fica sed habitus principiorum secundum doctrinam philosophum Thomae et aliorum
in summa assentientium primam positionem quod est intellectus per se
habet n. ex propria demonstrabilitate ergo ad distinguendum scientiam ab habi-
tu principiorum n. sufficit causalitas ex parte rei cognite sed etiam ex parte cog-
nitivae.

Resp. obiect. conad. man. et arg. imm. 1° 2° mar. prob. disting.
1° ex quo aliquid compositum est compositione explicativa, est causaliter, ergo.
compositione causativa, conad. sed principia componuntur ex termi-
nis tanquam explicativis, conad. tanquam causalibus, nego. Termini, ex
quibus componitur propositio immediata scilicet homo est rationalis: n.
dantur, ut causent, quia sunt indistincti sed ut explicent primo prin-
cipia, sine quorum explanatione n. possunt facile percipi et sic ex vi causae
n. potest habitus principiorum effectum cognoscere.

Resp. 2° disting. quod termini sint causas principiorum virtualiter
et intrinsece, conad. alio modo, nego. Non sufficit ad hoc, quod datur
dyscursum virtualiter, quod ex vi causae et cum cognoscatur effectus, sed in re per
req. quod causa sit talis conditio, quod n. est virtualiter, et intrinsece, scilicet
quod n. constituat talis modo, quod n. possit mediate inter subiectum con-
ditum et predicatum. Et ratio est: Nam dyscursum virtualiter petit versari vir-
tualiter, sicut formaliter formaliter, circa propositionem mediatam. Cum
termini componuntur prima principia, ut puta causas intrinsece, et virtualiter
n. possunt mediate inter predicatum et subiectum illorum, sed intrinsece
includantur, et sunt formaliter idem cum composito constituto per se, ut
ut patet in hac propositione: homo est animal rationale, id est est quod
n. possunt deivari ad dyscursum virtualiter.

Ad confr. resp. ad myia probabili sententia Thomae. assentientium
primam positionem n. posse de virtute demonstrari proprie concedendo man.
et disting. imm. Quia cognitio rationalis n. est causa cognitionis intellectui
proxime, conad. prae, nego. Quia n. est causa, et quia rationalis n. me-
diat inter intellectum, et hominem, conad. Ad hoc, ut datur obiectum
sensibile n. solum req. quod cognoscatur effectus per causam sed quod causa
mediat inter subiectum et effectum. Et ratio est: quia propositio sensibile
debet esse mediata, et quando causa in mediata inter subiectum et effec-
tum relinquit propositionem immediatam, et sic attingit. Deinde principia
namque conituntur in hac propositione: homo est animal rationale, proxime intellectu
v. rationale, quod est causa proxime intellectui, nullo modo disting.
ab homine et ita relinquit propositionem immediatam, ut patet
per lumen principiorum attingit.

Arg. 3° De ratione scientie est verum in immediate circa con-
clusionem: sed nulla cognitio Dei immediate terminatur ad conclusionem:
ergo n. est in illo scientia. Mor. et certa non in illo disting. scientia ab ha-

attributa sunt ei a se, sunt lineae secundariae dicitur, de cuius ratione est, quod
agrosat gentiam dicitur, ut causam virtutem illius perfectionis.

51 Sed obicitur: Quia dicitur potest esse ratio a priori attributorum
respectu intellectus dicitur. ergo. ut causa virtualis illorum. Probat. an. y.
sentia dicitur ut ratio a priori, quatenus cognoscitur distincta ab attributo.
sed illam ab intellectu creato potest cognoscere, ut distincta, quia prout
sunt in se. dicitur. ergo.

Respondeo. neg. an. marg. prob. dicitur. Quatenus cognoscitur
distincta virtualiter, concedo. formaliter, nego. Quamvis enim intellectus
creatus solum possit efficere distinctionem rationis inter gentiam dicitur
et attributa, quoniam distinctionem, an intellectus dicitur. possit, vel n. faciat
saltem per respectum ad intellectum creatum, n. ventilamus, quamvis
pars affirmativa ad plures an. spectatur, n. sequitur, quod solum
respectu illius sit ratio a priori, quia talis n. est per distinctionem rationis
sed per distinctionem virtutem, quae realiter est in Deo, quamvis n. for-
maliter, virtualiter.

2 Obicitur 2. Non potest intellectus dicitur se cognoscere dis-
tinctionem virtutem, quoniam cognoscit, et consequenter faciat distinctio-
nem rationis. ergo. Probat. an. distinctio virtualis est fundamentum
ad distinctionem rationis: ergo si cognoscit virtutem cognoscit dis-
tinctionem rationis, et illam efficit, quia conjungit in cognoscere.

Respondeo. 1. neg. an. et c. prob. dicitur. distinctio virtualis
est fundamentum ad distinctionem rationis: distinctio virtualis se-
cundum se, ergo. Respectus ad intellectum imperfectum, concedo.
distinctio virtualis secundum se n. est fundamentum ad distinctio-
nem rationis, quia quamvis n. est possibile intellectus creatus, ad
huc daretur in Deo: siquidem illa conjungit in illa nemine equivoque
Dei ad diversa lineas, quae independentes ab intellectu creato ratio-
tus in Deo. Et cum dicitur unico conceptu gentiam et attributa cognoscit
creatura vero duplici conceptu illa attingit, distinguit hic formaliter,
quae virtualiter distinguit. ille vero in me virtuali distinctione relinquit.

3 Arg. 2. Sic se habet electio medicorum ad intentionem finis, sicut
scientia ad lumen principiorum: sed distinctio virtualis inter gentiam
et attributa n. sufficit, ut gentia terminet intentionem, attributa
electionem. ergo nec ipsa sufficit, ut debet scientia de attributo, et
de gentia habere principiorum. Mar. liquet quia sicut finis est primum
principium in appetibilibus, et media subiecta ad ipsum, sic habitus prin-
cipiorum est primum in linea cognoscitiva, et scientia est habitus subiectus
ad illam. Mir. prob. ex 8. Eth. 1. contra gent. cap. 19. et c. ubi docetur, quod
eodem modo vult principiter gentiam et attributa, sed gentiam
vult per intentionem: ergo n. vult attributa per electionem.

Tam ratione: finis ultimo repugnat terminare electionem
sed attributa habet rationem ultimam finis, atque habent a se cau-
sam finalem, quod implicet, quia sicut entia a se: ergo n. terminant
electionem. Mar. est certa, quia electio est actus terminatus ad media

Respondeo. arg. concedo. nam mir. 2. dicitur. sed distinctio vir-
tualis n. sufficit, ut attributa terminent electionem, quae formaliter per-

perfectio sapientie, quia determinatio n. potest esse perfectio effectus prin-
cipalis cause.

Nec sufficit si dicat, quod ex hac ratione seq. quod scientia
sit perfectio habitus principiorum, quia q. tantum concurrunt deter-
minando intellectum ad illius productionem propter eandem rationem
dicuntur. Non sufficit, quia licet determinatio sit talis n. potest magis
rem perfectiorem, quam effectus principalis cause, potest ex alio motivo
illam excedere, cum scilicet nobiliori motivo suum obiectum attingit, ut
convenit in fide, que est perfectio Theologie, quia nobiliori motivo at-
tingit articulos fidei scilicet sub revelatione formali.

Ad confir. patet ex dictis: Ideo fides est perfectio Theologie,
quia est habitus principiorum attingens sub motivo superiori ordinis,
concedo: quia est proprius, ergo. fides attingit sub revelatione formali,
Theologia virtualis, et excellentia est prima, quam secunda. Et habitus
vero principiorum ordinis naturalis, et sapientie attingunt sub mo-
tivo eiusdem ordinis, et in ordine hoc excellentia est nobilior com-
prehendens principia, et conclusiones, quales est sapientie, ut diximus de Arist. 6.
eth. quam nobilior est principiorum.

Arg. 4. Scientia presupponit vitam, et gentiam, et dicit aliquid
additur ei, ut dicitur in principio libri de causis: sed nil potest dari
in eis, quod ipsum presupponat, quod q. addatur ei, cum est simplicis-
simum sit: ergo n. datur in Deo scientia.

Confir. Scientia dicit plurimam, scilicet scientiam, scientiam, et
scitibilia: sed in Deo n. potest dari pluralitas, cum sit summe unus: ergo
in eo n. datur scientia.

Præp. arg. disting. nam Scientia presupponit vitam, et g-
tentiam, vel realiter, vel virtualiter, concedo: proprius realiter, ergo.
et quoniam in Deo nil presupponit realiter non gentiam, presupponit
virtualiter, et idem de additione dicendum est et eodem modo ad
confir. In Deo datur pluralitas virtualis, que sufficit ad scientiam,
et quoniam Philosophus (procurat quendam obiectum) dicit l. de Anima
text. 29. Quod scientia est assimilatio scientie ad rem vitam, et fitie-
cundam receptionem scitibilia in scientia, in qua manifeste indicat plu-
ritatem realem, nil contra contra nos, quia ut dicit 8. Th. 1. dicitur ad
Arist. Ratio illa procedit de scientia que est a rebus accepta, talis
n. est scientia in Deo, sed proprius causam res.

Parag. 3.

Arg. 1. contra 2. H. in qua diximus, quod in Deo datur scientia re-
puta suorum attributorum. Scientia debet esse per causam: sed attri-
buta n. habent causam: ergo de illis n. datur in Deo scientia. Aliter
quia entia a se n. habent causam: Attribute Dei sunt a se a se:
ergo.

Præp. disting. nam Scientia debet esse per causam, vel
realem, vel virtutalem, concedo: realiter proprius, ergo. Quamvis enim

5
Arg. 4. impugnans, quod Deus habeat propriam scientiam crea-
turarum: Si Deus habet scientiam creaturarum, est per causam pro-
priam illarum, quia de ratione scientie est attingere causam partem et con-
clusionem: sed Deus ita n. procedit: ergo. Probat. n. r. Deus cognoscit res
tuas per suam essentiam, tanquam per causam: sed igitur est causa commu-
nis, et universalis: ergo.

Respon. arg. disting. ult. n. r. sed essentia Dei. est causa
communis, et universalis, a de qua accipit, tanquam a de qua sunt res. Item
haec tria scientie cognoscit dominum, quatenus continet particularitates
hominum, et sub igitur consideratione est particularis, et respectu illius.

Respon. 2. de ratione scientie est procedere per causam par-
ticularem terminativam, n. res per causam particularem subiectivam
Causa particularis subiectiva est illa, quae tantum unum posibilem
effectum continet, quae n. est per se necessaria ad scientiam, cum de-
scientia de ente quod n. est hoc modo particulari. Causa parti-
cularis terminativa est, quae causat e.g. ad ultimam differentiam
cuiuslibet rei, quae sufficit ad scientiam, cum per illam possint cognos-
ci omnes formalitates rei. Et hoc modo est essentia Dei respectu crea-
turarum. Quod excludit a ratione scientie est causa communis, quae
n. potest per se ratio cognoscendi ad quatuor rationem veritatis, quae est illa
ad cognoscendum scientiam hominem.

6
Arg. 5. Essentia rerum n. dependet ab eo tanquam a causa
ergo cognitio illarum per essentiam Dei n. est scientifica, quia igitur
statit procedere per causam. Respon. probat. dependentia ab eo tanquam
a causa est mediante actione productiva: sed essentia rerum n. termi-
nant actionem productivam, quia haec terminatur ad rei singularem
existentiam.

Respon. neg. arg. mai. q. prob. disting. dependentia
Dei tanquam a causa est mediante actione productiva: dependen-
tia exercita, concedo: signato, nego. Quamvis Deus actualiter
n. producat ab eterno essentiam rerum, habet potentiam ad illam
producendam, et sic habent dependere ab illa in genere causae efficien-
tis, finalis, et exemplaris. Et quod haec causa sit signata sufficit ad
scientiam potest: nam per rationem vel possibilem possunt demonstrari an-
te, quoniam in illa essentia actualiter n. influat.

7
Arg. 6. Substantia creata requirit generaliter dicere habita-
dinem ad Deum, tanquam ad causam: ergo n. dependet ab eo tan-
quam a causa, et coniect. Deus n. habet scientiam de illa. Probat.
arg. Substantia creata, ut docent communiter philosophi, est libe-
ra ab omni ordine extra se: ergo ne potest dicere ordinem ad Deum.

Respon. arg. arg. ad cuius prob. disting. arg. Substantia creata
est libera ab omni ordine extra transcendentali, nego, constituta
liber, concedo. Quamvis enim substantia creata n. constituta sit per
ordinem ad Deum, affirmari cum hoc componitur: quod dicat ordinem tran-
scendentem ad illam, tanquam ad causam efficientem, finem, et

ergo ut talis, concedo, quod ut formaliter eminenter intendo, nego. Electio quod
terminatur ad medium, quod realiter excludit rationem finis, quare ut
attributa sua non possunt hanc electionem terminare, terminant autem, quod
habet simul rationem intentionis, qualis est deus, quod nullum dicitur impositi-
tionem. Quando dicitur, dicitur, quod gratia, et attributa terminant
idem velle deum eodem modo, loquendo de eodem modo realitatis, vel negati-
tatis, quod est verum, quia cum attributa sint idem realiter cum gratia,
et negatio, sicut ipsa, realiter, et negatio terminant, idem gratia.
Et ratio est. Quia dicitur, intendit tibi explicare, quomodo in recte perfec-
tione, et creatura terminant velle deum, et cum perfectione creatura ter-
minant modo finito, et libere, ideo dixit, quod attributa terminant
eodem modo, scilicet infinite, et libere, sed negatio, cum quo comparati-
tur, quod debet in hac aliqua diversitate, ut comparabitur ex solut. sequenti.

Ad rationes 1. et 2. dicitur. Item. finis ultimo re, quod ter-
minare electionem: finis ultimo tan realiter, quam virtualiter, concedo.
finis ultimo proprie realiter, subdistinguo, repugnat terminare electionem,
quod ut formaliter talis, proprie, concedo, quod ut formaliter eminenter inten-
do, nego. Quare cum attributa sua sint realiter ultimi finis, virtuali-
ter distinguitur ab gratia, et sunt propter ipsam, et sic potest termina-
re actum deum sub diverso ex proprio, ac terminatur ad gratiam,
et cum ad gratiam sub proprio conceptu intentionis terminatur ad ipsam
sub conceptu electionis potest terminari, quare ut idem formaliter emi-
nentor cum conceptu intentionis. Et ratio est: nam sicut finis intermedius creatur
potest terminare intentionem, et electionem, electionem respectu finis ultimi,
intentionem respectu medii. Sic pariformiter, quare ut realiter, virtuali-
ter possumus theologizare in attributis, quia licet ipsa terminant actum
intentionis comparata ad creaturam, electionem possunt terminare compa-
rata ad gratiam deam, quia sicut virtualiter propter ipsam.

4. Arg. 3. Participatio scientie deus non est scientia propria: ergo nec
scientia deus. Patet contra. Aug. probat. fides prout se terminat ad attri-
buta est participatio scientie deus: sed fides non est propria scientia: ergo
nec scientia deus. — Tunc ratio beatifica est aliam participatio scientie
deus: sed non est propria scientia: ergo. Ergo. Tunc de ratione scientie est etiam
quod primario conclusionem: sed ratio beatifica primario attingit gratiam
deam: ergo non est scientia propria.

Resp. neg. an. 1. et 2. Quia fides est participatio habitus
principiorum dei, cum ipsa primario attingat prima principia deus
et 2. attributa, quatenus virtualiter procedunt ab gratia dea
quod est propria scientia, sed quatenus cadunt sub dea revelatione
me. Vel responde, quod est participatio scientie deus, non quatenus
scientia, sed quatenus constitutiva. — Ad 1. resp. quod ratio beatifica
non est participatio scientie deus, sed visionis gratie dei, quod formali-
ter scientia non est. Vel dato, quod sit participatio scientie deus, ut
scientia est resp. dicitur. Item. de ratione scientie, quod proprie etiam
habet attingere 1. conclusionem, concedo: quod simul est scientia, et sapien-
tia, nego. Ratio beatifica est simul scientia, et sapientia, et sic potest
attingere gratiam, et attributa.

Parag. 1.

Pars affirmativa eligitur.

60

Dicendum est scientiam Dei esse attributum illius: Hanc assercionem tenent communiter Theologi cum D. Th. in proprio libro.

Probatur 1. ratione: Scientia Dei subiecte virtualiter ad questionem dicitur: ergo est attributum. Potest coniecturari quia est quid absolute formatum in ventura in Deo, et apud omnes est certum. Ans. probatur. Quod dicitur virtualiter ad questionem dicitur subiecte virtualiter ad illam: sed dicitur scientia virtualiter ob questionem dicitur: ergo. Probatur 2. ratione: Scientia Dei habet obiectum formale distinctum formaliter ab obiecto questionis dicitur: ergo dicitur virtualiter ab illa. Potest coniecturari quia obiecta formaliter distincta quae conueniunt distinctionem rationem in creatis, distinctionem virtutem ponunt in Deo. Ans. probatur. Cum dicitur cognitibile absolute, et cum dicitur cognitibile per causas sunt distincta obiecta formalia: sed primum respicitur ab questionem dicitur a scientia vera secundum: ergo habent obiecta formalia distincta. Maior. est certa apud omnes philosophos, et Metaphysicos, quibus standum est in primis principis, quod non est obiectum. Maior per probatur. Quod habet perfectionem intelligibilitatem passivam et obiectum questionis dicitur, cum sit perfectio in linea intellectiva: sed ita est cognitibile absolute, cum dicat maiorem applicationem, quam cognitibile determinata modo, scilicet per causas quae in omnium sententia respicitur a scientia: ergo.

Confir. 1. Quoniam dicitur debet dici in suo conceptu questionis per modum actus quod est in se, quod creatura dicit admixtum cum potentia: sed notandum creatura dicit primario vim intellectivam cum potentia ad intelligentiam absolute sumptam, et 2. ad actum scientificum: ergo dicitur debet dici primario dicitur per modum actus quod est in se vim intellectivam nullo modo distinctam ab intelligentia absolute sumpta, nisi vero ab scientia dicitur. Maior. est certa: nam absolute imperfectionibus questionis dicitur dicitur primario dicitur, quod creatura. Minor. dicitur liquet: nam primum est in anima intellectus ad absolute intelligendum, quam scientia ad intelligendum per causam. Coniecturari legitime infertur. Nam dicitur per modum actus quod est in se, quod natura creatura primario dicitur dicitur cum potentia et unum ab eis. aliqua distinctione actum primario dicitur ab ipsa inspectum.

Confir. 2. Ideo voluntas dicitur distincta virtualiter ab voluntate dicitur, quia haec respicit bonitatem dicitur absolute.

58 Arg. 7. Deum n. p. scilicet scientificam cognoscere creaturas pro-
prietate ergo a. habet scientiam de illis. Prob. 2. Proprietates scien-
tificas cognoscuntur per essentiam, a qua emanant: sed Deum n. p.
est cognoscere proprietates per essentiam creaturam: ergo. Prob. 2. mir.
Deum hoc modo illas cognoscere, essentia est Deo ratio cognosce-
di proprietates, quod implicat, quia alia essentia creata est et na-
tura eius cognitionem: ergo.

Propter quod Deum cognoscit scientificam proprietatem per
essentiam creaturam, et sic distinguitur ultima max. scilicet Deum hoc modo
cognoscere: essentia creata est Deo ratio cognoscendi: ex parte
rei cognite, et per rationem terminationis, concedo: ex parte cognitionis,
et terminationis active, nego. Quamvis apparet, quod essentia creata
sit ratio motiva dñe cognitionis, n. implicat, quod sit respectu passionis
terminationis ad proprietatem, quia est cum sint ab essentia, potest
essentia respectu illorum hanc rationem habere, et hoc sufficit ad
scientificam cognitionem.

59 Arg. ultimo: De creaturis existentibus n. datur in Deo
scientia: ergo. Prob. 2. an. n. datur de decretis dñi: ergo nec de
creaturis. Consequenter inferat: nam creaturam existentem terminant pro-
pter decretum. Atque prob. 2. Scientia datur per causam necessariam con-
nexam cum effectu: sed dñs. decreto cum nullo predicato dñi.
habet necessariam connexionem: ergo.

Propter neg. an. l. et 2. mor. g. p. 2. concedo distinguitur mir.
sed decreta dñi. cum nullo predicato dñi absolute sumpta habent
necessariam connexionem, concedo: ut virtualiter influente, nego.
Quamvis decreta dñi absolute n. connectat: cum voluntate dñi,
connectit: cum illa, ut virtualiter influente, sicut actus liber vo-
luntatis creatus connectit: cum illa actualiter influente. Quod suffi-
cit ad scientificam cognitionem.

Quest. 3. Utr. Scientia Dei sit Attributum illius.

Attributum in communi sunt: Theologorum, et ratio que-
dam absoluta necessaria, et formaliter existens in Deo, et ter-
tualiter subsecuta ad eius essentiam tanquam aliquid in qua-
dam quasi specie a thoma constitutum. Per partem ab-
solutam excluduntur creaturæ, que respectu sunt. Per par-
ticulam necessariam excluduntur actus liberi Dei. Particula for-
maliter, quod creaturam eminenter contentum n. sunt attributa, manifi-
stat. Ultima particula dñstans, quod rationes communes, et mag-
cendentales n. constituent attributa, nisi quotiens cum ratio-
nibus quasi differentialibus speciem quasi a thoma constituant.
Quapropter differentia attributorum n. est attributum, quia n. est
quasi species, quia respectu ex ratione communis, et differentiali con-
stitutum. Nec essentia dñi est attributum, quia n. potest subsequi ad rationem.

ty sume in linea eadem, cum quolibet sit summa intellectualitatis: ergo.

Responsum. neg. sequit. mor. q. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Ad confir. res. intelligere comprehensivum Dei debet differre in linea cognoscitiva, quantum Deus in linea cognoscibili, dicitur quantum Deus in linea cognoscibili ex parte rationis, que concedo: ex parte rationis sub qua, neg. et concedo tunc. neg. concedo licet enim omnia, que sunt formaliter in Deo, et creature cognoscantur per intelligere primordiale Dei, et sint rationes que ab ipso cognoscuntur, et ratio sub qua illa cognoscendi n. y. formis, que in Deo sunt, venit, sed illas que elevationis, et superioris est in omnibus, quales est ratio intelligibilitatis Dei. y. gentis in omnia sua amplitudine, et hoc sufficit, ut sic comprehensivum, cum nil illi lateat, et omnia attingat sub ratione perfectionis.

63 Sed dicitur: Ut aliqua cognitio sit comprehensiva debet attingere suum obiectum omnibus modis, quibus attingibile est: sed y. h. dicitur n. idem est attingibile ratione intelligibilitatis Dei ab ipso, sed etiam per rationem sub qua sciuntur: ergo si intellectus primordialis est comprehensivus debet y. formaliter sciuntur. Mor. patet: quia si sub aliquo modo n. y. attingibile, iam ad eundem actus cognitionis comprehensivus committitur obiecto, quod est contra illam rationem. Mor. dicitur licet: ergo.

Responsum. dicitur. mor. Alit aliqua cognitio sit comprehensiva in omni linea, concedo mor. ut sit comprehensiva in aliqua particulari linea, nego. Intellectio primordialis Dei tantum est comprehensiva in linea primario, sic comprehensiva hoc modo, sufficit, quod omnia attingat sub ratione sub qua y. sunt. Sciuntur n. y. ratio sub qua y. sunt, et sic tantum est ratio que attacta, quamvis sit ratio sub qua y. sunt secundum lineas, quales est scientifica.

64 Arg. 2. Quod pertinet ad nostram y. gentiam radica- litem, et in potentia, pertinet per modum actus y. gentiam ad y. gentiam: sed y. radicaliter, et in potentia sciuntur per y. gentiam ad nostram y. gentiam, cum y. gentia hominum n. intelligatur ad eundem constituta, quin sit radicaliter scientifica: ergo y. actus scientiam pertinet ad conceptum y. gentiam Dei, dicitur ab attributis. Concedo infest. quia perfectio y. gentiam, que cum imperfectione potentia y. gentiam pertinet ad y. gentiam.

illa vero determinata modo, scilicet, ut ex ratione sublevandi rone
siam alienam: ergo si essentia dei respicit generationem suam, ut ex cog-
noscibile absolute, scientia vero ex ratione. ut ex per causam, et aliam
virtutem attingibile distinctionem virtutem habebunt, et conse-
quenter scientia erit illius attributum.

Parag. 2.

Solventur objectiones contrarie.

Arg. 1°. Scientia dei pertinet ad generationem constitutum
dei: ergo si est attributum. Consequenter inferat. Arg. 2°. Pertinet ad
primordiale intelligere dei: sed hoc est generationem constitutum dei,
ut infra dicemus: ergo. Prob. 1°. max. Ad intelligere generationem dei
pertinet id, quod requiritur ut sit summa perfectum in linea intellectu-
ali: sed scientia ad hoc requiritur: ergo pertinet ad illam. Max. 2°. se
constat, quia intelligere dei summe perfectum debet esse. Mir. 1°. prop.
1° requiritur sit summe intellectivum, quod ex se debet aliquam virtutem
intellectivam: sed scientia dicitur: ergo requiritur. Mir. 2°. et contra, non liquet
quia summe intellectivum debet in sua generatione conceptu scire
omnem virtutem intellectivam, aliter non esset summa.

Confr. Intelligere comprehensionem dei debet dicere tan-
tum in linea cognoscitiva, quantum dei in linea cognoscibili: sed
intelligere primordiale dei est comprehensionem ipsius: ergo scientia
in sua conceptu generationis debet inesse. Prob. 1°. Consequenter. Arg. 2°.
Idem est cognoscibile absolute, sed ut causa creaturam: ergo si
intellectio primordialis, est causa comprehensionis debet esse tantum in
linea cognoscitiva, quia dei est cognoscibilis. Idem debet inpos-
sibile generationis n. Idem absolute cognitionem, sed etiam cog-
nitionem per causam, que scientifica est, ut constat ex q. p. 2. ad. 1. Max.
et contra, mir. constat quia primordiale intelligere, est generationem dei
sunt videlicet immaterialitatis.

Arg. 2°. arg. 1°. arg. 2°. arg. 3°. et max. prob. probatio. istius
distinguit. Ad intelligere generationem dei pertinet id, quod requiritur ut
sit summa perfectum in linea quasi specifica intelligendi, concedo
max. in linea quasi generica, ergo max. Intelligere generationem dei est
formaliter summe perfectum in linea quasi generica intellectu, sed
sed tantum in linea quasi specifica, scilicet primordiale, et ad hoc
ut sit in hac linea sit summe perfectum formaliter, sufficit, quod for-
maliter habeat, quod ad istam lineam pertinet, n. vero quod ad
alias, et si scientia n. requiritur ut in hac linea sit summe perfectum

Sed obicitur sequ. ex hac doctrina, quod intelligere primor-
diale dei n. sit formaliter perfectum omnibus attributis pertinen-
tibus ad lineam intellectivam: sed hoc n. est dicendum, ut ex liquet.
ergo nec doctrina tractata. Prob. 1°. max. Una summa intellectus
est in aliquo determinato linea n. est perfectio pluribus summis
intellectualitatibus: sed intellectio primordialis est una summa
intellectualitas in linea intellectiva, attributa intellectuali

Ad confir. resp. neg. conseq. Marq. probationem dyting.
ides n. datur in deo duplex scientia virtualiter distincta, quia
est infinita intra genus scientiarum ambicorum, et continens totam perfec-
tionem illius generis, concedo: n. continens nego. sed etiam est infinita in ge-
nere intellectuum tanquam n. continens omnes perfectiones illius generis, con-
cedo: tanquam continens nego. In genere intellectuum potest dari multi-
plex intellectus virtualiter distinctus, n. vero in genere scientiarum
quia tota perfectio generis intellectuum n. continetur in una, bene
autem tota perfectio scientiarum.

66

Arg. 4. Si intelligere dei essentialiter dyting. virtualiter
a scientia, etiam dyting. ab habitu principiorum. sed n. dyting.
ab habitu principiorum: ergo nec a scientia. Mor. constat: quia
tam scientia quam habitus principiorum sunt virtutes intelle-
tualis. Mor. prob. Quae habent idem obiectum n. dyting. virtu-
liter: sed intellectus essentialiter, et habitus principiorum habent
idem obiectum: ergo. Mor. et certum, mor. prob. Intellectus essen-
tialiter obiectum est essentialiter secundum se: sed hoc aliter est
obiectum habitus principiorum, siquidem hic fertur in principia
secundum se, sicut sapientia in illa, et sunt causa conclusionis.
ut docet B. Th. 1. 2. q. 57. art. 2. ergo habent idem obiectum.

Confir. Scientia quae constituit scientem in se natura,
debet dytingui ab omnibus aliis virtutibus intellectualibus, ut
licet ab arte, et prudentia, ab lubulitia, quae bene et considerat
ab syngi, et gnomo, quae sunt virtutes intellectuales de agibilibus, ut
docet B. Th. 1. 2. q. 57. art. 2. sed hoc n. debet admitti: ergo etc.
Prob. mor. Scientia perfectissima in ratione scientie practica est
speculativa n. potest virtualiter dytingui a virtutibus dictis
sed ita est scientia dei: ergo. Prob. mor. Scientia perfectissima
practica debet esse ratio existens in intellectu suo. tanquam
dorum, quam faciendorum. sed primum pertinet ad pruden-
tiam, et ad lubulitiam, syngim, et gnomo, secundum ad artem, et do-
cet B. Th. q. 57. citata

Resp. neg. mor. Ad cuius prob. dyting. mor. Quae ha-
bent idem obiectum formaliter n. dyting. virtualiter, concedo
namque habent idem materialiter, nego. Intellectus essentialiter
dei, et habitus principiorum habent idem obiectum materialiter
n. vero formaliter, quia respiciunt essentialiter rationem
ratione formali. Intellectus essentialis sub ratione intelligibilis
ab habitu principiorum, quatenus est per se notus, quae rationes sunt
formaliter distinctae. Et hoc patet in intellectu creato: hic enim est
igit primo principia, ut intelligibilia abstracta, et habitus princi-
piorum, ut per se notus, cum igitur per virtutem intellectus habeat per se
idem actus purissimi, quod creatus cum potentia habet, debet essen-
tere cum identificatione formali intellectus, intelligibilia
secundum se, quia ex se attingit illud, ut per se notum.

Ad confir. resp. concedo. mor. et neg. mor. ad cuius prob.

hanc creaturam intellectualis, per modum actus purissimi debet ad
operationem Dei pertinere.

Arg. 2. d. 1. q. 1. m. 1. Quod pertinet radicaliter, et in
potentia ad nostram operationem, pertinet per modum actus purissimi
huiusmodi radicaliter ad operationem Dei, concedo: licet radicaliter, nego.
et conseq. 2. d. 1. q. 1. m. 2. **Arg. 3. d. 1. q. 1. m. 3.** **Op. 1. d. 1. q. 1. m. 4.** **Op. 2. d. 1. q. 1. m. 5.** **Op. 3. d. 1. q. 1. m. 6.**
huiusmodi radicaliter ad sciendum, quod creatura dicit potentia
licet, quia dicit formaliter in sua ratione scientiam, nam ad hoc ut
per modum actus purissimi talis radicaliter dicitur, sufficit, quod dicitur
huiusmodi formaliter, id ad quod radix creata est primario in potentia
cum autem huiusmodi primario sit in potentia ad intellectum abso-
lutum, ut vero ad scientiam, inde est, quod indubitanter se-
cum intellectum primo dicitur, sit radix per modum actus
purissimi. Ut constat in radicale volitivo, quod u. constituitur
radix volitionis per modum actus purissimi per volitionem:
sed per actum intellectum, quia hic est actus purissimus
radicis licet volitive.

69 **Arg. 2. d. 1. q. 1. m. 1.** Potentia creativa Dei, et factiva miris, et
nam, et alia purissimi potentia activa u. d. 1. q. 1. m. 2. **Arg. 3. d. 1. q. 1. m. 3.** **Op. 1. d. 1. q. 1. m. 4.** **Op. 2. d. 1. q. 1. m. 5.** **Op. 3. d. 1. q. 1. m. 6.**
Deo: ergo similiter intellectus essentialis, et scientificus d. 1. q. 1. m. 7.
et virtualiter in Deo. **Arg. 4. d. 1. q. 1. m. 8.** **Op. 1. d. 1. q. 1. m. 9.** **Op. 2. d. 1. q. 1. m. 10.** **Op. 3. d. 1. q. 1. m. 11.**
apparet per modum termini adequati omne factibile, sicut u.
per intellectum omne intelligibile. **Conseq. 2. d. 1. q. 1. m. 12.** **Op. 1. d. 1. q. 1. m. 13.** **Op. 2. d. 1. q. 1. m. 14.** **Op. 3. d. 1. q. 1. m. 15.**
potentia u. d. 1. q. 1. m. 16. **Arg. 5. d. 1. q. 1. m. 17.** **Op. 1. d. 1. q. 1. m. 18.** **Op. 2. d. 1. q. 1. m. 19.** **Op. 3. d. 1. q. 1. m. 20.**
eandem rationem, quatenus est in actu puro, et infinito: sed
omni intellectu convenit illi, quia est summa et universalis, quia
est unica formalis ratio: ergo n. debent intellectus vir-
tualiter distinguere.

Confir. 1. d. 1. q. 1. m. 21. **Op. 1. d. 1. q. 1. m. 22.** **Op. 2. d. 1. q. 1. m. 23.** **Op. 3. d. 1. q. 1. m. 24.**
in Deo n. distinguimus virtualiter plures scien-
tias, sed unam, quia quicquid est omnibus creaturis: ergo nec in Deo dis-
tinguimus plures intellectus primordiales virtualiter dy-
stinctam a scientifica. **Op. 4. d. 1. q. 1. m. 25.** **Op. 5. d. 1. q. 1. m. 26.** **Op. 6. d. 1. q. 1. m. 27.** **Op. 7. d. 1. q. 1. m. 28.**
scientia virtualiter distincta in Deo, quia est infinita, in genere
scientie: sed etiam est infinita in ratione intellectus: ergo n.
debet dari duplex intellectus virtualiter distinctus in Deo.

Arg. 2. d. 1. q. 1. m. 29. **Op. 1. d. 1. q. 1. m. 30.** **Op. 2. d. 1. q. 1. m. 31.** **Op. 3. d. 1. q. 1. m. 32.** **Op. 4. d. 1. q. 1. m. 33.** **Op. 5. d. 1. q. 1. m. 34.** **Op. 6. d. 1. q. 1. m. 35.** **Op. 7. d. 1. q. 1. m. 36.** **Op. 8. d. 1. q. 1. m. 37.** **Op. 9. d. 1. q. 1. m. 38.** **Op. 10. d. 1. q. 1. m. 39.** **Op. 11. d. 1. q. 1. m. 40.** **Op. 12. d. 1. q. 1. m. 41.** **Op. 13. d. 1. q. 1. m. 42.** **Op. 14. d. 1. q. 1. m. 43.** **Op. 15. d. 1. q. 1. m. 44.** **Op. 16. d. 1. q. 1. m. 45.** **Op. 17. d. 1. q. 1. m. 46.** **Op. 18. d. 1. q. 1. m. 47.** **Op. 19. d. 1. q. 1. m. 48.** **Op. 20. d. 1. q. 1. m. 49.** **Op. 21. d. 1. q. 1. m. 50.** **Op. 22. d. 1. q. 1. m. 51.** **Op. 23. d. 1. q. 1. m. 52.** **Op. 24. d. 1. q. 1. m. 53.** **Op. 25. d. 1. q. 1. m. 54.** **Op. 26. d. 1. q. 1. m. 55.** **Op. 27. d. 1. q. 1. m. 56.** **Op. 28. d. 1. q. 1. m. 57.** **Op. 29. d. 1. q. 1. m. 58.** **Op. 30. d. 1. q. 1. m. 59.** **Op. 31. d. 1. q. 1. m. 60.** **Op. 32. d. 1. q. 1. m. 61.** **Op. 33. d. 1. q. 1. m. 62.** **Op. 34. d. 1. q. 1. m. 63.** **Op. 35. d. 1. q. 1. m. 64.** **Op. 36. d. 1. q. 1. m. 65.** **Op. 37. d. 1. q. 1. m. 66.** **Op. 38. d. 1. q. 1. m. 67.** **Op. 39. d. 1. q. 1. m. 68.** **Op. 40. d. 1. q. 1. m. 69.** **Op. 41. d. 1. q. 1. m. 70.** **Op. 42. d. 1. q. 1. m. 71.** **Op. 43. d. 1. q. 1. m. 72.** **Op. 44. d. 1. q. 1. m. 73.** **Op. 45. d. 1. q. 1. m. 74.** **Op. 46. d. 1. q. 1. m. 75.** **Op. 47. d. 1. q. 1. m. 76.** **Op. 48. d. 1. q. 1. m. 77.** **Op. 49. d. 1. q. 1. m. 78.** **Op. 50. d. 1. q. 1. m. 79.** **Op. 51. d. 1. q. 1. m. 80.** **Op. 52. d. 1. q. 1. m. 81.** **Op. 53. d. 1. q. 1. m. 82.** **Op. 54. d. 1. q. 1. m. 83.** **Op. 55. d. 1. q. 1. m. 84.** **Op. 56. d. 1. q. 1. m. 85.** **Op. 57. d. 1. q. 1. m. 86.** **Op. 58. d. 1. q. 1. m. 87.** **Op. 59. d. 1. q. 1. m. 88.** **Op. 60. d. 1. q. 1. m. 89.** **Op. 61. d. 1. q. 1. m. 90.** **Op. 62. d. 1. q. 1. m. 91.** **Op. 63. d. 1. q. 1. m. 92.** **Op. 64. d. 1. q. 1. m. 93.** **Op. 65. d. 1. q. 1. m. 94.** **Op. 66. d. 1. q. 1. m. 95.** **Op. 67. d. 1. q. 1. m. 96.** **Op. 68. d. 1. q. 1. m. 97.** **Op. 69. d. 1. q. 1. m. 98.** **Op. 70. d. 1. q. 1. m. 99.** **Op. 71. d. 1. q. 1. m. 100.** **Op. 72. d. 1. q. 1. m. 101.** **Op. 73. d. 1. q. 1. m. 102.** **Op. 74. d. 1. q. 1. m. 103.** **Op. 75. d. 1. q. 1. m. 104.** **Op. 76. d. 1. q. 1. m. 105.** **Op. 77. d. 1. q. 1. m. 106.** **Op. 78. d. 1. q. 1. m. 107.** **Op. 79. d. 1. q. 1. m. 108.** **Op. 80. d. 1. q. 1. m. 109.** **Op. 81. d. 1. q. 1. m. 110.** **Op. 82. d. 1. q. 1. m. 111.** **Op. 83. d. 1. q. 1. m. 112.** **Op. 84. d. 1. q. 1. m. 113.** **Op. 85. d. 1. q. 1. m. 114.** **Op. 86. d. 1. q. 1. m. 115.** **Op. 87. d. 1. q. 1. m. 116.** **Op. 88. d. 1. q. 1. m. 117.** **Op. 89. d. 1. q. 1. m. 118.** **Op. 90. d. 1. q. 1. m. 119.** **Op. 91. d. 1. q. 1. m. 120.** **Op. 92. d. 1. q. 1. m. 121.** **Op. 93. d. 1. q. 1. m. 122.** **Op. 94. d. 1. q. 1. m. 123.** **Op. 95. d. 1. q. 1. m. 124.** **Op. 96. d. 1. q. 1. m. 125.** **Op. 97. d. 1. q. 1. m. 126.** **Op. 98. d. 1. q. 1. m. 127.** **Op. 99. d. 1. q. 1. m. 128.** **Op. 100. d. 1. q. 1. m. 129.** **Op. 101. d. 1. q. 1. m. 130.** **Op. 102. d. 1. q. 1. m. 131.** **Op. 103. d. 1. q. 1. m. 132.** **Op. 104. d. 1. q. 1. m. 133.** **Op. 105. d. 1. q. 1. m. 134.** **Op. 106. d. 1. q. 1. m. 135.** **Op. 107. d. 1. q. 1. m. 136.** **Op. 108. d. 1. q. 1. m. 137.** **Op. 109. d. 1. q. 1. m. 138.** **Op. 110. d. 1. q. 1. m. 139.** **Op. 111. d. 1. q. 1. m. 140.** **Op. 112. d. 1. q. 1. m. 141.** **Op. 113. d. 1. q. 1. m. 142.** **Op. 114. d. 1. q. 1. m. 143.** **Op. 115. d. 1. q. 1. m. 144.** **Op. 116. d. 1. q. 1. m. 145.** **Op. 117. d. 1. q. 1. m. 146.** **Op. 118. d. 1. q. 1. m. 147.** **Op. 119. d. 1. q. 1. m. 148.** **Op. 120. d. 1. q. 1. m. 149.** **Op. 121. d. 1. q. 1. m. 150.** **Op. 122. d. 1. q. 1. m. 151.** **Op. 123. d. 1. q. 1. m. 152.** **Op. 124. d. 1. q. 1. m. 153.** **Op. 125. d. 1. q. 1. m. 154.** **Op. 126. d. 1. q. 1. m. 155.** **Op. 127. d. 1. q. 1. m. 156.** **Op. 128. d. 1. q. 1. m. 157.** **Op. 129. d. 1. q. 1. m. 158.** **Op. 130. d. 1. q. 1. m. 159.** **Op. 131. d. 1. q. 1. m. 160.** **Op. 132. d. 1. q. 1. m. 161.** **Op. 133. d. 1. q. 1. m. 162.** **Op. 134. d. 1. q. 1. m. 163.** **Op. 135. d. 1. q. 1. m. 164.** **Op. 136. d. 1. q. 1. m. 165.** **Op. 137. d. 1. q. 1. m. 166.** **Op. 138. d. 1. q. 1. m. 167.** **Op. 139. d. 1. q. 1. m. 168.** **Op. 140. d. 1. q. 1. m. 169.** **Op. 141. d. 1. q. 1. m. 170.** **Op. 142. d. 1. q. 1. m. 171.** **Op. 143. d. 1. q. 1. m. 172.** **Op. 144. d. 1. q. 1. m. 173.** **Op. 145. d. 1. q. 1. m. 174.** **Op. 146. d. 1. q. 1. m. 175.** **Op. 147. d. 1. q. 1. m. 176.** **Op. 148. d. 1. q. 1. m. 177.** **Op. 149. d. 1. q. 1. m. 178.** **Op. 150. d. 1. q. 1. m. 179.** **Op. 151. d. 1. q. 1. m. 180.** **Op. 152. d. 1. q. 1. m. 181.** **Op. 153. d. 1. q. 1. m. 182.** **Op. 154. d. 1. q. 1. m. 183.** **Op. 155. d. 1. q. 1. m. 184.** **Op. 156. d. 1. q. 1. m. 185.** **Op. 157. d. 1. q. 1. m. 186.** **Op. 158. d. 1. q. 1. m. 187.** **Op. 159. d. 1. q. 1. m. 188.** **Op. 160. d. 1. q. 1. m. 189.** **Op. 161. d. 1. q. 1. m. 190.** **Op. 162. d. 1. q. 1. m. 191.** **Op. 163. d. 1. q. 1. m. 192.** **Op. 164. d. 1. q. 1. m. 193.** **Op. 165. d. 1. q. 1. m. 194.** **Op. 166. d. 1. q. 1. m. 195.** **Op. 167. d. 1. q. 1. m. 196.** **Op. 168. d. 1. q. 1. m. 197.** **Op. 169. d. 1. q. 1. m. 198.** **Op. 170. d. 1. q. 1. m. 199.** **Op. 171. d. 1. q. 1. m. 200.** **Op. 172. d. 1. q. 1. m. 201.** **Op. 173. d. 1. q. 1. m. 202.** **Op. 174. d. 1. q. 1. m. 203.** **Op. 175. d. 1. q. 1. m. 204.** **Op. 176. d. 1. q. 1. m. 205.** **Op. 177. d. 1. q. 1. m. 206.** **Op. 178. d. 1. q. 1. m. 207.** **Op. 179. d. 1. q. 1. m. 208.** **Op. 180. d. 1. q. 1. m. 209.** **Op. 181. d. 1. q. 1. m. 210.** **Op. 182. d. 1. q. 1. m. 211.** **Op. 183. d. 1. q. 1. m. 212.** **Op. 184. d. 1. q. 1. m. 213.** **Op. 185. d. 1. q. 1. m. 214.** **Op. 186. d. 1. q. 1. m. 215.** **Op. 187. d. 1. q. 1. m. 216.** **Op. 188. d. 1. q. 1. m. 217.** **Op. 189. d. 1. q. 1. m. 218.** **Op. 190. d. 1. q. 1. m. 219.** **Op. 191. d. 1. q. 1. m. 220.** **Op. 192. d. 1. q. 1. m. 221.** **Op. 193. d. 1. q. 1. m. 222.** **Op. 194. d. 1. q. 1. m. 223.** **Op. 195. d. 1. q. 1. m. 224.** **Op. 196. d. 1. q. 1. m. 225.** **Op. 197. d. 1. q. 1. m. 226.** **Op. 198. d. 1. q. 1. m. 227.** **Op. 199. d. 1. q. 1. m. 228.** **Op. 200. d. 1. q. 1. m. 229.** **Op. 201. d. 1. q. 1. m. 230.** **Op. 202. d. 1. q. 1. m. 231.** **Op. 203. d. 1. q. 1. m. 232.** **Op. 204. d. 1. q. 1. m. 233.** **Op. 205. d. 1. q. 1. m. 234.** **Op. 206. d. 1. q. 1. m. 235.** **Op. 207. d. 1. q. 1. m. 236.** **Op. 208. d. 1. q. 1. m. 237.** **Op. 209. d. 1. q. 1. m. 238.** **Op. 210. d. 1. q. 1. m. 239.** **Op. 211. d. 1. q. 1. m. 240.** **Op. 212. d. 1. q. 1. m. 241.** **Op. 213. d. 1. q. 1. m. 242.** **Op. 214. d. 1. q. 1. m. 243.** **Op. 215. d. 1. q. 1. m. 244.** **Op. 216. d. 1. q. 1. m. 245.** **Op. 217. d. 1. q. 1. m. 246.** **Op. 218. d. 1. q. 1. m. 247.** **Op. 219. d. 1. q. 1. m. 248.** **Op. 220. d. 1. q. 1. m. 249.** **Op. 221. d. 1. q. 1. m. 250.** **Op. 222. d. 1. q. 1. m. 251.** **Op. 223. d. 1. q. 1. m. 252.** **Op. 224. d. 1. q. 1. m. 253.** **Op. 225. d. 1. q. 1. m. 254.** **Op. 226. d. 1. q. 1. m. 255.** **Op. 227. d. 1. q. 1. m. 256.** **Op. 228. d. 1. q. 1. m. 257.** **Op. 229. d. 1. q. 1. m. 258.** **Op. 230. d. 1. q. 1. m. 259.** **Op. 231. d. 1. q. 1. m. 260.** **Op. 232. d. 1. q. 1. m. 261.** **Op. 233. d. 1. q. 1. m. 262.** **Op. 234. d. 1. q. 1. m. 263.** **Op. 235. d. 1. q. 1. m. 264.** **Op. 236. d. 1. q. 1. m. 265.** **Op. 237. d. 1. q. 1. m. 266.** **Op. 238. d. 1. q. 1. m. 267.** **Op. 239. d. 1. q. 1. m. 268.** **Op. 240. d. 1. q. 1. m. 269.** **Op. 241. d. 1. q. 1. m. 270.** **Op. 242. d. 1. q. 1. m. 271.** **Op. 243. d. 1. q. 1. m. 272.** **Op. 244. d. 1. q. 1. m. 273.** **Op. 245. d. 1. q. 1. m. 274.** **Op. 246. d. 1. q. 1. m. 275.** **Op. 247. d. 1. q. 1. m. 276.** **Op. 248. d. 1. q. 1. m. 277.** **Op. 249. d. 1. q. 1. m. 278.** **Op. 250. d. 1. q. 1. m. 279.** **Op. 251. d. 1. q. 1. m. 280.** **Op. 252. d. 1. q. 1. m. 281.** **Op. 253. d. 1. q. 1. m. 282.** **Op. 254. d. 1. q. 1. m. 283.** **Op. 255. d. 1. q. 1. m. 284.** **Op. 256. d. 1. q. 1. m. 285.** **Op. 257. d. 1. q. 1. m. 286.** **Op. 258. d. 1. q. 1. m. 287.** **Op. 259. d. 1. q. 1. m. 288.** **Op. 260. d. 1. q. 1. m. 289.** **Op. 261. d. 1. q. 1. m. 290.** **Op. 262. d. 1. q. 1. m. 291.** **Op. 263. d. 1. q. 1. m. 292.** **Op. 264. d. 1. q. 1. m. 293.** **Op. 265. d. 1. q. 1. m. 294.** **Op. 266. d. 1. q. 1. m. 295.** **Op. 267. d. 1. q. 1. m. 296.** **Op. 268. d. 1. q. 1. m. 297.** **Op. 269. d. 1. q. 1. m. 298.** **Op. 270. d. 1. q. 1. m. 299.** **Op. 271. d. 1. q. 1. m. 300.** **Op. 272. d. 1. q. 1. m. 301.** **Op. 273. d. 1. q. 1. m. 302.** **Op. 274. d. 1. q. 1. m. 303.** **Op. 275. d. 1. q. 1. m. 304.** **Op. 276. d. 1. q. 1. m. 305.** **Op. 277. d. 1. q. 1. m. 306.** **Op. 278. d. 1. q. 1. m. 307.** **Op. 279. d. 1. q. 1. m. 308.** **Op. 280. d. 1. q. 1. m. 309.** **Op. 281. d. 1. q. 1. m. 310.** **Op. 282. d. 1. q. 1. m. 311.** **Op. 283. d. 1. q. 1. m. 312.** **Op. 284. d. 1. q. 1. m. 313.** **Op. 285. d. 1. q. 1. m. 314.** **Op. 286. d. 1. q. 1. m. 315.** **Op. 287. d. 1. q. 1. m. 316.** **Op. 288. d. 1. q. 1. m. 317.** **Op. 289. d. 1. q. 1. m. 318.** **Op. 290. d. 1. q. 1. m. 319.** **Op. 291. d. 1. q. 1. m. 320.** **Op. 292. d. 1. q. 1. m. 321.** **Op. 293. d. 1. q. 1. m. 322.** **Op. 294. d. 1. q. 1. m. 323.** **Op. 295. d. 1. q. 1. m. 324.** **Op. 296. d. 1. q. 1. m. 325.** **Op. 297. d. 1. q. 1. m. 326.** **Op. 298. d. 1. q. 1. m. 327.** **Op. 299. d. 1. q. 1. m. 328.** **Op. 300. d. 1. q. 1. m. 329.** **Op. 301. d. 1. q. 1. m. 330.** **Op. 302. d. 1. q. 1. m. 331.** **Op. 303. d. 1. q. 1. m. 332.** **Op. 304. d. 1. q. 1. m. 333.** **Op. 305. d. 1. q. 1. m. 334.** **Op. 306. d. 1. q. 1. m. 335.** **Op. 307. d. 1. q. 1. m. 336.** **Op. 308. d. 1. q. 1. m. 337.** **Op. 309. d. 1. q. 1. m. 338.** **Op. 310. d. 1. q. 1. m. 339.** **Op. 311. d. 1. q. 1. m. 340.** **Op. 312. d. 1. q. 1. m. 341.** **Op. 313. d. 1. q. 1. m. 342.** **Op. 314. d. 1. q. 1. m. 343.** **Op. 315. d. 1. q. 1. m. 344.** **Op. 316. d. 1. q. 1. m. 345.** **Op. 317. d. 1. q. 1. m. 346.** **Op. 318. d. 1. q. 1. m. 347.** **Op. 319. d. 1. q. 1. m. 348.** **Op. 320. d. 1. q. 1. m. 349.** **Op. 321. d. 1. q. 1. m. 350.** **Op. 322. d. 1. q. 1. m. 351.** **Op. 323. d. 1. q. 1. m. 352.** **Op. 324. d. 1. q. 1. m. 353.** **Op. 325. d. 1. q. 1. m. 354.** **Op. 326. d. 1. q. 1. m. 355.** **Op. 327. d. 1. q. 1. m. 356.** **Op. 328. d. 1. q. 1. m. 357.** **Op. 329. d. 1. q. 1. m. 358.** **Op. 330. d. 1. q. 1. m. 359.** **Op. 331. d. 1. q. 1. m. 360.** **Op. 332. d. 1. q. 1. m. 361.** **Op. 333. d. 1. q. 1. m. 362.** **Op. 334. d. 1. q. 1. m. 363.** **Op. 335. d. 1. q. 1. m. 364.** **Op. 336. d. 1. q. 1. m. 365.** **Op. 337. d. 1. q. 1. m. 366.** **Op. 338. d. 1. q. 1. m. 367.** **Op. 339. d. 1. q. 1. m. 368.** **Op. 340. d. 1. q. 1. m. 369.** **Op. 341. d. 1. q. 1. m. 370.** **Op. 342. d. 1. q. 1. m. 371.** **Op. 343. d. 1. q. 1. m. 372.** **Op. 344. d. 1. q. 1. m. 373.** **Op. 345. d. 1. q. 1. m. 374.** **Op. 346. d. 1. q. 1. m. 375.** **Op. 347. d. 1. q. 1. m. 376.** **Op. 348. d. 1. q. 1. m. 377.** **Op. 349. d. 1. q. 1. m. 378.** **Op. 350. d. 1. q. 1. m. 379.** **Op. 351. d. 1. q. 1. m. 380.** **Op. 352. d. 1. q. 1. m. 381.** **Op. 353. d. 1. q. 1. m. 382.** **Op. 354. d. 1. q. 1. m. 383.** **Op. 355. d. 1. q. 1. m. 384.** **Op. 356. d. 1. q. 1. m. 385.** **Op. 357. d. 1. q. 1. m. 386.** **Op. 358. d. 1. q. 1. m. 387.** **Op. 359. d. 1. q. 1. m. 388.** **Op. 360. d. 1. q. 1. m. 389.** **Op. 361. d. 1. q. 1. m. 390.** **Op. 362. d. 1. q. 1. m. 391.** **Op. 363. d. 1. q. 1. m. 392.** **Op. 364. d. 1. q. 1. m. 393.** **Op. 365. d. 1. q. 1. m. 394.** **Op. 366. d. 1. q. 1. m. 395.** **Op. 367. d. 1. q. 1. m. 396.** **Op. 368. d. 1. q. 1. m. 397.** **Op. 369. d. 1. q. 1. m. 398.** **Op. 370. d. 1. q. 1. m. 399.** **Op. 371. d. 1. q. 1. m. 400.** **Op. 372. d. 1. q. 1. m. 401.** **Op. 373. d. 1. q. 1. m. 402.** **Op. 374. d. 1. q. 1. m. 403.** **Op. 375. d. 1. q. 1. m. 404.** **Op. 376. d. 1. q. 1. m. 405.** **Op. 377. d. 1. q. 1. m. 4**

cum obiecto naturaliter, habet illam intentionaliter. Hec doctrina
trahit ab ipso pluribus aliis in locis.

Probatur. q. ratione, et ut melius percipiatur, nota, quod
quolibet inclinatio, seu appetitus sequitur aliquam, quia cum appete-
ritur tendit ad querendum aliquid convenientius, respectu cuius for-
me talis conventio debet queri.

2. nota: Quod in cognoscentibus preter appetitum na-
turalem communem omnibus entibus, est specialis appetitus. Et
ratio, et experientia persuadet, quia appetitus naturalis tantum
tendit ad convenientiam propriam naturae, cognoscentia vero habent
etiam appetitum ad ea, quae alterius naturae sunt convenientia, quae
autem sunt naturalia propriae naturae, ut cum proximis ad istam
plura sunt naturae convenientia, et nobis plura, quae nostrae ad
versantur.

Probatur itaque. In cognoscentibus datur inclinatio ad bona
rei alterius: ergo in illis datur forma rei alterius. Ans. conflat
ex notabili 2. Consequenter inferitur. Inclinatio sequitur ad aliquam formam
sed inclinatio ad bona alterius rei non potest sequi ad formam
propriam, quia ad hoc sequitur inclinatio ad propria bona, cum incli-
natio non excedat formam, a qua oritur: ergo sequitur ad formam
alterius rei. Tum sic: sed hoc invenitur in cognoscentibus: ergo
forma alterius rei. Valet consequenter quia requirit inclinatio ya
in uno, et forma in altero.

Obiicitur. 1. Beatus, ut talis habet appetitum
et inclinationem ad bona rei alterius, scilicet proximi: sed
ut beatus non habet formam rei alterius: ergo potest dari
inclinatio ad bona rei alterius obique formam alterius rei.
Mor. liquet, nisi probetur. Specie, seu forma beati, ut talis
est essentia divina: sed essentia divina non est forma proximi:
ergo.

Obiicitur 2. Angelus habet inclinationem ad bona
a. g. Petri: sed non habet formam Petri: ergo idem quod prius.
Mor. est contra. nisi probetur. forma Petri in nostra sententia est
specie intentionalis illius: sed hoc non habet ab Angelo: ergo.
Probatur. nisi. Angelus cognovit naturam Petri per speciem repre-
sentantem naturam specificam, ut docent a. b. a. m. de Angelis
tract. 7. dy. 7. dub. 3. sed hoc est commune, naturae Petri in-
gestae: ergo specie Petri non habet ab Angelo.

Respondetur. ad 1. concedo. maius et minus. ad cuius
prob. concepta maius. distinguitur. nisi. Essentia divina non est forma
proximi eminenter, nego. forma divina, concedo. Licet enim essen-
tia divina non continet formam alterius naturam proximi, conti-
net illam eminenter, quod sufficit, ut ad bona illius sequitur.

neg. m. concy. q. man. probationem dyling. m. sed hec probat ad pro-
identiam, et alioy virtuty sub eadem ratione formali, ac scientia, nego.
sub diversa ratione formali, conuado. Sciencia duo, quam vñ sit perfec-
tissime practica, id est, sit recta ratio agibilium, et factibilium, et
sub diversa ratione formali, ac pradiuina, et ars, quia illa respicit dñg
essentiam, et formam, et habet rationem cause, et mediū ad cognoscer-
do creaturę, illę res, quam vñ respiciant essentiam duom, quę causa
est n. formalissime ut causam, sed secundum illam actualitatem, quę
est ratio cognoscendi agibile, et factibile.

**Quest. 4. Vtr. cognoscentia habeant
formam rei alterius.**

S. Th. in hoc art ponit differentiam inter cognoscentia
et n. cognoscentia, quod illa habent formam rei alterius, n. res
ita ut hec intelligat.

67 **Adverte 1.** quod aliud est habere formam alteram, aliud
formam rei alterius. Habere formam alteram est, quod propter for-
mam, quę constituantur, habeant aliam, vel ab intrinseco, vel
ab extrinseco communicatam. et hoc potest inveniri in n. viventibus,
siquidem ignis propter suam formam essentialen habet calorem, et
potest habere frigiditatem. Habere formam rei alterius est, quod
ipsa forma, quę est propria alterius rei, fiat in alio permanente
in illa, cuius est forma.

68 **Adverte 2.** Quod cum forme alterius habent a cog-
noscentibus in re. S. Th. sint forme intentionales, idem est
habere formam rei alterius, quod habere in specie eandem
naturam, quę est in obiecto.

**Parag. 1.
Sententia S. Th. defenditur.**

69 **Sciendum est,** quod cognoscentia habent rei alterius formam.

Prob. 1. ex S. Th. cognoscentia habent species
intentionales: sed igitur sunt forme rei alterius: ergo cognoscentia
habent formam rei alterius. **Min. prob.** Quod habere eandem
naturam cum obiecto, est forma rei alterius: sed species inten-
tionalis habet eandem naturam cum obiecto: ergo. **Min. liquet.**
Min. prob. ex S. Th. q. contra gentes cap. 1 q. ubi ait: Verbum
nostri intellectus ex ipso intellectu habet, ut intelligibile
per eandem naturam numero continetur. Et quod lib. 8 art. 1.
Species intelligibilis est quidditas rei secundum esse intelli-
gibile, n. secundum esse naturę, quod est in rebus. Ex quibus
aperte constat, quod et si species n. habet eandem naturam

Respondetur cum illustissimo Godey, quod licet ex ratio-
ne similitudinis in natura specificis et individuali probetur, quod
cognoscencia habeat eandem naturam specificam, et individua-
lem, n. vero, quod habeant eandem naturam realem. Ita
enim, quomodo eadem specificis, et individualiter, n. potest gaudere
indivisione reali. Ita docet. dy. 22. de scient. dei. 7.

Sed hæc responsio revocatur 1. Ideo secundum authe-
ritatem speciei, quæ est in cognoscente et eadem secundum conceptum
specificum, et individualiter, quæ est in cognoscente, quia rep-
resentantur formaliter, sed non realiter naturæ representan-
tur formaliter: ergo etiam debet habere eandem naturam
realem. Nam est doctrinæ Antiquitatis, n. vero probatur. Rea-
liter talis naturæ cognoscitur ab intellectu, sed n. potest cog-
noscitur, nisi formaliter representetur: ergo representatur
formaliter. Mir. et clare, quia representatio formalis,
ut hic author admittit, requiritur ad cognitionem. Nam etiam
liquet: Tam quia aliquid reale cognoscitur tali obiecto: Tam quia
realiter talis naturæ est, quod essentialiter cognoscibile
est. Tam quia si talis realiter n. cognoscitur, cognoscitur
aliter ac est in se, quia in se est reale, et tale reale n. cognosce-
retur: ergo tenet n. tenet.

2. sicut: Omnis multiplicatio realis, n. est forma-
lis, vel est individualis, sicut omnis unitas, ut docet in logica, vel
formalis, vel individualis est: ergo n. datur, alia multiplicatio rea-
lis præter istam. Sed in sententia istius authoris nulla ex istis datur:
ergo nulla. Tam si unitas numerica est omnino indivisibilis,
et immutabilis, ut dicitur in materia de individuatione actus.
Consequenter sed natura ista est individua, ut docet ab autore
citato: ergo est realiter immutabilis.

Respondet ad hæc Godey, quod licet gradus indivi-
dualis sit physice indivisibilis in linea entis, proest tamen primum
dictum a modo physico, et intentionali et realiter multiplicabilis,
quod requirit intelligi, quod est modo n. realiter distin-
gitur, et quod natura cum illis realiter identificata n. distinguitur rea-
liter.

Sed ex eius doctrina percipitur, quod ex nostra non potest
intelligere. Modi dicti in sententia istius authoris sunt essentialiter
distincti, sed n. sequitur, quod natura ratione illorum essentialiter
distincta. Ergo nec ex eo, quod sunt realiter distincti, sequitur,
quod natura realiter multiplicetur. Mir. et quod sententia
sententia consequenter infertur, nam sicut se habet distinctio realis
ad distinguendum realiter, ita essentialis ad distinguendum
essentialiter.

Sed n. quirit animus Godey, quia licet istis modis dy-

inclinatio in beato, que conit ordinis supernaturalis, et in
superiori ad naturam Petri, proat ym in ipso, perit fundasi
in eiy natura habita supernaturaliter, et superiori modo,
ac inuinitas in ipso, qualis est habitio eminentialis Dei.

Ad 2. r. p. neg. 1. et 2. r. m. ad cuius probi: concedo.
disting. 2. ma sed hic est communis adquate sumpta, nego. 2. no
adquate accepto, concedo. Speciei Angelica representans natu-
ram specificam hominis adquate sumpta est communis, et est
singularis, quia licet implicet in linea physica, quod in uni-
co entitate adueniunt singuloribus, et communibus, n. vno
in linea intentionali, et sic unica specie in diuisa, que communis,
et singularis est, intelligit Angelus, et conceptum specificum
et singularem. Sicut de similitudine rationem docet N. 3. d. m.
loco citato, quod specie naturae communis specificae cognoscit
Angelus accidentia illius, que speciei in eorum re. a. potest esse,
in ordine intentionali simul accidentis, et substantia, quamvis
n. in ordine naturali. Et ratio est: Quia hic ordo est per se primo
institutus ad representandum, et n. implicet, quod simul per
unicam speciem representat substantiam et accidentis, ita, quod una
species sit simul substantia et accidentis.

Pr. 2. et facilius: disting. 2. ma c Angelus habet
inclinacionem ex consequenti ad bonum Petri, concedo: per se primo,
nego. Angelus habet per se primo inclinacionem ad bona speciei,
et ratione illius ad bona Petri. Et ratio est: quia per illam speciem
representant per se primo naturam specificam, et ratione illius
singulare, et appetitus debet requi ad formam per se primo rep-
sentatam, n. vno ad illam ex consequenti intentionem, et quoniam a.
habet Angelus naturam Petri, dummodo habet naturam spe-
cificam per se ex consequenti forma Petri appetere.

2. Prob. 1. Cognoscencia aliquam naturam n. idem se-
cundum conceptum specificum, sed secundum individuationem dicunt
similitudinem cum obiectis cogniti: sed a. ratio similitudinis fun-
datur in unitate, vel in diuersitate naturae: ergo cognoscencia
eandem naturam cum obiectis cogniti. Ma. est verum, quia re-
presentatio formalis habita a cognoscentibus fundatur in simi-
litudine cum obiectis cogniti: Ma. est apud Metaphysicos indu-
bitata. Conseq. legitime inferitur. Quia quae dicunt similitudini-
nem in natura specifica, sunt eiydem naturae specificae: ergo
quae dicunt similitudinem in conceptu individuali, sicut ear-
dem individuatam naturam. Tum n. sed cognoscencia conceptus
specificus, et individuatam dicunt similitudinem in utroq.
quia utroq. formaliter representat: quod n. potest esse
abiq. similitudine formali: ergo.

diversum modum ponendi distinctionem: ergo isti modi sunt acciden-
tali naturae, sicut albedo, et nigredo, sicut diverso modo, quia isti
modi sunt realiter identificati cum natura, quod non habent al-
bedo, et nigredo, causabunt similes distinctionem sicut diverso modo.
Constat autem, quod albedo, et nigredo ponunt tantum ex parte sui
distinctionem realem, et specificam nullam vero ex parte naturae
absque identificatione cum illa: ergo modi tantum habebunt
ex parte sui distinctionem realem, et specificam cum identificatio-
ne ipsius naturae, quoniam ex parte istius distinctionis reperitur?

Quoad 2. p. in qua dicebamus, quod ex Godoy suppositione no-
stra confirmabatur doctrina, Probatur. Quia albedo, et nigredo sunt
accidentali naturae possunt esse simul in una realiter natura
ut constat in homine, qui secundum unam partem est albus
et secundum aliam niger: sed modi dicti sunt accidentali na-
turae: ergo in una realiter natura possunt inveniri, et consequenter
una realiter natura erit sub modo intentionali, et naturali.
Alia illustrius Godoy contra nostram doctrinam ex arg. solutione
patet.

Parag. 2.

Sententiae contrariae occurrunt.

Speciem intentionalem u. quae eiusdem naturae cum obiecto, et
consequenter cognoscencia u. habens formam sui alterius propriam
nascitur Albertus Magnus. Dubio, Suarez, et alii. Et novissime Godoy
qui quamvis differat cum Thomae cognoscencia habens formam
sui alterius, negat, quod eadem realiter invenitur? affirmans, quod
eadem specifica, et individuatim reperitur.

> 6

Arg. 1. ex D. Th. q. 4. de veritate art. 11. ad 3. ubi hoc
dicit: Constat autem, quod forma lapidis in anima est longe al-
terius naturae, quam lapis in materia: ergo cognoscencia u. habens
eamdem naturam, quae est in obiecto.

Resp. ex pte D. Th. forma lapidis in anima est alterius
naturae in linea physica concedo: in linea intentionali, nego. Speciem
pertinet ad duos ordines, physicum, et intentionalem, et quamvis
in 1. sit diversae naturae, u. vera in secundo. et constat ex ipso Doctore
2. quod sit similitudinem in representatione, quae u. potest verificari,
si in hoc ordine est diversae naturae, quia per diversam naturam repre-
sentatur aliquid representatum, cum diversitas affectus dissimilitudinem repre-
sentatio similitudinem.

> Arg. 2. Speciem intelligibilem est accidens quoddam spiritua-
le, aliquando obiectum est substantiae: speciem sensibilem est
representationem obiectum positum supra sensum illam in speciem

55
67

tingit essentialiter dicitur, cum n. sint de essentia naturae, n. contingant
in illa distinctionem essentialem, sicut quia albedo, et nigredo n.
sunt de essentia naturae humanae, quoniam inter se specificae, et essen-
tialiter distinguuntur. n. faciunt naturam humanam habentem illa essen-
tialiter distinguuntur.

Sed haec responsio magis videtur subtiliter excogitata
quam efficaciter ad responsionem inventa. 1. quia exemplo allato
suam doctrinam destruit. 2. quia nostram confirmat. Destructum
doctrinam, et probat. Quia albedo, et nigredo sunt accidentia na-
turae humanae nullam distinctionem realem, et intrinsecam naturae
contingant, sed tantum extrinsecam, et alterutrumque: ergo si in sententia illius
sic sunt accidentales modi dictae naturae nullam realem intrinsecam
naturae ponunt distinctionem, quod est contrarium suae doctrinae. — Tum
etiam: quia albedo, et nigredo sunt accidentia naturae n. idem rea-
liter, sed etiam essentialiter distincta, sicut ponunt distinctionem
realem extrinsecam naturae, ita contingant in illa distinctionem realem
essentialiter illi extrinsecam, quia sicut distinctio realis proveniens
ab albedine in homine albo constituit illam realiter accidentia-
liter, et extrinsece distinctum ab homine nigro, ita essentialiter
in linea accidentali, et extrinsece ab homine nigro: ergo si mo-
di naturae sunt n. idem realiter, sed etiam essentialiter distin-
ti sicut realem specificam in natura n. ponunt ponere distine-
ctionem, nec realem absolute. — Tum quia si albedini repugnat
ponere in natura distinctionem specificam accidentalem, quoniam
ex se habet, etiam repugnare ponere distinctionem realem, quia
cogit illam communicanda non esset absolute, et sicut illa rea-
lis est, ita specifica: ergo si modus naturae repugnat ponere in-
trinsecam essentialiter distinctionem ponere, etiam realem, quia
etiam contingant suam essentialiter communicando, quoniam n. idem rea-
lis, sed specifica est. Concludo ergo ut eo hoc, quod sicut albedo,
et nigredo, quia sunt accidentales naturae, nullam distinctionem
naturae intrinsecam ponunt, sed tota distinctio n. idem realiter,
sed etiam specifica intrinsece se habet ex parte illorum. Ita simili-
ter, quia modi sunt accidentales naturae, nullam in illa ponunt
distinctionem, sed tota distinctio tam realiter, quam specifica se ha-
bet ex parte illorum.

Nec sufficit respondere, quod isti modi sunt diversae mo-
di accidentales, ac albedo, et nigredo; quia si ita esset, male
nummerantur ad confirmandam doctrinam auctorem, quia per
aliquid dissimile inquit doctrina daretur, nec efficaciter diffenderetur
ut intendit Godoy. Tum qui diversis modis tantum arguitur.

habet formam rei artus, siquidem habet eandem naturam illam
sed hoc n. potest dici, quia aer n. est cognoscitivus, et hoc est proprium cog-
noscentium ergo n. sunt eundem naturae.

Resp. neg. any. ad cuius prob. dyting. mar. habent
 aut formam rei alterius formaliter, ideo any. materialiter, con-
 cedo any. Specie pertinet ad duplicem ordinem naturalem, et
 intentionalem, et in utroq. habet suum proprium constitutu-
 rum, quia forma unius ordinis requirit esse forma alterius.
 Quando ergo est in aere species, ut unitus formaliter secun-
 dum ordinem intentionalem, sed secundum ordinem naturalem
 sic ordo intentionalis est ibi, tanquam si n. esset. Et ratio est
 quia forma secundum illam rationem recipitur in subiecto se-
 cundum quod est capax illius, cum autem aer n. sit capax or-
 dinis intentionalis, quia idem est unum cum isto formaliter, ac-
 cidentia in actu primo proximo ad cognoscendum, quod aeri
 repugnat, inde est, quod tantum materialiter habet formam
 rei alterius, quod potest n. cognoscentibus convenire. Et hoc patet
 in actu morali, qui potest uniri secundum suam entitatem
 physican alicui subiecto, quia unitur secundum moralitatem, quae
 fit absq. deliberatione.

do fit abiq. desideratione.
 sed obijci: Ideo actus moralis potest uniri aliquando
 secundum entitatem Physicam, et n. secundum moralitatem,
 quia tunc moralitatem n. est realiter in illo: sed abs specie nunquam
 deficit ordo intentionalis: ergo doctrina n. tenet. Mar. potest
 Quia tunc datur moralitatem in actu, quando gaudet libertate:
 sed in causa dicta illa n. gaudet, ut supponimus: ergo. Mir. & Syllo-
 gismi probat. Quod causatur necessitas ab obiecto, et in effectum sed
 talis ordo causatur necessitas ab obiecto, ut omnes tenent: ergo
 et necessitas in specie, ubi cumq. fuerit inventa.

ut negando in specie, ubi enim? fuerit inventum.
 Præp. object. disting. nam. quia tunc moralitoy
 n. est realiter in illo entitativo, omitto: quia n. est realiter
 informativus, concedo: sed ab specie nunquam deficit ordo intentio-
 naly entitativo, concedo: informativus, nego. Paritoy n. stat in
 n. abstractuendo pro nunc an moralitoy sit entitativus, vel non
 quando fit actus abiq. deliberatione, sed in hoc, quod licet mo-
 ralitoy n. potest esse formaliter informativus actus Phyci, cum
 h. abiq. deliberatione, ita ordo intentionaly n. potest esse formali-
 ter informativus actus Phyci, n. sit cogitatio cognoscendi, et di-
 cimus, quod licet prima informatio requirit abiq. deliberatione
 n. ita secunda abiq. cogitatione ad intelligendum, n. in de qua
 de pro nunc an yta, vel illa referatur realiter ab entitativo

coloris requirit videri, bene autem color: sed predicta ita diversa argueret distinctionem in natura, quia quae habent eandem naturam, eadem habent predicata: ergo.

Confir. Albedo, et nigredo sunt inter se contraria: sed hae species n. sunt contrariae: ergo n. habent eandem naturam. Man. et contra, ntr. prob. Quae possunt inveniri simul in eodem subiecto n. sunt contrariae: sed dictae species possunt simul in eodem intellectu inveniri: ergo.

Respon. argo. Disting. man. Species intelligibiles et accidentis spirituales in linea Physica, concedo: in linea intentionali, nego. Et ita disting. 2. p. Obiectum impedit sensationem prout est sub modo naturali, concedo sub modo intentionali, nego. Et similiter 2. p. Species coloris requirit videri, bene autem color prout est sub modo naturali concedo, sub modo intentionali, nego. Diversitas originis stat in diversis modis habendi naturam, n. vero in ipsa natura.

Ad confir. eodem modo arg. Albedo, et nigredo sunt contraria ex parte naturae, nego. Ex parte modi naturalis, illam habendi, concedo: et cum species eorum n. habeant naturam modo naturalem, sed intentionalem, n. gaudent tali oppositione. Natura enim arbitrat ab utroque modo, et secundum, in qua invenitur exercet n. oppositionem.

8 Sed dicitur: Possunt inveniri species dictae in aliquo subiecto, absque modo intentionali, quin dicant oppositionem: ergo signum est n. habere eandem naturam cum obiectis, siquidem natura illorum absque modo intentionali fundat oppositionem. Consequens inf. An. prob. Species dictae possunt tamen inveniri in aere absque modo intentionali: sed n. opponuntur: quia si opponerentur n. possunt esse simul: ergo

Respon. obiect. neg. an. man. prob. Disting. Species dictae possunt simul in aere inveniri absque modo intentionali, realiter tamen, nego man. motive accepto, concedo. licet enim species in aere formatae n. moveant aerem, quia illi n. respondent, et tota realitas intentionalis est in illis recepta, quia ab obiecto exierunt cum illa, et cum oppositis n. affertur per motionem specierum, sed per realitatem intentionalem, alioquin quando actualiter n. movent potentiae cognitivas dicerent oppositionem, quod contrarium exprimeretur, inde est, quod quaecumque n. moveant aerem, possunt amittere oppositionem. Ita docet 8. th. de sensu et sensato lect. ultima.

9 Arg. 3. Species, quae recipiuntur in aere n. possunt habere eandem naturam cum suis obiectis: ergo nec quae recipiuntur in cognoscibilibus. Babetur consequens: nam eiusdem actionis sunt species, quae ab eodem obiecto proveniunt, sive sint in medio, sive in potentia. An. prob. si dictae species essent eiusdem naturae cum suis obiectis, non

subiectum n. individuat, quia n. comparat. per modum subiecti recipi-
vi, et limitari, quod req. ad individuationem, et sic species in hac
linea advenit illi iam individuat per rationem, per quam in subiecto
individuat.

82

Sed dicitur ex hac ratione requi, quod dictae species in yte
Physica individuantur per cognoscitivam potentiam: sed in hoc ordi-
ne sunt solo numero distinctae: ergo. duo accidentia solo numero dy-
tincta possunt esse simul in eodem subiecto. Prob. qm. Iuxta ha-
bent obiecta solo numero distincta, solo numero distincta: sed ita
sunt dictae species: ergo. Prob. m. Obiecta harum specierum sunt
duo accidentia: sed yte solo numero distincta: ergo.

Resp. neg. quod obiecta harum specierum sunt solo
numero distincta ad eum p. b. distincta: ut time m. d. accidentia
solo numero distincta in yte entis, concedo: in yte obiecti, concedo.
Quamvis enim illae unitates numericae sint de materiali respectu eitis
tum accidentium, et sic n. distinguunt illam n. yte solo numero in
linea entitativa, sunt de formali in linea obiectiva, et sic sunt
formaliter obiectiva specificis distincta, quia isti modi sunt primo
diversi, cum tamen habeant convenientiam analogicam, quae
diversitas coarctat diversitatem specificam obiectivam.

83

Arg. 5. Species distincta ab obiecto in yte representatione:
ergo distincta in natura. Ans. ut eorum conj. p. b. Iuxta dy-
tincta in rationali differentia, distinguuntur in natura: sed ratio
representativa ut differentia speciei: ergo si in hac distincta: etiam
in natura. M. s. quod quia natura in quolibet re, yte differe-
rentia. M. p. b. Quod primo convenit alicui yte differe-
ntia: sed primo convenit speciei yte representationis: siquidem datur
per se primo ad representandum et docent M. Compl. 3. de
animal. dy. 48. n. 28. ergo.

Confer. quod n. se habet respectu alicuius n. ut pro-
pria passio, nec ut accident commune, se habet ut differentia
sed yte representationis n. se habet, ut propria passio, nec ut
accident commune: ergo ut differentia. M. constat in omni ente,
quia quod n. ut accidentale nec proprium, nec commune dy-
tincta ut. M. p. b. Proprietates, et accident commune distincta: na-
litas ab yte: sed yte representationis n. distincta: realiter ab
specie: ergo. M. ut nostra doctrina.

Resp. arg. concedo an, et neg. conj. ad eum p. b.
bationem distincta. M. Iuxta distincta in ratione differentia
essentiali, distincta in natura, concedo m. quod distincta in ra-
tione differentia modali, nego m. Species in linea intentionali
habet yte et modum, per hunc distincta ab obiecto, n. vero per
illam, et sic differentia illius ab obiecto ut modali, non vero yte.

Arg. 7. Quia dicitur habere perfectam rationem speciei inestigabili: sed n. est eiusdem naturae cum creaturis, quas representat alioquin esset naturae creaturæ: ergo n. est de ratione speciei ex eiusdem naturae cum obiecto.

Confir. 1.º. Species, quae Angelis supremis cognoscunt naturas specificè distinctas, n. sunt eiusdem naturae cum illis: ergo idem quod prius. Prob. ant. Angelis supremis unica specie cognoscunt diversas specificè naturas, ut tradunt Theologi in Matheo de Angelis: sed unica species n. potest habere tot naturas complexas, nec igitur possunt constituisse unam speciem: ergo n. est eiusdem naturae cum illis.

Confir. 2.º. Duo accidentia idem numero distincta n. possunt esse simul in eodem subiecto: sed si species esset eiusdem naturae cum obiecto, essent simul: ergo n. possunt habere eandem naturam cum illis. Prob. ant. Si species duorum albedinum sunt eiusdem naturae cum illis, idem numero distincta: sed sunt simul in visu: ergo. Prob. 2.º. Albedines idem numero distincta: ergo si sunt eiusdem naturae cum illis, idem numero distincta.

Resp. concyio non, et nisi distincta consequuntur: ergo n. est de ratione speciei ex eiusdem naturae cum obiecto primario, ergo consequatur ex obiecto secundario, coniecto. Creaturae sunt obiecta secundaria respectu talis speciei, et sic n. est eiusdem naturae cum illis. Utroque, quia ratione sui n. representatur sed ratione primarii. vel dic, quod licet essentia dicitur n. continere formaliter naturas creaturæ, continet eminenter, quod sufficit ad illas representandas quatenus n. sit dicta continere se per se necessarium.

Ad 1.º. confir. resp. concyio aut? neg.º. conseq.º. quia ut statuitur n. statuit sufficere quod illa species sit eiusdem naturae cum obiecto primario representato, quare est illa natura communis, in qua inferiores actuant. n. vero cum inferioribus, quia igitur sunt obiecta secundaria, quae ratione illius naturae communis representantur. Et ratio est: quia talis species est est aliorum ordinis, quia speculativa ratione est participativa speciei dicitur. Et sic est quod potest plura, et diversa specificè obiecta secundaria quoad eorum propria representationem, ita Angelica, quamvis inferiori modo, habet illa.

Ad 2.º. distincta.º. ant. duo accidentia idem numero distincta n. possunt esse in eodem subiecto in linea physica coniecto: in linea intentionali, nego. Et ratio est: quia in linea physica subiectum se habet ut materia receptiva accidentis, et sic accipit ab illo unitatem individuatam, et cum unum formaliter subiectum n. possit plures unitates numerice tribuere, inde est quod in linea physica n. possunt simul esse. Ceterum in linea intentionali

hinc modo proprietatum, cumque excedat ab illis: ergo et connexio.
Nam ut *Ques.* object. *disting.* *man.* Quando modus aliter se con-
nexionis et perfectionis simpliciter, concedo *man.* et perfectionis secundum
quid, connexio et perfectionis, nego *man.* Modus, qui importatur a con-
nexionis proprietatum et perfectionis simpliciter in linea connexionis,
quam modus importatur a modo intentionali, quia ille dicitur
dum in comparabilitate in omni statu, hic vero in aliquo tantum quan-
tum est in se entis, ut pote identificatur cum natura sit simpliciter
perfectionis

86

Arg. 6. Si natura est una in specie, et in objecto, modus
naturalis, et intentionalis, essent idem inter se: sed n. sunt ex natura
doctrina idem inter se, ergo nec natura una illi. *Mir.* et conge-
runt. *Man.* prob. Quia sunt eadem unitatis, sunt eadem inter
se: sed si natura est una in specie, et in objecto, et si modi essent idem
cum una testis, scilicet natura: ergo essent idem inter se.

Ques. *neg.* *man.* ad cuius prob. *disting.* *man.* Quia sunt
eadem unitatis, ut et sub modo essent naturalis finito, et limi-
tato, sunt eadem inter se, concedo: quia sunt eadem unitatis ob-
habente a modo naturali, et intentionali, nego *man.* Modus
naturalis, et intentionalis, sunt idem cum testis, quod abstracta
linea naturali, et intentionali, et sic n. identificatur inter se.
et ratio est: quia sicut et proprium essent *Ques.* quod identificatur
tum cum illis, prout dicitur modum naturalem et relationem
quin inter se identificatur, quia *man.* natura est naturalis
for et inter se personarum *Ques.* sic natura creata, et est identifica-
ti cum duplici modo intentionali, et naturali, quia hec probatur.
Idem est ad extra, sed ad intra, quia n. idem est hec, sed etiam
formaliter exigit representationem. et cum ad intra n. sit idem est sub
modo naturali, fuit prout in modum modum
ut sic omni modo ab ipso exacto gauderet: ut docet *8. Ch. 2.*
de unit. art. 2.

87

Sed instatur: si hec doctrina est vera, requiritur quod
aliquid mirabiliter eveniret in creatura, quam in deo: sed hoc est ab-
surdum: ergo doctrina falsa. *Probat.* *man.* Mirabiliter est, quod
plurimi modi identificentur cum uno testis, quin identificentur in
for se, quam quod dicitur tantum hanc habere rationem: sed
in deo tria tantum identificantur cum uno testis, scilicet tria re-
lationum *Ques.* quia identificentur inter se, in creatura autem n. 10.
humani modus naturalis, et intentionalis, sed etiam plurimi modi
intentionalis identificentur cum una natura, quin inter se idem
identificentur: siquidem potest pluribus speciebus una natura rep-
resentari: ergo tenet *man.*

Ques. *neg.* *man.* ad cuius prob. *disting.* *man.*

89

58
59
tialy. sicut calor, ut quatuor dyting? a calore, ut septem, quin ex hoc
arguit? quod habeant dyinctionem essentialem, quia differentia illorum
sunt ut modalis, n. vera essentialis, quamvis sit differentia inter ydoy
modos, quod ydoy in natura sentant. possunt simul inveniri, bene autem illi.
Nec sufficit dicere, quod species sit per se prima instituta ad representationem
dum sit natura illius, et obiecti realiter dyting? quia ydoy denominatio
n. cadit supra naturam ab intellectu sumptam, sed supra illam, ut ydoy ratio
formalis representationis, in qua ratione dicit se ipsam, ut affectam modo
intentionali, quia ad ydoy denominationem propter similitudinem, quae a na-
tura provenit, regit dyinctionem, quae provenit a modo. Sicut calor, ut sep-
tem ydoy per se prima instituta, ut calefaciat ut regtem, quin per hoc
dyting? ex parte naturae a calore, ut quatuor.

Ad confir. resp. neg. n. ad cuius prob. dyting? mod.
proprietas, et accidentis commune dyting? realiter ab essentiali. Accidentis
commune predicamentale, concedo: predicabile, nego. Vbi modo sunt
accidentia predicabilia respectu naturae, quia natura potest esse sine
illis connaturaliter.

84.
Sed dicat: Quod ydoy magis connexum cum essentiali, quam pro-
prietas, n. est accidentis commune predicabile: sed ydoy modus intentiona-
lis ydoy magis connexus, quam proprietas: ergo. Prob. n. Connexio,
quae n. admittit dyinctionem est maior illa, quae admittit: sed connexio
modi dicit n. permittit dyinctionem realem, quam admittit proprie-
tas: ergo ydoy maior.

Resp. neg. n. ad cuius prob. dyting? mod. Connexio, quae
n. admittit dyinctionem in aliquo statu est maior illa, quae admittit
in omni statu, nego. mod. quae dicit n. statu omni n. admittit est maior,
concedo. Mod. eodem modo dyting?. Quia licet modus inten-
tionalis sit identificatus cum natura in tali statu, n. est in omni,
quia in statu naturali est ab illo separatus. Proprietas autem
quamvis n. identificata connaturaliter n. possunt separari ab
essentiali, et sic connaturaliter cum illa in omni statu connectunt.
Quare ydoy connexio est maior ex parte connexionis, quam illa.
Et ratio est: quia connexio opposita separabilitati est consequen-
ter illa connexio est maior, ex qua oritur maior difficultas, ut
extrema separaretur cum autem maior difficultas debet ad sepa-
rationem ratione connexionis proprietas, quam modus in-
tentionalis, quia ydoy potest dari connaturaliter sine natura n.
vero ille, unde est, quod maior formatio connexionis cum natura
est connexio proprietas, quam modus intentionalis, licet ydoy
secundum quid, et quo ad modum identificationis excedat illos.

Sed instat: Quando modus alicuius connexionis est perfec-
tionem, quam illo: sed modus connexionis modus intentionalis est perfec-

Arguit 2° Godoy, et 8. arg. Quod specificatur ab obiecto, debet
 distingui realiter ab illo: sed species specificatur ab obiecto: ergo distinguitur
 ab illo, et consequenter n^o habet eandem naturam. *Ans.* Et contra
Mar. probat. Causa distinguitur realiter ab effectu: sed specificativum
 est causa: ergo distinguitur realiter ab effectu.

Confir. 1° Idem a se ipso nequit efficienter causari: sed si est
 una natura in obiecto, et in specie idem a se ipso efficienter causatur.
 ergo n^o est una natura in illo. *Mar.* Et contra. *Ans.* probat. Ideo con-
 sideratur n^o istum formidit, sed active ad ideatum: ergo si idea ha-
 bet eandem naturam cum ideato, idem a se ipso efficienter causa-
 bitur. — Tum quia species datur effectui a se ipso: sed sunt eij-
 dem nature in natura: ergo idem a se ipso efficienter causatur.

Resp. distinguitur. *Mar.* Quod specificatur ab obiecto, debet
 distingui vel in natura, vel in modo nature, concedo. *Ans.* in natura
 proprie, nego. Ut aliquid ab alio specificatur, sufficit quodlibet dy-
 stichon reatum, cum autem species distinguitur realiter ab obiecto, quamvis
 ex parte nature, ex parte modi potest ab illo specificari: et ratio
 est, quia ad dependentiam exactam ab effectu hoc sufficit modus dy-
 stichon, ut constet in formis, que in se continentur a se ipso, ut apud
 10.

Ad confir. 2° distinguitur. *Mar.* Idem omnibus modis idem
 a se ipso, quod efficienter causari, concedo. *Ans.* Idem in aliquo dicitur
 san, nego. *Mar.* licet species, et obiectum sint idem ex parte nature,
 sunt diversa ex parte modi, que diversitas sufficit, ut idea causet
 ideatum, et species verbum. *Ans.* patet. Chrysy Domini causat effectum
 a se ipso, ut positum in lachrymatione: sed in distinguitur ex parte
 nature, sed ex parte modi, quia causat, ut est sub modo nature
 a se ipso, ut est sub modo sacramentali. Similiter Pater dicitur, quod
 est filium, sed ad hanc productionem n^o req^o quod natura filii rea-
 liter distinguitur a natura Patris, sufficit enim, quod in realitate
 realiter distinguitur: ergo quamvis species causet verbum, n^o req^o quod
 in natura, sufficit, quod in modo realiter distinguitur.

Nec obstat si dico, quod ex rebus supernaturalibus, et
 quibus exemplificamus in rebus creatis, quia, ut constat ex dictis, quod
 convenit nature, ut est sub modo grandi naturalis, potest con-
 venire nature create, ut abstrahit a modo intellectuali, et naturali
 et huc doctrina recte in sententia Godoy. quia proprium est nature
 datur uno individuo sit in tribus realiter distinctis, et tamen in re
 tentis illius uno individuo natura create est sub modo naturali
 et intentionali: ergo. — Tum quia si n^o invenit implicationem, quod co-
 dem individuo natura sit in specie, et in obiecto cum causatur realiter
 quare ex eadem causatione infert impossibilitatem eijdem nature
 nature, quia n^o videtur in re, necesse, quod idem individuum n^o sit

in fide, et charitate, quia licet fides ex genere sit perfectior charitate, quia ipsa
ad genus affectivum, illa ad intellectivum pertinet, quod perfectius est affectivum
et conceptus differentia est imperfectior, quia charitas ratione sua differentia
excedit illam.

25

Sed instatur: Individuum speciei perfectioris, requirit excedere aliquando
de ab individuo speciei imperfectioris: ergo similiter speciei generis inferioris
requirit excedere speciem generis superioris. Patet conseq. quia sicut se habet
speciei ad individua, ita generis ad speciem. Atq. propter quod ut certum est, unde
falsitas, propter quod aliqua particularis fides magis excedat, minusquam ex-
cedat aliquam particularum charitatem, nec individuum equum individuum hominis
ergo.

Respon. conceptio aut. neg. conseq. ad cuius prob. dist. 1. part.
Sicut se habet speciei ad individuum, ita generis ad speciem, ita et eodem
modo, nego; Ita, et diverso modo, conado. Genus se habet ad totum poten-
tiale, speciei, ut totum actuale. Genus quod totum potentiale est capax
perfectioris essentialis distincte a suo conceptu formali, qualis est diffe-
rentia essentialis, et sic uno potest habere perfectiores, quam n. habet
in alio. Speciei vero quia totum actuale in omnibus suis individuis habet
eandem perfectionem essentialis, et cum perfectis essentialis individui in-
ferioris, utpote proveniens ab essentiali inferiori, non potest excedere essen-
tialiam superiorem, n. potest individuum in perfectione excedere essentiali.
Quilibet differentia cum offerat generi distinctam perfectionem essen-
tialiam, potest aliqua generis inferioris offerre illi maiorem perfectionem
essentialiam, quam aliqua differentia generis superioris.

2. potest rep. principali arg. quod licet modus spiritualis spe-
ciei sit perfectior simpliciter modo corporali absolute, n. vero respectu
ad naturam corporalem, quia ad hanc perfectionem attendit ad incli-
nationem naturae, quae primo exigit esse modo corporali, quam spi-
rituali. Ut constat quia licet perfectius sit intelligere sine dyctione, quam
cum illo absolute, quia deo, et angelis convenit, attamen respectu ho-
minis perfectius est cum dyctione intelligere, quam sine illo, quia hoc exi-
gitur ab eius natura similiter in eodem dicto.

26

Arg. ultimo. Signum formale, qualis est speciei, est unum et
proprie signum in veritate sent. Chemistarum: ergo speciei n. est dyctio
naturae, cum obiecto. Probat. conseq. de ratione signi est dyctio
essentialis: sed speciei est signum obiecti: ergo. Probat. mai. Signum
est quod aliud a se representat: sed hoc aliud denotat distinctionem
in essentiali: ergo.

Respon. neg. conseq. mai. prob. disting. de ratione signi
n. est distinguere in essentiali absolute, vel modaliter, concedo mai.
in essentiali absolute proprium, nego. Ut dicit. proprie signum rep.
aliqua distinctio essentialis, vel quidlibet aliud, vel modaliter, et hoc
denotat hoc aliud in distinctione positi, ut denotet, quod n. sufficit
distinctio numeralis. Cum autem speciei habeat distinctionem essen-
tialiam modalem ab obiecto, cum nudi istorum essentialiter disting.

22

individuum efficiat, ita quod eadem realiter uelut se ipsam realiter caret.
Arg^o 3. et itq^o arg. Specie dicit relationem realiter similitudinem
ad obiectum: sed ratio fundandi similitudinem realiter distinguitur a
ratione terminandi: ergo natura speciei, quae est ratio fundandi hanc
relationem distinguitur a uelut a obiecto, quae est ratio terminandi. Mir.
probat. Ideo personae dicitur. n. dicunt relationem realiter similitudinem, ut docet
D. 1. q. 4. 2. art. 1. ad 4. quia ratio fundandi, et terminandi n. distinguitur in
illis realiter: ergo.

Resp^o 1. conad. man. et distinguitur. Ratio fundandi similitu-
dinem distinguitur realiter a ratione terminandi, uel in re, uel in modo ad
eius lineam pertinentem concedo: in re specie, nego. Ut dicitur similitudo sea-
ly inter aliqua sufficit, quod dicitur distinguitur realiter in ipso, uel in aliquo
ad eius lineam pertinentem. Modus intentionis, et naturalis naturae sunt
distinguitur linea, quia obiectum illius est in sua linea completa. In personis autem
distinguitur ex parte rationum formaliu, et ex parte aliorum ad ipsas
pertinentium datur distinguitur realiter, quia quaecumque dicitur ex parte relationis
sunt, cum igitur n. pertinent ad lineam naturae, cum igitur in sua linea inueni-
tur completa in qualibet persona, n. datur ex parte aliquorum pertinen-
tium ad eius lineam.

Arg^o 2. quod licet ratio realiter similitudinis inuenitur
in tribus personis, quia est eadem natura in illis, ita ratio similitu-
dinis propter eandem rationem in specie, et obiecto n. est realiter, sed rationis.

23

Sed urgeb^o contrarium doctrinam: si natura est eadem in specie,
et obiecto, quare distinguitur ex parte modi, n. probat specie dicitur realiter
similitudinem cum obiecto: ergo n. tenet 1. in personis. Probat arg. Quia ha-
bet naturam modo perfectionis, n. assimilatur habendi modo imperfectionis:
sed species habet eandem naturam modo perfectionis, quam obiectum ergo.
Mir. probat, quia ex perfectione ad minus perfectum n. datur similitudo, sed
e contra, ut eruitur in deo respectu creaturae. Mir. probat. Modus spi-
ritualis est perfectior modo corporali, sed modus speciei est spiritualis, mo-
dus obiecti autem talis est materialis, ut cum materialia cognoscimus. ergo.

Resp^o neg^o arg. et n. prob. ad cuius prob. distinguitur man. Mo-
dus spiritualis secundum quid talis est perfectior modo corporali, ergo. Mo-
dus spiritualis simpliciter talis, concedo. Modus spiritualis uelut in linea
intentionis est secundum quid talis, modus corporalis illius est talis simplici-
ter, et sic igitur excedit illum simpliciter, et excedit ab illo secundum quid.

24

Sed contra: Modus spiritualis etiam secundum quid debet ex-
cedere quolibet modum corporalem. Probat arg. Probat. Modus
modus pertinentis ad genus perfectius, est simpliciter perfectior: sed modus
spiritualis dicitur pertinere ad genus perfectius, quam modus corporalis: ergo.
Probat n. Genus spirituale est perfectius genere corporali: sed modus spiritua-
lis pertinet ad 1. corporalem ad 2. ergo.

Resp^o neg^o arg. ad cuius prob. distinguitur man. Modus pertinentis ad
genus perfectius, est simpliciter perfectior ex conceptu generis, concedo man.
ex conceptu differentiae nego man. et ratio est: quia potest accidere, quod
id, quod ex genere sit perfectius, sit imperfectius ex differentia, ut constat

igitur a nobis circa suam affectum, ut tantus odor extinguatur, et digni-
tur.

Notatio tradita exulat a d. Th. mente, quia d. Th. diversam
denominationem tribuit intellecta habenti speciem, ac tribuit. subiecto con-
stituto per aliquam formam realiter distinctam ab ipso: ergo solutio n. est
conformis d. Th. Patet conseq. quia quando denominatio n. potest esse
si formae realiter distinctae, n. intelligendae de forma realiter
distincta: ergo n. denominatio dicta n. potest convenire formae realiter dy-
stinctae, nequit intelligi d. Th. de illa. Arg. propt. subiectum realiter dy-
stinctum ab aliqua forma, n. denominatur per illam in abstracto, sed in concre-
to, quare n. dicitur. quod aqua est calor, sed quod est calida: sed intelle-
ctus denominatur a d. Th. quod est obiectum in abstracto, quia dicitur. quod
est ipsa obiectum, ut constat ex eius verbis: ergo tribuit intellectui habenti
est quodammodo homo.

Confir. Anima intelligendo hominem, ut dicitur. ab ipso ex
d. Th. sed n. potest hoc verificari, nisi identificetur aliquomodo cum ipso
ergo identificatur. At. propt. n. potest verificari, quod Petrus est
simpliciter homo, nisi simpliciter identificetur cum homine: ergo n. potest
Anima esse aliquomodo homo, nisi aliquomodo identificetur cum
homine. At. est certum, conseq. inferitur. quia sicut se habet homo ad
denominandum simpliciter, ita quomodo inferiori homo ad denomi-
nandum secundum quid: ergo si ad illam identificationem simpliciter,
ad hanc denominationem seq. secundum quid. Et sic constituitur dicta
est per identitatem secundum quid.

98
Respondet 2. Author citatus, quod intellectus dicitur
quodammodo ens n. identice pro subiecto, ita ut intellectus
ipse fiat et intellectus, sed ex parte formae utrumq. constituitur
et in actu, quia eadem est species, per quam obiectum constituitur
intelligibile, et intellectus in actu ad intelligendum: quae doctrina
habetur a d. Th. in q. dist. 99 q. 2. art. ad 10.

Sed contra: quod aliqua subiecta habeant aliquam
formam, n. neg. quod unum possit dici aliud, ut patet in substan-
tia, et quantitate habentem eundem calorem, quia nec substan-
tia potest dici in verso sensu, quod est quantitas, nec e contra: ergo
si dicitur. de intellectu, quod est obiectum habet aliquid propter
convenientiam formae. Et quamvis d. Th. secundum locum citatum
dicat, quod intellectus in actu sit unum cum intellectu in actu, in-
quantum forma intellectus sit forma intellectus in actu, n. exclu-
ditur per hanc identificationem ex parte formae, identificationem
nem illius cum intellectu in linea intentionali, sed propter eam ad-
mittit. Quia in suppositione ad hoc 10 arg. log. de duplici cog-
nitione substantiarum separatarum. 1. qua cognoscunt se ipsas
2. qua intelligit alios, et huic negat cum illis identificationem
quam concedit illi. Cum igitur propter concedat identifica-
tionem naturalem, ut ex verbis illius constat, hanc excludit
cundo, n. vero intentionalem.

61
73

inde est quod potest species esse signum proprie obiecti, quantum eandem
habeat naturam. Ut constet in sacrificio in cruento Eucharistia, quae ha-
bet eandem naturam cum cruento (cracy), sed quia distinguitur in modo potest
esse signum illius. Et quantum, tacita proccur, att. obiecto, modo naturae
sit in specie, quia etiam representatur per illam, ut est sub modo naturali
sed intentionali, et sub modo rationis dicitur rationem signi.

Quest. 5. Utr. Cognoscencia fiant per identitatem
aliq. rei in se cognoscibili, sine representatio?

Rey in se cognoscibili, seu representatio sunt species intentionales,
quia ut constet ex dictis q. praed. in tali se sunt eundem naturae cum
illis, quae dantur licet possunt considerari, vel in se naturali, vel
in se intentionali. De illis in se naturali n. loquimur, quia ne habent
diversam naturam ab obiectis, et sic de illis in se intentionali tracto

may. Identificatio est duplex: in linea naturali, vel in linea inten-
tionali, 1. ut simpliciter talis, secunda secunda quid talis. Hanc que-
rimus, quia illam ab intellectu, et obiecto relegamus

Parag. 1.

Reffertur D. Th. sententia.

97) Quidam est cognoscencia identificari in linea intentionali cum
obiectis intentionaliter sumptis.

Probr. 1. ex Arist. 1. 8. Th. Anima est quodammodo omnia
sensibilia et intelligibilia sed hoc n. accidit, si cognoscencia n. identi-
ficatur intentionaliter cum obiectis ita sumptis: ergo identificatur.
Mar. et Arist. 3. de Anima textu 31. et 8. Th. lect. 13. Mir. probr. quan-
do aliquid subiectum n. identificatur aliquo modo cum aliqua forma,
n. potest dici, quod tale subiectum est talis forma, ut patet in ma-
teria prima, de qua n. dicitur, quod est forma, quia n. identificatur cum
illa, nec aqua potest dici calor, quia distinguitur realiter ab illa; ergo
si dicitur de Anima, quod est omnia sensibilia, et cognoscibilia, identi-
ficabitur intentionaliter cum illis.

98) Respondet Godoy sup. 22. de scientia Dei tract. 5. q. quod
Anima dicitur esse omnia sensibilia et cognoscibilia constitutiva, n.
vero identica, quia species intentionales, quibus obiecta intelligibilia
in actu constituantur, constituant Animam in actu ad intelligen-
dum. Hanc tribuit suppositionem motus difficultate nostrae doctrinae,
et nulla fide apud Salamaticenses. N. quia iudicat Authores Tho-
mas et alios citatos in regum nostro n. fuisse locutos.

sed difficultas doctrinae n. debet succumbere auctor per-
doctus, cum in explicatione subtili difficultate acumen ingenii respici-
bat magis, magis fulgeat. Nec tam acriter inveni, quod nollit cre-
dere antiquis Thomae in nostra sententia fuisse. sed quid mirum quod
credere nolluerit, si pia affectio circa hanc doctrinam illi defecit. Abiit

ut supponit. Prob. 1. Ang. 1. Unio nullam dicens imperfectionem non compati-
tur cum unione imperfectionibus involuta: sed unio pure terminativa est
nullam dicens imperfectionem, unio per inherentionem illam dicit: ergo
n. compatitur. Mar. ex terminis liquet, m. 2. prob. quodd. 1. quia quodd.
2 est certo. Unio, que invenit: in deo nullam dicit imperfectionem: sed ita
est unio pure terminativa, ut constat in exemp. 6 Verbi dmi: ergo.

Confirmitur propositum et quidam obiectio: Unio pure terminativa
in linea intentionali nullam dicit imperfectionem: ergo idem, quod prius.
Prob. Ang. Unio pure terminativa in linea Physica nullam in illa dicit
imperfectionem: ergo unio pure terminativa in linea intentionali nullam
dicit imperfectionem in linea intentionali. Conseq. inf. quia sicut se ha-
bet ad lineam Physicam terminatio Physica, ita ad lineam intentiona-
lem terminatio intentionalis: ergo n. compatitur cum unione integrativa
in linea Physica, quia hoc est imperfectionibus involuta.

Confir. 2. Ideo essentia dicitur n. unitor per unionem integrativam
et informativam cum intellectu beati, quia in linea intentionali dicit unio-
nem ab omni imperfectione liberam: ergo si species creata unitor inten-
tionaliter pure terminative, que in suo conceptu nullam dicit imperfec-
tionem, ut constat ex dictis, n. unitor in linea physica inherens vel infor-
mative.

Prob. 3. ratione: Per accidentem est species formaliter simpliciter
in linea intelligibili, quod in linea naturali sit substantia, vel accidentem:
ergo per accidentem est respectu illius, quod unitor per inherentionem vel
informationem. Patet conseq. quia inherere est proprium accidentis, infor-
mare substantiam: ergo si per accidentem est species, quod sit substantia
vel accidentem, per accidentem illi convenit, quod sit ~~substantia~~ inherens
vel informativum. Tum sic: sed n. est alius modus unionis, qui pro se
illi convenit nisi per identitatem, ut constat ex aut. protectione: ergo
quod illi convenit. Prob. 1. Ang. eadem formaliter species in linea inten-
tionali potest esse aliquando substantia, aliquando accidentem in li-
nea naturali: ergo per accidentem illi convenit hoc. Prob. Ang. eadem for-
maliter species est intentionaliter, quae Angelus Gabriel & seipsum cog-
noscit, ac illos, quos cognoscit: a Michaeli: sed 1. est in linea natura-
li substantia, 2. accidentem: ergo. Mar. docet. a Theop. tract. de An-
gelis. Mar. prob. 1. Quae representant idem formale obiectum, sunt for-
maliter in linea intentionali idem, cum species requiratur, quod obiectum
sed ita sunt dictae requiruntur ex n. constat: ergo.

3 Sed obijciunt: Per accidentem n. est species, quod sit subs-
tantia, vel accidentem: ergo nil prob. Prob. Ang. Particulariter er-
retur quod generaliter aliquod ex membris dividendis est in com-
uni: sed membra dividenda illud sunt substantia, et accidentem:
ergo species, quae est particulariter est, generaliter dicitur vel sub-
stantiam, vel accidentem. Resp. neg. Ang. ad cuius probat. dyling. m. 2.

99. Prob. 2^a ratione: Tripliciter potest uniri aliqua forma alicui sub-
iecto per inherentiā, per informationem, vel per identitatem sed
specie n^o unitus in linea intentionali cum intellectu per inherentiā,
vel informationem: ergo per identitatem. Mar. pro nunc supponit:
Mir. prob. 2^a. Uniri per inherentiā vel informationem, est uniri modo
proprio materiæ: sed hoc implicat speciem: ergo est illud. Mar. patet: quia
uniri modo proprio materiæ est ab ipsa limitari, ut fiat hoc: sed for-
ma inherens, vel informans, ita limitatur, ut ex Philosophia doce-
mur: ergo tenet quod. Mir. autem 2^a syllog. prob. 2^a. Quod habet esse sua-
tum supra conditionem materiæ, requirit uniri modo proprio materiæ:
sed ita sunt speciei: ergo. Mar. constat: unio debet esse proportionata
esse. Mir. patet: quia quod pertinet ad suam cognoscibilia debet esse
structum supra conditionem materiæ, ut diximus q. 1.

Confix. Quod n^o limitatur ab intellectu n^o inheret, vel in-
formatissimum cum ad istos uniones seq^r limitatio: sed speciei n^o limitatur
ab intellectu: ergo n^o inheret vel informat, sed indubitanter. Prob. 2^a mir.
Speciei hominis secundum se manet in intellectu cum illa universalita-
te, qua ab objecto exivit: ergo n^o limitatur. Patet conseq^a quia limita-
tio est coartativa. Mir. prob. 2^a. Quod modo, quo aliqua speciei representat,
est, cum ex suo conceptu formali sit representativa: sed talis speciei
representat hominem universaliter sumptum: ergo manet in intellectu
cum universalitate, qua ab objecto exivit.

Repondeb⁹ ad hoc cum Iodoy, quod dat^r alia unio a nobis
n^o enumerata, per quam potest uniri speciei cum intellectu pure ter-
minative, vel intelligibiliter determinative.

Sed contra: dicta unio nequit convenire virtuti activæ: sed
speciei est virtus activa: ergo. conseq^a infer^r. Est mir. patet. Mar. prob. 2^a.
Quod supponit virtutem activam, n^o potest convenire virtuti activæ:
sed unio terminative supponit virtutem activam: ergo n^o potest illi
convenire. Prob. 2^a mir. Terminus alicuius lineæ supponit actum primum
talis lineæ: sed virtus activa est actus primus lineæ activæ: ergo supponit
ad terminum. Mar. constat tam in terminis quantitativo, quam sub-
stantiali. — Tum Mar. de ratione ultimi est supponere primum:
sed de ratione primi termini est esse ultimum in linea, in qua est ter-
minus: ergo debet supponere virtutem operativam, quia pertinet ad
actum primum. — Tum etiam, quia unio per modum primi termini
absq^e informatione arguit infinitatem, et constat in Verbo dno. terminan-
te naturam humanam: sed hoc implicat speciem creatæ: ergo.

Sed hæc ultima probatio n^o placet Iodoy, quia licet unio
pure terminative cum exolutione inherentiæ in linea physica arguat
infinitatem, ut corripit in Verbo dno. n^o vero unio terminative admittit
finitatem, sicut admittit speciem creatæ, unionem per inherentiā in linea
physica.

Sed contra: Unio per inherentiā in linea Physica n^o compa-
titur cum unione pure terminativa in linea intentionali: ergo n^o te-

hæc quæ in nostra sententia est naturalis, quia est fundamentum unionis intentionalis. et ratio est: quia prima unio naturalis est ad formam substantialem, et sic, ut illa proprie compositio, debet loqui de illa de prima unione intellectus, cum autem sit naturalis, loquitur de illa, et non de intentionali.

0) Hæc solutio non placet Iodoy, arguitur contra illam. 1. Quia dicitur. Th. non est accipiendus in sensu materiali, sed in formali, nisi aliud expressè constet: sed hoc non accidit in presenti, quia nusquam docuit talem identitatem: ergo. — 2. Quia dicitur. Th. loquitur de specie, ut ex illo et intellectu sit unum ad intelligendum, sed non sit unum ex intellectu, illa sumpta in linea entitativa, sed prout est in genere intelligibili: ergo loquitur de specie, prout in hoc genere existit. — 3. Quia dicitur. Th. universalis est, et extenditur ad omnem. quæntiam, et habet rationem speciei respectu intellectus beati: sed non quæntiam non potest uniri et formæ in genere entis, sed in linea intelligibili: ergo loquitur de specie, ut est in linea intelligibili. — 4. Quia aliter dicitur. Th. processum diminute explicans unitatem substantiam ex intellectu, et specie sumpta entitative, et in explicata relinquens unitatem substantiam ex illa in genere intelligibili, quæ præcipue intendebatur: hoc non potest admittere: ergo nec tradita solutio.

Repp. argo. ad 1. concedo. et nego. minor: quia satis expresse constat talis identitas in locis a nobis citatis, et etiam in hoc loco, ubi dicitur, quod in omni intellectu aliquantulum est idem intellectum et intelligens, et in quibusdam aliquantulum differt. Unde satis manifestat identitatem, et diversitatem, quæ cum possint esse secundum eandem rationem, debent intelligi secundum lineam intentionalem, et naturalem. — Ad 2. respondet. disting. notum. loquitur de specie, ut ex illo, et intellectu sit unum ad intelligendum inchoative, seu fundamentaliter, concedo: formaliter, nego. licet tantum sit, quod non potest fieri unum formaliter in linea intelligibili obsequio conceptu intentionali speciei, bene autem unum inchoative, seu fundamentaliter. et ratio est: quia ex obsequio speciei est initium, seu fundamentum ex intentionali. et quod dicitur. Th. non loquitur unius litteræ manifestat, quia in illa intendit ex hoc care diversitatem in modo uniendo, quam habet exsequio duo respectu sui intellectus, et speciei creatæ respectu intellectus humani. Et cum diversitas sit in ea, quod speciei dicitur identificatur naturaliter cum suo intellectu, quod non habet speciem humanam, ideo dixit, quod hæc unitas sicut forma materialis, non vero illa ex quibus estate constat, quod de illa in genere naturali loquitur.

Ad 3. respondet. nego. ant. Quia dicitur. Th. loquitur de unitate dicitur ut habet rationem speciei respectu proprii intellectus, ut ex eius verbis constat: licet aliqui intellectus sicut unus etc. Cum ergo intellectus unus non idem in linea intentionali, sed etiam in re identificatur.

sed membra dividenda illud in linea naturali sunt substantia et
accidens, concedo. In linea intentionali, nego. Ergo pro ut
in linea naturali est divisible per modum essendi, et in alio, qui sunt
proprie substantia et accidens. Ergo vero intentionale per maiorem
vel minorem immaterialitatem, et per diversum obiectum. Et
sic accidit speciei illi primo diviso, cum sit formaliter extra suam
lineam. Sed urgebatur: Quando species representat formaliter substan-
tiam et substantiam, quando accidens, accidens, siquidem est eisdem
naturae cum obiecto. Ergo per accidens non convenit illi esse substantiam
vel accidens.

104. Resp. disting. arg. Quando species representat formali-
ter substantiam et substantiam in linea intentionali, concedo. arg.
in linea naturali, nego. arg. et conseq. eodem modo disting. Quando
speciei conveniat accidentaliter esse substantiam vel accidens in linea
naturali, non vero intentionali, quia iuxta rem representatam est
intelligibiliter species in sua linea et primum probat contra. Et sic
nil contra illam.

105. Sed dicitur: Species representant hominem et gentem formaliter sub-
stantiam in linea intentionali: ergo informant intellectum. Patet conseq.
quia proprium est substantiae informare. — Resp. concesso antea.
conseq. disting. 2. probatio illius: Proprium est substantiae in linea na-
turali informare, concedo. Substantiae in linea intentionali, nego.
Ratio est: Quia forma informans limitatur a subiecto informato.
Species formaliter sumpta non limitatur ab intellectu, ut constat ex
dictis: forma substantialis in linea naturali limitatur a materia, et
sic igitur est proprium informare, non vero illius, quoniam substantialis
sit.

Parag. 2.

Motiva synpantur opposita.

Authori oppositi nostrae sententiae sunt, quae retulimus q. ant.
Pro quibus.

106. Arg. 1. 1. modo unit? species cum intellectu, quo Ani-
ma cum corpore: sed anima non unitur corpori per identitatem: ergo
non species cum intellectu. Mir. est curto, mag. est 8. Th. in 1. dist.
38. q. 1. art. 1. ad 3. ubi haec habet quoad substantiam sicut ex
Anima, et corpore fit unum, ita ex intellectu, et specie: ergo.

Resp. explicando, 8. Th. sicut ex Anima, et corpore fit
unum, ita ex intellectu, et specie in linea naturali, concedo. In linea
intentionali, nego. Hic loq. 8. Th. de prima unione speciei cum intelle-

Resp. t. obiect. dyling. arg. Non solum eductum, sed coeductum debet
dylingui realiter a subiecto in illo priori, in quo coeducitur, concedo: in priori
in quo unitur, nego arg. licet verum sit, quod species in illo priori, in quo edu-
cit. dyling. realiter a subiecto n. vero postquam coeductum fuit: et ratio
est: quia species n. intelligit. identificata cum intellectu n. quando intelli-
git. unita cum illo. In illo priori, in quo coeducitur, n. intelligit. unita
adhuc cum intellectu, quia illa prioritas pertinet ad genus cause efficientis
vel ad genus cause materialis ex quo, cum nec ista nec illa in suo ordine
dicant unionem cum subiecto, quia huc unio ex parte forme pertinet
ad genus cause formale, ex parte materie ad genus cause materialis in
quo, et sic pro illo priori coeductionis est species realiter dicta ab intelle-
ctu, quamvis in toto instanti reali sit ex vi alterius prioris realiter identi-
ficata.

Sed dicitur: Ergo in eodem instanti reali potest species intentiona-
liter sumpta esse realiter distincta, et realiter indistincta ab intellectu.
sed hoc n. est dicendum: ergo nec doctrina tradita. Prob. m. subsumpta
implicat, quod in eodem instanti verificentur. duz contradictorie simul
verae: sed quia distinctio est n. distinctum sunt contradictorie: ergo in eodem in-
stanti n. possunt verificari de specie.

Resp. conced. conseq. et neg. m. subsumpt. manq. probatio-
ny dyling. implicat, quod in eodem instanti verificentur. duz contradic-
torie simul vere sub eadem prioritate, concedo: sub diversa, nego. Spe-
cies est realiter distincta in prioritate eductionis, quia tunc n. intelligit.
unita unionem physica, a qua dependet identificatio intentionalis, cum ista
prioritas sit cause materialis receptive, vel formale, et illa sit cause
efficientis, vel materialis ex qua, quae sunt diversae prioritates.

Ad 2. resp. concedo man. et min. et neg. conseq. probatio. dy-
ling. Iuxta sunt identificata uni tertio in creatis, realiter identificanti.
inter se in linea naturali, concedo: in linea intentionali, nego. Ista solu-
tio patet ex dictis q. preced. Et sic dyling. alio modo: Iuxta sunt identi-
ficata uni tertio adaequate, concedo: inadaequate, nego. Intellectus n. est
adaequate identificatus cum intentionali specie, quia potest aliam inten-
tionalitatem cum se physico, quod sufficit, ut n. identificetur
inter, sicut dicitur de personis. Ergo in se naturali.

Ad confir. principis arg. typ. Efficacior est forma na-
turalis, quam forma intentionalis: in linea informativa, vel inheren-
tiae, concedo: in linea n. informativa, vel inheren. nego man. Proprie
est forma naturalis informativa, vel inherens, et sic in isto ordine effica-
cior est, in absolute efficax forma naturalis, n. vero in identificatio-
ne cum sub subiecto, quia extra suam essentiam, et sic potest in hoc
illam excedere forma intentionalis.

congruentia. Quod si dicitur loqui de unione, quod est in linea naturali: et per hoc
amplius roboratur. nostra sententia: id quod specialiter, concedit. Et intellectus
quoque respectus speciei, negat intellectui humano respectu sui: non enim specia-
liter concedit identificationem in re: ergo hanc negat intellectui humano.
Et cum identificatio in re, sit in speciebus. Et hinc, ut ex verbis ipsius d. Doctoris.
plene constat de illo directe loqui, ut de intentionali.

Ad q. r. p. quod d. Th. n. loq. sicut Jodoy vult intelligere, quod
non intendebat: primum identitatem in linea intentionali, sed in linea naturali, quia
indicty verby intendebat ex se. Sicut d. Th. identitatem sim. sicut talis
quam habet scientia. Quia, scilicet, et scibile duam, et cum hec identitatem sit
in linea naturali, ut omnes Theologi admittunt de hac, et n. de intentiona-
li loqui eius cura in hoc art. erat. Videat. d. Th. in loco citato.

108

Arg. 2. forma, quae educitur de subiecto, debet inherere, vel infor-
mare subiectum, ut constat in omni formaeducta: sed species educitur de po-
tentia subiecti: ergo n. identificatur: sed inheret, vel informat. Mir. probat.
forma, quae n. educitur, creatur: sed dicta species n. creatur, alij n. de-
pendunt ab intellectu: ergo educitur.

Confir. Efficacior est forma naturalis, quam forma intentio-
nalis: siquidem illa per se habet de perfectione et entitate: sed forma natu-
ralis n. potest identificari cum re receptibili: ergo nec forma intentionalis.
Consequenter: huius maioram efficacitatem habent yta, quam illa.

Resp. arg. disting. man. forma, quae educitur per se, et ratio-
ne sui, debet inherere, vel informare, concedo man. Quae educitur ratio-
ne alterius, nego. forma in esse intentionali n. educitur ratione sui, sed
ratione esse Phyici, cum quo identificatur, quod propter esse intentionale
coeducitur, ad quod n. req. distinctio in esse intentionali cum intellectu,
sed indistinctio esse Phyici, ad cuius productionem fit.

109

Sed obicitur ex Jodoy. Non solum educitur de aliquo subiecto,
sed coeducitur debet distinguere realiter ab illo: ergo si species est coeducta
de intellectu, n. identificatur cum illo. Probat. aut. non solum productum
sed etiam co-productum debet distinguere realiter a principio producti-
vo, cum nil possit a se ipso produci: ergo n. solum educitur, sed coeducta
debet distinguere realiter a subiecto. Patet consequenter: quia coeductum
etiam est effectus subiecti.

2. Quia intelligibile species realiter identificatur cum esse natu-
rali: sed esse naturale realiter distinguitur ab intellectu: ergo esse intel-
ligibile. Patet consequenter: quia in creatis, quae identificantur una tertio, rea-
liter identificantur inter se: ergo si intellectus, et entitas speciei n. iden-
tificantur realiter, nequeunt realiter identificari cum esse intelli-
gibili, quod invenitur in speciebus, et cum hoc esse intelligibile sit rea-
liter identificatum cum entitate actus speciei, n. potest identificari
si realiter cum entitate intellectus.

Ad 2. confir. resp. conad. an. et neg. conseq. ad cuius prob. dy-
ling. man. Per sui entitatem, ut connotatur diviorem, dyling. con-
do man. Per sui entitatem absq. tali connotatione, nego. Entitas speciei
ut divisa ab intellectu et ratio, ut dyling. realiter ab illo, n. vero
ut unita cum illo, et ideo essentia ante unionem cum intellectu et ra-
tio est speciei ab intellectu realiter dyling. n. vero post illam.
et patet in duabus aq. que dyling. realiter n. ratione p. p. p.
suarum entitatum materialiter sumptarum, sed ut connotantur
sigillationem ad diversas quantitates, qua deficientes, licet maneat
e. e. entitatem n. dyling. realiter, quando ponuntur sub eadem si-
gillatione, ut docetur. Compt. in lib. de generat. dy. 5. a. num. 69.

Sed obijci. Ideo substantia panis fit corpus Christi per ac-
tu consecrationis, quia panis n. manet. sed in eju dicto remanet speciei
cum entitate, per quam ab intellectu dyling. ergo n. p. p. p. fiti. idem
cum intellectu.

Resp. dyling. man. Ideo substantia panis fit corpus Christi
p. per conversionem, quia panis n. manet, concedo. per identificationem
nego. Ut aliquis convertatur in aliud, req. quod substantia realiter dy-
structur, n. vero, ut identificetur. ut patet in duabus p. p. p. aq.
antea distinctis, et postea sub eadem sigillatione continuatis. Quod simi-
liter contingere in specie, et intellectu affirmamus.

Ad 3. confir. resp. dyling. Quod n. existit, nec physice, nec inten-
tionaliter, requirit identificari cum re existente, concedo man. Quod n.
existit physice, nego man. Quamvis obiectum multum physice n. existat,
existit realiter intentionaliter in specie, quod sufficit ut in linea inten-
tionali identificetur cum intellectu, quamvis possit dici, quod obiectum
identificatur, ut quod, speciei, ut quod, quia ad formam deo m. h. o.
nem, sufficit quod in virtute illius unatur speciei cum intellectu, sicut
ignis dicitur agere, ut quod, quamvis n. existat, quia sufficit ad agendum
sua virtutem in calore agente, ut quod.

Arg. 4. Intellectus unitus cum specie dicit relationem rea-
lem ad obiectum intelligibile, quatenus tale: ergo n. identificatur
cum illo. Potest conseq. quia relatio realiter p. p. p. extrema realiter
distincta. An. prob. Quilibet potentia dicit relationem realiter ad
suum obiectum, sicut mensurabilis ad mensuratum: et p. p. p.
an.

Confir. Predicata essentialia speciei n. possunt fieri p. p. p. di-
cata essentialia intellectus: ergo n. possunt identificari. Prob. an.
predicata essentialia actus n. possunt esse predicata essentialia poten-
tiae: sed intellectus est pura potentia, speciei est actus: ergo.

uniatur per inherentionem, vel informationem. ergo non identificatur.
 Prob. arg. Intellectus humanus est in potentia ad species, per quod dis-
 tinguitur ab intellectu Divino, et Angelico: sed potentia ad aliquas formas petit
 inherentionem, vel informationem illarum. ergo. Prob. m. Quia materia
 primo est in potentia ad formas, petit informationem illarum. ergo.

Confir. 1. Quia realiter separantur, realiter distinguuntur. sed species
 intentionaliter sumpta realiter separantur ab intellectu. ergo. Prob.
 m. Quia intellectus humanus non semper conservat species, quod argui-
 mus. Intellectus Angelicus, quamvis species ei notus aliter recedit, na-
 turaliter conservat, possunt per bonam potentiam ab eo realiter sepa-
 rari. ergo.

Confir. 2. Antequam intellectus uniretur cum specie, erat dis-
 tinctus realiter ab ipsa. ergo postquam fuit unitus. Atque constat con-
 trarium. Per suam unitatem distinguuntur realiter, antequam uniretur. sed
 post unionem remanet eadem entitas. ergo distinguuntur realiter. Consequenter
 legimus in scriptis quia manente eadem ratione distinguuntur, manet eadem
 distinctio. ergo si manet eadem entitas, quae est ratio distinctionis, manet
 eadem distinctio.

Confir. 3. Quod non existit, requiritur identificari cum se existente.
 sed obiectum multum non existit, dum intelligitur. ergo non potest identifica-
 ri cum intellectu existente.

Resp. arg. m. q. arg. ad eam probat. distinguuntur. m. Potentia
 ad aliquas formas petit inherentionem, vel informationem, potentia
 limitativa, concedo: Limitativa, nego. Ideo materia prima informatur
 a formis, quia est potentia limitativa, potentia intentionalis non est suorum
 formarum limitativa, ideoque non petit informationem, vel inherentionem
 illarum.

Ad 1. confir. resp. disting. m. q. quia realiter separantur,
 ratione sui, realiter distinguuntur. concedo: ratione alterius sub distinctione
 realiter potentialiter, concedo: realiter actualiter, nego. Possunt
 aliqua realiter separari, vel ratione sui, vel ratione alterius, quae
 ratione sui separantur, distinguuntur realiter actualiter, ut constat in
 partibus integralibus quantitatis, Iuxta rationem alterius, sufficit quod
 realiter potentialiter distinguuntur. identitatem actualem conservant
 ut constat in probabili sententia Th. nullam intra lineam sub-
 stantiae admittente distinctionem actualem partium, sed tantum
 potentialiter, quia licet partes substantialiter separantur, non sepa-
 rantur ratione sui, sed ratione quantitatis. Similiter est intentiona-
 lis species non separatur ratione sui, sed ratione essentiae. Physici, et sic
 non est distinctio realiter in hoc linea ab intellectu, quamvis poten-
 tialiter gaudet distinctione.

hio accidenti n. debet p[ro]p[ri]e regulari q[uo]d h[ab]eatatem utcurq[ue]. sed p[er]
illas, quatenus importat negationem unius cum alio subiecto, ut com-
tus in h[ab]eatate p[ro]p[ri]os, qu[od] ita restringit accidenti ad hoc subiectum
ut n. p[ro]p[ri]e in alio. H[ab]eatate autem intentionali aliter accidenti n.
conuenit illud, ut n. p[ro]p[ri]e in alio, quia h[ab]eatate respicit eorundem inten-
tionaliter sumptis, quae est in oculis Petri, potest esse in oculis Ioannis.
Iam licet sit h[ab]eatate n. limitat[ur] ab intellectu.

Ad confir. sup[er] neg. arg. et ad p[ro]b. conu[er]sio ant[er] neg. conu[er]-
g[ent] quia diversitas speciei p[er] se finitam, vel infinitam est formali, et
substanti, componit diversam gradum immaterialitatis. Diversitas
p[er] se substantiam, et accidenti p[ro]p[ri]e sumptis est de materiali.
quia una formaliter speciei potest saluari in substantia et accidenti
p[ro]p[ri]e, ut constat in specie Angel[ic]i Iacob[us] respectu sui, et intellectus
Michaelis. Et quamvis speciei intellectus humani habeant in se eandem
adiunctam inh[er]entiam, hoc n. est ex conceptu formali speciei, sed ex aliis
capitulis. Et sic Anima separata potest se ipsam intelligere absq[ue] specie
superaddita, quod manifestat, quod speciei intellectus humani p[ro]p[ri]e se n. p[ro]p[ri]e
inh[er]entiam.

13 Arg. ultimo: Gen[er]atio n. unit[ur] cum intellectu beati in ra-
tione speciei intelligibili: sed n. identificat[ur] cum illo: ergo n. est de ratione
speciei identificari cum intellectu. P[ro]b[atur] m[od]o. Negat aliquid esse simul
finitum, et infinitum: sed si gen[er]atio n. identificat[ur] cum intellectu
creato, daret[ur] aliquid, quod simul esset finitum, et infinitum: ergo n. potest
identificari.

Confir. implicat, quod aliqua speciei sit Deus in linea inten-
tionali: ergo implicat, quod intellectus sit Deus in linea intentionali. Arg[ue]-
et doctrina Thom. tract. de U[er]ione, conu[er]sio p[ro]b[atur]. Ideo implicat speciei
Deum intentionaliter, quia n. potest aliquid creatum esse e[ss]e e[ss]e immateriali-
tatis e[ss]e: sed intellectus creatus n. potest esse e[ss]e e[ss]e immateriali-
tatis e[ss]e: ergo.

P[ro]p[ri]e arg. conu[er]sio attinet neg. m[od]o ad eorundem p[ro]b. d[ist]ing[ue]-
mar. Negat aliquid simul finitum, et infinitum in se notari, conu[er]sio
in se inferibit, negat et ratio est: quia quod aliquid finitum sit infinitum
in se intentionali, est tantum secundum quod identificari cum ente infini-
to, quod nullo implicat[ur] est, quia maior unitas Dei cum creatura datur
de facto, et est unio personalis. Verbi g[ra]tia. cum natura humana, quae fuit
illud compositum esse creatum ex p[ar]te g[ra]tiae, et quod personam aliquid
in creatum. Et quamvis g[ra]tiae sit per compositionem, et maior identifica-
tione intentionali, quia est secundum quod, illa vero est simpliciter.

Ad confir. sup[er] conu[er]sio. arg. et neg. conu[er]sio ad eorundem p[ro]b. d[ist]ing[ue]-
ting[ue] m[od]o. Ideo implicat speciem creatam esse Deum intentionaliter, quia

Respon. arg. concludo an, et neg. conseq. ad cuius prob. dyling.
an. relatio realy ppetit extremo realiter dyffuncta in linea naturali
concludo: in linea intentionali, nego. Et cum obicitur n. specificet inten-
tionaliter ppetit et in specie, sed naturaliter ppetit et in se, dicit re-
lationem realem ad illam, quia in linea naturali dyffuncta realiter
est.
2. ppetit respondere, quod talis relatio n. est realy, sed
rationy, quia n. ppetit dyffinctionem realem inter extrema, et hoc sufficit
ad ppetitionem respectu dyffinctionis intentionalis sumpti.

Ad confir. respo. neg. an. probatio. illius dyling. 2. Predicato
generalis actus n. possunt esse predicator generalis ppetentis in linea phy-
sico concludo: in linea intentionali, subdyling. n. possunt fieri formali-
ter, seu virtualiter, concludo: identice, nego. Actus phisicus n. potest fieri
nec incidentia potentia phisica, quia ppetit et limitativa actus, et ad limi-
tationem neg. dyffunctio realy ppetentis, et actus. Potentia vero intentio-
nalis, quare v. n. unitur cum re actu tam intime, quod sit formaliter
vel virtualiter ipse actus, ppetit tamen esse identice, quia n. unitur limi-
tando ipsum actum, sed modo elevativo, ut possit per illum complete
intellectus cognoscitur.

112 Arg. 5. Accidenty ppetit inherere: sed dantur species intentiona-
les, que sunt formaliter accidentia: ergo Prob. m. Species sequen-
tunt formaliter accidentia in linea intelligibili, cum accidentibus rep-
sentent: ergo tenet m.

Confir. Quare v. species, ut sic abstractat a substantia, et acciden-
ti, n. neg. quod species intellectus humani similiter abstractat: ergo
ppetit vel inherere, vel informationem. Prob. an. Quare v. species
ut sic abstractat a finitate, et infinitate, n. neg. quod species dicta
abstractat a finitate, et infinitate, cum sit creata: ergo similiter.

Respon. dyling. man. Accidenty phisicum ppetit inherere,
concludo: Accidenty intentionale, nego. Et ratio est: quia accidentia phy-
sico pro substantiam limitantur, n. vero accidentia intentionale

Sed dicunt: Accidentia intentionalia limitantur per sub-
iectum: ergo n. tenet solutio. Accidentia que sunt hec in aliquo sub-
iecto limitantur per illum, ut constat in phisicis: sed species reorum,
que sunt accidentia intentionalia, sunt hec in substantia reorum: ergo
limitantur.

Respon. neg. an. ad cuius prob. dyling. man. Accidentia
que sunt hec in aliquo subiecto, et ex illius n. possunt esse in aliis
limitantur per illum, concludo man. ppetunt esse, nego man. limita-

beatifici, quod requiritur ad identitatem existentiam. Ut patet in po-
tena ^{hypothese} beatitudinis creature, quae existit identitatem per existentiam natura-
lem, quia significat saltem secundum rationem potentiam naturalem, cum qua
identificatur existentiam naturalem.

17 Sed arguatur: Quae constituant unum per se in linea in solli-
gibili existunt per eandem existentiam: ergo si species duae non possunt
existere per existentiam intellectus non identificabitur: cum ipso. Probatur
autem. Quae constituant per se in illa linea, in qua constituantur, existant
per eandem existentiam: ergo similiter in linea intellectus. Probatur
autem: Quia ex humanitate, et Verbo uno, coalescit unum per se, existens
in nostra sententia per unam existentiam: ergo tenet autem.

Responsio. negatur autem 2. ad cuius probandum distinguitur. Quia ex
humanitate, et Verbo coalescit unum per se existens per unam ex-
istentiam: Quia coalescit simpliciter, concedo, quia coalescit per se, nego.
Unum in linea intellectus est unum secundum quid respectu unitatis co-
alescentis ex unitate, et Verbo, et sic non requiritur per se una existentia, quae fo-
ciat existere intellectum, et speciem duam. sed sufficit, quod species dicta
unatur in intellectu, et non unitur sub conceptu existentiae, ut accidit in specie
duae, quae non unitur sub conceptu intellectus duae, quae est eius existen-
tia, quamvis alia species quae non possit existere per intellectum creaturam
sed per duam, quia haec mathematica existentia obstat ad unitatem intentionis
naturae, quae est diversum ordinem ad naturalem, et diverso modo debemus dis-
cernere in hoc ordine, ac in naturali in multis unitatibus, quia in linea na-
turali non possit dari unitas coalescentis ex accidenti, et substantia com-
posito, quia quae requiritur unitas illi, quod possit accidere in linea intellectus
quae ex specie hominis, et intellectus unum per se requiritur. Sic simili-
ter in caso dicto.

18 Sed dicatur: Vita unitas resultans ex intellectu, et specie est
naturalis: ergo existens per unam existentiam. Quando ex huius
aliqua unitate, est naturale, unitas est naturalis: sed ex huius
unitate est naturalis: ergo. Probatur. Ex huius illius intellectus: sed intelle-
tus est potentia naturalis: ergo.

Responsio. negatur autem ad cuius probandum distinguitur. Quando ex
huius aliqua unitate est naturale naturalis modo unitum, unitas
est naturalis, concedo: intentionali modo unitum, nego. Quia in intel-
lectus sit potentia naturalis unitum modo intentionali, quia tota ra-
tio huius unitas est species, quae pertinet formaliter ad lineam inten-
tionalem.

19 Sed in praesentia quodammodo tractata doctrina, et ideo arguitur
1. contra illam. 1. nam realis identitatis in genere est repugnans in-
tellectus creaturae cum deo propter infinitam distantiam, quae in ge-
nere inter deum et creaturam versatur: sed etiam in linea intellectus

neg. dicitur aliquid creatum esse eodem immaterialitatem cum deo, formaliter
 et inseparabiliter, concedo. Idem, et separabiliter, nego. Itaque de
 se potest esse aliquid deum intentionaliter ex se formaliter, et insepa-
 rabilitate, vel identice, et separabiliter. Primum relinquitur a creatura
 secundum creaturam concedimus: Quia quod ex se formaliter est deus in linea
 intentionali, ratione sui habet predicta. Quod repugnat creaturam.
 Quod vero est identice, et separabiliter, non habet ratione sui predicta. Quod
 sed ratione illius cum qua identificatur a quo potest recte separari,
 quod componitur cum conceptu creato, quod non deum potest ita predi-
 cate deum habere. Cum vero species habeat ex se, et formaliter insepa-
 rabilitate predicata deum, intellectus vero ratione speciei, quod potest
 ab illa separari, non potest species creaturae deus intentionaliter, bene au-
 tem intellectus.

114 Sed dicitur. Iuxta identificatum, existunt per eandem existen-
 tiam: sed deus in linea intentionali nequit existere per existentiam intelle-
 ctus creati. ergo non identificatur cum illo. Nam patet, nisi. Existens
 in intellectu in linea intentionali est sua intellectus ut docentur. Sol-
 tract. q. d. v. l. u. 2. sed deus nequit existere per existentiam creatam.
 ergo. Nam patet, quia aliquid infinitum nequit existere per existentiam
 finitam.

Respons. dicitur. Nam Iuxta identificatum, existunt per eam-
 dem existentiam, si aliquid illorum non presupponitur perfecte existens, concedo.
 si presupponitur, nego. Deum enim quamvis identificatur cum intellectu creato,
 presupponitur perfecte existens ante identificationem cum intellectu, et
 ita non potest existere per eius existentiam.

115 Sed instatur. Ratio formalis recipiendi existentiam, existit per illam.
 sed deus in linea intentionali est ratio formalis recipiendi existentiam in intelle-
 ctu creato: ergo existit per illam. Non patet. Informis naturae aliter. Nam patet.
 forma in aliquo ordine est ratio formalis recipiendi existentiam illius ordinis.
 sed deus est forma in linea intentionali: ergo.

Respons. dicitur. Nam Ratio formalis recipiendi existentiam, ex-
 istit per illam, quando est eodem ordine cum illa, concedo: quando est ordi-
 nis superioris, nego. Deus in linea intentionali est ordinis superioris ad intelle-
 ctum creatum et sic non potest existere per illam, quia quaecumque sit forma, est
 talis conditionis, ut non formaliter, ut existat, quia ante hoc perfecte existit,
 sed ut determinat intellectum creatum, et suam intentionalem existentiam,
 quia ab eo. eius determinatione, non potest illam recipere.

116 Nec dicitur, si dicatur, quod solum quidam deus intentionaliter magis
 tot existit identice per visionem beatorum, quod magis perfectione maxi-
 me contrarietur.

Respons. nego. quod hoc modo existat, quia licet identificatur
 cum intellectu existente per visionem, non recipitur se visionem

hij verby: Ex primis autem apparet, quod Deus per se primo idem seipsum
cognoscit. Constat autem, quod obiectum primarium alicuius potentia est primo
cognitum ab ipso: ergo.

Prob. 9. 1. ratione deducta ex Aug. Precep. Obiectum prima-
rium alicuius operationis dat illi speciem et nobilitatem: sed solum Deus dat
speciem et nobilitatem intellectui Dni: ergo solum Deus est obiectum pri-
marium illius. Nam patet in obiecto primario eum libet facultate. Mir.
vero prob. Aliud a Deo requirit tribuere sui intellectui speciem, et no-
bilitatem: ergo solum Deus. Prob. 2. Aug. l. 1. c. 1. requirit specificari, nec possi-
bile est eum per participationem: sed intellectus Dni est ex se, aliud a Deo
ex se per participationem: ergo. Mir. liquet, non eum potest, quia aliter
ex se per participationem in aliquo conceptu explicaret maiorem perfectio-
nem quam ex se, cum hoc ab illo illam acciperet, quod est impossibile.

Confir. Illud est obiectum primarium alicuius intellectui, quod
in sua specie primo, et per se representatur: sed solum Deus primo rep-
resentatur in specie ad suam intellectui concurrens: ergo. Mir. patet
quia iuxta representationem speciei intellectus procedit, quia est illius pri-
mum. Mir. prob. Specie Dei est sua essentia: sed in essentia solum primo
representatur: ergo. Mir. constat ex diuersis dubiis sequenti, quia
nil creatum potest formaliter concurrere ad intellectui suam: sicut con-
currit specie Dei.

Respondetur, quod licet nil creatum possit primo represen-
tari per speciem suam, potest tamen representationem aliquam conceptui ab-
strahi a creato, et increato, quod est conceptus entis.

Sed contra: Obiectum primo representationem per aliquam spe-
ciem debet habere eandem immaterialitatem cum virtute intellectui: sed
conceptus entis n. est: ergo n. est primo representationem per speciem
suam. Mir. patet ex hys, que ex 3. Th. tractant. 1. solum tract. de
aigione Dei art. 2. et 4. Mir. prob. Quod in suo conceptu formaliter
est potentialitatem n. est eandem immaterialitatem, cum intellectui
illam n. includente: sed intellectui illi Dni illam n. dicitur comp-
tus entis illam includit, quia creatus est imbutus: ergo.

Dicendum est 2. Obiectum primarium intellectui Dni est ipse
homo Dni prout distinctus ab attributis, et relationibus. Mir. 3. Th.
l. contra gent. cap. 1. c. 1. et in hoc art. ubi hoc habet: Offendit, quod in
Deo intellectus, et intellectus sunt idem omnibus modis. Constat autem
quod identitatem omnibus modis excludit omnem distinctionem tam re-
alem, quam virtutalem, quod inuenit in inter questionem, et attributo:
ergo attributa excluduntur a ratione obiecti primarii.

Sed dubium: Identitas signata ab: Th. est illoque n. admittit
distinctionem compossibilem cum potentialitate: sed distinctio virtu-
tis n. est compossibile cum potentialitate: ergo identitatem dicitur excludi
distinctionem virtutalem. Mir. est cetero, quia potentialitas n. in-

Dei infinite distat a creatura: ergo. — 2. a. solus repugnat entitati
creato convenientia specifica cum Deo in genere entis, sed etiam in genere
intelligibili, quoniam apud Thomam probatur impossibilitas speciei in
se quidditative Dei: ergo identitas in linea intelligibili repugnat in tel-
lura creato cum Deo.

Resp. ad l. neg. man. quia infinita distantia n. est, quae ob-
stat ad identificationem, sed modus, quo hic distantia petitur in Deo sub
conceptu entis, scilicet esse simpliciter, et absolute, cum autem infinita
distantia in linea intelligibili n. potest uniri cum intellectu creato simpli-
citer et absolute identificari, inde est, quod n. obstat unioni in linea intelli-
gibili. — Ad 2. concipio anti. neg. conseq. quia convenientia specifica
duorum petit, quod utrumque habeat ex se formaliter eadem predicata
formalia, quae nulla creatura potest cum Deo habere. Identitas vero
in linea intelligibili cum Deo, n. exigit, quod intellectus creatus habeat
ex se formaliter predicata Dea, sed identice, et ratione Dei intentiona-
liter sumptis, quod n. pugnat cum perfectione Dei.

Disput. 2. de intellectu, et scientia Dei, quoad eius obiectum primum.

Ad quid est intellectus, et scientia Dei accedimus, quia an est ex pte
eiusdem. Meritoq. disputacionem de obiecto disputamus, ut perfectionem
in illam de intellectu, et scientia Dei habeamus.

Quest. 1. Quodnam sit obiectum primum intellectionis Dei.

Deum se ipsum intelligere, et comprehendere scriptura sacra et ratio
nobis ostendit. Nam 1. ad Corinth. dicitur. Quis scit Dei, nemo novit nisi
spiritus Dei. Patet etiam huc veritas ratione, quia se ipsum cognoscere,
est perfectio simpliciter simplicis, cum quia est in se unitus cum se ipso,
et quod est intelligibile, ut est Deus, qui est summe immaterialis, unitus
in se cum intelligente, potest ab eo intelligi. — Tum quia intellectus
creatus cognoscit ipsam Deum, et n. est maius perfectionis intellectus crea-
tus, quam Dei. Quod vero comprehendibile sit a se ipso, ostendit. 2. ad Th.
quia se ipsum cognoscit, quantum cognoscibile est.

Parag. 1.

Resolvitur dubium.

Dicendum est 1. Obiectum primum intellectus Dei, esse eiusdem.
Ita d. in presentibus, et de veritate q. 2. art. et l. contra gent. c. 4. d. docet.

est prior in actu excedto: ergo tenet mtr.

Cuiusmodi neg. imm. ad cuius sub. conceptu imm. conceptu. et ratio
 differentiaty et quia existentia et de conceptu reali, et formali cuius forma
 litaty dny: n. vero formalitaty creaty, quia dny? realiter ob. illa, et dny
 illi accidentaly, et ideo in creaty potest aliqua formalitay exist prior ig-
 nate, quia sit ex creaty, n. vero in dny.

Confr. 2° H. Idea intellectus scientifica dei dicitur? virtua-
liter ad obiecto, de quo demonstrat passionem, quia in est propria forma
habet: sed intellectus generalis est primario: ergo in dicitur? virtuositer
ad obiecto. — Tum Nam Idea voluntatis dicitur? virtuositer ad
obiecto, quia supponit generaliam bonam, quae per se prima habet rationem
boni per generaliam: ergo.

Nec sufficit dicere cum aduersarij, quod hęc confirmatio reddat
u. causam pro causa, quia inquirunt, quod causa huius distinctionis u. et
affignata, sed quia de ratione dicitur et hoc modo dicitur.

assignata, sed quia de ratione obiecti et hoc non est
 sed hec suppositio n. tenet: quia causa dyblich. bue, virtutis in
 ter scientiam, et obiectum est quia pertinet ad finem secundarium. et
 ratio: quia maior unitas est inter illos, que ad primarium pertinent, que
 inter primarium, et secundarium, et ex se patet: ergo si yta ad omnia
 dyblich. virtutem a primario, n. debetur in hac aliqua dyblich.
 virtutis. — Tum etiam, quia species una est perfectissima actio inter intel-
 lectum, et obiectum n. dyblich. virtutem ab essentia, quia per se
 ipsam, ut pote summe innotescit, unitur cum intellectu. — Ergo simili-
 ter et dicendum de intellectu primario cum suo primario obiecto.
 n. vero de scientifica, quia illa inter omnes est perfectissima actio, n. vero
 hec. — Proinde. — Quod magis et ratione a se attingit ab

hic. Prob. 2. ratione: Quod per se, et ratione a seui attingit ad
aliqua intellectiones, et obiectum primarium illius: sed sola essentia dicitur
ratione sui attingit, ergo sola illo et obiectum primarium intellectus
dicitur. ~~Non patet.~~ Mar. prob. Primum enim attingit ratione sui ad intelle-
ctione dicitur: sed sola essentia dicitur, et absolute, et simpliciter primarium,
quia attributa, et relationes sunt ratione illius: ergo. Mar. prob. Primum
intelligibile simpliciter, primo attingit: sed primum enim est primum
intelligibile: ergo.

Nec sicut si dicat, quod attributa, et relationes, quaecumque ab eis
 habita habeant in genere generis causae efficientis per denominationem, quod
 sunt eadem. Tunc vero in genere obiecti, sicut licet eis mobile dependeat
 ab eis in genere causae efficientis, non vero tamquam a causa formali in ge-
 nere obiecti, et sic est eis mobile obiectum primarium Philosophiae. Pri-
 miter attributa, et relationes respectu intellectus, tunc.

Sed contra: *Attributa, et relationes* *Trin.* n. solum *divinitate*
 sed etiam *divinitate* dependent ab *essentia* *Trin.* et ratio est: quia *intelligibile*
 le *primarium* debet *esse* *essentia* *perfectior*, et *immutabilior* *essentia* *primaria*
intelligibile, quod n. habent *attributa, et relationes* *rationis*.

invenitur in Deo, dicitur. dicitur virtutibus. Ma. yf. 8. Th. in vobis an-
tecedentibus: Cum igitur Deus nil potentialitatis habeat, sed sit adus pu-
rus, oportet ut. ergo tenet mai.

Quod dicitur. Ma. yf. 8. Th. yf. illa, que
n. admittit distinctionem compositionis cum potentia formalis, est vir-
tuali, concedo. formalis propter, magis. Distinctio enim virtualis, quamvis n.
sit compositibilis cum formalis potentia, ut cum virtuali. Et ratio est.
quia gentia sicut distincta realiter a se, propriis habitibus habet poten-
tiam formalem, ut illos realiter recipiat, ita gentia virtualiter distinc-
ta ab illis, quales ut gentia sunt, habet virtutalem potentiam respectu
illarum, quia sunt virtualiter distincta virtualiter facit quod realiter na-
litas. Ut huius virtualis capicitas, seu potentia, ponit aliquam imperfec-
tionem in gentia sua. sicut nec distinctio virtualis, ad quam n. sed quo-
modo potentia virtualis recipit et regat. Sed, potest dici, et melius quod
pertinet ad identitatem. Th. excludit distinctionem, que cum potentia
valeat, et est equivocantia illius, quia virtualis capicitas gentis dicitur ad
sua attributa equivaleat ad potentiam gentis creati respectu
suarum proprietatum.

Prob. q. ratione nostra est. Intellectus Dei constitutus non debet
distingui nec virtualiter a suo obiecto primario: sed sola gentia sua n. dy-
tingui virtualiter ab illa: ergo sola illa et a. attributa, et obiectum primo-
rium illius. Et ratio. Prob. Perfectissima inter omnes intellectus debet esse per-
fectissima unio obiecti cum potentia intellectiva: cum sit de ratione intelle-
ctionis talis unio: sed perfectissima unio cum obiecto n. admittit distinctionem
virtutalem: ergo intellectus Dei constitutus, que perfectissima inter omnes
intellectus est, debet distinguere virtualiter a suo obiecto. Prob. m. illa
unio, que admittit distinctionem virtutalem est minus perfecta n. admittere
te illam: cum magis recedat a diversitate: ergo ut sit perfectissima nec
distinctionem virtutalem debet admittere.

Confir. t. si obiectum primarium intellectus constitutus Dei
distingui virtualiter ab ipso, est prius virtualiter ipsa, nam de ratione
obiecti est quod sit prius specificato: sed n. potest dari aliqua formalis
tas sua, que sit prior virtualiter intellectui Dei constituto: ergo n.
debet obiectum primarium distinguere virtualiter ab ipso. Prob. m.
si daretur aliqua formalitas sua, que sit prior intellectui gentis
Dei, pro n. pertineret ad primam lineam, quia iam supponeret constitutum
per dictam formalitatem: sed constitutus primam lineam: ergo.

Sed dicitur: de ratione obiecti n. est, quod sit prius in actu exer-
citu, sed in actu signato: sed quod aliqua formalitas sua sit prior
virtualiter in actu signato intellectui gentis Dei, n. impedit quod
intellectus pertinet ad hanc lineam in actu exercitu: ergo confirmatio
n. tenet. Prob. m. gentia Angelici obiecti sumpta est prior in actu
signato respectu sui intellectus: sed constitutus per modum gentis

2 Sed dicitur: Ratio formaliter inventa in Deo n. dicitur ex parte aliquam potentialitatem: sed ratio entis, ut sic invenitur in Deo: ergo n. dicit aliquam potentialitatem. — Tum forma constituit Deum in aliqua ratione etiam in actu: sed ratio explicita entis constituit Deum in ratione obiective metaphysice: ergo.

Propter. dyllog. man. Ratio formaliter inventa in Deo, secundum quod in illo invenitur, n. dicitur explicita aliqua potentialitatem, concedo: secundum quod invenitur in alio, nego. Ratio explicita entis explicita potentialitatem, n. ratione Dei, sed ratione creaturarum, a quibus abstracta potentialiter, ab Deo vero tantum negative. — Ad 2. r. y. r. conuenienter. Propter. dyllog. man. Ratio explicita entis secundum omne quod dicitur, nego, secundum aliquid, concedo. Ratio explicita entis dicitur perfectio, et dicitur imperfectio, perfectio secundum quod est dicitur, imperfectio secundum quod per creaturam potest contrahi, sub 1. ratione et forma obiective Dei, n. vere sub concedo.

3 Arg. 2. Eni ut sic cognoscitur primario ab intellectu Dei. Quid: ergo et obiectum primarium intellectus illius. Propter. ay. Deum cognoscit obiectum eo modo, quo est cognoscibile: sed eni ut sic est primario cognoscibile, ut constat intellectu creato illud primo cognoscere, ab lumine, quod sic cognoscatur, nulla requiritur imperfectio dependens ab entitate creata, cum eni ut sic n. explicita entitate creatam, sed predicatum Dei, et creaturam communem. — Tum quod claudatur in predicato Dei cognoscitur primario ab Deo: sed eni claudatur in predicato Dei, cum essentialiter sit eni: ergo.

Ad 1. r. y. r. neg. ay. ad cuius prob. dyllog. man. Deum cognoscit obiectum eo modo, quo est cognoscibile ab intellectu, et a quocumque intellectu, nego, a nullo intellectu, concedo. Non enim Deum cognoscit omnia eo modo, quo sunt cognoscibilia ab intellectu creato, sed a nullo, et sic quocumque intellectu creato primario cognosco Deum, n. veniunt. — Ad 2. r. y. r. quod magna imperfectio requiritur ex cognitione primario entis: 1. quod cognitio confusio, quia n. exprimitur et differenter, sed tantum impliciter. Est dependens cognitio sua ab aliquo predicato n. explicitante infinitam perfectionem, qualem est eni commune in Deo, et creaturam. Dependens etiam ab ente creato, quia illam per primo attingit, cum potentia attingens per se primo aliquam rationem communem perit primario ergo illam inferiora avertant.

4 Arg. 3. Obiectum alicuius scientie Dei, requiritur per unum saltem obiecto intellectus Dei, alio modo se extendit obiectum per huiusmodi virtutem, quam intellectus Dei. sed eni ut sic est primario obiectum alicuius scientie: ergo. Propter. man. In Deo datur metaphysica: sed eni ut sic est obiectum metaphysice: ergo. Metaphysica est certa, man. liquet, quia perfectissimum in se ipsum potest corripere scientia ita perfecta.

Propter. neg. man. ad cuius prob. dyllog. man. In Deo

sed ratione essentia. Ergo = Tam quia Verbum Divinum non procedit per se pri-
mo simile attributo, et relationibus: ergo attributa, et relationes n. sunt per
se primo intelligibilia. Arg. est certum conseq. prob. Quia si attributa, et rela-
tiones essent per se primo intelligibilia, Verbum Divinum procederet per se pri-
mo simile illis, sicut propter istam rationem procedit per se primo simile
essentia. Ergo si n. procedit, signa est quod n. sunt per se primo intelli-
gibilia.

Parag. 2

Motiva prioris sententiae tria dissolvuntur.

Durandus in 1. distinct. 35. q. 1. n. 9. Albius tract. 1. de scientia Dei d. 1. p.
9. 1. 6. defendunt, quod obiectum primarium intellectus Dei est eius com-
mune Deo, et creaturæ. Pro quibus.

10 Arg. 1.º. Ius intellectus est perfectius habet obiectum perfectius.
sed eius ut sic est perfectius obiectum, quam Deus: ergo illud est obiectum
primarium intellectus Dei. Prob. 1.º. Ius obiectum est universalius
est perfectius: sed universalius est eius ut sic, quam Deus: ergo. At. liquet
in obiectis perfectius potentius, scilicet intellectus, qui habet obiectum
universalius aliis. At. patet. Eius abstractum a creatura, et increata, est univer-
saliter ens præ se increata: sed eius ut sic abstractum a creatura, et increata, n.
est Deus: ergo.

Resp. concedo maius et minus. cuius probatio d. 1. h. 1. g.
Ius obiectum est universalius in predicando est perfectius, nego maius.
quod est universalius in continendo, vel currendo, concedo maius. Eius
ut sit sit universalius in predicando Deo, n. vero in continendo
et currendo, quia Deus continet perfectionem modo omne eius creatura, liquet
demum eminentissime actualiter illud continet.

11 Sed contra: Perfectius est obiectum, quod habet universalitate
in continendo, et universalitatem in predicando, quam illud, quod
præ se habet universalitatem in continendo: sed eius ut sic habet univer-
salitatem in continendo, et predicando: Deus vero solum in continendo.
ergo. At. patet. quia duplex universalitas obiecti, perfectior est, quam
una. At. quod d. 1. p. prob. quia quod d. 1. constat, eius ut sic continet ac-
tualiter eius creaturam et increatum, cum sit analogum: ergo tenet.

Resp. d. 1. h. 1. g. maius. Perfectius est obiectum, quod habet uni-
versalitatem in continendo, et predicando, quam illud, quod solum
habet universalitatem in continendo: quando utraq. continendo est
eiusdem ordinis, concedo. quando una est superior alia, nego. Continendo
Dei respectu creaturatum est superioris ordinis continendo actuali præ se,
quia prima est eminentiæ, et actualissima, secunda est formalis, et
admixta aliquo potentiabilitate, quia licet eius actualiter continet creatu-
ram, explicitè dicit aliquam potentiabilitatem, et implicitè illam includit, quia
dicit formaliter creaturam, quæ sunt potentiabilia.

cognitionem, et cum hac, et illa accidat in intellectu creaturae. De. et similes
reflexas, et directas.

Ad confir. sup. quod licet utile Deo supponat virtutibus
bonam, n. vero intellectus creaturae verum, quia ipse deus est primarius
utilis de linea secundaria, et sic ipse potest supponere virtutibus bonam
tenere quod Deo intellectus vero n. potest supponere illius veritatem.

Resp. 2. explicando D. Th. primum volibile alicuius voluntatis
habet requiritur ipsa volitio, voluntas creaturae. Dicitur. nego. Et idem dicitur de
intellectione, et intelligibili. Et ratio est quia in creatura volitio et intellectus sunt
causati ab obiecto, et cum effectus n. possit esse idem causa, ideo in creatura volitio
habet primum volibile, nec intellectus primum intelligibile, bene autem
in Deo. Et quod potest ad 2. confir. quia in creatura obiectum est unum
reale, in Deo est unum reale ex parte modi considerandi, et sic in Deo
n. datur relatio reale habundantius inter intellectum, et obiectum
quamvis deus in creatura.

Parag. 3 fit satis arg. in 2. H.

17
Cuiusmodi prout comprehendit attributa, et relationes. Ita per se
dicitur. 25. n. q. et alii tenent quod obiectum primum intellectus Dei.

Arg. 1. illud est obiectum primum intellectus Dei
quod potest ipsum unum in ratione speciei intelligibile cum intellectu
Dei. sed n. ipsum quod est, sed etiam attributa, et relationes personarum
unum: ergo. ingredientur ad obiectum primum talis intellectus.
Probat. minor. Quod est summe immateriale, et prima primum intellectus
potest illi unum in ratione speciei: sed ita sunt attributa, et relatio-
nes: ergo.

Resp. arg. neg. Atque minor. prob. dicitur. quod est sum-
me immateriale eiusdem perfectionis cum intellectu Dei potest unum
in ratione speciei, concludo, minores perfectiones, nego. Quia attributa
et relationes habent ex se summam immaterialitatem, n. attingunt
simplicitatem intellectus, quia ipse est primarius, et radix illius, et
ut unum sit per modum speciei, neg. quod est ita perfectum immateriale
habet illa propter perfectam similitudinem, quae debet esse inter
illam, et eius primum obiectum.

18
Sed dicitur: Cuiusmodi prout comprehendit quodammodo, attri-
buta, et relationes est maior perfectionis, quam solo generatione ergo si
secundum deum nostram immateriale magis perfectum debet esse
obiectum primum intellectus, erit eius. Quam, prout comprehendit
dit attributa, et relationes. Probat. ant. Attributa aliquam perfectionem
dicunt ex sua linea: ergo maior perfectio importatur in generationem illam
quam in sola illa, si quidem perfectioni generationis additur perfectio attributo-
rum.

Resp. conad. ant. et dicitur. conep. ergo si immateriale

71
datur Metaphysica eminenter, concedo: formaliter, nego. Metaphysica
et alie scientie naturalis n. datur formaliter in Deo, quia involvant
dependendum ab abstractionibus a materia singulari, seu, et
intelligibili, sub quibus abstractionibus requirunt aliquid, talia obiecta
sed alia ratione, et perfectione ratione, nempe ratione essentia, in qua
eminenter continentur.

15
Sed dicitur: Ex hac ratione sequitur quod scientia Dei subalternatur
nostre Metaphysice: ergo n. tenet. Probatur. quia Obiectum scientie Dei est
universum, et continuatur sub ente, quod est obiectum Metaphysice: ergo.
Subalternatur illi. Probatur. conseq. quia signum subalternationis est
quod obiectum unius scientie sit inferius, et continetur sub ratione alte-
rius. Aug. probatur. Essentia Dei est obiectum illius scientie: sed essentia Dei
est inferius, et continetur sub ente: ergo.

Respons. 1. quod non arguit subalternationem, quod obiectum
sit inferius, et continetur sub obiecto alterius, nisi accipiat principia
ex quibus suis conclusionibus probatur patet in Philosophia respectu
Metaphysice: et sic quantum essentia Dei a se ipso non habetur, sit ad
ei inferius, cum n. accipiat a Metaphysica principia n. est illi subal-
ternata.

Respons. 2. dicitur. probatur. Obiectum scientie Dei est infe-
rius predicationem obiecto Metaphysice, concedo: Causa tota, et perfec-
tione, nego. licet enim essentia Dei n. predicatur de rebus sicut ens,
continetur perfectione modo gloriæ, et ita n. est inferius obiectum ente.

16
Arg. 4. Intellectus essentialem Dei requirit seipsam habere pro
obiecto primario, aliter. est intellectus reflexus: sed intellectus Dei est
formalis, non deus, ut dicemus: ergo.

Confr. 1. Primum intelligibile alicuius intellectus requirit se
ipso intellectu: ergo primum obiectum intellectus Dei n. potest esse deus.
Conseq. potest quod deus est ipso intellectu. Aug. probatur. Primum volun-
le alicuius voluntatis requirit se ipso volente: ergo. Aug. est d. th. 1. 2.
q. 1. art. 3. Conseq. probatur. Idem accidit primum, quia de ratione voluntatis
est supponere bonum volendum: sed de ratione intellectus est ita suppo-
nere verum cognoscendum: ergo.

Confr. 2. Intellectus dicit relationem transcendentali ab suo
obiecto: sed intellectus Dei n. potest dicere talam relationem: ergo. Probatur.
Iam inveniatur ab obiecto, dicit relationem transcendentali ad illud:
sed intellectus inveniatur ab obiecto, cum regula perfectionis intellectus
n. sit perfectio obiecti: ergo.

Respons. argo. nego. manifestum est conueniens quod est reflexus, et direc-
to eminentissimo modo. Est reflexus, ut patet, est directus, quia n. se
cognoscit sub conceptu intellectus, sed sub conceptu termini, et adhuc
ut aliquis cognoscit sit reflexus, resp. quod se cognoscit sub conceptu

sunt obiecta secundaria: ergo.

Confir. 2. In eodem signo char. & ratione attinguntur. gentia, et
relatio: ergo sunt obiectum primarium. Patet aut. quia cum cognitio
sit comprehensiva in quocumq. signo debet attingere omnia cognoscibilia.
Conseq. prob. de ratione obiecti primarii et prius natura attingi, quando
iectum secundarium: ergo si simul attingit. gentia, et relatione erunt
obiectum primarium.

Opp. neg. quod dicitur, ut unus non sit supernaturalis
ly. probatio. ibi inhibita dyling. & dicitur ut unus cognoscitur lumine natu-
rali abstractivè conuado: quidditate et intuitu hinc, nego. Licet enim dicitur
ut unus sit cognitativè supernaturalis, ut abstractivè cognoscibilis potest
dici naturalis, quia quod an est, potest per effectus creati cognosci, in
quo est dyling. inter deum, ut unum, et ut trium, quia ut trium
n. habet connexionem cum aliquo creato, et sic nec quod an est potest
lumine naturali cognosci, ut unus, quatenus ut est in se, n. potest lumine natu-
rali cognosci, quod manifestat quidditativè supernaturalis, potest tamen
quod an est per effectus cognosci, quia ut causa connectitur cum creatura.

Ad 1. confir. dyling. & arg. Relationes dicitur n. possunt esse ob-
iectum secundarium cum omni rigore, et proprietate obiecti secundarii, conu-
do: cum aliqua, nego. Obiectum secundarium cum omni rigore, et proprietate
debet esse realiter distinctum ab obiecto primario, et sic creator realiter
dyling. a Deo. gentia. Attribute, et relationes licet n. habeant omnes pro-
prietates rigore obiecti secundarii, habent tamen aliquas, scilicet, quod
per se, et ratione sui n. attinguntur, quod sufficit ut relegeamus illos a ra-
tione obiecti primarii, et a Deo, quatenus minus rigore, quam creator
in obiecto secundarii, per quod possunt infundere in perfectione exade-
re creatoris, cum sit propria ratio secundarii in ipsis assignata, quod
identificatur cum ratione primarii. — Idem potest dici, quod dicitur
ut trium et obiectum quod, n. vero quo dicitur. inter deum, de quo in hac que-
stione loquimur.

Ad 2. confir. neg. & conseq. probatio. illius dyling. de ratione ob-
iecti primarii et prius natura attingi, quam obiectum secundarium, quan-
do negatio n. connectuntur, conuado, quando connectuntur. nego.
Quod est de ratione obiecti secundarii, est, quod attingit. & actione attingit
et ideo est per accidentem respectu illius, quod in eodem signo, vel diverso
cognoscatur, quia hoc oritur ex conditione positionis obiecti secundarii conue-
xi, vel n. connexi cum primario. Relationes dicitur quatenus in eodem signo at-
tinguntur et ratione gentia cum illis identificate, et sic n. sunt obiectum prima-
rium.

21 Arg. 3. Obiectum universaliter continetur, et causaliter
te secundum doctrinam traditam porro. aut. ut perfectius in yre obiecti
sed enim dicitur prout dicit attributa, et relationes et universaliter con-
tinetur, et causaliter. ergo ut obiectum intellectus primarii dicitur
Alia prob. Magis universaliter est in continuo, quod continetur pluribus
modis, quam qui continetur solo uno: sed enim dicitur continetur pluribus

magis perfectum perfectum eundem ordinem etc. nego. Diversi ordinem, concedo. 75
 Obiectum intellectus primordiale dei debet esse magis perfectum intra ordi-
 nem illius, cum autem attributa non constituant eundem ordinem magis perfectum
 intra ordinem primordiale, sed extra illum, cum ad secundarium per-
 tinent, inde est quod perfectio illorum non requiritur per se primo ad obiectum
 primarium illius. Et sic licet eundem dicat formaliter maiorem perfectio-
 nem cum essentia et attributis, quam cum sola essentia, non est obiectum pri-
 marium, quia illa maior perfectio est ordinis, qui non est identificatus omnibus
 modis cum essentia divina, quod requiritur ad obiectum primarium.

19 Sed instat Godey, cui dicitur quod solutio, sed instat eundem dicens
 nobis dicitur magis. Idem omnimodo identitatem requiritur. Inter intelle-
 ctum primarium dei, et eundem obiectum, quia cum sit de ratione intelligentis,
 quod fiat in intellectu media intellectio, quando hoc fuerit suprema
 faciet intelligentem omnibus modis idem cum obiecto intellecto: sed hoc
 ratio non probat: ergo. Et sic. nam de ratione scientie est, quod per illam
 fiat scientia rei intellecta: et tamen suprema scientia non debet intelligi
 si, qualis est scientia divina. omnimodo identitatem cum illo: ergo. Probatur
 tamen. Scientia divina, et attributa distinguuntur virtualiter a scientia: sed ista
 sunt obiectum primarium illius. ergo suprema scientia non debet com-
 minisdam identitatem cum illo obiecto primario.

Respondetur. neg. tamen. nam. q. prob. distinguuntur de ratione scientie est
 quod scientia fiat in intellectu eodem modo, quo primarium intellectus, ergo
 nam. diverso modo, concedo. et coneyra. nam. neg. coneyra. et ratio est,
 quia intellectus primarius cuiuslibet intellectus magis immediatus est
 tam per se cum intelligentia, quam scientia, quia hoc ex suo conceptu, in forma
 si est alterius lineae, intellectus vero est eundem lineae, et quamvis in crea-
 ty realiter distinguuntur, est quia primario lineae in creatis non potest identifi-
 cari utrumque actualitatem. Istud vero, quod ad distinctionem lineae per-
 tinent, quamvis non realiter, virtualiter remanent distinctiones, sed vero
 ad eandem, sicut maiorem unam, et sic identitatem autem obiecti aliquo
 distinctione virtuali, et ideo scientia remanet virtualiter distincta
 a suo obiecto primario, non vero intellectus primordialis.

Arg. 2. Relationes pertinent ad obiectum primarium dei intelle-
 ctus: ergo et attributa. Probatur. ant. Dey ut hinc est obiectum prima-
 rium illius: sed Dey ut hinc dicit formaliter relationes: ergo. Probatur
 obiectum primarium intellectus dei debet esse supernaturalis: sed
 Dey ut hinc, et non ut unus est supernaturalis, cum ut unus per lumen
 naturale possit cognosci, per lumen supernaturalis, et hinc: ergo.

Confir. Relationes dei non possunt esse obiectum secundarium
 dei intellectus: ergo sunt obiectum primarium. Probatur. ant. Infinite
 perfectis obiecto secundario, non potest esse obiectum secundarium: sed
 relationes dei sunt infinite perfectis obiecto secundario: ergo.
 Probatur. Relationes dei sunt infinite perfectis creaturis: sed yd

n'vno illa.

Ad instantiam r'p' conad: quod intellectus Angelicus sufficit
q' et inferioris pertinet ad eundem gradum immaterialitatis, quam
se excludit in se, n'vno attributa, et essentia sua. Et ratio est quia
intellectus Gabrielis pertinet ad dictum gradum immaterialitatis, quia
est Gabrielis, sed quia Angelicus. Et cum per accidens sit respectu intel-
lectus Angelici, et talis, quod sit Gabrielis, ideo per accidens est respectu
talis gradus immaterialitatis illi convenienter, quia Gabrielis est, et sic po-
tuit eundem gradum cum intellectu inferiori constituisse. Gradus vero
immaterialitatis sui essentia per se petit esse summam in linea immateria-
litatis, et actualitatis, quapropter per se petit omnimodam identificatio-
nem cum suo esse, aliter n' esset summa; cum igitur attributa hanc requirant
n' possint pertinere ad eundem gradum cum essentia sua.

Sed dicitur: Identificatio cum esse per accidens se habet respec-
tu gradus summe immaterialitatis: ergo attributa possunt per se ad hunc
gradum pertinere. Prob? Est. Quod per accidens se habet ad exclu-
dendam omnimodam materialitatem, et potentialitatem, per accidens
se habet ad gradum summe immaterialitatis: sed talis identificatio per
accidens se habet ad talem exclusionem, cum illam habeant attributa
ergo.

Resp? neg? au. inq' q' d' d' h' q' talis identificatio per
accidens se habet ad talem exclusionem faciendam absolute, con-
do, modo perfectionis nego. Gradus summe immaterialitatis n' constituitur
per omnimodam exclusionem potentialitatis absolute factam, sed per
illam factam modo perfectionis. Attributa omnimode excludunt po-
tentialitatem, sed est cum modo minus perfecto, quam essentia, quia
dem hec ne virtualiter d' h' h' o' nem admittit a perfectione actu, qui
est existentia, quam admittunt attributa. Quod in illis n' ponit aliquam
imperfectiorem per accidens, sed negativam, quia tanta perfectio illis
n' debet. bene autem essentia sua.

Ad 1. confir. r'p' d' h' q' man? Immaterialitatis pro-
pria attributorum pertinet ad aliquem gradum omnino per se
primo, nego. Non omnino per se primo, concedo: Attributa tamen
est quatenus imbibunt essentiam per modum transcendens per
se primo pertineant ad gradum immaterialitatis, illius n' vero
ut dicant propriam immaterialitatem, quia hoc modo tantum
consequenti per gradum intellectus sui.

Ad 2. r'p' conad? man? et n' m' et nego. coneq. nec seq? attri-
buto quod ignobiliora in suo ordine, quam proprietates Angelice: quia
ex imperfectiore gradus immaterialitatis Angelice proveniunt, quod
proprietates, et essentia pertineant ad eundem gradum, quod vno
attributa n' sunt de gradu immaterialitatis essentia ex summa per-
fectione illius derivat? sicut non sequi quod sapientia creata sit non

huiusmodi, essentia uno: ergo. Atque si essentia una continet radicaliter
essentiam, prout dicitur essentiam, et attributa continet radicaliter, et prout
me, ut ex se liquet: sed continetia radicalis, et proxima sunt duo continetia
radicalis, essentia una: ergo.

Præf. 2. dyling. nam. Obiectum universaliter continetia et con-
salitate primordialis et perfectis in essentia, conuenit: non primordialis
nego. In dyling. prout dicitur attributa, et essentiam et universaliter conti-
nentia et causalitate rationis continetia, quam afferunt attributa, et
cum huiusmodi sit primordialis, sed secundaria. n. potest deperire ad esse
hominis obiecti primarii intellectus, quia hec potest continetia cum
dem immaterialitatis cum ipsa, quod n. et continetia attributorum.

22 Sed dicitur: Attributa habent continetiam eiusdem immateria-
litate cum intellectu primordialis. Dei: ergo n. tenet solutio. Probr.
dicitur. Actus purus et eiusdem immaterialitatis cum primo intellectu
n. siquidem ipsa est actus purus: sed attributa sunt actus purus, cum
nil habent potentialitatis: ergo.

Præf. 2. dyling. ang. quare. prout dyling. Actus purus et eiusdem
immaterialitatis cum primo intellectu, actus purus lineæ primariæ con-
uenit: lineæ secundariæ nego. Attributa sunt actus purus in linea secunda-
ria, et n. sunt eiusdem immaterialitatis cum tali intellectu. et
ratio est: quia actus purus lineæ secundariæ, quam excludat omnem poten-
tialitatem, n. vero dyling. huiusmodi virtutem ab existentia, quam excludit
actus purus lineæ primariæ.

23 Sed in istis: quamvis attributa n. habeant formaliter tantam
immaterialitatem in essentia, cum intellectu primordialis, habent
tantam in essentia gradus: sed hec sufficit, ut sint obiectum primarium: ergo.
Probr. max. quamvis intellectus Angelici superiores sit immaterialis in
essentia, quam intellectus Angelici inferiores, attamen in essentia gradus sunt
in essentia gradus eiusdem immaterialitatis: ergo similiter essentia una
et attributa. Probr. conseq. Ideo intellectus Angelici sunt eiusdem imma-
terialitatis in essentia gradus, quia ad totum gradum solum se habet per se,
quod sint separata a materia, quamvis n. a potentialitate. Ergo ad
gradum unum immaterialitatis sufficit, quod sint separata a ma-
teria, et potentialitate, quod formaliter inuenitur in attributis: et
conseq. eiusdem immaterialitatis in essentia gradus cum essentia una.

Confir. 1. Immaterialitas propria attributorum pertinet ad
aliquem gradum, siquidem exedit infinite gradus creati: sed n. perti-
net ad gradum creatum, cum nulli creato intellectui per se primo
correspondat: ergo ad tuum.

Confir. 2. Proprietates Angelicæ n. possunt esse nobiliores,
et immaterialiores in suo ordine, quam attributa in suo: sed proprietates
Angelicæ pertinet ad eundem gradum immaterialitatis cum
essentia Angelici: ergo et attributa una. cum essentia una. Conseq.
infer. quia alia sunt ignobiliora in suo ordine, quam Angelici pro-
prietates, siquidem yte cum sua essentia constituent eundem gradum.

quod illud obiectum distinguit ab intellectu creato: sed ens dicitur ut sic
distinguit illum ab intellectu creato: ergo. *Ans.* liquet quod de ratione
obiecti primarii et distinguere sicut cognoscere. *Ans.* per se. In increa-
tum distinguit intellectum ab illo, qui respicit ens abstractum ab ente
creato, et increato: sed intellectus creatus respicit ens abstractum a crea-
to, et increato: ergo.

Resp. *arg.* *ma.* Illud est obiectum primarium intelle-
tus dicitur, quod illud obiectum distinguit ab intellectu creato: distinctione
essentiali, concedo: distinctione extra essentiali, nego. In dicitur ut sic, quan-
vis distinguit secundum attributa in illa inclusa distinctione, ut sic di-
camus, quarto modo proprii ab intellectu creato, non vero essentiali,
quia licet ens dicitur ratione creati, quam includit, caret distinctione
cum essentiali, ratione attributorum, ut per proprietatem dicitur.
Essentiali caret distinctionem quarto modo proprii, sicut licet ens no-
bile radicale, quod est obiectum primarium Philosophi, caret in illa
distinctione essentiali ab aliis scientiis, proprietatis talis ens caret
distinctionem quarto modo proprii ab illis.

28 *Arg.* 6. *Attributa dicitur.* possunt per se ipsa uniri in ra-
tione speciei cum intellectu dicitur: ergo sunt obiectum primarium illius.
Prob. *ans.* *Attributa* possunt immediate representari: ergo possunt
habeat uniri in ratione speciei, alia mediante alio, et non immediate re-
presentantur. *Prob.* *ans.* *Quia* possunt immediate cognosci, possunt
immediate representari: sed possunt immediate cognosci, siquidem
cognitio scientifica attingit immediate attributa, in quo distinguitur
a terminis principiorum: ergo.

Confir. Effectus creatus potestmediate per speciem causae re-
presentari, et immediate per speciem propriam: sed attributa dicitur
sunt verbi effectus essentiali: ergo quamvismediate per speciem
presententur: poterunt immediate per se ipsa representari.

Resp. *arg.* *neg.* quod attributa dicitur possunt per se ipsa
uniri in ratione speciei cum intellectu dicitur. et distinguitur ultima *ma.*
Quia possunt immediate cognosci tam ut quod, quam ut quo, possunt
immediate representari, concedo: Immediate, ut quod nego. Licet attri-
buta dicitur, ut quod immediate terminant cognitionem scientificam
non vero immediate, ut quo. quia inter illa, et cognitionem scientificam
mediat, ut quo essentiali dicitur. tanquam ratio formalis cognoscendi
et representandi. sicut quando, ut quod cognoscitur aliqua chimera
non cognoscitur per speciem propriam, sed ens realis, qui mediat ut quo
tanquam ratio cognoscendi inter illam, et cognitionem.

Sed obicitur: Quod dicitur essentiali mediat, ut ut quo inter attri-
buta, et cognitionem scientificam, non tollit, quod attributa distinguitur
a cognitione, ac ipsa essentiali quidem hic attingit cogni-
tionem primordiale, illa cognitione scientifica, que virtualiter distinguitur.

bitur in sua ordine sapientia sua, quia ille offert propriam existentiam, quae
est quaedam perfectio, n. uno hec, quia hoc ostenditur ex magna perfectione
sapientiae suae, quae n. potest unum per accidens cum sua essentia constitui,
quod ex in, perfectione sapientiae creatae cum essentia creato constituitur.

24 Arg. q. Obiectum primarium alicuius potentiae debet esse commune
obiectis materialibus in se, ab ipso: sed essentia divina n. est commune obiectu-
m, et relationibus bene autem est unum ut sic: ergo istud, et n. ille, est ob-
iectum primarium intellectus divini. Mar. potest in eadem, quod est obiectum
intellectus. Mar. probat. Quid pariter hoc nequit esse commune pluribus: sed
essentia divina est pariter, n. vero est unum ut sic: ergo.

Resp. concesso maiorem: n. magis probat. Disting. Quid par-
ticulari nequit esse commune communiter rationi, concedo: communiter rei,
nego. Essentia divina, quamvis particulari transgreditur. Transgreditur rei
materialibus, et relationibus, quae est perfectior transcendens rationi, et consequen-
ter perfectior communiter obiectiva, quae ad obiectum intellectus divini req. cum
sit actualis, quam illa, siquidem communiter rationi eadem est n. est multi-
plicabilis virtualiter, n. vero communiter rei.

25 Sed dicat: Non minus proportionatur essentia divina ut sic cum in-
tellectu suo, quam cum ut sic cum intellectu creato: sed cum ut sic est ob-
iectum primarium intellectus creati, et docetur in lib. de Anima: ergo cum
divina ut sic ad intellectus divini.

Resp. disting. non minus proportionatur: ex parte ob-
iectiva, concedo: ex parte modi attributionis, nego. et concessa antecedenti, nego. con-
sequenti. Proportionatur est intellectus divinus cum essentia divina ut sic, et intellectus
creatus cum essentia ut sic, sed n. habet eodem modo proportionem, quia
intellectus creatus potest esse primus, et per se cum communiter rationi,
qualis est cum ut sic, intellectus divinus n. potest primus proportionari cum to-
ta communiter, quia n. est, ut dixi, perfectior communiter obiectiva, et cum
sit proprius intellectus divini primus proportionatur cum perfectione communi-
tati obiectivae, inde est quod n. est primus proportionatur cum essentia divina ut sic,
quia habet communiter rationi.

26 Sed instat: Conceptus inventus in essentia divina formaliter, est
primus proportionatur cum intellectu suo: sed cum divina invenitur for-
maliter in essentia divina: ergo. Prob. Transcendens invenitur formali-
ter in transgresso: sed cum divina transgreditur in essentia divina: ergo.

Resp. concesso maiorem: disting. In divina inadequate
invenitur in essentia divina, concedo: adequate, nego. In divina potest inveniri
secundum adequationem conceptus, vel inadequatem. Secundum inadequatem
pertinet ad lineam primariam, et hoc modo est primo proportionatur
cum intellectu suo. Secundum adequationem pertinet ad primariam, et
secundariam, et sic n. dicitur primario proportionatur, quia inevitabiliter
quid secundarium.

27 Arg. s. Illud est obiectum primarium intellectus divini,

tu causam et illam a posteriori cognoscere, sicut effectum in causa et idem
et illam a priori attingere: ergo.

Idem. docet lib. 1. ad Annibald. dist. 3. q. 2. q. 2. art. 1. in corp.

Probatur. cognoscunt Deum ex creatura, qui videtur Deum per essentiam, cog-
noscunt tamen eum in creatura, sicut Deum videt se ipsum in creatura
representatum: ergo idem quod prius.

31

Probatur. 2. ratione. Qui intelligit ex vi cognitionis effectus causam
cognoscit a posteriori ipsam causam: sed Deus cognoscit ex vi cognitionis
creaturarum se ipsum: ergo a posteriori. Maior patet in omni cognitione
a posteriori. Minor probatur. Qui cognoscit aliquid dependens ab alio, et cum
illo connexum, cognoscit ex vi talis cognitionis terminum dependentis
et extremum connexionis: sed Deus cognoscit creaturas, quae dependent
ab ipso tanquam a causa, et sunt cum illo connexae: ergo cognoscit se ipsum
ex cognitione creaturarum. Minor. ut certa. Non liquet in omnibus re-
bus connexis. Minor. ut probatur. Iam probatur. Deus est connexus cum creaturis
possibilibus, non potest ab eis cognosci, quin per illam a priori creaturas
cognoscantur: ergo si creaturas sunt connexae cum Deo, non possunt ab eis
cognosci, quin Deus ex cognitione illarum cognoscatur.

31

Respondetur ex Jodoy, quod Deus se cognoscit in creaturis
quatenus participatur in creaturis, non vero secundum aliquam. Deus
formaliter, quia aliter sequeretur, quod creatura esset ratio cog-
noscendi Deum, et Deus ratio cognoscendi se ipsum, quod est contra. Idem
lib. 1. ad Annibald. dist. 3. q. 2. art. 1. in corpore.

Sed contra. Deus cognoscit se ipsum ex creaturis, quatenus est dis-
tinctus ab ipsis: sed quatenus distinctus a creaturis non est Deus participans
in creaturis, sed secundum aliquid unum: ergo. Minor. probatur. Ideo. Idem probatur
Deum se ipsum in creatura cognoscere, quia ipse se representat: sed crea-
tura representat Deum, ut distinctum ab ipso: ergo. Minor. ut probatur. The-
probatur. Creatura representat, quia connectitur cum ipso: sed ut cum ipso
connexus distinctus realiter ab ipso: ergo. Probatur. minor. Deus ut causa
tunc connectitur cum ipsis: sed ut causa distinctus realiter ab illis
ergo. — Tum etiam: quia creaturas sancti Deus per participationem: sed
ex creaturis reddit ad suam essentiam: ergo ex creaturis non Deus per-
ticipatur cognoscit, aliter ex creaturis creaturas attingeret, sed Deum per
essentiam. Minor. probatur. Th. loc. citato.

32

Probatur. 2. excludendo motivum adversariorum. Ideo se-
cundum contrarios. Deus non potest se a posteriori ex creaturis cognoscere,
quia formalissima cognitio, quae ad creaturas terminatur, non potest ter-
minari ad ipsum Deum: sed potest terminari: ergo. Probatur. minor. Cognitio
Dei, quae terminatur ad creaturas, est possibilis et abstractiva: sed
sed potest cognitio abstractiva Dei ad se ipsum terminari: ergo. Probatur.
minor. Ideo non potest, quia Deus attingit a se ipso cognitionem. Atque hoc
hoc non impedit, quod cognitione abstractiva a se ipso attingit: ergo.
Probatur. minor. ex Th. secundum tract. 3. de scientia Dei, dist. 3. dubio 1.
licet simpliciter, quod Deus attingit a se ipso, quae proprie formaliter sit

ergo neg. quod distincta specie representatur. Pateat conseq. quia re-
presentatio est proportionata cognitioni.

Opposit. neg. conseq. quia unico specie potest convenire ad
plures cognitiones subordinatas, quales sunt primordiales, et scientifica
Dei, ac propriae. Quia ergo quod est specie respectu prioris, est re-
spectu posterioris.

Ad confut. opposit. conseq. ant. neg. conseq. et ratio dispa-
ritatis est: quia specie causae creatae n. potest perfecte, clare, et distincte repre-
sentare suum effectum, cum sit specie limitata; specie autem divina,
cum sit infinite perfecta in representando, potest perfecte et distincte et
attributa representare, ut patet in specie Angelorum, per quam cognos-
cunt suam creationem, et proprietatem, quia est maioris perfectionis, quam
specie humana. Et in speciebus, per quas cognoscunt inferiora, siquidem
ut docent Theologi in materia de Angelis, per unam speciem possunt
cognoscere causam illius proprietatem, et effectum.

Quest. 2. Utr. Deus possit seipsum a poste- riori cognoscere?

Cognitio a posteriori est, quando per effectum, vel rationem secunda-
riam cognoscitur causa, vel ratio primaria. Et quamvis in Deo non
dubitemus cognoscere per causam effectum, et per rationem primariam
secundariam dari, quia est perfectior modus cognoscendi, attamen non ita
debitum, possit ne dari modus cognoscendi a posteriori, quia an-
detur n. ita clare manifestari. Quapropter aliquandiu huiusmodi
my circa resolutionem difficultatis, quia pro utraque parte tylinoria
Q. Th. videntur, sed bene inspectis affirmativam partem ample-
timur.

Parag. 1. Pars affirmativa eligitur.

29. Dicendum est Deum posse seipsum a posteriori cognoscere. Ita d. Th.
q. 2. de veritate art. 2 ad 2. Marci de la Torre in presenti art. du-
2. in solut. ad 1. N. Corneo tract. 1. de p. t. dub. 2. circa solut. ad 1.

Probat. 1. 1. a. th. d. Th. loco citato: Deum scilicet, dicit loqui
de deo, cognoscens creationem suam alioq. re intuitur, in quibus reas gen-
lis similitudinem videt, et sic quoddam modo ad suam creationem reddit.
Sed reddere ad cognitionem causae ex cognitione effectuum, est cognoscere
a posteriori causam: ergo si ex cognitione creaturarum reddit Deum ad
cognitionem suae creationis, cognoscit illam a posteriori.

Probat. 2. ex eodem Ang. Doct. in 1. distinct. 82 q. 2. art. 1. ad 4.
et dist. 27. q. 2. art. 2. ubi loquens de Patre hec dicit: seipsum in creatura
videre potest, in quantum creatura ipsam representat. Sed videre in effe-

iuxta suam mentem explicare et N. Salmat. tract. 3. de scientia Dei, ubi docet, quod Deus attingens creaturam cognoscit ex vi habitudinis illarum seipsam indirecte, et ut terminum talis habitudinis. Sed licet in verbis ad suam sententiam voluerit N. Salmat. attrahere, ut ex n. attrahit, quia componere n. potest illorum rationem cum sua conclusionem docuit. Salmat. doctrinam traditam, quia potest Deus seipsum abstrahere, et utat huc cognoscere, et hoc negat a Godoy, quia putat ex illa clare inferri inde cognitionem a posteriori. Nonigitur et N. Salmat. doctrina cum sua conformatur sententia. Sed pro illo

35

Arg. 1.º Deus n. potest suam essentiam ex alijs rebus cognoscere ergo n. potest seipsum a posteriori cognoscere. Consequenter infertur, aug. 9.º Th. q. 2. de verit. art. 2. ad 1. ubi ait: Non quod essentiam suam ex alijs rebus cognoscens: ergo.

Confr. ex ipso Aug. 8. ad Anibal. dyff. 3. q. 2. art. 1. ubi docet, quod beati n. cognoscunt Deum per creaturas. Et in solut ad 2. dicit. De Angelo dicendum, quod quamvis cognoscit Deum. Bonitatem reducere in creaturam n. tamen ex creatura venit in creatorem, sed e converso: sed eadem ratio currit in Deo, ac in beato: ergo si beatus n. potest creatorem ex creatura cognoscere, nec Deus poterit hoc modo seipsum attingere, et consequenter nec a posteriori. Probat. m. 1.º Beati n. possunt creatorem ex creatura cognoscere, quia cognoscunt Deum per essentiam: sed Deus se per suam essentiam cognoscit: ergo eadem ratio etc.

Respon. arg.º nego aug. probatio.º Aug. 8. explicatur: Non quod essentiam suam ex alijs rebus cognoscens cum dycurso, concedo magis sine dycurso, nego magis. Hec explicatio est littera 8. Th. loco citato, in quo absolute docet, quod anima nostra, et beata essentia redeunt ad seipsam ex cognitione effectuum, et tantum dyffinguit essentiam Deum ab anima nostra, quod hec per dycursum reddit, illo vero absq. dycurso. Ita propter dicit, quod Deus essentiam suam ex alijs rebus n. cognoscit, et pro 1.º. sicut in anima nostra accidebat. de qua immediate dixerat quod ex alijs ad seipsum dycursum procedebat.

Ad confr. 4.º dyff. 3. arg.º Beati n. cognoscunt Deum per creaturas, tanquam per directionem motuum, concedo: Terminativum, nego. Eodem modo procedit, quando Aug. docet dicit, quod Angelus beatus n. venit ex creatura in creatorem, sed e converso, quia loquitur de motu eo videlicet beatus, et cum n. moveatur a creatura, sed e creatura. Deo dicit, quod n. venit ex creatura in creatorem, sed e creatura terminativam. Cum quo componitur, quod ex creatura tanquam terminum secundum, reddat Deus ad seipsum tanquam ad terminum specificativum, in qua stat cognitio a posteriori.

36

Arg. 2.º Deus n. potest habere scientiam a posteriori: ergo nec cognitionem. Probat. aug. 1.º. Quod scitur, debet esse per aliquid nunc

abstractiva: n. vero cognitione, quae formaliter eminenter est intuitiva et ab-
tractiva: sed cognitio assignata quae formaliter, et eminenter intuitiva
et abstractiva: ergo potest assignari in Deo. Probat. m. r. est intuitiva
quatenus primo terminatur ad essentiam unam, quae abstractiva quo-
tenus secundo terminatur ad ipsam essentiam, ut terminum de-
pendentem creaturarum: ergo tenet m. r.

Confir. Ideo Deus n. potest a se ipso a posteriori abstractiva
cognoscere, quia est existens: sed quamvis sit existens, potest abstractiva ex
creatura a posteriori cognoscere: ergo. Probat. m. r. Creatura existens
cognoscitur intuitiva a Deo: sed etiam potest cognosci ab ipso
abstractiva, ut affirmat Godoy nobis contrarium: ergo quamvis Deus
sit existens, potest se ipsum abstractiva cognoscere.

33

Sed dicitur cum Godoy, quod ideo creatura existens potest
abstractiva cognosci a Deo, quia n. sunt essentialiter existens, et ne pos-
sunt ab existentia prescindere; quod n. potest contingere in essentia
una: quia essentialiter est existens.

Sed contra: licet Deus n. possit positive prescindere ab exy-
stentia positive, potest prescindere negative: sed hoc sufficit ut possit
se ex creatura abstractiva cognoscere: ergo. Mar. probat. ita se habet
ex existens ad intuitionem, sicut bonum possumus ad gaudium, sed
potest bonitas una a Deo essentialiter prescindere negative
a positione, ut diffinit Godoy tract. 7. diff. 5. n. q. ergo quamvis existens
sit existens potest ab existentia negative prescindere. Mir. 2. syllog.
probat. Quia bonitas una potest negative prescindere a positione, potest
amari amore specialiter dicto, qui tantum terminatur ad unum bo-
nitatem secundum se: ergo veritas una quatenus prescindit negative
ab existentia terminat actum abstractivum. Patet consequens: quia veritas
n. potest terminari ad veritatem prescindentem ab existentia, sicut
nec gaudium ad bonum abstractivum a positione.

34

Probat. 3. Deus est cognoscibilis a se ipso omnibus modis a.
claribus imperfectis: sed cognoscere se a posteriori n. dicit imperfectum
horem: ergo. Probat. m. r. Deus ut est terminus creaturarum est cognoscibi-
lis a se ipso: sed hoc modo requirit cognoscere a posteriori: ergo a posteriori
n. Mar. liquet quia nulla formalitas est in Deo, quae n. sit ob ipso cognoscibi-
lis: Mir. probat. Terminum aliquid respectus n. cognoscitur n. cognos-
centem: sed creatura respiciunt Deum, ut terminum illarum, et consequenter est
n. creaturae, quam respiciunt ut terminum illarum, et illa, quae ex cognos-
centem a posteriori cognoscibilis, nam cognitio a posteriori est illa, quae ex cognos-
centem aliquid effectus procedit in cognitionem causae.

Parag. 2. Occurritur sententia opposita.

Sententia opposita magis aridet Godoy tract. 3. lib. 23. intendit.

tratio, quae a Philosopho definitur per causam, et demonstratio
a posteriori, ut optime notantur. V. Com. l. d. q. 1. in logica.

Ad 3^{am} resp. conclud. man. et arg. man. Quia licet con-
clusio suata per se, quod ad eius cognitionem conducit, n. resp.
quod talis conducentia sit causalitas, sed sufficit, quod sit ter-
minatio secundariae connexionis cum primo, quia connectio ali-
qua conducentia est. Quod reperitur in creaturis, in quibus Deus
suam essentiam cognoscit. Ut constat in Angelis cognoscentibus a
posteriori per signa aliquam causam occurrentem, quia quaecumque signa con-
ducant ad illarum cognitionem n. exercent causalitatem in illos
sed tantum connexionem important.

38

Sed dicat: Ideo in Angelis datur scientia a posteriori,
quia datur virtualiter causalitas ex parte cognitionis: sed in Deo n. datur
ex parte cognitionis haec virtualiter causalitas: ergo nec cognitio a posteri-
ori. Mar. patet, quia datur virtualiter decessu in illis. Prob. mir. Vir-
tualiter causalitas petit distinctionem virtutalem: sed haec n. datur inter
cognitionem, quae Deus cognoscit effectus, et illam, quae se ipsam cognoscit,
cum pertineant ad eandem lineam: ergo.

Resp. Ideo in Angelis datur scientia a posteriori
admixta potentia, quia datur virtualiter causalitas ex parte
cognitionis, conclud. Ideo datur absolute, nego. In Deo autem datur
scientia a posteriori per modum actus puri, et sic in illa cognitio effe-
tus n. est causa virtualiter cognitionis suae essentiae, quia utraque cognitio
pertinet ad eandem lineam. Et quae pertinet ad eandem lineam n. distin-
guuntur virtualiter, quia argueret in Deo imperfectionem privativam,
quae potentialitas est.

9

Arg. 3^a. Si in Deo daretur cognitio a posteriori, crea-
tura esset intellectus divina. ratio cognoscendi suam essentiam: sed
hoc implicat: ergo in Deo cognitio a posteriori. Prob. mir. Si crea-
tura esset ratio cognoscendi suam essentiam, immediate terminaret cog-
nitionem per exclusionem mediationis causae: sed nulla formalitas da-
tur in cognitione divina immediate ad creaturam terminator: ergo.
Quod d. man. Immediate attingit a cognitione divina ratio cognoscendi
quamvis cognita: sed essentia divina est in cognitione a posteriori n. co-
gnita, creaturae ratio cognoscendi: ergo.

Resp. quod creatura est ratio terminativa n. suae essentiae
cognoscendi a posteriori essentiam suam, negatq. mir. d. Ang. 7. man.
Si creatura esset ratio cognoscendi essentiam suam immediate ter-
minaret cognitionem immediate et respective conclud. immediate ab-
solute, nego. Quamvis enim nulla formalitas divina immediate abso-
lute terminatur ad creaturam, terminatur immediate respec-
tive, quod est absolute mediate terminari. Ut patet in Deo cognos-

q. 2. de notione: sed si in deo datur scientia a posteriori hoc falsificaretur: ergo
ad 1. datur. Ma. admittitur ad 1. Th. not. prob. Taly scientia procedit
et ex effectibus creatus ad creatorem: sed illi sunt minus not. quam iste:
ergo tenet not.

Confir. Cognitio scientifica a posteriori est cognitio rei per cau-
sam, vel ex parte cognitionis, vel ex parte cognoscentis: sed deus est
incapax istarum causalitatum: ergo et scientia a posteriori. Ma. prob.
Scientia, ut dicitur 1. Th. loco citato loco citato, procedit ex notioribus
procedere: sed si n. est cognitio rei per causam, n. est, cum postu-
laret ex notioribus procedere: ergo. et sic. conflat, quia scilicet per
not. excedunt conclusionem, quia sunt causae conclusionis: ergo
tenet not.

Confir. 2. Scire est rem per causam cognoscere: sed in scien-
tia a posteriori, nequit verificari hoc ex parte obiecti, ut omnibus
constat: ergo ex parte cognitionis, et cognoscentis, quod n. potest in
veniri in deo.

Resp. arg. 1. d. 1. Ma. Quod scitur a priori, debet
per aliquid magis notum, concedo: quod scitur a posteriori, nego.
Scientia a priori procedit ex principiis ad conclusionem, scientia
a posteriori converso, et cum principia sint notiora conclusionem
n. vero conclusio principis, inle est quod scientia a priori, vel
ex notioribus procedat, n. vero scientia a posteriori. Per quod
patet ad 1. et 2. confir. quia quilibet scientia n. est cognitio rei per
causam, sed tantum scientia a priori.

3) Sed obicitur ex Godoy: ista definitio scientie, scilicet cognos-
cere rem per causam convenit scientie, ut sic, ergo scientia a posteriori
non. Prob. arg. Scientia ut sic aliqua definitione est differentia:
sed n. datur alia, nisi tradita: ergo.

Secundo: Alia definitio scientie tradita ab Arist. sci-
entia habitus per demonstrationem acquiritur, etiam patet, quod
sit per causam, cum demonstratio ex philosopho sit, quae procedit
ex primis, velis, causis, conclusionibus: ergo.

Tertio: Conclusio scitur per id, quod ad eius cognitio-
nem aliqua ratione conducit: sed n. stat conducit, nisi causa
sit ex illis: ergo nequit stare scientia sine aliqua causalitate
medi in rem terminantem scientificam cognitionem.

Resp. neg. arg. ad eum prob. concesso maius, neg. not.
quia definitio conveniens scientie ut sic est habitus demonstrativus
alicuius veritatis, qui potest esse absq. cognitione rei per causam.

Ad 2. resp. quod scientia est habitus acquiritur
per demonstrationem a priori, vel a posteriori, et illa demon-

cedit cognoscendo prius simpliciter suam essentiam, et postea creaturam, quam
ad creaturam ratione similitudinis cum sua essentia sint ratio, ut
haec reddat ad illam. Et cum ista prioritas sit fundata in conceptu
secundario supponens obiectum primarium simpliciter cognitum et
prioritatem secundum quod respectu formalitatis. Unde quod potest verificari
cum in creaturam respectu Dei. Per quod patet ad 2. confirmatio-
nem, quia licet essentia sua. prius simpliciter representetur, quam
quam creaturam, possunt istae prius representari, quam essentia sua.
ut cognita ex consequenti, et ut terminus illarum in cognitione indirecta
ut patet in Anima nostra, quae secundum D. Aug. q. 2. de verit. art. 2
ad 2. habet exitum, et redditum in se ipsam, dum cognoscit se ipsam.
Primo enim actus ab ipso exiens, terminatur ad obiectum, deinde
reflechitur supra actum, deinde supra potentiam et essentiam. Sed
in ista cognitione non est aliquis discursus, nihilominus ex parte cog-
noscibilium potest quidam transitus in eam cognitionem provenire, de
1. cognoscens essentiam suam aliquid se intuetur, in quibus sua essentia
similitudinem videt, et sic quodammodo ad suam essentiam addit.
Quid clarius?

Arg. 4. Creaturae non possunt per Deum ratione cognosce-
re suam essentiam, nisi abstractivum: sed hoc repugnat Deo respec-
tu suum: ergo et cognitio a posteriori. Probat. minor. Cognitio
perfecta repugnat Deo: sed ita est abstractiva respectu sui essen-
tiae: ergo. Probat. minor. Cognitio Dei quod autem est est imperfecta: sed
abstractiva est, quod adest: ergo.

Resp. neg. maior. probatio 4. illius dicitur. Cognitio im-
perfecta privative, repugnat Deo, conada maior imperfecta nega-
tive, nego maior. licet cognitio, quae se Deum abstractivum cognoscit, non
explicet tantam perfectionem, quantum dicit intuitiva, quia hoc illi
non debetur, quod est negativa imperfecta, non dicitur se aliquam imperfectam
non possit Deum repugnantem, quia cognitioni illius, quatenus ex cre-
tura ad se ipsum regreditur, non debetur maior perfectio.

Sed dicitur ex Godoy: sequitur ex hac resolutione posse Deum
se cognoscere opinative, et obscure innitendo medio probabili, et
medio fidei: hoc admitti non potest: ergo nec solutio tradita. Probat. sequen-
tia. licet absolute Deum abstractivum cognoscat, sit imperfecta privative
Dei. Intellectui repugnans, cognoscit tamen abstractivum ratione effectus
creaturae est solus negativa imperfecta, quia creatura ratione cuius cog-
noscitur non potest ducere in cognitionem intuitivam Dei: sed medium
opinativum non potest de se causare nisi cognitionem incertam, et obscuram
cognitionem obscuram: ergo cognitio ex vi illorum solus est negativa
imperfecta, ac proinde potest Deo convenire.

Resp. neg. sequens probatio 4. illius dicitur. Cognitio
abstractiva ratione effectus creaturae est negativa imperfecta, quia

cente existentiam creaturæ, et eius proprietates, quia licet mediate absolute
se terminetur ad existentiam creaturæ, non respectu ad proprietates,
quia immediate respectu ad illas existentiam a Deo cognoscitur. Similiter
licet creaturæ mediate attingantur a cognitione Dei, quia existentia
absolute debet semper supponi abstracta, respectu vero ad ipsam exis-
tentiam ut terminum habitudinis illarum, immediate cognoscuntur creatu-
ræ, quia ratione illius cognoscitur indirecte, et ut terminus illius ipsa
existentia Dei.

40 Sed iustabatur: 1. potest formalitas creaturæ prius a Deo cognosci
a, quam formalitas Dei: sed Deus existentia ut terminus habitudinis
creaturarum est formalitas Dei: ergo 2. potest attingi mediate
creatura. Probatur: maius. Quod pertinet ad obiectum secundarium, po-
test prius attingi, quam id, quod pertinet ad obiectum primum: sed
formalitas creaturæ pertinet ad obiectum secundarium, formalitas Dei
ad primum: ergo.

Confr. 1. Quod est magis proportionatum cum Deo. Cogni-
tione prius attingitur, quoniam quod est minus proportionatum: sed forma-
litas Dei est magis proportionata cum Deo in intellectu, quam
creatura, ut ex se liquet: ergo.

Confr. 2. Quod indifferenciatur cum specie representativa
Dei, prius ab ipso cognoscitur, quam id, quod differt realiter ab illo:
sed formalitas Dei indifferenciatur cum illo, creaturæ realiter differt.
ergo. Probatur: maius. Quod aliquid representatur, cognoscitur:
sed quod indifferenciatur cum specie prius representatur, quam id, quod
realiter differt: ergo.

Resp. differt: maius. Non potest formalitas creaturæ prius
a Deo cognosci, quam formalitas Dei. cognitio directe conueniens maius cog-
nita indirecte, ergo maius. Quamvis enim formalitas Dei in cognitione
directa semper prius attingitur, quam creaturæ, quia illa est obiectum pri-
mum, et vero secundarium, et tunc cum hoc componitur, quod
indirecte attingitur cognitio iam creaturæ, quia et dicuntur habitudinem
ad Deum, et ista habitudine cognita reddit intellectus Dei ad sua
existentiam ut ad terminum illius. Sicut noster intellectus cognito
obiecto primo, et secundo, potest reflectere ad ipsum obiectum
primum, et in hac cognitione attingit postquam est cogni-
tum obiectum secundarium.

Ad 1. confr. 2. differt: maius. Quod est magis propor-
tionatum cum Deo. cognitione prius attingitur, quam id, quod est minus
proportionatum, prius simpliciter, conueniens maius prius secundum
quid, ergo maius. Prius simpliciter attingitur ab intellectu Dei.
quodlibet formalitas Dei, quam creaturæ, quia illa specificat intelle-
ctum Dei non vero ista. Quia Deus in hac cognitione simpliciter pro-

filii luminis, ut illius radiatus explicetur natura, et declaratur gen-
tia.

Quest. 1. Utr. ratio substantiæ spiritualis a se
sit constitutiva Dni. essentia?

Non proculdubio de constitutiva Dni perfectionis, nam omnia que
inveniuntur formaliter in Deo, integraliter constituent perfectionem
Dni. loquimur vero de constitutiva Dni essentia, vel natura.

In Deo vero propter suam essentiam dantur attributa que
sunt illius proprietates, quamvis v. realiter distincte sicut in creatis,
virtualiter tamen ad essentiam diverse.

In Dno. essentia etiam datur ratio substantiæ spiritualis
a se, ratio naturæ intellectus, et intellectus sicut dicitur rimay, quamvis
v. modo, in Anima rationali, que in se habet conceptum essentia na-
turæ, et quando intelligit, ipsa intellectum.

Parag. 1. Negativa. Dignetur sent.

Dicendum est rationem substantiæ spiritualis a se n. constituit specifi-
ficam a thome Deum, prout distincte virtualiter a conceptu naturæ
intellectus. Hec sent. est 8. Th. art. 4. l. 1. et pluribus aliis locis dubio
sequenti refrendis, quem recantur plures 8. Thomæ.

Prob. 1. q. 1. ratione deducta ex 8. Th. art. 4. Ratio substantiæ
spiritualis a se n. distinguitur in Deo virtualiter a conceptu naturæ
Dni. ergo illa n. constituit Deum prout distincte virtualiter ab ipso.
Consequenter inferatur, quia secundum adversarios constituit quia virtua-
liter distinguitur a conceptu naturæ. Prob. aut. Existens ordinis na-
turæ in Deo, et existentia ordinis intelligibilis n. distinguitur virtua-
liter: ergo nec ratio substantiæ, et naturæ. Prob. aut. Si dictum existen-
tia virtualiter distinguitur: resultaret ex illis formalissime loquendo ex
eius per accidens: sed implicat, quod in essentia Dni datur forma
natura tali eius: ergo nec distinctio virtualiter inter existentiam dictam.
Aliter, et consequenter constaret. Nam. vero prob. Idem secundum 8. Th. art.
4. 2. Relationes Dni. requirunt existentiam virtualiter dy-
stincta ab existentia absoluta, quia ex relationibus, et essentia
resultaret formalissime unum eius per accidens, quamvis identia esse
tantummodo unum, et idem: ergo si existentia ordinis intelligibilis, quæ
est intellectus, que est ultima actualitas illius ordinis, distinguitur virtua-
liter ab existentia ordinis naturæ in Deo, ex ratione essentia Dni
que existit et per hanc, et ex natura intellectus, que per illam ex-
istit, resultaret formalissime unum per accidens, quamvis esset
identia unum per se.

Confir. 1. ex existentia realiter distincta requiritur
se unum per se realiter tale. Nam quod advenit eum in actu

91
tunc n. potest ducere in cognitionem intuitivam Dei, importatque veritatem
certam, claram, et infallibilem, concludo man. quod praece. n. potest
ducere in cognitionem intuitivam Dei, nego man. Oppositio stat in hoc
quod creatura coniungunt cum impossibilitate ducendi in cognitionem intuiti-
vum Dei veritatem claram, et infallibilem. Medium vero oppositum dicit
cum tali impossibilitate veritatem fallibilem, sicut nostrum fidei veritatem
obscuram. Et cum veritas clara, et infallibilis possit esse ratio cognoscendi
in Deo, n. vero veritas obscura, et fallibilis, ideo cognitio abstractiva
ad firmam secuta tantum dicit imperfectionem negativam, haec vero im-
perfectio est privativa, quae in Deo n. potest inveniri.

Præf. 2. et facilius ad principale argument: Quod licet crea-
tura ex se ratione sui, n. possint esse Deo ratio seipsam intuitive cog-
noscendi, quia sunt imperfectae imaginis illius, possunt ratione essentiae
Dei praece. directe cognoscere esse ratio illum intuitive cognoscendi. Et
ratio est: Quia illae rationes Dei essentiae, directe Deo cognoscere movent
cognitionem suam, ut illas, et dictam essentiam, ut terminum habitudinis
illarum cognoscat. Et cum nostrum aliam cognitionem moveat ad cog-
noscendum iuxta capacitatem rei cognoscere, ideo movet Deum, ut creaturas
abstractivae obliget, et creaturae ratione illius, ut Deum praece. intuitive
cognoscatur, quia ita petit hanc cognitionem.

Sed dicit: Creatura ab Angelo cognita requirit esse ratio
cognoscendi intuitive Deum: ergo nec a Deo cognita potest esse ratio cog-
noscendi seipsam intuitive. Probat. conseq. Ideo requirit esse Angelo
ratio Deum intuitive cognoscendi, quia imperfecte continet Deum tam
quoad esse, quam quoad cognoscere: sed creatura cognita a Deo habet
hoc: ergo.

Præf. r. neg. conseq. man. prob. d. h. g. Ideo requirit
esse Angelo ratio Deum intuitive cognoscendi, quia imperfecte con-
tinet Deum tam ex parte creaturae, quam ex parte motivi sui intellectio-
nis, concludo, quia praece. ex parte creaturae, nego. Quando Angelus ex
creatura cognoscit Deum, tam creaturam, quam motivum illius intelle-
ctus imperfecte continet Deum, quia sunt aliquid finitum: Quando
vero Deus ex creatura seipsum cognoscit, motivum talis cognitionis est
ipsa essentia Dei, quae perfecte continet Deum, deoq. Angelus requirit Deum
ex creatura intuitive cognoscere, quia tam motivum, quam terminum
vum illius cognitionis est aliquid finitum. Cognitionis Dei licet termina-
tivum, quod est creatura, sit aliquid finitum, motivum vero est infi-
nitum, deoq. potest delevare ad cognitionem sui intuitivam.

Disputatio 3. de constitutivis divinae naturae.

Deus requirit a nobis perfecte, prout statum viri permittit, cognoscere, n. si
media nostra sui constitutiva, quae propter hanc designationem illius ad

Sed arguere: Non repugnat inveniri in Deo unitas per accidens virtualiter talis: ergo nec formaliter talis. *Arg.* patet: quia unitas per accidens virtualiter talis est equivalentia ad plura per accidens una, et ad diversos per se pertinentia, quod invenitur in Deo, cum in illo detur equivalentia ad generationem, et virtutem creatam, quae unum per accidens constituent. *Consequens* probatur. Ideo unitas per accidens virtualiter potest inveniri in Deo, quia n. dicitur imperfectum: sed hoc invenitur in unitate formaliter per accidens: ergo. *Probat.* unitas per accidens ex suo formali conceptu n. dicitur imperfectum, cum unitas per accidens invenitur in virtualitate quae illa: ergo unitas per accidens formaliter quia per accidens est, non dicitur imperfectum.

Respondetur. quod unitas per accidens virtualiter n. dicitur imperfectum, bene autem formaliter talis: *non* probatur distinctione. Unitas per accidens ex suo conceptu formali n. dicitur imperfectum; Unitas per accidens equivalenter talis, concedo *non*: formaliter talis, nego *non*. Itaque unitas per accidens virtualiter talis est unitas per accidens equivalenter, quia equivalent ad plura componentia per accidens, quod potest inveniri in Deo, ut constat ex distinctione quia nil in se habet accidentale talis. Unitas per accidens formaliter talis est predicatum formale accidentis subiectum, in quo est, ideo q. n. in Deo dicitur in se habere unitatem secundam quidem quae imperfecta magna et derogans eius simpliciter unitatem: sicut si distinctio realis actualis in se invenitur in simplicitate eius derogaret.

Probat. 2. *non* ad h. Conceptus generationis, et naturae Dei debent importare minorem distinctionem, quam conceptus generationis, et naturae creatae: sed q. dicunt distinctionem virtuales: ergo illi illam n. dicunt: et consequenter Deus n. constituitur per conceptum substantiae a se spiritualis, prout virtualiter distincta a conceptu naturae. *Arg.* patet. *Non* probatur. *Mar.* unitas importatur in predicatum Dei, quam in creatam, et ideo quae in creatam realiter distinguitur, in Deo identificatur: ergo si in creatam conceptus generationis, et naturae distinguitur virtualiter in Deo n. debent distinguere.

Sed obijciunt: Unitas, et bonitas, quae sunt proprie totae quae distinguitur in ente creato solum ex parte nostri modi concipiendi: sed in Deo haec servant distinctionem: ergo eadem distinctio, quae invenitur inter formas totae creatae, potest reperiri inter Deas.

Respondetur. distinguitur *non*. Unitas, et bonitas, quae sunt proprie totae quae distinguitur in ente creato solum ex parte nostri modi concipiendi: *non* distinctio ex conceptu formali unitatis, et bonitatis, concedo: ratione limitationis, nego. Distinctio enim, quae invenitur in aliquo conceptu creato potest provenire ab illo, quatenus creatum est, et ab illo, quatenus tenet a creato, et in creatore distinctio prima n. potest inveniri in Deo, quia provenit a limitatione. Secunda in Deo solvitur quia conceptus formalis, a quo provenit, est communis Deo, et creaturae.

advenit accidentaliter. ergo ex existentia virtualiter distincta n. potest
unum per se formalissime regere. Consequenter inferitur: quia sicut se habent
existentia realiter distincta ad faciendum realiter unita virtualiter dy-
stincta ad faciendum formaliter. — Tum etiam ideo secundum d. th.
3. q. 9. art. 2. humanitas Christi a. affert existentiam realiter distinctam
ab existentia Verbi, quia ex Verbo, et humanitate fit per unum reali-
ter: ergo.

Confir. 2. Quia essentia et natura in creatis virtualiter
distincta debet dari duplex ex existentia n. solum virtualiter, sed
etiam realiter distinctum unum per quod existat natura, et essentia
in linea naturalis, aliud, per quod natura intentionaliter sumpta
existat: ergo si conceptus essentiae in deo distinctus virtualiter a conceptu
naturae, debet dari in deo duplex existentia, quamvis n. realiter
distincta, virtualiter tamen diversa, quia dicta existentia in creatis
realiter distincta. quamvis natura, et essentia tantum virtualiter, quoniam
sicut natura, et essentia ratione sua limitationem requirunt existentibus
sibi identificare, ita nec ille inter se possunt hoc modo uniri. Et conse-
quenter quoniam una n. existens per se formalissime, quia duplicem ex-
istentiam importaret.

Sed dicunt ex duplici ente in actu partiali, et subordinato
inter se potest constitui unum ens formalissime: sed existentia dicta essentia
partiali, et inter subordinata: ergo. possunt de se vere ad constituendum
in deo unum ens formalissime.

Respondetur. neg. arg. quia secundum doctrinam Scholae d. th.
talis doctrina n. potest admitti sicut manifeste. Complut. d. th.
3. q. 3. n. 5. quia in illa existentia partiali repugnat quia ex illa
inferatur nullum compositum substantiale esse ens per se.

Sed instatur: Non repugnat, quod in deo datur ens per acci-
dens formaliter: ergo n. repugnat, quod datur duplex existentia virtualiter
distincta. Consequenter inferitur. arg. vero probatur. Cum per accidentem for-
maliter compatitur cum ente per se identice: sed perfectio dei potest
sufficienter salvari cum esse per se identice: ergo potest illo divini ens
per accidentem formaliter.

Respondetur. neg. arg. ad cuius proba. distinctio. manifeste. Cum per accidentem
formaliter compatitur cum ente per se identice: in ente creato, con-
cedo. in ente vero. nego. Quamvis enim natura intellectiva creata formali-
ter ut pertinet ad lineam intellectivam possit constituere unum ens per
accidentem formalissime cum conceptu essentiae, quia petunt distinctas
existentias naturalem scilicet, et intentionalem, minima vero essentia
et natura una. quia datur illa unitas in ente creato ratione limita-
tionis, quae in deo nequaquam inveniri, quia unitas per accidentem etiam forma-
liter est unitas secundum quid, quae in deo summe unita n. potest re-
poni.

Prob. 3. ratione. Quia virtus n. dicitur: virtus ab intellectu: ergo n. a conceptu naturae intellectus. Consequenter patet: quia virtus radicalis ad intelligendum immediatim coniungitur cum essentia. Quia virtus proxima, quae est intellectus. Itaque vero probatur: Intellectus dicitur: est formalis in eadem immaterialitatem cum essentia. Ergo n. dicitur: virtus ab illa. Consequenter patet: quia dicitur: virtus facit, quod intellectus subiectus ad essentiam dicitur. Et quod n. ad hanc immaterialitatem est omnia immaterialitas a prima. Itaque probatur: Intellectus dicitur fortiter in eadem essentiam connaturalitatem et comprehensionem: sed secundum quod dicitur: in citato, quod fortiter hoc modo videtur essentiam dicitur esse eadem immaterialitatem cum ipsa: ergo et intellectus dicitur.

Sed obicitur: Scientia dicitur fortiter connaturaliter, et comprehensionem in essentiam dicitur: et tamen dicitur: virtus ab illa secundum nostram sententiam: ergo quamvis intellectus dicitur hoc modo fortiter: debet dicitur virtus ab illa.

Respondetur: dicitur: nam: Scientia dicitur fortiter connaturaliter, et comprehensionem in essentiam dicitur connaturalitate, et comprehensionem primario exacta ab essentia dicitur. Nego maius. secundario scilicet concedo maius. Scientia dicitur: est connaturaliter attingit, et comprehendit ab intellectu dicitur, et a scientia dicitur sed cum hoc dicitur: te quod primum exigit primario, secundum secundario. et ratio est: quia ratio sub qua intellectus primo afficit essentiam dicitur quam ratio sub qua virtus intellectualis, quae est scientia. Et cum astra ratio n. fundetur in qualibet comprehensionem et connaturalitate: sed in primario, quae n. invenitur in scientia, inde est, quod intellectus n. dicitur: virtus ab essentia dicitur. bene autem scientia. Aliter patet in visione beata creaturarum, quae n. est eadem immaterialitas cum dicitur: essentia, quia dicitur fortiter connaturaliter in illam, n. est primum exacta ab essentia dicitur. quia hoc primum tantum per se dicitur, quod Deus seipsum videt.

Sed instatur: Scientia Angelica est eadem immaterialitas cum essentia illius: sed ratio sub qua talis scientia n. exigitur per se primo ab illius essentia, cum primum exigitur ratio sub qua intellectus: ergo est c. Maius est certa, n. probatur: quia primum ratio sub qua, scilicet in quolibet ente, quam ratio sub qua virtus intellectualis.

Respondetur: omittendo maius et concedo: n. n. consequenter a ratio dicitur: est: Scientia Angelica, licet primario afficiatur ratio sub qua intellectus, et secundario rationem sub qua scientia, n. est adeo actualis immaterialitas, ut supponit immaterialitatem potentiarum, et virtutum intellectuum, quod n. habet essentia dicitur. respectu rationum abstractorum, quia illa ratio, quod sua immaterialitas sit suum esse abstractum dicitur: virtus, quod n. habet virtutes dicitur. et ratio est: quia dicitur, quod per se, et formaliter exigitur a gradu immaterialitatis Angelica, est, quod sit separata a materia, et ordine ad illam, n. vero a potentia dicitur, quae ratio

formalis
licet essentia
specificata in
in se dicitur
obicitur
tu essentia
quod dicitur
dub. 7.

Capitulum
fingit virtus
dub. 2.

expressio
ne sunt con
fingit n. dicitur
in modo an
ergo.

vari, quod dicitur
n. exprimitur

dem naturae
ficatione, con
diali. C. Natu
cat actionem
ubi ait. Natu
ides possunt
omnia calif
ye. Alibi, ut v
diali, sed pro
dem califaci
califaciunt
sicut califa

Illarum: ergo
quod 2. et 3.
virtus ab
ad ordinem
essentia ad
consequenter

Primi generis est distinctio virtualis, quae invenitur inter essentiam et natura-
ram creatam. Secundi generis est, quae reperitur inter veritatem, et bo-
nitatem. Et ratio est: quia essentia creata dicitur potentialitatem, et limitatio-
nem lineae intellectus, et sic n. potest tam intime unire virtutem radicalem
intelligendi, quae est conceptus naturae, ut n. dicit aliquam distinctioem vir-
tualiter respectu illius, quae conceptus limitationem, et essentialitatem. Es-
sentia vero dicitur, ut summe immaterialis, et consequenter infinite intellec-
tivo per modum actus purissimi, quod n. potest verificari si distinctio vir-
tualiter a conceptu naturae intellectus, siquidem excludunt a suo con-
ceptu formali purissimum in linea intellectus, quod naturae intellectus
intellectione convenit.

Tum etiam: Quod est summe intellectivum per modum actus
purissimi, requirit reduci in actum intellectionis per aliquid virtualiter
distinctum a se: sed essentia dicitur est ita intellectus, et sic distinctio virtualiter
a conceptu naturae, reddetur intelligens in actu actu secundo per
aliquid distinctum virtualiter ab illo: ergo n. distinctio virtualiter ab eo.
Mar. sicut. Quia quod ex se est summe intellectivum per modum actus
purissimi, dicitur ex se formaliter actum purissimum: sed actus purissimus
lineae intellectus, est intellectus: ergo ex n. et n. alterius conceptus virtuali-
ter distinctus reducitur in actum intellectionis. Mir. l. syllog. probat.
Conceptus essentiae redditur intelligens in actu secundo ratione conceptus
radicaliter intellectus, quod est conceptus naturae, cum natura intellectus
va. per radicem intellectionis definitur: sed natura intellectus, secun-
dam adversarios distinctio virtualiter a conceptu essentiae dicitur: ergo per
aliquid virtualiter distinctum conceptus essentiae redditur actualiter
intelligens.

Confir. tota haec doctrina: Quia conceptus essentiae dicitur est sum-
me purus in linea essendi n. redditur existens in se. adversarios
per aliquid virtualiter distinctum ab ipso: ergo si est summe purus in
linea intelligendi, n. potest reddi intelligens per aliquid virtualiter ab
ipso distinctum: et consequenter conceptus naturae n. distinctio virtuali-
ter in Deo a conceptu essentiae, quia conceptus naturae, est, per quam red-
ditur intellectus.

Confir. amplius: Si essentia dicitur distinctio virtualiter a na-
tura n. posset per se uniri cum intellectu beatorum in ratione
speciei: sed hoc arguitur imperfectum in illa: ergo. Mir. patet: quia si per
sonaliter dicitur: est per se unibile cum natura creata, n. est per
fecta in terminando. Mar. patet: quod distinctio virtualiter ab illo,
quod habet rationem speciei, n. potest per se uniri per modum speciei,
est patet in omnibus attributis: sed conceptus naturae intellectus in
Deo habet rationem speciei: ergo si distinctio virtualiter ab illo, n. po-
test sic uniri. Patet. Mir. Quod per se patet ad lineam intellec-
tivam habet rationem speciei, n. vides, quod pertinet ad lineam
essentialem: sed ad hanc pertinet conceptus essentiae, ad illon conce-
ptus naturae intellectus: ergo.

a conceptu naturæ.

Præmissis. aut. neg. conseq. ad eam p. r. d. h. g. r. m. r. Ideo in crea-
tione ratio essentia d. h. g. r. virtualiter a natura quia p. r. p. h. i. n. t. ad or-
dinem operandi, illa vero ad ordinem essendi: l. i. m. i. t. a. t. u. m. , et potentia concedo
quia p. h. i. n. t. p. r. e. c. i. p. e. , n. e. g. o. Essentia d. n. a. p. h. i. n. t. ad ordinem essendi, et na-
tura ad ordinem operandi per modum actus purissimi, quæ ut sufficiens
ratio, ut in d. e. o. n. d. h. g. r. virtualiter.

Sed obicitur ex Jodoy, cui hæc solutio n. g. p. a. c. c. e. t. l. i. q. u. i. a. l. i. n. e. a
essentia, et linea naturæ sunt distinctæ linee, ut docent ipsi. Salmat.
sed linee distinctæ in d. n. y. d. h. g. r. virtualiter, quia d. i. s. t. i. n. c. t. a. q. u. o. d. s. i. n. t.
per modum actus purissimi: ergo ex hoc n. g. p. r. o. b. t. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. v. i. r. t. u. a. l. i. t. e. r.
l. y.

Secundo: Ideo in creatura secundum doctrinam Salmat. ratio
essentia d. h. g. r. virtualiter a ratione naturæ, quia p. r. o. b. t. p. e. r. i. l. l. y.
sed natura d. n. a. p. r. o. b. t. secundum sententiam prædictam. Patet
per essentiam d. n. a. m. , ergo. P. r. o. b. t. m. r. V. i. r. t. u. s. r. o. d. i. c. a. l. i. t. e. r. i. n. t. e. l. l. e. c. t. i. v. a. m.
Deo ut ratio naturæ: sed p. r. o. b. t. p. e. r. i. m. m. a. t. e. r. i. a. l. i. t. a. t. e. m. e. s. s. e. n. t. i. æ, ut
constat ex q. 2. huius tract. ergo.

Tertio, et explicat. magis hoc ipsum: Sicut ut vera hæc propo-
sitiō: Creatura est principium operandi finite, quia habet finitam
essentiam, ita ut vera hæc: Deus est principium operandi infinite, quia
est infinite essentia. sed ex veritate primæ propositionis inferuntur
Salmat. distinctionem virtuales inter essentiam, et naturam in crea-
tura: ergo debent inferre ex veritate secundæ articulum distinctio-
nem in d. n. y.

Sed hæc facile dissolvantur ad l. d. h. g. r. m. r. Linea essen-
tia, et linea naturæ sunt distinctæ linee, quando inveniuntur cum li-
mitatione, concedo: ex sui conceptibus formalibus, n. e. g. o. m. a. n. J. u. a. n.
do N. Salmat. docent, quod essentia, et natura sunt distinctæ linee,
locantur de illis, ut limitatæ in natura creaturæ: vero ex sui con-
ceptibus formalibus, qui ex se petunt unam lineam constituturæ, si ab
imperfectionibus liberentur, ut inveniuntur in d. e. o. Ut patet in na-
tura, et intellectu, quæ ex se petunt unam lineam constituturæ, et
quia in creatura inveniuntur cum limitatione, distinctæ linee consti-
tuunt, quia natura ad substantialem, intellectus vero ad lineam
pertinet accidentalem.

Ad 2. r. y. g. r. d. h. g. r. m. r. Ideo in creatura ratio essentia
d. h. g. r. virtualiter a ratione naturæ, quia p. r. o. b. t. p. e. r. i. l. l. a. t. i.
demonstratio quoad se, concedo man. quoad n. e. g. o. m. a. n. Conceptus
naturæ intellectus d. n. e. p. r. o. b. t. a. p. r. i. o. r. i. p. e. r. i. m. m. a. t. e. r. i. a. l. i. t. a. t. e. m. e. s. s. e. n. t. i. æ
dub. 3. h. i. t. a. n. t. u. m. q. u. o. a. d. n. e. q. u. i. a. p. r. o. p. r. i. e. l. o. q. u. e. n. d. o. n. g. r. a. t. i. o. a. v. i. r. t. u. a. l. i. t. e. r.
ad rationem intellectus, ut docet N. Salmat. sed ipsa ut p. r. o. b. t.
n. e. t. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. a. l. i. t. a. t. e. m. d. n. a. Natura vera creatura quoad se demum

formaliter invenitur in gentibus et angelis, et illius proprietatibus equaliter quia
sicut gentes in gentibus illas excedat, non vero in gradibus, quia hic est unus
specificus in illis, et in illis, sicut sicut color in gentibus cum iniquitate inveniat.
in suis differentiis, quia in isto ordine est gentes, equaliter invenitur in linea
obichia et y, quia est species respectu illarum. Similiter gradus dicitur respec-
tu gentis et angelis, et illius proprietatum. Per quod provocantur
quedam obichia, quae possunt videri in N. Salmat. de Visione dy. 2.
dub. 7.

Parag. 2. Contraria proponitur opinio.

Sapientissimus V. Comiso carnaliter affirmat, quod ratio gentis dy-
stinguitur virtualiter in unum a ratione naturae. Ita in art. 4. huius quest.
dub. 2.

Arg. 1. ex 8. Th. p. q. 39. art. 2. ad 3. ubi ait: Et ideo ma-
gis exprimitur unitas una personae, quod dicitur, quod tria perso-
nae sunt unius gentis, quam si diceretur, quod sunt eiusdem naturae.
Sed si n. dy. huius virtualiter gentis et naturae. exprimeretur melius
si modo unitas trium personarum per gentem quam per naturam:
ergo.

Resp. 1. neg. min. quia absq. distinctione virtuali potest sol-
vari, quod una formalitas exprimit perfectionem modo aliquid, quod est alia
n. exprimit, nam ad hoc sufficit dy. huius per se implicitum, et explicitum.

Resp. 2. dy. huius: nam: quam si diceretur, quod sunt eius-
dem naturae in rigore significatione, nego nam: in alia rigore signi-
ficatione, concedo. Natura rigore dicitur, et sumitur pro principio ra-
dicali. Natura vero in ampliori significatione est, quatenus videtur, li-
cat actionem, quae ab ipsa procedunt, ut constat ex 18. Th. loco citato,
ubi ait: Natura dy. huius principium actus, gentis. ab ipso dicitur,
ideo possunt esse aliqua unius naturae, quae conveniunt in aliquo actu, sicut
omnia calefacientia, sed unius gentis dici non possunt, nisi quoniam est una
ip. ubi, ut videtur, n. loquitur de natura, prout principium dicit principium ra-
dicali, sed prout dicit operationes, ut manifestat exemplum calefacientiarum, signi-
ficat calefacientem n. dicit principium actum primum (hic enim exprimitur per
calefacientem) sed dicit actum secundum. Ex parte vero naturae rigore sumpta,
sicut calefacientia habent diversam gentem, ita diversam naturam.

Arg. 2. Gentes in creatis dy. huius virtualiter a natura
illarum: ergo etiam in unum. Arg. constat ex N. Composit. l. de Ani. dy. 3.
quest. 2. et 3. Consequ. prob. Ideo in creatis rationes gentis dy. huius vir-
tualiter a natura, quia ista pertinet ad ordinem operandi, illa
ad ordinem vivendi: sed natura una pertinet ad ordinem operandi,
gentis ad ordinem vivendi: ergo dy. huius virtualiter, et consequenter
constituitur deus unitas rationis entis etc., prout dy. huius virtualiter

l. 1.
p. 13.
art. 11.

in creaturam, concedo, quatenus est radix attributorum, nego. Hec idem est iux-
ta doctrinam d. Th. quia quod est nomen universale nullam determinatam
perfectionem exprimit de Deo, sed rationem communem cuius incrementum, prout
distinguitur a creaturam, quod non sufficit ad speciale constitutum naturae.

Res. Sed dicitur: Nomen propriissimum inter omnia nomina Dei debet
exprimere speciale constitutum illius, non vero rationem communem cuius
incrementum. sed ex d. Th. loco citato: Iam est et nomen propriissimum Dei: ergo.
Mar. probat. nomen propriissimum alicuius exprimit proprium illius.
sed propriissimum Dei est eius constitutum, et ex re liquet: ergo.

Resp. d. Th. q. 13. art. 11. Nomen propriissimum debet exprimere
speciale constitutum illius: Nomen propriissimum ex parte rei con-
ceptu, concedo: Propriissimum solum ex parte nostri intellectus concipimus
nego. Nomen quod est et propriissimum deo ex parte nostri conceptus
plendi, non vero ex parte rei conceptus quia dicitur (Aug. 8. quando
aliqua nomina sunt minus determinata, et magis communia, tanto
magis proprie dicuntur de Deo a nobis: sed hoc nomen quod est mi-
nus modum plendi determinat, sed se habet in determinate ad
omni. l. 1. q. 13. art. 11.

Sed arguitur: Aliquod nomen propriissimum debet ex parte
rei conceptu assignari Deo: sed non est aliud proprium, quam quod est
est propriissimum ex parte rei conceptu. Mar. et cetera, contra. probat.
Nomen deus requiritur propriissimum ex parte rei significati, ergo
est quod est. Probatur. Nomen deus dicitur a providendo, nomen quod
est ab eis, ut docet d. Th. l. 1. q. 13 art. 8. et 11. sed nomen deus
a providentia est minus proprium ex parte rei conceptu, quam no-
men derivatum ab eis, quia ex hac parte magis proprium est deo
suum esse, quam providentia, siquidem ista est quid attributale, illud
quid essentiali: ergo.

Resp. neg. quod nomen quod est sit magis proprium
quam nomen deus in probatione. d. Th. q. 13. art. 11. sed non deus
a providentia est minus proprium ex parte rei conceptu secundum
a quo imponitur, concedo minus. secundum ad id, ad quod imponitur.
l. 1. q. 13. art. 8. nego minus. d. Th. q. 13. art. 8. loco citato. Nam licet nomen deus im-
ponatur a providendo, non imponitur ad providentiam significan-
dam sed naturam dei. Sicut substantiam lapidis (verba sunt
d. Th.) denominamus ab aliqua actione eius, qualem dicitur quidem non to-
men hoc nomen imponitur ad significandam hanc actionem, sed
substantiam lapidis. Et sic nomen deus est magis proprium Deo, quia
significat naturam dei determinate, quam nomen quod est, quod ab
que determinatione perfectiorem manifestat Deum.

Ad confir. r. 1. q. 13. art. 11. Mar. q. 13. art. 11. d. Th. q. 13. art. 11. quod
est magis abstractum abstractione formali, exprimit maiorem perfe-
ctionem, concedo: magis abstractum abstractione universalis, nego. Nomen
quod est est nomen commune, et indeterminate, ut docet d. Th. loco citato.

tratur de sua essentia, quia est causa virtualiter ab illa distincta.
sic docent dub. 2. de scientia Dei.

Ad 3. constat ex ista resolutione: Causa enim quia dicitur
modo importatur in primam ac in secundam, quia in prima dicitur
ratio a priori, quoad se, in secundam quoad nos, et illa sufficit ad
distinctionem virtuales, n. vero ista, ut patet ex resolutione anteceden.

Arg. 2. Constitutum, et distinctum sunt idem: sed Deus
distinctus ab aliis per rationem substantie spiritualis a se: ergo per illam
formaliter constituitur. Probat. minor. Ratio substantie spiritualis a
se habet, quod n. sit creatura creata: sed per hoc, quod n. sit sub-
stantia creata, distinctus realiter ab illa: ergo per rationem substan-
tie spiritualis a se distinctus. Deus ab aliis.

Confir. Primum constitutum, et distinctum essentiae con-
stitutum, quod est ens per participationem: ergo primum distinctum essentiae
est ens, ut ratio entis a se, quod est ens per essentiam.

Respon. arg. conced. major. distinctus minor. sed Deus distinctus
ab aliis per rationem substantie spiritualis a se inadequately, conced. ade-
quately, nego. Deus enim adequately formaliter distinctus a creatura per se per
se per rationem substantie spiritualis a se, quod est ens per essentiam, et intelligendi,
quod adequately in sua linea importat. Per quamlibet autem illorum
inadequately distinctus, et sic per illam inadequately constituitur.

Ad confir. conced. ant. neg. consequ. quia ex ista ratio-
ne, cum sit actus purissimus, n. possit perfecte constitui, n.
est omnia idem cum conceptu substantie intellectus, quod potest
esse in ente creato, cum dicat imperfectum, et potentiam

Arg. 3. Illud est constitutum Dei essentiae, quod Deus in sacro
scriptura exprimit: sed in illo exprimit suam quidditatem per esse a se,
quod est ens per essentiam, ut constat ex hoc. 3. Ergo dum, qui dicitur
ergo per rationem entis a se constituitur.

Confir. Illa est ratio constitutiva, quae explicat maiorem perfec-
tionem: sed sic explicat maiorem perfectionem: ergo. Probat. minor. Quod
est magis abstractum explicat maiorem perfectionem: sed ratio entis a
se est magis abstracta quam ratio intellectus, quia ad illam forma-
litatem se extendit: ergo.

Confir. 2. Quod prius intelligitur in Deo dicit maiorem per-
fectionem: sed prius intelligitur ratio entis a se, quam ratio intelle-
tus: ergo. Minor. constat: minor. liquet: quia quod prius intelligitur
est radix omnium perfectionum.

Respon. arg. conced. major. et distinctus minor. sed in illo ex-
primit suam quidditatem per esse a se: quatenus sua quidditas est ens

causativo: ergo et activum. Consequenter probatur. Ideo passivum intelligibile
est distincte linea ab ipso causativo, quia exprimit connexionem cum intellectu
non exprimit ab ipso causativo: sed intelligibile activum exprimit
connexionem cum operatione intellectuali, quam non exprimit linea causa-
tiva: ergo.

Respondetur. neg. conseq. magis probatur distinctio. Ideo passivum intel-
ligibile est distincte linea ab ipso causativo, quia exprimit connexionem
cum intellectu non exprimit ab ipso causativo, neg. in suo conceptu
exprimit, nec aliquo sibi essentiali, concluditur. quia non exprimit proprium
neg. Causativum quia non exprimit connexionem cum intellectu, nec in suo
conceptu exprimit, nec in aliquo sibi essentiali, quia veritas, in qua exprimi-
tur est proprietas. Intelligibile vero activum est de essentiali esse causa-
tivo, et sic licet ex vi sui conceptus non exprimat connexionem, illam dicit
ex vi alicuius conceptus essentialis.

Respondetur. 2. et medius arg. quod linea intelligibilis passiva
non constituit in deo distinctam lineam cum ipso causativo ipsius, sicut non
constituit intelligibile activum, quia sicut est actus purus in linea activa
ita in linea passiva. Nec dubitat, quod veritas, quae constituit lineam intelli-
gibilem passivam, est passio entis, quia est passio essentiae, hysicorum, quae tantum
possunt distinguere per implicitum et explicitum a sua essentia.

Quest. 2. Utrum intellectio actualis Dei sit constitutiva ipsius.

Notatur in deo formalitas intellectivi radicalis, et actualis intellectus
dividitur in intellectiorem primordiale, et attributorem. De hac non du-
bitamus, quia attributum requirit essentiam dei constitutivam, de illa vero
inquirimus, quia inter Thomistas diversitatem invenimus.

Parag. 1. Affirmativa et verior d. th. sententia.

Dicendum est. Intellectionem primordiale dei esse constitutivam
suae naturae. Ita d. th. art. 9. q. 1. p. et 9. 27. art. 2. et pluribus aliis in locis
quos recitat magister Thomae.

Probat. q. 1. ex d. th. 9. 27. art. 2. Ideo Verbum unum pro-
cedit, ut filius, quia procedit per intellectiorem, quae est esse dei: sed
intellecta causaliter de identitate reali non vero virtualiter, et constitutivam
sua non probat intentum: ergo iuxta d. th. intelligere dei est consti-
tutivum ipsius. Probat. magister. Spiritus sanctus procedit per Verbum, quod est iden-
titas esse dei: et tamen non procedit ut filius: ergo ut notat d. th. probat,
debet intelligi, quod intellectio dei, per quam Verbum procedit, est
formaliter esse dei, et consequenter constitutivum ipsius.

Respondetur illi. Jodoy, quod, quamvis intelligere dei sit
tantum identica cum ipso dei, sicut velle ipsius, non infertur, quod Spiritus
sanctus procedat, ut filius, nec quod verbum ut filius non procedat. Iuxta
d. th. 9. 27. art. 2. Spiritus sanctus procedit per Verbum, quod est iden-
titas esse dei: et tamen non procedit ut filius: ergo ut notat d. th. probat,
debet intelligi, quod intellectio dei, per quam Verbum procedit, est
formaliter esse dei, et consequenter constitutivum ipsius.

et sic dicitur abstractio unius alicuius perfectionis dicitur determinata.
tunc vero est nomen nature determinate, et sic est magis abstractum
abstractio formali, quia maiorem explicat actualitatem.

Ad 2. conf. dicitur: man. Quod prius intelligitur in deo per
modum transcendentis, et gradus communis, explicat maiorem perfectio-
nem, nego man. quod prius intelligitur per modum predicati differ-
entis, conado man. Ratio entis a se prius intelligitur in deo per modum
predicati communis, et sic n. explicat maiorem perfectionem, quam intelli-
gitur, quod est predicatum differentiale.

Sed dicitur: licet ratio entis a se, prout dicitur in. quod ab alio, tan-
quam a causa, sit predicatum commune omnibus dei perfectionibus, n. re-
s. ratio entis a se, prout dicitur n. quod ab alio tanquam a principio, vir-
tuti: ergo prior licet conceptus n. explicat maiorem perfectionem in deo,
illam explicat secundum. Man. patet, conseq. prob. Quia quod intel-
ligitur prius in aliquo per modum differentis, explicat maiorem per-
fectionem, sed ita est ratio entis a se, prout excludit principium vir-
tutis, quia per hoc dicitur: ab attributis: ergo.

Respon. conseq. ant. neg. conseq. illud probatur dicitur.
Quod intelligitur prius in aliquo per modum differentis secundum
conceptum adequatum, explicat maiorem perfectionem, conado man.
secundum inadequatum, nego man. Ratio dicta entis a se explicat ra-
tionem inadequatum differentis dei, et sic n. explicat maiorem perfec-
tionem, quia maior explicatur per adequatum. Ut patet in ratione diffi-
ferentis, quae maiorem explicat perfectionem, ut dicitur esse emittens scilicet
viam vegetativam, et rationalem, quam ut importat prius unum ex istis
formalitatibus.

Arg. 4. Linea entis, et linea intelligibilis sunt distinctae li-
neae: ergo linea entis in deo, et linea nature dicitur: virtualiter
conseq. infertur: quia linea distincta in deo virtualiter dicitur: Arg.
probr. Linea entis constituitur per esse entitativum, linea intelligibilis
per veritatem, cum veritas sit ratio formalis intellectus: sed esse enti-
tativum, et veritas pertinent ad distinctas lineas, quia primum est gen-
us, secunda passio: ergo.

Respon. dicitur: arg. Linea entis, et linea intelligibilis passiva
sunt distinctae lineae, conado arg. Linea intelligibilis passiva, nego arg.
Nam licet verum sit, quod linea intelligibilis passiva, quae constituit
in veritate sit passiva, tunc attributum esse entitativum. Non vero linea
intelligibilis activa, quae est natura intellectus, sed est quaedam gra-
dy differentialis determinans rationem eius, dicitur sic, quae propter
n. est attributum, sed essentia dei, deo q. distinctum lineam n. patet
constitutum. Sed dicitur: Intelligibile passivum est distincta linea ab esse

Summa actus in aliquo ordine requirit in illa per alium actuari: sed si
distinguitur virtualiter ab intellectu, actuabiliter per illum actum sui or-
dini: ergo non est summa.

Confir. 3.º. Ordo entitativus, et ordo intelligibilis non distinguitur
virtualiter in deo, ut diximus dub. preced. ergo nec ipse entitativus
nec existentiæ ordinis intelligibilis: sed existentia ordinis entitativi
non distinguitur virtualiter ab existentia, quia est ultimus actus illius: ergo
intellectus, qui est existentia intelligibilis erit omnino idem cum na-
tura dno. et conseq. constitutiva ipsius.

Sed ponitur: Existentiæ requirit constitutivam naturam: ergo si
intellectus est existentia requirit dnam existentiam constitutivam. Prob. arg. ter-
minis aliusque naturæ requirit ipsam constitutivam: sed existentia est termi-
nus: ergo. Prob. 2.º. mar. terminus supponit existentiam constitutam, aliquid
terminant: ergo. Et tamen: humanitas unita fuit ad existentiam dno.
bi, siquidem per eam existentiam existit: sed non fuit unio in existentia, et na-
tura: ergo existentia non est natura.

Resp. neg. arg. marg. prob. distinguitur terminus aliusque natu-
ræ requirit ipsam constitutivam: terminus, qui tantum formaliter est ter-
minus, concedo. Iam formaliter eminenter est totus, nego. nam ex
tentia creata, qui tantum formaliter est terminus, requirit illius natura
constitutivam. Existentiæ vero dno. est formaliter terminus eminenter, et
natura, et sic potest naturam dnam constitutivam. — Ad 2.º. resp.
distinguitur conseq. ergo existentia non est natura, quoad expressionem
terminandi, concedo: absolute, nego. Existentiæ dno. est formaliter
eminenter natura dno., et existentia, et ratione huius eminenter
non cum humanitate, ut expr. licet minus existentia, quam unitas minus
existentia, quam ex hoc inferatur, quod existentia non est natura simpliciter
et absolute, cum absolute equivaleat ad nostram existentiam, et existentia
que ex sua ratione formaliter pertinet ad idem genus.

Sed instatur: Ratio existentiæ terminus, non existentia dno. non
pertinet secundum rationem traditam constitutivam naturam: sed expr. licet
ratio existentia est actualior expressionem existentia: ergo male diximus, quod
formaliter actualior constituit dnam naturam. Prob. 2.º. mar. ultimus
in actuando est actualior: sed expr. licet ratio existentia est ultimus
in actuando, ut constat: ergo.

Resp. concedo. nam et distinguitur. nam sed expr. licet ratio
existentia est actualior ex parte nostri modi concipiendi, concedo:
ex parte rei conceptæ, nego. Existentiæ dno. debet constituitur, ut hoc, quod
ex parte rei conceptæ expr. licet maiorem actualitatem, non vero ex parte
re nostri modi concipiendi, quia hoc se habet ex parte nostri, illud ex parte
illius. Et cum ex parte rei conceptæ existentia dno. sit formaliter eminenter
ter natura dno., ipsam dicit actualitatem, et sic non est actualior
quamvis a nobis aliter concipitur, quia concipitur ad modum ex-
istentia creata, que actualior est existentia illius.

loco citato tantum intendebat probare Verbum esse consubstantiale Patri,
in qua ratione convenit cum huiusmodi. 1° Ratio autem, qua Verbum procedit, ut
filius, quia procedit ut similis ex vi sue processionis, cuius signum manifestum
est. Th. q. 27. art. 4. non ex eo probare huiusmodi. 2° quia quidem, quia
volle huiusmodi. 3° quia volle huiusmodi, sed quia voluntas assimilativa. et.

Sed hec levia sunt, quia cum sensu magis proprio loquor. Th.
In hoc art. intendit probare. 1° Verbum esse consubstantiale Patri
principio, sed procedere ex vi sue processionis in similitudinem nature.
ergo si probavit per intelligentiam Dei, erit formaliter esse Dei. Probat. aut.
in illo art. probat deam proprie generationem in dno: sed generatio fuit
quod terminus illius procedat ex vi sue processionis in similitudinem nature.
ergo. et quamvis Th. probaverit Verbum esse filium, quia procedit
ut similis, non vero dicitur. quia voluntas dicitur assimilativa. et, non ex
claudit probationem, quia volle dicitur esse Dei, sed illam includit, et ter-
minat declarationem, quia volle dicitur esse assimilativum in
nature dicitur. non vero voluntas, quia intelligere Dei est formaliter esse
Dei, non vero volle dicitur. 2° enim volle dicitur formaliter esse Dei, volun-
tas dicitur. et assimilativa.

Probat. 2° ratione a priori: Constitutum dicitur nature debet
pertinere ad gradum intellectivum: ergo est intellectus actualis. Suppo-
sit, quia gradus intellectivus est perfectior inter omnes, quos possunt
constituere nature, qualis sunt gradus sciendi, sentiendi, et vivendi.
Consequenter probat. Constitutum dicitur nature in linea intellectiva debet
esse perfectissimum in illa: sed perfectissimum in illa est intellectus actualis
ergo est intellectus actualis. Nam potest, non probat. Quod est magis
actualis in aliquo ordine, est perfectissimum in illo, cum perfectio summa
tunc ab actualitate: sed magis actualis est intellectus actualis, quam
virtus radicalis ad intelligendum, cum illo sit actus ultimus, hec ac-
tus primus: ergo.

Confir. 1° natura intellectiva debet dici, quando est per mo-
dum actus purissimi, in suo conceptu formali actus intellectivus:
ergo talis intellectus est illius constitutiva. Consequenter infert. Actus probat.
Natura intellectiva, quae non dicit in suo conceptu formali actum effi-
caciae suae, dicit aliquam potentiam ad actum effectivum: ergo. Pro-
bat. actus purissimus in aliqua linea est actus ultimus, quia non est
in potentia ad alium: ergo natura, quae in suo conceptu formali
est actus ultimus, dicit potentiam ad actum effectivum.
Tunc quia quilibet linea dicitur includit formaliter a primo usque
ad ultimum, alioquin in illa non esset summa perfectio, cum aliquid deesset
esset: sed ultimum linea intellectiva est actualis intellectus: ergo.

Confir. 2° Potentia radicalis intelligendi est actualis ab in-
tellectione: ergo si in deo distinguitur virtualiter ab illa, non est con-
stitutiva nature dicitur. Probat. conseq. Potentia constitutiva nature
debet esse summus actus in suo ordine: sed si distinguitur virtualiter ab
intellectione, non est summus actus in suo ordine: ergo. Probat. quia.

ling. dicitur. et operatio.

Resp. 1. dicitur. man. De quibus operationibus et distinctionibus
in virtualiter a principio. De quibus operationibus, quae eminentius formaliter
et operatio, nego man. quae formaliter et, concedo man. Operatio creaturae, quae
precise formaliter et operatio (sicut dicitur ling. realiter a suo principio) op-
ratio dicitur ling. secundarie virtualiter, et cum operatio prima maior
sit et unum cum suo principio, quam secundaria, nec virtutem distinctionis
debet admittere, nec illam constitutum supponere.

Sed instat: sicut et propria ratio est ad, ita et propria
operationis est ab: sed implicat, quod ratio debet in dicitur, quia terminum
distinctum sufficit: ergo quod debet operatio, quia distinctum principium
exigat, et consequenter aliqua distinctio debet dari.

Resp. quod hoc obiecto prebat plus quam intendit, siquidem ex
ad rationem, quae petit distinctionem realem a suo termino, arguit ad ab op-
erationis, quae illam requirit. Resp. itaque concedo man. quo ad aliquam ex-
pressionem, et man. et neg. conseq. Ratio. dicitur ling. et quia ad rationem ha-
bet oppositionem cum suo termino, quam n. habet actio cum suo principio,
quia potius si fuerit hoc summe perfectum debet formaliter importare in
ultimam actualitatem, ideoque virtutem distinctionem ab illa excludere.

Sed urgebatur: Iuxta solutionem tractatam operatio primordialis
Dei secundum aliquam expressionem dicitur ab: sed ab petit distinctionem vir-
tualem: ergo. Iam dicitur ling. n. procedit a se, et procedit ab alio procedit
sed ab alio a se et aliqua distinctio: ergo virtualis, quae est minima inter
omnes.

Resp. dicitur ling. man. Operatio primordialis Dei secundum al-
quam expressionem dicitur ab. Ex parte nostri modi concipiendi, nego concedo
ex parte rei concepte, nego. Operatio dicitur ling. licet expressionem
et actus ultimi per se subsistentis, et operationis. Licet enim hoc ex parte
nostri modi concipiendi dicatur ab, n. vero ex parte rei concepte, quod
requiritur ad distinctionem virtutem, quia hoc ex parte rei conce-
pitur. Ut patet: quia licet ab operationis dicitur ling. concipiatur ad modum
ab operationis creaturae, n. neg. quod ex parte rei concepte attribuitur op-
erationi dicitur ling. quod creaturae, cum ling. realiter a suo principio, n.
vero illa.

Ad confir. satis patet ex dictis, quia licet Deitas quae
habetur Dei sit operatio, n. petit egrissam virtutem ab illo, quia et
formaliter eminentius operatio, cum quae n. comparatur talis egrissam

Sed dicitur: Intellectus scientificus Dei est formaliter eminen-
ter operatio: et tamen egriditur virtualiter a suo principio, cum
virtualiter dicitur ling. a natura. Unde ergo quamvis intellectus quae
habetur sit formaliter eminentius operatio, potest dicere egrissam virtutem
ab ipso. Resp. dicitur ling. man. Intellectus scientificus est forma-
liter eminentius operatio: eminentius ordinis primarii, nego man. ordi-

Argumenta dissipantur opposita.

Aliqui Thomae, quos novissimè seq. Jodoy tract. 1. d. 9. q. 2. op-
positam defendunt sententiam.

24.

Arg. 1. Intellectio primordialis dicitur distingui virtualiter
a natura divina: ergo non constituit illam. Consequenter ex nostra doctri-
na. Arg. pro eo. ex 8. Th. 1. p. 9. 26. art. ubi ait: In deo non est aliud esse, et
intelligere secundum rem, sed tantum secundum intelligentiæ rationem.
sed distinctio rationis fundatur in distinctione virtuali: ergo.

Propter quod distinctio rationis inter se, et intelligere Dei
est tantum ex modo concipiendi, non vero ex parte rei conceptæ, et hæc
est, quæ fundatur in distinctione virtuali, non vero illa.

25.

Sed instabit: 8. Th. eandem distinctionem ponit inter esse, et
intelligere, ac inter esse, et velle: sed velle distinguitur virtualiter ab esse.
ergo et intelligere. Mar. et 8. Th. 1. ad Annibal. d. 3. q. 1. art. 2.
ad 3. ubi habet: Sicut intelligere est idem re cum voluntate, sed differens
ratione, ita et velle.

Propter quod distinguitur. nam. eandem distinctionem ponit 8. Th.
inter esse, et intelligere, ac inter esse, et velle: eandem quoque genus dis-
tinctionis, concludo: quoad speciem distinctionis, nego. nam. 8. Th. tantum
comparavit intelligere cum esse, sicut velle in hoc, quod ab illo reali-
ter non distinguitur, in quo conveniunt. Non vero explicavit specifi-
ficam distinctionem rationis, quia ex alibi dictis constat, cum velle sit
subiectum ad naturam intellectivam, quæ est alterius rationis, non
intellectus. — Vel responde, quod 8. Th. hic loquitur de intelligere scien-
tifico, quod virtualiter distinguitur ab esse.

26.

Arg. 2. Et sit instantia contra dicta. De essentia operationis
est distinguere rationem virtualiter a principio operante: siquidem enim quod
operatur secundum quod est in actu per suam essentiam, et existentiā, sed
intellectio primordialis est vera operatio naturæ intellectuales: ergo distinguitur
virtualiter ab illo, et consequenter non est constitutiva illius. Propter quod. nam.
Vita perfectissima in actu secundo est vera operatio: sed intellectus hic
ita est vita perfectissima in actu secundo, ut dicitur: Vixit per illam: ergo.

Confer. Beatitude Dei consistit in operatione: sed intellectus es-
sentialis est illius beatitudo: ergo. Propter quod. Nam. Beatitude nostra participat
conceptum proprium beatitudinis Dei: sed beatitudo nostra est operatio,
ut docetur in materia de beatitudine: ergo conceptus proprius beatitu-

ting. Probat. aut. nullo imperfecto est, quod volitio actualis distinguitur. An-
tialiter a suo principio radicali: ergo similiter in intellectu. — Tum
etiam sicut voluntas est proprietas naturae, ita intellectus: ergo
ita et habent volitio ad naturam, sicut intellectus, alioquin non haberent
ut proprietatem. Probat. aut. proportionabiliter debemus de in-
tellectu, et voluntate dicere, ac de voluntate, et intellectu creati, abla-
ty imperfectis: sed intellectus, et voluntas creati sunt proprietates
naturae creatae: ergo intellectus, et voluntas, quae ut infinita
sunt ab imperfectione libera, sunt proprietates naturae divinae.

Probat. quod est imperfectio, quod intellectus primordialis
distinguitur virtualiter a natura divina. n. vero volitio, quia volitio est
inclinatio secundo ad finem primarium, et sic de linea secundaria
intellectus autem est de linea primaria, et sic illi in sua linea debe-
tur, quia ultimus actus in qualibet linea est illi debitus, et cum carnis
debiti imperfectioem dicat, quod in natura imperfecta, n. in suo conceptu
formali intellectum n. dicunt.

Ad 2. resp. arg. quod intellectus sit proprietas divinae naturae
et concedendo, quod sit voluntas, namq. prob. concepta distinguitur. n.
quod ad 1. q. Intellectus est proprietas naturae creatae ex suo conceptu forma-
li, ergo. quia imperfectus est, concedo. Quod ex suo conceptu forma-
li est proprietas, et talis ubique invenitur. Intellectus vero crea-
tus, n. est proprietas, quia intellectus est, sed quia creatus, et cum in-
tellectu n. sit quia creatus, n. est in illo proprietas. Voluntas vero creati n. idem
proprietas, quia creati, sed quia voluntas, et ideo etiam in deo con-
ceptum proprietatis. Et ratio est. Quia intellectus ex suo formali concep-
tu petit ad eandem lineam cum natura intellectiva pertineret, quod n.
est summa perfectio, nisi formaliter esset sua operatio, et per se pertinet
ma. Voluntas vero, cum ex suo conceptu formali sit inclinatio consequens
naturam petit ex illo ad secundariam lineam pertinere. Et sic patet
suo formali conceptu est proprietas, n. vero illa.

Sed iustitiae? Scientia et aliae virtutes intellectuales
pertinent ad eandem lineam intelligendi: et tamen distinguitur vir-
tutes a natura
tutes: ergo quaecumque intellectus pertinet ad eandem lineam pertinet
natura virtualiter distinguitur.

Probat. distinguitur. nam. Scientia etc. pertinet ad eandem
lineam genericam intellectivam, concedo: Specificam, nego. Intellectus
primordialis pertinet ad specificam lineam naturae, et intellectus
quia primus, et absolutus operatio cuiuslibet lineae habet eandem forma-
le directionem cum suo principio, et sic pertinet ad speciem illius. Aliae
virtutes intellectuales divinae habent distincta formaliter obiecta
nam habent principia et propriam essentiam divinam, ut immediate int-
elligibilem. Scientia, ut habet rationem causae simpliciter. Sapientia
ut habet rationem causae altissime, prudentia ut est ratio agibilium
Ars, ut est ratio factibilium. Quae rationes sunt distinctae

et secundum illud concludo maius. Eminentia operationum ordinis primarii per se
maiores eminentiam cum secundo principio, quam eminentia operationum ordinis se-
cundarii, cum magis, quam illa, accedat illa ad suum principium, et cum illa
admittat egrum virtutem, illa ad id. Distinguitur virtualiter debet subse-
qui.

28

Arg. 3. et sit instantia contra dicta. Intellectus essentialiter
distinguitur virtualiter ab eis intellectibus ergo et a natura. Patet conseq.
quod noster naturam et intellectum mediat intellectus. Prob. arg. Va-
rio communis intellectus, prout per se videtur a creato, et in creato conjungitur
in conceptu principii intellectibus. sed hec ratio proprie salvatur in
Deo: ergo eius intellectus distinguitur virtualiter ab intellectu. Mor.
Prob. Ratio communis intellectus n. potest conjungi in actuali intellectu
ne, aliter conveniret intellectui creato, nec intellectus abstractus a ten-
dentia per modum actus primi, et secundi, aliter predicaretur de intelli-
tione creato: ergo conjungitur intendenti per modum actus primi, quod
sit distingui a tendentia actuali, seu ab intellectu.

Sed hoc arg. Iodoy facile dissolvitur neg. arg. in prob. q. illius
concessa maiori, et minori, neg. conseq. Ratio enim communis intellectus
conjungitur in principio intellectibus, quod ratio predicatur de Deo, et de crea-
tura. Quod vero intellectus duas sit formaliter sua intellectu, n. vero
creatus, provenit ex suis differentiis, ut potest esse, cuius quodlibet conseq. sit
in ordine ad qre, qui dicitur de Deo, et creatura, quamvis ex differentiis
Dei sit, quod sit suum qre ab id. Distinguitur n. vero creatura. Quapropter
tendentia abstracta ab actu primo, et secundo potest predicari de intelli-
tu creato, quia conceptus tendentia ut sit ad suum obiectum est per se
cuiuslibet intellectus, et sic ab id. Distinguitur n. vero creatura. Argumentum

29

Arg. 4. Iuxta differunt definitionem, distinguitur virtualiter in
Deo: sed intellectiva natura et intellectus differunt definitionem: ergo
distinguitur virtualiter. Mor. q. n. r. Natura intellectiva per se primo
radicale intellectibus, intellectus per se suam actualitatem
linea intellectuali: ergo per distinctionem definitionem.

Resp. Disting. man. Iuxta differunt definitionem adequata
distinguitur virtualiter concludo man. definitionem inadequata nego man.
Natura et intellectus essentialiter primario habent eandem definitionem
nem adequatam lineam primordiale, quare virtualiter n. distinguitur
hoc potest in sent. Iodoy cuius est hoc argumentum, nam in Deo quodlibet
et natura n. distinguitur virtualiter, et tamen in sent. illius diversis defi-
nitionibus definiuntur, cum quodlibet definitur per ordinem ad qre, na-
tura per ordinem ad operationem. Vahsq. illius est, quod sit de intelli-
tione sunt formalitates unius lineae, quod etiam res dicitur de intelli-
tione, et natura.

Sed dicitur: Nullo imperfecto datur in eo, quod intellectus
actualis Dei distinguitur virtualiter a suo principio radicali: ergo dy-

congruitatem illius.

Præf. reddendo dyssimilitudinem. Quia creatura participans aliquid
quod debet illud participare modo exacto a creatura. Quia haec enim illius ex-
igitur constituitur per radicem operationis, n. vero per operationem ipsam
alioquin per actum ipsam. Cum autem quilibet participatio naturae dicitur debet esse
aliqua natura creatoris, inde est, quod debet constitui per radicem, n. non
per operationem. Et sic radix dicitur participata constituit naturam creatorem per
hanc autem, n. vero intellectus dicitur. quia participata est operatio, et n. radix.

Arg. 7. Si natura dicitur constitui per intelligere, sequi-
retur, quod peccata continentur in natura dicitur. sed hoc est impossibile.
ergo. Probat. sequela: Peccata continentur in intelligere dicitur. cum illa cognos-
cat: sed intelligere dicitur est natura dicitur: ergo continentur in illa.

Præf. neg. sequel. max. q. probationem dicitur. Peccata continen-
tur in intelligere dicitur: tanquam effectus in causa, nego max. tanquam obiectum
secundarium, concedo. Eodemque modo continentur in natura dicitur. sed dicitur
in natura dicitur. n. contineri absolute, bene autem in intelligere, quia loquimur
secundum quod concipimus, et cum concipimus contenta in natura est per ma-
dign effectus, contento in intelligere per modum obiecti, ut patet in rebus crea-
tis, ad cuius similitudinem n. dicitur cognoscimus. Ideo dicimus, quod peccata in na-
tura dicitur. n. continentur, quamvis in intelligere dicitur continentur.

Arg. 8. Intelligere dicitur. nequit contineri creaturam modo pro-
prio naturae dicitur. ergo illam n. constituit. Probat. arg. Natura dicitur continet
creaturam in se constitutivum, cum illa hoc modo causat: sed intelligere dicitur continet
sunt illa in se intentionali, cum ad hunc ordinem pertineat: ergo.

Confir. Quod est prius in natura, continet creaturam modo pro-
prio ipsius: sed prius est ratio veri, quam intellectus: ergo. Probat. arg. Obiectum
tam est prius intellectui: sed ratio veri est prius dicitur. est obiectum intelle-
ctui: ergo. — Item etiam prius est, quod creatura continentur in deo, quam
quod cognoscantur, si quidem ratione continentur et representantur, et res-
sen ratio est prior cognitione: ergo. ante cognitionem sunt contenta, et consequen-
ter n. continentur in illa.

Præf. arg. neg. arg. max. q. prob. dicitur. Intelligere dicitur con-
tinet illa in se intentionali, nego max. In se intentionali, et na-
turali, concedo dicitur. Intelligere dicitur propter suam perfectionem forma-
liter est in linea naturali, et constitutiva, sicut ipsa est dei natura. et sic natura
liter, et intentionali continet illa.

Ad confir. arg. neg. max. q. prob. dicitur. Obiectum est
prius operationi: Ad maiorem potentiam, concedo max. Operatione per modum
actus quod n. nego. Quia haec propter suam puritatem actus est n. solus
intellectus, sed et intellectus vere obiectum. — Ad 2. arg. dicitur. arg. Prius est
est, quod creatura continentur in deo, quam quod cognoscantur. Prius est
ex parte rei concepte, et ex parte modi concipiendi, nego. Ex parte
rei concepte, simul est cognoscere, ac representari, sed quia intelligere dicitur ex se

a ratione primi veri, et primi intelligibili, quod est obiectum intellectus
primarij. Quapropter ita ad eandem siman specificam cum genera possit
esse, n. vero illos, quod arguit in illis virtutem distinctionem, que illi negatur.

32

Arg. 5. Natura divina debet constitui per id, quod creata intellectu
hva, ablaty imperfectionibus: sed natura creata constituitur per radicem
intelligendi absq. intellectione: ergo natura divina per radicem intelligendi
infinitam, quod est ablatio imperfectionis, que invenitur in creato. Tum
etiam: Ideo radicale intellectum creatum est constitutum naturam crea-
te, quia est primum predicatum, quod ei convenit: sed radix intellectus in-
finita est primum, quod invenitur in essentia divina, cum per hoc distinguitur
primo a naturis creatis: ergo.

Resp. concipio aut: et nego consequens quia n. auferatur imperfec-
tio a radice infinita, si formaliter n. habeat, quod sibi debetur et cum volu-
na actualitatis sue sine ut illi formaliter debita, illam formaliter n. dicere,
est imperfectio. — Ad 2. distinguitur: Inr: sed radix intellectus infinita
absq. distinctione virtuali est primum, quod invenitur in Deo, concedo.
Capitulum nego. Et ratio: quia imperfectio n. invenitur in Deo, et radix intellectus
est distincta virtualiter ab illa, est imperfectio, contingit inveniri in Deo.

33

Arg 6. Gratia sanctificans participat formaliter conceptum
naturae divinae, ut in se, cum per illam filius Dei reddeatur: sed n. parti-
cipat n. conceptum radice: ergo hic dantur et constitutives naturae
ut in se. — Tum: Vigio beatifica est participatio intellectus generalis
Dei: sed n. est participatio naturae divinae, cum per illam n. constitutur filius
Dei: ergo idem, quod prius.

Resp. distinguitur: nam Gratia sanctificans participat conceptum
naturae divinae inadequate, concedo: Adequate, nego. Ut gratia sit participatio na-
turae divinae, sufficit participare conceptum radice videndi, et amandi Deum,
quia hic est inadequate formaliter divina essentia. — Ad 2. nego. distinguitur:
nam: Vigio beatifica est participatio intellectus generalis Dei sub conceptu
operationis, concedo: sed conceptus actus per se subsistentis, nego. Intellectus generalis
habet Dei explicat manet constitutus, quatenus est actus per se subsistentis, quia
hoc modo est simul formaliter radix, quod req. ad constitutum. Vigio bea-
tifica n. participat hoc modo, quia excludit conceptum naturae. Ut patet expter
operationem, et sic n. participat naturam sub conceptu naturae divinae, sed quia n.
tencia divina est formaliter ex parte rei conceptus natura divina, sed quia n.
communicatur humanitati Christi sub conceptu radice, sed sub conceptu tra-
mini, n. fuit communicata sub conceptu naturae.

34

Sed instabit: Conceptus radice, et conceptus intellectus sunt duo
formalitates constituentes naturam divinam: ergo si conceptus radice parti-
cipatur absq. conceptu intellectus, fuit participatio naturae divinae, ut
accidit in gratia. Cur conceptus intellectus participatur absq. conceptu ra-
dice, n. fuit participatio naturae divinae, et maxime, cum in hac omnia expli-

ita duo munera obiq. aliqua sy'nchone virtuali, concipiunt prius representat-
re, quam intelligere, quia sic concipiunt in creaturis.

3) Arg. 9. Intelligere dei n. est radix attributorum: ergo n. constituit
naturam. Prob. arg. Intelligere dei n. est radix eternitatis, immensitatis, infi-
nitatis, cum deus n. sit infinitus, eternus, et immensus, quia intelligens, sed
quia ens a se: ergo hec sunt attributa: ergo.

Confir. Ratio est qd est perfectior, quam intelligere: ergo illo est
radix attributorum. Prob. arg. Ratio abstractior est magis perfecta: sed ratio
est qd est abstractior, cum abstractat n. idem ab intelligere, sed etiam ab
aliis perfectionibus: ergo.

Resp. neg. arg. Marq. prob. sy'ng. Intelligere dei n. est ra-
dix eternitatis, etc: secundum ex p. sicutum illius, concedo: secundum imp. sicuti-
tum, nego. In intelligere dei invenitur conceptus transcendens entis, et
expressis intellectibus, qui conceptus tantum sy'ng. sicutum imp. sicutum et ex-
plicitum. Ad quolibet ex istis explicitis sicutum attributis Iux sunt trans-
cendentia, ad conceptum transcendens entis, et huius generis sunt acta
ta. Iux sunt operativa, ut scientia, sapientia, voluntas, Misericordia, ius-
titia, etc. ad conceptum expressum intellectibus. Iux n. arguit, quod intelli-
gere n. sit radix omnium, quod sit transcendens rationem entis in illa trans-
cendens, et aliorum ratione sui expressione. Sicut rationalitas est radix veritatis,
et bonitatis, et etiam sy'ng. veritatis, et bonitatis, ratione conceptus entis,
sy'ng. veritatis, et bonitatis ratione sui expressione.

Ad confir. resp. neg. arg. Marq. prob. sy'ng. Ratio est qd
est abstractior intelligere abstractiore secundum rationem, concedo: ab-
tractiore secundum rem, nego. Magis perfecta est ratio abstractior secun-
dum rem, quam secundum rationem, quia prima dicit maiorem actualitatem,
maioris repugnantis, quam secunda cum potentia habilitate. Intelligere
enim sit de prima primaria, explicat communitatem sui omnibus per-
fectionibus. Iux. Iux. Iux. ut sic communitatem rationis. et maior repugnat
haec cum potentia habilitate ex parte actualitatis primariis, quam ex parte
conceptus, qui indifferens est ad primariam et secundariam, quale est sui
transcendens. et consequenter maiorem explicat perfectionem intelligere,
quam ratio est qd, cum hec ratio ad primariam suam determinat
per intelligere primordiale.

8) Nec scitatur quod ratio est qd est sic intelligat? prius, quam
intelligere, quia hec tantum est prius per modum iudicii communis trans-
cendentis, quod n. sufficit ad constituendam suam particularem, qua
ly linea est est qd. Nec ex hoc inferat, quod deus aliqua predicata
simpliciter priora intelligat deus sed tantum ex nostro modo cognoscen-
di, qui quando inferat ad aliquam rationem communem ostendit: Ch. l. f.
q. 3. art. 5. quod est intelligere deum simpliciter totam perfectionem supe-
rioris, n. est superior prius ex parte sui conceptus, sed tantum ex modo con-
cipiendi.
sed dicit: Maior perfectio importatur in conceptu inferior-

sed connexio proxima, cum natura creato connectatur radicaliter cum suis
operationibus, et n. specificatur, ut constat ex N. long. l. loci citato. Cum ergo
intellectus unus radicaliter cum creatura connectatur, n. dicit specificari
si ab illi virtualiter.

Prob. 2.º ex 8. Th. q. 2. de Unit. art. 3. Qui habent convenientiam
ad invicem, ita comparantur, ut unum sit causa alterius, vel ambo ab alia causa
sa procedant. sed scientia divina, et creatura habent convenientiam ad invicem
in aliqua forma: ergo. scientia est causa effectiva creaturarum, siquidem
dem scientia divina negat causas ab aliis. Prob. 1.º. Quia duo artefacta
habent convenientiam secundum aliquam formam, quodlibet unum n. fit
ab alio, sive ab arte, cum qua habent similitudinem, et convenientiam.
Tamen quia Petrus, et Paulus habent convenientiam secundum naturam
vel unus fit effectus ab alio, vel uterque ab alio tertio. — Tamen quia omnia
calido reducuntur ad ignem, tanquam ad causam, quia ignis est primum
in timore calefaciendi: ergo scientia est prima in divina agnitione, et causa
aliorum habentium cum illa convenientiam. Mir. vero l. syllog. prob. 1.º
1.º. quia omnis scientia importat assimilationem scientis ad scitum — 2.º
Quia si scitis alio sunt tales, quod dicitur per scientiam per radicaliter ignem.
3.º. Quia ideo creatura dicunt convenientiam, et similitudinem cum
intellectu dei, quia continent illam perfectissimam, scilicet modo intellectus
li: ergo cum scientia dei illi intellectualiter continuatur, habent si-
militudinem cum illa.

Sed dicitur: Possunt aliqua habere convenientiam in aliqua for-
ma, quin unum sit causa immediata alterius, nec causentur immediate
ab aliqua tertio: ergo ex ratione tradita n. inferitur quod scientia dei
sit causa immediata executiva creaturarum. Consequenter inferitur: Atque
prob. 1.º. Duo igitur, quatenus radicaliter calefactivi convenient in una
forma, quin unus sit causa immediata alterius, cum sit causa radica-
lis, nec ab alio tertio ita causentur: ergo tenentur.

Responsum. neg. arg. prob. q. illius dicitur. Duo igitur convenient
in una forma, quin unus sit causa alterius immediatus, et nec per
tatem radicalem, nec proximam, nego arg. Per virtutem radicalem,
concedo arg. doctrina d. Th. est, quod immediate causentur, quod salva-
tur sive sit per se aut virtutem, sive per illam, dummodo sit virtus pro-
xima illorum. Quod magis cognoscitur, advertendo, quod iuxta convenien-
tiam est causatio: si est radicalis, radicalis est causatio, si proxima, est
proxima. Igitur dicti in radice est convenientia radicalis, et sic per illam
tantum radicaliter causantur. Creatura habent convenientiam proxi-
mam cum scientia divina, cum intelligere vero gentiam, tanquam cum
cognoscere radicali, ideoq. ab hac radicaliter, ab illa proxime debent causari.

Sed in totis: Misericordia divina habet convenientiam cum mi-
sericordia creato sed n. est potentia immediata productiva illius, alioquin daretur
plures potentie immediate executive in deo, quod est falsum: ergo idem de

24

3

9

est importare connexionem cum
 intellectu dno: ergo.
 Resp. conatio man. disting. ^o mem. intellectus creatus habet speci-
 ficativum formale: ratione limitationis, concedo mnd. ex suo conceptu for-
 mali, nego. Intellectus creatus, quia limitatus, disting. ^o realiter a natura,
 et q. ^o proprietate illius, ideo q. ^o debet habere specificativum formale. Ex suo
 conceptu formali pchit ad finem naturae continuari, cum q. ^o in deo inveniat.
 cum hoc conceptu abiq. limitatione, et formaliter in natura, quae
 ut specificativus virtualis, quia hoc modo debet comparari cum natura
 ta, quae caret specificatione formali alterius lineae. — Ad 2. ryp. quod
 licet specificativum adituale n. dicat imperfectionem, ut explicat maiorem
 perfectionem, quia n. dicit conceptionem formae absolutissime, quae conceptus natu-
 rae dicitur. — Ad 3. ryp. disting. man. habere specificativum virtuale est
 importare connexionem cum creatura proxima, concedo: radicaliter, seu
 fontalem, nego. Intellectus dny. dicit hanc, n. versu illam. et ratio: quia n.
 quilibet connexio cum termino in creatura importat specificativum formale,

Potentiam immediate executivam de se virtualiter a scientia
tam distinctam Durandus dist. 38. Vaguerus 1. p. dist. 98. cap. 2. Summ. 1. p. 928.
cap. 1. et alii.

Arguitur 1. p. q. 19. art. 4. ad 4. ubi dicitur: huiusmodi effectus scientia ut
scilicet dirigens, voluntas, ut inveniatur, sed potentia ut causa exequens
scilicet manifestat potentiam exequentem a scientia ut dirigente distinguuntur.

Confr. Scientia n. dirigit se ipsam nam dirigens, et directum de-
bent distinguere: sed scientia dirigit potentiam executivam: ergo distinguuntur
ab illa. Item. ysa. 46. Th. 1. p. q. 29. art. 1. ad 4. ubi hoc habet. Potentia im-
plet rationem principii exequentis, ad quod scientia dirigit.

Resp. arg. quod omnipotentia divina, quae est eius potentia exe-
cutoria secundum quod dicitur in aliquo a scientia divina. n. vero secundum
quod dicitur in recto, ideo d. Th. posuit aliquam distinctionem inter scientiam
et omnipotentiam, quia illa explicatur per illud nomen manifestatur como-
dum efficaciam voluntatis. Hic vero illam connotat, ideoq. aliquam
distinctionem inter illas, quamvis n. ex parte recti, ex parte obliqui. Ideoq.
infra dixit: Ipsa scientia, secundum quod est principium effectivum, habet
rationem potentiae.

Sed dicitur: eodem modo loquitur Th. de scientia respectu volun-
tatis, ac respectu potentiae executivae: sed scientia distinguitur virtualiter
a voluntate: ergo a potentia executiva. Item. constat. Item. ut secun-
dum verbum in arg. soluto: ergo.

Resp. disting. disting. man. eodem modo loquitur Th. de scien-
tia respectu voluntatis, ac respectu potentiae executivae adaequate sursum
concedo: Inadequate accipitur, nego man. Potentia executiva, ut hoc nomen
exprimitur, adaequatur ex scientia, et voluntate, igitur in aliquo, illa in
recto, et cum scientia, et voluntate distinguitur virtualiter a scientia,
quia praeter ea importat praedicata voluntatis, ideo d. Th. eodem modo
dicto fuit locutus, quamvis cum hoc stet, quod rectum omnipotentia sit
ipsa scientia, quod affirmamus.

Ad confr. resp. neg. man. prob. ibi imbuta distinguitur. dirigens
formaliter talis, et directum debent distinguere, concedo: formaliter e minime
for tali. nego. Scientia practica debet propter suam eminentiam habet suam
dirigendi, et suam exequendi, sicut propter suam perfectionem ut sciens, et
scita a se ipso, ideoq. secundum unum modum explicat ex parte nostri
modi concipiendi dirigere, et secundum aliud operari executive.

Sed dicitur: Primum est, quod voluntas divina sit directiva a scientia,
quam omnipotentia exequatur productionem creaturarum: ergo scientia
n. est omnipotentia. Item. constat. Consequ. prob. ideo voluntas n. est scientia
recordia, quia primum est voluntas in deo, quam recordatio: ergo si primum
est directio, quam executio, scientia n. est omnipotentia.

Resp. disting. arg. Primum est, quod voluntas sit a scientia

Sanctia. — Tum adstantes Dna. Ar, ideo Dna habent convenientiam cum
creaturis immediatam, siquidem sunt de iure virtutibus applicatis per se
rationem virtutis: et tamen n. sunt potentis mandatis executionis.

Præf. ad l. dyking: man. c. Myricordiam. habet convenientiam
cum Myricordia creati. Myricordia Dna orta ab ea tanquam a principio
causali ex vivo: nego. Exemplariter causatio, concedo man. ut enim in dyking
habet convenientiam cum creaturis sit potentia immediate in linea, debet
ori ab ea tanquam a principio radicaliter operationis per se prout cum causa
Myricordia Dna. oritur ab ea tanquam a causa ex vivo: nego. Ita con-
venientia cum creaturis tantum infertur immediate causationis in operibus
Myricordis creati. vno effectiva.

Ad l. dyking: man. Voluntas Dna Ar, ideo habent
convenientiam immediatam cum creaturis. Immediatam, et tam a principio ra-
dicali Dna: nego man. Mediate deinde, concedo man. Voluntas Dna
ab ea tanquam virtus applicans, regnansque virtutem immediate effectivam,
quia omnis applicatio hanc virtutem debet regere, ideoque licet sit immedia-
ta applicativa, n. vno executive. Ar, ex hoc concepta formati est virtus in telli-
tualis, ideoque suggerit potentiam immediate cognitivam, quam debet imitari.
et ideo licet in linea determinandi sit immedia, n. vno in linea immedia
potentis causatur. Ideo Dna, quatenus immediate causatur, se habent ex parte
obiecti, et tamen possunt causare per mediam potentiam immediate effectivam, quia
se tenet ex parte principii radicalis. Scientia vero Dna debet maiorem lineam
dictionem cum radicali in intellectivo, ut satis manifestat universalitatem, et ex-
tensam sui obiecti, ideoque convenientia illius cum creaturis arguit, quod sit po-
tentia immedia executiva.

Sed arguitur: Ideo ar, Dna secundum rationem traditam n. est
potentia immedia executiva, quia est virtus intellectualis: sed etiam Dna
est virtus intellectualis: ergo. Præf. man. Virtus intellectualis est, quia de-
terminat intellectum ad speciem cognitionem: sed scientia ita determinat
cum intellectu Dna per illam obiectum Deum et est ratio inferendi conclusionem
neg: ergo est virtus intellectualis.

Præf. dyking: man. Ideo ar, n. est potentia immedia executi-
va, quia est virtus intellectualis: præf. concedo man. formati est emittens
nego man. Scientia Dna propter suam eminentiam habet et ex sua linea con-
ceptum virtutis intellectualis, et conceptionem potentis executive, sicut dicitur de
habituibus supernaturalibus, qui de sui eminentiam dant n. Nam propter fa-
cilem supernaturaliter operari, sed posse ita se habere. Habet enim conceptus
virtutis in ordine speculativo, quia tunc supponit intelligere primordiale
speculando proxime primario Deum, et creaturas. Habet conceptionem
potentis in ordine practico, quia intelligere primordiale quod supponit,
n. est habere rationem potentis proxime executive, quia hoc est proprium
ut dicitur in 1a. ratione, regit enim aliquod specificatum ex huiusmodi vir-
tute, quod illi n. potest convenire.

Parag. 2. Sententia refertur opposita.

dicat primario efficientiam: ergo. **Pr. r. r. r.** per id constituitur, per quod
distinguitur a potentia n. effectiva, cum constitutum et distinctum sunt idem
sed per rationem productivi distinguitur a potentia n. productiva: ergo. **T. r.**
quia quod intrat in definitionem generalis. Aliud est illius constitutum
sed in definitione generalis potentia executiva, quatenus talis intrat ratio
productivi: ergo.

Pr. r. r. r. r. **Disting.** Potentia executiva, quatenus talis debet pri-
marie dicere id, per quod primario absolute constituitur, concedo man-
d. **Pr. r. r. r. r.** **Pr. r. r. r. r.** Potentia executiva, quatenus talis debet absolute
considerari, vel quatenus reduplicat formalitatem executivam. Hec forma-
litas est secundaria actus primus et in tali linea ratio effectiva, sed cum
reduplicat lineam secundariam et absolute secundaria, quamvis possit re-
spectu dici primario ad aliam eandem lineam rationem. Et quamvis potentia
effectiva distinguitur a n. effectiva per rationem productivam, n. r. r. r. r. per illam
quod potentiam constituit, quod huc distinctio est ab illa ex consequenti
portato, quod n. sufficit ad constitutum absolute.

Ad 2. r. r. r. r. r. **Disting.** man. Quod intrat in definitionem generalis
li. actus: secunda primariam rationem, et constitutum illius, concedo
secundum rationem secundariam, nego man. Ratio productivi ponitur
in definitione generalis omni potentia. **D. r. r. r. r.** secundum expressionem secun-
dariam, id est n. et absolute primariam constitutum. Sicut cum aliquid
definitur per definitionem aliam conceptus secundarii, tunc licet talis
definitio sit primaria respectu secundarii, n. r. r. r. r. respectu n. r. r. r. r.
n. r. r. r. r. Quamvis diversitas sit, quod ratio productivi in omni potentia
et secundaria ex parte n. r. r. r. r. conceptus secundarii
aliam ex parte n. r. r. r. r. conceptus.

Sed dic. Expressio productivi aliquid specificativum debet
habere: sed n. et aliud, nisi per productum: ergo. **Pr. r. r. r. r.** **Pr. r. r. r. r.** **Pr. r. r. r. r.**
sionem debet quod distinctum ab specificativo alterius: sed specificativum
alterius et r. r. r. r. ergo illius r. r. r. r. productum. **Pr. r. r. r. r.** man. quodlibet for-
litas ex se habet specificativum: ergo.

Pr. r. r. r. r. r. **Pr. r. r. r. r. r.** **Pr. r. r. r. r. r.** **Pr. r. r. r. r. r.** **Pr. r. r. r. r. r.** **Pr. r. r. r. r. r.**
libet formalitas habet ex se specificativum. Quodlibet formalitas
ratione sui specificabilis, concedo: ratione alterius: nego aut. formal-
tas secundaria n. et ratione sui specificabilis, sed ratione primarii
et ideo habet idem specificativum cum illis, quamvis addat aliquid
notatum materiale: et sic r. r. r. r. et est specificativum omni potentia
sub formalitate cognoscendi, et producendi, quamvis illius sit ut et ratio
cogitandi creaturam, que sunt notatum Dei.

Ad 3. confir. r. r. r. r. r. quod actus scientie, et productus crea-
turarum secundum activitatem se tenentem ex parte Dei semper, et
necesse conveniant Deo, quia ab eterno nil deficiat, ut illas produ-
cent, ideoq. n. determinat illas productas ab defectum connatum pro-

distincta. Primum ex parte modi concipiendi, concedo: ex parte rei conceptus, nego.
Munus dirigendi, et exequendi sunt unius lineae, ideoque prioriter et virtualiter
sed ex parte modi concipiendi. Aliter cordis vera, et voluntas, quamvis eius
dem lineae generis, sunt diversae specificae, ideoque illa prioritas est ex parte rei
conceptus, ideoque virtualiter existit.

Arg. 2. Quae habent distincta obiecta, distinguuntur virtualiter
in deo: sed scientia et potentia executiva habent distincta obiecta
ergo. Probat. scilicet. Obiectum scientiae est deus, obiectum potentiae sunt creaturae:
sed ista sunt diversa obiecta: ergo. Probat. maius. Scitum est obiectum scientiae
factum potentiae executivae: sed deus est scitum, creaturae factae: ergo.

Contra. Actus scientiae, et omnipotentiae non sunt idem: ergo nec
scientia, et omnipotentia. Consequenter inferitur. Probat. aliter. Idem actus requiritur,
et non est coniunctus necessario cum suo principio: sed actus scientiae est neces-
sario coniunctus cum suo principio, non vero actus omnipotentiae: ergo. Maius.
scilicet. Actus scientiae est scire: omnipotentiae executivae crea-
turarum: sed scire est necessario coniunctus cum deo, siquidem est ab eterno:
executivae vero non est, quia est temporalis: ergo.

Contra. 2. eadem facultas requirit habere actus immanentes, et
transcendentes deo, videlicet distinguuntur a calore: sed executivae est actus transiens in
exteriorem materiam, scilicet est actus immanens: ergo non sunt idem scientia
et omnipotentia.

Primum arg. nego. minus. Maius. probat. quoad 2. p. nego. et maius.
probat. distinguuntur factum est obiectum potentiae executivae: secundarium, con-
cedo: primum, nego. Maius. deus, et est ratio faciendi creaturas, et ob-
iectum primum potentiae executivae, creaturae factae sunt obiectum
secundarium, quia potentia infinita requirit specificari ab aliquo
limitato, cum ab ipso nequeat dependere.

Sed dicitur: Denominatio primaria alicuius potentiae sumitur
per ordinem ad obiectum primum: sed denominatio primaria po-
tentiae executivae sumitur per ordinem ad creaturas: ergo creaturae
sunt obiectum primum illius. Maius. est certe in omni potentia
respectiva. Maius. probat. Denominatio factiva est primaria in poten-
tia executiva: sed haec sumitur a creatura, cum nihil aliud faciat:
ergo.

Primum nego. minus. Maius. probat. distinguuntur denominatio factiva
et primaria in potentia executiva: ordinem inferiorum, concedo: ordi-
nem superiorum, nego. Potentia executiva ordinem superiorum est agens
per intellectum, ideoque eius actio debet esse primum immanens, et secun-
dario transiens, et sic primarium conceptus est cognoscere, et secunda-
rio efficere.

Sed instatur. Potentia executiva, quatenus talis, debet prima-
rio dicere per id, per quod primum constituitur: sed quatenus talis

perfectiorem in gentibus. ut dicitur y. — Ad 2. sup. dyling. m. d.
 In deo y. et intelligere ne virtualiter dyling. intelligere primordiale,
 concedo: intelligere scientificum, nego. Et cum hoc corripit deest potentia gen-
 xim operativum potest virtualiter dylingui a potentia radicali. — Ad
 3. saty. constat ex ratione ad 1.

Ad confir. sup. dyling. m. d. Deum agit ad extra, quatenus est
 infinitus in ratione entis: Radice. item, concedo: proxime: sub dyling. forma-
 ti ex conceptu proprio, nego. per transcendendum, nego. Ratio entis per gen-
 tiam est radix operandi in deo, quae cum transcendat in gentibus, denominat
 illam entis per gentiam. Ratio vero proxima est infinitudo in ratione scien-
 ty practicae, quod converit de ratione scientie. Ratio est: quia agere proxi-
 me est dependere ab alio radicaliter influente, et cum gentibus dea n. po-
 sit ab alio dependere, bene autem scientia, quia gentibus est ratio a priori.
 prout illius, ideo ratio operandi proxime gentibus dicitur. Et scientia conceditur.
 Et ad operandum sufficit iste modus operandi.

Arg. 5. Si scientia est omnipotens, dea ideo Deum est
 omnipotens, quia scit omnia: sed hoc est falsum: ergo. Prob. 1. Deum
 scit omnia, quia est omnipotens: ergo n. est omnipotens, quia scit omnia.
 Prob. 2. any. Deum sunt creaturae possibile secundum d. Th. quia scit po-
 tentiam suam: ergo ideo scit omnia, quia omnipotens.

Confr. Intellectus Angelicus est potentia immediata execu-
 tiva eorum ut docet d. Th. 1. p. q. 9. art. 5. ergo intellectus Dei, et n.
 scientia, est potentia executiva Dei. Prob. 2. conseq. quia si n. est, intel-
 lectus Angelicus est perfectior in suo ordine, quam Dei. sed hoc est
 admittendum: ergo. Prob. 3. sequens: habere in suo ordine perfectionem po-
 tentie proxime executivae est maior perfectio, quam illam n. habere: ergo.

Resp. arg. dyling. m. d. Deum est omnipotens, quia
 scit omnia: ly quia dicens rationem a priori virtualiter dylinguiam
 nego. dicens ex parte nostri modi cognoscendi, concedo m. d. In scientia
 dea. datur munus sciendi, speculative, et munus sciendi practicum
 et istud munus rursus dividit in practicum directivum, et execu-
 tivum. Iuxta munus ex parte nostri modi cognoscendi quodam insti-
 guntur ordine. Nam prius cognoscitur a nobis Deum ab scientia specula-
 tive, quam ut scientia practica, et prius practica directiva, quam proxi-
 me executiva. Et sic ly quia stat ex parte nostri modi concipiendi,
 n. vero ex parte rei concipitur. Sicut de natura intellectiva, et intelli-
 gione primordiale dictum est.

Ad confir. sup. conceptu anti. neg. conseq. nec seq. quod
 intellectus Angelicus sit perfectior in suo ordine, quam Dei. quia
 conceptus potentie immediate executivae converit intellectui Angelico,
 quia proprietas specificabilis ab aliquo extrinseco, quae in perfectione
 est, quae releganda est ad deum. Sicut misericordia creata n. est perfec-

duchionis passivae, quae tunc voluntate in se placet esse ab eterno. Et sic dy-
ling. ultimum. Scire ut ab eterno, executio temporalis: Executio passiva
accepta, concludit: active recepta, nego. Passiva productio, quae se tenet ex parte
creaturarum ut temporalis; activa vero, quae se habet ex parte Dei eterno.

Ad 2. confir. dyling. mir. Executio ut actus transiens forma-
liter in exteriorem materiam, nego: virtualiter, concludit. Executio dicitur
fieri ut formalius immanens, et virtualiter transiens, quae ab unica
facultate potest provenire.

Arg. 3. Iuxta in creatura realiter dyling. in Deo debent virtua-
liter dyling. sed potentia executiva in creatura dyling. realiter ab intelle-
tu, et scientia ergo virtualiter idem. Prob. mir. Potentia executiva
motus proprii videtur in membris, siquidem illi in se habent deum
motus: ergo.

Resp. 1. neg. mir. quia licet membris in se habent deum
motus, n. neg. quod potentia executiva sit in illis, sed partem, quod n.
datur dyling. quae redduntur proxime mobilis a potentia residente
in intellectu. Ut explicentur N. Compl. in l. b. de anima dyling. 7. n. 29.

Resp. 2. dyling. mir. Iuxta in creatura realiter dyling. debent in
Deo virtualiter dyling. Si ad diversam lineam pertineant, concludit: si n.
pertineant, nego. Potentia executiva, et scientia fundatur dyling. si-
militer ex sua ratione formali, sed in creatura realiter dyling. realiter
ratione limitationis, quae cum n. sit in Deo, eandem lineam constituit,
ideoq. virtualiter dyling.

Arg. 4. Creatura dicitur ut potentia immediata executiva:
ergo n. scientia. Prob. mir. Idem in creatura quod n. ut potentia immedia-
ta executiva, quia ut limitata: sed n. scientia dicitur n. ut limitata: ergo.
Tamen quia idem scientia creatura ut potentia executiva, quia actus illi cor-
respondent, quod sunt operatio, et existentia dyling. realiter: sed in Deo
ut, et intelligere nec virtualiter dyling. ut dictum est: ergo. Tum: quia
operari absq. indigentia allicuius virtutis maior perfectio est, quam cum
operari cum illa, quia illud denotat maiorem fecunditatem in operan-
do: ergo.

Confir. 1. Deum agit ad extra, quatenus ut simpliciter infi-
nitus in ratione: sed hoc pertinet ad creationem Dei: ergo agit ad
extra convenit proxime scientia dicitur. Prob. mir. Quatenus agit ad extra
potest creare: sed quatenus potest creare importat infinitudinem in
ratione entis, cum creatio exhibet superiorem modum agendi: ergo.

Resp. arg. neg. ay. Mar. 8. dyling. 7. Ideo in creatura gen-
ta n. ut potentia immediata executiva, quia ut limitata: Ideo n. ut rea-
liter, concludit mir. Idem n. ut virtualiter, nego. mir. Scientia creatura
dyling. realiter a potentia proxime operativa, in Deo vero ut reali-
ter idem cum illa, virtualiter vero dyling. quia hoc arguit maiorem

dicunt effectum existentem, quod nō habent, ut causatur in actu primo.

4

Obicitur 2°. Scientia, quæ antecedit decretum voluntatis dñe, nō est
causativa in actu primo: sed ita ut scientia simpliciter intelligens: ergo. etiam
propter formam nō denominat principium actuum, nisi secundum quod dicit
inclinatio ad effectum, ut docet 8. Th. in hac art. sed inclinatio ad effectum
tam ordinis, intelligibilis, qualem est scientia, provenit a voluntate: ergo.
Propter neg. nam. probatur. Illud dicitur. forma nō deno-
minat principium actuum, nisi secundum quod dicit inclinationem
ad effectum. Actuum in actu secundo, concedo: in actu primo, nego.
8. Th. locū citato loq^r. de principio applicato ad operandum, quod impor-
tat actum secundum.

7

Sed dicitur: Ideo scientia dñe, requiritur ut causativa peccati in
actu primo, quia nō datur actus voluntatis dñe, inclinans ad illud:
ergo ut scientia sit in actu primo causativa debet supponere actum
voluntatis dñe.

Propter neg. aut. si sumatur in rigore causalitatis, quia causa
huiusmodi debet et quia scientia dñe nō continet peccatum propter suam
deformatam. Et si nō sumitur in rigore causalitatis, sed dicitur: quia nō da-
tur actus voluntatis dñe, nec potest dari, concedo aut. quia nō datur pro-
pter, nego. Actus voluntatis est applicativus, idcirco pro priori ad virtu-
tem causativam nō requiritur sed ad actualem causationem, et quia peccatum
illum terminatur, nō potest a scientia dñe, causari.

6

Dico 2°. Scientia visionis est potentia executiva in actu secundo
ita 8. Th. de verit. q. 2. art. 13. Probatur ratione: illa scientia est in actu
secundo productiva, quæ supponit liberam determinationem voluntatis
dñe: sed ita ut scientia visionis: ergo. M. r. et communis inter theologos. et
potest ratione: quia nō sunt ex tunc in aliqua differentia temporis, ratio-
ne decreti, ad quod scientia visionis terminatur, alioquin nō esset visionis.
Nam est 8. Th. quia scientia est forma habens determinationem
aliquem effectum, cum sit de ratione forme intelligibilis, ut est scientia
opposito se habere: ergo determinativam intelligit, quod requiritur ut actus
quam actus voluntatis, et consequenter scientia causans in actu 2° de-
bet hanc supponere actum.

7

Propter 2°. si scientia visionis nō causaret creaturam, meju-
raretur ab illis: sed hoc repugnat: ergo. etiam potest quia mensura de-
bit dependentiam. Nam. probatur. Scientia, quæ nō causat se scito, mensuratur
ab illis, ut docet 8. Th. q. 2. de verit. art. 14. et infr. q. 16. art. 1. ergo.

8

Sed obicitur: Scientia visionis circa peccata existentia nō meju-
rat ab illis: et tamen illa nō causat: ergo quævis scientia visionis, nō cau-
sat creaturam, nō requiritur quod mensuratur ab illis. Propter dicitur. Scientia
nō causat illa, quæ ad formalem, concedo: quæ ad materiale, nego. Causat scientia

hinc, quam dicitur in suo ordine, quia illa habet propriam existentiam, n. ve-
ro hic, quia illam habere misericordia creato procedit ad imperfectionem
que est per compositionem eius per accidens cum suo subiecto, quod repug-
nat illi misericordie dicitur

Quedam questiones breviter decidentur.

Inquiry 1°. Inquam scientia sit potentia executiva Dei. Duplex
scientia datur in Deo scientia visionis, et simpliciter intelligentis: hic termi-
natur ad creaturas secundum nos quidditatem procedendo ab existen-
tia, illa ad illas, quatenus dicant existentiam in aliqua temporis diffe-
rentia. Hec rursus dividitur in scientiam approbationis, et improbatio-
nis. Scientia approbationis est, que versatur circa bonum, improbatio-
nis, que fertur in male, et peccata, ad que tantum permissive concurrunt
Dei. Hec diviso n. est in diversa attributa, sed in diversis eiusdem attribu-
ti expressionibus, quia scientia perfectissima omnia hic debet in sua linea impor-
tare. Hec diviso n. ut inadequata a Thomya refertur, sed ut adequa-
ta celebratur, quia scientia media, que a Thomya concluditur, a Thomya
ut potius concluditur negatur. Est adequata, quia ut docet S. Th. de veritate
q. 2. art. 9. ad 1. n. datur ex parte scientis, sed ex parte scitorum: sed
scito important existentiam, et n. existentiam, inter que n. datur nihilum: ergo
n. datur omnia scientia, n. visionis, que ad existentiam rei terminatur: et simpli-
ter intelligentis, a qua n. existentia rei attingitur. Hoc supposito.

Dico 1°. Scientia simpliciter intelligentis est potentia executiva
Dei in actu 1°. Prob. Th. in hac q. art. 1. ubi ait, quod virtute causare est
propriam scientie simpliciter intelligentis: sed virtus ad causandum est po-
tentia in actu 1°. ergo. Tum quia scientia antecedens decretum est causa
hinc in actu primo, cum actus causare dependeat a decreto dicitur voluntatis:
reditur est scientia simpliciter intelligentis, cum procedat ab existentia
effectus: ergo. Tum quia ars n. causat in actu secundo, n. multum
a voluntate artificis: ergo scientia, quatenus antecedit voluntatem
artificis, dicitur, qualem est voluntas n. potest causare in actu secundo.

Sed obicitur: Causa, que in actu secundo causat, est eadem cum illa
que causat in actu primo: sed scientia simpliciter intelligentis n. causat
in actu 2°. ergo nec in actu primo: Non patet, quia effectus n. causatur
in actu 2°. nisi a causa habente virtutem in actu primo.

Duplex dicitur. Causa in actu secundo est eadem cum
causa in actu primo: eadem realiter, concedo: eadem quoad terminatio-
nem, nego. eadem est scientia visionis, et simpliciter intelligentis, sed dicitur
in terminabunt, quia primo terminatur ad effectum ut existentem, n.
vero illa, et hoc accidit in causis creatis, nam quatenus causant actualiter

et causa rerum, n. v. 2. yto.

Inquiry 2. An deus cognoscat mala? Resp. affirmativet
ratio est: quia aliter n. esset infinitus in cognoscendo, nec infinitus in
iudicando. Pro 2. q. quod est infinitus in cognoscendo videtur omnia cog-
noscere: sed n. potest omnia quamvis esset bono cognoscere, n. mala
percipere: ergo. Aliter prob. ut aliquo perfecte cognoscatur, debent
aliqui, qui illi opponuntur: sed mala opponuntur bonis: ergo. Aliter
est 3. in hoc art. ubi concludit: Unde deus n. perfecte cognoscit
bona, n. etiam cognoscit mala. — Quod 2. p. ostendit: Infinitus
in iudicando n. est, qui omnia iudicabilia n. iudicat: sed si peccata
n. cognoscit illa n. potest iudicare, cum iudicium requirit fieri ob
cognitionem: ergo.

Sed obicitur: deus n. potest respicere ad iniquitatem iuxta Aba-
sed respicientia dei est illius cognitio: ergo si n. potest respicere, n. potest
cognoscere. — Tum quia directam cognitionem deus n. potest esse bonis
apparentibus: sed malis sunt bona apparentia: ergo quod prob.

Resp. ad 1. d. h. g. man. deus n. potest respicere ad iniqui-
tatem: respicientia complacentia concedo: respicientia displicentia nego.
Et hoc modo est intelligenda sacra scriptura, quando cognitionem
eorum dicitur deus, cum eis absolute cognoscere conflat ex aliis
rationibus.

Ad 2. resp. d. h. g. man. Obiectum cognitionis deus rationem sui cog-
nitum, n. potest esse bonum apparen, concedo man. rationem alterius
neg. nego. Scientia deus primo attingit bona, et rationem illorum malis

Inquiry 3. An mala libant necessario cognosci per bona
creata? Certum est, quod malum nequit cognosci a deo n. cognito bono,
quia cum malum est ad ordinem ad bonum, cui opponitur, n. potest
perfecte cognosci, n. terminis talis ordinis cognoscatur. Sicut e contra
est, quia adventus Christi fuit in remedium peccati, n. potest perfecte
intelligi n. intellecto peccato. Quod inquit? est, an ratio boni taliter
se teneat ex parte obiecti, quod sit ratio, per quam deus cognoscit
mala, taliter, quod si idem suam essentiam cognoscit, n. potest
intelligere mala. Non intendimus, quod bonum creatum sit ratio
mala, seu specificativa talis cognitionis, quia hoc de omni ente crea-
to in nostro sententia relegat? sed quod talis ratio se teneat ex par-
te positivae terminationis ad cognitionem mali. Et in hoc sensu.

8. Videmus, quod deus n. potest cognoscere mala, n. per bona
creata. Pro 2. q. ratio Aug. doct. Malum debet cognosci per bo-
num, cui immediate opponitur: sed nullum malum opponitur in media
tertia: ergo debet cognosci per bonum creatum. Aliter patet: quia si ma-
lum cognoscitur in privatione, cum nil sit, n. potest habere in se ipsa in-
telligibilitatem, quia hoc req. ad ens: ergo debet cognosci ratione affe-
rentis cum illo connexi, quod illam habeat, quod est bonum, quod illi

visionis materiali peccat, et bonum, cui malitia opponitur, ideo. quamvis
n. caret formalem malitiam, ab illa n. mergatur, quia ex suppositione
quod bonum dictum caret, et tunc scientia boni immediato mergatur, et ideo
hanc illam remittit, et tunc dictum mergatur a malitia. Et mergatur se mergatur,
scilicet bonitatem, et tunc tunc, cui opponitur, inquit ab illa malitia mergatur.

Obiicitur 2. scientia, que supponit factum suum obiectum n. caret
illud: sed scientia visionis ita supponit: ergo. Probatur. Scientia intuitiva sup-
ponit suum obiectum factum, cum sit incommensurable videtur, quia n. existens: sed
scientia visionis est intuitiva: ergo. — Tum quia scientia visionis supponit
dictum: sed per decretum ponatur se existens in aliqua differentia ten-
tury: ergo scientia visionis supponit se existens. — Tum quia Gen. 1. di-
xit: quod Deus vidit cuncta que fecerat: ergo scientia visionis supponit
se facta, et consequenter illa n. facit.

Præter. nego. Minus. Major. probatur. Scientia intuitiva suppo-
nit suum obiectum: Scientia intuitiva imperfecta, concedo: perfecta, nego.
Quod est de scientia intuitiva est, quod sit cum suo obiecto in eodem signa-
tum reali, quam rationis in quo n. vero, quod sit per prius prioritate a quo
obiectum, quia est proprium intuitionem imperfectam, et mergatur ab obiecto
quod repugnat intuitionem. Ut patet in deo. Namque intuitus fi-
lium, quem filius preexistens ad Patrem. — Ad 2. dicitur. minor. sed
per decretum ponatur se existens: intuitiva, concedo: completa, nego.
Intentio efficax voluntatis Dei n. completatur futurorum creatura
tamen tantum intuitiva, quia futuro completatur per imperium Dei
scientia, que dirigit, et caret creatura ex tunc. Et ratio, quia ad aspi-
cationem aliter causam. perhibet ultimum, et complete causam, sed tan-
tum determinari. — Ad 3. explicatur autem Deus vidit cuncta que
fecerat: vidit scientia visionis conservativa, concedo: quatenus prima fac-
tura, nego. Scientia visionis facit, et conservat facta, sub prima concep-
tu creatura n. supponit, bene autem sub secunda.

Obiicitur 3. si scientia visionis que caret erant, ideo sunt futura
visionis. quia Deus scientia visionis vidit illas: sed hoc est falsum, cum contradi-
ctorie. Probatur. ideo illas sciri, quia sunt futura: ergo. — Præter. concesso. minor.
et nego. minor. dicitur. probatur. ibi imbibitum. ideo illas sciri, quia sunt futura:
quia illative sumptum, concedo: causaliter acceptum, nego. Quia po-
tuit significare causalitatem in quibus, vel illationem, vel causam
consequentem si primo modo sumatur et falsum huc propositio: quia sunt
futura, sumatur ab eis, quia futuro n. est causam ut sciatur, sed sunt
præteritum est causam ut sunt futura. Secundo modo potuit verificari,
quia ex eo, quod sunt futura, sequitur. quod Deus illas prævidet.

Obiicitur 4. scientia, quod Deus attingit peccata existentia, et tunc
n. sed illa n. caret: ergo n. est illas suam causam obiectum. — Præter. dicitur.
Scientia dicta est visionis: approbatur, ergo, et probatur, concedo: illa

trahit deum affective, et per malum finis, quod est destructio mediata, quia fit in
dia destructionem ordinis ad deum.

2 Nec refert si dicatur: quod peccatum in ratione offensa opponitur
bono immediate. Ita. Tum quia n. est malum creaturæ. Tum quia deum re-
spicit, ut subiectum quod evadit infinito: ergo potest immediate ab eo cog-
noscitur. — Non refert, quia licet immediate deo opponatur tanquam pen-
sione offensa, n. potest cognosci, n. per cognita malitia, ex qua derivatur.
Et cum malitia n. potest cognosci n. cognita bonitate creata, cui immédia-
te contrariatur. Ideo offensa p. n. ab ista bonitate in sui cognitione
dependet immediate. Et ratio est: In quando aliquod malum taliter op-
ponitur bono, quod sit ratione alterius mali, huius req. conditionem. Et
ita si hoc in sui cognitione ab aliquo bono creato dependet, ab illo
debet etiam dependere.

3 Obij. 3. Deum continet perfectior modo, quam creaturæ
bonitatis ipsarum, cum eminenter continet: sed in illis posuit fundare
oppositionem immediatam cum peccatis: ergo posuit titulum in deo.

Resp. neg. conseq. quia perfectior continetur bonitatis
creaturæ in deo tollit oppositionem immediatam cum peccatis, quia est in
subiecto, in quo bonum per peccatum requirit destrui, quod req. ad
oppositionem.

4 Sed dicitur: In per se, et ratione sui est iudex peccatorum
per se, et n. ratione alterius, debet illa cognoscere, alioquin n. esset iudex.
Ista proportionata cum iudice: sed deus est ratione sui iudex peccatorum
ergo ratione sui, et n. ratione mali debet illa cognoscere.

Resp. disting. nam In ratione sui est iudex peccatorum
per se, et n. ratione alterius debet illa cognoscere: Non ratione alterius
active, quando manet. Non ratione alterius passive, quando est. Ut si deus
ratione sui iudex, req. quod n. debet aliter, ratione cuius active cog-
noscitur cognoscatur. n. vero, quod ex parte passive terminatur.
n. n. debet aliter, qui sit ratio passiva cognoscibilis, obiecti, cum
habet immediatam oppositionem, quod est bonum creaturæ cum malo.
Nec ex hoc inferatur: quod deus suam scientiam accipiat ab aliquo
hinc, quia ad hoc requireretur tale extrinsecum per rationem activam
terminationem scientiæ divinæ.

5 Obij. ult. Malum in communi opponitur immediate
bono. Ergo deus potest cognoscere tale malum absq. bonitate crea-
ta. Prob. arg. Tum quia 2. Th. ita docet q. 2. de verit. art. 1. et in 1.
dist. 36. q. 3. art. 2. Tum, quia omne malum opponitur immediate omni
bono: sed malum ut sic est omne malum, bonum deum est omne bo-
num: ergo. — Tum quia n. deus est malum: sed hoc opponitur immédia-
te deo: ergo idem quod per se.

Resp. disting. arg. Malum in communi opponitur bono
uno. secundum vocem, concedo: secundum rem, nego. Et hoc modo req.

opponitur. Si vero cogit in positivum, et est peccatum commissionis, cum sit defectus a regula rationis, non potest cognosci, nisi cognita concordantia cum illa, et patet in analogia, qui non potest cognoscere defectum in sua arte, nisi cognita congruitate cum illa: ergo tenet max. et Min. prob. a. 8. Th. 9. 11. art. 9. ad 3. ubi ait: Lex contraria, et opposita privative nata sunt fieri circa idem, id est deo, prout in se confide-
tratur, non est aliquid contrarium nec rationi nec bonitati, nec rationi
sue veritati.

29

Prob. ratione: Malum est destructivum boni, cui forma sitis opponitur: sed nullum malum est destructivum Dei: ergo tanquam a deo non potest auferri, nec eius bonitati, aliquid minus: ergo non semper opponitur immediate bono creato, et consequenter per bonum creatum malum a deo cognoscitur.

30

Sed obicitur. Ita deus cognoscit mala, ait 8. Dionysius de div. nominibus 7. sicut si lumen esset cognoscitivum, cognosceret tenebras: sed si lumen esset cognoscitivum, per se ipsum cognosceret tenebras: ergo deus per se ipsum, et non mediante bono creato cognoscit mala.

Resp. distinguendo. Ita deus cognoscit mala, sicut si lumen esset cognoscitivum, cognosceret tenebras: Ita quoad rationem specificativam, non vero quoad rationem ex consequenti terminativam, nego. Deus cognoscit mala ratione sua generalis, tanquam specificativi sui cognitionis, non vero tanquam termini immediate oppositi malo. Lumen vero cognoscit tenebras ratione sua specificativa, quoniam terminative, quia suam cognitionem specificaret, et simul esset terminus tenebrarum immediate oppositus. Ex quo satis clareit differentia.

31

Obicitur. Malum culpe lethale potest a deo ratione sua generalis immediate cognosci: ergo non ratione boni creati. Prob. aut. ex 8. Th. Malum culpe opponitur immediate bono creato: siquidem in hoc distinguitur a bono creato, quod hoc immediate, illud mediata. Aug. doc. malum esse a malo curare, quod hoc immediate, illud mediata. Te bono deo contrarietur ergo. Cum quia peccatum habet oppositionem contra legem eternam, siquidem diffinitur sic: dictum, factum, et concupiscentia contra legem dei. Cum quia est destructivum Dei, siquidem ab eo auferat rationem ultimum finis: ergo.

Resp. ad 1. mag. aut. probatio. Illud distinguitur. Malum culpe opponitur bono deo tanquam fini, et obiecto, concedo: tanquam forme, nego. Ideo peccatum opponitur deo tanquam fini, et obiecto, quia opponitur forme sufficienti deum tanquam finem vel obiectum, et sic tanquam forme, quod creato est immediate oppositum, et ideo ratione illius a deo cognoscitur. Nec igitur opponitur viui, et obiecto visibili, sed quia ratione viui obiecto opponitur, ratione illius ab intellectu cognoscitur. Per quod patet ad illud probationem, quia peccatum tantum opponitur mediate legi, et forme, quia immediate contrariatur gratiae, et charitati, et aliis bonis creatis, vel obiectis bonis, sicut mortali, vel ut ferivi, sicut veniale. Ideo patet de

erant, essent tamen, si aliquo conditio nunquam possetur ut
converso Tyr, et Sidon, si deus homo fecisset in illis prodigia, quae in Beth-
saida, et Corozaim fecit.

Quest. 1. Utr. deus sciat certo futura contingentia absoluta.

Intendimus primo declarare cognitionem dei circa futura contin-
gentia absoluta, et postea requirere ad illam perferamus.

S. 1. Catholica offertur sententia.

Sicendum est deum certo scire futura contingentia absoluta. Ita dicitur
psal. 138. Intellexi hanc cogitationem meam de longe: et omnes vias meas prae-
cepisti.

Prob. 1. ratione: deus scit futura contingentia absoluta,
cum sunt existentia: ergo ab aeterno ea cognovit. Consequenter inferri
quod alia scientia dei est variabilis, cum diminutionem, et additionem
hinc patenter in tempore. Atque vero prob. 2. Tum quia si deus nesciret
et contingentia, quando venturi essent, et perinde quae iudicium bonorum libera-
rum voluntatis, nec illi pernam, et premium debitum tribuere. Tum
quia contingentia et existentia habent determinatam essentiam, quae
per suppositionem, quoad aliquem sit, necesse est esse: ergo potuerunt ab aeterno
sciri, siquidem, qui habent determinatam essentiam, habent determinatam
notam subiectam. Tum quia cognoscere contingentia, quando sunt
pertinet ad perfectionem cognitionis: ergo non debet deo derogari.

Confr. Propheta certo cognoscit futura contingentia
propheta habet scientiam aeternam. Patet consequenter quia propheta est parti-
cipatio scientiae dei, in cuius virtute creduntur, et revelantur ab
ipso, et infallibiliter, ideoque dixit Luth. 1. contra Marc.
nem, quod prophetia dei est habet typum, quod sunt prophetae. Atque
vero docet. a. d. Petrus 1. habemus firmissimam prophetiam
sermonem: sed sermo firmissimus est perfectissima certitudo, cum huius-
modi adhaerentia ad intellectum consistat: ergo tenet aequum.

Prob. 2. Scientia causarum futura, cognoscit illos, sed scientia
dei. et causa futurorum, cum potentia sit immediata executiva dei:
ergo illa cognoscit. Prob. 3. mai. Causa attrahit suum effectum secundum pro-
cedendum, ut ignis calefaciendo calorem, et aqua frigefaciendo.
sed modus procedendi in scientia est cognoscere: ergo si causas futuras
illa cognoscit. Tum quia si causas futuras ab aeterno cognoscere, illa
causae est aeterno, et ignoranti modo: sed hic modus causarum, cum sit imper-
fectissimus, repugnat Deo: ergo.

Capitulum 2. Excluditur error contrarius.

Commentator 12. Metaph. text. 62. negat deo cognitionem futurorum
Idem docuit et ipse Cicero lib. 2. de Divinit. et lib. 2. de natura deorum.

Q. Th. ut recte placet in 2. d. 1. q. 1. art. 1. ad 2. et cum cognitis mali debet esse
secundum rem, debet deus illud cognoscere per oppositum secundum rem, quod
est bonitas creatoris sic. — Ad 2. resp. d. 1. q. 1. art. 1. ad 2. Omne malum oppositum
immediate omni bono, sed circa idem subiectum possunt versari, concedo man.
Quando n. p. quod est, nego man. Malum in communi n. potest versari circa deum,
quod est subiectum bonitatis d. 1. et cum idem subiectum requiratur ad oppositum
hominem mediatam duorum, cum opposito, ut constat ex d. 1. Th. loco citato, nato
sunt versari circa idem, idcirco bonum d. 1. n. potest immediate oppositum bono d. 1.
malo in communi. — Ad 3. resp. d. 1. q. 1. art. 1. ad 2. Non deus est malum, nego
hunc, concedo man. privatum, vel contrarium, nego man. Malum negativum
est contradictorie oppositum bono, et sic n. deus immediate contradictorie oppo-
nitur deo, ratione cuius potest immediate cognosci. Nota vera conclusio n. proce-
dit de hoc, quod nullum determinat subiectum, sed de oppositis privativis et
contrariis, quod ab eis requirit immediate cognosci propter dicta ex parte extremi di-
cuntur malitiam.

36

Sed dicitur: Potest dari per deum quod est bonum in intellectu per se
lumen glorie carentia speciei d. 1. sed hoc carentia est privativis immediate tali
speciei oppositae: ergo potest dari aliquid privativis oppositum speciei d. 1.
Cuius mod. carentia formae debet esse privativis immediate opposita tali formae: sed
speciei d. 1. est debita intellectui per se lumen glorie: ergo.

Resp. d. 1. q. 1. art. 1. ad 2. sed hoc carentia est privativis immediate
speciei d. 1. oppositae, prout est in re, nego man. respectu ad intellectum creatum
concedo man. et sic nil contra est. Ex ratione, quia a nobis delegatur oppositum
privativis deo, prout est in re, vero respectu intellectus creati, quia deus in re
requirit esse subiectum commune privativis, et formae, bene autem intellectus crea-
tus. Quare licet tali privativis cognoscatur deus ratione sui essentiae n. ra-
tione illius creaturae, sed ut connectatur intellectum creatum, et sic ad cogniti-
onem mali privativis aliquid creatum bonum debet importari.

Disput. 5. de scientia Dei respectu futurorum contingentium absolutorum.

fide catholica docet contrarium dari futurum contingens, ut de
d. 1. Th. q. 2. de veritate art. 12. cuius essentia sic definitur, quod atten-
ta lege Dei ordinaria potest esse, et n. esse. Ponitur attenda lege Dei or-
dinaria, ut excludantur motus necessarii, quia quamvis possint esse, et n.
esse secundum potentiam Dei absolutam, n. vero secundum potentiam or-
dinariam. Dicitur futurum contingens in id quod potest esse et n.
esse respectu potentiae Dei, et hoc modo Angeli, et alii faciunt futura
contingentia, et idcirco, quod potest esse, et n. esse respectu causae creatae.
Et hoc est deus, lex: Unum, quod procedit a causa necessaria, et libera, cuius me-
ritum ab alia. Aliud, quod est a causa indifferente, et libera, cuius me-
ritum ab alia. De quibus praeque in hac agitur materia.
Hae futura contingentia libera, alia sunt absoluta, alia
conditionata. Absoluta sunt, quae de facto oriuntur in aliqua differentia
temporis. Ut incarnatio Christi Domini. Conditionata sunt, quae nunquam

conexificatione dicta.

Arg^o 2°. Si Deus cognosceret futura, amitterent esse futura: hoc imp^o, licet: ergo et quod illa cognoscat. Prob^o. mar. futura amittunt esse futura, quando n^o. possunt aliter esse: sed n^o. daretur scientia Dei n^o. possunt aliter esse: ergo. Prob^o. mir. Scientia Dei n^o. potest terminari ad effectum aliter ac terminatur: ergo si daretur scientia Dei n^o. possunt futura aliter esse.

Confir. Non potest aliquis tollere t^uam prescientiam de sua conversione: ergo necessario eveniet futurum. Arg. con. tat. con. q. prob^o. Iam n^o. potest tollere arg. n^o. potest tollere consequens, aliter in ultima con. q. ponit dari arg. verum, et consequens falsum: sed prescientia Dei de conversione est antecedens inferens conversionem dictam n^o. aufferibile a creatura: ergo et conversio n^o. est aufferibile a creatura, et consequenter necessario eveniet.

Arg^o 3°. arg^o. neg^o. man^o. mar. q. prob^o. dyling^o. futura amittunt esse futura, quando n^o. possunt aliter esse: potestate anteced. con. do. man^o. potestate consequent, nego man^o. Supposito prescientia Dei circa futura, licet n^o. habeant posm n^o. esse potestate consequent, quod potestas secundum quid, cum sit orta ex suppositione illi accidentali, nempe existentia futuri eventus, et tunc scientia circa illos, habet tamen potestatem antecedentem, quae est potestas simpliciter talis, quod haec est propria futuri secundum se, quae illi convenit proprii ad tollere prescientiam et determinationem ad existendum.

Ad confir. r^og^o. neg^o. con. q. man^o. probat. dyling^o. Iam n^o. potest tollere arg. absolute, et necessario inferens, n^o. potest tollere consequens, con. udo man^o. libere, et ex suppositione inferens, nego man^o. Prescientia Dei eventus futuri est tantum arg. ex suppositione, et libere influens in totum eventum, id est: consequens ex illo illatum libere ab illo procedit. Quapropter licet posito illo ant. infallibiliter talis consequens ponatur, potest absolute n^o. poni, quia licet antecedens positum n^o. possit aufferi a creatura n^o. ideo n^o. potest aufferi consequens absolute, quia illa est impotentia ex suppositione, haec vero absolute, quae compatibilis est cum impotentia ex suppositione. Ut patet: in inferiori actus intellectus ad amorem, quod in. arum est antecedens ad amorem, et tamen ex suppositione illius seq^o. infallibiliter amor quamvis absolute possit n^o. sequi, quia licet n^o. habeat homo potentiam ad aufferendum imperium ex eo, quod sit, quod est antecedens respectu amoris, habet potentiam ad aufferendum amorem absolute, quia impotentia ad tollendum imperium est ex suppositione, quae compatibilis cum potentia simpliciter ad amorem, quod illius conclusio est aufferendum.

Sed dic^o. Antecedens absolute necessarium tollit potentiam ad aufferendum conclusionem: cum ex necessario seq^o. necessarium, quod pugnat cum impotentia ad oppositum. Sed esse positum ab eo aliquid futurum, e.g. Petrus amabit. est antecedens necessarium; ergo tollit potentiam ad oppositum. Prob^o. mir. Omne positum est necessarium, cum n^o. possit n^o esse

Probatur. Si scientia dei cognoscat futura, non potest infallibiliter: sed hoc non potest dici, ergo nec quod cognoscat futura. Probatur. Illa scientia non est infallibilis, quia cognoscit rem, quae potest aliter se habere: sed futurum potest aliter se habere: ergo. Illiusque probatio distinguitur. Illa scientia non est infallibilis, quia cognoscit rem, quae potest aliter se habere et eo modo, quo potest, nego manifestum. Illa scientia quae fallibiliter requiritur non eodem modo, quo potest, nego manifestum. Illa scientia quae fallibiliter requiritur non eodem modo, quo potest, nego manifestum. Illa scientia quae fallibiliter requiritur non eodem modo, quo potest, nego manifestum.

Quod cognoscit futura, et non eo modo, quo futura sunt, nam si cognoscit modum, quo possunt aliter se habere, cognoscit illa, sicut potest cognoscere, et sic eius cognitio est certa, et infallibilis. Et si alio modo cognoscere, fallibiliter, sicut quod est. Et cum futura habeant existentiam de facto tali modo, quod potuerint illa non habere, illa hoc modo cognoscere et infallibiliter attingere. Sed dicitur: Si scientia dei terminaretur ad futura modo dicto, posset falsificari: ergo non terminatur. Probatur. Illa scientia potest falsificari, cuius obiectum potest non dari: sed ita sunt futura: ergo. Probatur. Quod facit actus actus, facit potentia possibiliter: sed si recipere non daretur hoc futurum: v.g. conversio. Pauli, falsificaretur actus scientiae divinae: ergo si potest non dari, potest falsificari.

Probatur. Negatur. An, et manifestum. Probatur. Potentia ei correspondens. Quod facit actus actus, facit potentia possibiliter. Potentia correspondens, conatus manifestum: ut correspondens, nego manifestum. Potentia correspondens non positioni actuali conversionis. Pauli supposita scientia dei circa illam, est ad componendam cum scientia dei de conversione, quae coram me, et potest datur, sicut nec actualiter positio. Potentia enim, quae a se habetur, in dicta conversione, est ad illam in re, et secundo, et secundum actum, tam non ponendam, et sic actus illi correspondens est non positio illius in re, et vix, quare talis potentia non arguit posse falsificari scientiam divinam, quia cum illa non potest ponere conversionem, coram me.

Sed in talibus sequitur ex hac solutione, quod possibile sit omni modo conversionis, siquidem datur potentiam ad illam secundum se: sed est falsum, quia si datur, ergo est solutio. Probatur. Possibile secundum Aristotem est illud, quod posito nullum sequitur impossibile: sed si daretur omnis talis conversionis, daretur impossibile: ergo. Probatur. Impossibile est praesentibus habere dei falsum: sed falleretur tali ommissione datur, ut ex se conflat: ergo.

Probatur. Negatur. manifestum. manifestum. Probatur. Possibile secundum Aristotem. Et illud, quod posito nullum sequitur impossibile: si non datur futurum certa sui oppositi, conatus: si datur, nego manifestum. Quando ergo datur futurum certo oppositi non possibile, tunc ex positione possibile sequitur aliquid impossibile, nempe conatus illius cum suo opposito. Quare si est possibile absolute omni modo conversionis. Pauli supposita praesentibus dei de illius futurum, inferunt possibile omni modo, aliquid impossibile, scilicet conversionem cum suo opposito. Et de possibile absolute, non vero.

exire. Ex qua tantum arg. necessitas secundum quid in futuro, non vero
necessitas simpliciter.

Sed instabit: Scientia debet esse de necessariis: sed futura contingentia
non sunt necessaria: ergo scientia divina non attingit illa. Ad id dicitur
in 1. post. cap. 2. — Nam quia scientia cognoscit per medium neces-
sarium: sed per medium necessarium nequeunt cognosci futura: ergo Deus
non potest scire illa. Ad id liquet: quia medium scientie est quod est essentia dei quod
necessaria est. Ad id probatur per medium necessarium attingit conclusionem
necessariam, cum necessarium inferatur ex necessario: sed futura contingentia
non possunt esse necessaria: ergo nequeunt cognosci per medium neces-
sarium.

Preterea dicitur: Scientia debet esse necessaria vel sim-
pliciter, vel ex suppositione, concedo. de necessariis simpliciter pro-
pter, nego. et licet futura contingentia non sint simpliciter necessaria,
sunt ex suppositione, quia supposito decreto debent esse.

Sed dicitur: Scientia creata nequit esse de futuris contingenti-
bus: sed hec sunt necessaria ex suppositione: ergo scientia nequit esse de
necessariis ex suppositione. — Preterea dicitur: Scientia creata
naturalis, et acquisita, concedo: supernaturalis, et infusa, nego. tra-
hitur: Licet autem necessaria ex suppositione, quod sunt futura, termi-
nentur actum scientificum, debent cognosci in medio illo infallibiliter in-
ferente, et cum non debetur medium naturale, bene autem supernaturale
et infusum, ut patet per rationem infallibilitatem dei: scientia in quo pos-
sint infallibiliter cognosci, ideo scientia creata naturalis non est de fu-
turo, bene autem scientia infusa ut constituta in scientia infusa omnium
creaturarum, que futura cognoscit, et infallibiliter attingit, ut docet 2. 2. q. 139
art. 1.

Ad 2. resp. neg. man. et 1. q. 139. dicitur: Medium scientie
divine est essentia divina. Determinata per decretum, concedo: absolute
sumpta, nego. Essentia divina habet rationem medii ad cognoscendas crea-
turas possibili, et ad cognoscenda futura contingentia: sed cum
diversitate, quia respectu possibilium est essentia divina absolute sum-
pta, et hoc modo est necessaria respectu vero futurorum est contingens
determinata per decretum, quia ratione libertatem importat,
et sic licet necessaria absolute, non vero in esse medii cognitionis fu-
torum contingentium.

Arg. ultimo: Si Deus sciret futura contingentia, constan-
ter, et sollicitudo ab hominibus circa spiritualem salutem: hoc
est contra 2. Pet. ubi ait: Sagite, ut per bona opera certam agram
vocationem faciatis, ergo illam scit. Probat man. Longe spiritus sanctus
fudo affertur ab hominibus, quando possunt dicere futurum contin-
gens, q. conversionem meam evenire infallibiliter, si est ab eo promissa
minime vero, si non est: sed hoc accideret si Deus sciret futura contin-
gentia: ergo, etc. liquet, man. 1. q. 139. Diligentia humana affertur, quan-

præteritum: sed q^d præteritum est præteritum ergo est necessarium.
Deus vero: nunc maiore q^d prob. concessa pro nunc subiecto et

Resp. neg. min. maiori. prob. concipio pro nunc. Syllab. mdr. esse p. p. r. u.
 citum ut p. r. u. citum grammaticaliter, conado min. realiter, nego min. licet
 enim p. r. u. citum grammaticaliter, et quoad vocem aliquid p. r. u. citum vi-
 deatur sonare, vere tamen n. ut p. r. u. citum, sed p. r. u. citum, quia ut docet B. Th.
 int. dyt. 39. art. 1. ad 1. Actus dyt. scientie nunquam transit in p. r. u. citum
 sed semper ut in actus, et ideo semper manet in libertate dyt. voluntatis.
 Ratio est: quia totus actus mensuratur eternitate, respectu cuius nil est
 p. r. u. citum. Ara. 3. Ex maiori necessaria, et minori de inesse secundum

Arg. 3. Ex maiori necessario, et minori de inesse secundum Philosophum seq^r conclusio necessaria: sed si futura cognoscuntur a Deo, inferrentur ex maiori necessario, et minori de inesse: ergo n: pos-
sunt cognosci, quia alia necessaria essent. Mr. patet in hoc syllogismo:
Omne scitum a Deo necesse est esse verum: sed hoc futurum contingens,
vg. Petrus disputabit, est scitum a Deo: ergo necessario est verum.

arg. Petrus supponit, et scitum a
Deo neg. min. probat. Illi Sylog. Omne scitum a
Deo necesse est esse verum. Itaque talis necessitas sit de dicto, concedo man.
ita ut sit de re, nego. Quando negritas est de dicto, est composita et fo-
cit hunc sensum, n. potest accidere, quod Deus sciat aliquid, et id n. sit.
Quando vero negritas est de re, facit sensum divinum, et hoc modo est
falsa, quia sensus illius est, quod scitum a Deo, est necessarium, et hoc est
veritatem necessariam. Hec doctrina est 8. Th. de Verit. q. 2. art. 12. ad 4.
Quare conclusio illata in syllogismo posito est necessaria in sensu compo-
sito prædicante Deum, vero in sensu divino. Quod n. dicit et ad libertatem,
quia negritas in sensu composito est negritas ex suppositione, quæ compo-
nitur et cum libertate simpliciter.
Itaque n. potest n. esse simpliciter, et necessario: ergo

hilib' et cum libertate simpliciter.
 Sed obijci: scire dei n. potest n. esse simpliciter, et necessario: ergo
 ergo si futura sciuntur ab ipso n. possunt esse simpliciter, et necessario.
 Aug. constat: quia scire dei est esse dei, quod simpliciter est necessarium. Consequenter
 vero prob. Quod n. habet esse simpliciter necessario, potest sciri, et n. sciri,
 siquidem potest esse, et n. esse: sed simpliciter scientiam dei scire aliquando, et
 aliquando n. scire: ergo si futura sciuntur deo debent esse simpliciter,
 et necessario. Th. n. neg. ant. cuius probatio dicitur. scire dei secundum id, quod
 est necessario. Th. n. neg. ant. cuius probatio dicitur. scire dei secundum id, quod
 est necessario. Th. n. neg. ant. cuius probatio dicitur. scire dei secundum id, quod
 est necessario.

aliquando n. scire: ergo si futura sciuntur a deo
 & necessario. *Quod neg. ant. cuius probatio dyllog. scire vel secundum id, quod*
dictum in recto, et est de, concedo: secundum quod dicitur Aliquo, nego. scire
vel potest considerari secundum id, quod in sua essentia dicitur vel se-
cundum terminationem liberam ad creaturas, quae terminatio potest
deficere, quia ad alias potest terminari, vel ut terminari, ut si deus
vel alias, vel nil decreverit producere. Quapropter licet scientia
attingens futuro de facto terminetur ad illas, potest absolute n. sciri,
in non, et sic d. implicat, futurum nunc scita posse absolute n. sciri,
cum possit deus aliud determinare, sed supposito iam determinato
ne circumstantia n. possunt n. sciri conquire, quam n. possunt sciri d.

Respondetur ex supra, quod causa, ut determinata constituit futurum
sed est fundamentum sui constitutionis, quod est habitudo ad existentiam determi-
nato tempore habendam. Ita docet Prologus 2. de gratia cap. 7. n. 7. et 15.

Sed hoc principio in suo robore nostram relinquit rationem, et rationem
habitudinis propriam tempore futuritionis est aliquid reale: sed non intrinsecum vel
futurum: ergo extrinsecum. Sed tale extrinsecum, ut constat ex supra ratione, est cau-
sa, ut determinata: ergo in illa constituit talis habitudo.

Nec sufficit si dicatur, quod habitudo, a qua provenit determinatio
futuritionis, est aliquid reale realitate essentis, non vero existentis, et realitate
essentis convenit rebus ratione sui, non vero ratione determinationis causa-
rum. Quia realitas talis habitudinis debet esse distinctiva futuri a possibili
sed realitas essentis non distinguit: ergo. Probat. autem. Realitas conveniens enti pos-
sibili non constituit futurum distinctum a possibili, ut ex se constat: sed realitas
essentis ita est, cum habitudo realitatis realitate essentis ad existentiam, sicut
possibili conveniat: ergo.

Sed dicitur: habitudo realitatis realitate essentis ad existentiam deter-
minate distinguit futurum a possibili, cum possibile illam dicat indetermi-
nate: ergo per hanc potest constitui.

Sed contra: habitudo ad existentiam determinate habendam
non convenit enti ratione realitatis essentis, aliter essentia liter conveniret
est futurum, quia similia salvatur essentia entis: sed non est aliud, a quo provenit
nisi a causa determinata, cum a se nequeat determinari: ergo talis habi-
tudo non in realitate essentis, sed in causa determinata constituit.

Sed obicitur: Causa effectiva requirit constitui effectum, cum sit
causa extrinseca: sed futurum est effectus causae effectivae determinatae: ergo
causa determinata constituit formaliter futurum. Et patet: quia fu-
turum aliquam causam effectivam debet habere.

Respondetur distinguendo. Causa effectiva requirit constitui effectum
Causa effectiva, ut effectiva est, concludit: ut forma est, nego. Causa determinata
et habet rationem formae, et rationem efficientis, habet rationem efficientis
ordine ad tempus, in quo futurum in exercitio ponendum est: habet ratio-
nem formae respectu status futuritionis, quod tunc vel fit. Ideoque potest sub hoc
conceptu futurum constitui, quamvis non sub alio.

Sed inquiri, per cuius causae determinationem constituitur
futurum. Ut respondeamus adverte, quod est duplex, haec causa. Prima,
quae immutabiliter est. 2. quae mutabiliter existit. Dicimus ergo, quod fu-
turum simpliciter constituitur in determinatione causae primae, futurum
secundum quid in determinatione causae secundae.

Probat. quod ratione de qua ex 8. Th. de verit. q. 12. art. 10
ad 7. illud est futurum simpliciter, quod infallibiliter erit, illud secun-
dum quid, quod in sua causa ita est ordinatum, ut sit futurum, quod po-
test deficere: sed futurum quod infallibiliter erit constituitur in causa
infallibili in determinando, ut patet deus. Sed potest deficere, in causa falli-

132

do ab illa n. dependet infallibiliter effectus: sed infallibiliter dicto n. de-
pendet a diligentia humana, sed a conscientia dei: ergo aufferat. Diligen- 112
tia humana.

Quod neg. 1. et 2. man. est arg. prob. d. q. 2. Diligentia huma-
na aufferat, quando ab illa n. dependet infallibiliter effectus: nec tamen
a conditione, nec tamen a causa, concludit. tamen a causa, nego. Con-
sio v. q. Petri, licet dependat tamen a causa a scientia dei, tamen
a conditione pendet ab illius cura, et sollicitudine, quia deus n. scit hanc
conversionem excludendo curam, et diligentiam, sed illa mediante, qua
propter licet infallibiliter, est necessaria cura, et consequatur. Est facta
in sumptione ciborum, quod ut praecito ad deum infallibiliter evenit, quod
ex hoc aliquis motus fuerit ad omittendam diligentiam, ut sumatur,
quia illius sumptio a cura, et sollicitudine tamen a medio dependit
praecito a deo.

Quest. 2. In quo futura formatiter consistant.

futurum est, quod ad existantiam habendam ordinem debet. Quon-
iam sit forma illius, conpositiva in regulatur in presenti, quia ab
omnibus n. eadem designatur.

Barag. 1. Resolvitur quaesitum.

Dicendum est futurum formatiter consistere in determinatione, et
preparatione causarum ad illius productionem. Ita d. Th. 2. de ve-
ritate art. 12. ad 7. ubi ait: Cum dicitur hoc est futurum, designat
ordo, quod est in causa illius rei ad eius productionem. Et patet etiam ex
d. August. in lib. 6. de Geny. ad litt. cap. 11. ubi dicit: Deum futura face-
re nil aliud est, quam eorum causas preparare.

Prob. 2. ratione. In illo conpositio futurum, quod illud
ut tale realiter denominat, cum ipse futurum sit aliquid reale: sed
causa determinata illud futurum realiter denominat: ergo in illa
conpositio. Prob. 2. minor. Denominatio realis actualis debet provenire ab al-
qua forma reali actuali: sed n. est alia tempore futurum, nisi ipsa
causa determinata, et preparata: ergo ab illa provenit. Prob. 2. minor. To-
ta denominatio poterat provenire, vel ab ipsa re futura, et a causa
ut potente in actu primo, vel ab ipsa, ut preparata, cum tempore
futurum nil aliud sit: sed nec a causa in actu primo, nec a re futuro
potest provenire: ergo provenit a causa, ut preparata. Prob. 2. minor. Causa
in actu primo tribuit denominationem possibilem: sed vero futurum nil est
in tempore futurum: sed a nihilo denominationem realis, nequit pro-
venire, nec denominationem possibilem est denominationem futurum: ergo debet
a causa, ut preparata provenire.

calore deficiere. Per quod causa necessaria distinguitur a contingentibus tam pro
pensity ad utrum extremum, quam indifferentibus ad utrumque, quia quod ex vi
linee n. habent sufficientem determinationem ad suum effectum, bene autem
illa. Quamvis sit differentia inter causas contingentes, quia in ordine ad propen
sity ad utrum extremum, potest quod vocari futurum secundum, et consequenter
probabilitatem, et coniecturam aliter sciri. In ordine vero ad causas contingentes ad
utrumque n. datur ne futurum secundum quid, ideoque nullo modo tali extre
mo possunt in illis cognosci sic docet b. 1. in 1. dist. 88. q. 1. art. 2.

Parag. 2. Opposita solvantur. arg.

Quamvis assignat pro constitutivis futuris tendentiam, quamvis pro utraque
causa dicit ad existentiam, n. vero determinationem causae. Ita Prolog. 2. de signi
fica cap. 7. n. 7. et 25. et alibi.

Arg. 1. Presens inquit constituit futurum cum futurum n. sit
presens: sed causa determinata est presens tempore futuritionis: ergo inquit con
stitutum futurum. — Tum etiam Angelus comprehendit determinationem
et inclinationem causarum: sed n. comprehendit futura, ut docet a. Theolog.
ergo futurum constituitur in determinatione causarum. — Tum etiam Deus
negat certo determinationem, et causae contingentes inclinationem ad unum effec
tum magis, quam ad alium: sed n. cognoscit certo futuritionem talis effectus
ergo idem, quod presens. Probat. n. futurum certo cognoscit a deo est infallibil
iter, et hoc certitudo divinae scientiae diffinit: sed futurum procedens a causa
contingenti magis propensa ad illud, quam ad aliud extremum est fallibile
cum deficiere possit ut diximus: ergo.

Quod neg. manifeste probatur. Improbabile distinguitur futurum n. est
presens: futurum ex parte futuritionis, nego: ex parte rei futurae, concedo
est futuribile, et ut res futura res n. est presens, quia n. existit, futurum vero
est presens, quia ante presentiam rei datur de facto presens futuribile. — Ad
2. resp. concedo maiori distinguitur. Non comprehendit futura naturalia
nego. futura libera, subdistinguo: certo, et infallibiliter, concedo: con
fusable, et probabiliter, nego. Eo modo, quo est determinatio causarum
futurum: determinatio causae necessariae constituit futurum simpliciter, et
sic Angelus cognovit certo futura naturalia, v. g. combustionem ignis, et
lunae, quae quamvis in illo n. fuerit ex vi miraculi, petebat ex vi deter
minationis causae, per ordinem ad quam licet n. omnibus modis futurum im
pliciter constituebatur. Nec potest dici ex hoc, quod fuit falsitas in intellectu
tae Angelicae, quia Angelus iudicavit de illo secundum determinationem causae
secundae, respectu cuius erat verum, n. vere respectu causae primae, quae de
verbum miraculosum n. erat sibi manifestatum. Determinatio vero causae
liberae, quamvis inclinatur specialiter ad aliquem effectum, n. facit futurum
simpliciter, sed secundum quid, cum ex vi illius deficiat, possit ideoque tantum
coniecturaliter, et probabiliter cognoscitur ab Angelo.

Ad 3. resp. neg. manifeste concedo maiori prob. distinguitur. sed
futurum procedens a causa contingenti magis propensa ad illud, quam ad aliud

113
bilibiter determinante, ut et creatura: ergo futurum simpliciter conijctum
in determinatione causae primae, futurum secundum quod in determinatio-
ne causae secundae.

Confir. Quamvis causae secundae sint inclinatae, et determinatae,
ad suos effectus, si n. adsit determinatio causae primae, effectus n. erit,
ut accidit in igne fornacis Babylonis: ergo futurum et secundum
quod tale per causas secundas, simpliciter vero per causas primas.
Patet coniectura: quia fallibile in existendo et futurum, sicut infal-
libile in existendo et futurum simpliciter.

Sed dicitur: Illud et futurum simpliciter, cuius causa et sim-
pliciter determinata: sed datur causa simpliciter determinata, quin
sit causa prima: ergo potest dari futurum simpliciter, quin conijctum
in determinatione causae primae. Probat. m. r. Causa creata necessaria, et
inmutabiliter operante, et determinata simpliciter ad suum effectum,
siquidem per illam potest simpliciter sciri talis effectus, ut docet 8. th.
in 1. dyt. 38. q. 1. art. 5. ergo datur.

Respond. disting. m. r. Illud et futurum simpliciter, cuius
causa et determinata simpliciter, et omnibus modis, concedo m. r. simplici-
ter, et aliquo modo, nego m. r. Causa creata necessaria, quamvis ex se sim-
pliciter aliquo modo, nempe in sua linea sit determinata, n. tamen et
ex se omnimoda determinatione preparata, cum egeat determinatione
primae causae. Quapropter licet suus effectus possit simpliciter in sua linea
dici futurus, quod sufficit ad cognitionem scientificam illius, quia scilicet neces-
sario concurrunt d. n. et abis. miracula n. potest illi delegari, n. tamen po-
test simpliciter omnimoda de futuro dici abis. preparatione causae primae a
qua futuro omnimoda provenit infallibiliter.

Sed instat: futurum simpliciter in aliqua linea et infalli-
bile in illa linea: sed futurum respectu causae creatae necessariae potest fal-
libile in illa linea: ergo n. et futurum simpliciter in illa linea. Non patet.
quia sicut futurum simpliciter in omni linea et ita infallibile, sic in specia-
li linea: et sic. Probat. Quod potest deficere in aliqua linea, in illa n. et
infallibile: sed ita et futurum respectu causae necessariae creatae, cum deus po-
sit suum suspendere concursum: ergo.

Respond. neg. m. r. probat. g. illius disting. Quod potest deficere
in aliqua linea, in illa n. et infallibile. Quod potest deficere connotata
liber, concedo. et miracula, nego. Ut aliquod futurum sit infallibile in linea
causae creatae, sufficit, quod n. possit deficere connotata liber, quia infalli-
bilis est ordinis connotata et. Cur autem suspensio concursus d. n. est
miraculosa, inde et, quod est infallibile in sua linea, quamvis possit mira-

Ans. ergo. Quia? concedo autem. et nego? coniectura? eum? prob. dyling? Ita se habet
causa ad possibile, sicut determinatio causa ad futurum: ad possibile secundum
determinationem extrinsecam possibile, concedo: secundum intrinsecam, nego. De
minatio possibile est duplex, una intrinseca, alia extrinseca. Prima conijctio
in non repugnans ad quodlibet. 2^a. in determinatione extrinseca a causa
factiva. Intrinseca intelligitur ante causam productivam, quia se habet ad
modum specificationis cause, et de hac loquitur Th. loco citato. Extrinseca vero est
post causam, quia ab illa provenit. Sicut denominatio intrinseca intelligibiliter pro-
venit ab intrinseca existentia, que ut specificationem antecedit intellectui de
nominatione extrinseca ab intellectu tanquam a forma, ideoq. ad illum subsistentiam
futuram vero n. habet aliquid intrinsecum, sicut possibile, a quo in ynfu-
tum constituitur. ideoq. ista denominatio cause determinata est constitutiva
illius. Et ratio est: In via ordo ad existentiam possibilem est intrinsecus constitutus
n. vero ordo ad existentiam determinatam, ideoq. possibilitas potest
esse intrinseca enti, n. vero futuro.

Resp. concedo: nam, et dicitur: quod. sed obiectum requirit cognitionem
 per actum, quem terminat: directe concedo: reflexe, nego. Deum ab eterno voluit
 directe rem quoniam tempore, et per hanc volitionem constituitur futurum, quia
 illa requiritur denominatio futuritatis. Reflexe vero ~~consequenter~~ voluit: quia
 deum actu voluit suam volitionem, et sic futurum, quoniam sit obiectum
 potest cognosci per volitionem suam. quia et reflexe obiectum volitionis
 quod ad rem potest terminari, sicut voluntas creata n. 1. dicitur voluisse
 obiectum, sed suam volitionem, quoniam sit distincto actu, quia hoc est
 imperfectum.

Arg^o. 5. Negatio^{invenit} ex^{istens} habende tempore determinato^{congr}
futurum: ergo n^o determinatio^{congr} causae. C^{on}tr. arg: Ita 1° habet futurum ad ex^{istens}

contingentia ex vitali causa et fallibile, concedo: ex vi decreti dñi nego. Causa
contingens potest considerari secundum quod dicitur ex se, vel secundum quod sa-
bet decretum dñi effici. Ex vi qñq rationis infallibiliter importat futurum,
quoniam n: ex parte illius, et cum deus illam cognoscat, ut subest decreto, illius
futurum infallibiliter existit.

Arg: 2º. Si futurum conyteret in determinatione cause, pos-
set fieri in tempore aliquid, quod antea dicitur n: fuisse futurum.
hoc n: potest dici, quia presentia supponit futurum: ergo in determi-
natione cause futurum n: conyteret. Prob: sequens. Potest aliquis effectus
existere ex causa omnino indifferenti, ut cernitur in actu libero: ergo si
futurum conyteret in determinatione cause, posset existere effectus, qui an-
tea esset futurus. — Tum etiam: quia seq: quod aliquid esset futurum,
quod nunquam esset presens: ergo n: conyteret in determinatione cause. Prob:
sequens. Potest causa esse determinata, et inclinata ad aliquid, quod in re
n: potest: sed oppositum, ut in causis contingentibus, et liberis manifeste con-
tingit: ergo si in determinatione cause conyteret futurum, poterit aliquid esse fu-
turum, quod nunquam sit presens.

Resp: dyling: sequens. Si futurum conyteret in determinatio-
ne cause, posset fieri in tempore, quod antea dicitur n: fuisse futurum. Re-
spectu cause primæ, nego. Respectu cause secundæ, concedo. Nil existit in tem-
pore, quod n: fuerit ab æterno ab eis determinatum, et sic simpliciter futurum,
quoniam respectu cause creatæ indifferentis, qui antea respectu illius n: erat fu-
turum, posset dari effectus, si determinaretur ab eis ad illius productionem. — Ad
2. resp: dyling: sequens. Seq: quod aliquid sit futurum, quod nunquam sit
presens: futurum respectu cause secundæ, concedo sequens. Respectu cause pri-
mæ, nego. Quod futurum dicitur per ordinem ad causam primam, n: potest
effici, bene autem quod tale est per ordinem ad causam secundam, idem
premissis potest esse tempore qñq dungi, n: vero illi, ut docet d. th. de
verit. q. 12. art. 10. ad 7.

Arg: 3º. Primum est rem esse in causa, ac esse futurum: ergo n: est
idem causam esse determinatam, ac esse futuram. Prob: aut. idem aliquid est
futurum, quia continetur in causa determinata: ergo primum est esse in causa
determinata, ac esse futurum.

Resp: dyling: 2. arg: Ideo aliquid est futurum, quia continetur
in causa determinata: sed quia dicitur rationem cause formalis, concedo: dicitur
rationem cause efficientis, nego. Determinatio cause est causa formalis, licet
concretus, scilicet futurus, sicut visus est causa formalis visus, et hoc qñq quod
a nobis operatur: quoniam exerceat rationem cause efficientis respectu rei, que
sub futura continetur.

Sed instatur: Causa potest producere, n: conyteret rem possi-

Parag. 1. Negativa sententia.

Dicendum est futura contingentia absoluta n. posse sciri ab eis in seipso
ideq. antecedenter ad decretum efficax suae voluntatis. Ita Aug. Doct.
de verit. q. 3. art. 6 ubi loquendo de idem ait: Ad ea quae sunt, vel fu-
erunt vel erant producentia determinata ex proprio dei voluntate
Idem ergo.

Prob. q. ratione: Idea divina ante decretum representat neces-
sario: sed futura contingentia nequeunt representari necessario: ergo per illa
ante decretum n. representantur. Maior patet: quia in ventum in deo an-
te liberam determinationem suae voluntatis, est omnino necessarium. Minor
prob. Quod n. habet esse necessario, n. representatur necessario, nam
ideq. divina representantur sicut habent esse: sed futura contingentia n. ha-
bent esse necessario: ergo. — Tum quia connexio necessaria req. ad re-
presentationem necessariam: sed illam n. habent futura cum idem ante
decretum: ergo.

Confir: Quod futurum n. est, nequit representari, ut fu-
turum: sed ante decretum n. datur futurum: ergo in idem ante illud n.
possunt futura representari. Maior liquet, minor vero prob. futurum n. est
tale ante suam causam: sed hoc est decretum: ergo ante decretum n. datur
futurum. Prob. minor. Causa futuri est causa prima libere causae, siquidem
deus ad extra est agens liberum: sed constituitur libere causae per decretum:
ergo illud est causa suae futuritionis.

Sed dicitur: Scientia dei practica est potentia immediate execu-
tiva dei: sed decretum n. est scientia cum hoc ad intellectum, illud ad vo-
luntatem pertinet: ergo decretum n. est causa: ergo ante decretum potest
esse futurum. — Obij. contra: manifestum est, et mirum. Disting. cony. cony. Decretum
n. est causa per modum virtutis concludo: per modum applicationis, nego. Virtus
causaliva est scientia dei est applicata per decretum, idem q. decreto attribuitur
futurum tanquam inchoatum, et fontem scientiae autem tanquam virtuti executioni
illius.

Prob. q. Creaturae vel possunt esse possibile ante omnipotentiam
ergo nec futura ante decretum. Atq. patet: quia possibilitas dependet ab omni-
potentia tanquam a causa, seu ratione a priori, et de ratione causae est proce-
dere effectum. Cony. q. prob. Sicut possibilitas dependet ab omnipotentia, ita
futuritas ab actu libero dei, quia sicut possibilitas, quia necessario, a neces-
sitate necessario, ita futuritas, quia contingens ab actu libero debet esse pro-
cedere: sed actus liber dei est decretum: ergo futurum vel datur ante decre-
tum.

Confir. Idea divina antecedenter ad creationem vel est determi-
nata ad representandum futura: ergo illa n. representat. Prob. q. Maior
Tum idea divina est determinata ad representandum, quando omni-
potentia est determinata ad producendum, nam id est eodem signo, in quo om-

sentiam habendam sicut praeteritum ad existentiam habitam: sed praeteritum con-
sideratur per negationem existentiae habitae: ergo futurum per negationem exis-
tentiae habendae.

Quia ergo negatio praeteritae existentiae illius distinguitur: ita se habet: quoad omnia
nego, quoad aliqua concedo: futurum, et praeteritum conveniunt in hoc, quod
concedit existentiam. Sed differunt in hoc, quod denominatio praeteriti est negativa,
ideoque potest considerari per negationem existentiae: denominatio futuri est positiva,
quia est determinatio ad existentiam positivam, ideoque debet provenire ab aliquo
positivo, et in statu futuritionis nil est positivum, nisi determinatio causae.

Sed dicet: Denominatio futuri est negativa: ergo non tenet responsio:
Idem denominatio praeteriti est negativa, quia in illo non datur existentia: sed in fu-
turo non datur: ergo est negativa. — Quia ergo distinguitur: dicitur denominatio fu-
turi est negativa: futuri secundum conceptum primarium, nego: secundum
secundarium concedo: futurum dicitur aptitudinem ad existentiam suo tempo-
re habendam, et negationem existentiae ante tale tempus. Aptitudo est prima-
rius conceptus, negatio est secundarius, quia aptitudo ad formam positivam
ut existentiam, debet esse positiva. ideoque primarius eius conceptus positivus est.
Praeteritum vero non habet aptitudinem positivam ad existentiam, cum ad
praeteritum non datur posse, ideoque in negatione existentiae eius obliquata est et
consideratur.

Sed instabit: Quod de presenti nil habet, nequit considerari per po-
sitivum: sed futurum nil de presenti habet: ergo nequit considerari per po-
sitivum. Probatur: Quod non explicatur verbo de presenti, sed de futuro, nil
habet de presenti sed ita est futurum, et patet in hac propositione: Antichristus
fuit: ergo.

Quia ergo negatio minime conceptus: non probatur: distinguitur: quia dicitur est futu-
rum: ex parte rei, statim autem statim futuritionis, concedo minime. Ex parte igni-
ficanter, nego minime. Est status futuritionis, et res subitanea illi status: hec nil
habet de sua existentia: ideoque non est, sed est, ille vero iam existit, et sic per posi-
tivum potest considerari. Propositio in arg. allato: scilicet Antichristus erit, cadit
supra rem futuram, ideoque de futuro enunciatum. Hec vero Antichristus est
futurus cadit supra futuritionem, et ideo de presenti dicitur.

Quest. 3. Utr. futura libera absoluta certo
sciantur a Deo in suis ideis antecedenter
ad decretum suae voluntatis.

Non dubitamus ideoque quod sunt exempla omnia creatorum
sum, representare futura libera absoluta, quia aliter non essent infini-
ta in representando. Quod inquirimus, est, an hoc habeant antecedenter
ad decretum voluntatis suae.

Quest. dyling. man. Causa efficiens alicuius denominationis causat
formam denominantem: Iuxta dependentem ab alio denominat, concedo man. Iuxta
independentem procedit, nego man. Et forma denominans dependens ab
efficienti, et quae independentem ita procedit. Prima terminat causalitatem
efficientis, si vero secundo, quia hic coniungit ype primam causam efficientem
de cuius ratione est ab alio efficienti n. dependente. Ut patet in omnibus
Sed. quae est forma extrinseca denominationis creaturae possibili, et causa efficiens
respectu ipsorum.

Sed arguitur: Implet, quod datur causa efficiens totius consti-
tuti per formam increatam: sed futurum secundum dicta constituitur per
formam increatam, nempe decretum: ergo n. datur causa efficiens respectu
illius.

Quest. dyling. man. Implet, quod datur causa efficiens totius
constituti per formam increatam, secundum id, quod dicit de formali, con-
cedo man. secundum quod dicit absolute, nego man. Ut aliquod totum pro-
ducatur absolute, n. req. omne n. tenens ex parte illius produci, sufficit, quod
aliquid producat. Ut patet: Ceteri et tenens producit unum dnam, quoniam
ducatur generationem dnam. quae est terminus formali illius productionis. Sed
est causa efficiens Christo homini, et tamen n. producit eius personalita-
tem.

Sed hec solutio dissolvit quodam sapientissimo Autyht, quia se-
tetur illam satis n. percipere, ideoq. insurgit contra illam: Implet, quod
efficienti producat aliquem effectum, quoniam ex parte illius aliquid produca-
tur: sed in futuro consequente ex decreto tanquam ex forma ex decreto
et possibilitate tanquam materia nil causatur. Ergo. Man. patet, man. liquet.
quia nec causatur decretum, nec possibilitas, nec unum, quia est indistincta ad
creto: ergo nil causatur.

Quest. dyling. man. Implet, quod efficiens producat aliquem
effectum, quoniam ex parte illius aliquid producat. Producat exerceat, con-
cedo man. Producat signata, subdylinguo: Quoniam aliquid producat: vel
possit produci, concedo: quoniam aliquid producatur, nego. Et causa efficiens
actualiter producat, et causa efficiens potens actualiter producat. Unde
est, quod causa efficiens actualiter producat aliquid ex parte effectus debet
producere. Causa autem potens producat n. debet correspondere aliquid
productum, sed aliquid producibile. Iuxta ista ex parte futuri n. debet
dori aliquid productum esse, sed aliquid producibile, quia respectu fu-
turi n. dicitur de causa actualiter producat, sed potens producat.
Et cum datur ex parte futuri aliquid producibile ad coherens, quod
tali futuri, inde est quod deus potest dici causa efficiens respectu
illius.

Sed dicitur: Deus diverso modo est causa futuri, ac possibilis: sed
respectu futuri est causa potens producat respectu possibilis: ergo est causa
actualiter producat respectu futuri. — Quest. dyling. man. Diverso
modo est causa futuri, ac possibilis: diversitate se tenente ex parte actus

nis potentia producit, id est tanquam exemplar movet. sed omnis potentia est
 determinata ad producendum ante decretum: ergo nec id est ad regimen-
 tandum. Propter. ^{ae} determinatio agentis libere provenit a voluntate: sed om-
 nis potentia est ad extra libere productiva: ergo. antea deus ad decretum n.
 est libere determinata.

sed dicitur: licet decretum efficiat, quod idea divina representet fa-
tutionem vel, ut vero fututionem fututionis, quia hoc ante decretum potest
representari; et cum futuritio fututionis sit aliqua fututionis, potest idea an-
te decretum aliquam fututionem representare.

sentare omnia, quæ pro illo signo sunt representabilia, quæ sunt futura
sed possibilis. Ad 2. r. r. neg. si qualiter probat d. h. g. aliquid
post decretum representabit, quod antea non representabat. Ex
defectu obiecti, concedo: ex defectu rei, nego. Quod futura n. representant
in idem d. h. g. provenit ex defectu ipsorum, quia ante n. sent futura
n. vero ex parte idearum, quia positi futuri se extendunt absq. aliqua
variatione ex parte ipsarum ad illa representanda.

Sed dicitur: forma eodem modo se habere eandem causam effectum
sed idem d. h. g. secundum doctrinam traditam eodem modo se habent ante de-
cretum, et post decretum, si quidem n. variatur: ergo si post decretum
representat futura, etiam ante decretum. Mir. et cetero, mor. patet: quia
diversus effectus, vel diversam formam, vel diverso modo habitam per-

Res. d. h. g. man. forma eodem modo se habere: tam ex par-
te rei, quam ex parte obiecti, eandem causam effectum, concedo: Quando ta-
men ex parte rei, nego. Idem d. h. g. eadem est ante, et post decretum, ex
parte rei, n. vero ex parte connotati, quia post decretum connotat futu-
rum, quod ante n. connotabat, per cuius connotationem extendit ad repre-
sentandum, quod ante n. representabat.

Sed instatur: Impossibile, quod aliqua perfectio adveniat ideis
ex tali connotato: sed si posito illo, et n. ante representant futura, et
qua perfectio adveniat ideis ex illis: ergo ante illud representant. Prob.
Mir. Representata obiecta pertinet ad perfectionem idearum: sed hoc
provenit a tali connotato: ergo.

Res. neg. Mir. concessa. maiori prob. d. h. g. Mir.
provenit a tali connotato, tanquam a ratione formali, nego; tan-
quam a conditione, concedo. Ratio formalis omnium representativa
venit in ideis, sed n. explicat hanc perfectionem in omni signo, quia
n. sunt in omni signo connotata requirunt, ut ex illis. Idem
signo ante decretum possibilis representat, quia sunt: futura
quia tunc habent esse, quia adveniat illi aliqua de novo perfectio
tota hæc obiecta ante habebat.

Sed urgetur: Denominatio intrinseca de novo adveniens
debet provenire ab aliquo se tenente intrinsece de novo ex parte forme
sed representatio futura est denominatio intrinseca se tenens de novo ex
parte idearum, cum n. sit hæc illi extrinseca: ergo aliquid de novo debet
se habere ex parte illius. Tum quia ad representandum absolute
req. forma representativa: ergo ad representandum de novo, nova
forma, vel novus modus intrinseca se habens.

Res. d. h. g. man. Denominatio intrinseca de novo
adveniens debet provenire ab aliquo se tenente intrinsece de novo ex
parte forme: Quando forma n. habet ex se virtutem ad illam, concedo:
n. habet, nego. Sunt forme, quæ secundum suam intrinsecam perfectio-

ly productionis, nego man. Ex parte facultatis productionis, concedo man. facultas productiva dei, quae est omnipotentia diverso modo comparatur ad possibile, et futurum, quia adyto comparatur ut determinatum per decretum, et non ad illud, et ita stat diversitas, quoniam ad futurum, ut causa actualiter producentis, comparatur.

Parag. 2. Opinio refert^r adversa.

Ideoque Sⁿⁱor. antea d^{ix}it ad decretum representare futuro tunc Egi-
dij Romanus in l. d^{ix}it. 3. q. 1. art. 2. Henricus & alij a Corduba lib. 1. c. 55,
dub. 8. quibus faveat 8. Bonaventura in l. d^{ix}it. 36. art. 2. q. 2. Suarez Mo-
nos quorum placita dubij sequentibus proponimus, quia speciales difficulta-
tes involvunt. Pro quibus.

Arg. 1. Deus cognoscit futura n. solum quia sunt ipsi presentia
sed etiam quatenus habet in se rationes omnium rerum: ergo videlicet Deus ante
decretum cognoscit futura. Mor: ut 8. Th. 1. q. 9. 29. art. 13. Conseq. patet.
Rationes omnium, quae sunt idem, dantur ante decretum: ergo n. Th. dicit futu-
ra cognoscit. Et hoc n. solum quatenus presentia in eternitate, quod habet
ratione decreti, sed etiam quatenus habet in se rationes, seu idem omnium
rerum, cognoscit illa in idem ante decretum.

verum, cognoscit illa in idem ante decretum.
 Resp. r. explicand. qd. Th. dicit cognoscit futurum. idem quia
 sentit ipse presentia, sed etiam quatenus habet rationes omnium rerum. Cognoscit
 eodem modo se tenente ex parte ipsorum rerum: diverso modo, concedit fu-
 tura possunt cognosci dupliciter, vel secundum suam essentiam, et secundum
 suam esse possibilem, ex q. quatenus sunt acta existentia in nunc, et tunc, et
 aliq. modo dicitur illa cognoscit. Ad huc concurrunt rationes, seu idem rerum
 ante decretum, quia essentia rerum possibilium in idem hoc modo representan-
 tur: ad 2. vero, ut determinate per decretum. et quia qd. Th. utrumq. cogno-
 scere debet explicare, tam idem, quam decretum posuit.

Arg. 2°. Quod est infinitum in representando, debet representare
nunc & futurum: sed idem ante decretum sunt infinita in representando: ergo ante
decretum representant futura. M^o est certa, m^o prob^r. Quod omnia repr^{es}en-
tata, representat futura, cum futura aliquid sint: sed infinitum in repr^{es}en-
tando omnia representat, sicut immensum omnia recipit: ergo. — Tum
quia si omnia n^o representarent, variarentur hic representando, quod
post decretum aliquid representarent, quod antea n^o representabant: ergo.

2° arg^o neg^o mai^{or}. Marg. prob. dyling^{us}. sed infinitum
 in representando omnia representat. Omnia representabilia concludo: non
 representabilia nega. futurum enim ante decretum n^{on} est representabile et
 futurum, quia ante illud n^{on} sunt futura, et antequam aliquid sit tale, ne
 quid ut tale representari. Ideo q^{ui} d^{icit} ^{esse} antecedenter ad decretum
 possunt esse infinite in representando, quia ad infinitum sufficit repr^{esentare}

et tamen cognoscantur a deo: ergo quamvis dicta futura n. continentur
in ipso tanquam in causa, possunt ab ipso cognosci.

Opp. dyling. dyling. nam peccata n. continentur in deo
tanquam in causa positiva, concudo permissiva, magis licet enim deus n. con-
currat positive ad malitiam peccati, concurrat permissive, quod sufficit, ut
ab ipso cognoscantur futura vero in arg. soluto, nec permissive deus con-
currat, nec positive, permissive n. concurrat, quia talia futura sunt boni
positive n. producent, quia ita in arg. supponitur. et sic n. possunt ab eo cognosci.

Quest. 4. Utr. deus cognoscat certo futura
absoluta in eorum veritate obiectiva
antecedenter ad decretum.

Resolutio huius difficultatis pendet a determinando, an futura
dicta antecedenter ad decretum habeant veritatem, et certitudinem
obiectivam, ratione cuius possunt ab eo cognosci, quia aliqui ex tractatu
I. d. 1. th. concedunt illis tam certam, et determinatam veritatem
obiectivam ante decretum, quod deus independenter ab illa potest illa
infallibiliter cognoscere. Sed sit.

Parag. 1. Declaratur veritas.

Dicendum est futura contingentia absoluta antecedenter ad decretum
n. habere determinatam, et certam veritatem, ratione cuius possunt ab eo
certo cognosci. Ita d. th. pluribus in locis, ex quibus tantum adducam unum
l. 9. 16. art. 7. ad 3. ubi ait. Unde ex hoc n. seq. quod ea que sunt, semper
fuerint verum ea futura que, nisi quatenus in causa sempiterna fuerint, ut
futura que quidem causa solus deus est: sed n. habere que futura ante
causam suam. est n. habere veritatem certam ante decretum, cum ipsa
causa sua. operetur: ergo tenet conclusio.

Prob. 2. ratione deducta ex 8. th. 9. 2. de verit. art. 12.
ad 1. et ex presentis articulo: Nequit futurum certo cognosci, nisi habeat
certam, et determinatam veritatem: sed ante decretum hoc n. habet: ergo
ante decretum nequit certo ab eo cognosci. Prob. 3. si illam haberent ante
decretum, vel esset in se, vel in suis causis: sed in se n. habent, quia se n. sunt,
nec in suis causis, quia causa contingens, quales est causa illorum, vel habet
ad opposita: ergo n. habent ante decretum determinatam veritatem.

Sed dicitur: licet causa contingens absolute sit indifferens, ut inclina-
ta magis ad unum, quam ad aliud, est determinata ad illud: ergo licet in illa
ut indifferens n. possit certo cognosci, bene autem in illa, ut inclinata.

Opp. dyling. arg. ut inclinata magis ad unum, quam ad aliud est

nam n. habent virtutem ad novam denominationem, et sunt, quae illas habent. ad
istam n. req. quod aliquid intrinsecum addatur. bene autem ad illas. Patet hoc:
quia quodlibet calidum n. dicitur ex se modum calefactionis, ut septem, et denomi-
natur calefactum, ut septem, req. quod illi addatur intrinsece modus, ut septem.
Quia vero relatio paternitatis habet quae virtutem ad denominationem Patris
secundi filii, nil illi intrinsece addatur ad talem denominationem, sed tantum
constatum extrinsecum filii. Similiter locus, quando dicitur in centro, n. deno-
minatur appetens appetitum complacentem naturalem, sed ille adeptus talis de-
nominationis obiq. aliqua mutatione intrinseca resurgit. Similiter ideo n.
habet ex se virtutem intrinsecam, ut representet futurum, ideoq. illi connota-
ty obiq. aliquo intrinseco de novo talis denominatio resultat.

Arg.³ 3.º Ideo tunc ut sunt formaliter ideae, n.^o sunt n.^o respectu
creaturarum futurarum: sed ideae, ut tales, sunt ante decretum: ergo ante
decretum representant futura. Mor. qd 8. Th. 1. p. 9. l. 1. art. 3. ad 2. Mirynda
Prob.^o mtr. Cum quia ideae qd forma necessaria: Cum quia qd attributum
de cuius ratione qd, quod sit perfectio necessaria: ergo sunt ante decretum.

Reff. Sylling. mam. Ideo dicitur formaliter idem; Præter
influenty in sunt nri respectu futurorum, concedo: præter n. c. ante p. p. g. o.
Ideo dicitur et dicit et n. g. & o. c. loco citato, essunt considerari, ut sunt ratio-
ny cognoscendi per modum speculationis, vel ut sunt existantia operandi, et
efficiendi. Secundum primam considerationem representant se possibile,
et hoc modo sunt ante decretum. Secundum aliam representant se futu-
ras, et hoc est post decretum, quia hæc representatio est ad efficientiam gra-
tiam, quæ est formaliter post decretum, licet ante sit virtute.

Sed dicitur: Chiam si deus, deus hoc impossibile, n. comparatur
ut ratio practica ad futura, possent idcirco illa representare: sed tamen?
est post decretum, cum hoc req. ad practica efficientiam: ergo ante illud.
Prob. mai. Ideo possunt representare, quod deus potest cognoscere: sed
chiam si n. est ratio practica futura, potest futura cognoscere: ergo idcirco
possent illa representare. Prob. min. Quod est infinitum in cognoscendo,
potest cognoscere futura, cum aliquam habeant cognoscib. tatem: sed
tamen ratio deus est infinita in cognoscendo, si quidem est deus, de cu-
ius ratione est scientia infinita: ergo.

in ratione est scientia infinita: ergo.
 Resp^t. manet imp^o prob. neg^o. marg^o. prob. dyling^o. Quod est in
 finitum in cognoscendo, potest cognoscere futura: contenta in illo tanquam
 in causa, concedo, n^o. contenta, nego. Scientia Dei habet rationem suam ad
 eius cognitionem, quod cuius ratione est contineri per modum causae omnium
 quae ab ipso cognoscuntur, quia si hoc n^o. esset, acciperet scientiam a rebus
 quod derogat perfectioni. Unde. Et sic dato incommensibili salvaretur infinitum
 de sui scientia per hoc, quod alii creaturae infinitae in illo contentae
 cognosceret, quin tali futuro electa attingeret.

vel falsitatem ex suppositione eventus pro tempore futuro; sed hoc
modo habere illam. Et ex natura rei: ergo quantum sit antecedens
ad decretum, n. et ex natura rei. Nam decretatur: ex suppositione
v. g. quod Petrus die crastino peccet, erit infallibiliter verum pro quo
v. g. signo antecedenti, quod peccabit: ergo tenet man.

Resp. neg. man. arg. q. prob. dyling. Ex suppositione, quod
Petrus die crastino peccet, erit infallibiliter verum pro quo v. g. signo aut
quod peccabit. Pro quo v. g. signo aut: causativo, vel promissivo, vel p. c.
h. concedo: Non causativo, vel promissivo, nego. Non quodlibet signum
antecedens ad existentiam effectus sufficit ad dandam veritatem deter-
minatam futuro, sed in quo est, et de quo derivat. omni futuro, quod
n. et ante decretum, cum ante ipsum omnia sint necessaria. — Tum
quod et suppositio dicta ponitur per se, et necessario, vel contingenter
et rationabiliter: si primum operatur, auctoratur contingenter: si secundum
non in signo aut: decretum, sed post decretum habebit veritatem, quod
quod est indifferens, et continens ex se debet ab aliquo infallibili deter-
minari, ut est decretum, ut veritatem habeat determinatam.

Prob. q. Quod affirmatur, vel negatur determinate de
futuro, debet affirmari iuxta prescriptum voluntatis, alioquin
futura sibi sunt causa primae sue determinatio, et infallibiliter futura
n. sed prescriptum voluntatis, est decretum: ergo iuxta illud, et
n. ante habent futura determinata ac veritatem. — Tum etiam quod
futurum est determinationem possibilitatis, cum possibilitas sit indiffe-
rens, et sit futurum, vel n. futurum: sed determinationem possibilitatis
ante decretum: ergo nec futurum. Prob. m. determinationem possibi-
litas connectitur cum omnipotentia determinata, sicut possibile cum
illa absq. determinatione: sed omnipotentia determinata per volun-
tatem: ergo n. est ante decretum tale determinatum.

Sed obijci: Ante decretum potest esse determinata omni-
potentia: ergo n. probat ratio. Prob. arg. Omnipotentia parata
ad tribuendo auxilia sufficientia ad illorum productionem, est
potentia determinata: sed ante decretum parata diffinitivam potest
parata ad dicta auxilia: ergo ante decretum potest esse determi-
nata.

Resp. neg. arg. marg. prob. dyling. Omnipotentia para-
ta ad tribuendo auxilia sufficientia est omnipotentia determinata
secundum quid, concedo: simpliciter, nego. Et ratio est: quia ex vi
l. determinationis manet effectus indifferens ad quod est, et quod non est, cum sit
est illius infallibilis ex n. talis voluntatis, quia infallibilis effectus
ut docet in materia de voluntate Dei, n. ab auxilio sufficienti, sed
a decreto efficaci ortum habet. Quare n. possunt certe cognosci fu-
tura ante tale decretum.

Sed instatur ex Suarez: licet futura non habiant

17
determinata fallibiliter, concedo: infallibiliter, nego. Causa contingens, et inclina-
ta magis ad unum, quam ad aliud, propter decretum Dei, est fallibiliter deter-
minata, quia cum tali inclinatione potest contrarium oppositum operari. Quod negat
deyriam cognitionem Dei, quae certa, et infallibilis est, quatenus deyriam potest
cognitioni coniecturali, quae utimur, perfecta et deo amanda datur.

Prob. 3.º evertenda fundamentum adversariorum: Ideo futura
contingentia: v.g. Antichristus erit, Antichristus non erit, habent pro signo pro-
rii ad decretum determinatam veritatem, vel falsitatem, quia illam inferant
ex vi oppositionis contradictoriae: sed ex tali oppositione male inf. ante decretum
determinata veritas, vel falsitas in dictis futuris: ergo. Prob. 2.º. Mir. lex contra-
dictoria non potest, quod pro omni priori sit determinate vera una, et altera
falsa, alia pro priori ad omnipotentiam, et ad creaturas possibilis
est una determinate vera, et altera falsa: sed hoc non est dicendum: ergo
nec pro omni priori sit determinate vera, vel falsa. Mir. patet: quia futu-
ra nequeunt esse ante suam causam, quales est omnipotentia, nec ante possibi-
litatem, cum possibilitas supponat ad futuritatem. Mir. prob. 2.º. Signum
omnipotentiae, et possibilium est aliquod signum: ergo si lex contradictoria
non potest, quod una sit determinate vera, et altera falsa, essent pro
signo priori ad omnipotentiam, et possibilis.

Confr. 1.º dictae propositionis pro quorum signo essent determi-
nate verae, vel falsae, affirmant, vel negant de illis determinate dicunt ve-
rum, vel falsum pro quolibet signo: sed hoc tollere est contingentiam
et potest necessitatem trahere: ergo non sunt. Mir. patet: nam si, ut est, po-
tuit affirmari, vel negari: ergo si in quolibet signo est determinate vera,
vel falsa, poterit determinate in quolibet signo esse veritas, vel falsitas
negari, vel affirmari. Mir. vero prob. 2.º. Quod est indifferens ad quod verum,
vel falsum, non potest determinate dici in quolibet signo, quod est verum, vel
falsum, cum indifferens ad opposita non dicat magis de uno, quam de alio:
ergo si pro quolibet signo potest veritas, vel falsitas determinate affir-
mari, vel negari de illis, necessitas imponitur, et contingentia aufer-
tur.

Confr. 2.º futura nequeunt habere rationem taliam ab intrin-
seco, et ex natura rei: sed si pro quolibet signo haberent determinata
veritatem, vel falsitatem, ab intrinseco, et ex natura rei essent futu-
ra, ergo non habent. Mir. patet: quia quod convenit ab intrinseco, et ex
natura rei necessarium est, et non futurum contingens. Mir. prob. 2.º. Quod
convenit rebus independentibus a primis, et universalissimis radicibus libertatis
libertatis, et contingentiae, convenit ex natura rei: sed decretum est prima radix
et universalissima libertatis, et contingentiae: ergo si pro signo priori ad
illud dicat veritatem, vel falsitatem determinatam, erant futura
ex natura rei, et consequenter necessaria.

Sed dicit: Illa futura habent veritatem

line ad causam primam, n. vero futuro in ordine ad causam secundam: ergo
hoc independentiter a decreto potest esse sciri a deo. Prob. arg. Quod
ergo futurum independentiter a decreto, potest cognosci independentiter
ab illo: sed futurum in ordine ad causam secundam potest cognosci indepen-
dentiter a decreto. Mir. patet in morte lequie, quae erit futura attende-
do ad mortuum, quia deus de futuritione illius determinat, alios occidit
ut docet Th. 2. 2. q. 17. art. 2. ad 2.

Resp. nego arg. Mir. q. prob. Syllog. Quod est futurum
independentiter a decreto, potest cognosci independentiter ab illo: futurum
simpliciter, concedo: secundum quid, nego. futurum ergo proprie in ordi-
ne ad causam creatam est futurum secundum quid, quia est possibile, id est
n. potest esse cognosci, nisi datus decretum reddens illud certum, et impos-
sibile. Et hoc melius intelligitur, ad verum Th. 2. 2. q. 19. art. 7. ad 2. Quod
aliquid dici futurum simpliciter. Primo in ordine ad istam causam secun-
dam ex causa prima, ut fuit mors lequie in arg. relato. Secundo
idem in ordine ad causam primam, ut est quodlibet opus mirabile.
Tertio in ordine ad omnes causas tam primam, quam secundam: Ut An-
tichristus erit et similia. Primum futurum n. est falsum absolute, et sim-
pliciter, quia ad futurum simpliciter req. infallibilis determinatio causae
quae n. potest esse alia, nisi aduentus d. determinatio per decretum, quae
causa secunda, quamvis inclinata, et preparata ad suum effectum est pos-
sibilis in operando, vel ab intrinseco, si est liber, vel ab extrinseco in
pedimento, si est necessarius, id est in yta nequit esse, et infallibiliter
cognosci effectus a deo, quamvis cognoscat totam causam esse dispositam ad
illam, quod futurum respectu illius, n. vero simpliciter, et respectu
secundae, et tertium futurum potest esse obiectum cognosci, quia supponit
nunc determinationem efficacem suae aduentus. Et igitur sunt, quae infalli-
biliter erant ex suppositione, quod sunt futura, n. vero primum, per
quod aliquae eveniunt. Obiectiones.

Arg. 2. Quod habet futurum absolute ad ventum, in tempore
suae praesentiae debet verificari de eo in statu futuritionis, cum
futurum dicatur per ordinem ad praesens: sed in tempore praesentis nequit
esse indeterminatum ad hoc, ut sit, vel n. sit, cum de qualitate n. debet
verificari altera pars contradictionis, quia nihil potest esse simul, quod
et n. esse: ergo in quo libet signo de futuro verificari debet, quod
est determinatum ad fore, vel n. fore pro tali tempore, n. vero sup-
ponitur inter unum, et aliud, et indifferentem ad utrumq.

Confr. Quia Antichristus praesens, potest nunc verificari,
quod in alio tempore exhibet, per ordinem ad tempus, in quo
est, quamvis de praesentis illi sit. Ergo per ordinem ad tempus, in quo
Antichristus erit, potest verificari in omni signo antecedenti ad illius
existentiam: et igitur certum, consequenter liquet, quia licet n. habet existentiam

ante decretum n. habent ante decretum veritatem determinatam absolu-
tam habent veritatem determinate conditionatam: sed hoc sufficit ut possint
ab eo certo cognosci ante decretum: ergo. Probr. m. ante decretum
videtur sciri scientia media, quod creatura rationalis sit volitua,
si in tali, vel tali occasione, cum talibus, vel illis circumstantiis collocetur: sed
hoc est veritas conditionata determinata, cum per decretum efficiatur adveniens
transit in veritatem absolutam: ergo.

Resp. neg. man. et man. probationem, quia ante decretum
efficax dicitur voluntas n. habent futura determinatam veritatem
nec in statu absoluto, nec conditionato: Tum quia ~~ante~~ voluntas dicitur
ut adeo efficax, et universalis, ut saltem naturam contingit res pro-
diffinit cuncta futura, sive absolute sive conditionata, et sic ante
decretum certo de cognoscit voluntatem operatorem quae in tali, vel ta-
li occasione, cum istis, vel illis circumstantiis. Tum quia ideo secundum
doctrinam suam futura conditionata ante decretum possunt certo ab eo
cognosci, quia propositiones de illis enunciatae sunt contradictoriae, de quo-
rum ratione est, quod una sit determinata vera, et altera falsa: sed
de futuris absolutis possunt eodem contradictorie efformari: ergo in
qualibet signo n. verificatur secundum sententiam suam, sed post decretum
quod una eorum sit determinate vera, et altera falsa, nec verificatur
bitur de futuris conditionalibus. Sed haec tractatu de scientia media
ex profecto decidentur.

Parag. 2. Veniatur opinio contraria.

Suaris cum alij eiusdem familiae affirmat futura contingentia
habere certam, et determinatam veritatem obiectivam, ratione cuius
ante decretum possunt ab eo certo cognosci. Ita op. de scientia futura-
rum lib. 2. cap. 2. num. 3. et sequent.

Arg. q. 1. pro illorum sent. Preteritum ex suppositione
sue praeteritionis habet independentem a decreto habet certam de-
minutionem, ratione cuius potest certo ab eo cognosci: ergo futurum
contingens ex suppositione sua praeteritionis habet independentem ab eo
creto determinatam veritatem obiectivam, ratione cuius potest ab eo
certo cognosci. Atq. constat, eamque inferri quia ut iuxta d. Atq. tam
6. lib. 26. contra factum cap. 4. ubi ait: tamquam n. possunt futura
n. fieri, quam n. fuisse facta praeterita:

Resp. neg. au. quia licet ex suppositione praeteritionis, et
praeteritionis nequeat decretum facere, quod praeteritum n. sit pre-
teritum, nec quod futurum n. sit futurum, et tamen facit, quod praeteri-
tum sit praeteritum, et futurum futurum. Improprie in tali suppositio-
ne sentitur inviduitur dependentia a deo. Decretum in ordine ad quem
cumq. intellectum, et maxime deum, quia est prima radix istius suppo-
sitionis.

Sed dng: licet haec doctrina possit applicari futura in or-

infalibilitate, cum in signo antecedenti ad decretum tantum datur causa
id est omnino indifferens, a qua infalibilitas n. potest provenire. Pariter
ergo inter proutum et futurum stat in hoc: quod sicut proutum dicitur
fale per ordinem ad que infalibilitate transactum, ita futurum dicitur de
terminate tale per ordinem ad que infalibilitate habendam, que infalibi-
litas requirit provenire n. a decreto, cum aliq. causae nequeant omnimoda
infalibilitatem habere.

Arg. 3. Deum cognoscit certo, et determinate obiectum
in illo signo, in quo habet determinatam veritatem, vel falsitatem,
cum sit infinitus in cognoscendo: sed in signo priori ad decretum futuro
contingentia habent determinatam veritatem, vel falsitatem: ergo cog-
noscit certo illo ante decretum. Probat. m. lex contradictoriorum petit
quod una sit determinate vera, et altera falsa: sed ante decretum yte
sunt contradictoria: Antichristus erit, Antichristus n. erit: ergo ante decr-
tum uno yte determinate vera, et altera falsa.

Confir. Ad veritatem dyunctivam req. quod altera possit
determinate, sicut utroq. ad veritatem copulativam: sed pro omni signo
hac dyunctiva: Antichristus erit, vel n. erit, yte vera, et necessaria,
ut ex terminis patet: ergo pro signo antecedenti decretum habet verita-
tem determinatam, ut possit deo certo cognosci.

Repp. arg. usq. m. Mar. q. probat. dyling. lex contra-
dictoriarum petit, quod una sit determinate vera, et altera falsa.
Una determinate formaliter, concedo m. una determinate materia-
liter, nego. Quod petit lex contradictoriarum, est utraq. propositio-
nem nunquam posse yte veram, vel utraq. falsam, sed unam de
beere yte veram, et alteram falsam. Quod hoc vero determinate ma-
terialiter, et in individuo sit vera, n. provenit ex lege contra-
dictoriarum, sed vel ex materia, ut in propositionibus necessariis, vel ex
presentia, ut in propositionibus de presenti, sicut ex determinatione
proutum in propositionibus de prouto, et ex determinatione
fatum in propositionibus de futuro contingenti. Quare antecedentes
ad decretum, quod yte determinabilem causae prime, nullo propo-
sitionis de futuro contingenti individualiter accepto potest yte deter-
minate vera, sed indeterminata, et dyunctiva, sicut quando dicitur
oculus ad videndam requiritur, licet sit verum formaliter de aliquo
oculo, n. vero de oculo dextro, vel sinistro determinate, sed de oculo
sive dextro, sive sinistro.

Repp. 2. dyling. alio modo m. lex contradictoriarum
petit, quod una sit determinate vera, et altera falsa: determinatio falsitatis
vel infalibilitatis, concedo: precise infalibilitatis, nego. Lo modo, quo sunt con-
tradictoria dicunt veritatem, si infalibilitate determinate opposita,
important veritatem, vel falsitatem determinatam infalibilitate.
Cum autem propositiones dicunt: Antichristus erit, Antichristus n. erit

transacto ad praeitum, ita habendo ad futurum.

14
Resp. arg. dyking. man. Quod habet futurum absolute
adveniente tempore sui existentiae debet verificari de eo in omni signo
antecedenti infallibiliter operandi, concedo: in omni signo fallibiliter
operandi, nego. Signum antecedens decretum est signum futurum
contingens cum indifferentia ad utrumlibet, quia tale futurum est
impossibile, et fallibile. Signum vero decreti est signum infallibile et
cuius decretum nequit frustrari, ideoq. verificatur de futuro in illo de-
terminante, quod in tempore determinat dicenti.

Sed dicitur: Quod erit praeiens, debet verificari de eo in
qualibet signo antecedenti: quia futurum, siquidem in quolibet verum est
quod erit: ergo si lectio erit hinc a. g. erit praeiens, tamen in quo
libet signo habebit quia futurum determinate. — Resp. dyking. man.
Quod erit praeiens, debet verificari de eo in quolibet signo antecedenti:
quia futurum completum, et determinatum, nego tamen. Incompletum, et
determinatum, concedo aut. futurum pro signo aut. ad decretum habet
quod in causa fallibilis, et omnino indifferenti, quod est creatum, ideoq. incom-
pletum, et indeterminate est futurum, et sic n. est verum in tali signo, quod
erit determinate, sed fallibiliter, quare quod erit praeiens,
habet hoc ex voluntate divina determinante, et ideo in isto signo veri-
ficatur determinate, quia praeiens in tempore tibi corrigende.

Sed dicitur: De n. futuro in quolibet signo verificatur
determinate n. quia futurum per ordinem ad n. quia determinate ab ipso
habendum: ergo similiter futurum debet verificari determinate talia
per ordinem ad quia ab ipso possidendum, in quolibet signo. Consequenter
quia sicut se habet ad n. quia futurum, ita futurum ad quia.

Resp. dyking. arg. de n. futuro in quolibet signo verifi-
catur determinate n. quia futurum per ordinem ad n. quia: De n. futuro
simpliciter, et positive tale, nego aut. De n. futuro secundum quid, et
negative tale, concedo aut. Non futurum simpliciter tale est, cuius
est, et positive repugnat quia in tempore, ad quod requirit decretum
positive determinans n. futurum illud, et de hoc n. verificatur
ante decretum determinate n. quia futurum. Non futurum secundum
quid, et negative tale est illud, quod n. habet determinationem in causa
secundum quid sit futurum in quo n. potest verificari. Habetur n. quia
determinate existentiam, quia cum indeterminatione causae secundum quid
est stare determinatio causae, quae simpliciter ad existentiam requi-
ritur. Idemq. de futuro dicendum est.

Ad confir. resp. concedo aut. et neg. conseq. cuius probatio
dyking. sicut se habet existentia transacto ad praeitum, ita habenda
ad futurum: habendo infallibiliter, concedo: habendo fallibi-
liter, nego. In quolibet signo n. dicit futurum existentiam habendam

Ad confir. r. d. q. d. h. m. Ad veritatem d. i. u. n. c. h. r. i. s. t. i. q. u. o. d.
altera pars sit vera: veritate fallibili, concedo: veritate infallibili, nego. Ut
d. i. u. n. c. h. r. i. s. t. i. a. sit vera: veritate determinata et infallibili, sufficit, quod aliqua
ex illis partibus sit veritate veritate fallibili, sicut ad hoc, ut sit necessaria,
n. requiritur, quod aliqua ex illis partibus sit necessaria, sed sufficit, quod
constet ex partibus incompatibilibus.

Sed dicitur: Veritas totius dependet a veritate partium: ergo
si d. i. u. n. c. h. r. i. s. t. i. a. sit infallibiliter vera ante decretum, aliqua pars illius pro
priori ad decretum sit infallibiliter vera. Probat. conseq. Implicat, quod
totum infallibile dependeat a parte fallibili: sed d. i. u. n. c. h. r. i. s. t. i. a. sit infallibiliter
et infallibiliter: ergo pars illius debet esse infallibiliter.

Respon. neg. conseq. etiam q. prob. d. i. u. n. c. h. r. i. s. t. i. a. sit infallibiliter, quod totum
infallibile dependeat a parte fallibili: quoad q. veritatis determinate,
nego. Item: quod incompatibilitatem in veritate inter se, concedo. Item: ut
dicta veritas obiectiva propositionis d. i. u. n. c. h. r. i. s. t. i. a. sit infallibiliter vera, in
q. d. itur, quod aliqua pars determinata sit infallibiliter vera, sed quod
sit infallibiliter incompatibiliter utraq. pars in veritate, vel fallitate,
quod invenitur in propositione dicta, quia ex suppositione, quod deus decrevit
sit de illa, n. potest facere, quod utraq. pars, nempe: Antichristus erit:
Antichristus n. erit: sit vera, vel utraq. falsa, sed una est vera, et altera
falsa determinate. — Tum quia dicta propositio est ita necessaria,
sicut h. c. homo est rationalis, et veritas p. i. n. c. i. p. i. o. r. u. m. s. i. c. u. t. h. i. c.
Iacobus est, vel n. est. Longe autem ex sent. omnium, nullam ex illis
partibus esse necessariam, quin debet, ut sit necessaria, quia ad hoc sufficit
ut incompatibilitatem in veritate, vel fallitate, sit necessaria: ergo possumus
miter debemus d. i. u. c. u. r. r. e. de veritate.

Arg. 4. Propositio conformis suo obiecto, est determinata
vera, cum in conformitate cum obiecto consistat veritas propositionis:
sed h. c. propositio: Antichristus erit, est suo obiecto conformis pro parte
ad decretum: ergo pro tali priori est determinate vera. Probat. m. r. q. d.
propositio est conformis suo obiecto, quando illud ita est, sicut enunciatur:
sed ita propositio dicta est, cum Antichristus sit habiturus ex. t. e. n. t. i. o. n. e. m.
infallibiliter, ut fides docet: ergo tenet m. r.

Confir. Veritas propositionis de futuro regulari debet per
suam de inesse, seu de presentibus, cum talibus futuro veritas presentis debet
correspondere: sed veritas de inesse correspondens h. c. futuro: Antichristus
erit, est suo tempore determinate vera, cum sit verum dicere tempore illius
ex. t. e. n. t. i. o. n. e. m. Antichristus erit: ergo erit determinate vera, cum veritas de
futuro pro priori ad decretum.

Respon. arg. neg. m. r. m. r. q. d. prob. conseq. d. i. u. n. c. h. r. i. s. t. i. a. sit infallibiliter, sed
ita est dicta propositio: Ex vi omni signi, nego: ex vi signi infallibiliter deter.
minationem, concedo. Licet h. c. propositio: Antichristus erit sit conformis
suo, n. est talis ex vi omni signi, sed ex vi signi, in quo invenitur infalli.
biliter determinatio, in qua consistit decretum. Unde prima radix atq.

pro priori ad decretum tantum fallibiliter dicant suam oppositionem, quia
 n. importat infallibile determinativum, quod solum potest per decretum
 tantum dicant veritatem, vel falsitatem fallibiliter, quod n. sufficit, ut
 certo, et infallibiliter ab eis cognoscatur. — Vel responde, quod pro priori ad
 decretum propositiones dictae n. sunt formaliter propositiones, quia n. sunt signa
 alicuius conceptus, cum conceptus dicitur, quod potest ad illud pro illo priori
 terminari, n. datur, quia tunc infallibiliter ab illis retegatur. Quoniam si
 propositiones a Platone protulerunt, n. essent formaliter propositiones, quia
 n. haberent conceptum preferentem, quod est proprium propositionum. Et si in
 illis requiritur contradiçtio, quia est propria propositionum formalis. —
 Vel responde, quod in quolibet instanti reali, vel rationis in quo una ex pro
 positionibus contradiçtorij debet esse determinata vera, et altera falsa, n. vero
 in omni signo rationis a quo, vel in omni perfectione nature. Ut patet in hys:
 Petrus est albus, Petrus n. est albus, quorum licet una in quolibet instanti
 reali sit determinata vera, et altera falsa, n. vero in signo rationis, in quo
 intelligitur Petrus secundum suam essentialitatem, quia tunc neutrum convenit
 illi, quia essentialiter nec est albus, nec est n. albus. Similiter licet dicitur Petrus
 diligit, Petrus n. diligit, in quolibet instanti reali uno sit determinata vera,
 et altera falsa, n. vero pro illo priorinatore, in quo voluntas per modum
 actus primi procedit, cum tunc nec conveniat illi diligere, vel n. diligere, sed
 indifferentia ad utrumque?

Quapropter licet dictae propositiones: Antichristus foret, in quolibet
 instanti reali habeant determinatam veritatem, vel falsitatem, vel in signo
 rationis in quo, quia decretum, cum sit eternum, fuit in toto instanti reali, et
 rationis in quo, cum deus n. possit intelligi sine illo, ut postea dicemus, n. vero
 in signo rationis a quo antecedente actui, quia tunc Antichristus nec conve
 nit positive esse, nec positive n. esse.

Sed dicitur: hec propositio disiunctiva: Antichristus erit, vel n. erit
 est formaliter propositio ante decretum: ergo similiter est: Antichristus erit,
 Antichristus n. erit. Aug. 1. 2. Th. in 1. d. 3. q. 1. art. 2. ad 2. Consequenter
 quia n. datur maius ratio, quare propositio de futuro disiunctiva sit for
 maliter propositio, et n. dictae propositiones.

Respondeo: concedo antea, et nego consequenter. quia datur ratio, ut primo
 sit formaliter propositio, n. vero secundo, quia primo est signum alicuius
 conceptus dicitur n. vero dicitur. Et ratio est: quia per disiunctivam nil positive de
 terminatur de futuritione, vel n. futuritione, sed indifferentia ad esse, vel
 non esse, quae pro priori ad decretum cognoscitur ab eis, cum cognoscatur causa
 indifferentis. Secundo propositiones, cum ex adversariis dicant determinate, vel
 veritatem, vel falsitatem, requirunt certe cognitionem ab eis ante infallibilem
 determinationem suam voluntatis, quare n. possunt esse propositiones forma
 liter, quia alicuius conceptus dicitur n. sunt signa. Ita d. Th. loco citato. in obiect.

positio, sed indifferens ad veritatem, vel falsitatem. Ex quo deducitur
quod propositio contraria dictæ n. est positio vera, tam antea n. sit po-
sitiva falsa.

Nec refert, si dicat, quod pro illo priori dictæ propositioni
dest aliquod requisitum ad veritatem, nempe decretum, quod sufficit, ut
sit positiva falsa. Non refert, quia ut propositio sit positiva falsa, n. suffi-
cit, quod n. habeat requisitum ad veritatem, sed quod habeat requisita
ad falsitatem, quod pro illo priori n. habet, siquidem pro illo est noluisse
veni ad utrumq. et pro priori deinde habet iuxta determinabimur illi.

Ad confir. resp. Veritas propositionis de futuro regulari
debet per suam de inesse. Pro omni signo, nego man. Pro signo efficaci
determinationis, concedo: licet huic propositioni: Antichristus erit debeat
hec: Antichristus est, correspondere, et sit hec regula cognitionis illius, et pro
signo decreti efficaciter determinanti illius existentiam in tempore, n. vero
anteactum ad illud.

Sed dicat: Non est propositio de inesse regule cognitionis pro-
positionis de futuro ratione decreti: ergo n. tenet responsio. Probat. ant. Pro-
positio de futuro requirit regulam per aliquid habitum de presenti, sed ha-
bendum, alio est propositio de presenti: sed decretum ducit in res idem
et presentis: ergo requirit regulam per illud.

Resp. neg. ant. Marq. prob. dylig. Propositio de fu-
turo requirit regulam per aliquid habitum de presenti: tanquam per
obiectum illius, concedo man. tanquam per radicem conformitatis cum
re obiecto, nego man. Quamvis obiectum propositionis: Antichristus
n. sit decretum, quia hoc est presentis tempore futurum, sed sit expec-
ta habenda tempore futuro, et tamen radix conformitatis cum
dicto obiecto, que debet esse presentis in statu futurum, cum ratione
illius reddatur actualiter conformis et infallibiliter propositioni dictæ
suo obiecto. et hoc potest in intellectum proponente obiectum cum
indifferentia voluntatis, que quamvis n. sit regula per modum obiecti
volitionis liberi, et tamen radix regulatio liberi determinationis vo-
luntatis.

Sed instat: Ex hoc exemplo inferitur, quod si datur
decretum pro priori ignem antecedentem, et datur: inferitur, quod dicta
propositio pro priori ad decretum sit falsa: hoc est contradictio: ergo n.
exemplum. Probat. man. Ita se habet respectu libertatis intellectus pro-
ponens cum indifferentia, sicut se habet decretum ad conformitatem
cum obiecto dictæ propositionis: sed n. dato tali intellectum, n. datur
voluntas libera, sed necessaria: ergo n. dato decreto datur oppositum confor-
mitati, nempe falsitas. Constat autem, quod decretum pro signo priori n.
datur: ergo.

Resp. neg. illationem, n. q. prob. dylig. Sed n. dato tali in-
tellecui, n. datur voluntas necessaria, nego man. Non dato, dato vero
alia proponente cum determinatione, concedo man. Ut datur necessitas

conformitatis, vel diffinitatis aliorum propositionum et decretum dicitur ita
ut ante illud nec conformitas positiva, nec diffinitas cum obiectis deus cum
futuris contingentibus.

Sed dicitur: secundum doctrinam traditam huius propositionis Antichristus
fuit, et diffinitus suo obiecto pro priori ad decretum: ergo decretum n. est
radix diffinitatis, vel conformitatis. Probat. aut. diffinitas propositionis stat
in enunciando obiectum aliter ac ut: sed pro priori ad decretum: Antichristus
n. est futurus: ergo et diffinitus illi propositioni: Antichristus erit.

Respond. dyling. aut. Propositionis Antichristus erit, et diffinitus suo
obiecto pro priori ad decretum: et diffinitus negativus, seu precipue, concludo man.
positivus, seu contrarius, nego aut. Et diffinitus negativus seu precipue et et diffi-
nitus positivus seu contrarius: prima invenitur ante decretum, n. vero secundo.
quia hoc conglit in positivo exclusionem, et repugnantiam, ut sit ita quod per pro-
positionem enunciatur, quod ante decretum n. potest in propositione contineri?
invenitur cum ante illud deus pro indifferentia ad extrema opposita. Illa vero
procedit a conformitate, vel diffinitate, et negativus se habet ad utrumq.
cum positus, quod enunciatur, et oppositum a decreto determinari. Et hoc est
quod ante decretum admittitur, illa vero excluditur. Idem. dyling. de conformitate

Sed obicitur: Interque conformes, et que diffinitas n. datur medium:
sed pro priori ad decretum secundum doctrinam traditam, Antichristus erit
n. et positivus conformis suo obiecto: ergo erit positivus diffinitus. — Respond.
dyling. man. Interque conformes, et que diffinitas positivus, n. datur medium,
conclusio: negativus, seu precipue, nego. Interque conformes, et diffinitas
positivus datur medium, namque diffinitus negativus, seu precipue, quia potest
aliqua res habere indifferentiam, ut illi adiungatur positivus conformis.
tamen diffinitas, et sic negativus se habet ad utrumq. Ut patet in vo-
luntate, quae pro priori ad omnes suos actus nec amaret, nec odit positivus.
sed indifferentem se habet ad utrumq. Similiter dyling. de dicta proso-
nanti pro priori ad decretum.

Sed instatur. Propositionis dicta pro priori ad decretum est po-
sitiva falsa: ergo positivus diffinitus. Probat. aut. falsitas propositionis conglit
in hoc, quod affirmat aliquid aliter ac ut: sed propositio: Antichristus
erit, affirmat pro priori ad decretum rem, aliter ac ut, cum n. sit futu-
rus pro tali priori: ergo et falsa.

Respond. neg. aut. Marq. prob. dyling. falsitas propositionis
conglit in hoc, quod affirmat aliquid aliter, ac ut: Affirmat precipue
neg. man. repugnantem, concludo man. Ut sit falsa propositio, neg.
quod affirmat aliquid, quod repugnat rei n. vero aliquid, a quo res
procedit. Cum autem pro priori ad decretum propositio dicta affirmet
aliquid, nempe futurum, quae n. repugnat Antichristo in illo prio-
ri, sed tantum ab illo procedit, unde est, quod n. et falsa talis pro-

neg. lo modo, quæ sunt immediate contrariæ, n. admittunt medium; ideoq. in
toto instanti reali medium n. admittunt, quia in illa sunt immediate contra-
ria, in aliquo vero signo admittunt, quia in illo n. sunt immediate contrariæ,
et sic datur in illa indifferentia ad veritatem, et falsitatem, quæ est medium
inter illa.

Sed dicat: Pro omni signo sunt immediate opposita: Antichristus
est, Antichristus n. est: ergo similiter Antichristus erit, Antichristus n.
erit. Consequenter probat. Ideo in omni signo Antichristus est et immediate oppo-
sita sue oppositæ, quia hoc habet carentiam n. esse in omni signo: sed An-
tichristus erit offert carentiam n. futuritatem: ergo tenet consequenter.

Respondet. concesso ant. neg. consequenter. Atque probat. distinguendo: Ideo
in omni signo: Antichristus est immediate oppositus huic: Antichristus n. est
quia illa habet carentiam n. esse: determinate, et necessario, concesso: indeter-
minate, et contingenter, nego. Est, et n. esse simul est veritas necessaria, quia
dependet ab illo principio necessario: Iudæus est, vel n. est. Ideoque antede-
dictum datur obiectum determinatum talis propositionis necessario enun-
ciatum ab ipso, et ideo Antichristus est in illo signo est determinate fal-
sum, quia enunciat oppositum, quod tunc necessario datur, nempe n. esse illud.
Propositiones vero de futuro n. habet pro illo signo obiectum enun-
ciabile ab ipso, quia hoc est futurum, vel n. futurum positive, quod requirit
dari ab ipso. voluntate sua. positive decernente esse, vel n. esse illud.

Sed instabit: Non esse Antichristi dependet a voluntate sua.
Quod: et tamen iuxta solutionem: Antichristus n. est, est vero pro priori
ad decretum: ergo similiter Antichristus n. erit. — Respondet. distinguendo: modo.
Non esse Antichristi dependet a voluntate sua. Non esse absolute sum-
ptum, nego: modo. Non esse repugnans, concedo: modo. Non esse absolute con-
stitutum per carentiam existentiam. Non esse repugnans per carentiam
existentiam cum repugnantia ad illam habendam. Prima carentia datur
ante decretum, quia hoc propria est possibilitatem, quæ absolute carentiam
tenet, et sic est necessaria. Secunda datur post decretum, quia repugnan-
tia ad n. existendum in possibili ortum trahit ex decreto decernente, quod
nullo tempore existat, et ideo datur post decretum, et est constitutum
n. futurum positive.

Quest. 5. Ut. Deus certo cognoscat futura contin-
gentia absoluta in comprehensione causarum
antecedenter ad decretum?

Loquimur de causis secundis n. ut determinatis, et deo ad operandum
sed de illis secundum se sumptis. Et inquirimus de futuris absolutis
aliquo modo dependentibus a libertate creatæ, ut sunt actus chri-
stiani, vel imperii, vel imperii a libertate creatæ.

in acta voluntatis, n. sufficit, quod obit p[re]cipue intellectus p[ro]ponere cum in-
differentia, sed requiritur, quod adit intellectus p[ro]ponere cum determina-
tione, quia hac n. data manebit voluntas omnis indeterminate, et indiffe-
renter ad actum p[re]cipue, et necessarium. Similiter dicitur, quod quantum sit
radix conformitatis, n. req[ui]r[etur] quod illo n. dato pro signo aut[em] debet fore in
p[re]sentia, quia ad falsitatem n[on] determinatio voluntatis, d[icitu]r de n. futuri-
tate eiusdem Antichristi, qui pro illo signo n. est.

Arg[um]ent[um] 4. Propositio in quolibet signo, in quo est aliquid, debet ha-
bere suas proprietates, sed veritas, et falsitas sunt proprietates propositionum,
ut docet Arist[oteles] 1. 2. Metaph[isicorum] ergo in signo antea d[icitu]r ad decretum debent propo-
sitiones de futuro illam habere.

Confir. Iuxta sunt immediate contraria, in nullo signo datur
medium in illis: sed veritas, et falsitas sunt immediate contraria in propo-
sitione, ut docet Arist[oteles] 6. Metaph[isicorum] ergo quod p[ri]us.

Resp[onsio] arg[um]enti dyling[us] man[us]. Propositio in quolibet signo, in quo est
debet habere suas proprietates determinate, vel indeterminate, concedo: deter-
minate p[re]cipue, nego. Vel sub dyling[us] in quo est determinate, concedo: in quo est
indeterminate, nego. Lo modo, quo est p[re]sentia, sunt proprietates, et cum p[re]sentia
futuri p[ro]p[ri]etati ad decretum sit falsitas, et indeterminate, ut iam d[icitu]r
veritas, et falsitas, quae sunt illae proprietates, tantum falsitas, et determi-
nate p[ro]p[ri]etati convenire.

Sed obijciat: licet haec doctrina possit applicari propositioni in com-
muni, vero particulari: sed Antichristus est p[ro]p[ri]etati ad decretum est p[ro]po-
sitione particulari: ergo. Resp[onsio] man[us]. Proprietates conveniunt indeterminate p[re]sentia
in communi, conveniunt determinate p[re]sentia in particulari, ut patet in numero
particulari, cui determinate convenit quod sit par, vel impar, quod est p[ro]p[ri]e-
tati conveniunt indeterminate numero ut sic: ergo si propositio dicta est parti-
culari debet dicere determinate veritatem, vel falsitatem.

Resp[onsio] arg[um]enti neg[ativ]e man[us]. Arg[um]ent[um] 4. dyling[us] man[us]. Proprietates conveniunt indetermi-
nate p[re]sentia in communi, conveniunt determinate p[re]sentia in particulari: Proprietates
absolutae, concedo aut[em]: respectus nego aut[em]. Veritas, vel falsitas in propositione sunt
proprietates respectivae, quia illi conveniunt in ordine ad suum obiectum, scilicet
futurum, et cum hoc p[ro]p[ri]etati ad decretum n. sit determinatum ad fore, vel
n. fore, sed indifferens ad utrumq[ue]. Unde est, quod propositio illa significat n.
est determinate vera, vel falsa. Sicut quia equalitas, vel unequalitas sunt pro-
prietates respectivae quantitatis, solum conveniunt respectivae ad aliam quan-
tatem. Et ideo si diceretur tantum una quantitas, nec equalitas, nec unequalitas di-
ceretur, sed indifferens ad utrumq[ue]. — Vel responde, quod veritas, et falsitas
sunt proprietates propositionum formales, quae n. datur, n[on] tantum materialiter
pro p[ro]p[ri]etati ad decretum in futuris contingentiis.

Ad confir. arg[um]enti dyling[us] man[us]. Iuxta sunt immediate contraria
in omni signo, in nullo datur medium inter illa, concedo: In omni instaurabili,

Max. prob. Ideo in Planta supercomprehensio a Deo, nequit cognosci possibili-
ter leonem, quia leo n. continetur in Planta: ergo si futurum n. continetur
determinate, et infallibiliter in causa indifferenti ante decretum, n. potest certo
a Deo cognosci. — Tunc quia supercomprehensio n. addit aliquid perfectio-
nis rei cognitae, ad tota perfectio se tenet ex parte cognoscentis: sed perfectio
se tenet ex parte cognoscentis n. conducit, ut effectus cognoscatur in causa eo
modo, quo n. est, quia cognoscere rem aliter ac est, est imperfectio: ergo cum effectus
n. sit determinatus in causa indifferenti, ut talis est, nequit per supercom-
prehensionem certo, et determinate cognosci. — Tunc quia de ratione com-
prehensionis est cognoscere omne, quod ex parte obiecti cognoscibile est, aliter
si aliquid latet, est pura cognitio, n. comprehensio: sed futura n. sunt
certo cognoscibilia in causa indifferenti, ut comprehensio: ergo absolute n.
sunt cognoscibilia, et si nullo modo possunt per supercomprehensionem
cognosci.

Prob. 2. Antecedens ad decretum nequit voluntas cog-
noscere determinate ad amorem: ergo neq. amor. Patet cor. q. quia maior de-
terminatio invenit. in amore, quam in voluntate determinata, cum hoc ad
actum secundum, illa ad primum pertineat, et quando minor determinatio
nequit cognosci, nec maior potest attingi. Arg. prob. Determinatio voluntatis
creatur est determinatio secunda: sed determinatio secunda n. dat. ante de-
cretum, cum hoc sit determinatio prima: ergo.

Confir. Quod habet esse tale dependenter a duplici causa
nequit cognosci in una independenter ab alia, aliter n. penderet per se ab
utroque: sed futurum habet esse tale dependenter a causa secunda, et prima:
ergo independenter a decreto, quod est influxus causae primae n. potest cognos-
ci habere esse tale.

Parag. 2. Tria. sent.

Quaeritur in 1. d. 38. q. 3. num. 9. Thomae de Argentina in 2. d. 40. art.
tuentur futura absoluta posse cognosci in causa secunda a se ad de-
cretum.

Arg. q. 1. Cognitio Dei respectu futuri contingentis est per-
fectior, quam cognitio Angelica respectu illius: sed cognitio Angelica
respectu futuri in sua causa indifferenti est tantum conjecturalis, secun-
dum Theologos: ergo cognitio Dei est certa et infallibilis. Patet cor. q. quia
cognitio perfectior conjecturali, et fallibili est certa, et infallibilis.

Confir. Supercomprehensio alicuius causae plura debet in illa cog-
noscere, quam comprehensio: sed comprehensio Angelica, quod talis est,
cognoscit omnes effectus illius sub ratione possibilitatis: ergo supercomprehensio
Dei debet in causa indifferenti attingere effectus n. sedum sub ratione pos-
sibilitatis, sed sub ratione futuri, aliter n. attingeret, pura nullo. Max.
patet quia motus cognitio plura potest in sua obiecto penetrare

Dicendum est Deum in cognoscere certo futura contingentia absoluta in comprehensione causarum secundarum antecedentes ad decretum. Ita B. Th. de Malo q. 16. art. 7. et in 1.º dist. 38. q. 1. art. 5.

Prob. q. 1.º ratione deducta ex ipso. In causa indifferenti, ut talis quæritur certo cognosci effectus: sed causa secunda libera, de qua loquimur, antecedenter ad decretum est indifferenti: ergo nequeunt in illa futura contingentia certo cognosci. *Altr.* si quæritur in omnium sententia. *Altr.* prob. est aliquid effectus certo, et infallibiliter cognoscitur: debet quæ certo, et infallibiliter, aliquid cognoscitur: aliter ac est: sed effectus causæ indifferenti, ut talis non est certo, et infallibiliter: ergo. *Prob. mir.* nam voluntas est indifferenti ad odium et ad amorem: sed nec amor est infallibiliter, nec odium est certum, cum possit indifferenti dari illi, vel ei tunc: ergo. — Cum quia in causa determinata ad amorem non potest certo cognosci, quod indeterminate amabit, aut non amabit: ergo in causa indeterminata, et indifferenti nequit certo cognosci, quod determinate amabit, sed indifferenti.

Respondetur cum Molina scientiæ medicæ inventore, quod licet futura contingentia non possint certo cognosci in causis indifferentibus ex vi illius comprehensionis ipsarum, bene autem ex vi supercomprehensionis. Et cum deus non solum comprehendat, sed supercomprehendat causas indifferentes, potest certo illis suis effectus cognoscere.

Sed hæc responsio non coheret cum sua doctrina, quia docet Deum in comprehensione sua voluntatis non cognoscere determinationes libere ipsius: sed hæc non coheret cum responsione dato: ergo. *Prob. mir.* Non est mirum perfectæ comprehensionis Dei, ut terminata ad suam voluntatem, quam supercomprehensio ipsius, ut terminata ad voluntatem creatam: sed comprehensio illius non terminatur ad determinationes libere voluntatis sue: ergo nec supercomprehensio voluntatis creatæ ad eius actus libere futuros. Patet quæstio quia si in voluntate creatæ actus liberi futuri cognoscuntur certo a Deo, non cognoscitur ex vi comprehensionis determinationibus libere sue: voluntas perfectior est supercomprehensio voluntatis creatæ in fine cognitionis, quam comprehensio sue, cum scire, quod continetur in causa cognitionis, terminatur ad perfectionem cognitionis: sed hæc non potest accidere, cum cognitio sua magis perfecte terminatur ad obiectum proximè, et immediate, quæ est voluntas sua, quam ad remotè, et mediè, ut est voluntas creatæ.

Insuperat. 2.º Effectus nequit cognosci in causis ex vi supercomprehensionis nisi eo modo, quo continetur in illis: sed in illis ante decretum non continetur determinate, sed indeterminate, et contingentè: ergo nequit cognosci infallibiliter in illis ante decretum. *Altr.* potest ex probatione tant.

ut: ergo. Non refert, quia indifferentia in ordinem ad eventum dicitur fortitudo,
quia eventus contingentes accidit in ordinem ad indifferentiam et infallibile,
quia necessario ut indifferentem. Et sic nunquam potest dici absolute, quod
falsibile ut infallibile, sed cum additione: falsibile ut infallibiliter contin-
guum. Sicut, quare n. potest dici absolute, quod mendacium ut verum, potest
dici mendacium vere ut contra mentem, et ita vero ut haec propositio, sicut haec
Veritas ut secundum mentem.

Ad confir. resp. neg. man. quia ut cognitio sit perfectior alia
n. req. quod plura cognoscat, sed quod perfectionem modo illa attingat. Ista
relicta supercomprehensio n. cognoscat aliquid ex parte rei cognitae, quod
n. ut attractionem a comprehensione, ut perfectior igitur, quia supercomprehen-
sio attingit cum infinito, et maiori charitate, quam comprehensio Angelica.

Arg. 2. Cognita a Deo causa naturalis certo scit independenter
a decreto effectum naturaliter futurum: ergo similiter cognita causa li-
bera scit certo futuritionem sui effectus. Ans. patet, conseq. prob. Ideo cog-
nita causa naturalis cognoscitur futuritio effectus naturalis, quia n. in-
pedito producit illum. sed n. impedita causa libera producit infallibili-
ter suum effectum: ergo. Mir. patet. quia sicut se habet causa naturalis
ad suum effectum, ita libera ad suum.

Resp. conced. ans. de futuritione, quatenus ut ex parte
causarum naturalium, quae licet sit determinata in sua fine, ut simpli-
ter talis omnibus modis absq. decreto dicitur, ut diximus q. 2. huius dypt. et arg.
conseq. Maior prob. contra dypt. mir. Non impedita causa libera infalli-
biliter producit effectum: n. impedita praecise, nego. Non impedita, et simul de-
terminata, nego. Causa libera absq. determinatione dicitur. quare n. impedia-
tur, ut indifferentem, et sic ab illo ut tali nequit effectus determinatus proce-
dere.

Sed dic. In causa libera determinata per decretum certo
scitur a Deo effectus futurus: sed ut indifferentem: ergo in causa indifferenti
potest certo cognosci effectus futurus. Prob. Libera ut indifferentem: sed
ut determinata per decretum manet libera, cum n. dyptat libertatem.
ergo.

Resp. conced. man. dypt. mir. sed ut indifferentem: indiffe-
rentia suspensionis, nego: indifferentia libertatis, concedo: ut duplex indifferen-
tia suspensionis, et libertatis. Prima est privativa, et conghit in carentia
et suspensione actus. Secunda ut positiva, quae conghit in positivo potentia
ad odium, vel n. amorem, quando actu amat, quare n. in sensu compo-
sito, quia n. potest componere odium cum amore, bene autem in sensu dypt.
quia potest absolute odio habere, et hoc sufficit ad libertatem. Et cum indif-
ferentia libertatis possit componi cum infallibili determinatione ad effe-
ctum: n. vero indifferentia suspensionis, in hoc n. potest futurum certo cog-
noscere, bene autem in illa.

Præp. arg. coniectura materialis et minor. neg. coniectura probabilis illius dyling.
Cognitio perfectior coniecturali est certa, et infallibilis: quoad indifferentiam
causæ concludit: quoad determinatum effectum, nego. Cognitio dei ad causam indif-
ferentem est perfectior cognitione angelica, quia cum maiori certitudine cog-
noscat eius indifferentiam, et modum illius ad hoc, ut sit vel non sit: vero
cognoscat determinatum effectum illius, quia non est cognoscibilis certo ante
determinationem suam.

Sed dicat: Ex hoc seq. quod datur in deo cognitio coniecturalis:
sed hoc non potest tradi: ergo nec doctrina. Præp. mar. illa est cognitio con-
iecturalis, quæ attingit modum, et coniecturam obiecti: sed deus attingit
in causa indifferentiam modum, et coniecturam illius iuxta rationem: ergo.

Præp. neg. arg. Marq. præb. dyling. illa est cognitio coniectura-
lis, quæ modum, et coniecturam obiecti attingit: modo coniecturaalis, con-
cludit: non coniecturaalis, nego. Ut aliqua cognitio sit formaliter coniecturalis,
neg. n. id est, quod attingat coniecturam alicuius obiecti, sed quod attingat
modo coniecturaalis. Deus vero attingit illam modo infallibilis, et sit eius
cognitio n. est formaliter, et subiective coniecturalis, quam non possit dici
obiectivè talis.

Sed instat: Obiectum verum tantum coniecturaalis potest
cognitionem coniecturalem formaliter: ergo. Præp. arg. ita se habet obiectum
coniecturaale ad cognitionem coniecturalem, sicut infallibile ad cog-
nitionem infallibilem: cum ratio cognitionis deum contrahat ab obiecto: sed in-
fallibile potest cognitionem formaliter infallibilem: ergo coniecturaale cognitio-
nem formaliter coniecturalem.

Præp. dyling. arg. Obiectum coniecturaale potest cognitionem
coniecturalem formaliter: coniecturaale formaliter, ut tale, concedo arg. Coniectura-
le materialiter, nego arg. Tunc obiectum coniecturaale sumitur for-
maliter, ut tale, quando ratio formalis movendi in illo est ratio coniectu-
ralis, n. vero quando ista ratio se habet de materiali, attingit r. q. sub ro-
tionem formalem certa. et hoc modo dicit de formali certitudinem, rationem co-
gnitionis potest ad deo infallibiliter cognosci. et quod hæc certitudo formaliter in-
venitur in obiecto coniecturaali, patet: nam ita certum est illud quod futu-
rum coniecturaaliter, sicut quod futurum determinatum est infallibili-
ter futurum.

Sed urgebit: Certitudo importat infallibilitatem: sed futu-
rum coniecturaale n. importat infallibilitatem, cum fallibile sit: ergo nec
certitudinem. — Præp. dyling. min. sed futurum coniecturaale n. importat
infallibilitatem: in ordine ad existentiam, concedo: in ordine ad indifferen-
tiam, nego. Quamvis enim tale futurum existentiam fallibiliter apprehendat,
indifferentiam infallibiliter dicit, nam ista infallibilis est hæc propositio:
futurum coniecturaale est indifferens, sicut hæc: ignis est calefactivus. — Nec
refert. si dicat, quod fallibile requirit esse infallibile: sed indifferens fallibile

ad locum.

Sed obijci ex hoc: Eternitas, quamvis n. possit dici divisi-
nem diversorum instantium realium, bene autem diversorum signorum ratio-
nis: sed hoc sufficit, ut decretum dñi possit dici futurum: ergo est. Mor.
patet in voluntate dñi, quæ prius intelligitur ut libere volitiva, quam
actuali volitione. Mor. prob. Ut aliquod sit futurum sufficit, quod in aliquo
signo rationis n. sit præsens: ergo si datur cum eternitate diversitas signorum
rationis, poterit decretum dici futurum in signo, quæ voluntas intelligitur
volitiva.

Propter dyling. man. Eternitas etc. bene autem diversorum di-
versorum signorum rationis: et quæ, concedo: in quæ, nego. Infinitas, indivi-
sibilitas Eternitatis datur at diversio signorum rationis in quæ, non vero a quæ.
et ratio est: quia licet datur rem mensuratum eternitate dependens ab alio
sive dependentia virtuali, ut accidit in voluntate respectu presentis, dñi
sive dependentia eminenti, sive ex parte nostri modi concipiendi, ut contin-
etur in volitione respectu voluntatis, quia ab illa virtualiter n. dyling.
non vero datur, quod mensuratum eternitate, possit intelligi in aliquo sig-
no n. existens, quia ut ait Th. loquens de actu libero dñi, semper con-
sideratur, ut egrediens a voluntate per modum libertatis. loc. citato. Consideratur
autem, quod actus, ut actualiter egrediens a suo principio debet de se intel-
ligi coexistens suo principio, quamvis hoc sit prius prioritate a quæ actus
est ad futuritionem etc. quod res futuram intelligitur existens in aliquo
signo, quod n. verificatur de decreto respectu voluntatis dñi.

Sed dicitur: ex hoc etc. Verbum dñi procedere ex cogniti-
one actuum liberorum dñi: hoc est contra Th. ergo solutio n. tenet. Propter
sequens. Verbum dñi debet procedere ex cognitione existentium in eodem
signo: cum ideo procedat ex cognitione dñi, essentis, et attributivis: sed
actus secundum nostram doctrinam existunt in eodem signo rationis
necessarij: ergo.

Propter neg. requir. Mor. prob. dyling. Verbum dñi debet
procedere ex cognitione existentium in eodem signo: necessario, concedo: non
neg. Propter Verbi dñi. est necessaria, et sic patet, quod cognitio, ex
quæ procedit, existat in eodem signo, et quod res cognita sit necessaria
et hoc ultimum n. invidetur in tali cognitione, quod tantum concomitan-
ter, n. vero formaliter se habet ad præstationem Verbi dñi.

Obijci 2. Decretum dñi cognoscitur a deo, ut possibile: ergo
ut futurum. Patet conseq. quia maior distantia datur inter possibilitatem
et presentiam, quam inter hanc, et futuritionem. Prob. aut. Quod potest esse
est possibile: sed decretum potest esse, cum actualiter sit: ergo.

Propter neg. aut. Mor. prob. dyling. Quod potest esse: aut
est possibile, nego man. Quod potest esse ab alio tanquam a causa, concedo
man. Possibile proprie tale debet constitui per n. se ipsam rationem ad quæ

127

Disputatio 6. de Scientia Dei respectu futurorum
contingentium absolutorum, quoad ea, in quibus certo
ab illo cognoscuntur.

Exclusum iam principium, a quibus nequit provenire cognitio certo futurorum,
ad investigandum, in quibus cum posita illa certo scire. Et idcirco sit.

Questio 1. utrum deus certo cognoscat futura contingentia
absoluta in decreto exercito suae voluntatis?

Sunt futura absoluta, quae a sola divina voluntate pendent, ut creatio
Angelorum, et omnia opera miraculosa. Alia vero non possunt dari, nisi concurrens
causa secunda, ut sunt voluntates liberorum nostrae voluntatis. Circa quae futura
duplitter potest versari decretum divinum; vel ante provisionem eorum in sta-
tu conditionato, vel post illorum provisionem in tali statu. Tunc versatur de-
cretum divinum post provisionem eorum in statu conditionato, quando a deo
decernat, providet, quid voluntas humano operatura fiat, si in hac serie, et
ordine rerum, ut in ista, aut illa occasione collocaretur, in qua provisio
conveniat in hac, et diverget in alia collocaretur, decrevit potius ponere
in hac, ubi conveniat, quam in illa, ubi diverget. Hoc modo non procedimus,
quia ut propriam authoritatem scientiae nostrae. Tunc tendit decretum circa fu-
tura ante provisionem in statu conditionato, quando absolute decernit, quin
prius providet futurum eorum in tali statu. Et in hoc sensu loquimur.

Interrogamus etiam in decreto exercito, quia supponimus contra
Iuvenem, et alios eiusdem familiae, quod inde non datur decretum futurum, ut
docet Th. de verit. q. 6. art. 3. ad 10. ubi loquens de predeterminatione, quae con-
stat deum decretum, sic loquitur. Actus predeterminationis, cum mensuratur aeternitate
nequaquam cadit in praeteritum, sicut nequaquam est futurus. Et ratio huius
est: Quia quod mensuratur aeternitate, debet esse praesens in omni signo, in
quo est aeternitas, cum mensura, et mensurabile debeant coexistere. Sed in omni
signo aeternitas est praesens, cum sit duratio infinita tam a parte ante, quam
a parte post: ergo in omni signo est praesens decretum. Patet conseq. cum per
aeternitatem mensuratur. — Tum quia aeternum debet esse praesens omni durati-
oni: sed si decretum esset futurum non esset praesens omni durationi, cum co-
noscatur duratione praesentis ergo. — Tum quia futurum potest transire in praeteri-
tum: sed decretum non potest transire in praeteritum, alioquin falsificaretur:
ergo. — Tum quia, quod est immensum, coexistit se omni loco in quolibet signo:
ergo quod est aeternum, est praesens omni durationi. Patet conseq. quia non mi-
nus infinita est aeternitas in ratione durationis, quam immensitas in ordine

teny actus libe, et consequenter potest intelligi unum predicatum unum
teny abiq. alio. Non suffert, quia licet actus necessary prius intelligatur ex
teny prioritate a quo acta libero, n. vero prioritate in quo. Quare male infer-
tor conseq. cum ex prioritate a quo ad propriam in quo procedat
cum huc conyugat in hoc, quod unum intelligatur. ex teny alio ut ex teny
n. cognito, illa vero in eo, quod utrumq. simul intelligatur. ex teny sim-
tate durationis, quamvis unum prius natura, quam aliud. Per quod potest
ad aliam instantiam, quae poterat obici, nempe, quod intentionis, et electio-
dator in hoc, et electio subsequens ad electionem, et sic erit in signo intentionis
futuro. Patet enim, quia haec antecedens intentionis respectu electionis
et a quo, n. in quo, quae sufficit ad futurum.

Obijciunt 3. Insignis antecedenti ad decretum futurum est ut
ro huc propositio. Deus decrevit in sequenti signo creare mundum: ergo in tali
signo est futurum decretum. Probat. arg. Contradictoria dictae propositioni, nem-
pe n. decrevit, est falsa in tali signo, tam sit differens seu obiecto: ergo illo
est vero.

Respons. neg. suppositum antecedenti, si intelligatur de signo in
quo iuxta dictum. Intellectus vero de signo a quo respectu intellectus
negatur, quia intellectus divinus nil sibi est futurum cognoscit in iudicio
suo, sed omnia cognoscit esse sibi presentia, cum omnia simul existentia
contingat, ut eternitate mensurata, quare propositio affirmativa in ipso aliquid
de futuro est falsa, et contradictoria vera, quod vera semper est, quod
numquam decrevit de futuro, et sic est propositio n. est differens, sed con-
tra sua obiecta. Diximus respectu intellectus divini, de qua in hoc quest. loquimur,
quia respectu intellectus humani neutra propositio est determinata, aut
aut falsa ante decretum, sed indeterminata, ut late diximus quest. prae-
cedenti.

Capitulum I. Stabilis veritas

Dicendum est deum certo cognoscere futura contingentia in decreto ex-
cito, et efficaci suae voluntatis. Ita B. Th. pluribus in locis, et praecipue
1. de veritate art. 9. ubi ait: Scientia Dei est causa rerum adiuncta volun-
tate: unde n. oportet, quod quaecumque sunt, vel fuerint, vel
futuro sint, vel idcirco, quae vult esse, vel permittit esse: ergo indici-
to actualiter cognoscit Deus futura. Patet conseq. quia B. Th. verbo
de presentibus dicitur vult, nam mentem explicat.

Probat. 1. ratione. Deus cognoscit futura contingentia ab-
soluta in sua essentia, ut causa universalissima et efficacissima: sed
haec efficacia difficeret, si in decreto excito illa n. cognoscit:
ergo cognoscit. Maior potest. Minor probat. Tunc n. esset efficacissima et
universalissima, quando praedifficeret effectum tam quoad substantiam

Item cum dependens ab alio, tamquam a causa. et cum hoc n. habeat deinde
dum n. potest cognosci, ut possibile proprie, quamvis improprie possit dici
possibile, quod consistit in non repugnancia, ut sit, et convenit cuilibet for-
malitati dñe, cum nullo repugnat. et quamvis futurum minus distet ab ex-
istentia, quam possibile proprie tale, magis distet, quam possibile improprie tale,
quia hoc compatitur semper cum actuali exist. constat in attributis dñi, illud
vero potest haberi in aliquo signo reali ex actualitate ipsa.

+ Sed instatur. ut debet futurum n. req. quod sit prius presentis
prioritate reali: ergo n. tenet suppositio. Prob. an. si deus crearet Angelum
ab eterno, amor Angelicus posset cognosci a Deo: sed n. ut presentis in signo
naturę ipsius, cum signum naturę n. sit proprium actus: ergo ut futurum abiq.
prioritate reali ad presentiam, cum talis actus esset ab eterno.

Resp. d. lñg. an. ut debet futurum n. req. quod sit prius
presentis. Prioritate reali, vel rationis, in quo, nego. Prioritate reali pre-
sentis, concedo. Ut aliquid sit futurum, vel debet dari sine presentia vel
intelligi sine illo, ad primum sufficit prioritas reali, ad secundum prioritas
rationis in quo, quia prioritas a quo n. est prioritas vel admittendi unum
sine alio, vel cognoscendi similiter, sed ut prioritas cognoscendi unum ut ratio-
nem a priori alterius cognoscendo utrumq. existere. Porro quod patet ad instan-
tiam, quia licet natura Angelica sit prior in tali casu prioritate reali a quo
sua causalitatis sua dilectione, n. vero prioritate in quo, quia ab eterno di-
lectio sine natura n. intelligitur ut existere, quamvis sit dependens a natu-
ra debet admitti. - Quamvis possit dici, quod futurum mediatur de lege ordina-
rio inter possibile, et presentis n. vero de potentia abstracta.

+ Sed dñg. licet ad futuritionem realem sit necessario antecedentia
realis, ad virtutalem sufficit virtualis: sed dicitur dñm antecedere virtute
liberę voluntatis dñe: ergo quamvis realiter n. sit, potest virtualiter esse fu-
turum. Patet conseq. quia prioritas antecedentis videtur sufficienter determi-
nare.

Resp. neg. an. quia ad futurum virtualiter tale req. virtus
liberę, quod ad reale realiter. Quare cum ad futurum realiter n. sufficiat
ut sit prius presentis prioritate a quo reali, sed necessaria est prioritas reali
in quo, quia alia proprietates respectu gentis possunt dici future realiter
quod prioritate a quo reali est prior natura ipsa, quod est absurdum, ad
futurum virtuale debet dari n. idem prioritas a quo virtualis, sed
dñm prioritas in quo, qui n. dñg. requirit admitti, tam propter etermita-
tem, tam propter unicam indivisibilem existentiam, tam quia predica-
tio n. mutuo imbibunt, et qui ita se habent, unum sine alio existere n. po-
test intelligi cum fundamento in re.

Nec refert si dicat: quod prius intelligitur existens actus, nec
sanius in deo, quam actus? Res: ergo in hoc priori n. intelligitur exy-

ta. futurorum de, videtur a causa libera creato, cum hoc sit de causa
cogn. — Tunc quod per medium commune n. potest cognosci certo effe-
ctus particularis, cum per se conveniat, sed decretum est commune om-
nibus futuris, ergo particularis futuro n. possunt cognosci per illud.

Resp. dylng. man. Effectus requirit certo, infallibiliter
cognosci n. in sua causa adequata. Vt si formaliter, vel eminenter, con-
cedo: formaliter (neg. nego. Quamvis quodammodo n. ut formaliter
causa adequata amoris liberi creaturam, quia propter illam concurrunt
voluntas creato, et tamen eminenter adequata, quia ut eminenter volun-
tas creato, quod sufficit illa determinata per decretum cognoscen-
tur certo futuro. — Nec debet quod si v.g. continet eminenter ali-
quos effectus causae particularis, et tamen n. possunt certo in illo cog-
nosci. Quodammodo eminenter continetur et imperfecto, cum n. subiecti-
at sibi effectus causae particularis, sicut nec ipsam causam perfectam, sed
tantum imperfectam, cum possit ex illius effectus frustrari, quod n. acci-
dit in quodammodo determinata per decretum, cum omnes causae crea-
te illi perfecte subiectantur.

Ad 2. resp. dylng. man. Per medium commune n. po-
test certo cognosci effectus particularis. Per medium commune, ut forma-
liter commune, concedo. Materialiter commune, nego. Quodammodo n. ut
determinata per decretum absolute est commune respectu causae, sed
effectus particularis, sed determinata secundum quod specialiter
continet unum explicitum rationem particularem, illa ratio commune
se habet de materiali. Et hoc modo est medium ad cognoscendum fu-
turum particulare, illo vero ad cognoscendum omnia futura. — Eff-
responde, quod si quodammodo n. sit causa commune n. potest impediri
a causa particulari, quia propter non efficaciam omnes causae illi
subiectae, et propter effectus secundum omnes rationes, et causa hoc mo-
do commune potest esse medium sciendi effectus particularis.

Prob. 2. ratione: futura debent cognosci in illo, ex quo
infallibiliter inferuntur: sed inferuntur infallibiliter ex decreto
Dni independenter a voluntate creato: ergo in illo cognoscuntur. Mor.
patet: quia ad cognitionem certam req. infallibilitatem in recognitione.
Mor. praeterquam quod constat ex scriptura iuxta illud Eccl. 1. 3. 4. Omnia
quae cumq. voluit Dominus, fecit in celo, et in terra. Et ex d. Th. 1. 2. 9. 10.
art. 4. ad 3. ubi ait: Cum illa n. possit esse negationem effectus, quem vult.

Prob. 2. ratione: Quod n. subordinatur in sua determinatione ad volun-
tatem creato, independenter ab illo infert infallibiliter effectum: sed ita est
voluntas Dni. ergo. Mor. patet: quia si dependens in determinanda
a voluntate creato, n. posset dependere independenter ab illo. Mor. 2. prob.
Oppositum habet voluntas Dni, ac voluntas creato: sed hoc subordinatur.

quam quoad modum scilicet libertatis, vel necessitatis: sed ab ipso deum.
 datur per effectum effectus quoad substantiam, et quoad modum: ergo tunc
 mir. et est certa, quia de ratione deum est per effectum. Mor. prob. Causa
 efficacissima est, aliter n. est, ac ipsa deum effectus; universalissima, quia ex-
 tendit ad omnia contingibilia per ipsam: sed substantia, et modus effe-
 ctus sunt cognoscibilia a deo, et ita debet esse, sicut in deo, et ita iuxta
 illud ad Rom. 1. Voluntas autem, quae regit: ergo ut sit talis debet per effectum
 in effectum quoad substantiam, et modum libertatis.

Confir. Deus cognoscit futura dicta in suo genere, ut causa:
 sed n. cognoscit illa in suo genere, ut causa necessaria, alia futura sunt
 libera necessaria: ergo in illis ut causa libera, et consequenter determinata
 per decretum. Mor. et d. Th. 1. 2. 2. in loco, et consequenter inferitur: quia
 quia d. n. et causa libera, ut determinata per actum librum, et
 libertatis. Mir. prob. Ratio cognoscendi debet infallibiliter connecti cum
 cognito: sed genera d. n. ut causa necessaria non connectitur infalli-
 biliter cum futuris contingentibus: ergo tunc mir. — Tum quia sicut
 se habent possibilis ad causam necessariam, ita futura contingentia ad
 causam liberam, cum illa a causa necessaria, hec a causa libera dependant:
 sed possibilis cognoscuntur a deo in suo genere, ut causa necessaria:
 ergo futura in illa, ut causa libera, et consequenter ut determinata
 per decretum.

Sed dicitur: futura contingentia nequeunt cognosci in medio
 rationis: sed decretum d. n. formaliter, ut tale est ratio: ergo n.
 possunt futura cognosci in illo. Prob. mir. Decretum librum dicit de for-
 mali id, quod addit supra actum necessarium: sed addit respectum ratio-
 nis, alioquin aliquid reale posset deficere a deo: ergo.

Dei. concessio mori, et neq. mir. mor. q. prob. d. 1. 2. 2. Ban-
 tum librum dicit de formali id, quod addit supra actum necessarium:
 quod addit ex se, conuenit: ex imperfecto modo cognoscendi, neq.
 decretum addit supra actum necessarium connotationem ad creaturas
 futuras, seu existentes in aliqua differentia temporis, et addit respectum
 ad ipsas, quando imperfecte cognoscuntur. Primum pertinet ad eius gen-
 eram, et est quid reale, quamvis possit deficere ex parte obliqui, n. vero
 ex parte recti. Secundum vero est quid accidentale illi, cum sit ex ra-
 tione procedens ab intellectu. Et sicut ista connotatio sufficit, ut deus
 librum efficiat creaturas, ita ut in illa tanquam in medio certo cog-
 noscat.

Sed instabit: Effectus requirit certo, et infallibiliter cognoscere,
 nisi in sua causa adequata: sed decretum librum n. est causa adequata

omnibus pluribus, quia locum habent tract. de scientia media, quem par-
te dabimus.

Parag. 2. Occurritur arg?

Molina dicitur. 12. Suarez lib. 1. de scientia futurorum contingentium
affirmant cum fore omnibus suis familiaribus futura contingentia absolu-
ta dependentia a libertate creaturae n. cognosci a deo in decreto efficaci
suis voluntatibus.

Arg. 1. Q. Th. semper recurrit ad eternitatem, quando
vult manifestare, ubi cognoscuntur futuro: ergo n. in decreto, sed in
eternitate cognoscuntur. Mar. patet ex l. dicitur. 38. q. 1. art. 9. ubi huc ha-
bet: Nil prohibet deum habere certam scientiam futurorum contingentium
cum intentione eius ad rem feratur, secundum quod presentia sit et in
actu, etiam habet esse determinatum. sed presentia sit et in actu in fu-
turo et in eternitate: ergo.

Respon. arg. neg. ans. quia ut constat ex dictis ad decretum
recurrit in cognitione futurorum contingentium. Et patet hoc in ipsa autho-
ritate allata, ubi n. idem dicitur. Th. deum cognoscere futuro secundum
quod presentia sit et in actu, quod pertinet ad eternitatem, sed secundum
quod iam esse habet determinatum, quod provenit a decreto, ut patet de de-
terminativum infallibile esse futuro. Vel responde, dato, quod hic n. expro-
bet decretum, illud implicavit, quia futura n. possunt esse presentia in
eternitate, nisi mediante decreto, quod ad hanc existentiam determi-
nat.

sed dicitur: D. Th. loco citato dixit futura n. posse cognosci
in suis causis: sed decretum est una ex suis causis: ergo n. implicavit, sed
exclavit decretum. — Respon. concurrens: sed dicitur. 12. sed decretum
est una ex suis causis: Una infallibilis in operando: fallibilis, nego. Causa
exclavit a d. Th. sunt causae secundae, quae sunt fallibiles in operando,
quae n. possunt esse medium ad infallibilem cognitionem, n. vero ex-
clavit decretum, quod ut infallibile, potest certe, et infallibile cogniti-
onem derivare.

Nec obest, si dicatur: Quod d. Th. loco citato ad 2. ad 3. ad
6. et q. 2. de veritate art. 12. expresse affirmat futura contingentia
cognosci, ut sunt in se, et actu, et presentia sit et in actu: sed esse
actuale, et presentia sit et in actu ipsorum n. est decretum: ergo n. cog-
noscuntur in decreto. — Non obest, quia d. Th. loquitur de esse actu, et pre-
sentia sit et in actu futurorum in mensura eternitatis, n. vero in mensura pro-
pria, et cum presentia sit et in eternitate sit a decreto extrahente res fu-
turas a statu possibilitatis, inde est, quod si cognoscit deus illas, ut pre-
sentes in eternitate, cognoscit illos mediante decreto, et quare d. Th. lo-
co citato de veritate dicit: Impossibile esse, quod de contingentibus fu-

in sua determinatione voluntatis. Sed cum de ratione voluntatis secundum se
subordinari primis: ergo voluntas prima non subordinatur voluntati creatae et
consequenter ita independentes determinat effectum futurum voluntatis primae
quod ex vi ipsius determinationis sequitur determinatio voluntatis creatae, ut in
suo tempore infallibiliter causet effectum.

Sed dicitur: Actus liber hominis inferatur ex primo iudicio naturali
ipsius, cum tunc iudicium determinat ad libertatem: sed potest cognoscitur
solum non cognito actu libero: ergo quamvis futurum inferatur ex decreto
potest non cognosci cognito decreto. Ad id. respondetur: Angelus cognoscit tunc iudicium
cum cognoscit actum naturalem: sed cognoscit actum liberum hominis
non hic solus deo patet: ergo.

Hec. arg. dicitur: manifestum. Actus liber hominis inferatur
ex primo iudicio naturali ipsius: inferatur fallibiliter, conato: infallibiliter
vero. Primum iudicium hominis non inferatur infallibiliter voluntatem libe-
ram, quia volitio infallibiliter ad ipsum recutat, et necessaria, cum sit boni
hominis communis, ut docet. Th. 1. 2. q. 9. art. 4. et 6. Volitio libera inferatur
infallibiliter ex imperio rationis, quare Angelus attingens imperium voli-
tionis liberam cognoscit, et cum imperium non attingat, nec volitionem li-
beram potest percipere. futurum vero inferatur infallibiliter ex decreto, quia
in hoc actu certo scitur futurum.

Sed respondetur Suarez cum aliis, quod futurum requirit infalli-
biliter inferri ex decreto, nisi prius per scientiam mediam providentiam deus
quod voluntas creata sit operaturus in tali, vel tali occasione, vel cir-
cumstantia. collatur, quia si hoc modo non procederet, tolleretur liber-
tas creaturae.

Sed haec responsio taliter conatur salvare libertatem creaturae
ut ex illo inferatur in creatura conceptus causae primae, et in deo conceptus
causae secundae: sed hoc repugnat omni veritati: ergo est solutio. Probat. manifestum.
Illoque causa prima quae indeterminabilis est ab alia, illo vero causa secun-
da quae ab alia determinatur: sed in tali causa voluntas prima determinatur
a voluntate creatae, et haec a nullo est determinabilis, ut dicunt ad ver-
sam: ergo deus est causa secundae, et voluntas creatae causa prima. Probat.
manifestum. habere a se determinari. Chomadam agendum est proprium causae primae
habere ab alio, est proprium causae secundae: sed causa indeterminabilis ab alio
habere a se determinationem, quae vero ab alio determinatur, habet ab alio:
ergo. Probat. manifestum. Sicut se habet virtus determinata ad agendum
determinata, ita virtus absoluta ad efficiendum absolute: sed proprium est
causae primae habere a se virtutem ad agendum absolute, et causae secundae
habere ab alio: ergo proprium est etc. — Tanquam deus non esset efficacissi-
mus in agendo, quoniam efficacia voluntatis creatae, in statu conditio-
nato non dependet ex sua efficacia, nec est universalissima causa
cum aliquis effectus subterfugiat suam determinationem — Tanquam

necessarii, quam ad futuritionem effectus liberi, cum utraq. causa necessaria, et li-
bera praediffiniatur ab eo ad agendum: ergo si praecipio decreto possunt certo
cognosci futura necessaria, etiam libera.

Respon. distinguo. arg. Non minus resp. decretum ad futuritionem effe-
tus necessariis, quam ad futuritionem effectus liberi: effectus necessariis, quoad ra-
tionem individuationem, concedo arg. quoad rationem specificam, nego arg. Causa
necessaria est ex se determinata ad speciem suam operationis, ut ignis ad calefacien-
dum, sol ad illuminandum, quare decretum n. est negativum ad hanc deter-
minationem, sicut nec ad futuritionem effectus necessariis, quoad speciem, quia est
futuritio in dicta determinatione conjuncta. Quoad individuationem operationis,
v.g. huius calefactionis in igne, determinatur ignis a Deo. decreto, quia ignis in hoc
ratione est indeterminatus. Causa vero libera est indifferens n. idem ad indi-
viduam operationem, sed etiam ad speciem, cum voluntas n. idem sit indifferens
ad hunc, vel illum amorem, sed etiam ad odium. Quare praecipio decreto a causa
libera neq. specifica, nec individuo operationis potest ab eo certo cognosci, et
in causa necessaria, quamvis n. individuo operationis, specifica potest certo ab eo
attingi.

Salmot. Arg. 2. Quia n. sunt certa mediante decreto, n. possunt certi-
tudine cognosci in decreto: sed clauduntur futura, quae n. sunt certa mediante decreto:
ergo in illo n. possunt ab eo certo cognosci. Prob. m. Mori lxxviii, et de re-
velatio Ministorum futura sunt a Deo formaliter revelata: sed n. fuerunt
certo mediante decreto, cum n. evenissent: ergo.

Th. 2. q. 1. 11. Respon. neg. m. Mori. 2. q. 1. 11. 12. Arg. 2. q. 1. 11. 12. Mori lxxviii, et de re-
velatio Ministorum sunt futura a Deo formaliter revelata: vel futura
respectu causae inferioris, concedo: ut futura respectu causae superioris, nego
arg. 2. q. 1. 11. 12. Mori. Quia licet possint a Deo futura revelari, vel futura simpliciter
haberi respectu causae superioris, ut est Deus. a Deo tamen infallibiliter
terminari, vel futura secundum quid, et respectu causae fallibilis in opera-
do, vel propter intrinsecam indifferentiam, vel propter impedimentum quod
potest sursum poni operationi. Quando revelat futura priora, re. stat illa
attendendo ad voluntatem suam determinatam per decretum, et sic ita
infallibiliter eveniunt. Quando vero revelat futura attendendo ad causam
quae potest diffiniri, vel impediri a suo effectu, vel ad voluntatem suam. se-
cundum exigentiam talis causae, tunc potest n. dari tales eventus revelatos,
quia cum hac revelatione potest componi decretum suum oppositum infalli-
biliter determinari, ut factum fuit in lxxviii, qui convalescit ex illa infirmitate,
cuius causae mortem naturaliter inducunt. Et Minus n. fuit destructus
quamvis eius peccata eius mererentur subversionem. Quia ob alijimoy causas
Deus oppositum decrevit, quamvis iuxta causam inferioris, et exigentiam suam
fuisse debuit, sicut fuerunt revelata accidere. Quare in prophetia con-
minationis multoties accidit hoc in sacris litteris.

scire? scientiam haberet deus, si cognosceret ea quae futura sunt. nil contro-
dicto, quia talia futura n. dicuntur futura respectu dei, sed presentia,
non ratione proprii iuris durationis, sed ratione eternitatis, in quo sunt
Physica presentia ratione dei. decreti.

Sed instabit: Quia cognitio ex d. Th. in solut. ad l. art. citati de
Verit. fortius super futurum, ut habet veritatem determinatam:
sed hanc habet, ex qua productum est in rerum natura: ergo n. inde-
cens, et mensura eternitatis, sed in propria duratione.

Respon. conyia man. explicando min. sed hanc habet, ex qua
productum est in rerum natura: sed productum sumatur quoad praediffi-
nitionem productionis, concedo min. si sumatur quoad executionem illius.
neg. min. Productum in rerum natura stat dupliciter, vel praediffinitive, vel
executive. Primum consistit in actu voluntatis, dicitur praediffinitive ab eter-
no, et poni in aliquo tempore sub existentia secundum actuali executione
necesse praediffinitionis, quae est actualis communicatio existentiae rei futurae.
A praediffinitione habent futura veritatem determinatam, ab executione illius
talem veritatem executam et cum ab eterno futura sint certo cognitae
n. ratione executionis, quae temporalis est, sed ratione praediffinitionis, quae eterna
est, futura a deo ab eterno cognoscuntur.

Ne obijciat, si dicat d. Th. loco citato l. sent. dist. 38. art. 9. prope-
re differentiam inter effectus necessarios, et liberos, quod hi n. cognoscuntur
in suis causis, bene autem illi: ergo differentia inter illos stat in hoc, quod
effectus necessarii possunt certo cognosci in suis causis antequam existant,
futura vero minime in suis causis, sed in rebus, quando existant, possunt
certo sciri. Patet conyeg. Quia quando d. Th. dixit effectus necessarios cognos-
ci in suis causis, n. excludit decretum, cum hoc sit positivum causa illorum:
ergo si cognitio effectus liberi n. est secundum d. Th. in suis causis, sicut est
cognitio effectus necessariis, n. erit cognitio illius in decreto, siquidem in hoc
est cognitio illius.

Respon. concesso aut. neg. conyeg. Arg. q. 118. dist. 1. Quia
da d. Th. dixit effectus necessarios cognosci in suis causis, n. excludit decre-
tum excludit positivum, concedo: praediffinitivum nego arg. Quia d. Th. in
hoc loco positive n. excludit decretum, praediffinitivum ab illo, quia
voluit considerare causas proprias, et particulares, tum effectus neces-
sarios, tum effectus liberos. Et ad illos attendenda dixit, quod causas neces-
sarias sciamus per se decreta, habent aliquid determinationis, per quod pos-
sunt certo a deo cognosci eius effectus, scilicet, quatenus ad speciem illorum
causae vero liberi, cum sint omnino indifferentes praedictis decretis nullam
habent determinationem, ut eius effectus possint in illis certo cognosci.

Sed instabit: Non minus req. decretum ad futuritatem effectus

Præp. neg. minor et majori prob. de conap. neg. minor. cum prob.
minor. disting. sed omni potentia est motum scientia simpliciter intelligente
dicuntur visioni: deinde ut motum formale, nego minor per modum appli-
cationis, conado. Scientia visioni n. innitur tanquam motus formali deinde
sed tanquam applicandi, et determinandi motum formale, quod est idem
cum motu scientia simpliciter intelligente. Et sic n. distinguitur virtuali-
ter est scientia quia distinctio n. sumitur a conditione applicandi, sed
a motu formali.

Sed dic. Illud ut motum formale, quod primo distinguit
futurum a n. futuro, cum ratio prima cognoscendi est ratio prima distin-
guendi: sed decretum primo distinguit futurum a n. futuro, cum sit prima
radix indifferentie, et libertatis: ergo. — Præp. disting. maior. Illud ut
motum formale, quod primo distinguit formaliter, et comprehensive, conado:
initiale, et applicative, nego maior. Decretum n. distinguit primo formali-
ter, et comprehensive futurum a n. futuro, quia hoc convenit scientia practice
que est causa futuritionis, et cum hoc dicit decretum per modum appli-
cationis sue virtutis, provenit a decreto futuritionis primo applicative, et initia-
le, id est n. ut motum formale futuritionis.

Arg. ultimo: Quod tollit libertatem, et contingentiam,
ut medium cognoscendi futura contingentia: sed decretum tollit libertatem
et contingentiam cum dato illo maneat voluntas creata determinata ad actum
et n. indifferentem: ergo n. ut medium cognoscendi futura.

Confir. de ratione libertatis creatae ut fallibilitatis in operando:
sed hoc fallibilitatis affectatur per decretum, cumposito illo ut infallibili-
ter operatio: ergo.

Præp. arg. conap. maior. neg. minor. prob. q. ibi indubitabile
disting. dato decreto voluntas creata manet determinata determinatione
perfective libertatis, conado: destructive, nego. Determinatio tunc deinde
n. destruit, sed potius perficit libertatem creatam, quia medio illo indifferen-
tia suspensionis affectatur, et indifferentia libertatis manet sua operatione
actuata.

Ad confir. præp. disting. maior. de ratione libertatis creatae ut falli-
bilitatis in operando: potestate aut. conado maior. Consequentia negotium
Voluntas creata licet absolute sit fallibilis in operando, quia habet poten-
tiam ad actus oppositos, n. ut fallibilis in operando potestate consequenti
quia n. habet potentiam ad coniungendos actus oppositos, et sic est infalli-
bilis in non coniungendo amorem v.g. et odium.

Sed dic. ex B. Augustino lib. 1. de Civitate Dei homo. cap. 18. Omnis
suppositio antecedens, que n. descendit ex nostra libertate, tollit illam:
sed quoniam decretum est suppositio antecedens, que n. descendit ex nostra

Arg. 3°. Quia Deus non vult fieri, n. potest cognoscere in decreto
sed per futura contingentia non vult Deus fieri: ergo non cognoscit illa
in decreto. *Ans. p. 1°*. Peccata sunt futura contingentia: sed Deus n. vult fieri?
peccata: ergo.

Resp. dyling. man. Quia Deus non vult fieri, n. potest cognoscere
in decreto. *Permissivo, nego man.* *Positivo, concedo man.* Decretum permissi-
vum adiunctum cum decreto positivo in tali actus mali et medium, in quo
Deus cognoscit certo futura contingentia peccaminosa.

Sed dicitur: Medium, in quo Deus aliquos effectus cognoscit, debet
esse causa respectu illorum, cum creatura per se ipsum ut causam cognoscit: sed
nec decretum permissivum in tali, nec decretum permissivum sunt causa mali
habetur et constat: ergo talia decreta n. possunt esse medium ad illam cognoscen-
dam.

Resp. dyling. man. Medium, in quo Deus aliquos effectus cognoscit,
debet esse causa illorum: si effectus sunt proprii, concedo: si n. sunt, nego. Peccata
n. sunt effectus proprii Dei, et sic medium illa cognoscendi n. est causa respectu
illorum.

Sed instatur: Deus cognoscit peccata a priori, cum hic sit per-
fectior modus cognoscendi: sed cognitio a priori est per causam: ergo medium
cognoscendi peccata est per causam. — *Resp. r. concipio man dyling. man.*
Cognitio a priori est per causam, vel per aliquid se habens ex parte cause, con-
cedo: per causam proprie, nego. Cognitio a priori potest procedere per aliquid
se habens proprie et cognita, ex consequenti. Inferimus illam, et ita procedit
cognitio Dei respectu peccatorum, quia procedit ex decreto permissivo, quod
se habet ex parte decreti positivi circa physicam peccati, inferitur. Licet
n. causaliter, logica ipsius malitiam. — Vel dic, quod dicta cognitio pro-
cedit per rem causam, non malitiam, sed virtutem physicam ipsius, ad quam
sequitur mala malitia, quod sufficit, ut malum cognoscatur a priori, quia cum
malum n. sit per se ad se immediate cognoscibile, sed ratio boni, n. requiritur ut
a priori cognoscatur, quod cognitio procedat per causam propriam ipsius, sed
per causam propriam bonitatis physice, ratione cuius cognoscitur.

Arg. 4°. Scientia visionis, et scientia simpliciter intelligentis n. dy-
ling. virtualiter in Deo: sed si decretum est medium ad cognoscendo futu-
ra, virtualiter dyling. ergo n. est. *Ans. p. 1°*. Virtus apud Thomam est. *Ans. p. 1°*.
probat. Scientia, que habent motus virtualiter adequate distincta, virtus
illa dyling. cum scientia dyling. per motus: sed scientia dicta habent
ita motus, si decretum est medium ad cognoscendo futura: ergo. Probat.
Ans. Omnis potentia dyling. virtualiter adequate a decreto, cum hoc sit actus
voluntatis, illa vero vel est virtus practica intellectus, vel adequate a fine
voluntatis, et intellectus dyling. ergo. — Sed omnipotentia est motus

no Antichristum prout continet durationem, in qua nos existimus, sed prout
continet illam, in qua Antichristus existet.

Quod inquirimus est: An Eternitas ratione sua infinitudine ab
eterno actualiter, et physice extendatur abiq. successione, et multab. lita-
te ex parte ipsius ad mensuranda futura, et per consequens ad ex. p. p.
futura, et presentia antequam existant in propria, et adaequata
et illorum duratione?

Parag. 1. Vera sententia

Dicendum est futura contingente absolute fuisse ab eterno, et esse
physice presentia deo in mensura eternitatis. Ita communiter Thomae
cum suo Ang. Doct. pluribus in locis, nempe 1. 2. q. 97. art. 3. q. 86. art. 4. et
q. 2. de Vent. art. 12.

Prob. q. ratione dyumta ex D. Th. Duratio simpliciter infini-
ta debet semper, et ab eterno extendi ad omnes differentias temporis
mensurandas: sed Eternitas est duratio simpliciter infinita: ergo debet
semper, et ab eterno actualiter extendi ad omnes differentias temporis,
et consequenter ad durationem propriam futurorum. *Mr. patet.* quia me-
sura propria dei debet esse infinita, et indivisibilis, cum deus mensura-
tus sit infinitus, et indivisibilis. *Mr. prob.* Mensura continens omnes
differentias temporis indivisibiliter, debet indivisibiliter, et abiq.
successione ad omnes extendi, cum extensio mensurativa sit iuxta
continuum: sed Eternitas est mensura continens indivisibiliter
omnes temporis differentias, cum sit de ratione infiniti in aliqua
linea omnium illarum continere, et indivisibiliter indivisibiliter: ergo
ad quod in hoc consistit presentia physica futurorum in eternitate
ut explicuimus: ergo datur.

Confir. Physica presentia futurorum in eternitate con-
sistit in hoc, quod Eternitas semper, et simul extendatur actualiter
ad omnes durationes creatas: sed Eternitas extenditur semper, et
simul actualiter ad omnes durationes creatas: ergo datur in illa
physica presentia futurorum. *Mr. est certa,* *mr. prob.* si n. *exten-*
datur semper, et simul actualiter ad omnes temporis differentias
Eternitas est finita, et divisibilis in mensurando: sed n. potest esse
finita, et divisibilis: ergo. *Mr. patet.* *Mr. prob.* Illa duratio est finita
quod modo mensurabili aliqua mensurat: sed quod n. extenditur ad
omnes differentias temporis indivisibiliter mensuranda aliqua, et n.
omni modo mensurabili: ergo. *Mr. patet:* mensurabilis in mensurando
aliquod et n. omnia, est proprium mensurandi continuu, modo in quo

Libertate: ergo tollit illam.

13

Byss. explicando man. Suppositio antecedens, quæ n. descendit ex nostra Libertate, tollit illam. Si n. descendat ex illa, vel radice illius, conu-
do man. si ex radice illius descendat, nego man. Radix nostræ Libertatis n. tollit,
sed causa illam et cum suppositio deest determinans nostram Liberto-
tem oritur ex Libertate bonæ, quæ est radix nostræ Libertatis, n. destruit
Libertatem nostram, sed illam causat. — Vel respondetur quod d. Angelus
n. dixit, quod suppositio antecedens tollit Libertatem, sed suppositio neces-
sitatis, sicut se explicat in ortu solis. Quare nil contra nos, quia deest
n. est suppositio necessitatis, sed determinans Libertatem nostram.

Quest. 2. Utr. futura contingentia absoluta
sint ab æterno physice presentia in eternitate.

In tripli. sensu potest hæc presentia physica futurorum declarari
1. Primo per aliquam productionem ipsorum in eternitate distinctam
ab illa, quæ in tempore producentur. Et in hoc sensu n. procedit quæ-
stio, quia de fide est omnium productionem creatorum fuisse in tempore
relictum illud Gen. 1. In principio creavit Deus Cælum et terram. Secun-
do per quamdam extensionem et virtutem retractionem ipsius futu-
ri, ita ut ab ea duratione, in qua habebunt esse, pertingat usque ad
ipsam durationem æternam a parte ante eiusdem eternitatis, sicut
accidit, si claretur tempus infinitum, quia hoc modo extenditur
usque ad mensuram eternitatis. — Tertio per extensionem eternitatis
usque ad differentiam durationis, in qua futura sua esse propriam
habebunt.

Non dubitamus, quod in secundo sensu futura physice sunt
presentia in eternitate, quia ad hoc requirebatur, quod in propria, et
adequata duratione haberent existentiam durantem ab illa tem-
poris differentia, in qua existant, usque ad durationem infinitam a par-
te ante eiusdem eternitatis, quod implicat, quia futura n. existunt
patet in ipsa eternitate, quæ n. est futura, sed de presenti existit, quia
extenditur ab æterno, ut talia futura attingat.

Ut actum etiam habemus, quod futura n. coexistant ab æ-
terno physice Deo in mensura eternitatis secundum omnem sui virtutem
lem rationem. Et ratio est: Iusto licet eternitas extendatur ad mensuram
doy in omni differentia temporis, quantumlibet mensura et secundum quod
continet differentiam durationis, in qua existit, quia n. mensura ab æter-

ne vero virtutis, quodlibet locum, ut in hoc se continere locum, sed quod in illa loca-
re duratio simpliciter infinita continetur in se omnes differentias durationum,
et immutabilitatem in omnibus differentibus locorum. Insuper quod itaque. Ad hoc
quod aliquis sit in alio, ut in hoc, quod si aliud existat, nam in alio nil
potest quod ad hoc vero, quod aliquis sit contentum in alio, non requiritur, quod
contentum existat, sed quod continetur, nam non existens potest potest in existens
tunc actualiter continetur, ut patet in casu effectus sui, sed de ratione immu-
tatis est quod in hoc, de ratione eternitatis est continere se durantes in om-
ni differentia temporis, ut diximus: ergo sufficienter salvatur infinitas immu-
tatis per hoc sit in hoc existens, quamvis ad infinitatem eternitatis
requiritur, quod actualiter continetur omnes differentias temporis actuali-
ter, et immutabiliter, quod est extendi ad omnes a diversitate. Patet
consequenter: quia utrumquod recipitur ad modum continendi: ergo cum eter-
nitatis sit se continere, quod immutabiliter semper, et ab eterno est, differ-
entia temporum in illa contenta sunt immutabiliter, semper, et ab
eterno, quamvis in se non existant.

Respondetur 2°: optime salvatur infinitudinem eternitatis
per hoc, quod continetur omnes differentias temporis, quia omni-
bus ab eterno coexistat, sicut causa continet perfectionem sui effectus;
quamvis non semper illi coexistat.

Sed contra: Ita se habet continentia scientie ad re-
sultat, sicut eternitatis continentia ad durationes inferiores: sed ex con-
tinentia scientie arguitur secundum omnes theologos extensio ab
eterno ad omnes res scitas: ergo ex continentia eternitatis respectu
durationum optime affirmatur extensio illius ab eterno ad illas. Et
quamvis causa creata nullo modo coexistat suo effectui, quia ad hoc
coexistentiam requiritur existens effectus in propria duratione, bene actu
sua, quamvis non in propria duratione effectus, in duratione ipsius cau-
sae, quae ab eterno extenditur ad illam.

Respondetur 3°: directe contra confir. nostram, quod licet
eternitatis ab eterno non extendatur actualiter ad omnes differentias
temporis, non arguitur quod mutabilem in mensurando, quia hoc non est prop-
ter mutabilitatem, et imperfectionem ipsius, sed propter mutabilitatem
durationum inferiorum, quae successive decurrunt sicut patet in arbo-
re existens in fluvio, quae semper manet immobily, quamvis aquae trans-
eant, et si quod mensura carum, mensurant illas successive, quamvis
haec successio non proveniat ab arbore, sed ab aquae defluentibus.

Sed contra: hoc stat exemplum arboris: Ita quod arbor
est ita extensa, sicut totus fluvius, tunc simul actualiter coex-
stent aquae defluentibus ratione diversorum partium, et si formaliter

perfecto aliquo tempore diffinitionis. Alio vero postea mensurare nunc
aliqua, et a postea definire mensurare, est mensurare aliqua modo
mutabili: sed mensurare. extendere ad omnes tempore diffinitiones simul,
et indubie, nunc mensurare et aliquo et postea definire men-
surare: ergo modo mutabili.

Respondetur ex adversario, quod sufficienter saluatur in-
finitudo, et immutabilitas eternitatis in mensurando omnes tempore
diffinitiones in hoc, quod possit illi coexistere, quando datus in rerum
natura. Quare n. req. quod semper, et ab eterno actualiter coexistat
illi. Sicut ad hoc, quod salvetur infinitudo immensitatis. n. req. quod
ab eterno actualiter reflectat omnia loca, sed quod possit reflectere, quan-
do habuerint existentiam.

Sed ex exemplo immensitatis firmamur nostram rationem.
Ita se habet immensitas ad distantiam locorum, sicut eternitas ad distan-
tiam durationum, quia sicut illa est infinita in linea respectu loci, ita hec in
linea durandi: sed n. est immensitas n. est infinita, nisi reflectat loca
distantia: ergo nec eternitas infinita, nisi actualiter mensuraret dura-
tionem distantem: sed durationes distantes sunt preteritum, presentium, et
futurum: ergo actualiter semper mensurat illos.

Confir. Sicut Ante, et retro verum, et deorsum propinquum,
et remotum sunt differentie in linea loci contente, ita preteritum, prete-
ritum, et futurum sunt differentie in linea durationis: sed n. est immu-
tabilis immensitas, si ad differentias locorum dictos semper, et actualiter
n. extendatur: ergo nec eternitas, nisi actualiter, et semper palle-
ret preteritum, presentium, et futurum.

Nec obest, quod immensitas n. reflectat actualiter loca presentia,
preterita, et futura, sicut eternitas actualiter n. extendatur ad distan-
tias durationum. Nam ideo immensitas actualiter n. extendatur ad loca
presentia, et futura, quia presentia, et futura n. sunt differentie locorum,
sed durationum, cumque denominationes conveniant locum, ratione sua
differentiarum, quia illi n. possunt tribuere, ut constabit consideranti re-
cte in confir. preteritum: sed ratione durationis vel presentis vel futuri
cumque differentie locorum n. est infinita immensitas, nisi actualiter,
et semper illas reflectat, sicut et autem presentia, preterita, et futura
ex differentias durationis: ergo duratio, que est linea, sicut infinita debet
semper actualiter extendi ad illas.

Imprimatur magis solutio ex dyerimine inter immensitatem, et
eternitatem, quod consistit in hoc, nam presentia durationis mensurantur
aliquam rem continere, et in toto concludere rem in illo durante ratione

indivisibile qd secundum se totam continet totum fluxu, et omnibus p
libus eius: sed eternitas est duratio indivisibile continens simul, et simul
omnem durationem creatur: ergo actualiter debet continere simul omni du-
rationem creatur.

Impugnatur 2°. Sedaretur aliqua receptio in eternitate ad
mensurandas res creatas durantes in omni differentia temporis, oritur
ex eternitate, et non ex rebus: sed hoc est tribuere mutabilitatem eterni-
tati ortam ex ipsis: ergo non tenet responsio. Prob. 2° mar. Res durantes in
omni differentia possunt simul per eternitatem mensurari: ergo si n. me-
surantur, non est ex defectu earum, sed eternitatis. Prob. 2° aug. Sic
habent distantia secundum durationem ad eternitatem, sicut distantia
secundum locum ad immensitatem: sed distantia secundum locum possunt
simul per immensitatem repleri: ergo distantia secundum durationem
possunt simul per eternitatem mensurari. — Tum si immensitas
simul n. repleret distantia secundum locum, est finita in replendo:
ergo si eternitas n. mensuraret simul distantia secundum durationem
est finita in mensurando. — Tum quia intellectus noster simul
et immutabiliter terminatur ad res durantes in omni differentia
temporis, quia mensuratur eternitate: ergo potiori titulo ipsis eterni-
tatis. — Tum quia noster intellectus terminatur mutabiliter et ex par-
te sui ad res durantes, quia n. mensuratur eternitate: ergo idem, quod
prius.

Prob. 2°. H. ratione Aug. Doct. art. 9. Insuper quest. 1. de
his dicitur: potest quod invariabiliter, nisi futura quoniam physica presentia
dei: sed scientia dei est invariabiliter: ergo futura sunt physica dei
presentia. Prob. 2° mar. Tunc variatur scientia, quando aliquid
natum de novo, quod antea n. sciebatur: sed si futura n. essent
physica presentia in nunc eternitatis, sciret deus aliquid de no-
vo, quod ab eterno n. sciret: ergo scientia eius est variabiliter. Prob.
2° aug. Cognoscere ut presentia sibi, quod antea et futurum cognosce-
batur, est aliquid de novo agnoscere, cum presentia sit aliquid novum:
sed si futura n. essent physica presentia, cognosceret illa ab eter-
no, ut sibi futura, et in tempore ut sibi presentia: ergo in in tempore
sciret aliquid de novo.

Sed dicitur: Non sequitur variatio in scientia dei, cum in tempo-
re, ut nobis presentia cognoscit, quod ab eterno, ut nobis futurum agnos-
cit: ergo similiter quando in tempore, ut sibi presentia cognoscit, quod
ab eterno sciret, ut futurum. Aug. est certum, consequens probatur: quia
cognoscere ut nobis presentia, quod ab eterno, ut nobis futurum ag-
noscit, est cognoscere aliquid de novo: ergo si hoc n. esset in

est causa efficiens humanitatis: nec formaliter, nec per se, nec per modum
formaliter, concedo. Ut aliquo denominatio. Quod conuenit creatori
proat sunt in propria denominatione: quod forma denominationis, ut talis, efficitur
creaturam, sed quod presupponat causam efficientem illam, ut accidit in hoc
casu, cum influxu effectus dei presupponatur causam, tum humanitatem
tum unionem ipsius cum verbo. Ut patet in denominatione actuali. ^{mentis}
secundum, quae presupponit hominem, cui inuenitur, factum, vel illius efficien-
tiam conuenit.

Sed obicitur aduersus 2am p. 298. Deum sit creatura, prout existunt
in propria denominatione, atque propria duratio est illi ignota: ergo nulla est
differentia assignata inter denominationem scientiae et causam.

Resp. distinguendo. Deum sit creatura, prout existunt in
propria denominatione: si ergo prout dicat rem cognitam, concedo: si dicat
rationem, propter quam cognoscuntur, nego. Non negamus Deum sciri
re re existentem, sed negamus, quod existentia ipsarum sit ratio pro-
pter quam infallibiliter sciuntur, quia ratio fundandi cognoscibiliter
est infallibilis respectu dei, debet esse infallibilis, quae n. potest inueniri
in rebus existentibus, prout existunt, quia hoc modo sunt fallibiles, sed
prout sunt in eternitate, in qua infallibilitate gaudent, et ratione
illius transit scientia deus ad re existentem cognoscendum.

Sed arguitur: bonitas creaturarum fundat amabilitatem
respectu amoris. Deum prout est in propria maiestate, sed amor terminatur
terminatur ab eterno infallibiliter ad illam: ergo similiter debemus
dicere de cognoscibilitate creaturarum. Probatur. De ratione amoris
ferri ad re, prout sunt in se: sed bonitas creaturarum, prout inuenitur
in propria maiestate: ergo tenet maiorem.

Resp. neg. maiorem. Maior. prob. distinguendo. De ratio-
ne amoris est ferri ad re, prout sunt in se: vel formaliter, vel
valenter, concedo: formaliter, nego. Ut verificetur amorem
ad re, sufficit n. trahere illam, sed ferri ad bonitatem, quae vel est in
propria formaliter denominatione, vel in alia equivalente, quae ob rem
perfectionem extendatur actualiter usque ad denominationem propriam
talis boni. Et cum eternitas actualiter extendatur usque ad duratio-
nem propriam cuiuslibet boni creati, potest amor deus terminari
ad illam, quam formaliter in se existat. — Vel respondetur, quod de
ratione amoris effectiui est ferri ad re, n. vero de ratione amoris
effectiui, qualis est deus, quia hic, ut dicitur 8. Bonaventura in 3.
dist. 32. q. 1. n. est amor inclinans ad alterum, sed alio inclinans
et trahens ad se ipsum. Idem. docet 8. Th. in 3. dist. 32. q. 1. art. 1. ad 3.

in ipso.

Sed arguitur: Denominatio causantis et denominatio mensu-
rata eternitate: sed conveniunt in tempore, quia arguat muta-
tionem in ipso: ergo quomodo denominatio scientis sit mensurata Eterni-
tate, potest et in tempore convenire, quia ponat mutationem in ipso.
Mis. ut certa man. prob. Denominatio mensurata eternita-
te: sed ita et denominatio causantis in deo: ergo.

Resp. disting. mod. Denominatio causantis et mensuro-
ta eternitate: secundum quod dicit tam in recto, quam in obliquo, nego.
secundum quod dicit in recto, concedo mod. Diverso modo mensuratur
eternitate in deo denominatio scientis, ac denominatio causantis, quia
licet haec ex parte recte sita mensuratur, non vero ex parte obliqua, quia
creaturae ab ipso productae sunt obliquae talis causalitatis, prout sunt
in sua propria mensura, quae n. est eternitas. Illa vero tam ex parte
recte, quam ex parte obliqua eternitate mensuratur, quia creaturae
sunt illae obliquae, prout sunt in propria mensura, sed prout
sunt in mensura scientis, quae est eternitas. Quare denominatio causan-
tis in tempore n. arguit mutationem in deo, sed tantum in creaturae
in sua propria mensura, quam mutationem, cum n. possint habere in
mensura eternitatis, quae immutabilis est, sub qua ratione sunt obliquae
scientiae dei, si daretur de novo denominatio scientis in deo, prout mu-
tationem in ipso.

Sed inquiri, quare ratione scientiae dei respicit creaturam, et
sunt in mensura eternitatis, et causalitatis dei, prout sunt in mensura
propria? Respondetur, quod de ratione cause efficientis obliquae effectum
est dare illi existentiam, quae extra causas constituitur, et cum effectus
existens extra causas propria mensuratur duratione, ideo dei, ut
efficientis creaturam, respicit illos, et mensuratos propria duratione. Et
ratione vero scientis est fieri ad res secundum modum, quem habent
ipso, cum cognitio fiat per hoc, quod cognitam sunt in cognoscente, et cum
creaturae, ut habent esse in deo, sint contentae in eternitate, et illo men-
suratae, ideo scientia ipsius respicit illos, non ut propria mensura, sed
ut eternitate mensuratae.

Sed dicitur: Denominatio unitatis humanitatis in verbo conve-
nit illi, prout dicit humanitatem propria duratione mensurata. Sed
verbum, ut unitum n. est causa efficiens humanitatis: ergo male dicitur,
quod causalitatis dei respicit creaturam, prout sunt in propria dura-
tione, quia efficienter compositur ad illos.

Resp. concesso mod. disting. mod. Sed verbum, ut unitum

tergiora conyit phyrice presentia futurorum in eternitate

Ad 2. ryp. dyling. mar. Non potest affirmari de rebus in
duracione superiori, quod neg. de illis in duracione propria: Absolute,
concedo: Quod neg. quoad modum extendi, nego. Sicut omnia predica-
ta convenientia rei in eternitate, affirmantur de illa in duracione pro-
pria, n. tamen eodem modo, quia modus extendi in duracione superiori
n. est modus extendi in inferiori, et hoc modo conditio rei manet men-
surata absque mutatione, quia mensuram modo superioris ad suam conditio-
nem n. est mutari, sed perfici.

Sed obuius aduersus l. ryp. ut aliqui coexistant in mensura
superiori, neg. habere de presenti existentiam propriam ergo ut tenet
hypotesis. Prob. an. Tunc 1. Motus primi mobilis est mensura superi-
rior respectu horum inferiorum, sed motus inferiorum n. possunt illi
coexistere, quin de presenti existant. ergo. — Tunc 2. Non minus ex-
trinsecus est locus corpori locato, quam eternitas creaturæ in illo exis-
ti. sed n. potest corpus coexistere loco, quin de presenti existat. ergo. —
Tunc 3. Deus n. posset coexistere duracioni extrinsecus, si n. existeret
de presenti. ergo nec creatura Deo, nisi existat de presenti. — Tunc
4. Non minus infinita est immensitas, ac eternitas: sed n. potest corpus
creatum immensitati coexistere nisi de presenti existat. ergo nec eterni-
tati creaturæ nisi presenti habeat existentiam.

Resp. nego an. et ad l. prob. dyling. mar. Motus
primi mobilis est mensura superior respectu horum inferiorum:
superior limitata concedo: illimitata, nego. Quando mensura superi-
rior est limitata, n. potest res inferiorum mensurari, nisi successive, sicut
in se existant. Ideoq. motus inferiorum n. possunt coexistere motui supe-
riori, nisi in se existant, n. vero eternitas, quia est mensura superior,
et infinita. — Ad 2. ryp. quod diverso modo est extrinsecus loci
corpori locato, quam eternitas creaturæ, cum sit ille finitus, hic vero
infinitus, id est, ad corpus n. existens n. potest locus extendi, bene au-
tem eternitas ad creaturam n. existentem. — Ad 3. ryp. concesso
ant. neg. conseq. quia duratio creaturæ requirit contineri duracionem
Dei. Vero continet duracionem creaturæ, quare Deus n. existens n. coexi-
stet creaturæ, quamvis creaturæ in se n. existens coexistat Deo, cum sit
aliquid n. coexistens in se alteri coexistat, requiratur contineri in men-
sura infinite continente, et extrinsecus actualiter usq. ad duracionem in-
finitam, ut aliquando existat. — Ad 4. concesso, nam et immen-
situdo, conseq. quia infinita immensitas diverso modo comparatur
ad locum, ac eternitas ad duracionem creaturæ, nam immensitas idem
sit extremum coexistenti creaturæ ad Deum, vero est ratio

ubi ait amorem creatum distinguere a Deo in hoc: Amor enim n. transferatur
in creaturam amantem, sed transferentiam in se, amor vera creatura trans-
fertur in rem amantem. Ex quo clare inferitur, quod sicut amor crea-
turae terminatur ad bonum, prout est in propria duratione, Deus debet ter-
minari ad bonitatem creaturam, prout est in propria duratione.

Parag. 2. Adversa dissolvitur opinio.

Magis placet scito in 1. d. 38. q. 1. Durando q. 3. et alij sententia
negant futura esse physica presentia in eternitate.

Arg. 1. Quod existit realiter alteri in aliqua duratione de-
bet prius existere in se ipso: sed futura n. existunt in se ipsis: ergo n. coexistunt
eternitati. Minor patet: quia futura in se sunt nihil. Minor probatur: coexistencia
durantem petit in illa vivere que realiter: sed tunc esse n. datur aliq. existencia:
ergo quod coexistit realiter alteri, debet prius in se existere.

Respon. 1. distinguendum. Quod coexistit realiter alteri, debet
prius existere in se ipso: vel in mensura propria vel superiori, concludo:
in mensura propria negatur, nego maiorem. Sicut futura in propria du-
ratione sunt nihil, in mensura eternitatis sunt aliquid existens, et hoc
sufficit ad coexistendum Deo in eternitate.

Sed dicunt: Deus est existens in duratione propria, quam
existencia in duratione aliena: sed futura n. existunt existencia pro-
pria: ergo n. possunt existere in duratione aliena, et superiori. Minor
patet: quia idem res existit in duratione aliena, et superiori, quod hoc
ambit durationes inferioris: ergo neq. res que in duratione infe-
riori, ut possit coexistere durationi superiori.

Dicunt 2. Non potest affirmari de rebus in duratione superior-
i, quod negatur de illis in duratione propria: sed de futuris negatur,
quod existant in propria duratione: ergo n. potest affirmari, quod ex-
istant in eternitate. Probo maiorem. Mensura superior mensurat res seculi-
tate, quod eis competit, alias mutaret conditionem illarum: ergo si eis
n. competit existencia propria, nequit affirmari de illis existencia
in duratione superiori.

Respon. 2. ad 1. distinguendum. Prius est existencia in dura-
tione propria, quam in aliena: existencia in duratione propria si sit
existencia de presenti, nego maiorem. Si sit vel de presenti, vel de futuro,
concludo: ut aliquid existat de presenti in mente eternitatis, n. neq. quod
gaudeat de presenti sua propria existencia, sed quod sit habendo in
aliqua differentia temporis, quia cum eternitas sit mensura infinita et
indivisibilis extenditur usque ad illam differentiam temporis, in qua ex-

taty: ergo n. tenet responsio. Patet conseq. quia in sent. Thomist. n. datur
futurum respectu eternitatis. Prob. ant. Quod mensuratur eternitate, prout
continet tempus, in quo est futurum, est futurum respectu illius: sed iuxta
doctrinam datam eternitas mensurat futurum prout continet tempus,
in quo est futurum: ergo datur futurum respectu illius.

Præf. neg. equal. Mar. q. 1. prob. disting. Quod mensuratur
eternitate, prout continet tempus, in quo est futurum, est futurum
respectu illius: si præcipue tale tempus contineret, concedo. Si cum illa tempus
illius existeret contineret, nego man. Eternitas enim in se infinito sine
habet plures virtuales rationes, in quibus omnia tempora continentur,
nam secundum unam rationem continet tempus, in quo Petrus. v. g. est
futurus, secundum aliam tempus, in quo erit presens, et secundum aliam
tempus, in quo præteritum denominabitur. Et ad hæc omnia tempora
extenditur actualiter, et indistincte secundum diversam rationem assignatam,
et sic n. datur futurum respectu eternitatis, quia ad hoc req. quod
præcipue contineret tempus, in quo est futurum, quod si invenitur, quia cum
hæc continentia datur actualiter in eternitate continetur tempus, in
quo erit presens. Quamvis debeat distacita obiectio distacit. futurum
respectu continetur tempus futurum, non vero absolute, quia ut datur
futurum absolute respectu alicuius requiritur, quod absolute n. extendatur
usq. ad tempus presentabilitatis ipsius futuri, cum futurum absolute afferat
carentiam sui presentabilitatis.

Sed dic. secundum doctrinam datam eternitas n. extenditur
secundum suam adequatam rationem ad tempus, in quo existit fu-
turum: ergo non tenet doctrina. Ans. prob. Eternitas tantum extendi-
tur ad dictum tempus, quatenus continet illud: sed secundum suam ad-
equatam rationem n. continet, cum datur alia ratio, in qua tempus fu-
turum continetur: ergo. — Præf. disting. man. Non extenditur.

secundum adequatam rationem: tan formalem, quam eminentialem
concedo. Adequata formalis, nego. Adequata prædicta formatio
eternitatis eternitatis extenditur ad tempus presentabilitatis, futu-
ri, licet ratio formalis se extendendi n. sit eminentia continens
tempus futurum, sed eminentia temporis presentabilitatis: sicut licet
tota formaliter immensitas sit in hoc loco particulari, ratio vero
quod in illa n. est, quatenus dicit eminentiam respectu loci.

Sed iustitiam: V. dicuntur præsertim ad eterno eternita-
ti, quia secundum unam conceptam eminentialem continet tempus
presens rerum: ergo si secundum aliam continet tempus futurum
rerum, poterunt se absolute dici futuro respectu eterna-
tis. Patet conseq. quia n. est maior ratio, si una continentia sufficiat
ad denominandum se absolute presentem, et alia n. sufficiat ad illas

137
continendi illos, eternitatem vero propter rationem extremam coexistenti, habet
continendam durationem creationis. Et quod habet propter quod extremam
coexistenti, petit in altero extremo existentiam, si vero, quod propter rationem
extremam continet alterum extremum, quia hec continet facit extremam con-
sistentem coexistere contento, quod quamvis in se non existat, existit in continen-
te. — Vel dic, quod deus coexistit locis per operationem, quod ut diximus,
terminatur ad rem prout systema in propria duratione, et hoc hoc
modo non coexistit eternitatem durationibus creatis, et ideo, quamvis in pro-
pria existentia non sunt, potest illis coexistere.

Nec obest, si dicat, quod non minus infinita est immensitas, ac eter-
nitas: sed potest comparari cum infinitudine, et indivisibilitate immensitatis, quod
non coexistit locis presentibus, preteritis, et futuris: ergo potest comparari cum
eternitate non coexistere durationibus preteritis, et futuris. Non obest
quia infinitudo, et indivisibilitas eternitatis non salvatur quin actualiter exten-
datur ad durationes presentes, preteritas, et futuras, et potest salvari infinitu-
do immensitatis cum sola extensione actuali ad loca presentia. Et ratio est.
quia ut salvetur infinitudo in aliqua linea, tantum requiritur continuatio omnium
perfectionum illius lineae. Cum ergo presentia, futura non pertineant ad lineam
immensitatis, quia ad hanc lineam tantum pertineant differentie locorum,
quod sunt sursum, et deorsum, et alii, cum immensitas sit virtus replectens
pertineant vero ad lineam eternitatis, cum sint durationes, ideo non potest
salvari eternitas absque actuali extensione ad illa, sicut nec immensi-
tas absque actuali replectione omnium locorum.

Arg. 2. Diverso modo respicit eternitas rem, quando est
presens, ac quando est futura: sed hec diversitas non potest stare in alio,
quam in hoc, quod res presens respicitur, ut presens eternitatis, futuro
vero, ut futuro: ergo futura non sunt physice presentia in eternitate.
Prob. ant. Diverso modo res futura respicit eternitatem, ac res pre-
sens, cum hec dicat ad illam respectum actum, non vero illa: ergo diverso
modo respicit illa eternitatem. Potest conseq. quia diversitas unius res
huiusmodi exigit diversitatem in alio.

Resp. neg. immo quia diversitas stat in hoc, quod eternitas
quatenus continet virtualiter tempus, in quo Petrus erit presens, coex-
istit ab eterno illi, ut est presens secundum propriam existentiam quatenus
vero continet virtualiter tempus, in quo est futurus, coexistit illi fu-
turitatem, seu determinationem caritatem. In hac coexistentia eternitas
non sinit, sed extenditur usque ad tempus presentia statim, et futura quia
non recipitur modo, sed indivisibiliter, sicut secundum diversam ratio-
nem ad futurum et presentia extenditur.

Sed dic. Ex hoc sequitur quod datur futurum respectu eterni-

9re Resp^t conyrotat^{ur}. mir^o. q. d^{ist}ing^r. Denominarentur cre-
 at^{ur} si terminarent actionem productivam. In numero proprio, et
 ad^{equato}, conu^{er}to. In numero eternitatis, nego. Ut aliquid denomi-
 netur absolute, et simpliciter creatum debet fieri in numero proprio,
 et cum hoc n^o habeant res ab eterno n^o possunt absolute denominari
 creat^{ur}. — Ad 2 conyrotat^{ur} d^{ist}ing^r. mir^o. sed ab eterno est existen-
 tia creat^{ur}: In se ipso, nego. Ut content^{ur}, et mensurata ab eternitate
 conu^{er}to mir^o. Quando ergo nos dicimus creatur^{as} habere in eternitate
 existentiam propriam, produciq^{ue} illas, et durare, n^o est sensus, quod iam
 sint in se absolute existent^{ur}, product^{ur}, et durant^{ur}, sed respectu eter-
 nitatis, quae propter suam indivisibilitatem infinitam extenditur acti-
 viter ad mensurandum tempus, in quo existent^{ur}, producant^{ur}, et creatu-
 re propria duratione durabunt.

Prep. neg. sequit. Mon. q. prob. Sylog. Cogitatione. Quod
rum sunt infinite: In acta, neg. in potentia conueniunt. Iudicium
sunt acta in eternitate, n. extrahuntur ab infinitudine in potentia qua
sunt acta in eternitate, ut extrahuntur ab infinitudine in eternitate
sunt acta in eternitate, ut extrahuntur ab infinitudine in eternitate
n. vero ex parte ipsius multitudinis, cum n. possit ex parte ipsius simul
actualiter in una specie saluari, sed tantum secundum aliquas cogi-
tationes habet potentiam, ut sit in aliquibus, vel in aliqua specie numeri.
Et ut dicitur multitudo acta infinita requiritur, quod ex parte ipsius sal-
uetur actualiter cognitum, specificia actualiter aliquam speciem dicitur
innotari numeri.

Ad 2. typ^r. neg^o. sequit^r. quia utiq^{ue} by^{po}thetice produci potest, necessarium erat, quod ipse habitum ab Eterno disting^{uit}. realiter ab ipse importetur in totum, quod n^{on}. accidit, siquidem futurum esse, quod nunc est n^{on} est.

futura denominandas.

Præf. conceptio an sit et neg. conseq. quia denominatio abso-
luta futurum importat contingentiam presentabilitatis, denominationis vero presentatio-
nitatis illam contingentiam futurum non importat, sed illam prerequisite, cum ad
presentabilitatem requiratur determinatio causarum, in qua futurum con-
sistit.

Nec debet, si dicatur quod sicut futurum non est presentem, ita pre-
sens non est futurum: ergo sicut futurum affert contingentiam presentabilitatis,
ita presentabilitas futurum. — Præf. Syllog. arg. Ita presentem non est futu-
rum formaliter, concludo: presentem, vel non, nego. Sicut presentem non est forma
liter futurum, presupponit ipsam, futurum vero nec est formaliter pre-
sens, nec illud presupponit, quoniam illa presuppositio sufficit, ut presentabilitas
adventum affert denominationem absolutam futurum, et tribuit denomi-
nationem absolutam presentem, futurum vero, cum nec sit presentem, nec
illud presupponat, non potest habere denominationem absolutam presentem
in eternitate, et tribuere denominationem absolutam futurum. Et ra-
tio est: quia modus imperfectus antecedens perfectum alicuius rei, non
tribuit denominationem absolutam imperfectam, quando illi advenit
modus perfectus, hic vero denominatur perfectam absolute, quamvis
sit in tali re modus imperfectus, ut patet in scientiis, quæ absolute
denominantur perfectæ, quando gaudent modo extensionis ad perfectam
conclusionem, et non denominantur absolute imperfectæ, quamvis simul habeant
modum extensionis ad conclusionem imperfectam, quia modus perfectus de-
nominans absolute sufficit ab imperfecto absolutam denominationem.
Similiter in eternitate respectu rei in statu futurum, et in statu pre-
sentem, quia cum hic sit perfectior illo denominat absolute rem presentem
et eternam, impeditur denominari futuram respectu illius absolute.

Arg. 3. Vel futura existunt ab eterno in eternitate per
proprium existentiam, vel per divinam. Primo modo non possunt ex-
istere, nec secundo: ergo non existunt. Alter. quoad 2. p. patet: quia ut
aliquid dicatur formaliter existere, non sufficit contineri in eminentia
in alio existente, quoad 2. vero prob. Existens proprio existeri
habet terminum alicuius actionis productivæ: sed creature ab eterno
non terminarent actionem productivam dei, ut fidei docet: ergo non existunt
ab eterno propria existentia.

Præf. conceptio mai. quoad 2. p. syllog. min. prob. Creature ab
eterno non terminarent actionem productivam dei in mensura propria, con-
cedo: in altera nego. Creature ab eterno terminarent actionem dei in
eternitate, non vero in propria duratione, quia hoc fidei docet, illud
vero non negat.

Sed dicitur: Creature non possunt dici ab eterno create, quia
sunt in tempore create: sed denominarentur ab eterno create, si

in eternitate, verificaretur de illis que, et non que in illa: sed que, et non que sunt
predicata contradictoria: ergo. Probat. mor. ideo verificatur de illis que in
eternitate, quia eternitas continet tempus, in quo existunt: sed etiam conti-
net tempus, in quo non existunt: ergo que, et non que in eternitate verificabi-
tur de futuro.

Resp. neg. conseq. mor. q. prob. dyling. si que in eternita-
te, verificaretur de illis que, et non que in illa: secundum eandem virtutem ra-
tionem, nego: secundum diversam, concedo. Que Antichristi v.g. est in eternita-
te, ut continet eternitas tempus, in quo existit, non que continet, quatenus
continet tempus, in quo non existit, vel existit, et sic sub diversa formati-
tate que, et non que verificatur de futuro, que diversitas tollit oppositio-
nem, que debet verificari formaliter circa eandem. — Vel dic, quod si est
eternitas continet tempus, in quo non existit Antichristi v.g. non potest ab-
solute affirmari de illa non que in eternitate, quia negatio est inaffirmans
nature, et quidquid potest re-inveniri, destruitur, ideo q. totaliter destruit affi-
mationem oppositam, nempe Antichristi est in eternitate, quod falsum
est iuxta dicta.

Sed dic. Quia que futuri continetur in eternitate, potest affi-
rmasi futuro que in illa, ergo si non que continetur potest dici non que in
ea. — Resp. neg. conseq. quia propositio negativa propter dicta
indicat affirmativam nulla modo posse convergere eternitati, quia dylac-
tiva est affirmativa vero, cum non sit destructiva, quia non est inaffirmans ne-
gative, non est destructiva, et absolute potest proferri, non vero negativa.

Arg. 7. Libertas tollitur per preteritionem physicam futurorum
in eternitate: ergo non sunt in illa. Probat. ant. futurum liberum non est in
eternitate nisi per idem que, quod habiturum est in tempore: sed si in tempo-
re habuit que, antequam fieret a libero arbitrio, non est liberum: ergo si ha-
bet que in eternitate, antequam a libero producatur arbitrio, non est
liberum.

Resp. neg. ant. et maiori, et minori conseq. neg. conseq. quia
si futura darentur in rerum natura, antequam fierent a libero
arbitrio, non essent libera, cum tunc non haberent respectum
illorum, quod non efficeret, sed reciperent a deo facta ab alio. Quod
non accidit in futuro libero, que sunt in eternitate, quia si est que sunt
in illa, antequam quoad nos in tempore producantur, non sunt in illa
antequam sit causa libera talis futurum, quia sicut dicitur in eternita-
te futura, ita intuetur causas liberam, a quibus procedunt, ut
in presentem, quamvis respectu nostri temporis talis productio sit
futuro.

Sed dic. Si causa libera est etiam presentem in eternita-
te, non potest operari aliter ac in eternitate: sed hoc est tollere
libertatem, cum habeat ad opposita: ergo causa libera non po-
test operari aliter ac in eternitate: non potest inter se compo-

longius, ab Eternis erat Deus prius in mensura Eternitatis. Quare cum di-
citur, quod productus in Eternitate, n. est longius, quod tunc in se accipiantes
habemus, sed quod Eternitas extenditur usque ad longius, in quo debitus produc-
tus exercita illarum.

Ad 3. res^a neg^a req^a maior. q^a p^a d. conap^a d^aling^a m^ar. Non possunt fieri ex nihilis, quia habent esse physicum, et reale: si ex tali^a fierent, concedi. si n^a fierent, nego. Creatio v.g. anime rationalis n^a agnoscit tamquam terminum a quo esse physicum, quem habet in eternitate, quia nil potest fieri ex suo esse, et idem est esse anime ut est in propria duratione, ac ut est in eternitate, nam esse in eternitate est extensio illius usq^a ad proportionem anime durationis. fit ergo Anima ex non esse ipsius, quod tam tempore antecedenti, quam in eternitate datur, cum n^a idem esse rerum, sed etiam n^a esse dentur in eternitate, quia n^a idem continent differentiam temporis, in qua existant, sed etiam illam, in qua n^a habent existentiam.

Confir: Non potest verificari, quod Adamus, et Antichristus
coexistant inter se: ergo n. coexistunt & eternitatem. Atq. valet, consequ.
probr. Quia coexistunt uni terho, coexistunt inter se, sicut quae sunt
eodem uni terho, sunt eodem inter se: ergo si Adamus, et Antichristus
n. coexistunt inter se, signum est n. coexistere uni terho, scilicet & eterni-
tatem.

*Ad confir^m r^e. conepo antⁱ. neg^o: coneq^o. Aug⁹-vrb. d^y-
Aug^r. Iux^a coexy^tant un^o tercio, coexy^tant inter se: Un^o tercio adequo
r^e, conepo: inadequate, nego. Sicut ut aliquo identificentur deiter
q^d, n^o sufficit identificari cum uno tercio inadequate, sed adequate;
similiter ut duo coexy^tant inter se, et nego, quod adequate coexy-
tant. Et notat^r, quod n^o invenitur in illis, cum quilibet ex dictis coexy-
tat eternitati, prout precise continet illam temporis differentiam, in
qua Adamus habuit esse, et in qua Antichristus habebit.*

Lectio 3. Ut. Physica presentia futurorum
in eternitate sit necessaria, ut Deus certo,
et infallibiliter cognoscat?

Presentia physica futurorum in eternitate explicata, pro-
cedimus ad declarandum, an sit necessaria, ut cognitio Dei sit certo,
et infallibiliter. Sed quia eternitas est duratio, mensuram ut solent fu-
tura, sed etiam effectum, et eius operationes, declarabimus necessita-
tem tam ex parte operationis, quam ex parte futurorum.

Parag. I.

Sent. D. Th. declaratur.

Dicendum est. Deum non posse habere infallibilem cognitionem
futurorum, nisi eiusque et operationes mensurentur eternitate.
Ita D. Th. in 1. d. 3. q. unica art. 5. in corpore ubi ait: Omnis
cognitio est secundum modum cognoscentis. Cum igitur Deus sit eter-
nus, oportet, quod cognitio eius modum eternitatis habeat: ergo.

Prob. q. ratione D. Aug. futura contingunt autem per
sunt certo sciri in seipsis, vel in decreto, vel in causis determinatis
per ipsum, ut constat ex dictis: sed non possunt certo sciri in aliquo quo
rum, nisi eiusque et operationes Dei mensurentur eternitate: ergo de-
bet mensurari. Et sic patet, quod ad hoc quia futura ab eterno in se
sunt, et sic per se eterna non possunt certo in seipsis cognosci.
Quoad 2. vero prob. cognitio certa, et infallibilis debet esse in aliquo
infallibile: sed si quis dicat, et eius decretum non mensurentur eter-
nitate, decretum enim non est infallibile: ergo. Prob. 1. Non potest
quod non infallibiliter, nisi duratio eius sit infallibilis: sed si per impossibile
ut dicunt adversarii, non mensuraretur eternitate, sed per se ipso, du-
ratio decreti non esset infallibilis, cum omnis duratio per se eterna
sit variabilis, et defectibilis: ergo tenet intrinsece.

Confir. Ex suppositione, quod decretum sit, et invariabile,
et in defectibile, quia de facto mensuratur eternitate: sed in suppositio-
ne contraria, oppositum non mensuraretur eternitate, sed per se: ergo est vo-
riabilis: atque in radio variabilis, non possunt certo, et infallibiliter cognos-
ci futura: ergo non cognoscuntur a Deo certo, nisi decretum men-
surentur eternitate. — Tum quia licet tunc cum careat principio,
et fine, potest tamen illud habere, cum ex se non habeat quodammodo finem
gentiam talis carentis: sed duratio, quae potest habere principium, et
finem, quamvis de facto non habeat, est variabilis: ergo in decreto ut men-
suratur illud non possunt infallibiliter cognosci futura.

751

Dicitur. neg. an. conuincit maior. ut. neg. int. Aug. q.
 prob. dyling. Et sic extenditur ad tempore antecedenti diuina virtuti
 extensione, conuincit: eadem extensione, nego. Ut deus mediate coexistens fo-
 tui, requirebatur, quod eadem virtuali extensione, que ad tempus, in quo
 sunt futura, extenditur, attingeret ratione illius temporis, in quo erant exy-
 stentia, nam quod mediate attingit. et ratione immediate attractum. Quod
 u. accidit in eternitate, nam ille virtuali ratio, que continet tempus, in quo
 futura exy-
 stent, immediate, et per se ipsam extenditur ad illud, quod uero
 alia supponitur et de materiali respectu illius extensionis. Ut hanc virtua-
 li dyling. n. et virtuali adque, sed in adque, quia utraq. ratio
 pertinet ad lineam eternitatis, que unico et.

+ Confir. Magis perfecte sunt durationes rerum in eternitate
quam duo corpora generata in eodem loco, ut ex patet: sed duo corpora gen-
erata n. se habent successive: ergo si durationes rerum generata in eterno
n. se habent successive.

+ Ad confirm. resp. congruam, et nec. neg. conseq. quod
perfectior continetia non adest a durationibus successione inter se, sed
tantum respectu eternitatis. Et ratio est: quia continetia in eternitate non
dimittit predicta propria durationum, sed ipsa causat illa, et cum successio
inter se ad durationes pertinet, illam non adest corpora vero cum non
sunt magis essentialiter in respectu locum, possunt per se non. postea
non. et non se habere respectu alicuius loci.

ab eterno, ut prout datur: ego.

Confr. 3. ex n. prout futurum in eternitate diffinitur. tempore
re Deo alligata, quia ab eterno habuit: ergo potest stare infallibiliter
cognitionem abiq. tali presentia. Probr. an. Ab eterno habuit deum
hanc cognitionem: Antiquitas uq. et nec cognitionem futuram: sed inter-
pone hanc: q. et, sed q. Antiquitas et m. prout: ego — Tum
quia potest inferri talen cognitionem n. minus ar. eternitati, quia va-
riabilis q. et: ergo debet dari physica presentia futurum in eternitate,
ut cognitio Dna. sit certa et infallibilis.

Respondet Godoy tract. 4. diff. 4. 2. 2. quod aliud est cognitio
certa, et infallibilis, aliud cognitio invariabilis, quare licet requiratur
physica presentia futurorum in eternitate, ut cognitio Dna. sit invari-
bilis n. ex eo ut sit certa formaliter, quia potest dari omnimodo cer-
tudo cognitionis abiq. tali presentia, ut constet in assensu fidei,
cognitione prophetica et alia, que n. sunt physica presentia in eternitate.

Sed contra: licet possit dari certitudo creato abiq. presentia
futuri in eternitate, n. potest dari certitudo cognitionis Dnae: ergo
hanc responsio. Probr. an. Certitudo Dnae ex suo conceptu forma-
liter n. prout ex conceptu identico, et formaliter invariabilis: ergo
n. ut sit formaliter invariabilis, necessario est physica presentia futu-
ri in eternitate, etiam ut sit formaliter certitudo Dnae. Probr.
an. Certitudo Dnae debet esse ex suo conceptu formaliter, per quod for-
maliter distinguitur a certitudine creato: sed n. distinguitur in hoc, quod sit
infallibilis, cum in hoc conveniant, ut patet in exemplo assensu fidei
a Godoy allato: ergo distinguitur a creato in hoc, quod hec avariabilis est
anno Dnae.

Confr. licet immutabilitas Dnae transcendentalis ab actua-
lite Dni in omnibus predicatis Dni. transcendens immutabilitatem
cognoscendo provenire debet ab actualitate suorum Dnae, quia si actua-
litas per se transcendentalis infert immutabilitatem transcen-
dentalem, ita talis actualitas per se infert immutabilitatem
licet illo indubie importetur a cognitione Dnae: hec vero debet for-
maliter importari, et consequenter certitudo Dnae ex suo conceptu
formali hanc importabit immutabilitatem: et si ad istam dictam pre-
sentia formaliter req. etiam ad illam.

Impugnatur 2. sicut est de ratione decreti determinatio
invariabilis, ita est de ratione cognitionis Dnae: certitudo infallibilis
sed requirit salvari in sententia Godoy determinatio invariabilis Dnae
certi, n. minus ar. eternitate ergo n. certitudo cognitionis Dnae
quam minus ar. eternitate.

Nec debet si dicatur, quod decretum est medium, cum in dicto
Dnae cognitio, ad quod requiritur, quod sit correctam infallibilis.

120
140
sed dicitur: Ut in decreto infallibiliter cognoscatur futura, sufficit
ut non possit deficere, quod dicitur (scilicet) deficere, attamen actualiter
non deficit. sed licet dictam nunquam deficiat de facto, ex suppositione
quod est, ut constat in suo Angelico: ergo. Et dicitur. Ad infallibilem
cognitionem aliter rei, sufficit, quod nunquam deficiat de facto, quoniam
de possibili potest deficere. Et dicitur. De facto cognoscitur infallibiliter
a deo amor sibi creatorum: sed talis amor, ut connexus cum decre-
to, ut in unum et eternitatem potest absolute deficere, licet de fac-
to non deficiat, ut docent Thomae. ergo tenet arg.

Obijciat. reg. mar. ad 9. prob. d. 1. h. g. Ad infallibilem
cognitionem rei sufficit, quod nunquam deficiat de facto: infallibiliter
scilicet secundum potentiam ordinariam, conceditur: secundum potentiam ab-
solutam, nego. secundum potentiam absolutam est fallibilis cognitio,
quod terminatur ad rem, quae absolute potest deficere, quoniam sit in fal-
sitate ordinaria, si nunquam deficiat secundum potentiam ordinariam.
Ad prob. arg. 9. magnam esse diversitatem inter nostrum amorem
liberum, et bonitatem cum decreto in unum et eternitatem, ac inter
in unum et eternitatem per se, quia amor liber nunquam potest deficere in unum
et eternitatem decreti in unum et eternitatem per se, sed decretum in unum
et eternitatem per se, licet semper est connectus et inter loquendo, non repug-
nat, quod deficiat ad hoc ex suppositione, et in tempore comparato,
quod non est quod.

Quandem est 2. quod futura non cognoscantur certa, et
infallibiliter a deo, nisi essent physice praesentia in eternitate. Itaque
in presenti est q. 2. de Verit. art. 12. Ubi ad certam cognitionem fu-
turorum duo spectat, nempe cognitionem directam inferentem praesentiam futu-
rorum, et cognitionem praesentem ipsorum in eternitate.

Probatur ratione: Certitudo cognitionis dicitur non potest mu-
tari: sed mutaretur, si futura non essent physice praesentia in eterni-
tate: ergo absque tali praesentia non potest dari certitudo cognitionis dicitur.
Sed probatur. Cognitio, quae transit de abstractiva in intuitivam muta-
tur: sed hoc fit in cognitione dicitur non data tali praesentia: ergo. Probatur.
Cognitio abstractiva transit in intuitivam, quando obiectum ante
non praesens offertur ut praesens: sed futura praesentia deo aliquando praesentia
haec, quae ante carebant: ergo tenet arg.

Confer. Deum non potest habere in tempore aliquam cognitionem,
quam non habuit ab eterno: sed habet, si futura non essent physice
praesentia: ergo haec resp. ad cognitionem certam, et infallibilem. Et
patet, mir. probatur. distincta cognitio est, ut praesens sibi cognoscere in tempo-
re, quod ut praesens latuit: sed in dicto caso, ut praesens sibi cognoscere, quod

Non refert, si dicat 2°. quod distinctio inter cognitionem abstractivam, et intuitivam statim hoc, quod hoc est clarum, et per propriam speciem, illa vero confusa, et per speciem alteram. Non refert, quod cognitio Dei respectu possibilitatis generalis, sed est abstractiva: ergo n. ut de ratione istius cognitionis, quod sit confusa. Tum quia possunt clare cognosci per propriam speciem respectu, futuram, et presentem, ut ex se constat, tum per acquisitionem alterius similis, tum per infusionem propriæ speciei: ergo n. est propriam intuitionem, quod sit clarum, et per propriam speciem. Itaque igitur, quod prædicta Physica obiecta, quæ possunt conditionibus claritatis, et propriæ speciei, vel alterius illam emittentis, continentur, ut est species, et necessaria ad intuitionem. Quare cum futurum, et futurum n. sint physica presentia in propria durabilia, n. possunt Dei intuitionem terminare, nisi habeant physicam præsentiam in eternitate.

Parag. 2. Contr. Arg.

Authores quædam prædicti citati, ut contrarii affirmant, quod si per impossibile quod et cognitio Dei n. mensurarentur eternitate, nec futura ei coexistere, sed hoc, sicut Deus futura in sua veritate obiectiva cognoscere certo, et infallibiliter ante decretum efficax Dei.

Arg. 1°. Si Deus dignaretur per impossibile ante productionem v. g. Petri, cognoscere illud certo, et infallibiliter. Et tamen n. coexistere et tunc Deus in eternitate: ergo necessitas cognitio Dei. Patet consequens quia cognitio mensurata eternitate, ut in ipso duracione debet indefinita. Impossibile durare, quod et supponimus in hoc caso n. accideret. M. prob. Coexistens Deus in eternitate, debet coexistere illi in aliqua temporis differentia: sed in caso dicto ita n. coexistere Deus, et Petrus, cum Deus supponatur destructus, et Petrus impro ductus: ergo. Non enim t. syllog. patet, quia cognitio infinita debet certo cognoscere omne cognoscibile: sed Petrus tunc quæ cognoscibilis, et cognitio Dei infinita.

Arg. 2°. disting. modum si Deus per impossibile dignetur ante productionem Petri, cognoscere illud certo, et infallibiliter: infallibilitate iuxta modum connaturalium operanti. Dei in illa eventu concedo: iuxta modum operanti extraordinarium, et super naturalem nego. In caso dicto cognitio infinita Dei est certa, et infallibilis connaturaliter, quia quæ proportionata cum modo operanti. Dei, qui tunc n. potest naturaliter deficere, sicut Angelus, qui mensuratur suo, cum tunc iuxta aduersionem suo mensuraturus. Non enim mensuraturus, et extraordinarie, quia tunc sicut quæ Dei potest et deficere, ita cognitio. Cum ergo sit proprium cognitionis, Dne. omnia modo permanere requirit eternitatem, tanquam mensuram, ut sit omnibus modis infallibilis.

Arg. 2°. Quia intelligitur in Deo cognitio, quam eternitas: ergo eternitas n. est necessaria ad cognitionem: longè a se, quia prædictum n. indiget coexistens. M. prob. Duratio operationis, et potestatem illam cum ipso sit esse, quam durare: ergo tenet arg.

ter cum recognoscendo, quia connexio n. potest salvari, quin decretum me-
satur eternitate. Non obest, quia non minorem connexionem dicit cum re
cognita medium illam cognoscendi, ac ipso cognitis, ergo, si ad medium req.
Eternitas, etiam ad cognitionem. Probr. arg. Valio uniendo rem cognitam
cum cognoscente n. dicit minorem connexionem, quam ratio obiectiva
unio, cum n. sit minor unio illa, quam q. d. ista cognitio est ratio formo-
ly unionis, medium vero est ratio obiectiva: ergo. — Cum quod est
necessarium ex parte medi obiective ad rem cognoscendam, est necessarium
formaliter ex parte cognitionis, quare si medium est obiective causa suu-
de cognitio est ratio formalis, si medium est obiective causa suu-
et formaliter causa: ergo, si ex parte medi, quod est decretum, neces-
sary est eternitas obiective, se habens respectu cognitionis in decreto, ne-
cessaria erit formaliter ex parte cognitionis. —

Sed dicitur: Eternitas est necessaria ex parte obiective fidei, cum
sit Deus. ad n. req. ex parte cognitionis fidei, cum n. sit eterna: ergo
n. est necessarium, quod se habeat formaliter ex parte cognitionis, quod
ex parte obiective se habeat obiective. — Obij. conceptus prior et posterior,
disting. consequens: ergo n. req. ex parte cognitionis formaliter, quod
ex parte obiective obiective; quando est cognitio, et obiectum ad quod fit
in perfectione, nego: quando n. ad quod fit, conceptus. Assumit fidei
n. ad quod fit, cum Deo, sicut cognitio divina, ideoq. eius essentia salva-
tur, quia sit eterna. +

Diendum est 3.°: Physicam presentiam futurorum in eternita-
te esse necessariam, ut cognitio divina sit intuitiva. Et D. Th. 3. de Verit.
art. 3. ad 8. ubi distinguit simplicem notitiam ab intuitione in hoc, quod
quod hoc concernit existentiam, quam n. concernit illa.

Probr. q. ratione: sicut abstrahere ab existentia est propriu-
m abstracti, ita est proprium intuitive illam concernere: sed notitia
abstractiva abstractit a physica existentia, ut patet in cognitione possibilis
invenita in Deo: ergo intuitiva concernit physicam existentiam: sed phy-
sica existentia est physica presentia: ergo. — Cum quia notitia intu-
iva diffinitur: est notitia rei presentis, ut presentis est.

Non obest si dicat, quod ad intuitionem sufficit presentia obiectiva
hujusmodi. vero physica est necessaria. Non obest: quia presentia obiectiva etiam
abstractiva cognitioni complet, cum quilibet cognitio habeat presentem in
specie suam obiectum: ergo hoc n. sufficit ad cognitionem intuitivam. —
Cum cognitio propter hoc terminata ad res futuras est abstractiva:
sed tales res sunt obiective presentis in mente. Probr. arg. ergo. —
Cum quia sicut est de ratione gaudii terminari ad bonam possessionem
de ratione intuitionis ad verum presentiale: sed bonum possessionem possessione
physica, et n. alio terminat gaudium: ergo verum physica presentis tantum
terminavit intuitionem.

tempus, in quo existunt futura, cum difficiat causa formalis talis extensionis. Quod patet ad 3. quia idem infallibiliter eveniunt, quae Deus vult, quia enim volitio est infallibilis, quae infallibilitas non daretur, si eternitatem non mensuraretur, ut constat ex dictis.

Arg. 2. Medium infallibiliter connexum cum alio est sufficienti ratio infallibilis cognitionis illius: sed decretum efficax Dei voluntatis connectitur infallibiliter cum futuro: ergo possunt ratione illius certo cognosci quaecumque sunt physica praesentia in eternitate.

Confir. Contingentia conditionata certo cognoscuntur a Deo ratione decreti: sed haec futura sunt physica praesentia in eternitate: ergo. Prob. Quod non existat, nisi est praesens eternitati, cum eternitas non possit extendere ad aliquam temporis differentiam in qua non habebit: sed ita sunt futura conditionata: ergo.

Resp. arg. concilio mai. disting. min. sed decretum efficax Dei voluntatis connectitur infallibiliter cum futuro: ut dicitur extensionem usque ad tempus, in quo futura existunt, concedo: ut careat dicta extensione, nego. Decretum connectitur infallibiliter cum futuro, prout dicit invariabilem extensionem usque ad tempus, in quo futura existunt, quare cum haec ratio proveniat tanquam a formalis eternitate extendo usque ad illud tempus, eternitatem non dato est fallibilis extensio decreti, et consequenter connectio cum futuro.

Sed dicitur: Dato, quod Decretum eternitatem mensuratur, possunt futura certo cognosci a Deo, quaecumque illa non sunt in eternitate praesentia: sed potest decretum mensurari, quoniam dictam praesentiam habens futurum: ergo. Non patet, quia tunc infallibiliter connectitur cum illis. Alio modo. Quae disting. Diverso modo possunt mensurari: ergo sed decretum futurum disting. ergo potest decretum mensurari eternitatem, quoniam haec futura sunt convenientia.

Resp. onirocator. disting. min. Maior. prob. disting. 2. Quae disting. 2. Diverso modo potest mensurari: Diverso modo adequato, concedo: Diverso modo inadequato, nego. Mensura adequata rei inferioris, ut est futurum, est distincta a mensura rei superioris, ut est decretum, quia rei inferioris, ut est distincta a superiori, habet, ut propriam durationem inferiorem, quam non potest convenire superiori, et habet durationem superiorem, quam superius denter illam mensurat. Inferiora vero actualiter mensurantur duratione superiori, quatenus haec extenditur usque ad tempus, in quo existentia futura existunt, igitur decretum mensuratum eternitate extendatur usque ad tempus, in quo futura existunt, non potest mensurari eternitate, quoniam sunt futura in illa physica praesentia, quod haec congit, ut diximus q. p. p. in extensione eternitatis ad illa.

in ista hio potest in Iacobus. Ad confir. 2. q. p. concilio mai. disting. 2. min. sed haec futura sunt physica praesentia eternitatis absolute, concedo: conditionate, nego. licet enim sit, quod ad praesentiam physicam absolute sit necesse futuro aliquando existere, ceterum ad conditionatam diffinit, quod conditionate

Dei certis infallibiliter praevidit praesentiam rerum in eternitate: ergo ex tali prae-
sentia certis infallibiliter praevidit cognitionem infallibiliter ad rationem Dei
et illa praevidit praesentiam dictam, cum de illa sit ergo cognitio praevidetur.

Quod 2. reg. arg. praevidetur illud dyling. duratio operationis et post-
erior illa in genere causae formalis, nego: in alio genere causae, concludo: ut si
est in Deo n. debet causa formalis, completa formaliter, datur forma vir-
tutis, quia eternitas est essentia formalis in se, non in se, non in se, non in se.
Dicitur. quare in hoc genere prior est eternitas, quam cognitio, et sic in-
get illa. — Ad 2. reg. dyling. arg. Cognitio Dei certis et infallibiliter praevidit
praesentiam rerum in eternitate. Prioritate a quo, nec causae, nec concludo:
Prioritate in quo, nego. In eodem signo in quo etiam rationis et cognitio
Dicitur, et eternitas continetur futura, qui in eodem signo in quo cognitio
effectus causat, eternitas causat formaliter futura, illa effectus cau-
sationis. et dicitur deinde ab eo. et formalis, nec prioritate a quo illa sit prior
ita.

Nec refert si dicas, quod causa formalis dat perfectionem: sed
eternitas n. dat perfectionem cognitioni. Dicitur, alia creatura in qua con-
tinetur daretur. ergo n. et videtur causa formalis cognitionis. — Quod
neg. non. quia bene potest eternitas dare perfectionem cognitioni, quia
creatura continetur illam tribuant, quia creatura continetur accipiendo
perfectionem a cognitione, cum causa effectus illorum.

Contra 2. d. stat. Ioh. et Ioh. quia tenent, quod ita ut de
creato effectus Dei, etiam si futura n. non gererentur in eternitate, possent
certis infallibiliter cognosci.

Arg. 2. d. ex D. Th. in hoc art. ubi ait: la, quae sunt in tempo-
re, et in eterna Deo praesentia n. totum in eternitate, sed etiam in idem.
ergo ablata praesentia in eternitate, possunt certa cognosci in idem. —
Cum quia idem Dicitur ex proposito Dicitur. et duratur extenditur ad ea
quae sunt, erant, vel fuerant, ut docet Doct. Ang. quest. 2. de Ve-
rit. art. 6. ergo videtur in illis posse certe cognosci futuro. — Tunc
quia omnes quae Deus videt, infallibiliter eveniunt eo modo, quo vult.
ergo data resolutione Dicitur. Deus infallibiliter cognoscit futuro.

Quod 2. concipio aut. nego conseq. quia praesentia in idem est abla-
ta praesentia in eternitate tantum obiectiva, quia physico denominatur
ratione eternitatis, quae ex suo conceptu formaliter extenditur usque ad tem-
poris, in quo futura erant in propria duratione praesentia: etiam ad
cognitionem ut necessaria n. totum praesentia obiectiva, sed etiam physica
Ideo utramque nomen videtur, quia uno idem n. sufficit, ut cognoscit Dei cor-
ta, et invariabiliter remanet. — Ad 2. reg. dyling. man. Ideo
Dicitur: ex proposito Dicitur. et duratur extenditur usque ad ea, quae sunt, erant,
aut fuerant. Per modum causae activae, concludo: per modum causae forma-
lis, nego. Ideo Dicitur. extenditur ad futuro, et ratione ad rationem Dei,
futura, quare igitur n. datur n. potest videtur Dicitur. active extendit usque ad

concordat existentiā: ex eādem, et extra eādem, nego. Si quidam, et intra illas, con-
ceda. Non existentiā ex eādem, et sufficientem ad cognitionem intuitivam
quoniam deinde dicitur et abstractiva quia tantum concordat existentiā signa-
tur.

Ad confir. 1. r. 11. Omnis maior, nego. Item quia adnoscendo phy-
sica presentia obiecti destruitur abstractiva nihil, et ponitur intuitiva
ut adnoscendo obiecti presentia destruitur desiderium, et ponitur gaudium. Omnis
maior, quia potest responderi cum probabili sententia. Thomam notitiam abstractivam
posse transire in intuitivam, quoniam dicitur notitia in abstractum, et intuitivam
et quodammodo, ad accidentalia.

Ad 2. confir. r. 11. conugio mari. dicitur: item. Sed Ioannes n. q. 1.
physica presentia Petra: presentia locali, conceda. Presentia durationis, nego. Notitia
intuitiva petit obiectum existens extra eādem in eadem duratione, in qua datur cog-
nitio n. vero in eodem loco, et cum Ioanne, et Petra in eādem dicta eadem du-
ratione coexistere, potest Ioannes terminare cognitionem intuitivam Petra, quam-
vis n. sint in eodem loco. Et hoc modo potest responderi cognitioni, quoniam Angelus
cognoscit et existens in hoc mundo, quod potest hic adduci.

Sed dicitur: Cognitio divina causaliter creaturarum est intuitiva: sed
talis cognitio n. terminatur ad obiectum physicum existens, cum talis cognitio, et po-
te causa resonatur ad creaturam: ergo. — Respondeo: nego. Item quia dicitur
talis cognitio sit prior creaturam prioritate, a qua, n. vero prioritate in quo,
nam in eadem duratione, in qua datur talis cognitio, verificatur existentiā
creaturarum, quoniam causa a cognitione divina. Quod ad intuitivam
queritur, quia verificatur cognitionem divinam, et creaturam simul exis-
te.

Sed instatur: Sicut presentia obiecti requiritur ad notitiam intu-
itivam, ita absentia ad abstractivam: sed potest dari abstractiva de obiecto
presenti, ut constat in cognoscendo obiectum presentem n. attendendo ad presen-
tiam: ergo et intuitiva de obiecto absenti.

Respondeo: dicitur: item. Potest dari notitia abstractiva de obiecto pre-
senti formaliter, ut presentem, nego. Materialiter presentem, conceda.
In obiecto presenti datur presentia, et predicata quid dicitur a illiusque
notitia formaliter, ut presentem, et videtur intuitivam, n. vero quatenus prece-
dit predicata quid dicitur a, quia cum hoc ex se connegetur formaliter n. dicitur
presentiam, sed illam materialiter importent, possunt formaliter cognitionem
abstractivam terminare. — Nec ex hoc licet inferre quod dicit obiectum
formaliter, ut absens n. terminat intuitivam, sed potest materialiter absens
illam terminare. Non dicitur, quia n. in obiecto absenti n. datur formaliter
requiritur ad intuitivam, cum in nulla conceptu datur presentia obiecti, sed
in obiecto presenti datur predicata dicitur, quod ex se connegetur formaliter
huc se habent ad presentiam, quod est absentia negativa sufficientem ad notitiam
abstractivam.

Arg. 2. Cognitio Dei respectu futurorum est intuitiva ad eter-
no adequate, et secundum omnem eternitatem virtutem, sed futurum
sunt physice presentia eternitati secundum omnem eam virtutem, et ab-
sentem, cum constet ex q. preced. n. q. 1. presentia, et correspondet tempori, in quo
sunt futura: ergo n. est necessaria ad intuitivam physice presentia obiecti.

possint aliquando habere existentiam, quam conditionatum futurum exigit, non
eo modo, quo est futurum, existentiam spectat.

Hec dicit futurum conditionatum nunquam de facto habitum
ex existentiam, quia ut sit proprium conditionate in eternitate, sufficit hanc
extendi usque ad illam temporis differentiam, in qua de facto non ponitur con-
ditio requisita ad illius existentiam.

Arg. 3. futura possunt certo cognosci ab intellectu creato,
quia cognitio majoratur eternitate: ergo similiter ab intellectu Divino.
Conseq. videtur. Clara. Arg. prob. Per fidem certo cognoscimus plura futu-
ra: sed nec cognitio majoratur eternitate, nec futura sunt nunc presentia
hic ergo.

Th. 1. h. 1. 2. p. 9. q. 1. art. 1. ad 2. ad certam cognitionem.
Contra. Beati sciunt plura contingencia, que non sunt illi presentia
Tunc Christus D. per scientiam infusam cognoscit omnia futu-
ra contingencia: sed hec non coexistunt illi: ergo hec presentia non requiruntur

Disput. 1. omnia uti nego. Conseq. quia licet ad cognitionem certam
invariabilem futurorum, qualis est cognitio Divina, sit necessaria physico
presentia futurorum in eternitate, non vero est necessaria physico coexisten-
tia futurorum in eternitate, quod est credendum, eadem cognitio
hominum cognoscenti cognitionem accipiabilis, qualis est credendum, eadem cognitio
de facto variatur, et Christus, et beati, quorum cognitiones, licet secundum
potentiam ordinationem non variantur, possunt diffidere per potentiam Dei
absolutam.

Sed dicitur: Veritas invariabilis potest terminare cognitionem in
variabilem: sed futuro ut futura habent veritatem invariabilem,
cum dependant a decreto, quod invariabile est ergo presentiam
eternitatis non est necessaria ad invariabilem cognitionem. Disput. 2.
consequens non distinguitur. sed futura habent veritatem invari-
abilem, cum dependant a decreto, quod invariabile est: quia non
mutatur eternitate conceditur. futura ut haberent veritatem invari-
abilem, nec infallibilem, nisi decretum esset eternitatis major etiam ut
divinus esset presentia Dei in eternitate, quam presentiam, cum
presentiam futura cognita ab intellectu creato, possunt cognosci certo
ab intellectu inveniunt.

Contra. 3. h. Arg. 1. datur nobis intuitiva cognitio abstrahens
illis sit physice presentia: ergo non requiritur ad cognitionem intuitivam Dei phy-
sice presentia futurorum. Probatur. Notitia habita per propria spe-
ciem de gentibus, existentia abstractiva: sed in hoc casu non datur
physice presentia: ergo. Non patet, quia concernit existentiam.

Confir. Notitia abstractiva non potest transire in intuitivam cum
itaque generaliter distinguitur: sed notitia dicta adveniens physice presentia
obicitur quod intuitiva: ergo erat ante.

Confir. 2. cognitio infusa Petro existentis huiusmodi de Iohanne ex-
istente Petro quod intuitiva: sed Iohannes non est physice presentia Petro,
cum localiter distaret: ergo.

Disput. 2. nego. arg. 1. nam et probatur. illic distinguitur talis cognitio

offerretur demonia, acciperet illam. Iuxta connexionem est maior, vel minor sicut maior,
vel minor motus probabilitatis.

Secundum aliud quod in quo posita conditio dependet a causa libera,
effectus vero conueniens a causa necessaria, ut si Ioannes petiret hylarem,
Petrus occideretur a fulmine. Aliud est, in quo tam effectus, quam conditio
a causa libera creata habet de necessitate, ut si Petrus ambularet sol-
manus, Petrus legeret complexum.

Quod igitur procedit de futuro conditionato, in quibus non
quam qualificatur conditio, quia hec vere, et proprie vocantur a theo-
logis conditionata, et etiam de futuro contingentibus, non vero de illis, que neces-
sarius simpliciter connexionem cum sua conditione important, quia hec cognos-
cuntur per scientiam simpliciter intelligentem. Ut patet in hac propositione: Si
sol lucet, dies est: si sol lucet, dies erit. Et ratio est: quia futura, de quibus
hic agimus, important contingentem conditionem cum effectus constat autem
propositiones dictas dicere connexionem necessariam: ergo. Mirum constat
non implicat solen lucere, et diem non esse.

Nec procedit questio de futuro contingentibus cum sua conditio-
ne infallibiliter connexionem, ut est, si Petrus vocaretur a Deo efficaciter
consentiret. Et ratio est: quia in hac propositione conseq. est necessarius ad con-
seq. necessarius ad hunc locum non pertinet, quia per scientiam necessariam
debet cognosci: ergo. — Tum quia dicta propositio est de possibili, quam
quodam modo enunciandi sit de futuro, cum eadem veritas significa-
tur, siue enuncietur de presenti, siue de preterito, siue de futuro, ut con-
sideranti constabit: sed propositio de possibili non est huiusmodi: ergo.

Sed dicitur: hec propositio est contingens: ergo de illa debemus
hic loqui. Probat. autem: contingens est Petrus vocatur efficaciter consentire
cum sit liberum: ergo propositio illud enunciandi est contingens. — Respon-
dendum autem: hec propositio est contingens: ex parte consequentis, conceditur:
ex parte consequentis, nego autem. Conseq. siue illatio dicta propositionis est infallibilis,
et necessaria, quia antecedenter ad Deum. deintus cognoscitur deus illatio-
nem consequens ex sua promotione efficaci, cum quo componitur consequens
que liberum, quia aliud est illatio, aliud res illata. et quomodo aduersari hoc
non possunt componere, nec facilius componimus, ut postea dicemus.

Sed in tali: hec propositio Petrus erit vocatur a Deo, conuen-
iens, cognoscitur per scientiam liberam: ergo et dicta per necessariam vel potest
cognosci. — Respon- dendum autem: cognoscitur per scientiam liberam: simpliciter
enunciative de futuro, conceditur: ut significative illationis, unde ex alio nego.
hec propositio potest significare illationem non attendenda ad futurum, sed
et hoc modo per scientiam necessariam attingitur, vel potest enunciare con-
sequens futurum, et hoc modo per scientiam liberam scitur, quia nullatenus
potest esse in statu futurum, nisi mediante dicendo.

Responding: man. cognitio Dei respectu futurorum est ab eterno in-
finitiva adequate: specificative, concedo: reduplicative, nego. Quia si re-
sponsum dicitur cognitio futurorum intuitiva, n. vero quatenus re-
duplicat omnem
virtualitatem ipsius. Quia res illa virtualitate, qua extenditur ad tempus, in
qua futurum est futurum, est abstractiva, quia ex illius n. attingit tempus
in quo futurum existit, quod req. ad cognitionem intuitivam, quam n. potest
habere cognitio dei absolute abstractiva, quia ad hanc denominationem erat nec-
essaria, quod futurum absolute n. est presens in eternitate.

Sed dicitur: respectu rei presentis n. potest dari cognitio abstractiva
ad futura sunt presentia: ergo. — Resp. dicitur: man. respectu rei presentis
n. potest dari cognitio abstractiva. Presentia, ut presens est, concedo: presentia, sub ra-
tione n. presentia, nego. Futura sunt presentia in eternitate, quatenus tunc exten-
duntur eiq. ad tempus, in quo existunt. Non sunt presentia, quatenus presens attri-
bitur tempus, in quo de facto sunt futura. Hoc modo n. terminant intuitionem,
quod illis modo attingit, quamvis firment hanc cognitionem, ut d. b. et appo-
nuntia est.

Disp. 6. de scientia Dei respectu futu- rorum conditionalium.

Ex nobis scientia Dei circa futuro-contingentia absolute procedi-
mus iam ad scientiam futurorum conditionalium, ut scientia Dei.
undequeque maneat explicata, et sit manifesta.

Questio 1. Utr. Deus certo cognoscat futu- ra contingentia conditionalia?

Futurum conditionalium potest sumi dupliciter: futurum, et depen-
dens a conditione de facto ponendo, ut fuit incarnatio Verbi Dei, quae
posita fuit dependenter a peccato Adam; et futurum, quod dependet
a conditione nunquam ponendo, quae si de facto ponatur, habent
existentiam: ut si Iudas n. se suspenderit, salvaretur. Primum est futu-
rum absolute, quia quando conditio ponitur, intra lineam absolute illud
relinquit.

Futurum conditionalium est duplex: Unum connexionem cum conditio-
ne, ut si Petrus ambularet, moveretur. Aliud cum conditione nulla
importanti connexionem, quae disparata vocatur, ut si Petrus studeret, hy-
pocritae, Ioannes curreret Matrem?

Primum dividitur in futurum connexionem necessario, et simpliciter
cum conditione, ut si Petrus ambularet, moveretur, vel si hoc faceret, dicitur quod
et futurum n. necessario cum conditione connexionem, quod subdividitur in
connexionem infallibilem, ut si Iudas vocaretur, efficeretur a Christo conversus
retur: et in connexionem probabiliter, et coniecturaliter, ut si Petro parceretur.

Propter Particulari forte hic positam n. significare probabilitatem
sed confirmationem eventus, quod accidit, quando Deus, vel Christus loqui-
tur, nam et dicit D. Ambrosius super hunc locum Particulari (si forte) apparen-
ter afferre dubitationem in ipsa nullam. — Et haec doctrina potest applicari
traditioni predictae Domini David, si illa maneat in cella, quia ex determi-
natione Cellitarum cognosci n. potest ab traditio, cum quoniam inclinetur, et affectus
ad David, quia liberaverat urbem suam a Philistaeis.

Propter rationem H. cognitio prout per medium certum, et
infallibile, et certa, et infallibile: sed cognitio futurorum conditio-
norum praeedit in Deo per medium certum, et infallibile ergo cognitio Dei
respectu illorum et certa, et infallibile. Mor. et certa, m. vero prob.
Decretion efficax Dei absolutum ex parte subiecti, et conditionatum ex par-
te obiecti et medium certum, et infallibile sed medium ad cognoscendo fu-
tura conditionata et dictum de certum ergo. Propter m. Itaque habet de-
cretion absolutum obiective ad futurum absolutum, sicut decretion conditio-
natum obiective ad futurum conditionatum sed constat ex dictis decretion
absolutum obiective et medium ad cognoscendo futura absoluta: ergo ad con-
ditionatum decretion obiective conditionatum.

Tum etiam; quia dato Deum n. habuisse decretum efficax circa
circa futura conditionata daretur medium infallibile cognitionis illorum
ergo cognoscuntur infallibiliter. Propter. anj. Daret Deus tunc ab omni eventu
libere cessare: sed facta hac suppositione suppositio libera decreti esset media
infallibiliter ergo. Propter m. Illud, ex vi cuius propositio et infallibiliter vera, et
infallibiliter falsa, et medium infallibile cognitionis: sed propositiones effor-
matae in illo casu affirmativae sunt infallibiliter verae, et dictae negativae vere
ergo etc. m. prob. Affirmativae sunt verae, quia absq. decreto positivo Dei n.
potest esse, nec absolute, nec sub conditione negativae sunt vere, quia repugnat
reality existentia, cum voluntas Dei, ut potest immutabiliter maneat semper
in illa suppositione libera facta. Hae rationes quae. seq. magis declarabuntur.

Propter 2o. et praecipue circa futura dysparata. Quia a Deo ave-
rantur absq. verbo denotante cognitionem certam moraliter, vel conjectura-
lem tam subiective, quam terminative, cognoscuntur infallibiliter a Deo
infallibilitate tam subiective, quam terminative: sed ita accidit in futuris
conditionatis: ergo omni infallibilitate cognoscuntur a Deo. Mor. Siquis. quia
sacra scriptura interpretari debet interpretari in sensu strictiori, et magis
conducante ad perfectionem cognitionem Dei, quando oppositum in illo n. dicitur
tur. Mor. quoad futura dysparata, constat ex textibus allegatis, quoad dy-
sparata patet ex illo q. Reg. 13. ubi Elia dixit ad Regem Ioram: Si percussis
quinguis, aut sexis, aut septis, percussis Syriam usq. ad conjugationem
sed hic revelatur a Deo futura dysparata cum percussio non nullam
ex se haberet connexionem cum victoria, nec datur verbum denotans cogni-

Nec loquimur de futuris dyssoratis, in quibus conditio dependet a causa libero effectus subiectus a causa necessaria. et ratio est: quia futura necessaria sunt nisi Deo: sed dicta futura sunt necessaria, cum a causa necessaria dependant, quia conditio se habet dyssorate ad illa: ergo.

Procedit ergo de futuris conditionatis, sive dyssoratis dependentibus tamen tam in conditione quam in effectu a causis liberis, sive n. dyssoratis, sed habentibus aliquam connexionem cum eventu, dummodo talis connectio sit probabilis, vel coniecturalis.

Parag. 1. Sententia affirmativa.

Dicendum est Deum certo, et infallibiliter scire omnia futura contingencia conditionata. Ita edocemur ex sacra scriptura, ut constat ex D. Math. Hypoth. ubi dicitur: Uti tibi corozaim, et tibi Bethsaida, quia si in Tyro et Sidone facte fuissent virtutes, quae facte sunt in vobis, olim in cineres et in nilum spemtentiam egissent. Constat etiam ex 1. Reg. 23. ubi cum David fugisset Cellam, et conquisisset Dominum: si tradent me viri Cellae. Dixit Dominus, tradent: sed spemtentiam sydonum, et traditio David fuerunt futura conditionata a Deo certo cognita: ergo. Aliter quoad 1. Reg. 1. patet, siquidem n. evenirent: quoad 2. probat. Iusd. asseverantes praedictum, certo scitur: sed dicta futura asseveranter fuerunt praedicta, tum a Christo, tum a Deo: ergo certo fuerunt scita.

Nec refert, si dicas ex Cursu controvers. 1. n. 6. 2. haec dicta fuisse a Christo de Tyro, et Sidone per quandam exaggerationem, et hyperbolen, ut duritiae eorum gravius increpandae. Non refert, quia, ut ait Augustinus in Lucid. cap. 9. ubi ait, quod dicta futura debemus credere quia Christus Dominus fuit attestatus: sed attestati asponitur locutioni hyperbolicae, cum haec sit iuxta Praetoricos: minime quaedam supponitio: ergo.

Nec obest, si secundo dicas ex Cursu haec Christum dixisse, n. ut de futura infallibiliter posita conditione, sed ut de re certa moraliter attenta dispositione donorum. Idem. probat dicta de traditione David ex parte dispositionis celestium. Non obest, quia attenta dispositione donorum posset probabiliter iudicari, cum gentilibus essent, et utriusque traditionem posset convertendo, sicut siam esse convertendo, ut aliquibus prodigis: sed hoc n. est conforme August. loco citato, quia dixit de facto praedictionem acturum: ergo n. fuit locutus Dominus attenta dispositione causae, quia ex hac praedictione n. poterat praedictio sequi infallibiliter conditione posita.

Sed dicit: Nam D. Math. loco citato loquens de Sodomis, sicut de Tyro, ait: Si in Sodomis facte fuissent virtutes, quae facte sunt in vobis, forte mansissent usque ad hanc diem: sed pariter forte videtur, n. infallibilitatem, sed probabilitatem denotare ergo n. tenet doctrina tradita.

Quæst. arg. conuictio mar. dyling. sed pericula huius vitæ in
ducunt cognitionem probabilem, vel obiectivam, vel subiectivam, concedo: subie-
ctivam, nego. Potest Deus revelare aliquod futurum secundum ordinem ad
causas secundas, sicut fuit subverbo Nuncius, et mors Lechæ. Ias. 38. et
secundum ordinem ad causas primas futurum primo modo revelatum
habet per ordinem ad dictas causas veritatem probabilem, et conjecturalem,
et sic est obiective conjecturale, quamvis n. inducat in Deo subiective pro-
babilitatem, quam ponit in cognitione creaturæ. Per ordinem ad causas
primas, et infallibile dicitur obiective, quare n. venit pluries, quod secundum
causas inferiores poterat evenire, quod et aliter in dicente Deo. Et ideo etiam
August. n. attendere in revelatione dicto Deum ad suam cognitionem, seu pro-
phetiam infallibilem tam subiective, quam terminative, quia revelavit
futurum per ordinem ad causas secundas.

Ad 2. r. arg. imposturam, i.e. fraudem, et deceptionem admittere
in Deo scientiam futurorum ante dictum effectum Dei, quod intendunt
P. predicti, quia agebant contra Pelagianos, et semipelagianos admittere
ty dictam scientiam ante effectum decretum Dei.

Arg. 3. cognitio dicitur hesitationem, et suspensionem in intellectu re-
spicit Deo: sed cognitio conditionatorum hæc dicit. ergo n. datur in Deo. Pro-
pter. cognitio de obiecto suspensio importat suspensionem, et hesitationem, sed
cognitio conditionatorum et de obiecto suspensio, cum a conditione eius veritas
pendet: ergo.

Quæst. arg. neg. mar. q. prob. dyling. cognitio de obiecto sus-
pensio. importat suspensionem, si fundatur in motivo suspensionis, concedo: si
in alio distractivo suspensionis, nego. Motum suspensionis dicitur obiectum
ipsa conditio secundum id, quod dicit ex sua natura, et in hoc n. fundatur
cognitio Deo, sed in illo, ut determinata per suum decretum, sub qua ratione
n. suspensio, sed determinatam veritatem importat.

Arg. 4. cognitio Dea. vel et simpliciter intelligenti, vel vix
sed neutra ex his possunt futura conditionata cognoscere: ergo n. cognoscuntur.
Propter. cognitio simpliciter intelligenti et necessario determinatur ad
possibilia, vix terminatur ad res presentes: sed futura conditionata inter-
mittunt cognitionem necessariam, cum sint libera, nec vixionem, cum n. possint
existere in aliquo tempore: ergo.

Quæst. neg. mar. q. prob. quod 2. p. dyling. vix terminatur
natur ad res presentes: vix sub conceptu vixionis, concedo: sub conceptu
libere, et approbationis, nego. mar. vix dicitur duplicem formalitatem uno
et sub vixione reclusivam, aliam, ut libera, et approbationis, et per utramque
formalitatem dyling. a cognitione simpliciter intelligenti, cum ista nec sit
libera, nec vixiva. futura conditionata n. possint existere in aliquo differ-
enti tempore, terminant vixionem, ut cognitio libera est, non vero, ut in-
tellectus est. — Vel dic conditionata cognosci per scientiam simpliciter intelli-
genti, quia eius diversitas ab vixione n. est in eo, quod libera n. sit
et determinata, et determinata n. sit, et determinata n. sit, et determinata n. sit.

148
hanc coniecturalem, cum nulla daretur connexio, etiam probabilis, uel coniectura
quintum illa ergo certo, et infallibiliter cognoscantur a Deo.

Respondeo quod si sequitur connexionem signi, et signati, quia est hoc signum
erat naturale, uel ad placitum naturae. Respondeo quod, quia ad hoc nego
non est connexio naturalis inter signum, et signatum, quia illud non inueniebatur. Ad
placitum humanum non potest quod quoniam nullus homo potuit scire illud futurum even-
tum. Ergo ex Deo voluntate, et decreto circa fore futurum: constat autem
futurum in eo decreto Deo cognosci infallibiliter a Deo: ergo. — Idem. di-
cendum est de omnibus futuris determinatis, preoccupatur obiectio, quia voluntas
Dei. cum supponatur non possit manere propter suam perfectissimam libertatem
de quolibet de re uel efficacia fore, uel non fore.

Parag. 2. Sententia negativa.

Ledyna libro de auxilio dicitur. 2. negat cognitionem certam Dei respectu
futurorum conditorum, quod est probabile reputat Curie controu. 7.
St. Cornus dicitur. 3. dub. 2.

Probat ex sacra scriptura. Tum ex Genes. 3. ubi dicit Deus de Adam:
Nunc ergo ne forte mittat manum suam: sed hoc erat futurum conditio-
natum manifestatum per particulam forte, quae non indicat cognitionem certam:
ergo. Idem. fit argumentum de alijs, quae referuntur in scriptura cum ipso
particula et constat ex q. Deuter. et Hebraei.

Respondeo. distinguendo. Non indicat cognitionem certam: si particula
forte oriatur ex dubitatione imponentis, concedo: si ex difficultate rei, uel ex
manifestatione liberi arbitrii, nego. Quando Deus se locutioni addit parti-
culam forte, non addit, sicut homini, quia dubitet de euentu, sed ut dicit Dionysius
in super cap. 2. et in: nostro loquitur effectus, ut liberum hominis ueneretur arbi-
trium: Vel ut dicit Augustinus. cum Deum non locutus, illa dubitatione arguitur
infidelitatis, non operatur Deum. Tract. 3. in Ioannem. Et constat ex alijs locis par-
ticulam dictam non sumi dubitantes, ut dicitur. Ioan. 6. Si me scitis, forsitam
Patrem meum scitis. — Vel dic, quod particula forte sumitur coniectu-
raliter obiective, non uero subiective, quando attenditur in cognitione Dei respectu
ad causas creatas futuris non uero, quando consideratur ordo ael decretum, quia
tunc cognitio est infallibilis non solum subiective, sed etiam obiective.

Arg. 2. D. Augustinus lib. de predict. cap. 14 explicans illud
Ips. 4. Vapores et ne malitia mutaret intellectum eius, ait: Dictum est
secundum pericula uitae eius, non secundum praesentiam Dei: sed periculo
uitae huius inducunt cognitionem probabilem peccati futuri: ergo coniectura
liber fuit a Deo cognitum. — Tum etiam: quia tam D. Aug. quam D.
Presper, quam D. Damascenus aperte affirmant, ut impossibilem fra-
dem et deceptionem scientiam horum futurorum: ergo non scitur a Deo.

connexionem provenientem a decreto: sed hoc modo n. sunt dysparata, sed infallibiliter cum conditione connexa: ergo futura dysparata n. cognoscuntur a Deo.

Resp. neg. seq. n. q. prob. dyling. hoc modo n. sunt dysparata: reduplicative, concesso n. n. specificative, nego. Quando ergo d. n. futura dysparata cognoscuntur a Deo, d. n. illi hanc denominationem secundum id, quod ex sua ratione formali inter suam conditionem important, n. vero secundum quod dicuntur ex d. n. decreto, quia in hoc omnia futura conveniunt et cum ex sua ratione formali futura dysparata ex sua ratione formali connexionem important dysparatam, affirmamus futura dysparata cognoscuntur infallibiliter a Deo.

Sed ut videtur Jodoy n. saty consequenter procedere in sua doctrina, placet in eo suum instare argumentum. Docet enim in hac q. n. 79. conditionata probabiliter connexa cum sua conditione cognoscuntur infallibiliter a Deo tam subjective, quam objective: instat. ergo: sicut futura dysparata ratione decreti connectuntur infallibiliter cum sua conditione, ita futura probabiliter connexa ratione illius cum sua conditione infallibiliter connectuntur: sed hec connexio infallibiliter n. obstat, ut affirmet Jodoy futura probabiliter connexa cognoscuntur infallibiliter a Deo: ergo connexio infallibiliter in futuris dysparatis, non obstat, ut affirmamus futura dysparata cognoscuntur a Deo.

Hec refert, si dicat, quod decretum transit futurum dysparatum in non dysparatum ponenda connexionem inter illud, et eius conditionem, quia illud transit in illius sententia futuram probabiliter connexionem in n. probabiliter connexionem: et hoc n. obstat, ut potest dici Deum cognoscere futura probabiliter connexa: ergo potest dici cognoscere futura dysparata. — Idem optineat ad denominandum futura probabiliter connexa cognoscuntur a Deo. n. attendimus ad connexionem provenientem a decreto, sed ad illam, quam ex natura futura dicunt, ita similiter in futuris dysparatis n. connexio decreti, sed sua dysparata connexio in denominatione dicta debet attendi.

Arg. ultimo: Quod Deus cognoscit, potest revelare: sed futura conditionata n. possunt a Deo certo revelari: ergo n. cognoscuntur. Prob. n. q. a Deo certo revelantur, certa eveniunt: sed futura conditionata nunquam eveniunt: ergo. Mir. q. certa, n. q. prob. In hoc dyling. revelatio d. n. a revelatione facta, quod hec facta eventum annunciat, illa vero certo effectum manifestat: ergo tenet non.

Resp. neg. n. n. marg. prob. dyling. Quia a Deo certo revelantur, certo eveniunt: si absolute revelentur, concesso n. n. si conditionate, nego n. n. Revelatio vera dyling. a falsa in hoc, quod scitur certe, quod revelatur in illo, et in hoc ignoratur, non vero in hoc, quod de facto d. n. est, quod per revelationem veram, n. est conditionata annunciatum.

Quest. 2. Utr. dentur in Deo decreta positiva, et efficacia circa contingentia conditionata.

Decretum dupliciter potest dici conditionatum: Primo tam ex por-

Arg. 5. Cognitio conditionatorum dicit imperfectionem: ergo n. invenitur in Deo. Probat. arg. Cognitio practica, quae suum effectum n. consequitur, dicit imperfectionem, sed ita ut cognitio conditionatorum, quia nunquam ponuntur ad extra: ergo. — Resp. neg. arg. Mar. q. 1. prob. disting. Cognitio practica, etc. absoluta tam objective, quam subjective, concedo mai. absoluta tantum subjective, et conditionata objective, nego. Imperfectio est in cognitione practica absoluta, et efficaci tam ex parte subiecti, quam ex parte obiecti n. ponere in executionem suum effectum, n. vero in cognitione conditionata ex parte obiecti, qualem est cognitio conditionatorum, quia haec tantum petit executionem effectus, si conditio ponatur.

Arg. 6. Conditionata n. possunt cognosci in se, nec in suis causis: ergo nullo modo a Deo cognoscuntur. Arg. prob. ut aliquid certo cognoscatur in se, vel in suis causis, req. in se aliquando existere, vel in suis causis habere determinatum etc. sed neutrum habent conditionata: ergo. Mai. quoad 1. patet, quoad 2. liquet, quia eius causae sunt contingentes.

Resp. disting. rati. Conditionata n. possunt in suis causis certo cognosci. In suis causis secundum se consideratis, concedo ut determinata per decretum, nego arg. Licet causae conditionatorum n. possint ex se sufficere ad certam eorum cognitionem, sufficiunt tamen ad illam, ut determinata per decretum, quia hoc modo infallibiliter connectuntur cum conditionatis, quae ex vi decreti cognoscuntur n. secundum esse exercitum, quod de facto habebunt, sed secundum esse reale obiectivum, quod exercentur si daretur illa conditio.

Arg. 7. futura dysparata n. habent, ut possint certo sciri: ergo n. cognoscuntur a Deo. Probat. arg. Connexio dysparata n. dixerit ad certam cognitionem: sed dicta futura habent connexionem dysparatam cum conditione: ergo n. habent, ut possint certo sciri.

Confir. idem ante decretum Divinum n. potest certo sciri Petrum esse futurum, quatenus n. datur inter illam, et suam causam infallibilis connexio: sed inter futura dysparata, et eius conditionem n. datur connexio: ergo n. possunt certo sciri.

Resp. arg. neg. arg. Mar. q. 1. prob. disting. Connexio dysparata n. dixerit ad certam cognitionem: Connexio dysparata secundum se sumpta, concedo: ut determinata per decretum, nego. Connexio dysparata, quamvis ex sui naturae excludat medium cognitionis infallibilis, admittit illud ratio in decreti dysparatis, faltem effectum pro aliquo tempore, quia ex vi decreti datur nexus infallibilis inter effectum, et conditionem.

Sed dixerit quidam: ex hoc infertur conditionata dysparata n. cognoscuntur a Deo: ergo. Probat. arg. futura dysparata cognoscuntur a Deo, ut importatur

futura sunt, quia tan veritas obiectiva quam causa pro priori ad deum
sunt factibiles, et ideo Deus n. possunt repr. quod arctant nisi negationem
quia futura mediante decreto repr. sunt.

Non obyt, n. 2. dicitur futura conditionata n. q. infallibiliter
futura, sed tantum coniecturaliter, vel probabiliter; vel n. q. futura
sed possibilis. Non obyt. Tum quia voluntas Dei. propter suam maximam
perfectionem n. potest manere suspensa circa aliquod volibile, sed de quod
bet determinavit utrumque vel n. q. sed futura conditionata sunt libe-
re volibilia: ergo determinavit de illis et consequenter n. sunt mere possibi-
lia. — Tum quia talia futura infallibiliter cognoscuntur a Deo tam
subiective quam terminative ut constat ex q. preced. ergo sunt infallibiliter
futura, quod absq. decreto n. potest salvari.

Probr. 2. Conditionality n. uera in vi illationis n. potest q. abso-
lute vera nisi ex vi cause extrinsec. consequens infallibiliter ponenti posi-
to aut: ut docet. in summat. sed in propositionibus conditione libe. tan dy-
paratib. quam fallibiliter connexis n. important veritatem infallibilem
in vi illationis, cum in disparatib. constat, et connexio tantum probabilis in
alib. satis manifestat: ergo illam habent a decreto absoluto subiective et
obiective conditionata, quod infallibiliter est in operando.

Confir. ex D. Aug. tract. 68. in Ioan. Deus fecit futura ea
determinanda: sed futura conditionata tantum possunt predictum
absolute subiective et conditionate obiective: ergo sic predictantur
a decreto Dei.

sed inquiri: An scilicet a Deo decreto positivo circa condi-
tionata possit certo cognoscere n. futuritionem eorum contrarie compo-
tam ab ipsis habitam? Greg. affirmativet prob. Non futuritio an-
teraria est repugnantis ad existendum in aliquo differentia temporis
sed ad hanc repugnantiam certo cognoscendum datur in Deo aliud
propter decretum positivum: ergo scilicet decreto non futuritio contro-
ria conditionatorum potest certo a Deo cognosci. Probr. m. supen-
sio Dei voluntatis in eo signo, in quo Deus decreturus est, est aliud o-
decreto positivo Dei: sed in hoc supponimus pro nunc totam posse dari
suspensionem potest Deus certo cognoscere futura contraria: ergo. Probr.
m. ex vi huius infallibiliter inferentib. repugnantiam ad existendum
potest certo cognosci n. futuritio contraria, cum in hoc constat repug-
nantia: sed suspensio Dei voluntatis est median infallibiliter infe-
rentis talis repugnantiam: ergo tenet m. Probr. m. repugnante actu
positivo Dei circa existentiam allicuius, repugnat existentia illius cum po-
tatione positivum rebus existentibus communiatur: sed data in Deo vo-
luntate suspensione omni actus positivus liberi, repugnat actus positivus

subiecti, vel actus, quam ex parte obiecti. Secundo ex parte obiecti, non ex
re ex parte subiecti. Tunc decretum est conditionatum priori modo, quan-
do de facto non datur, daretur tamen, si aliqua poneretur conditio. Tunc
est secundo modo, quando de facto datur, quamvis determinatum ad effec-
tum a conditione dependentem. — Et hoc subdistinguitur in efficax,
et inefficax. Illud ponit rem sub existentia, si purificaretur conditio, quod
hoc non faceret, etiam si conditio daretur.

Decreta conditionata possunt iuxta multorum sententiam
esse positiva, vel negativa. Positiva sunt, quando voluntas ponit
vel futuram conditionationem. Sunt negativa, quando in signo libero
voluntatis Dei, negative se habeat circa illa. — Excluy ego decretum
conditionatum subiective, quia hoc existentiam decreti non importat actuali-
ter, proclimur ad conditionata obiective et absoluta subiective.

Parag. I. Nostra Sententia.

Quendam est dari in Deo respectu conditionatorum decreto abso-
luta subiective et conditionata obiective. Ita D. Th. q. 6. de Veritat. art.
3. ad 4. et alij loci.

Prob. q. ratione: futura conditionata sunt extracta ab sta-
tu possibilitatis ad statum futuritionis: sed hoc non potest accidere indepen-
dentur a decreto Dei: ergo datur tunc decretum respectu illorum. Mor.
est contra, mor. prob. Independentur a Deo causante non potest de facto dari:
sed Deus causat per decretum: ergo tenet mor. — Tunc etiam: futura
conditionata non habent quae determinate futuro existant: sed nec habent
hoc in suis causis creatis, quia contingencia sunt: ergo in causa Dei per de-
cretum absolutum ex parte sui, et conditionatum ex parte illorum.

Confr. futura conditionata dicunt aliquam actualitatem per qua
sunt possibili d'gling. sed hae actualitates debet provenire a decreto: ergo da-
tur decretum respectu illorum. Mor. prob. quia ordo ad existentiam, ut ha-
berentur, debet dependenter a conditione, et actualitates non importato a re nate
possibili. Mor. prob. Actualitates creatae ^{subiunguntur} proveniunt a causa prima libere operan-
te: sed hae libere per decretum operatur: ergo

Nec refert, si dicatur talia futura independentur a decreto habere
veritatem obiectivam, causas, et ideas Dei, in quibus possunt habere
determinationem futurorum. Non refert, quia ut constat ex dictis d'gling.
6. circa futura absoluta, non possunt causas, nec ideas Dei, nec veritates obiecti-
vae antecedenter ad decretum concurrere ad veritatem determinatam

n. ponere in refutata mutationem realem, et physicam, sed realem obiectivam, que conygit in denominatione reali extrinseca a Deo. voluntate voluntate provenientis. Nam per talem denominationem manet creatura extrinsece deputata, et ordinata ad id, quod Deus circa illam decrevit, licet postea in tempore n. sit acta, et physice mutanda, quia deficiat conditio, sub quo fuit a Deo determinata.

Sed dicitur: Ideo voluntas Dei salvandi omnes homines n. est efficax, quia n. ponit in actu salvationem omnium hominum: sed decretum Dei circa futura n. ponit in actu conditionata: ergo n. est efficax. — *Propter.* dyling. man. Ideo voluntas Dei salvandi homines n. est efficax abs. Non est efficax absolute, concedo: non est efficax conditionate, nego. Ideo voluntas antecedens est inefficax absolute, quia de facto n. ponitur sal. vatio omnium hominum. Et vero efficax conditionate, quia decrevit omnes salvare, qui usque in finem perseveraverint. Idem. dicitur de decreto terminato ad futura conditionata.

Ad confir. dyling. man. Non potest esse nova relatio inter duo extrinseca, nisi datur mutatio: vel realis obiectiva, vel physica conditionata, vel physica absolute, concedo: Nisi datur physica absolute, nego. Iuxta qualitatem rei datur mutatio fundans relationem: si futurum est absolute, importat mutationem physicam absolutam, si conditionatam realem obiectivam, et physicam conditionatam.

Sed dicitur: Hec denominatio realis obiectiva, nec physica conditionata potest fundare relationem futuram conditionatam ad decretum: ergo n. suffi- ciunt he mutationes. *Propter.* arg. quod d. p. Decretum n. potest fundare relationem ad seipsum: sed denominatio realis obiectiva est ipsum decretum, cum sit forma denominans: ergo. — *Res ad 2. patet:* Quod actualiter n. est, non potest fundare relationem: sed mutatio conditionata n. est actualiter, sed potest esse, si verificaretur conditio: ergo tenet arg.

Propter. neg. arg. Marq. prob. dyling. Decretum non potest fundare relationem ad seipsum. Per modum rationis formalis, concedo: per modum conditionis, nego. Relatio creaturarum ad Deum, quamvis non fundatur formaliter in decreto, requiritur decretum per modum conditionis, quod illa n. dato creaturam illam n. fundarent. — *Ad 2. p. r. arg. dyling. man.* Quod actualiter n. est, non potest fundare relationem: ex exercitum, concedo: signatam, nego. In futuro conditionate non fundatur exercitum aliqua actio, sed relatio ad decretum, quia in futuro est absolute, in statu futuro n. n. est actualiter datur, nisi decretum: In tempore vero existit futurum absolute datur relatio realis ad decretum, quia in illo datur de facto mutatio realis. In conditionata n. invenitur actualiter relatio ad decretum, sed

Inter: dago et existentiis. Probat. mtr. Tum quia Dna voluntas, utpote immu-
tabilis, non potest mutari de supponendo non supponendo, sicut de n' suppon-
sa requirit sine mutatione transire in supponendi. — Tum quia repugnat Deo
actus liber, qui eternus n' sit: sed dato dicta suppositione, si postea adveniat
actus illam aufferens, n' est eternus, utem se cogitat: ergo repugnat et in di-
ta hypothesi talis actus. — Iux doctrina potest etiam app. d'ico. n' fu-
turius contrariis absolutorum.

Inquiri 2. An exclusio decreti positivum possit Deum dicere
in futurum, que habitura erunt existentiam, et inter illa que illam n'
erunt habitura. Probat. negative: quia ad hanc declarationem requiritur
quod Deus velit positivum existentiam aliquorum: sed in capite dicto volitio
positivo deficit: ergo n' potest dicere inter illa. Illud ex dicendo
d'icat. de scientia media patet. mtr. patet: ergo. Et sic tantum cognos-
cit non futuritionem contrariam omnium.

Parag. 2. Sententia contraria.

Plurim extra scholam D. Th. superflua iudicant futura absoluta
subiective et objective conditionata circa dicta futura. Ita Vargas
l'p. d'p. 67. cap. 4. n. 21. et 22. Floria tract. de scientia Dei d'p. 7. cap. 7.
et alii. Pro quibus arg.

Arg. 1. Decretum efficax circa creaturas, ponit mutatio-
nem in hys, cum voluntas Dna n' supponat, sed faciat obiectum, quod
vult: sed decretum n' potest ponere in futurum conditionatum: ergo n' da-
tur ad illa. Probat. mtr. Mutatio, quam decretum poterat ponere, est
transitus de n' ex ad ex: sed hic repugnat futurum conditionatum, quia
numquam existit. ergo tenet mtr.

Confir. Non potest que nova relatio inter deos extremos n' de-
tur mutatio ex parte alicuius: sed posito decreto efficaci circa aliquid
debet inter rem volitam, et decretum aliquo novo mediana relatio,
quia decretum mutatur decretum: ergo cum mutatione et volente perignis.

Diff. concilia mtr. neg. mtr. mtr. q. prob. d'ing. e. Mutatio, que
decretum poterat ponere, est transitus de n' ex ad ex: transitus conditio-
natus, concedo mtr. Transitus absolutus, nego mtr. Sicut ex decreto effi-
caci ut n' ergo creaturas, seq. mutatio, ut sic in illis, et ex decreto absoluto
mutatio absoluto, ita ex conditionato mutatio conditionato, que proprie
in conditionatis invenitur. — Vel dic actum liberum, et efficacem Dei

tate ipsius, nego. Nam operari, quia deficit virtus, est imperfecto, non operari, quia
voluntas non vult, cum potest, est perfectio. Et cum non procedat conditionate, non
tunc ex voluntate Dei. Veritate, non vero ex defectu virtutis operari, magna
in Deo explicat perfectionem. — Verum de perfectionemque habere ultimam reso-
lutionem in magis generis, et hanc habet decretum conditionatum, quamvis habeat
sufficiens ad determinandum ad genus decreti omnino absolute, a quo ex parte
rei conceptus distinguitur, quia hoc modo realiter habet ultimam resolutionem
in omni genere, quamvis non explicet illam sub expressione conditionati, quia sub
hac expressione omnis resolutio non debetur. Sicut non est imperfectio in intentione
non explicare in re concepta formali declarationem, quia hoc expressio illi non de-
betur.

Arg. 3. Deus non potest habere affectus contrarios: sed decreto
conditionata manifestant in Deo affectus contrarios: ergo non dantur. Pro-
bat: Decretum de conversione aliusque est affectus contrarius decreto de non con-
versione illius: sed in Deo datur decretum efficax de non conversione sydo-
norum, cum de facto non fuerit conversi: ergo non potest dari in Deo de-
cretum de illorum conversione, si illi utique predicantur.

Respon. nego. minor. major. prob. distinguit. Decretum de conversione
est affectus contrarius decreto de non conversione: si conversio eodem modo
formali ab utroque respiceretur, si diverso modo formali, nego. minor. Non
conversio absoluta non opponitur conversioni conditionate, nec e contra, sed
conversio absoluta non conversioni absolute, et non conversio conditionata con-
versioni conditionate. Quare affectus terminatus ad conversionem conditiona-
torem opponitur affectui terminato ad non conversionem conditionatam,
non vero respiciens non conversionem absolutam, quia tunc sub diversa for-
mali ratione respicitur conversio. Ideoque decretum de non conversione ab-
soluta sydonorum non opponitur decreto de conversione conditionate, sed
voluntas antecedens, et consequens Dei respectu salutis hominum non opponen-
tur, quamvis hec velit omnium salutem, et illa velit, quia salus diverso modo
ab illis considerantur, cum illa salutem secundum se, et hec cum omnibus cir-
cumstantiis respiciat.

Arg. 4. Docuit id, ex quo deducitur doctrina heretica, male audit
apud catholicos: sed ex positione decretorum circa futuro deducitur doctrina
heretica: ergo. Probat. minor. tollere libertatem a creatura rationali est doctrina
heretica: sed ex decretis dicti Calvinus deducebat in creatura non de-
bitatem: ergo tenet minor.

Sed minor D. Florio tanto ergo veritatem decretorum magis nobis
lo querit, ut tam ridiculum, et saty perniciosum offerat argumentum. Ex illo
enim infertur aliqua loco sacre scripturæ non debere admitti, quia ex illis heretici
suos deducunt erroris. Quod hereticum est. Quare sicut loco sacre scripturæ

tantum conditionali, que potest in mutatione fundari conditionali.

Arg. 2. Decreta omnia, et superflua non debent dari in Deo: sed decreta conditionata sunt superflua, et otiosa: ergo. Prob. mir. decernere sub conditione nunquam ponenda ex vi alterius decreti, est superfluum, cum ad nil deserviat: sed hoc invenitur in decretis dictis: ergo superflua.

Confr. Procedere cum suspensione, et imperfectio in Deo: sed decreta conditionata ponantur in Deo procedere cum suspensione: ergo. Mor. liquet, quod talis modus procedendi est proprius rei procedenti de imperfecto ad perfectum in via deliberatione: Minus. Procedere absq. ultima resolutione in operibus, est procedere cum suspensione: sed per talia decreta procedit absq. ultima resolutione in operibus, cum ex vi illorum n. dentur ex tunc: ergo.

Prej. arg. neg. neg. mir. quia talia decreta ad plura deserviant, quamvis n. deserviant, ut conditionata de facto existant. Deserviant enim, et futura conditionata certe cognoscantur: sunt utilis, ut ab statu possibili in statum futurum extrahantur conditionata. Sunt etiam necessaria, ut nobis a Deo futuris sub talibus conditionibus, causas secundas fieri infalibiliter operaturus, si eorum ponatur conditio: Ut fuit conversio syde-riorum, si facta fuissent miracula apud iudges patratore et quamvis talia decreta n. inveniat P. Annatus in lib. de scient. Medior, et admiratur exclamet: Quid Deum cogitavit de nunquam ex tunc libere solutum? nobis tan certa in scriptura manifestantur, ut audeamus dicere, vel parum de Dni litteris intelligere, vel malitiam voluit intelligere, ne talia decreta cogatur declarare.

Sed dicit: Non est prudens gubernator aliquid decernere sub conditione ab ipso n. ponenda: quia enim prudens est decernere aliquid sub conditione, et simul determinare illam n. ponere: sed Deus est gubernator prudens: ergo n. potest determinare futura conditionata, cum simul decernit illorum conditionem n. ponere.

Prej. 2. dyhng. man. Non est prudens gubernator aliquid decernere sub conditione ab ipso non ponenda: si non conducat ad finem superiorem ignis, concedo: si conducat, nego. Deus enim decernendo futura conditionata operatur prudenter, quia in hoc facit finem principalem ignis, nempe cognoscere certe futura conditionata, salvare summam actualitatem, et universalitatem Dni voluntatis, que tanto est, ut circa nullum visibile possit manere suspensa, et propter alios fines nobis occultos, et ut se paratior exhibeat ad multa faciendum, que tamen impediuntur, vel propter peccata nostrorum, vel propter libertatem liberi arbitrii.

Ad confr. 2. dyhng. man. Procedere cum suspensione est imperfectio: cum suspensione orta ex defectu facultatis operativae, concedo: ex lib.

q^{uod} nego man: quia tunc q^{uod} concedo man: Intentio Dei, ut creantur, et intentio
Dei, ut decorantur convenienter in concepta similitudine, et ratione istius non rep^{er}
ant numerum determinationum, sed q^{uod} n^{on} s^{ed} habet h^{oc} conceptus ad tale
num^{erum}. Si contrahatur ab expressione creantur, rep^{er}iat numerum determi
natum, non vero sub expressione Dei ut decorantur. Iuxta hoc modo infalli
biter determinat res contingentes, ut possint certo a Deo cognosci, quae sunt
infinitae synkategorematicae combinationes illarum, quae a Deo simul n^{on} pos
sunt produci propter incompatibilitatem earum inter se.

Sed dicitur: Ridiculum est Deum decorare combinationes ridicu
las: sed in futuris conditionatis possunt combinationes ridiculae, et ex se patet.
ergo ridiculum est dare decretum circa omnia conditionata. — Sed
ridicula, et contemptibilia est cogitatio ita aguerit, quae magis obsequii,
et respectus erat tradenda, quam responsione honoranda. Sed ut advertat inter
cognoscens, et non cognitam advertat distinctionem, non omittimus responsionem. Et
sic negamus man. quia licet combinationes aliquae conditionatae sint ridiculae
affectui nostris, non est ridiculum respectu Dei illa decorare, sed remota auctori
tate dignum, quia hoc ortum habet ex summa voluntate Dei perfectione, a
qua omnis futurum dependet, et cui omnis suspensio circa utilitatem repugnat.
Sicut est summa perfectio cognitionis Dei necessarii terminari ad plures com
binationes ridiculas possibile, quia hoc se tenet ex parte illarum, non vero ex por
te illius.

Arg^u ult^{imo}: Decretum n^{on} potest terminari, nisi ad bonum, cum sit
actus voluntatis: sed futura conditionata n^{on} habent bonitatem: ergo. Prob^{atur} man.
Bonitas est propria rei existentis: sed futura conditionata n^{on} existunt: ergo.

Confir: Quod n^{on} est actus coloratum, n^{on} potest videri: ergo quod n^{on}
est actus bonum, n^{on} potest amari. Patet conseq^u: quia sicut se habet bonitas ad
voluntatem, ita color ad visum.

Resp^{ondetur} neg^{ative}: Int^{er} man^{us} q^{uod} prob^{atur} d^{ist}ing^{uitur}: Bonitas est propria rei exis
tentis: vel dicentis ordinem practicum ad existentiam, concedo man: existen
tibus praesentibus, nego. Patet hoc in futuris absolutis, quae in ordine sent^{entiae} amantur
a Deo, et tamen actualiter n^{on} existunt. Iuxta, ut conditionata amantur a
Deo, non req^uerit existentia actualis, sed ordo practicus conditionatus ad illam
quem habent ex vi decreti Dei.

Ad confir. rep^{ondetur} conseq^uo ant^{ea} d^{ist}ing^{uitur} conseq^uent^{er}: ergo quod n^{on} est
actus bonum, non potest amari: bonitate obiective existente, concedo man: bonitate
existente subjective, nego man. Est magna differentia inter colorem respectu
visus, et inter bonitatem respectu voluntatis, quia visus n^{on} potest terminari,
nisi suum obiectum sit physica sit in se physica existens, et sibi physica praesens. Volun
tas vero, cum sit potentia spiritualis potest n^{on} solum ad obiectum obrem termina
ri, sed etiam ad bonitatem physicam n^{on} existentem. Sufficit enim, quod sit praesens, et

re sunt verissima, ordinanturq. ad veritatem manifestandam, quamvis hi
sibi illi abutantur ob suam malitiam. sic decreta efficacia ex re libertatem
conveniant, quamvis hi dicitur mentis exitate obnubilari oppositum docent.
et incidenter advertat B. Hieron. cum, sicut Calvinus, affirmare dixerunt,
quod sicut hic negavit cum decreto efficaci libertatem componere, ita ille
negat cum illa libertatem conciliare.

Arg. 5. Si daretur decretum circa conditionata, attingeretur a Deo
per scientiam simplicem, intelligibilem: sed futura n. debent per hanc scientiam attingi.
ergo. Prob. mir. Iuxta attinguntur ex vi illationis formalis, cognoscuntur per
scientiam simplicem, intelligibilem, cum ad hanc pertineat nexus infallibilis inter ant
et consequens: sed posito decreto attingit dicta futura ex vi illationis formo
lis, cum q. illud datur nexus infallibilis in propositionibus de illis affirmatis:
ergo.

Resp. neg. man. etiam q. prob. dyling. Iuxta attingit ex vi illationis
formalis, etc. Si sint necessaria necessitate consequentis, concedo: necessitate conse
quentis nego. Scientia simplicis, intelligibilis attingit necessario necessitate
consequentis, quae sunt illa ex natura sua connexa necessario connexa cum
antecedenti, necessaria vero necessitate tantum consequentis attingit per scientiam
liberam, quia hae tantum necessariae sunt ex suppositione aliearum re sibi acciden
talis. Et cum futura conditionata posita decreto sint tantum ex suppositione
ne illis illis necessariae, possunt per scientiam necessariam attingi ob intelli
tu Deo.

Arg. 6. Iuxta decernuntur a Deo, cadunt sub certa intentione
n. Deo: sed omnia futura conditionata n. possunt cadere sub certa inten
tione Dei: ergo. Prob. mir. Iuxta cadunt sub certa intentione Dei, sub certo nu
mero clauduntur: sed futura conditionata excogitabilia n. clauduntur
sub certo numero: ergo. cum possint fieri infinite combinationes illorum: ergo.

Resp. concedo man. nego man. Man. q. prob. dyling. Iuxta cadunt
sub certa intentione Dei, sub certo numero clauduntur: intentione, ut ex
ante, concedo: ut propter intendente, concedo: Quod Deus per suam exequa
tur intentionem, cadit sub numero certo, ut sunt omnes creaturae de facto pro
ductae, non vero illae quae ab ipso absq. executione sunt intentae, quae q. sub
certo numero n. possunt claudere, cum sint syncategorematicae infinite: Ideo q.
futura conditionata sub certo numero n. clauduntur, quia n. terminant
decretum Deum, ut exequantur illa.

Sed dicitur: Ideo D. Th. 1. 2. q. 7. art. 4. probat infinitum in actu
n. posse produci a Deo, quia omnis multitudo creata debet esse comprehensa
sub certa intentione creatrix: sed omnis multitudo determinata a decernente de
bet esse comprehensa ab illo: ergo requirit multitudo infinita conditionatorum
cadere sub determinatione Dei decreti.

Resp. explicanda D. Th. sub certa intentione

Hec igitur scientia media dicitur a suis differenciis appellari conditionata, et quia a Thomae scientia conditionatorum admittitur, adverte distinctionemque iudicij inter illas identitatem. Scientia enim conditionatorum a Thomae admissa supponit decretum efficax Dei. Scientia vero conditionata dyantorum illud antecedit. Hec est naturalis, et necessaria ex parte subiecti, libera vero ex parte obiecti. Illa vero, ut pote in decreto fundatur, tam subiective, quam obiective libera existit. Hec est practica, et satisfactoria obiecti. Illa vero est speculativa, et suum supponit decretum.

Obiectum enim quod iuxta iuniorum sunt futura conditionata, et futura absoluta non in statu absoluto sumpta, sed in statu conditionato accepto. futura enim absoluta in duplici statu ab ipso collocantur. Primus est conditionatus, qui est ille, quem voluntas creata pro prior ad decretum intelligitur habere. V.g. Videlicet Deus, antequam aliquid decernat, an voluntas creata sit volitura, vel non, si in tali statu, vel statu rerum collocetur. Tunc enim habet amorem conditionatum, vel carumque illius, et hic amor, vel alius actus liber attingit iuxta illos per seductionem diavolum per illam cognoscit, quod in tali circumstantia amabit, vel non amabit. Secundus est status absolutus, qui consistit in hoc, quod Deus determinet efficaciter collocare creaturam liberam in illo statu, et scire rationem in quo ipse per scientiam mechanice providet amatum esse, videlicet amaturam. Et hec collocatio creaturæ in tali statu est status absolutus, et affectus ex intellectu per scientiam visionis.

Quare merito ab ipso vocatur scientia media, quia mediat inter scientiam simplicem intelligentis, et scientiam participat enim sicut medium de utroque extremis. De scientia ^{intelligenti} participat necessitatem ex parte subiecti, et de scientia visionis libertatem ex parte obiecti.

Parag. I. Nostra sententia

Dicendum est scientiam median esse impossibilem. Ita omnis schola Thomistarum cum Magno Doctore Augustino, et nonnullis D. Th. sed quia auctoritatem D. D. ex profecto allata poterant in linguam hanc protendere disputationem, ad rationes confugimus, quarum tam ex eorum, quam ex sacre scripturarum auctoritatibus, aliquas rationibus miscebimus.

Prob. 1. ratione. Impossibile est cognoscere certa futurorum ante decretum efficax voluntatis Dei: sed scientia media est quod cognoscit iuxta sua auctoritas: ergo impossibile est scientia media. Prob. 2. mai.

to per decretum habent conditionato, et sic possunt a Deo amari.

Sed obijci: Bonum physicum attingit amore desiderii: sed respiciat
Deo amor desiderii respectu bonitatis, cum hic amor desiderii, satisfactorem: ergo
futura conditionato n. possunt amari a Deo. Patet conjug. Bonitas phy-
sicum attingit amore desiderii: sed iuxta solutionem elatam conditionato ha-
bet bonitatem physicam advenientem, cum actualiter n. existat: ergo cum Deo
repugnet amor desiderii, nulla amore potest illam amare.

Respon. dyking. man. Bonum physicum absens: tam formaliter, quam
conveniens, concedo: absens precipue formaliter, nego. Omne bonum creationis est
physicum eminenter proprium Deo, ideoq. n. terminat actum desiderii; sed actum gau-
dii. Hec refert, si dicat actum gaudii presupponere bonitatem, de qua gaudet.
Id actus Dni voluntatis antecedit bonitatem futurorum, cum illam caret.
ergo. Non refert, quia hec antecedentia est a quo, n. vero in quo, et hec erat,
que gaudium poterat obitare, non vero illa, sicut ad intuitionem Dni. Scientia
prioris a quo respectu creatorum n. potest obitare.

Disput. 7. de impossibilitate Scientie medie seu conditionate.

Nobis se offert tam celeberrima disputatio, ut inter Thomistas, et Regios
coram Clemente octavo, et Paulo quinto fuit acriter ventilata. Cuius
exitus causa triginta ad minus gravissimi viri, alii Cardinales, alii Episcopi,
alii regulares, ut coram Clemente octavo pro tribunali sedente assy-
serunt consilarii, fuerunt ab ipso designati. Qui veritate compulsi scientiam
medicam D. Th. contrariam, et D. August. declaraverunt adversam. Suffi-
cientem tantorum virorum auctoritatem, ut quilibet conditum a scientia
medica recederet, et illam impugnet. Quapropter hec a nobis instituitur
disputatio, ut illis ostendatur impossibilitas, et nostra declaratur veritas.

Quest. 1. Utr. sit possibilis scientia media?

Scientia media a suis defensoribus declaratur ita: cognitio certa, et
infallibilis Dei circa futura conditionata ante actualis, et efficax de-
cretum Dei. In qua definitione declaratur satis distinctio a scientia simplici
intelligentis, et a scientia divini, nam hec est liberata subjective,
quam objective, quia decretum supponit, illa vero utroq. modo est neces-
saria, quia nec terminatur ad futura, nec supponit decretum. Media
vero, cum in coram sententia terminetur ad futura, et antecedit decretum
est necessaria subjective et objective.

Quod n. et tale non potest ut tale cognosci: sed futura nec absolute, nec
conditionate sunt ante decretum efficax. Dico ergo impossibile et eorum
cognitio ante illud. Probat. m. r. Ten quia decretum est prima radix de-
terminationis rerum: sed futura et determinata ergo. Ten quia
ita se habet possibilitas rerum respectu omnipotentis absolute sumptis
sicut eorum futuritas respectu illius, ut determinata: sed determinatio om-
nipotentis est decretum, cum libere se habeat respectu futurorum: ergo si
ut n. dantur possibilitas ante omnipotentiam absolute sumptam, nec futu-
ra ante illam, ut determinata per decretum.

Nec refert, si dicas cum adversarij rationem probare in futu-
ri absolute, n. vero in conditionali, que sunt cognoscibilia in dependen-
tia a decreto, cum possint de istis formari propositiones contradicto-
rijs, quarum una debet esse determinata vera, et altera falsa.

Non refert: quia propter quancumque ex dictis dy. 5. quest. 4. con-
stat talis propositionis n. habere ante decretum veritatem, vel falsita-
tem determinatam, instatur ratio. De futuris absolute possunt pro prio-
ri ad decretum formari propositiones contradictorijs: v. g. Petrus conv-
ertetur, Petrus n. convertetur: sed ex hac contradictione n. inferuntur quod
pro priori ad decretum futura absolute cognoscere: ergo nec ex contra-
dictorijs conditionerum: Petrus v. g. convertetur, si in tali occasione po-
natur, non convertetur, si ponatur in alia, bene inferuntur ante decretum
per scientiam mediam cognosci.

Sed parum promit q. ta. q. ta. quendam notitiam Societo-
ty, quia ex ipse docet futura tam absolute, quam conditiona cog-
noscere infallibiliter a Deo ante decretum sue voluntatis. Sed eius aucto-
ritas refellitur, ut vera doctrina prematur: Nam si futura tam in sta-
tu absolute, quam conditionate sunt ante decretum, voluntas Domini nil
efficeret, ut creature transirent de possibilitate ad absolutam futurita-
tem, cum hec ad illas supponatur: sed hoc derogat principiis fidei: cum
Deus omnia, que voluit, fecit: ergo.

Tum etiam futura absolute sunt illa, que de facto existunt:
sed ante voluntatem Domini determinationem infallibiliter eorum existen-
tiam n. possunt habere de facto existere: ergo n. possunt esse futura ab-
solute: Nam. et certa in omnium sent. a. m. r. p. o. Potentia ad existenda
infallibiliter n. potest a se aliquid creaturę competere: sed ab eterno n. da-

neg. causa actualis ad illud. Prob. arg. Quod actualiter potest inveniri in futuro
est aliquid creatum: sed nil creatum actualiter est ab eterno: ergo.

Resp. neg. arg. marg. (prob. dyling. Quod actualiter potest inveniri
in futuro, est aliquid creatum: Quod actualiter, intrinsicè, concedo: extrin-
sic nego. Actualiter invento in futuro ab eterno est illud extrinsecum, non
est actualiter causa extrinsecus illa ab statu possibilitatis ad statum futu-
ritatis. Iuxta requiritur alia causa, cum independenter ab illa nulla crea-
tura possit in statu subdeterminationis, et quamvis creatura ad futuritionem
conditionatorum concurrant, non possunt concurrere infallibiliter, nisi degen-
derent a primis, cum ipse ex se sit fallibilis respectu futurorum.

Impugnatio 2. responsio contrariorum: Ideo secundum illos futura
conditionata non egent de facto actualiter, quia nil de facto est, sed erit: sed futurum
absolutum nil est de facto, sed erit, cum ab eterno existant: ergo si hoc non
obstante in futuro absolute Dico. agnoscat de dictam, ita in conditiona-
tis debent illud agnoscere.

Sed disparitatem assignant inter conditionata, et absolute, quod
huc aliquando sunt futura, et alioquin illa. Sed hec disparitas secus non relin-
quitur, sed in sua doctrina satis dissolvitur. — Tum quia illi dicuntur ad effectum
in actualem non requiri causam actualem: sed futura absolute de facto non sunt
effectus actualis: ergo. — Tum quia ex aliis causis respectu eorum effectuum
procedunt ad causas Dico: sed hanc paritatem in assignato relinquunt dis-
paritatem: ergo. Prob. mir. In disparitate assignato affirmant de facto dari
causam actualiter existentem, quoniam effectus actualiter existat, ut dicunt de
futuro absolute: sed paritas illorum de causis est, ut diximus in 1. responsione,
quod effectus actualiter existens petit existentiam causae, non vero, quod erit: ergo
si non admittant hanc paritatem inter alias causas, et Dico respectu futurum ab-
solutum, nec respectu conditionali debent admittere.

Tum quia dicuntur Dico non solum datur ad futura absolute,
quia de facto existunt, sed quia sunt infallibiliter vera: sed futura condi-
tionata sunt infallibiliter vera: ergo. Mar. patet. quia veritas infallibilis
in futuro absolute non derivatur a causis creatis, cum sint fallibiles: ergo con-
ceditur Dico. Mir. liquet, cum sint a Deo infallibiliter cognoscibiles, et di-
cuntur dyl. 6. q. 2.

Tum quia Scientia libera alicui dependet ab actu libero,
alias necessaria esset: sed scientia media de conditionatis est libera obice-
huc: ergo dependet ab actu libero Dico voluntatis: Mar. patet. quia ideo
scientia simpliciter intelligentis libera non est subiectiva, nec obiectiva, quia
in actu libero nec ex parte sui, nec ex parte obiecti reperitur. Mir. est
sententia contrariorum: ergo.

Nec distat, si dicat talem scientiam dici liberam obiective, quia

est incompato comparativa quae iusto, si quidem n. conueniens auxilio minori
possit respondere non conueniens, sicut alius, quia hic magis auxilium acci-
pit. sed negato auxilio efficaci iudeis, et illo dato gentilibus est inaequalitas
ex parte auxiliorum: ergo n. potest esse iusta increpatio: — Tum etiam
quia si maiora fierent miracula apud gentiles, quam apud iudeos, non esset
iusta iudeorum increpatio: sed inaequalitas orta ex decreto maior est, quam
quae nascitur ex inaequalitate miraculorum, cum efficacius moueat decretum,
quam miracula, cum ista moraliter, illud vero physice, et infallibiliter.
ergo hoc dato est iusta increpatio.

Sed instat obiectio: Maior gratia, licet n. in eis eorum, in eis beneficium
fieri Tyri, quam iudeis, iuxta differentiam scientiae medicorum: et hoc n. obstante
in eorum sententia: fuit iusta increpatio facta iudeis: ergo cum inaequalitate
auxilii potest fieri iusta increpatio.

Respondeo igitur distinguendo: maiorem. Stante inaequalitate ex parte auxilii
horum: Inaequalitate ex parte actus primi, concedo maiorem: ex parte actus se-
cundi, vel applicationis ad illud nego maiorem. Actus primus est potentia ad operan-
dum, in qua fundatur obligatio rectae operationis, et sic data equali potentia
ex parte aliquorum, datur equalis obligatio, in cuius n. adimplendone potest
quae recte reprimi, quia cum habeat posse ad illam adimplendam n. vult adim-
plere. Quapropter cum iudeis, et gentilibus essent equalis in auxilio sufficienti-
bus, quae dant posse ad conversionem, iuste increpantur iudei comparative ad
gentiles, quia cum equali posse ad conversionem gentiles converterentur: quoniam
iudei fuerint conuersi, quantum circa istos n. fuisset auxilium efficax, quod
esset circa illos, quia hoc n. datur posse, sed supponit, et applicat ad conversionem.

Ad 2. respondetur: distinguendo: maiorem si maiora fierent miracula: cum inaequa-
litate in posse, concedo maiorem: cum equalitate, nego maiorem. Quamvis maiora
essent miracula apud gentiles, quam apud iudeos, dummodo illi essent
equalis cum illis in posse conversionis, ut fuerunt, iuste esset increpatio,
ut immediate diximus.

Sed dicitur: Ideo miles male armatus non potest iuste increpa-
ri comparative ad militem validioribus armis instructum, in aliqua
operatione ita strenue n. facta ab illo, sicut ab isto, quia hic habet per-
fectius medium ad dictam operationem: sed Tyri haberent perfectius
medium ad conversionem, quam iudei, nimirum auxilium efficax: ergo iuste
increpantur iudei.

Respondeo igitur distinguendo: maiorem. Ideo etc. quia hic habet perfectius medium
in actu primo, concedo maiorem: in actu secundo, nego maiorem. Inaequalitas me-
dii pertinet ad actum primum, seu ad posse, excusat ab increpatione,
non vero inaequalitas medii ex parte actus secundi. Armatus est medium ad
posse pugnare pertinet ad auxilium vero efficax est medium ad actum secun-
dum spectans, quare miles male armatus iuste increpatur in tali operatio-
ne, cum non sit armatus. Iudei vero iuste corriguntur.

determinatam sed peram indifferentiam ad futuribonem, vel n. futuribonem
ego in n. habent, pro quod possint certo cognosci.

Parag. 2^a sent^a contraria.

sent^a opposita ita placet. Igitur, ut summoque laborant, ut voram man-
festent, et reddant clariorom. sed infructuon laborant, quia sine fructu
sahgantur. sed ut hic labor videt^r sit notus.

Arg^o 1°. Deby increpavit Iudcos in incredulitate repprehen-
ad Tyros, et Sidonios iuxta illud Math. 11. Vt tibi Corozain, vt tibi Bethsal-
da, quia si in Tyro, et Sidone facte essent virtutes, que facte sunt in vobis,
illm in cilicio, et cinere penitentiam egissent. Sed hic increpacio est in-
iusta, quia datur in Deo scientia media attingens conversionem futuram
priorum sub conditione miraculorum Chrysi. ergo datur scientia media
priorum. Illa increpacio est iusta, cui potest dari iusta repposio: sed
n. data scientia media potest dari ab illo iusta repposio, cum possent in-
de d^e d^e se n. egere penitentiam, quia n. habuerant deus uon efficax, n. ut
circum habuerant Tyri. ergo tenet mir.

Sed in ipso retorquatur arg. eadem forma. Illa est iusta increpo-
ho, cui potest dari iusta repposio: sed data scientia media possent Iudei
dare repposionem, quam auctor appellarit iustam: ergo in illorum sententia est
iusta increpacio. Prob^r mir. Data scientia media Deus cognovit circumstanc-
ias, et occasionem in quibus Iudei, et gentiles erant conuerti, et n. conuerti-
ut iuste affirmat, sed illy vni determinavit Deus ponere Iudeos in circumstan-
tijs, in quibus vni miracula prouiderit n. qm conuerti, et Tyrios, si viderent
miracula, in illy, in quibus essent conuerti, ut affirmat Chrysi. ergo bene
possent Iudei reppondere n. conuerti, quia fuerant prout in circumstantijs
in quibus prouideret n. qm conuerti, sicut Tyri ponentur in illy, in
quibus essent conuerti, si viderent miracula.

Quare repp. arg^o. quod negatio auxilij efficacis una Iudeos n. est
inhumana, ut possent iuste reppondere increpacioni Chrysi, quia cum taline-
gatione conuenerunt auxilia sufficientia ad conversionem. Quare incre-
pacio Chrysi fuit iustissima, quia per talia auxilia habuerunt poten-
tiam ad penitendum, et potius facere bonum, et n. facere malum, cum procedat
culpabiliter, non potest iustam dare repposionem. Et si auctor scientie
medijs videntibus optime reppondere arg^o. prout, quod increpacio Chrysi est
iustissima, quia Deus dedit Iudeis auxilia sufficientia, per que poterant
absolute conuerti, quamvis negauerit dare gratiam congruam, que infallibi-
ter conuicit. cum conuersione, quia Deus n. tenet illam semper dare. Itaque
suo arg^o. datur d^e tam repposionem, cum Deus det omnibus auxilia suf-
ficientia, et n. tenet. auxilia dare efficacis.

sed diu. illante inaequalitate ex parte auxiliorum n. po-

que expleant tali operatione sunt bona: ergo prescientia bonorum potest dari
aliqua predeterminatione, que est decretum positivum. — *Resp.* explicando.
Th. et predeterminatio a predeterminatione proprie sumpta, concedo: large accepto,
nego. Predeterminatio large accepta est transmissio creature in aliquem finem, sive
ille sit naturalis, sive supernaturalis, ut notat D. Th. infra q. 23. art. 2. ad 2. Pre-
determinatio rigore accepta est transmissio solius creature rationalis in gloriam,
vel determinationis rei a solo Deo facte nulla nostra interveniente libertate
et quodammodo aliqua, que expleat operatione creature possunt esse preposita
a Deo, quin sint predeterminata in secunda acceptione, quia sunt aliqua, que
in gloriam non possunt transmitti, non vero in prima acceptione predeter-
minationis, quia hoc est decretum in aliquem finem transmittens creaturam
et quodammodo Damascenus dicat Deum non predeterminare ea, que sunt in no-
bis, non dicitur, quia ut ait D. Th. infra q. 23. art. 1. ad 1. loquitur de predeter-
minatione, que exigitur a rebus imperat.

Sed instatur ex eodem D. Th. 3. p. q. 1. art. 2. et 6. D. Th. infert Incar-
nationem nec in principio, nec in fine mundi fieri debuisse ex prescientia fu-
turatorum liberorum, qui essent talibus temporibus: sed talis prescientia de-
buit antecedere decretum incarnationis facte: ergo ante decretum, a quo dicta
futura penderent, si mandarentur executioni, fuerunt preposita.

Resp. neg. conseq. quia decretum, in quo Deus precepsit futura
assignat, non est decretum de incarnatione facta, sed decretum efficax et con-
ditionatum, quoniam circa illa habuit, si incarnatio a principio mundi fuerit
vestigia ad finem differretur. Et ut omnia, que apparenter possunt ostendi
D. Th. et D. Aug. solvas, advertit, quod est triplex decretum in Deo: decretum
efficax absolutum, decretum efficax conditionatum, et decretum permissivum.
Primum subdividitur in absolutum circa futura naturalia, et in absolutum
circa futura supernaturalia, que de facto erunt. 2. in conditionatum naturalis
vel supernaturalis, que nunquam erunt, essent vero, si aliqua conditio
nunquam ponenda, poneretur. 3. et circa omnia mala, que omnia, si diligen-
ter attendas, invenis vel explicite, vel implicite in qualibet autoritate
iuxta qualitatem assignatam futurorum.

Arg. 3. Si non daretur scientia media, scientia conditionatorum esset
libera subjective et objective necessaria: hoc non admittitur a Thomistis, quia
sententia eorum dicta scientia est omni ex parte libera: ergo datur scientia me-
dia sequens probatur a decreto ad futurum conditionatum est conseq. necessaria,
cum necessario sequitur posito decreto: sed non data scientia media a decreto ad
conditionata scientia Deo procederet: ergo esset libera subjective, quatenus de-
to nihil esset, et objective necessaria, quidem attingeret conditionatum, et con-
clusionem necessariam.

Resp. neg. sequens. magis probatur. Distinguitur a decreto ad conditionata
hinc est conseq. necessaria ex illatione, concedo magis: ex vi causalitatis in

huc, quia cum gratia equalis iuxta gentilibus in medijs pertinentibus ad posse n. f. rursus sicut illi essent, conversi, quoniam ad increpationem debet orationem avariis, cum ad actum pertinet secundum.

Sed instat: Male increpat? aliquid in defectu operationis, si caret necessario ad ipsam: sed auxilium efficax et necessarium ad operandum: ergo male increpantur. Iudei carentes tali auxilio. Mar. patet: quia lumen et necessarium ad videndum carens illa male increpantur in carentia visionis. — Tum quia parum et necessarium ad consecrationem male corriguntur. Sacerdos sine parum omittens consecrationem. — Tum quia breviarium et necessarium ad recitationem non potest increpari non recitans propter defectum illius: ergo tenet mar.

Resp. dyling. mar. Male increp. si caret necessarium in actu primo, concludo: in actu secundo. Auxilium efficax et necessarium ex parte actus mundi, sufficiens ex parte actus primi, quare cum carentia illius et debet in ta increpato, et vero iuxta cum carentia illius. Ideo carentia breviarium, lumen, et parum excusant a culpa non recitanti, non videtur, et n. consecrationem, quia pertinent ad actum primum, cum absq. parum, et pote materia n. datur in sacerdote potentia expedita ad consecrandum, absq. lumine n. possunt mitti species, qui pertinent ad actum primum visionis, et absq. breviario n. datur mysto species ad recitationem, cum breviarium sit obiectum mittendi ipsas ad posse recitationis determinantes.

Sed urgeb. Quando n. potest dari operatio absq. aliquo, omnis illius n. et reprehensibilis in carentia illius: sed exp. necessarium ad actum secundum pertinentibus n. potest dari operatio, alia datur sine illis: ergo responsio nulla. — Resp. dyling. min. Non potest dari operatio. Potest autem de secedenti, nego min. potestate conseq. concludo min. Potest autem de secedenti, et expeditum ad operationem secundum se. Potest et conseq. et posse applicatum ad operandum, et cum operatione coniunctum. In illo fundat. obligatio, itud et executio obligationis. Quare licet sine ipso n. de tur operatio, potest absolute dari sine ipso. Sicut in senta adversariorum, quamvis n. de tur operatio sine gratia congrua, potest absolute dari sine illa.

Arg. 2. Scientia media et cognitio conditionatorum independens a decreto: sed hec datur in Deo: ergo et illa. Prob. min. Predeterminatio et decretum. Quoniam cum sit actus liber: sed predeterminatione n. data datur cognitio dicta: ergo. Mar. et D. Aug. de predet. d. cap. 10. Potest et sine predeterminatione presentia: ergo.

Resp. neg. min. marq. prob. dyling. Predeterminatio et decretum. Dnum positivum, concludo man. permisivum, nego man. Et sic quamvis det. presentia presentia secundum Aug. absq. predeterminatione, non vero absq. decreto, quia preter decretum positivum predeterminationis datur decretum permisivum peccati, de cuius presentia loq. Augustinus.

Sed dicitur ex D. Th. 2.2. q. 174 art. 1. la que complex. opera sunt preterita et n. predeterminata sed plurima

libertatem, seu necessitatem ex parte illationis, et contingentiam ex parte voluntatis
Arg. 5. Peccata conditionate futura sciuntur a Deo: sed n. in de-
creto predeterminante: ergo antecedunt per scientiam mediam. Prob. 1. m.
In tali decreto sciuntur illa, quorum est causa sed Deus n. est causa pecca-
torum: ergo in illo n. cognoscuntur.

Resp. neg. 1. m. marg. prob. dyling. In tali decreto: sumpto
positivo, concedo: sumpto permissivo, nego. In peccato est materiale
et formale, respectu illius est decretum permissivum, de cuius ratione n. est cau-
sare, quod permittit respectu illius datur decretum positivum, de cuius rati-
one est causare, et sic materiale peccati ab ipso causatur.

Sed dicitur: Calvinus concedebat decretum predeterminans ad materia-
le peccati, et negabat circa formale: ergo Calvinus hic procedit in doctrina
tradita. — Cum: ideo peccatori attribuitur malitia, quia suo concursu
attingit materiale illius: ergo si Deus etc. — Cum: si materiale peccati
causaretur a Deo, n. peccaret homo attingens illud: hoc est falsum: ergo:
qui conformatur cum voluntate Dei, non peccat: sed causatur a Deo
et conforme voluntati Dei: ergo homo attingens illud n. peccaret.
Cum: fortius movet predeterminatio, quam consilium: sed requirit Deus ma-
teriale malitiae consulere, quin illi attribueretur malitia: Ergo nec predeter-
minare.

Resp. dyling. arg. Negabat circa formale: voco, concedo: n. nego.
Constat ex canone 6. Sessione 6. Concilii, dum definit: si quis dixerit ma-
la operajta ut bona Deum operari n. permittendo solus, sed etiam
proprie, et perse, adeo ut sit proprium eius n. minus proclitio Iude, quam
vocalio Pauli, anathema sit. Constat autem hic damnari Calvinum, quem
circa formale peccati verum Dei influxum affirmabat. — Ad 2. resp.
dyling. arg. quia attingit materiale: ut fundamentum reduplicative ma-
litie, concedo: specificative sumptum, nego. Deus hoc modo attingit crea-
tura vero illi, quare creature attribuitur malitia, non vero Deo.
Ad 3. resp. dyling. arg. non peccaret homo attingens illud: specificative,
concedo: reduplicative, nego: et cum ab homine semper attingit, reduplicative, ut
fundamentum malitiae, quia operatur ut agens morale subtrahendo se ad
valere, et concursu Dei. peccat semper attingendo illud. — Ad 4. dyling.
arg. fortius movet predeterminatio, quam consilium: et cum eadem extensio-
ne, nego: cum minori, concedo: fortius, et efficacior intensius est predetermina-
tio physica, quam consilium, sed hoc ad plura se extendit, quia respicit actus
cum omnibus circumstantiis hinc, et tunc excoecandum, deoq. n. de facto inter-
cedat malitia, ad eam se extendit. Concursus vero privus privus est
idamq. attingit, quod perfectior, et entitativus est in rebus, quare malitiam non
quam attingit.

Alia argumenta, que formantur contra decreta conditionata, ut
prodeunt contrariis scientiam mediam, soluta sunt dyss. 7. q. 2. Videantur ibi.

illat, nego man. licet ex decreto necessario inferat. futurum, non inferatur
dari necessario futurum, quia decretum, licet infallibiliter futurum inferat,
non causat aliqnd necessarium, sed contingens infallibiliter illatum.

Sed dicitur: futurum conditionatum non est obiectum scientie dicte nisi
ut subest decreto efficaci: sed ut ut sic est necessarium, cum necessario ponatur.
ergo dicta scientia est necessaria obiective

Resp. nego man. dyling. min. sed ut sic est necessarium abso-
lute, nego man. ex suppositione, concedo: futurum conditionatum est necessarium
ex suppositione decreti, non vero absolute, quia absolute est quid contingens ex ali-
qua suppositione infallibiliter ponendum. Sicut adversarij dicunt obiectum scien-
tie medie est necessarium ex suppositione consensu voluntatis create, quamvis ab-
solute maneat liberum.

Arg. 4. hoc futurum conditionatum: si Deus daret tunc gratiam effi-
caci, converteretur: cognoscitur a Deo: sed n. potest cognosci, nisi per scientiam
mediam: ergo tunc datur. Prob. min. non potest cognosci a Deo per scientiam sim-
plicem intelligentis, nec per scientiam visionis: ergo per scientiam mediam. Prob.
arg. scientia visionis attingit et futura absolute, scientia simplicis intelligi-
gentis et necessaria: sed futurum conditionatum n. est futurum absolute,
nec quid necessarium: ergo tenet arg.

Resp. neg. min. arg. prob. dyling. quoad 1. p. cuius prob. dyling.
quoad 2. p. scientia simplicis intelligentis attingit et necessaria, vel absolute, vel
quoad illationem, concedo: necessaria absolute precise, nego man. Potest ut docet
in logica, conditionalis est necessaria in vi consequentis, et illationis, quamvis utrumq.
extremum sit liberum, falsum, vel impossibile: ut patet in hac: si Petrus currit, mo-
vetur, et necessaria in vi illationis, quamvis utrumq. extremum sit absolute contin-
gens, et liberum et in ista: si homo est equus, est hinnibilis, quod in vi consequentis est
necessaria, quamvis utrumq. extremum sit falsum, et impossibile. Similiter licet extre-
ma propositionis allatae sint libera absolute, sunt de facto in vi illationis, necesse-
ria. Ideo, cum in dicta propositione exprimitur vi illationis, quia in illa non pon-
tur decretum, ut modum formale ad illam cognoscendam, sed per modum condi-
tionis, cognoscitur a Deo per scientiam simplicis intelligentis, quia efficaciam ve-
luntatis penetrat, et omnes consequentias, et illationes necessarias. Quomodo
tenet amplius: adversarij in hac conditionalis: si Deus praebeat tunc gratiam convertendam,
tunc convertetur, quia cum illatio sit necessaria, a scientia debet attingi necesse-
ria

Sed dicitur: illatio dictae conditionalis n. est necessaria: ergo liberum. Prob.
arg. ex decreto efficaci seq. liberum conuenit voluntati: ergo illatio non est necesse-
ria. Arg. patet, quia decretum efficax non solum voluntatem actus, sed modum
voluntatis infert.

Resp. neg. arg. Arg. prob. dyling. ex decreto efficaci seq. liberum: si lyli-
bero appellat supra conuenit voluntati, concedo arg. si appellat supra illationem,
nego arg. Posito decreto inferat necessarium, quod futurum erit modo libero, quia
quod Deus vult, necessario evenit eo modo, quo Deus vult: cum autem Deus
vult futurum quod modo libero, necessario existit modo libero, quia ad dictum.
In contra gentes cap. 94. si Deus providit, quod illud erit futurum contingenter
seq. infallibiliter, quod erit contingenter, et n. necessario. Ubi adverte, quod infalli-

sicquam a causa in statu absoluto, quia conclusio glorie n. potest dari absq. p. destinatione: sed conclusio conditionata n. potest dari absq. illa: ergo dependet ab eademquam a causa. Mar. liquet ex D. August. ex lib. de Hereticis num. 88. c. 1. m. 1. prob. Effectus ab eadem causa dependet absolute in statu absoluto ac conditionate in statu conditionato, alioquin n. esset idem effectus, siquidem distinctam exigeret causam: ergo conclusio glorie conditionata n. potest dari absq. illa. Sed conditionatum inducitur etiam sub conditione predestinationis n. pertinet ad scientiam median, sed ad scientiam simplicem intelligentem, cum predestinatione ad conditionationem sit infallibilis conseq. ut diximus in ratione probativa: ergo.

Prob. 2. ratione. Illa scientia opponitur certitudini predestinationis, n. per quam cognoscitur infallibilis nexus inter donum perseverantiae, et ipsam perseverantiam, cum hoc sit presupponendum medium ad conclusionem glorie: sed per scientiam median n. potest a Deo cognoscit alius nexus: ergo opponitur certitudini. Prob. 3. m. 1. Id, quod importat veritatem infallibilem in intellectu in bonitate consequentis, n. cognoscitur a scientia media, cum obiectum eius sit veritatis contingentis iuxta adversarios. sed n. nexus inter perseverantiam, et perseverantiam importat dictam veritatem infallibilem, ut patet in hac propositione: Si Petro tribuitur donum perseverantiae, numquam stabit, quod n. perseveret. ergo tenet m. 1.

Confir. Predestinatio debet esse certa n. solum certitudine prescientie, sed causalitatis respectu doni perseverantiae: sed huius certitudinis opponitur scientia media, cum yta n. causet, sed supponat suam obiectam: ergo opponitur certitudini predestinationis. Mar. yf D. Th. q. 6. de verit. art. 3. Et in super prob. Predestinatio disting. a communi providentia: sed n. disting. si n. yf certa certitudine causalitatis: ergo yf. Prob. 2. m. 1. Providentia communis n. yf causa median conducentem ad gloriam: ergo si n. yf predestinatio, non distinguitur ab illa. Tum quia predestinatio yf per electionem predestinantem, ut sacra scripturae H. P. G. satis manifestant: sed n. yf, si n. yf certa certitudine causalitatis, quia tunc, ut ait D. Th. loco proxime citato: Non dicuntur predestinatus diffini a n. predestinato ex parte ordinis (log. de ordine causae ad effectum) sed tantum ex parte prescientiae eventus, et sic prescientia yf causa predestinationis, nec predestinatio yf per electionem predestinantem, quod yf contra sacram scripturam, et dicta sanctorum: ergo etc.

Respondet. Predestinationem supra certitudinem prescientiae addit, peculiorem voluntatem gratuitam constituentem in illis occupantibus, in quibus prescit Deus per scientiam median in gratia perseverantiam, quam potest componi cum scientia media certitudo causalitatis.

Sed contra: Certitudo causalitatis yf efficacia infallibilis orta ex Dna. voluntate, sicut certitudo prescientiae yf infallibilis orta ex cognitione Dna: sed data scientia media efficacia infallibilis in causando n. oritur ex Dna. voluntate: ergo quamvis detur cum illa voluntas gratuita ponendi predestinationem in dictis occasionibus, n. salvatur certitudo causalitatis. Prob. 2. m. 1. Quod oritur a consensu conditionato praevo, n. oritur ex Dna. voluntate: sed dicta efficacia oritur a tali consensu, cum n. dato consensu voluntatis creat praevo, n. daretur efficacia in causando, ut docent adversarii: ergo.

Tum quia: Predestinatio debet esse per electionem predestinantem, ut

16
Quest. 2. Utr. per scientiam mediam tollatur
certitudo prędestinationis?

Certitudo prędestinationis est ita infallibilis respectu consecutionis finis, ut nunquam frustretur respectu prędestinationis. Iuxta certitudinem, cum ponatur ab adversariis a scientia media dependens, non potest a nobis aliter declarari, nisi hoc proponendo dubium.

Parag. 1. Nostra Sententia.

Dicendum est per scientiam mediam tolli certitudinem prędestinationis. Prob. 1.
ratione. Non potest componi cum certitudine prędestinationis, quod hoc non sit
causa efficiax mediorum conducentium ad consecutionem glorie: sed data scien-
tia media ponitur, quod non sit causa: ergo per eam destruitur certitudo prę-
destinationis. Prob. 2. mar. de ratione providentie, ut ait D. Th. q. 9. de verit. art. 1.
scilicet quod sit causa rerum: sed prędestinatio est specialis providentia: ergo.
Tunc clari. Prędestinatio est certa non solum certitudine pręsentis, sed etiam
causalitatis, ut idem D. Ang. q. 6 de verit. art. 3. docet: Prędestinatio, quia prę-
sentiam includit, et habitudinem cause ad ea quorum est: sed quia certa cer-
titudine pręsentis media, et finem efficaciter cognoscit: ergo non est certa
certitudine causalitatis, efficaciter media, et gloriam debet causare. Tunc
clari. Recte et practica ratio agibilium est causa rerum: sed prędestinatio est
recta, et practica ratio agibilium, cum sit providentia: ergo. Tunc quia
prędestinatio, utpote providentia, consistit in ordinatione mediorum ad finem
necesse docet D. Th. 1. p. 9. 23. art. 4. sed talis ordinatio, utpote practica, est
causalitatis: ergo non potest componi cum certitudine prędestinationis, quod non sit causa
mediorum ad consecutionem glorie.

Aliter vero 1. syllog. prob. 2. Prędestinatio non est causa rei independenter
ab ipsa: sed data scientia media non penderent ab ipsa media conducentia ad
gloriam: ergo non est causa. Prob. 3. mar. Quod cognoscitur a Deo antecedenter
ad prędestinationem, est independens a prędestinatione: sed media ad gloriam
data scientia media cognoscuntur a Deo antecedenter ad prędestinationem,
cum detur dicto scientis ut pro priori ad illam cognoscantur bona opera in sta-
tu conditionato: ergo tenet mar. Tunc clari. Quando Deus cognoscit
futura conconditionata Petri, vel cognoscit prędestinationem in illo imbutam,
vel non si dicatur primam per scientiam simplicem intelligentem cognoscitur:
cum hoc proponitur: si Petrus prędestinetur salvabitur, cum impertinet unum illo
tionis necessarium per hanc scientiam cognoscatur. si dicatur ultimo, certi-
tudo prędestinationis tollitur, cum ad certitudinem ipsius cause infalli-
biliter conveniunt.

Respondetur, quod licet media ad salutem in statu absoluto
causetur a prędestinatione non vero in statu conditionato. Et cum in hoc statu
non possint nisi a scientia media cognosci, potest stare certitudo prędestinationis,
per hoc causat media in statu absoluto.

n. aufferit ab eorum rationem gratie.

Sed contra 1. hec responsio admittit dependentiam predeterminationis ab op-
ribus prout saltem tanquam a conditione. sed hoc est contra D. Aug. ad Th.
ut potest videri in Notis, scilicet tract. 5. dyp. 9. dub. 1. et 2. ergo n. tenet. 2. quia
n. est, cur media prout per scientiam medianam possint habere rationem meriti.
ergo habent. Prob. autem in illo priori scientie media habent rationem futuram ab-
solutam, sufficit, quod in posteriori signo sit futurum Dei decretum absolutum circa
illud, ut docent adversarii: sed ubi est futurum absolutum est ratio meriti, ut
dicit Suarez: ergo pro illo priori est ratio meritoria predeterminationis: — 3. in illo
signo scientie mediae futurum congruit taliter respicitur a Deo, quod in illo re-
spiciatur perseverantia finalis, si creatus in tali ordine verum poteretur: sed per-
severantia finalis stat cum merito: ergo in illo signo habent rationem meriti move-
ty Deum ad predeterminationem, et consequenter predeterminatio n. fit ex gratia.

Nec obest si dicatur ex adversariis, quod licet Deus prout merita Petri
futura si poneretur in aliquo ordine verum, ita demerita, si in alio ordine colloca-
rentur, n. est idem assignabile ratio, et causa, que Deum moveret ad collocandum
Petrum in ordine, in quo eius merita fuerunt prout, quam in illo, in quo demerita
fuerunt prout, quare hoc in gratuitam Dei voluntatem referendum
est. Non obest: quia licet n. datur causa, seu ratio, cur Petrus prout fuerit in ordi-
ne meriti, quam demerita collocatur, nisi sola Dei voluntas, attamen semel de-
to ordine meriti efficax predeterminatio Dei ad gloriam habet dependentiam ab
merito prout, cum intente illius prout definit: ergo licet respectu collocacionis in or-
dine n. habeant rationem meriti, bene autem respectu prout definitionis.

Parag. 2. sententia contraria

Suaris, et scientie mediae defensoris affirmant scientiam medianam esse necessariam
ad certitudinem predeterminationis. Pro quibus

Arg. 1. Ut predeterminatio sit certa, debent a Deo sciri media, quin-
bus gloria consequenda est: sed hec media debent sciri per scientiam medianam:
ergo per illam n. tollitur certitudo predeterminationis. Prob. mer. futura con-
ditionata pertinent ad scientiam medianam: sed media ad gloriam debent sciri a Deo
ante predeterminationem ad illam in ista conditionata, cum debeat prout cognoscere, quod
fray in hac, vel illa occasione collocatur perseverabit: ergo tenet mer.

Resp. neg. mer. et man. prob: Nam si futura conditionata suman-
tur in vi consequentis, ut cernit in hac: si creatus a prout fuerit, assen-
bitur: tantum sunt futura nomine tenet, itaq. per scientiam simplicem intel-
ligentie debent attingi, quia per istam cognoscitur et tante efficacie voluntas
Dei, ut quidquid ipsa, et eo modo, quo voluerit, fiat, quare conseq. q. illa
illato est infallibilis, et necessaria. Si autem sumantur in vi consequentis, prout
supponit decretum absolutum subiective, et conditionatum obiective, et sic
per scientiam vixiam, vel per scientiam simplicem intelligentie, ut libera est cog-
noscentur.

Arg. 2. Prout meritorum n. obstat certitudinem prout dytina-
tionis: ergo nec scientia media. Prob. aut. Necessarium est, ut ad illud prout
dytinet, quod eius opera bona sint futura: ergo debent a Deo prout prout
— Tam quia opera bona, ut prout prout

Confirm. hoc. Id, sine quo potest effectus exister, n. gaudet certitudine
 causalitatis respectu talis effectus: sed supposita futuritione glorie, et meritorum
 conditionate, potest hoc poni in statu absoluto absq. predestinatione: ergo hoc n. est
 certa certitudine causalitatis. Prob. m. Conditionatum transit in absolutum
 purificata conditione: sed supposito scientia conditionata de gloria et meritis
 predestinatio n. est conditio ad glorie executionem: ergo tenet m. Prob. m.
 destructivum obiecti scientie medie n. potest esse conditio ad illud: sed prede-
 finitio in tali casu esset destructiva obiecti scientie medie: ergo. Prob. m.
 Quid ponit conditionatum necessarium, destruit obiectum scientie medie, cum
 hoc sit conditionatum contingens: sed predestinatio in dicto casu poneret condi-
 tionatum necessarium, cum ipso supposito: si predestinaveris Petrum, salvabitur.
 sit necessaria necessitate illationis: ergo tenet m.

Prob^o ultimo. Certitudo prędictionis tollitur per id, quod impe-
dit quemlibet hominem a Deo prędictionem, cum hec certitudo dependeat a vo-
luntate Dni: sed scientia media impedit quemlibet hominem a Deo prędictionem
n: ergo per ipsam tollitur certitudo prędictionis. Prob^o m^o data scientia
media ad prędictionem arg^o pręvio perverant, si in tali occasione homo pono-
tur ut docent adversari: sed potest per scientiam mediam providen homo in occasio-
ne, in qua n. perseverabit: ergo scientia media impedit quemlibet prędictionem.

Respondent adversarii, quod licet in dicta occasione n. protyphome pre-
dytinari, potest in alia, quia dantur etiam occasione, in quibus eius potest pre-viden-
perkuverantia

sed hec responsio n. enervat vim nostrę rationis: Tum quia iam datur aliquę
casus, in qua Deus n. possit hominem prædeterminare: sed hoc est absurdum: ego et res-
ponsio. Prob. 2. Absurdum est voluntatem Dni esse ligatam in electione ad
gloriam creature, cum prædeterminatio sit iuxta electionem prædeterminantę: sed cum in
aliquo casu possit homo n. prædestinari, est voluntas Dni ligata creature, cum
coloritur negatio prædeterminationis: ego. — Tum quia inferretur trahere origi-
nem ex bonis operibus prædeterminationem: sed bona opera n. possunt esse origo prædy-
nationis, alia prædeterminatio n. est quælibet prædeterminantę, quod est contra script.
ad Romanos. 9. et 2. Aug. lib. de prædest. c. 17.

Respondet Suarez ad hoc, quod bona opera, ut habent rationem
meriti possunt impedire praedestinationem gratuitam, in statu conditionato ut
habent rationem meriti, quare privilegio illorum requiritur ad praedestinationem

tori sunt una debet esse determinata vera, et alia determinata falsa sed hoc
scitur a Deo per scientiam mediam in statu conditionato iuxta illud: ergo cum
dicta sint contradictoria, una ex illis erit determinata vera, et altera falsa
cumque affirmativa si possit esse determinata falsa propter dicta, erit determinata
vera, quare per scientiam mediam attingetur.

Tunc quodammodo inter conditionem, et eventum futurum requisitus ad
ad illius cognitionem si est infallibilis non potest attingi per scientiam mediam
cum infallibilis sit, si est absoluta proveniat a deo, cum a causa
conditionata creatori possit illius infallibilitas provenire: si est infallibilitas in vi consequen-
te iam est dictum attingi a scientia simpliciter intelligenti si est fallibilis non potest
attingi per dictam scientiam ut constat ex soluto: ergo a scientia media di-
tum futurum non cognoscitur cumque idem inveniat. In hoc, ac in aliis circa hanc
fallibilis, vel infallibilis si hoc non cognoscitur ab illa, nec alia et sic suo pro-
prio dixerit.

Quest. 3. Utrum scientia media opponatur Libertati Dni et creature?

Ut salvarent libertatem creatam, scientiam mediam invenerunt sui defenso-
res. sed ut cognoscatur, an possit cum libertate non solum creatae, sed Dni
hanc institutionem questionem.

Parag. 1. Nostra sententia.

Dicendum est 1. scientiam mediam opponi libertati Dni. Prob. 1. 1. scien-
tia media destruit primum liberum: ergo opponitur libertati Dni. Prob. 2. an-
te rationem primi liberi est causare immediate libertatem secundam cum pri-
mum in quolibet genere sit causa ceterorum: sed data scientia media non potest
libertas Dni causare immediate libertatem secundam: ergo. Prob. 3. an: quid
indifferens non potest immediate causare effectum determinatum cum a prin-
cipio indifferenti, ut tali non possit provenire effectus determinatus: sed libertas
creata est effectus determinatus et data scientia media libertas Dni non
est indifferens ad illam ut docent alii defensores: ergo tenet. m.

Confir. 1. Primum liberum debet esse primum eligens, et primum
determinans, cum electio, et determinatio sit actus libertatis: sed data scientia
media primum liberum non est primum eligens, et determinans: ergo opponitur
libertati Dni. Prob. 2. an: quod supponit electionem, et determinationem voluntatis, ha-
bere non est primum eligens, et determinans, cum primum non supponat aliud:
sed data scientia media supponit electionem, et determinationem voluntatis
humane, ut ipsi docent: ergo.

Confir. 2. Illa causa prius eligit, quae per se primo attingit in effectu
rationum priorum, et nobiliorum, cum effectus, et causa sibi correspondent: sed da-
ta scientia media libertas secunda primo attingit in effectu rationum priorum
et nobiliorum: ergo prius eligit, quam libertas prima. Prob. 3. an: ratio specifica
effectus est prior, et nobilior, quam individualis: sed data scientia media libertas
secunda attingit per se primo in effectu rationum specificarum, cum ab illa ad hanc
libertas Dni determinetur, et voluntas Dni per se primo attingit rationem
libertatem creatam iuxta ipsos.

130
Page 161

40

—

2
L
ent
?

2

per
re: c
det
Prob
E. G. W.

ergo
cuius
ipsa
lica
not
yfl

data
de iur
pro v
primu
Pro
vgo
pdyt
re dy
quam

h. con
cratu
dibon
bac
Horce
pro sp
venit

Gu
farn
darn
ran
trun
ling

Sal
ab

ha
cro
ex

adversarios: ergo iuxta illos mir. est certa.

Prob. 2. Libertas consistit in potentia expedita ad actum, et eius ne-
gationem: sed data scientia media libertas Dni. est expedita ad actum, et
eius negationem: ergo n. est libertas Dni. Prob. mir. Non est libertas Dni. ex
pedita, quando n. potest suum extorquere conjugium: sed si Deus sciret per
scientiam media me in tali occasione vocatum n. responderem n. potest suum
extorquere conjugium: ergo n. est expedita.

Confir. 1. Ideo ex promotione physica ad amorem inferunt contra-
rii destructionem libertatis creatae, quia posita illa independens a nostra libe-
tate non possunt negationem actus: sed suppositio scientiae, qua Deus videt me
vocatum n. conjugium n. est libera Deo, utpote antecedens eius decretum, et ex
hac suppositione n. potest Deus suum conjugium caligare: ergo destruitur liber-
tas Dni.

argetur inde: In hoc caso etiam si Deus vellent me vocare ita ut conjun-
gerem n. potest: sed hoc est contra D. Aug. lib. 1. ad simplic. q. 2. ubi dicit n. esse dicen-
dem frustra Deum suaderi, si homo nolit: ergo in tali caso n. gauderet Deus
suprema libertate respectu nostri conjugii.

Nec refert, si dicas, quod licet Deus provident hominem in statu con-
ditionato uni, aut alteri vocationi n. conjugium, providit tamen illam in
alio respondente, ac proinde quod in potentate Dei conjugium illius, si Deus vellent
alio vocatione, uti. Non refert, quia debilius est homo ita duas curas, ut om-
ni vocationi resistat: ergo n. erit in potentate Dei illius conjugium. Prob. arg.
Ideo uni vocationi potest homo resistere, quia n. est ab intrinseco efficax: sed omni
vocationi in sent. contrariarum n. sent ab intrinseco efficax: ergo potest ho-
mo omnibus resistere.

Concedit Suarez lib. 3. de auxiliis cap. 19. n. 16 n. quod in Dei potentate
talem hominem convertere. sed huc audacia nequit aliter negligi, quam verby
D. Aug. in Eucherid. cap. 98. ubi ait: Inquit tam impie desipiat, ut dicat malum homi-
nem voluntatem, quae voluit, quando voluit, ubi voluit, n. posse in bonum
convertere.

Dicendum est 2. Scientiam media opponi libertati creatae n. non
mediate, sed etiam immediate. Prob. 2. q. 1. quoad 1. p. Destruit scientia media im-
mediate libertatem Dnam, ut iam diximus: ergo mediate destruit, et consequenter
mediate opponitur libertati creatae. Prob. 2. conseq. destructa prima libertate
destruitur ex consequenti, seu mediate secunda, sicut destructo primo ente, ex con-
sequenti destruitur eius secundum: ergo si per scientiam media destruitur
libertas Dna ex consequenti seu mediate destruitur libertas creatae.

Prob. itaq. quoad 2. p. id, quod voluntatem creatam facit prima
liberum, destruit eam, cum ipsa sit libera secundum sed scientia media facit
illam primum liberum: ergo destruit immediate eam. Prob. 2. mir. Quod est liberum
creaturae, et n. liberum Deo est a creatura tanquam a primo libero: sed scien-
tia media, et eius obiectum taliter assignantur ab adversariis, quod sunt libe-
ra creaturae, et n. libera Deo, cum dentur ante actum liberum Dni. volun-
tatis: ergo tenet mir.

Prob. 2. H. Principium inevitabile a creatura inferent in

tur per scientiam mediam, ille vero per sui negationem affirmatus. Quare per illam
n. affirmat. sed libertas destruitur creata.

Sed dicitur: Determinari a se opponitur cum determinari ab alio: ergo
si de ratione agentis liber est ut a se determinari, implicat ab alio determinari.
Responsum: disting. man. Opponitur cum determinari ab alio: ordinis inferioris concedo.
superioris nego. Determinatio creata n. opponitur cum determinatione Dni
sed ut effectus illius. Ideo determinatio a se creata potest determinari a voluntate
Dni n. vero ab alio creata.

Sed instatur: determinatio aufferens indifferentiam opponitur cum a-
gente libero: sed determinatio Dni aufferens indifferentiam: ergo opponitur
determinationi agentis liberi. Probatur: Voluntas determinata n. est indifferentis
sed determinatio Dni ponit voluntatem determinatam: ergo aufferens indiffe-
rentiam. Responsum: concedo man. mirg. disting. Aufferens indifferentiam suspensionis
concedo man. indifferentiam libertatis nego. In voluntate est duplex indifferentia
suspensionis una, et libertatis alia. Ista consistit in potentia ad utrumq. extremum
contradictionis, quae componitur etiam dum est sub exercitio alicuius actus, cum
possit potentia antecedenti velle oppositum. Illa vero est potentia carens omni ac-
tu, quae aufferitur per determinationem Dni. cum ex se ponatur sub exer-
citu actus. Quapropter n. opponitur cum libertate sed perfectam, quia indiffe-
rentia suspensionis est imperfectio libertatis, indifferentia libertatis est ipsius quan-
titas. Et cum haec remaneat, illa destruitur, remanet libertas creata ex vi de-
terminationis Dni perfecta.

Arg. 2. Non data scientia media n. potest voluntas creata formare illam
sae determinatam: ergo n. potest se determinare, quod est proprium libertatis. Consequenter
infertur: quia n. causatur forma determinata, n. potest determinationem cau-
sare. Ans. patet: non data scientia media forma determinata illam est deter-
tum efficere Dei: sed hoc n. potest causari a voluntate creata: ergo.

Responsum: neg. ans. man. prob. disting. forma determinans est decreta
efficax Dei: determinans inadequate concedo man. adequate, nego man. Volun-
tas creata a duplici determinatur n. data scientia media a decreto Dni, et pro-
prio actu. Et ut possit se determinare, sufficit causare actum proprium ipsam de-
terminantem, n. vero decretum efficere Dnum.

Sed opponitur: Non stat voluntatem creatam ponere propriam deter-
minationem quin ponat determinationem Dni: sed etiam n. potest ponere: ergo
nec illam. Probatur: n. minus implicat determinatio creature sine determina-
tione Dni, quam determinatio Dni sine determinatione creature: sed n. po-
test Deus ponere propriam determinationem, quin ponat determinationem crea-
ture: ergo nec creatura propriam, quin ponat determinationem Dni.

Responsum: neg. man. man. prob. disting. Sine determinatione Dni ponit
ta ab ipsa creatura, nego: n. ponit, concedo. Verum est n. posse dari determinatio-
nem sine determinatione Dni et contra. Ceterum ista connexio diversimode
habet ad Deum, et ad creaturam, nam Deus cum sit primus agens debet produ-
cere omne id, sine quo effectus nequit existere, creatura autem, cum sit secundum mo-
supponit necessitatem determinationem primi moventis. Quare haec determinatio con-
stat cum determinatione creature, n. potest ab ipsa causari, quamvis debeat utriusque

pendentia: sed data scientia media est libertas creata independens a suo creatore. ergo non subicit. Probat. minor. Quod est determinatum et non a creatore, independens determinationem a creatore: sed ita est libertas creata in causa dicta: ergo. Probat. minor. determinatio libertatis creata antecedit in sententia contrariorum actus. Libertas Dei: sed per actum liberum Dei determinat creaturam: ergo tenet minor.

Confir. libertas creatura in statu conditionato non potest causari a Deo: ergo destruitur libertas creatura. Probat. ant. Causatum a Deo est liberum Deo, cum sit causa libera: sed libertas dicta non est libera Deo: ergo non causatur ab ipso. Probat. minor. Quod est liberum Deo, cognoscitur ab eo per scientiam liberam, licet necessarium per necessarium: sed libertas conditionata iuxta adversarium cognoscitur a Deo per scientiam mediam, quae Deo est necessaria: ergo non est libera Deo.

Confir. 2. libertas potest plus quam Deus, non est creata, sed chimerica: sed data scientia media potest plus quam Deus, libertas creata: ergo per scientiam mediam destruitur creatura. Probat. minor. Posita voluntas creata in illa occasione, in qua primum fuit conjunctura, vel Deus potest causare dyscrimium vel non potest. Si primum: ergo potest falsificare praescientiam, quod non admittitur ab adversariis. Probat. itaq. praescientia falsificatur, cum impeditur veritas obiectiva conjunctura: ergo si potest impediri a Deo falsificabitur praescientia: si secundum: ergo plus potest creatura, quam Deus. Probat. conj. creatura in illa occasione potest causare dyscrimium, cum libere agit: ergo si Deus non potest, plus potest voluntas creata, quam Deus.

Nec obest, si dicat, quod virtus voluntatis creata inspectiva conjuncturae non convenit illi ex se, sed a Deo, a quo habet totum suum esse. Quare non potest plus creatura, quam Deus. Non obest: quia iuxta principia scientiae mediae conjuncturae conditionatus creature antecedit omne exercitium libertatis Dei: ergo virtus inspectiva conjuncturae convenit ex se, et non a Deo. Probat. conj. voluntas producenda liberum arbitrium est exercitium voluntatis Dei: sed non datur iuxta respondentem proprium ad scientiam mediam exercitium libertatis Dei: ergo talis virtus non convenit creaturae a Deo, sed ex se.

Parag. 2. sententia contraria.

Quia auctores contrarii per scientiam mediam, et non alio modo scientiam creatam componere libertatem, omnia sua paraverunt arma, ut absque illa illius proclamarat destructionem, et nobis offerrent suam sententiam veritatem. Quare si clamant libertatem componere Deum, posuerunt totum vim in creatam absolvere libertatem. Ideoque argo contra 2. H. proponemus, quia contraria nullius momenti argo: invicimus.

Arg. 1. De ratione agentis liberi est determinari a se: sed data scientia media voluntas creata determinatur a se, illa negata determinatur ab alio: ergo scientia media solvat libertatem creatam.

Resp. conjungat. Disting. minor. determinatur a se: modo repugnant, conunda minor: modo convenienti, nego minor. Modus convenientis voluntati creatae est ita determinari a se, quod non subordinatur Deo, modus repugnans est excludere dependentiam in sua determinatione ab ipso libera. Sic tribuitur

secundum sub indifferentia activa iudicii ad agendum, et cum potentia ad oppositum,
cum applicet voluntarie, et iuxta naturam agentis secundi. — Vel dic vincula ligare
potentiam progressivam, relinquereq. suspensionem a motu, primo hō vō n. ligat volunta-
tem, sed affert suspensionem ad agendum, et sicut cum hoc, quomodo sit impedimentum
ad odium, compatitur potentia ad illud, ita cum premotione physica.

Sed dicitur: Ideo amor admittit secundum potentiam expeditam ad odium, quia
est impedimentum voluntarie positum ab ipsa voluntate: sed premotio n. est impedimen-
tum positum a voluntate, ergo cum ea n. compatitur potentia expedita ad odium.

Responsum. Distingue. nam: Ideo etc. quia dicitur rationem in adequatam, concedo: rationem
adequatam, nego maius. Ratio adequata est positio voluntaria agentis liberi primi,
et secundi, quia sicut quid positum voluntarie a libero secundo perficit potentiam
liberam, ita et cum maiori perfectione remanet agens secundum. — Secundo per datam
motum primum liberum, cum hoc datur minet iuxta naturam illius.

Arg. 5. Premotio physica n. est requiritum ad agendum libere: ergo est sciendum
media. Probat. arg. Agens liberum positum requiritur ad agendum potest n. agere: sed posi-
ta premotione infallibiliter agit: ergo n. est requiritum. — Responsum. potest n. agere in
se dicitur, concedo: in sensu composito, nego. arg.

Sed dicitur: Potest n. agere in sensu composito: ergo est sciendum. Probat. arg.
agens necessarium positum requiritur ad agendum potest in sensu dicitur n. agere: sed agens
liberum plus potest positum requiritur: ergo in sensu dicitur. — Tum quia agens liberum
potest id, ad quod aliquando tenetur: sed tenetur aliquando componere n. ac-
tionem cum requiritur ad agendum: ergo potest in sensu composito. Probat. mir. homo
tenetur, ut pro eodem instanti, in quo sentit prae requiritum ad peccatum, facere, quod
n. sit peccatum, aliter in ipso instanti n. peccaret: sed potest id, ad quod tenetur: ergo
in eodem instanti cum requiritur ad agendum potest componere n. agere. — Tum
quia agens liberum positum requiritur ad agendum simpliciter, et absolute potest n.
agere: sed n. potest hoc habere, nisi possit negationem actionis cum illis componere:
ergo Probat. mir. Ad effectum impossibilem n. datur potentia simpliciter potest:
sed est simpliciter potest positum requiritur: ergo n. agere potest componi cum illis.

Sed instantur hec in sent. adversario: Gratia congrua est requi-
tum ad agendum: sed data n. potest componi n. actio: ergo cum omnibus requiritur ad
agendum iuxta illud n. potest componi n. actio.

Responsum. Itaq. neg. arg. mir. prob. disting. Agens liberum plus potest posi-
tum requiritur: pertinentibus ad actum primum, concedo. — pertinentibus ad actum secun-
dum, nego. Sunt requiritum ad actum primum pertinentia, et alia ad actum secundum
expectantibus. Primi generis sunt habitus, virtutes operative, et auxilia sufficientia
et alia. Secundi generis sunt applicationes ad ipsas operationes. Illi positum n. potest volun-
tate componere n. agere, quia ponit duo contradictoria, positum vero illi potest compo-
nere carentiam actionis cum illis, quod n. potest convenire agenti necessario, quia
hoc n. ad extrinsecum impeditur, de facto agit positum requiritur ad actum primum
expectantibus.

Ad 2. responsum. neg. arg. mir. prob. disting. homo tenetur ut pro eodem
instanti etc. formaliter, nego maius. in eodem instanti materialiter, concedo maius. Pote-
re componere unum cum alio, n. est posse facere, quod existat unum in eadem duratione
materialiter, sumptis, in qua existit aliud, sed requiritur, quod illa duratio
utriusq. extremi mergatur, aut mergere possit, in quo stat eadem duratio forma-
liter. Patet hoc in iure. Nam illud instanti materialiter, in quo est gratia, potest

Arg. 3. Absq. scientia media n. componitur potentia ad dyserium: ergo nec liber-
tas creata. Prob. arg. Potentia ad dyserium n. componitur cum determinatione effica-
ci: sed absq. scientia media daretur in voluntate determinatio efficax: ergo tenet arg.
Resp. neg. arg. marq. prob. dyling. Potentia ad dyserium: consequenter concedo: ante-
cedens nego. Potentia antecedens ad dyserium respicit dyserium secundum se poten-
tia consequens, ut coniungendum cum determinatione physica. hic repugnat liber-
tati, illa convenit illi, quare sine hac n. potest, sine illa debet salvari libertas.

Sed dyg. Potentia ad dyserium secundum se n. componitur cum deter-
minatione efficax: ergo n. tenet dicto. Prob. arg. si posset componi cum determinatione
efficax, posset illam frustrare, cum hoc req. ad dyserium: sed n. potest illam frustrare:
ergo n. componitur. Prob. mar. Quod facit actus actus, facit potentia possibiliter:
sed si actualis dyserius daretur, frustraretur: ergo si datur potentia ad illam, pos-
set frustrari. — Tem. frustra est potentia, que nunquam reducitur in actum:
sed potentia antecedens ad dyserium in voluntate promota ad amorem nunquam
reducitur in actum: ergo est frustra.

Resp. neg. arg. et mar. prob. cuius prob. dyling. Quod facit actus actus,
facit potentia possibiliter: Potentia correspondens tali actui, concedo: mar. n. casus
pondens nego: mar. Actualis dyserius voluntatis promota ad amorem est actus po-
tentie consequentis, que infallibiliter cum actu coniung. Quare licet dictus actus possit
in occasione dicta frustrari promotionem efficacem, n. posset potentia antecedens illam
frustrare, quia actus illius debet ab illa esse separatus, taliter, quod quando datur tran-
sit de potentia antecedenti in potentiam consequentem et sic n. potentia posterior actui
sed possibilitatis vocatur. Sicut est in re: adversarios potentia ad dyserium in
voluntate congrua gratia excitata. — Ad 2. dyling. mar. frustra est poten-
tia que nunquam reducitur ad actum: in omni statu, concedo: mar. in aliquo statu
nego. In statu, in quo est amor, n. est odium, quare potentia ad odium n. potest reduci
in actum sub hoc statu, quia n. est potentia, ut simul duo actus oppositi coniungantur.
Potest vero sub alio statu, in quo n. datur amor. Idem. dictum de promotione, quod sto-
tus amoris est status promotionis. Patet hec doctrina in re: adversarios: Potentia
ad dyserium remansit in voluntate excitata gratia congrua: et tamen n. est superflua,
quoniam nunquam in tali statu in actum reducatur. Male ergo in rebus iniungit
doctrinam arguentem, quod in sua urget sententia. — Sed dic, quid n. est frustra
potentia, que ex aliqua suppositione n. reducatur ad actum: ut patet in potentia pre-
dyling. ut damnatur, et reprobi, ut salvetur, que ex suppositione predylinationis,
reprobationis n. reducitur in actum illi correspondentes. Sic dicimus de potentia
ante supposita promotione.

Arg. 4. Potentia n. expedita ad actum n. est potentia libera: sed ad magis pre-
motionem, et n. scientia media voluntas n. est expedita ad odium: ergo n. est libera.
Prob. mar. Potentia ligata impedimento inevitabili ab ipsa n. est expedita ad actum:
ut patet in potentia ambulativa cuius, qui est constructus pedibus, et ligatus vinculis,
que n. est expedita ad ambulandum: sed promotio est impedimentum ad odium inevitabile
ab ipsa voluntate, cum infallibiliter inferat amorem: ergo n. est expedita ad odium.
Resp. neg. mar. marq. prob. dyling. Potentia ligata impedimento
inevitabili: Violenter et coacte concedo: mar. voluntas inclinans nego: mar. voluntas
simplex se habet promotio ad voluntatem, ac vincula ad naturam progressivam
quia hec coact, et videtur detinere cum n. determinent per modum liberi, illa vero
est libera, et sua casualiter et radicaliter quia dependit a primo libero applicante

car respectu u.g. actus precepti. Et sicut n. potest componi carentia actus precepti cum pro-
movere physica ad ipsam, ita nec carentia actus communis cum promotione efficaci ad
ipsam. Etenim cum promotio efficax ad actum communem sit sufficienti tantum respectu
tu actus particularis, potest componi cum promotione efficaci ad actum communem
carentia actus secundum differentiam particularem, quia cum actus communis sit
indifferens ad actum preceptum, et prohibitionem, potest dari promotio physica efficax
ad actum communem, quoniam sit efficax respectu actus precepti, ut corrumpitur, quando da-
tur promotio physica ad materiam actus prohibitionis, quia tunc datur promotio effi-
cax ad conceptionem actus communis cum illa indifferenter. Iam promotio efficax
ad actum communem, quae sit sufficienti respectu differentie particularis, est identica
cata n. s. cum aliquo promotione efficaci, sed cum omnibus, quae de facto dan-
tur, ut constat in omnibus conceptibus communibus, et sic conceptus formalissimus pro-
motionis conceptus communis potest dari sine qualibet differentia particulari, quan-
vis ita n. possit dari sine illa.

Arg. 6. Coexistencia conueniens cum decreto efficaci n. est libera uolun-
tati: sed per scientiam mediam excludit. decretum ergo per illam ponit. Libertas.
Prob. affirm. Coexistencia decreti cum conueniens n. est libera uoluntati creatae cum
decretum solum sit a uoluntate Dna: ergo nec coexistencia conueniens cum de-
creto. Prob. conseq. cui libera uoluntas n. est causa inferens infallibiliter effectum, nec ipse
effectus: sed coexistencia conueniens cum decreto est effectus ipsius: ergo n. est libera
decretum nec conueniens. Prob. arg. effectus seq. necessario ex causa infallibili: ergo
tenet. Resp. neg. nam et prob. conseq. et max. prob. q. d. hinc. Prob. q. d. hinc.
Effectus seq. necessario ex causa infallibili: necessitate illationis, concedo arg. neces-
sitate rei illat, nego arg. est necessitate illationis, et rei illat: licet illatio conueniens ex de-
creto sit necessaria in uero ipse conueniens. Iam cum tale decretum sit prima ratio
libertatis infert infallibiliter et necessario effectum liberum. Patet hoc in impu-
su productis per amoris uoluntatis creatae, qui n. est effectus necessarius, sed liber,
quamvis illatio illius ex amore sit necessaria. Et ratio est quia sicut ex necessario
seq. necessario effectus necessarius, ita ex causa libera infert. necessario effectus
liber.

Sed dicitur: cui n. est libera carentia conueniens, n. est libera conueniens: sed
supposito decreto n. est libera carentia conueniens: ergo nec conueniens. Prob. arg. cui
est libera carentia conueniens, potest illam causare: n. potest: ergo n. est libera
Prob. arg. implicat causari carentiam conueniens, quoniam causatur carentia decreti:
sed n. potest creatura causare carentiam decreti: ergo nec carentiam conueniens.

Resp. neg. nam et prob. prob. q. d. hinc. Implicat causari carentiam
hanc conueniens, quoniam causatur carentia decreti: ex u. diuinae causae, concedo nam. Ex
u. diuinae, nego nam. Quando causatur carentia conueniens, causatur carentia
decreti, sed prima a uoluntate creatae, secunda a uoluntate Dna. Et ratio est quia
de ratione agentis recurre n. est causare omne requisitum ad suum effectum, alia al-
terius subordinaret: sed idem pertinet ad eam lineam, quare licet carentia
decreti sit necessaria ad carentiam conueniens, p. ideo debet causari a uoluntate crea-
tae. Et patet hoc in uoluntate actuum bonorum: nam carentia gratiae congruae, et conuen-
sae simultanei Dei est necessaria ad carentiam conueniens, quoniam debet carentia cau-
sari a uoluntate creatae.

Arg. 7. Si Deus uellet necessitare uoluntatem per se, peritaret
fortiter, et potenter, quam promotionem physicam: ergo hec, et n. scientia media offi-
cit libertati.

Confr. Voluntas est necessitata quando n. posset n. amare: sed
posita promotione ad amorem n. posset n. amare: ergo uel necessitata. Prob. arg.

summe gratiam, et peccatum, quod ut implicatorum ad illud vero, quod illud in tantum
secundum principia gratia, potest actualiter minus esse peccatum, si tunc daretur.
Quare, ut aliquis teneatur in aliquo instanti ad aliquid efficiendum sufficit posse efficere
in illo materialiter, n. vero formaliter, quia n. datur posse ad repugnandum.

Ad 3. neg. min. marg. prob. dyling. Ad effectum impossibilem n. datur po-
tentia simpliciter potius: impossibilem absolute, concedo: impossibilem ex suppositione, nego.
Patet hoc: Dicitur ut simpliciter potius creare aliam mundum etiam supposito decreto
dei: creando quia licet talis mundus supposito decreto sit impossibilis, et tamen possibi-
lis absolute. Et cum data promotione ad actum possibile sit absolute odium, licet n. possit
componi cum illa, datur potius simpliciter ad illud. — Ver. dic. ad ytoy duas, sicut ad l. in-
tantiam, quod n. ut de ratione agentis debet componere n. actionem cum requiritur in actu se-
cundo ad agendum, ut constat in eorum sententia in concursu simultaneo, cum quo n. potest
componi negatio actionis, sicut in nostra in concursu previo affirmatur.

Sed dic. Promotio physica ut requiritur in actu primo: sed cum illa n. po-
tuit componi n. actio: ergo non tenet doctrina. Prob. marg. Quod dat posse, ut requiritur
in actu primo: sed promotio physica, dat posse, ut docent c. l. salutat. tract. 13. dylp.
q. dub. 2. n. 33. ergo ut requiritur in actu primo. — Resp. neg. an. marg. prob.
dyling. Promotio physica quatenus applicatio est, nego: quatenus n. est applicatio, conce-
do: Promotio physica, at ipse P. P. se explicat, potest considerari, ut applicatio potentia
ad actum communem, vel ut applicatio ad eius differentiam. Sub hoc conceptu, dat posse
ad differentiam, nec sub illo ad actum communem. Cum quo componitur, quod appli-
catio ad actum communem pertinet ad posse gradus differentialis, cum videntur af-
done sit constituta in primo gradu operationis, n. intelligat: proxima potius ad aliquam
ex subsequentibus. Ideoq. promotio applicatio ad gradum communem pertinet ad posse
gradus differentialis. Cumq. hic loquamur de illa, ut applicatio est, ad actum diximus
pertinere secundum. — Ver. dic. quod loquuntur de promotione physica, ut est
auxilium sufficiens, n. verum ut est efficax, quia, ut inquirunt plures Thomiste possunt adu-
vari conceptus auxiliis efficax, et sufficienti, in illa, quibus auxiliium sufficiens datur
per modum transeuntis, et in eodem instanti, in quo datur efficax.

Sed instat: seq. quod data promotione physica voluntas n. agat: hoc est
contra Thomistas: ergo et doctrina. Prob. an. Voluntas potest de facto agere dato
auxilio sufficienti: sed promotio physica iuxta dicta est idem cum aliquo auxilio suffi-
cienti: ergo tenet an. — Resp. neg. sequel. marg. prob. dyling. dato auxilio suffi-
cienti: ex conceptu formali auxiliis sufficienti, concedo man. ex conceptu differentiale
nego. Licet auxiliium sufficiens ex suo conceptu formali n. ponat infallibiliter actum
voluntatis, potest infallibiliter ponere ex aliquo conceptu particulari, quando idem
significat secundum conceptum auxiliis efficax, et constituitur in promotione.

Sed urgeb. facultas libera, ut diximus, potest componere carentiam actus
cum prerequisite pertinentibus ad actum primum: sed cum promotione physica, ut est ac-
tuum sufficienti n. potest componi carentiam actus: ergo doctrina nostra male tradita.
Prob. marg. Quod n. potest componi cum formalitate identificata cum alia, nec cum yto:
cum identificata sunt inseparabilia: sed n. potest componi cum formalitate auxiliis effica-
cy, que est identificata cum formalitate auxiliis sufficienti in promotione physica ad actum
carentiam actus: ergo nec cum ea, ut est auxiliium sufficienti.

Resp. neg. min. marg. prob. dyling. Cum formalitate auxiliis efficax ad ac-
tum n. potest componi carentiam actus: ad actum secundum rationem differentialem
concedo min. ad actum secundum rationem communem, sub dyling. carentiam actus
secundum eandem rationem, concedo: secundum rationem particularem, nego. Pre-
motio physica est efficax respectu gradus communis actus prout e. g. et prohibito, et est effi-

alij, concedo: nam: actuali, nego: nam: Et duplex radix actus liberi, actualis, et habi-
tualis, hec, ut et voluntas per se ad se, illa et et promissio supponit post, et p. applica-
lio illius. — Ad 3. dyling. arg. Operari n. potest constitui formaliter per promissio-
nem: formaliter absolute, concedo: in linea causalis, nego. Operatio et forma absolute
et formaliter constituitur hoc concurrens operari, promissio vero et forma constituitur
illud formaliter in linea causalis, quia pro priori ad operationem et operari causalit-
ter, cum actualiter causet ipsam operationem. — Ad 4. conyio mar. dyling.
mar. sed per promissionem constituitur subiecta in actu secundo, concedo: in actu
primo, nego. Per promissionem in actu secundo subiecta voluntas nostra pri-
me causat et per virtutem, et auxilia sufficientia subordinatur in actu primo co-
siderata.

Arg. ultimo: Necessitas consequens actum liberum non destruit li-
bertatem: sed scientia media et necessitas consequens actum liberum: ergo n. de-
trahit libertatem. — Tum necessitas antecedens actum voluntatis destruit
libertatem: sed Decretum D. exclusio scientia media antecederet actum
voluntatis: ergo exclusio talis scientia destrueret libertatem. Prodr. mar. Necessi-
tas antecedens et illa, que facit rem esse, et et causa, ut et sit iuxta D. Angeli-
mon lib. 2. l. cur Deus homo cap. 1. 2. sed decretum exclusio scientia media facit ac-
tum voluntatis esse, et q. causa illius: ergo.

Prodr. conyio mar. dyling. mar. Scientia media et necessitas consequens
actum liberum: repugnantem, concedo: n. repugnantem, nego. Actus liber
antecedens primam causam libertatis repugnantem et sita est actus liber creatus
si daretur scientia media, quare illius necessitas nostra destrueret libertatem. —
Ad 2. dyling. mar. Necessitas antecedens: proveniens ex aliqua causa extrinseca
cogente, concedo: dependens ex prima fonte libertatis, nego. Antecedentia decreti
ad actum liberum n. et antecedentia cause cogente, seu ad unum determinatum
sed et antecedentia cause, que et prima origo, et radix nostre libertatis, quare n. de-
trahit, sed causat nostram libertatem. Secundum aut D. Th. 1. 2. q. 83. art. 1. ad 3.
Deus et prima causa movens naturalis causas et voluntas. et sicut natura
liberis causas movendo cap. n. aufferit quin actus earum sint naturales, ita movendo
causa voluntatis, n. aufferit, quin actiones earum sint voluntarie, sed potius, ad-
vent hoc, hoc in eis facit, operatur in unoquoque secundum eius proprietatem.

Sed dyling: Necessitas, que libertati n. nocet et illa secundum Angelum in
co citato, et illa, quam et facit, dyling. ex libera ipsius voluntate: sed necessitas
proveniens a decreto nec fit a re, nec ex illius libera descendit voluntate: ergo nocet
libertati. — Tum: Necessitas, que nec impedit, nec vincit potest ab agente libero, et
ei opposita: sed necessitas decreti nec impedit, nec vincit potest ab agente libero: ergo
illi opposita. — Tum ideo amor beatificus et necessarius, quia provenit ab antecedenti
ti, quod n. potest vinci, nec impediri a nostra voluntate, nempe visione beata: sed
magis invincibilis et a nostra voluntate decretum efficax quam visio beatifica, secundum hoc
potest per Deum. potest separari ab amore n. vero illud ab acta predestinatio: ergo.

Prodr. dyling. mar. Necessitas, que libertati n. nocet et illa, quam et facit,
vel radix, et origo ipsius, concedo: quam et facit preceptum, nego. Necessitas proveniens
a nostra voluntate non est libertati, quia causat illam. Quoniam perfectio modo causat
voluntatem D. libertatem nostram actum, quam nostra voluntas, cum Deus ma-
gis, quam nos, habeat nostram voluntatem, inde est, quod necessitas ab eius voluntate
proveniens n. obstat, sed prodest nostre libertati. — Ad 2. dyling. mar. Necessitas, que

possibile proinde in actu nullum seq^r impossibile: sed posito promotione ad amorem
seq^r impossibile si voluerit n^o amare: ergo n^o potest n^o amare

Resp^t dybing^o an^o quon per promotionem physicam: aufferentem
indifferentiam obiecti in iudicio, concedo an^o illam relinquente, nego an^o Ma
ho^o Dna dupliciter potest comparari ad voluntatem creatam, vel tollendo
ab intellectu indifferentiam obiectivam iudicii, vel illam relinquendo. Primo
ma^o necessitas et voluntatem n^o vero secundo, sed potius caligat illius liberta
tem

Ad confir^m resp^t neg^o man^o mar^o prob^o dybing^o possibile posito in actu
nullum seq^r impossibile. Per se, et nulla suppositione, concedo: per accidens, et illa fac
t^o nego. Patet hoc in homine grato, qui licet possit peccare absolute, sequitur
impossibile, si peccatum poneretur in eodem instanti, in quo est gratia, nempe con
iunctio peccati cum gratia. Et etiam in amante, in quo licet sit potentia ad n^o a
morem, ex suppositione amoris, si poneretur n^o amor, seq^r impossibile, nempe unio a
moris, et n^o amoris. Idemq^o dicimus supposito promotione ad amorem, quia consistit in
eodem instanti cum illo, si poneretur n^o amor, seq^r impossibile traditum.

Sed dic^o: Suppositio principii infallibiliter ponentis actum, reddit absolute
impossibile carentiam actus, cum ad hoc ponendam sit necessaria fallibilitas ex
parte principii: sed promotio est principium infallibiliter ponens actum: ergo reddit
absolute impossibilem carentiam actus. — Resp^t dybing^o man^o: Suppositio prin
cipii: danti^o posse, concedo: supponentis posse, nego. Promotio est principium actus
supponens posse ad eum, et ad eius carentiam, quia est applicatio illius, quare relin
quit potentiam cum posse absolute ad carentiam actus.

Sed obij^o: Precedentia causalitatis, et naturae respectu actus pertinet
ad posse ipsius, cum actus primus hoc modo antecedit actioni secundam: sed pro
motio physica est prior natura, et causalitate actu secundo, cum sit eius causa:
ergo dat posse ad actum. — Tum radix actus liberi est posse ad ipsum: sed
promotio est radix actus liberi secundum Thom^o et al^o: ergo dat posse. — Tum
Ordo operationis includit actionem, et virtutem operativam, et conditionem ad
agendum: sed promotio n^o est actio, nec conditio: ergo est virtus operativa. — Tum
Operari n^o potest cogitari formaliter per promotionem: ergo promotio est actus pri
mus. Prob^o an^o. Concretum cogitur per suam formam: sed forma concret^o ope
rans est operatio: ergo n^o est promotio. — Tum quia causa secunda subordina
ta cause prime non potest agere: sed cogitur subiecta per promotionem iuxta
Thom^o et al^o: ergo promotio dat posse.

Resp^t dybing^o man^o Precedentia causalitatis respectu actus pertinet ad
posse ipsius: separabilis ab actu, concedo man^o. Inseparabilis, nego. Promotio physica
est inseparabilis ab actu, et sic n^o pertinet ad posse, quia hoc potest separari ab illo,
est prior n^o solum prioritate agens, sed etiam in genere, et duratione.

Sed instab^o: Virtus sola n^o praeedit nisi causalitate illuminationis cum
sint in eodem instanti: sed virtus sola est posse ad illuminationem: ergo prae
motio sit inseparabilis ab operatione pertinet ad posse. — Resp^t dybing^o man^o et
al^o dybing^o n^o praeedit nisi causalitate illuminationis: connaturaliter, concedo: per absolute
tam^o D^o potentiam, nego. Per absolutam D^o potentiam potest separari solum ab illuminatione
tione n^o vero promotio, quare haec ad actum secundum, illa ad actum primum debet
pertinere. — Ad 2. dybing^o man^o. Radix actus liberi est posse ad ipsum: radix habituo

definiendo efficaciter actum liberum dependet a scientia media quae Deo libera
 n. est: ergo n. est summe liber in p^{re}definiendo. Nam patet: efficiens aliquam en-
 titatem dependenter ab aliquo p^{re}posito a se n. effecto, n. est perfecte liber in
 efficiendo: ergo p^{re}definiens dependenter ab aliquo lib^{er} n. est. Sed, n. est summe
 liber in p^{re}definiendo.

Confr: Quod completur in ratione agentis libet per aliquid sibi n.
 beum, n. ut summe libet in agente: sed Deus completur in ratione p^{re}definien-
 ty per aliquid sibi n. ~~liberum~~: ergo n. ut summe libet in p^{re}definiente. Mar-
 tiquet, aut. p^{ro}b^{at}. Scientia media complet voluntatem divinam in ratione p^{re}defi-
 nienty, cum datur iux adversariis, ut regulet illam in ratione p^{re}definienty
 acty ~~liber~~: sed ut scientia n. ut libera Deo, sed creature: ergo tenet mir.
 Tuon ch^{an}: Summe libet in p^{re}definiente n. ut impeditur in p^{re}definitione ab aliquo
 sibi n. libero: sed iuxta scientiam mediam ut Deus impeditur ab aliquo sibi n.
 libero: ergo p^{ro}b^{at}. mir: Scientia rationis conjugat in statu conditionato ut
 libera creature, et n. libera Deo iuxta illius authoritatem: sed data hac n. posset
 Deus p^{re}definire conjugationem, aliam falsificaret. ergo ab aliquo sibi n. libero im-
 pedibile est.

Si autem inquiras, an scientia media sit opposita Deo, ut authori gratie? resp. affirmativè: Et pro d. De ratione authoris gratie est, quod ad ipso primo oritur futuritio conjugii creature, seu conversionis ipsius: sed per scientiam mediam auferretur hoc: ergo opponitur authori gratie: Pro d. mit. Conversio creature prima oritur a primo determinante: sed data scientia media author gratie primo n. determinaret, cum antea dextera ad illius determinationem esset futurus conversio iuxta adversarios: ergo.

Nec refert, si dicat, quod ante determinationem creaturarum datur decretum obiective præcedens clausi auxiliū sufficiens, ut creatura possit converteri, si voluerit. Non refert, quia decretum commune conversioni, et n. conversioni n. magis est futura conversio, quam n. conversio: sed dictum decretum est ita commune. ergo ex vi illius n. magis provenit, quam n. conversio. At patet in ista. ad conversionem, quia ex vi illius datur n. dari conversionem, cum possit illo dato creatura n. converteri. — Tum quia illo dato creatura convertitur, si voluerit, n. convertitur, si n. voluerit: ergo illud n. est prima radix conversionis, alioquin illa dato datur n. conversio. Atque doctrina adversariorum, cum ex vi illius maneat volens indifferentis ad utramque partem contradictionis. — Tum etiam: quia ratio indifferentis ad duo extrema, n. attribuitur magis uni, quam alteri: sed decretum dictum est indifferentis ex se ad conversionem, et n. conversionem: ergo si n. conversio n. potest illi attribui, nec conversio.

Nec debet responsio contrariorum, dicentium, quod licet illa voluntas
 non sit indifferent, in se entis, n. est indifferent, in se congrue, quia datur in occasi-
 one conversionis, quodre licet illi in se entis, n. possit attribui conversio, bene autem
 in se congrue. Non debet, quia congruitas illius voluntatis est a conversione in tali
 occasione propriamata illi: ergo n. a se, sed a conversione habet congruitatem. Illi
 conseq. Quod est ex se congruum, habet congruitatem independenter ab alio: ergo
 si congruitas talis voluntatis dependet a conversione propria, n. est ex se congrua
 et consequenter ex se n. est radix conversionis.

216.1. Nec sufficit, si respondeat cum suavis talis et statuat non esse ex se indiffe-
rentem, sed determinatam ad conversionem cum conditione in se ipsa voluntaria
creata veluerit. Non sufficit, quia haec responsio, quod vult affirmat, et negat. Et probat.

ne impeditur, ne vincit potest ab agente libero, et ei opposito: si sit agenti finis, concedo: si infinis, nego. Agentis infinis efficiaria est ita necessaria n. solum ad substantiam, sed ad modum libertatis actus, ut si possit vinci a nostra voluntate, n. potest Deus prima causa libera, cui creatura secunda, cum n. dicitur subordinationem infanti. Solum in sui libe-
ri operationibus primo libero. — Ad 3. d. hinc. m. r. Ideo amor beatificus est ne-
cessarius, quia procedit ab antecedenti, quod n. potest vinci a nostra voluntate: pr-
ter, nego m. r. quia esset indifferentia iudicii, concedo. Vnde d. Libertas est in-
differentia obiecti iudicii, quare cum ex eo beatificus proponat Deum voluntati obiq-
tali indifferentia decretum vero predestinatum, quamvis connectat. cum actu predesti-
nato, causat in eo libertatem, quam visio beatificans potest causare

It. 4. in qua quedam dubia breviter decidentur.

Ex quibus precedentibus aliqua inferuntur, que placet breviter decidere. Quare
si inquiras, an scientia media destruat supremum Dominum Dei in nostras
voluntates? Resp. affirmative, prob. q. De ratione supremi domini est, quod
omnia illi immediate subiacentur: sed actus liberi voluntatis nostrae n. sub-
iunguntur immediate dominio Dei stando in principio scientie medie: ergo destruit
supremum dominum Dei. Man. liquet. quia sicut Deus est supremum efficiens,
ita supremus Dominus: sed n. stat cum supremo efficiens, quod omnino ab ipso
n. efficiatur: ergo nec cum supremo domino, quod omnia immediate illi n. sub-
iungantur. M. r. Syllog. prob. Quod n. est liberum Deo immediate, n. subiacetur
immediate ei. domino, cum dominum in facultate libera consistat: sed data
scientia media actus liberi creati n. sunt immediate liberi: ergo. Prob. m. r. liberi
immediate ab ipso causantur et illud, quod ex vi illius immediate est tale: sed actus liberi
n. est tale immediate ex vi alienius predestinati Dei, sed ex vi voluntatis creati, cum
Deus solum applicaverit omnipotentiam liberare, ut creatura pro sua libertate in qua
partem vellet exerceret. ergo ad Deum immediate, a creatura immediate liberi tota
n. actus procedunt.

Confir. De ratione supremi Domini est habere magis in sua potestate
nostras voluntates, quam nostrum De. Aug. sed data scientia media contrarium acci-
deret: ergo destruitur per illam. Prob. m. r. Magis habet in sua potestate nostras vo-
luntates, qui determinat illas ubi, quando, et quomodo volunt, quam ita deter-
minare: sed data scientia media n. potest Deus, ut dicunt adversarii applicare, et de-
terminare voluntates ubi, quando, et quomodo volunt, quod communis nos
efficit, alio n. quoniam liberi: ergo. tenet m. r.

Si inquiras 2. An scientia media destruat providentiam Dei? Resp. affir-
mative, prob. q. De ratione universalis providentie est, quod omnia sub illa cadant:
sed providentia Dei est universalissima et data scientia media omnino n.
caderent sub illa: ergo destruitur per illam. Prob. m. r. Non cadit sub provi-
dentia d. de quo n. potest efficaciter disponere: sed cum scientia media n. potest
ita disponere de aliquo: ergo. Prob. quod supponitur ad providentiam n. potest
ab ipso disponi: sed futurum conditionatum supponitur ad providentiam, cum
sit liberum Deo, alio est scientia media, ad id est dictum, quod adversarii
negant: ergo.

Si inquiras 3. An data scientia negat Deum summam libertatem in predestina-
do? Resp. affirmative. Prob. q. Predestinatus actum dependentem ab aliquo n. libe-

sapienter, n. prouidit modo sapienti, sed ignorant: sed voluit concurrere cum
creatore antequam scientiam mediam, antequam rationem formalem dirigendi,
cum hoc sit dicta scientia, ut videtur ex Suarez: ergo si hoc voluit, et n. subsecu-
ta ad scientiam mediam, et necessaria ad existentiam effectus, prouidit modo
sapienti voluit n. requirere, et requirere modo ignorant?

Prob. 2. Dicere ex eventu id, cuius antea scientia n. habet, arguit igno-
rantiam: sed admissa scientia media hoc in Deo inveniretur: ergo in ipso prae-
retur ignorantia. Prob. 3. m. id dicitur ex eventu, quod scitur ex vi visionis
effectus in se, sed data scientia media Deus scit effectum ex vi visionis effectus.
ergo diceret ex eventu. Mar. patet in suadente alicui concionem, qui, sed con-
fessionem sciat, quando illam videt executam, et n. ex vi suaditionis, vere dicitur
illam scire ex eventu. Prob. 4. m. Deus n. potest scire ex vi voluntatis
iustitiae conditionata actum liberum: ergo scit ex vi positionis effectus. Patet
consequenter quia n. est aliud, in quo possit cognoscere. Prob. 5. arg. ex vi voluntatis n.
inferentis infallibiliter actum liberum: n. potest hic certo cognoscere
cum certitudo cognitionis proveniat ex infallibilitate motus: sed dicta vo-
luntas est fallibiliter inferens actum liberum, cum ex vi voluntatis creatur
determinatur ad ipsum, ad quem potuit illa posita n. determinari: ergo ex
vi talis voluntatis n. potest certo scire.

Sed dicitur: Scientia absoluta de futuro absoluto, habet et depen-
dentiam ex eventu futuro: sed n. dicitur discere ex experimentaliter ex eve-
ntu: ergo idem debet dici admissa scientia conditionata.

Resp. dyling. Nam Scientia absoluta habet dependentiam ex even-
tu: tanquam ex obiecto secundario, concedo: tanquam ex motivo cognitionis
nego. Dicere ex eventu est ignorare veritatem in causa, et postea scire illam
ex vi visionis effectus, ad quod req. quod effectus habeat rationem motivi cog-
nitionis, et n. ipsa causa. Et cum data scientia media hoc verificaretur, Deus
ex eventu scientiam haberet experimentalem. Habere vero dependentiam
ab eventu tanquam ab obiecto secundario, n. est dicere ex eventu, quia
tunc eventus cognoscitur ex vi cause illum infallibiliter inferentis, quare
scientia hoc modo praeclaret, ut est scientia absoluta, n. dicitur dicere eve-
ntu, sed eventum scire ex vi cause determinate per decretum.

Prob. ultimus. Confusio modis cognoscendi repugnat Deo: sed scien-
tia media dat confusionem modis cognoscendi: ergo repugnat cognitioni
Dei. Prob. 3. m. Cognoscere aliquod obiectum quantum ad speciem tantum
et n. in singulari, et individuo est scire illud confuse: sed data scientia me-
dia Deus cognoscit actus liberos conditionatos tantum quoad speciem: ergo.
Prob. 4. m. Quod n. est secundum rationem includentem, n. potest cognoscere,
nisi secundum rationem specificam: sed in signis scientie mediae n. sunt actus
liberi secundum rationem individuatam: ergo. Prob. 5. m. Nam iuxta adve-
sarios, et magis suares, et Herice voluntas creatura eligens hoc obiectum po-
tius, quam aliud, n. se determinare ad hunc numerum actuum potius, quam ad
aliud, sed determinari a causa prima: sed in priori scientie mediae n. potest
determinari a causa prima, cum in tali priori nullum decretum deus de-
terminatum, sed indifferens ad id, quod creatura voluit, ut ipsi affirmant.
ergo n. sunt secundum rationem individuatam.

Dices de 2. scientia media. Prob.

veritate, alioq. determinatio illius frustratur. sed si voluntas noluerit converti, n. da-
re: convertio: ergo si potest esse determinata sub conditione, si voluntas voluerit.
Alia circa hoc omnimoda, quia in tract. de gratia efficaci act. salm. laty diffusi-
trudantur. H

Quest. ultima: An scientia media modo cognoscendi
Dei, et eius sanctitati?

Modus cognoscendi Dei est clarus, certus, et determinatus, cuiusq. sanctitas
in nullam omnem excludit influxum. Sed an hoc cum scientia media com-
paratur, dicit.

Parag. 1. Nostra sententia.

Quidam est 1. scientiam mediam oppositi modo cognoscendi Dei. Prob.
q. ratione: Concurrere modo ceco, et ignoranti est oppositum scienti Dei: sed
hæc scientia media infertur tali concursui in Deo: ergo oppositur modo cognos-
cendi Dei. Et ad. mir: Concurrere est cecus, et ignorans, quando ex vi illius nescit
agere, an suum, vel n. sortitur effectum: sed admissa scientia media nescit Deus,
an suus concursus, vel n. suum sortitur effectum: ergo concurrat ceco, et igno-
ranti modo. Prob. mir: In concursu indifferenti, et cum sola intentione genero-
li efficiendi, quod creatura voluerit, sive sit bonum, sive malum, regunt sciri,
magis subsequetur effectus, cum creatura unum, vel aliud possit amplecti.
Sed Deus offert concursus indifferenter, et cum intentione dicta iuxta differen-
tiam scientiæ mediæ: ergo concurrat Dei est cecus, et ignorans.

Nec obstat responsio Suarez lib. 1. de concursu Dei cap. 19. dicentis, quod
per scientiam mediam cognoscit Deus determinate, et in particulari, quid sit illud,
quod a Deo vult. Argendum est, quare hæc presupposita scientia Dei scien-
ter, et n. ignoranter habet delectum de concurrendo cum causa libere. Non
obstat, quia licet hoc salvet concursum Dei subsecutum ad scientiam mediam
ipsam, n. salvet concursum ipsam antecedentem n. est ignoranter.
Sed ante scientiam mediam debet admitti aliquis concursus Dei: ergo illa data
daretur concursus Dei ignorans. Manifestat: quia concursus antecedens scien-
tiam mediam n. potest ab ipso dirigi. Mir. prob. Ad scientiam mediam, cum sit spe-
ciativa, debet supponere suum obiectum, et omnes dependentias ad illius exis-
tentiam generaliter requiritas: sed una ex illis est concursus Dei, cum ab hoc gen-
eraliter dependat existentia creature: ergo datur concursus Dei ante-
cedens scientiam mediam.

Confir. Ex hac responsione seq. modum volendi prime cause requi-
situm ad existentiam effectus esse cecum, et ignorantem, et modum n. regendi.
tum esse sapientem: sed hoc est absurdum: ergo et responsio. Prob. sequens id,
quod presupponit scientiam mediam iuxta illius defensionem, n. est necessario re-
quisitum ad existentiam actionum causarum secundarum, cum hæc ut potest esse
causaliva supponat suum obiectum, et omnes generaliter dependentias ad illius exis-
tentiam requiritas, id, quod ipsa antecedit, est necessario requisitum: sed volens dnd.
concurrere supponit scientiam mediam et cum sapientia, et prudentia, et con-
stat ex responsione Suarez, antecedens vero est sine sapientia, ut ex opposita ratione
constat. Ergo tenet sequens.

subijtere n. valet apud adversarios. Quia ideo ipsi docent n. posse dari concursus
provisum circa materiale peccati, quin datur supra formale, quia materiale dicit
connexionem cum formali: sed materiale semper hanc dicit connexionem: ergo n. po-
test in sent. ipsorum creatura determinare concursus Dei ad materiale, quin deter-
minat ad formale.

Urg. magy. Nam licet potest in nostro sent. verificari concursus pro-
visum circa materiale, quin datur circa formale malitiae, non potest verificari in con-
cursu Dno determinato a creatura: ergo reponio nullo. Probat. arg. causa alibi
determinans determinat ad id, quod est intra sferam suae activitatis: sed intra
sferam activitatis Dei n. est malitia, est vero intra sferam activitatis creaturae
ergo quomodo Deus determinet creaturam ad materiale peccati, quin determi-
net ad formale, creatura n. poterit determinare Deum ad materiale malitiae
quin determinet ad formale. — Tum quia causa determinans alibi
determinat illam in ordine ad suum finem: sed finis Dei determinans est bo-
nus, finis creaturae peccantis est malus: ergo Dei concursus et determinatus a peccan-
te ordinatur ad finem malum, et concursus creaturae determinatus a Deo
ordinatur ad finem bonum sed influxus ordinatus ad finem malum est ma-
lus, ordinatus ad finem bonum est bonus: ergo quomodo influxus creaturae, ut
determinatus a Deo causet materiale, quod est bonum, quin causet formale,
quod est malum, concursus Dei, ut determinatus a creatura n. poterit causa-
re materiale, quin causet formale.

Probat. 3. Quod determinat voluntatem creatam ad specialem ma-
litiā, ad quam n. est determinata, est causa talis malitiae: sed data scientia
media determinat Deum voluntatem creatam ad specialem malitiā, ad quam
voluntas ex se n. est determinata: ergo ex scientia media inferunt Deum cau-
sare malitiā. Nam patet in sent. adversarios, quia ideo Deus n. causet
malitiā, quia voluntas ex se determinatur ad ipsam. c. 11. p. 2. 13. Juxta prin-
cipia scientiae, ut exponit Suarez in metaphysico. dy. 5. 1. p. ultima, licet volun-
tas sit ex se determinata quoad speciem actus, determinatur a Deo quoad ra-
tionem individualement ipsius: sed ratio individualis actus est aliquo specialem ma-
litiā, quae n. convenit actui v. g. odio Dei secundum rationem specificam, alioquin
convenit omnibus individuis: ergo voluntas Dna. determinat creatam ad specia-
lem malitiā, ad quam n. est determinata.

Confer. ex voluntate determinata a Deo ad speciem actus v. g. odio
Dei inferunt adversarii Deum causare malitiā specificam: ergo si in sent.
ipsorum determinat Deus voluntatem ad rationem individualement odio Dei
causabitur a Deo malitiā individualement. Patet conseq. quia sicut se habet deter-
minatio ad speciem ad causandum conceptionem specificam, ita individualis ad con-
ceptum individualement.

Parag. 2. Sent. a contraria

Contra primam H. n. n. offert aliquod speciale arg. 1. ideoq. tantum contrarium
dare aliqua proponemus.

Arg. 1. n. data scientia media determinans Deus creaturam

Prob. 1.º Efficientia peccati et opposita sanctitati Dni: sed scientia media ponit efficientiam peccati in Deo: ergo opponitur Dni sanctitati. Prob. 2.º m. Ponere aliquem in occasione, in qua providetur peccaturum, et peccatum: sed Deus ponit hominem in occasione, in qua de facto et peccaturus praeparat tali occasione per scientiam media: ergo. Item patet, quia sicut occasio movet moraliter ad peccatum, ita et causa moralis, quoniam in occasione ponitur, et plura exempla manifestant aut: sed causa moralis peccat: ergo tenet m. Prob. 3.º m. l. syllogismi: Per scientiam media cognoscitur occasio, in qua Petrus infallibiliter peccabit: sed cum hac praesentia ponitur Petrus a Deo in tali occasione: ergo patet m.

Sed dicitur: magis connectitur cum malitia primo effectus ad materiale peccatum, quam positio occasionis, in qua et peccatum: sed posita a Deo praemotio ad materiale peccatum, non causatur ab ipso malitia: ergo nec posita a Deo creatura in occasione peccati causabitur ab ipso malitia. Resp. d. 1.º m. a. magis connectitur: et cum minor extensione concedo: cum eadem extensione, nego. Primo physica. 2.º se habet ut causa moralis, de cuius ratione est respicere actum cum omnibus circumstantiis, quae hic, et tunc occurrunt, quare praesentat a malitia formalem, et non se extendit ad ipsam. Causa autem ponitur in occasione, in qua de facto est peccatum, se habet ut causa moralis, quia sicut occasio obliqua posita moraliter oblique movet, ita ipsa moraliter effective, cum causae effective quod termino oblique convenienter. Unde cum causa moralis ad omnia inveniatur actu se extendit, Deus ponitur in occasione dicta Petrum, se extendit ad malitiam formalem.

Resp. 2.º d. 1.º m. a. sed posita praemotio ad materiale peccatum, non causatur a Deo malitia: in nostro sent. concedo: in sent. adversariorum, nego. Quamvis ratio probativa apud nos non argueret, arguit maxime apud contrarios, quia ipsi docent malitiam causam a Deo materiali peccati praesentem, quibus ex ipso infallibiliter sequitur cum in coram sent. ex occasione praeparata infallibiliter inferatur malitia iuxta illorum rationem a Deo in dicta ponitur occasione causabitur.

Prob. 2.º Concursum indifferentem ad plures effectus causat iuxta determinationem causae particularis: sed scientia media supponit concursum Dni indifferentem oblato voluntati: ergo causat determinationem ipsius: sed voluntas creata determinat illum multoties ad actionem peccaminosam: ergo causabit illam, et consequenter tribuetur Deo malitia data scientia media. Tum etiam: Concursum indifferentem ad actionem bonam, et malam et determinat ab influxo particulari formaliter malo: sed concursum indifferentem determinatur ab influxo formaliter malo requirit causare bonam: ergo causat formaliter malum. Tum quia concursum indifferentem, ut dicunt adversarii sequitur naturam nostrae voluntatis: sed qui sequitur naturam malam operatur male: ergo si naturam voluntatis et aliquando motum concursum Dni erit formaliter malus. Tum quia voluntas nostra et indifferentem ad actionem bonam, et malam, causat formalem malitiam, quando determinatur per habitum formalem malum: ergo si concursum Dni offertur indifferentem voluntati, causabit formalem malitiam, quando determinatur per voluntatem peccaminosam.

Nec sufficit, si ad hoc respondeas, quod voluntas nostra peccaminosa determinat concursum indifferentem Deo ad materiale actionem peccaminosam, non vero ad formalem, et sic non sequitur iuxta scientiam media Deum causare formalem malitiam.

cadit sub terminatione cause, ut deficienti, nempe creature peccanti. Materiale vero peccatum absolute sumptum, licet in epe entis magis connectatur cum malitia radicali propter identificationem, n. vero in epe termini, quia utrumq. n. cadit sub terminatione epe entis causalitatis, cum hic terminet causalitatem deficientem, illud vero efficientem. Patet hic doctrina: nam licet conceptus qualitatis magis accedat in epe entis ad hunc colorem v.g. A, quam color A ad colorem B, quia qd. duo colores realiter distinguuntur. Color vero A est identificatus cum conceptu qualitatis, n. vero in epe terminis potentie vixit, quia conceptus qualitatis n. cadit sub terminatione talis potentie, sub qua cadunt dicti colores. Et cum fundamentum debeat cadere sub causalitate, sub qua cadit et fundatur, n. potest materiale peccati absolute sumptum fundare malitiam formatam radicalem, quatenus hic fundet malitiam formatam.

Sed replicabitur adhuc: effectus proprius alicuius cause sequitur ad illam sequela cause, li. sed malitia est effectus in genere cause materialis peccati: ergo sequitur ad illam sequela causalitatis. *Respondeo* prodest. Epe morale recipitur in epe physico: sed materiale peccatum est quid physicum: ergo malitia est effectus in genere cause materialis. *Respondeo* distingo. Malitia est effectus in genere cause materialis materialis peccati: ut est radix ipsius malitie concedo: absolute sumptum, nego. Malitia recipitur in suo fundamento, quod n. est materiale absolute sumptum, sed materiale, ut est radix malitie.

Arg. 2. Ideo homini attribuitur malitia peccati, quia suo concursu attingit materiale illius: sed negato scientia media Dei sua provisione attingeret materiale peccati: ergo illi attribueretur malitia.

Respondeo distingo. *mor.* Ideo homini attribuitur malitia, quia attingit materiale illius, ut est fundamentum malitie, concedo: absolute sumptum, nego. *Dei* tantum attingit materiale absolute, et ut est quoddam bonum physicum, ideo qd. n. attribuitur malitia.

Sed dicitur: Ideo creatura attingit fundamentum malitie, quia suoposito suo concursu infallibiliter infertur: sed posito concursu Dno. infallibiliter infertur: ergo n. tenet responsio. *Respondeo* distingo. *mor.* quia suoposito concursu infallibiliter infertur: illatione logica, negor illatione physica, concedo. Illatio logica datur, quando posito uno ponitur aliud n. curando ex qua causa hoc procedat. Illatio vero physica est, quando unum infertur ex vi causalitatis alterius. Et sic quamvis posito concursu Dno. datur malitia, n. est ex vi illius, sed ex vi creature deficientis. Ideo ad concursum creaturae sequela physica, ad concursum Dni sequela logica.

Arg. 3. Scientia media salvat impeccabilitatem Dnam: ergo n. opponitur sanctitati Dei. *Probat. arg.* per scientiam median excluditur preterminatio ad materiale malitie: sed per hoc salvatur impeccabilitas Dna: ergo. *Probat. mor.* Voluntas creata impeccabilis n. potest attingere suo concursu materiale peccati: sed impeccabilitas Dna est maior: ergo ex illa dicta preterminatione salvatur impeccabilitas Dna.

Respondeo neg. *arg.* et *mor.* *probat. mor.* *arg.* *probat. arg.* Voluntas creata impeccabilis n. potest attingere suo concursu materiale peccati: Quia impeccabilis per modum cause particularis, concedo: per modum cause universalis, nego. Impeccabilitas Dna coniungitur cum conceptu cause universalis, de cuius ratione est attingere eius sub ratione entis impeccabilitatis, quod potest gratuito dari in creatura, respondetur cum conceptu cause particularis. Ideo materiale peccatum n. attingit ad impeccabilitatem creaturae bene autem ad impeccabilitatem Dna. Hoc reperitur in concursu illius in creatura impeccabilis.

peccatum: ergo si. causat Deus peccatum dato secundum media, sed illa excludit. Prob. 1.
min. determinare ad actum honestum et causare illum: ergo determinare ad actum
peccatum non est causare peccatum. — Resp. 1. concesso mai. dyling. min.
determinare ad actum peccatum non est causare peccatum: ad actum peccatum non
formaliter acceptum, concedo: materialiter sumptum, nego. Deus causat tam mate-
riale, quam formale actus honesti, quia ad utrumq. determinat, si. causat formale
peccatum, sed materiale, quia ad hoc, et non ad illud suum se extendit determinatio.

Sed dicitur: Ideo determinat Deus ad materiale, et formale actus honesti,
quia materiale est connexum infallibiliter cum formali: sed formale malitiae est
ita connexum cum materiali: ergo ad utrumq. determinat. — Resp. 1. dyling. mag.
quod est connexum cum formali actus honesti: connexione physica, seu causalitatis, con-
cedo: logica, et illationis, concedo: Materiale peccatum est connexum cum formali con-
nexionem logicam, et illationis, non vero physica, et causalitatis, quare Deus determinat ad
materiale si. determinat ad formale.

Sed instatur: formale malitiae sequitur ad materiale sequella physica, et causa-
li: ergo non tenet solutio. Prob. 2. arg. 1. fundata sequitur physice, et causaliter ad suum
fundamentum, ut patet in relatione paternitatis: sed formale malitiae fundatur
in materiali: ergo. — Resp. 1. neg. 1. sequell. et mai. prob. 2. dyling. min. formale
malitiae fundatur in materiali: specificative sumptum, nego: mai. reduplicative accep-
tum, nego. Materiale peccatum potest sumi dupliciter: specificative, et reduplicative.
Materiale peccatum specificative sumptum prescindit a diffinitione tam formali, quam
materiali, quia nil dicit de linea morali. Reduplicative acceptum importat radicem
moralitatis formalem, dicitur. 1. initiativum ad lineam moralem pertinere. Subi. 1. ratio-
ne est fundamentum malitiae, hec. 2. sequitur ad ipsam sequella causalem, sed sub i. 1. ratio-
ne non cadit sub determinatione Dei.

Sed arguitur: Materiale peccatum est radix malitiae fundatur supra
materiale absolute sumptum: ergo malitia formalis fundatur saltem mediate su-
pra materiale absolute sumptum. Conseq. inferatur, arg. prob. 1. Moralitas funda-
tur supra esse physicum: sed materiale est radix malitiae, et aliqua moralitas
materiale absolute sumptum est quod physicum: ergo fundatur supra ipsum.

Resp. 1. neg. arg. 1. mag. prob. dyling. Moralitas fundatur supra esse
physicum: Moralitas formalis, concedo: fundamentalis, nego. Moralitas radicalis
est esse physicum, et fundat malitiam formalem, quae non potest fundari in esse physico
absolute sumpto, quia est prior ratio initium lineam moralem, et si in alia fundaretur
hec, et non illa, esset prima radix moralitatis. — Tum quia fundamentum cuiuslibet
moralitatis connotat regulam morum, a qua connotatione, cum prescindit mate-
riale peccatum absolute sumptum, non potest esse fundamentum malitiae radicalis.

Sed adhuc instatur: magis connectitur materiale peccatum, et radix malitiae
cum materiali absolute sumpto, quam malitia formalis cum sua radice: sed propter
hanc connexionem assignatur pro fundamento malitiae formalis malitia radicalis:
ergo propter illam prioritatem materialis absolute sumptum erit fundamentum
malitiae radicalis. Prob. 2. dyling. magis connectitur identificata, quam realiter
dylincta: sed malitia formalis dylincta realiter a malitia radicali, hec vero idem
est cum materiali absolute sumpto: ergo tenet mai.

Resp. 1. neg. mai. mag. prob. dyling. magis connectitur identificata
quam realiter dylincta: magis in linea entis, concedo: magis in linea termini, nego. Malitia
formalis licet dylincta realiter a radicali, connectitur magis in linea termini, quia utraque

est Deus velle, et nolle simul eundem actum: ad eundem eandem rationem, concedo:
secundum diversam, nego. Vult Deus actum odii secundum quod pertinet ad ordinem
physicum, et ipsum adit secundum quod est moraliter malus. Sicut Deus vult
actionem congregatoriam sacerdotum congregatorum propter sortilegium, et est super
naturalis, et productiva corporis Christi sub speciebus, et adit eam, ut est malus
et sacrilegus.

Arg. 8. Deus intentator malorum est, ut dicitur Iacob 1. sed seclera
scientia media est tentator: ergo hec est conformis sanctitati Dei. Prob. 2. omnis
movere ad aliquam actionem, a qua scitur malitia esse inseparabilem est tentare:
ut patet in diabolo: sed ex ista scientia media Deus movet ad actionem, a qua est
liberum inseparabilem: ergo.

Confr. Considerare actionem, a qua malitia est inseparabilem, est tentare: sed
considerare est movere: ergo movere ad talem actionem est tentare.

Resp. neg. 2. mod. marg. prob. disting. Movere ad aliquam actionem est
tentare: movere physice, concedo: movere moraliter, concedo: Motus physica est pro
equivoca, ideoq. tantumq. attendit ad ea que expectant ad ordinem physicum. Motus mora
lis est conformat ad circumstantias ordinis moralis, inter quas sunt conformitas
vel diffinitas ad legem, ideoq. ipsas respicit. Quare movere moraliter, consideranda
precipiendo, suadendo actionem malam, tentat, seducitq. non vero movere physice,
et ut generaliter proveyor, sicut Deus movet ad actionem peccati: et per hoc patet ad
confirmationem. Nec dubit, si dicamus, quod motus physica est potentior motu morali
li, quia tantum est potentior intus, n. vero extus, quia illa sunt in ordine phy
sico, et n. transit, sicut hec ad ordinem moralem.

Sed dicitur: Qui causat motionem moralem, movet moraliter: sed Deus in
to casu causat motionem moralem: ergo movet moraliter. Prob. 2. 2. mod. Repre
sentatio convenientis obiecti facta voluntati, est motus moralis: sed hec causatur a Deo, qui
ad eam faciendam intellectus applicatur a Deo: ergo tentat.

Resp. neg. 2. mod. marg. prob. disting. Representatio obiecti facta voluntati est
motus moralis: simpliciter talis, nego: secundum quid talis, concedo: Motus moralis sim
pliciter talis est consiliando, precipiendo, et suadendo, n. vero precipere representando,
quia hec tantum attendit ad physicam bonitatem obiecti, eiusq. utilitatem, et conven
tiam. Cumq. Deus n. consulat, nec precipiat, nec suadeat, ut amplectatur talis con
siliatio, et differt legi, n. movet moraliter requiritur actus malus ponatur. —
dic, quod causat motionem moralem assignatam modo physico, et secundum quod habet
entitatem, et actus talis, n. vero modo morali, cum n. consulat illam, et secundum quod
importat deformitatem, cum hec importet in actu practice proponente dictam conse
nientiam voluntati.

Sed instat: Deus predeterminat suasionem, quibus Demon movet ad
moraliter ad peccandum: ergo moraliter predeterminat ad actus malos. — Resp.
disting. arg. Deus determinat suasionem, ut sunt actus physici, concedo: ut sunt mali, mo
raliter, nego. Quare n. movet moraliter ad peccandum.

Arg. 9. Deus n. potest premovere ad conceptum entis, transcursum in malitia
quin causat malitiam: sed scientia media excludit hanc premotionem: ergo excludit
Deum causare malitiam. Prob. 2. 2. mod. disting. per implicitum, et explicitum inter
aliqua petit utrumq. ab eodem causari: sed malitia, et conceptus entis tantum disting.
hoc modo: ergo si Deus premovet ad conceptum entis, causabit malitiam. Prob. 2. 2. mod. per
petit causari, prout est ex parte rei conceptus: sed distinctio per implicitum, et explicitum
est talis distinctio petit utrumq. causari ab

Arg. 4. Deus se habet permixtū respectu malitiae: sed cum hoc n. componitur p. de-
terminatio: ergo componitur scientia media. Prob. m. Permixtū concurrens ad aliquid
q. n. vitare illud, cum possit: sed paria p. determinatione ad materiale peccatū n.
potest Deus vitare & quodam malitiae: ergo n. componitur permixtū cum p. determina-
tione.

Resp. neg. m. m. m. p. d. d. h. g. p. o. s. i. t. a. p. r. e. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. i. o. n. e. n. p. o. t. e. s. t. D. e. u. s.
vitare quodam malitiae: in sensu composito, concedo: in sensu diuino, nego. Potentia ad vi-
tandum in sensu diuino, sufficit, ut Deus permixtus se habeat respectu malitiae.

Sed dicitur: Voluntarie ponere causam inferentem mortem solum est impo-
tens ad eam vitandam in sensu composito: et tamen n. dicitur concurrere permixtus ad
illam: ergo impotentia in sensu composito obstat ad concurrens permixtum ad illam.

Resp. concurrens, et tamen neg. conseq. disparitatis. Et. Nam mors subsequi-
tur intra efferam dante causam inevitabilem, malitia vero n. intra efferam achi-
vatur. De. Et cum id, quod intra efferam alicuius causatur ab ipso n. vero quod
admittitur in Deo cum impotentia in sensu composito concurrens permixtus,
quod causatur n. et, in ponente vero dictam causam excluditur, quia eius concurrens cau-
satur et.

Arg. 5. Voluntas efficax Dei, ut homo libere, cum advertentia, in par-
ticulari, et cum omnibus circumstantiis odium Dei, excludit scientiam mediam: sed
impossibile est hominem libere talem actum, nisi peccando: ergo Deus vult effica-
re n. data scientia media hominem peccare. Resp. d. h. g. m. m. sed impo-
ssibile est hominem libere talem actum, nisi peccando: ex vi sui defectibilitatis, conce-
do m. ex vi voluntatis efficax Dei, nego m. Deus vult efficax a creatura efficienter
actum odii Deo cum pertinentibus ad lineam physicam, n. vero deficienter in linea
moralis. Quare licet physice actus posito peccet creatura, n. peccat ex vi voluntatis
Dei, sed ex vi sui defectibilitatis. Sicut licet tibia curvata, possit moveri, et
claudicare, non ob hoc anima movetur efficaciter ad talem motum progressivum
vult claudicationem, sed hoc provenit ex defectu tibiae.

Sed dicitur: p. determinatione causat odium prout provenit a creatura
iuxta Thomam: sed odium prout provenit a creatura, est peccatum: ergo Deus per
illam vult peccatum. Resp. d. h. g. m. m. prout provenit a creatura, modo
effectus, concedo m. m. modo defectivo, nego m. Deus causat actionem creaturae
prout a creatura, quatenus haec in sua causalitate illi subicitur, quae cum illi n.
subicitur in ordine defectivo, sed effectivo, n. potest causare odium, prout provenit
a creatura defectiva, in qua ratio est peccatum.

Arg. 6. Licetum est creaturae velle, quod Deus vult, cum sit laudabiliter
conformatio eorum voluntate divina: sed n. est licitum creaturae velle materiale pec-
catum: ergo Deus n. vult efficaciter hoc. Resp. d. h. g. m. m. licitum est creaturae
velle, quod Deus vult: voluntate consilii, vel precepti, concedo m. m. Voluntas gene-
ralis, prout neg. Nam Deus plus vult voluntate prout, quae n. est licita
velle, ut sunt mortis inimicorum, parentum, bello, pestilentia, et reditu. Nec
obstat conformitas cum divina voluntate, quia haec in casu dicto debet esse cum mali-
tae voluntate, nempe cum manifestatione suorum attributorum, n. vero cum volente, quia
hoc velle multum est peccatum, ut patet in exemplis allatis.

Arg. 7. Non potest Deus velle efficaciter simul, et nolle eundem actum: sed
hoc neg. ex clausa scientia media: ergo debet admitti. Prob. m. Deus vult, quod p. de-
terminat, non vult, quod n. p. determinat: sed ex clausa scientia media p. determinat

ne enty: sed dicta portio continet sub eadem sumit formaliter in. ergo. — Resp. neg. min. mir. prob. dyting. sed dicta portio continet sub ente. In epe rei, concedo. In epe termini, nego. Ut aliquid causetur a Deo debet contineri sub ratione causalitatis. Dicitur ut terminus illius, malitia hoc modo n. continetur, quia n. est refforabilis ad Deum tanquam ad ultimum finem.

Sed inq. ity: Arg. universalissimum continet sub sua ratione formalit. ergo ad ultimas differentias rerum: sed portio dicta est ultima differentia ergo continet. Resp. dyting. man. q. ad ultimas differentias rerum in epe termini, concedo: in epe rei, nego. Portio quareca enty moralis inventa cum portione malitiae est in epe rei, quareca, et in epe termini. Dicitur causalitatis, et thoma, et specifica, quia sub eadem ratione n. est contrahibilis per aliam. Sic Dicitur causalitatis n. in illa, et n. transit ad differentiam malitiae, quia n. est differentia in epe termini.

Arg. ultimo: Negitare voluntatem ad materiale peccatum est causare malitiam: sed ex cluso scientia media, et admissa promotione potest Deus negitare voluntatem ad materiale peccatum: ergo ex scientia media ex clusione infertur in Deo efficientia peccati. Man. patet: nam ex eo, quod Calvinus docebat Deum negitare voluntatem merentem, inferunt Thomae fecisse ipsum causam, et auctorem peccati. Man. prob. Ideo potest Deus praedeterminare ad materiale peccatum, quia hoc est intra sphaeram Dei praedeterminantis: sed est intra sphaeram Dei necessitantis, cum possit movere ad q. obiectum in differentia media. ergo tenet man.

Resp. dyting. man. Negitare voluntatem ad materiale peccatum est causare malitiam: supposito malitia coexistente cum illo, concedo: illa ex cluso, nego. Delirium Calvinum consistebat in hoc, quod voluntatem necessitante ad materiale peccatum agnoscebat malitiam moralem. Cum autem hec n. possit reduci in voluntatem creatam, quia necessario agit, debet in Deo reduci voluntatem, quae libere illam ad dictum actum movebat. Nos vero supposito motione Dei necessitante ad materiale peccatum omni ex cludimus malitiam, quia hec supponit in actu libertatem. Quia cum n. est in materiali necessario causato, n. est malitia tunc casus causalitatis a Deo voluntate.

Sed dicit: Potest esse malitia in actu licito necessario, quoad materiale: ergo solutio nulla. Pro. arg. Malitia potest esse, ubi est libertas: sed in materiali peccato necessario praedeterminato a Deo, potest esse libertas: ergo et malitia. Pro. arg. Man. est necessitas in actu, nisi prout tunc determinatur a Deo: sed n. determinatur a Deo materiale, ut est radix malitiae: ergo est in illo libertas. — Tum libertas unius formalitatis n. tollitur per necessitatem alterius, et patet in dilectione beatifica Christi: ergo potest stare libertas actus, ut est radix malitiae cum necessitate ipsius absolute.

Resp. neg. arg. et min. prob. Non est necessitas in actu nisi prout determinatur a Deo: causato, concedo: illa, nego. Infertur legitime ex necessitate actus causati a Deo omni necessitas in illo. Quia libertas voluntatis, ut deficientis, licet n. fundetur in libertate ipsius, ut efficientis, praesupponit illam, quare ipse sublata n. potest dari libertas in actu ut deficientis. — Ad 2. dyting. arg. Libertas unius formalitatis n. tollitur per necessitatem alterius: libertas moralis, nego: physica concedo: libertas moralis, praesupponit necessitatem libertatem physicam, quare haec sublata, ut accidit casu dicto, n. manet aliqua libertas in actu. Libertas vero dilectionis beatificae Christi est physica, quare licet sit sub alia formalitate necessitatio n. impeditur, ut sub alia manet libera.

Hic pro hoc tractatu dicta sufficiant. Qui utinam cedant in laudem, et gloriam Dei omnipotentis, Virginis M. de Monte Carmelo, P. N. N. Ch. Joseph, Teresae, et Joannis a Cruce, necnon gloriosae Virginis, et Martyris S. Barbarae, et praecipue Ang. Doctoris D. Th. cuius doctrinae si quid adversum docuerimus, libenti animo retractamus.

Valete

eadem causa.

Resp. neg. man. man. prob. etiam neg. cum per ob. dyling. sed distinctio per se
implicitum, et explicitum n. ex parte rei concepte: formaliter sumpto concedo. fundamen-
taliter accepta nego. Nam eadem formalitas exercet diversa munera, nempe munus
habendi se, et munus respiciendi obiectum dysonum, quorum unum taliter exercetur
ac n. ad se, et aliud. Quod sufficit, ut parte rei concepte detur fundamentum ad dylin-
tionem formalem intellectus, et ut Deo attingat sua concursu conceptum entis, quod exco-
ret munus habendi se, et n. conceptum malitiae, quae exercet munus dysonum respiciendi
obiectum.

Sed dic. Munus tendendi in obiectum dysonum est munus entis, cum solum
in posse positive tendere: sed Deo causat munus entis: ergo causabit malitiam. — Resp.
dyling. man. Est munus entis: ut ens est, nego. ut modificat, concedo. Tendenda dysona
est quidam modus, seu differentia determinativa entis. Quare licet imbibat ens per mo-
dum transcendens, dicit ex parte rei dictam modificationem, quae incayabilis est a
virtute divina, quamvis sub implicito entis, ut ens est.

Sed in tab. implicat Deum causare conceptum entis moralis, quoniam causat me-
ritum singulari conjunctum actio productiva terminetur ad rei singularis existentiam:
sed in morale transcendit in hoc numero peccato causatur a Deo: ergo moralitas
singularis talis peccati causatur a Deo, et conseq. aliquid malum.

Resp. dyling. man. In causat moralitatem singularem: singularis ita
subalterna concedo. singularis ita infima, nego. man. Est duplex singularitas: subal-
terna, et infima: haec continetur sub specie aethera, illa sub specie subalterna. Ita
adicit speciem aethera, et eius singularitatem, nam prius est esse hoc numero ens
morale absolute, quam species malitiae, et eius singularitas. Et sic verificatur virtutem
Dei terminare ad moralitatem singularem, quoniam causat malitiam.

Sed urgetur: Gradus genericus prius determinatur per gradum specificum,
quam per differentiam individualement, cum genus praedict. Immediate de speciebus: sed
gradus entis moralis identificatur cum malitia, est ex utroque, igitur ut species: ergo
prius determinatur per ipsam, quam per aliquam differentiam individualement.

Resp. dyling. man. Gradus genericus: logice sumptus, concedo: metaphysice accep-
tus, nego. Gradus genericus in consideratione logica est quid potentiale perfectibile imme-
diatè per differentias specificas. Metaphysice sumptus n. accipit: ut quid potentiale, sed ut pon-
atur in actu, quae simul cum gradu specifico simul componit totum, quod totum, cum sit
actus existerens, debet componi ex his numero partibus actus existentibus. Ex-
isterens unum numero, debet componi ex his numero partibus actus existentibus. Ex-
isterens enim est propria rei individua, ideoq. in eo gradu, in quo aliquid existit, existit indivi-
duum. Cumq. conceptus superior entis, et alius superior sit volut pars subalterna actu ex-
isterens in hoc gradu debet individuari prius quam intelligi conceptus specificus aethera.

Sed dic. adhuc: haec individuatō generica datur in ente morali dicto, quia est
conjunction cum differentia malitiae, si enim separaretur n. daretur: sed individuatō or-
to ex differentia malitiae n. potest causari a Deo: ergo nec individuatō generica.

Resp. dyling. man. Individuatō generica adaequate sumpta, concedo: inade-
quate accepta, nego. Individuatō generica inadaequate sumpta n. oritur ex conjunctione
ne ad malitiam, sed praescindit ab illa, tantumq. exigit radicari et individuari ex cer-
titate physica actus, in qua recipitur Individuatō generica adaequate sumpta est illa por-
tio, ut exigit reduplicative malitiam, haecq. oritur ex certitate physica actus, ut radix, et
fundamentum ipsius malitiae. Et quamvis utraq. individuatō n. possit dari sine malitia,
quia cum illa identificatur, sed cum maxima diversitate, quia prima praescindit a malitia,
et ideo est terminus causalitatis Dei, ultima vero ab hac excluditur, quia petit positivè
malitiam.

Sed obicitur: Iud contentum sub ratione causalitatis Dei, debet causari a
Deo, sed portio exigens malitiam continetur sub ratione formali causalitatis Dei: ergo

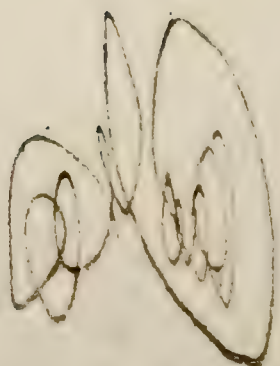
142
179

~~No 3~~

115

164 116

Todo estudiante debe aplicarse, por lo se le pedirá entrega suelta del uso
que ha hecho de sus talentos. Conviene queirique talentos de

165

171

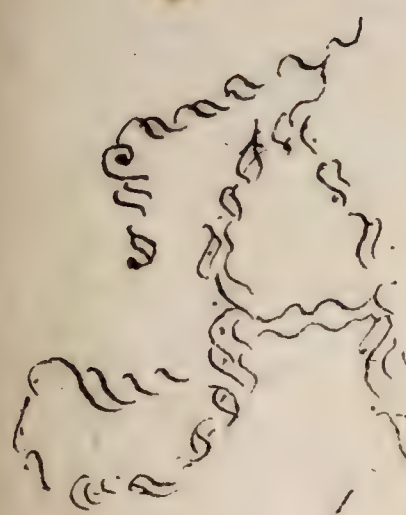
166

118

167
119

168
180

Tractatus de Voluntate Dei,
et Predestinatione SS.^{um}

Auctore

R. Joanne a S. Michaeli Car-
melita Discalceato.

in
lah
qu

Di
file
Dei
tra
pi
fur

lik
lun
vdi
vry
ad
bon
m

vdi
pla
we
ve

vdi
pur
pur
br
pr
ad

170

172

minio: sed agens liberum, et non necessarium, ut tale cum de
minio proprii actus: ergo ita ut Deum, cui debet attribui perfectio
hunc modum agendi.

3

Prob. 4. Voluntas sequitur ad intellectum: sed in Deo
est intellectus: ergo voluntas. Minor nunc supponitur, ut contra
iuxta allegata a nobis tract. de Deo uno. Maior vero
prob. Inclinator ad bonum apprehensum per intellectum
sequitur ad intellectum: sed voluntas est huiusmodi inclinatio
homo: ergo. Prob. maior: ita se habet intellectus intelligens
per suam formam intelligibilem, sicut res naturalis per suam
formam naturalem: sed ad rem naturalem sequitur
inclinatio ad suam formam naturalem, et ad bonum
ei conveniens: ergo ad intellectum sequitur inclinatio ad
formam intelligibilem, et ad bonum ipsi conveniens.

Explicatur magis: sicut res naturalis tendit natura-
liter ad bonum conveniens suae formae naturae, ita intellectus
intelligens tendit intellectualiter ad bonum conveniens
suae formae intellectuali, cum tendentia ad bonum sit iuxta
conditionem formae: sed tendentia naturalis ad bonum con-
veniens formae naturae est per inclinationem naturalem
ergo tendentia intellectualis ad bonum formae intellectuali
conveniens est per inclinationem intellectualem, quae est vo-
luntas.

4

Sed inquiri? An haec ratio D. Thomae sit congrua,
hanc vel demonstratio? Resp. quae demonstrationem a priori.
Nam ita comparatur inclinatio ad bonum apprehensum
ad intellectum, ut actuum suae formae intelligibilis, sicut
inclinatio naturalis ad rem constitutam per suam formam
naturalem: sed ratio ostensiva inclinationis naturalis
de facili est demonstratio a priori, cum talis forma sit ra-
tio huiusmodi inclinationis: ergo similiter est demonstratio
ratio ostensiva inclinationem intellectualem de intelligente.
Confr: probatio secunde proprietatis de essentia
media prima proprietate est demonstratio a priori: sed

Nomine voluntatis intelligenda venit quodam potentia tendens in bonum ab intellectu propositum seu ex existentia veniens, non idem, ut eius certitudo constet, sed robur rationis quibus a D. Th. demonstratur.

Parag. 1. N. Sententia

¶ Dicendum est voluntatem in Deo proprie reperiri. Ut de fide ut docetur ad Romanos 12. ut probetur, quod sit voluntas Dei, ut ad Thessalonic. 4. Itaque voluntas Dei sanctificatio vestra. Iuxta testimonia iuxta regulam D. Augustini debent accipi in sensu proprio, quia ex acceptione propria nihil sequitur inconvenienter, immo magna Dei perfectio.

¶ Prob. 2. ratione D. Th. 1. contra gentes cap. 72. In voluntate ut voluntas: sed Deus ut volens: ergo in Deo ut voluntas. Maior ut certior minor prob. intelligens bonum ut volens boni: sed Deus ut intelligit perfecte proprium bonum: ergo. Prob. maior: bonum intellectus allicet intelligentem ad sui prosecutionem: sed requirit allicet ad prosecutionem boni, igitur volens: ergo intelligens bonum ut volens boni.

¶ Confir. complacentia boni superioris non stat abique voluntate: sed in Deo intelligente proprium bonum ut complacentia illius: ergo voluntas. Prob. minor: in bono possesse cognita ut complacentia: sed a Deo cognoscitur possessive proprium bonum: ergo in eo ut complacentia.

¶ Prob. 3. Ubi ut perfectio libertatis, ut voluntas cum voluntas sit principium perfectae libertatis: sed in Deo ut perfectio libertatis: ergo voluntas. Prob. minor: in agente perfecte libere ut perfectio libertatis: sed Deus ut agens perfecte bonum ad id causaret necessitate coactus, quod derogat supremo modo agendi: ergo tenet minor.

¶ Confir. agens cum Dominio proprii actus concurrit ad sui effectus perfectionis modo, quam agens sine tali de-

7

Arg². 2. Sine proprio obiecto non datur voluntas: sed in Deo non invenitur proprium obiectum voluntas: ergo nec voluntas. Prob². minor: finis est proprium obiectum voluntas: sed Deus non habet finem: ergo in Deo non est obiectum proprium voluntas.

Resp². neg². minorum maiorq². prob². dyling². finis: causam realem vel virtualiter concedo: tantum realem nego. In Deo invenitur finis virtualiter, et non realiter causam quod sufficit, ut ipsi adaptetur voluntas.

8

Disce: 1o modo, quo oportet in Deo obiectum voluntas, debet inveniri voluntas: sed iuxta solutionem obiectum voluntas tantum virtualiter oportet in Deo: ergo similiter voluntas.

Resp². dyling². minorum: oportet virtualiter: quoad rationem formalem obiecti nego: quoad modum causandi, concedo. Ratio bonitatis influens influxu virtuali est obiectum voluntas Divinae, quae ratio est formaliter in Deo, licet, modus causandi sit tantum virtualiter. Influxus enim realis formalis non est de conceptu obiecti formalis voluntas, quia voluntas in suo conceptu formali non dicit imperfectionem quam affert, si a suo obiecto potest realiter causari.

9

Arg². 3. De ratione voluntas est moveri a volente. Arist². 3. de anima textus 5. q: sed Deus a nullo movetur, cum moveri sit proprium entis in potentia: ergo in ipso non est voluntas.

Resp². dyling². maiorum: de ratione voluntas: realiter moveri a volente, concedo: virtualiter, subdylinguo, moveri virtualiter, concedo: realiter, nego. Licet realiter moveri sit imperfectio, moveri vero virtualiter est summa perfectio. Iuxta modo virtualiter admittitur in voluntate Divina respectu sui bonitatis.

10

Resp². ab eo: voluntas movetur a volente realiter diverso: sed voluntas Divina terminaretur ad volentem creatum realiter ab ipso diversum: ergo movetur realiter ab ipso.

Resp². dyling². maiorum: a volente: ut obiecto primo, concedo: ut obiecto secundario, idem movetur voluntas nego.

voluntas ut secunda proprietas naturae intellectivae, dicitur
huius prima: ergo probatio illius in intellectu ut demon-
stratio a priori. — Tum: ratio proponendi bonum, ut con-
veniens, ut ratio a priori facultatis volitivae: sed intellectus
ut ratio proponendi bonum, ut conveniens: ergo ratio a priori
facultatis volitivae. Minor ut certa maior probatur. Illa ut ra-
tio a priori, ad quam sequitur alia: sed ad rationem proponen-
di bonum sequitur posse illud diligere, aliaque est vacua pro-
positio: ergo tenet maior.

Nec obest asserere non requiri tantam proportio-
nem inter appetitum et bonum apprehensum, quod si bonum
ut intellectum, appetitus sit elicitus, sive intellectivus excedens
limites appetitus innati.

Non obest, quia bonum apprehensum distinguitur in
ratione boni a bono naturali: sed bonum naturale spectat ad
appetitu innato: ergo bonum apprehensum appetitu elicto.
Tum: sicut se habet bonum incognitum ad appetitum na-
turalem, ita bonum apprehensum ad appetitum elicatum: sed
tanta ut proportio inter bonum incognitum et appetitum
innatum, ut hoc semper attingatur. Ergo similiter appetitus
elicatus bonum, ut apprehensum.

Parag. 2. Sententia contraria

Arg. 1. Voluntas ut idem, ac appetitus: sed in Deo non da-
tur appetitus: ergo nec voluntas. — Tum: Voluntas ut po-
tentia elictiva proprii actus: sed in Deo repugnat potentia
elictiva, cum ab hoc actus realiter egrediatur, et in ipso
recipiat: ergo et voluntas.

Resp. disting. maiorem: voluntas respectu boni non
habetur, concedo: habetur, nego. Voluntas dicitur appetitus compa-
ratus bono non habetur, quomodo non invenitur in Deo,
sed ut amans et in bono habito se delectans. Ita D. Thoma
huc art. ad 2. — Ad 2. intellige maiorem de voluntate
potentialem, qualem ut creator, non vero de voluntate per
modum actus perfecti, quia hoc ut formaliter suus actus

